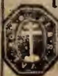

6
26 N
18

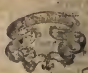
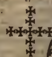
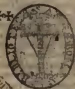

AVLI FLACCI

Persij Satyrographi Clarissimi
opus emendatum. Interpretanti
bus Joanne Baptista Plautio:
Cornutoq; Philosopho: eius
Praeceptore: necnō Joanne
Britānico Brixiano: ac Bar
tholomeo Fontio: viris

eruditissimis: cum suis
figuris: & vtilissimus
Apostillis. Insu
per Alphabetica

Tabula: nuper
apposita: quae
omnia scitu
digna mirifice complectitur.

PHILIPPVS Beroaldus ad lectorem.

COMMENTArios in poetas non parum multi quoti die cum laude componunt, inter quos Ioannesbaptista Plautius apprime studiosus: doctus: ingenii acumine præpollens: & mihi discipulus nuper condidit hæc annotamenta ad enodandos Persii satyrographi nodos mire conducentia. Est itaq; caligo poematis tenebricosi immissa luce discussa: & salebritas læuigata. Lector ingredere citra offensationem a carcere ad metas usq; decurres. Vale.

IOANNESBAPTISTA Pius ad plautium.

Magnus Aristarcho titulum si laudis Homerus
Comparat: & nimbum scandit ad astra decus
Viuet honos Baptista tuus: monumenta minacis
Lucida te Persii sidera ad usq; ferent:
Viuit ut alterno mutatus castore Pollux
Sic tua succedent sidera a sideribus
Sideribus laudis succedent sidera: fallor
Vna dabit maius lux geminata iubar
Celsus erit Persii laudis nitor: at tibi tanto
Maior honos quantum Vilior arte furor

NICOLAVS Aldrouandus.

Cui licuit nitidos musarum aurite liquores:
Et magnam sacro fonte leuare sitim:
Atq; poetarum obscuros cognoscere sensus:
Et suaue Ambrosio fundere ab ore melos:
Dispeream: & stygias rapiar Plutonis ad undas:
Faucibus insani tradar & esca canis:
Si non est phœbi memorabilis ille sacerdos:
Qui pangit superis carmina digna deis:
Qui canit historias: & clara poemata narrat:
Oreq; facundo tetrica corda mouet:
Tam prompte ut credas Ciceronem hoc esse locutum
Quo uidit maius martia Roma nihil
Quem quia sacratis me sit permessidos undis
Corpora Baptistam iulia Parma uocat
Liuide aperta negas: naso & suspendis adunco:
Atq; mihi nullam credis inesse fidem:
Aspice: & hunc roseo sudantem melle libellum
Perlege: quo Persii carmina aperta manent:
Vt licet inuitus proclames Iuppiter iste
Iste refert scriptis secula prisca suis.

CAMILLVS Aldrouandus.

Quisquis auet satyri sensus cognoscere uatis:
Cerbereos morsus: eumenidumq; faces:
Gradiuiq; sonos: & fulmine dicta trisulco:
Horridiora: sales: uerbera: tela: iocos:
Spicula tomulidum teneras penetrantia mentes:
Quid plus? & Persii cor: genium: atq; animum:
Baptistæ hæc nostri uideat monumenta magistri
His studiat noctu terq; quaterq; die:
Irriguo his fraudet radiantia lumina somno:
Et quicquid sua mens hic cupit inueniet:
Et credet (nostræ bona erunt præsagia mentis)
Hunc post extremos uiuere posse rogos:
Euboicos superare dies: pyliamq; senectam:
Tam retinet clausum pectore grande sophos

❡AD MAGNIFICVM IACOBVM ANTONIVM DE SANCTO VITALE BELFORTIS COMITEM: ET EQVITEM: IOANNIS BAPTISTÆ PLAVTII EPISTOLA.

VM MAGNIFICE Comes Iacobe Antoni: omniumq; eruditorum fauissor constantissime a principe philosophorum nihil in uita esse utilius: quam nobis ipsis finem aliquem metamq; nostris actionibus statuere esse dictum non ignorarem: subinde cepi mecũ ipse cogitare quid potissimum inter tot uaria hominum studia eligere: & ad illud tanquam ad scopon actiones: uigilias: & labores nostros dirigere deberem: ut uitam honestam degere: honores consequi: & apud uiros doctrinarum columina: qui solos uirtute præditos fouent: & amplectuntur: si non inter primarios: saltem inter mediocres essem dignus annumerari. In qua meditatione cum plura mihi occurrissent: nihil uirtute esse melius: & eligibilius iudicaui. etenim ea corporis omnia: quæ uulgo bona existimantur Robur: Valetudo: Velocitas: formæ dignitas: totaq; habitudo: aut morbida in tempore: aut alia quadam extrinsecus: atq; maiore ui: aut uetustatis saltem rubigine: ac tabe languescunt: deficiunt: corruunt: dilabuntur: pereunt. Externa uero quæ in bonis censentur. Genus: Educatio: Soboles: Clientelæ. Agnationes: Principatus: & Gloria: si qua tandem ea bona sunt: usuraria certe sunt: non cuiusquam propria. Et profecto ita res habet: Cætera omnia non magis possidentium sunt quam cuiusque: ut in talari ludo huc: & illuc transeuntia. at uirtus sola: & uiuenti (ut inquit uerissime Basilius) & mortuo stabilis est: & firma possessio: quæ non morbo: non uetustate: non humana uehementiore aliqua inquinatur ui: non fortunæ ictibus exposita subiacet: semper crescit: semper augetur: cumulatur semper: unde non immerito in ea seuerissimi: sanctissimique philosophorum summum bonum collocauerunt: Omnia enim habet quem penes est uirtus (ut inquit Plautus) ad quam eligendam: & sequendam accedebat & hoc: q hominum uitam labilem: momentaneam: fragilem: & caducam oculis intuebar: & apud celeberrimos: & classicos auctores attestatum reperiebã. & imprimis apud Homerum his uersibus οὐδ' ἐν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει. idest Nil magis est hominis natura infirmius omni E numero spirant quæcunq; animalia terris Et serpunt. Quam fragilitatem exeunt: qui uirtutis: cuius auctore Lactantio merces immortalitatis sola est: uestigia imitantur. ❡ Viuitur enim ingenio cætera mortis sunt: unde Ouidius. Nil non mortale tenemus pectoris exceptis ingeniiq; bonis. Vna res inquit Seneca laudans uirtutem in eo libro: quem de morte scripsit: est quæ nobis immortalitatem donare possit: & pares diis efficere. Hac enim sola a diis differimus (ut quidam græcus sophista sensisse uisus est: qui cum interrogaretur quid esset homo facere respondisse fertur θεὸς θνητὸς καὶ ἐστὶ θεὸς ἄνθρωπος ἀθάνατος. Itaq; immortalitatis cupidus: & ne de me illud dici posset sollicitus ἀκαρπότερος εἶ ἀδωνίδος κήπων. idest infructuosior es q̃ adonidis horti: relicto natali solo: cuius tanta est uis: ac tanta natura (ut inquit Cicero) ut ithacam illam in asperrimis saxulis tanq̃ nidulum affixam sapientissimus uir immortalitati anteponeret. Relicto IOANNE FRANCISCO filio tuo equestri dignitate ꝗ duce Mediolanensium in ætate pene puerili: sed uirili maturitate: & senili prudentia prædita decorato. Relictis parentibus: cæterisq; amicis: & necessitate quadam coniunctis Bononiæ sub PHILIPPO BEROALDO: & IOANNEBAPTISTA PIO: ex quorũ ore melle dulcior fluit oratio: uiris pro meritis nunq̃ satis a me laudatis: qui si non essent (ut de Chrysippo dicebat Carneades) ego non essem: sub Philippo inq̃: & Ian. baptista Pio: ex quorum gymnasio ueluti ex equo Troiano sexcenti literatissimi uiri exierunt: & quotidie exeunt literis operam daturus: post longas ambages: & fortunæ seuientis procellas: herculaneosq; labores exanthlatos in portum me contuli. idest in ædes Magnifici IOANNISFRANCISCI ALDROVANDI uiri mehercule religione Numæ Pompilio: grauitate censorio Catoni: humanitate Iulio Cæsaris mansuetudine Fabio maximo æquiperandi. Cui cum manifestissime esset exploratum duo esse hominum genera. Alterum doctum: & urbanum. Alterum indoctum: & rusticum: & hoc quidem pecudum esse simillimum. Illud uero non diuinum minus (ut ita dixerim) quam humanum: me e numero tot clarorum & eruditorum uirorum: qui Bononiam incolũt: elegit: ut Nicolaus sibi filius & Camillus nepos ex fratre SEBASTIANO: quo nemo humanior: nemo animi magnitudine clarior: nemo iustior: qui est ἀγαθῶν θάλασσα καὶ ἀγαθῶν σωρός. idest bonorum mare: & bonorum cumulus: in disciplinis quæ homine libero dignæ sunt: me præceptore expolirentur: dolatorio eloquentiæ læuigarentur: & copiosissime eruditi euaderent. Quod an assecutus fuerim tum diligentia mea: & studio diligenti: tum eorum propria: & ingenii insita dexteritate. qua plurimum pollent: quisquis eorum orationes: & epigrammata uiderit facile iudicabit. Hic autem tantam librorum copiam: & studendi facultatem inueni (est enim Magnificus IOANNESFRANCISCVS impense doctus: equestri oratione clarus: pedestri nobilis: utraq; insignis) ut ad uirtutem: ad quam aspirabam mihi facile peteret iter. Quod ut omnibus esset manifestissimum ex multifaria librorum nostrorum suppellectile Persium commentandum: & interpretandum delegi: qui quanto minor est: tanto est elegantiori stilo detornatus: quanto minus habet ponderis: tanto plus habet auctoritatis: unde luculenter cecinit Epigrammatarius Sæpius in libro memoratur Persius uno quam leuis in tota Marsus amazonide: & a diuo Hieronymo Satyricus disertissimus nuncupatur: nec immerito: nam & sanctitate scribendi: & sententiarum grauitate: & uerborum pondere: & satyrica urbanitate nulli postponendus esse uidetur. Insectatur uitia sontes carpit: præceptis legentium animos sanctissimis firmat: & imbuit. Repræhendit acriter: insultat impotenter: uafre cauillatur: astute obrepit. Effluit lubricæ: Tergiuersatur: Illudit: dissimulat: ardet: Versat suspendit: ferit: pũgit: prouocat: Titillat: Stomachatur: atq; omnia quandoq; concutit. In quo mira est eruditio: Varietas rerum iucundissima. Stilus tersus: Libertas satyrica: Sententiæ scitu digne innumerabiles: Laudatio uirtutum: &

uitiorum acerrima castigatio. Officium boni interpraetis est dilucidare ea quæ obscure dicta: & castigare quæ perperam scripta in auctore sibi proposito reperiuntur: unde ne ab eius officio discedam Persii inuolucra explico: obscura illustro: arcana reuello: sinuosa corrigo: maculosa emaculo: & quod ipse strictim: & quasi transeunter attingit: copiose: & diligenter enodo: & non pauca quasi aliud agens de industria intersero ad omnifariam eruditionem pertinentia dans imprimis sedulam: & inconniuentem operam: quamuis me illud non fugiat δισ και τρισ το καλον. idest bis & ter pulchra sunt repetenda: ne idem nisi coacti necessitate repetamus: ne legenti fastidium faceret odiosa replicatio: quæ haud facile citra fastidium: & nauseabundi stomachi bilem fieri consueuit. Intermisceo etiamnum uerba quædam græca: non ut doctrinam meam ostentem: quæ minima est: sed ut ex commentariis nostris aliquid frugis consequantur: qui aliquantulum sub Iouiniano græcolino in literis græcis præceptore nostro: & uiro literatissimo profecerunt. Cuius autẽ potissimum numini Antiquos secutus: quibus mos fuit bonarum artium studia literis mandare: atque in libros redacta offerre principibus: quia neque recte aliquid incohatur: nisi post deum fauetir imperator (ut inquit Vegetius has nostras commentationes) ut tutius in publicum exirent: dedicarem te optimorum nobilissime: & nobilium optime: omniumque uirtutum thesaure: & receptaculum: qui esset dignior inueni neminem: qui omnibus uirtutibus cum sis ornatus: & ut gemma rutilanti splendore conspicuus inter cæteros totius orbis terrarum uiros tantum emineas: quantum lenta solent inter uiburna cupræssi: literatos foues: & studiorum: studiosorumque commerrio delectaris: eosque apud te semper habes Dionysium syracusanũ imitatus: qui ελεγε πολλουσ τρεφειν σοφιστασ ου θαυμαζων εκινουσ αλλα δι εκεινων θαυμαζεσθαι. idest dicebat se alere multos sophistas: non ꝙ illos admirareiur: sed ꝙ per illos admirationi esse uellet: unde ad te merito unum decus: & præsidium eruditorum tanquam ad anchoram hac tempestate literati cateruatim decurrunt: & alterum mecenatem te esse iudicant. Testis est eximius magister Dominicus Mutius in obseruatione syderũ non inferior gymnosophistis: in disciplinis philosophiæ secũdus Arist. in poetica altiloquus: in oratione disertissimus in dialecticis acutus: in theologia insignis: in mathematicis ægregius: in medicina uero (ut unico uerbo quid de eo sentiam: enuntiem) alter Asclepius. Testis est PHILIPPVS CORNAZANVS moribus defecatis: ingenio perspicaci præditus: literatus: & scientiæ musices Coryphæus: & primipilaris. Testis est IACOBVS Vallensi: filiorum tuorum: quibus innata sunt pleraq; omnia ad uirtutem adiumenta: præceptor amantissimus: cuius carmen est sublime: oratio benedocta: præssa: enucleata: limata: & atticis leporibus scaturiens. Testis est Angelus malgarius scriba nobilissimus. Testes sunt & alii complusculi: qui aulam tuam condecorant: & te de omnibus bene merentem laudibus prosequuntur: amãt: suspiciunt: & admirantur: nec immerito: nam (ut corpus tibi bene habitum: staturam quadratam: proceritatem succulentam: torosos lacertos: pedem modicum: longas manus: cæterasque omnis eximias corporis dotes silentio prætereeam quæ tu neque magnifacis: neq; inter principes solus possides) in te est prudentia a græcis phronesis dicta: quæ (ut scribit Plato) cæterarum uirtutum dux est: quæ in te adeo fulget: adeo splẽdescit: ut neq; in Nestore maior: neq; in Catone præsentior fuisse credatur: & cum ardua res sit (ut inquit Mart. opibus non tradere mores: & cum tot Cresos uiceris esse numam: tu in deliciarum meditullio collocatus deliciarum blandimenta non amplecteris: inter illicibiles: ac blandissimas uoluptates positus abstines a uoluptatibus: & non alia uirtute: ut Scipio apud Liuium: æque ac temperantia: & continentia libidinum gloriaris: nec falso: nam inter irritamenta nequitiæ: & instrumenta luxuriantis fortunæ castum agis principem: & frugi: cum tua ingenita animi: & corporis integritare: tum ne exemplo tuo populus: quem ab omni labe criminis illibatũ seruare contẽdis: maculosus: & uitiosus efficiat. Quales enim in republica principes sunt ait Plato tales reliquos esse ciues solere: nam uita principis (ut cum Plinio loquar) censura est: ea que perpetua ad hanc dirigimur: ad hanc conuertimur: unde principibus (ut tu facis) circunspectius: cautius: sanctius uiuendum est: ut eius uita tanquam speculum quoddam lucidissimum contemplantibus appareat. Prætereo quæ illis tantum prodesse uidentur: in quibus consistunt parum quid ad alios declinantes: ut ad iustitiam: cæterasque uirtutes: quæ communis uitæ conseruationi: ac præsidio accommodantur: iuuantque quamplurimos deueniam. Iustitia etenim ea est uirtus: quæ si Ciceroni credimus omnium est domina & regina uirtutum: quæ auro (ut inquit Plato) est præciosior iudicanda: quæ omnes reliquas complectitur: sine qua quid sunt magna regna (ut autumat Augustinus) nisi magna latrocinia? Nulla enim ciuitas: nulli hominum cætus: nulla societas absq; iustitia constare potest diutius: sine qua principes principum nomen amittunt: & in tyranni nomen odiosum: & detestabile transgrediuntur. Quãta autem in te sit iustitia: qua uacuus homo similis est immanium belluarum: ex hoc omnibus liquet: ꝙ nulla largitione: nulla gratia nulla cupiditate potes corrumpi: & a recte iudicando recteq; consulendo remoueri: non tantum ut sua cuiq; tribuantur: quæris: sed tua etiam aliis condonas curasq; ut boni præmio mali debita poena afficiantur: & tanta gratia: beneficentia: & æquitate utilitati publicæ: & commodis priuatorum consulis: tantaq; humanitate: patientia: & lepida urbanitate inimicos etiam uincis: ut quotiescunq; dissensio: discordiaq; ciuilis Parmam inuadit: seuitq; animis ignobile uulgus unico tuo uerbo arma deponant Chrysopolis incolæ: & ad statutũ tranquillum: pacemq; placidam redigantur te unũ esse prædicantes: qui quicquid agas: quicquid loquaris: quicquid cogites: id omne referas ad utilitatem: & decus ciuium: qui illam rempublicam sis diuturnam: & perenniter florentem rediturus: cuius habenas modereris. tu aperte frontis homo: lepida urbanitate facetus: grauis seueritate constans simultates omnium contemnis: neminem formidas: neminem iniuria afficis: Aures rumoribus: & insusurrationibus calumniatorum minime habes expositas: qui ad uenena nati instar cibiratarum uerinorum odorantur omnia & oculis linceis peruestigant. Nullius deniq; hominis in te odium cõcitas: scis enim cunctos ab eodem deo: & eadem conditione generatos iure fraternitatis esse coniunctos: & memores auræ Barsidæ sententiæ: qui ubi muris: quẽ in carycis corripuerat: morsum excepisset: conuersus ad circunstantes ait. Nihil adeo paruum est: quod si audeat adorientibus repugnare: non se saluum reddat. Vnde fit ut Christianissimo LVDOVICO regi nostro sis imprimis dilectus: amicis iucundus: ciuibus: charus: omnibus gratiosus & amabilis. Taceo clementiam dotem (ut docet flauius uopiscus) primam imperatorum: qua nullum magis ex omnibus (ut uerissime inquit Seneca) quam regem: ac principem decet: quæ in te talis

est:qualem Agesilaus in principe debere esse demonstrauit:qui dicēte quodam. αγαθον βασιλεα πραον εἰναι δεῖ. ουκουν εφη αχρι του μη ευκαταφρονητον.idest oportet bonum regem clementem esse & mitem ita plane inquit quatenus contemptibilis non fiat.Huic proxime accedit liberalitas:qua sane nulla ducis uirtus dulcior esse potest.cuius cum rari cultores reperiantur(sibi enim quisq; timens:ac fortunæ uarietatē expauescens:quæ ex consulibus quandoq; facit rhetoricæ professores:prospicit rebus suis:& quæ multiq; accidunt considerans manus contrahit:sitq; in largiendo remissus)tu uerus liberalitatis assertor:& Vindex maiori præconio es extollendus:copia enim teste Hierony.gignit fastidium:& uilitatem.Tu nullam rem magis detestaris quam auaritiam idolorum(ut inquit Paulus)seruitutem:quam malorum omnium semen:causam:& radicem cum Augustino dicis:& cum Hieronymo existimas.Sæpissime illam auream Ciceronis sententiam inter liberalitatē tuam admirantes usurpas.Nil tam angusti:tamq; parui animi: quam amare diuitias nihil honestius:magnificentiusq; quam pecuniam contemnere.Extra fortunam inquis cum Epimat.est quicquid donatur amicis quas dederis solas semp habebis opes:cū Ptolomeo uero βασιλικωτερον εστι του πλουτειν το πλουτιζειν.idest regalius est ditare:quam ditescere.Vnde adeo procliuis es ad liberalitatem:ut maximo dolore afficiaris quotienscunq; facultas munerandi:qua principes ac reges homines priuatos antecellūt:culpa recipientis tibi denegatur:& paratus es in filios dicere nisi paterna uestigia imitarētur: illud Dionysii:qui cum aliquando ad filium esset ingressus:uidissetq; apud illum uim aureorum: argenteorumq; uasorum maximam proh inclamauit fili in te rex certe non est:qui ex tanta uasorum copia:quæ a nobis accepisti:amicum tibi comparaueris nemiuē:sed bene res habet filii tui:& imprimis.IOANNESFRANCISCVS æques auratus animi dotibus ornatus & corporis decore:formositateq;:quæ θεων ερικυδεα δωρα.idest dona deorum gloriosa dixit Homerus : præstantissimus per paterna uestigia alacriter incedit: teq; (liceat modo uera fateri)& maiores aliquando superaturus:etiam illum illum in quam Opizonem REVERENDISSIMVM antistitem qui inter cætera eius:& præclara in religione documenta considerans auaritiam omnium uitiorum:procreatricem quicquid illi ex prouentibus annuis supererrat ad decus: ornamētum & honorem dei:diuinarumq; rerum conferrebat.Huius rei indicium manifestarium est ædes baptismalis in clarissima urbe Parma olim & nunc musarum altrice:cuius erat patricius ipso procurante:& impendēte sumptuosissime:& splendidissime erecta:ita ut inter miranda orbis opera connumeretur.Certo præt erea certius est:ut legimus in quadam oratione luculenta profecto:quam de Matrimonio in honorem.D.Ioannis Muciarelli generi tui uiri consumatissimi:perfectissimi:& absolutissimi.D.q; Hippolitæ filiæ tuæ forma:pudicitia:moribus:& natalium generositate quasq; matronas superantis.Iacobus Vallensis nunquam ame sine honoris præfactione nominandus composuit:eundem Opizonem ex innata liberalitate parmensem plebem teterrima fame laborantem quotidiana alimonia:continua elemosynali oblatione pauisse: recreasse:& quodāmodo in orci & proserpinæ peculio annumeratam ad superos: & uitam reuocasse: ex quo uniuerso populo acclamante de sancto Vitale ob uitam restitutam merito cognomen adeptus est quod ad nostra hæc usq; tempora tradente sibi inuicem posteritate seruatur amatur:& adoratur: fauorabiliusq; est apud parmenses:q̄ fuerit apud romanos cognomen publicolarum:quod a publicis cōmodis illi familiæ adhesisse quis dubitat? O cognomen sanctum O cognomen uitale diuinitati comparandum: Quid Catones: Quid Brutos:Quid scauros suspicimus?Vnum est in toto orbe terrarum cognomen suscipiendum:admirandum:& diuinis honoribus prosequendum.Sed ad te iam redeo:quem cum tantis uirtutibus decoratum esse illustris Ludouicus sphorcia olim Mediolanēsium cymbæ gubernator intueretur Senatorio ordini te ascripsit:suorumq; consiliorum te fecit participem:non ignorans principem non solum ipsum præditum prudentia:cuius fructus(ut inquit Solomon)melior est auro:& lapide pretioso:uerumetiam consiliarios prudentes habere debere:quibus bene consulentibus fidem possit adhibere.In quo magistratu:& dignitate publicis etiam negociis districtus nullam diem unq̄ sine lectione:& literatorum uirorum confabulatiōe:qua Alexander Romanorum imperator recreari:& pasci se dicebat:transire permisisti:ut facundia cæteris non esses inferior iudicandus.Legeras enim quod scribit Tacitus neminem priscis temporibus magnam potentiam sine eloquentia consecutum:&(ut idem est auctor)ueteres Romanos sibiipsis persuasisse neminē sine eloquentia aut assequi in ciuitate:aut tueri conspicuum:& eminentem locum:unde a prudentissimis uiris illud parysatidis dictum dilaudatur:quo Artaxersem filium monebat ut cum orationem esset habiturus ad populum: uerbis grauissimis:& ornatissimis uteretur.Adde q̄ tecum semper bonorum:& integrorum habes cateruam ex quo non potes esse non bonus.iustus & integerrimus:Quis enim adeo ineptus est:ut ambigat eum esse & bonum:& iustum uirum:qui bonorum:iustorumq;:uirorum consuetudine utatur:& familiaritate? Trahuntur enim a conuersantibus mores(ut inquit Seneca)&(ut auctor est Aristo.)qui iusto:temperantiq; se deuinxerit melior euadet. Sed quid pluribus in moror in re confessa? in te est probitas : in te fides : in te grauitas:in te religio:in te omnia. Solus habes laudum quicquid possedimus omnes . ad que singillatim recesenda illius ocio opus esset : qui in apum meditatione consenuit. Vnde nisi tibi hoc opus qualecunq; dedicassem : merito ingratitudinis omnium uitiorum matris: contra quam athenienses teste Valerio actionem constituerunt:accusari potuissem.a quo uicio & si natura:qua nihil potentius semper abhoruerim: tamen frequentes parentum nostrorum & dulcioriloquæ aui nostri Ludouici admonitiones magis atq; magis alienum subinde hæc uerba in auriculis nostris semper ad bonorum dicta parentibus insonantes reddiderunt.Gratitudo fili mi(ut docet Cicero pro plancio)mater est uirtutum omnium:hinc nemo est: qui non libenter audiat:ac celeri oratione prosequatur uel Minutii magistri illius equitum in.Q.Maximum uel Mitridatis in Leonicum acerrimum defensorem suæ salutis gratitudinem singularem.Cōtra uero nemo est sensus:& rationis compos:qui cum aut Sextili in.C.Cæsarem:aut.C.Pompili in.M.Tullium Ciceronem maximos duos:& eloquentissimos uiros ingratitudinem inuitus:merensq; audit:non illos uel mortuos oderit: atq; execretur:& per omne conuitii:contumeliæq; genus insectetur.Tanta est ingratitudinis abhominatio. unde non immerito(ut ait Xenophon)apud Persas ingrati seuerissime puniebantur.Illis enim erat persuasum ingratos mirūmodum & deos:& patriam & amicos floccipendere.Itaq; fili nostra sequere uestigia:Magnificum Iacobumantonium comitem:& equestri dignitate decoratum:patronum tuum ueluti numen ue

nerare: nam post deum quicquid diuitiarum: quicquid quietis: & ocii: tranquillitatisq; a nobis possidetur: id totum acceptum Magnifico Iacoboantonio referrimus ille nobis fecit haec ocia deus una cum Magnifica eius uxore Veronica: quae quia illi in manum uenit foelix: & fortunatus existimatur. omnia enim habet: quae in uxore desiderantur. est forma eleganti praedita: probitate insignis: natalium antiquitate: & nobilitate generosa. & non tam pecunia bene dotata q̃ pudicitia: pudore: sedato cupidine: deorum metu: parentum amore: & cognatorum concordia. huic si omnes essent similes foeminae nulli illa graecorum carmina probarent νομιζεσ ιμασ δουλοσ ειναι το βιω ομη γαμων ανθρωποσ ουκ εχει κακα. idest cogitatio si duxeris uxorem te in omni uita seruum fore. Vir sine uxore malum expers est: sed omnes concordi pectore illud subinde reciperent γυνὴ δε χρηστη πηδαλιον εστοιχιασ. idest uxor bona gubernaculum est domus: legemq; Platonis sequerentur: qua ille praecipit: ut unusquisq; uxorem ducat: qui non duxerit pecunia mulctetur: & dedcore. Vnde non sumus castigandi si optemus ut hi duo optimi: & irreprachensibiles citra ullum incõmodum foeliciter annos traducant ne storeos: & q̃uis illud ratum sit: & quasi incõmutabile παντα φερει δολιχοσ χρονοσ οιδεν αμειβειν ουνομα και μορφην και φυσιν ηδε τυχην. i. Aeuum cuncta rapit. furtiuaq; tempora mutant naturam: fortem: nominaq;: & faciem: nullo tamen aeuo Deorum benignitate commutentur: quin Veronicae IACObusantonius Iuuenis. Veronica Iacoboantonio puella esse uideatur: qui est profugium calamitosorum: subsidium inopum: bonorum substentaculum: splendor Italiae: Decus nationũ: Lumen seculi. Omniumq; uirtutum sanctissimum exemplar. Haec igitur serenissime comes in Persium commentaria nuncupatim tibi dicata sine pronocatione electo iudici frugum mearum primitias: quae Viginti & unũ annos natus sub incude literatoria excudi: hilari uultu: & fronte non matutina suscipias quaeso: ueluti pignus: & monumentum meae erga te obseruantiae: munus haud quaquam preciosum: sed quo nullũ preciosius a cliente tuo Plautio accipere nec debeas: nec uelis: nec possis. Quod si tibi gratum: & non iniucundum cognouero sublimi feriam sidera uertice: & te tanto uindice uitilitigatorum linguas cote liuoris acuminatas: & inuisorum qui tantũ legunt ut carpant: uituperonumq; morsus uirulentos haud pertimescam: Vale fausititer: & genio fauente: meq; clientulum tuum si non amare: saltem diligere ne dedigneris: qui te uenerot: & colo.

FINIS.

¶ Admirabuntur nonnulli forsitan me equitem & auratum copulasse: arguentq; inscitiae mali iudices: tanq̃ equitem imperfectam significationem habere existimauerim nisi auratus adiungatur: quod profecto falsum est. scio etenim equitem hominem equo insidentem significare: & ipsum equum: hominemq; dignitate equestri decoratũ: cuius ordo olim fuisse constat inter patricios: & plebem. adiunximus autẽ studio: & data opera auratum: ut Magnificum Iacobumantoniũ: & eius filium non solum equites sed auratos esse demonstraremus. i. omnibus uirtutibus adeo ornatos: adeo insignes: & praeclaros: ut aureis ueluti laminis clarius (ut ita dicam) Sole coruscantibus cincti esse uideantur. & reuera sunt ita nitidi: ita radianti uirtutis coruscamine insigniti: ut omnium illos aspicientium oculi caligine quadã nebulosa offuscentur: & hebetes fiãt. Quod ergo alii insignẽ: nobilẽ: praeclaꝝ: & praestantissimũ dicunt: nos ab auro: quod dignitate caetera superat metalla: auratum dicimus: ut hoc epitheto eius inter alios praestantia facilius cognoscatur. nemo ergo: quae nõ intelliget carpat: nemo de libro meo temere iudicet: sed prius legat: & quae intellexerit si male dicta postea despiciat: ne non ex iudicio: sed ex odii praesumptione ignorata dãnare uideatur. Tunc enim re diligenter trutinata errores nostros si qui erunt: erunt fortasse aliqui (operi enim longo fas est obrepere somnum) diligenter: & incõtinenti opera retractabo classicos scriptores imitatus: & imprimis Hippocratem: qui quosdam suos errores ne posteri errarent confessus est. Deinde. M. Tullium qui non dubitauit Catullum: atq; Lucullum (sic. n. libri ab eo aediti appellantur) aliis postea scriptis emendare: Postremo Augustinum qui libris retractationum libros iam editos repastinare non erubuit. de nomine oppidi maiorum nostrorũ: & nostrae tempestatis hominum secuti sumus consuetudinem omnium rerum & maxime uerborum reginam teste Gellio: ne noua nominis appellatione dubius lector efficeretur. celebratum enim est illud graecum prouerbium αμαθεστερον πωσ ειπε και σαφεστερον idest indoctius & apertius loquere. potes tamen scribere bellofortis (si placet) illud notandum q̃ charta. xx. ornatio scriptum est pro ornatus: & charta. lxxi. percipe pro accede. In epistola autem charta. ii. nobilium pro nobilissimorum: charta. v. incommutabile παντα pro incõmutabile αιον παντα. item φυσην pro φυσιν preciosius pro p̃ciosius. Si aliqua inuenientur in quibus orthographia minime fuerit obseruata impressoribus ascribas uelim, quod si secus facies tunc ego te cordis habere nihil existimabo.

IOANNIS BAPTISTAE PLAVTII FONTILATENSIS AD LECTORES EPISTOLA.

T in exponendis auctoribus:& precipue poetis: qui(ut scribit Plato)μανωσ περ πατερεσ τησ σοφιασ εισι ηγεμονεσ.idest nobis tanquam patres sunt: & duces sapientiæ:quorumq; eruditio multiplex: uaria: atq; recondita habetur:a ueteranis:antesignanis:& primæ classis interpretibus:qui attentiore cura illustrium scriptorum operatę uoluentes ex obseruatione eorum quæ legissent ad exponendos poetas accessere: Tirunculus non recederem : & ne illotis (ut aiunt)pedibus fores:& liminarem nostri operis paginam ingrederer cõtra omnium hactenus consuetudinem: Vitam poetæ: Titulum operis: Qualitatē carminis scribentis intentionem:numerum librorum:& auctoris uerba:sensusq; penitissimos:& obscuras:ac difficiles quæstiões ornate:dilucide: breuiterq; pro uiribus explicare operepretium esse existimaui : si modo prius uos in hoc monitos reddidissem cæteros qui ante me in Persium numero platonis(ut dicitur)difficiliorem commentaria scriptitarunt:quędam subuertisse: nonnulla cõculcasse:multa tanquam canis in Aegypto: fugientes salutauisse:q̄ plurima uero secus q̄ bono interpreti : & de litteris bene merito : quiq; non solum ad Aristarchi : sed etiam ad Cleanthis:lucernam Incubrasset conuenerat tradidisse.Ob quod eorum diligentiam exposcere:& eruditionem desiderare:incuriamq; morsu Theonino prosequi:& macheram nostram non hęberem:stilumq; non retunsum in eos exercere poteram:si quorūdam grammatistarum:& nebulonum huius nostri temporis mores sequi:q̄ ingenuos:humanos:& uere litteratos maluissem: quibus cum manifestissimum sit neminem tanto ingenio:tanta doctrina:tantaq; sapientia præditum:ut nunquam labatur:neminem tam circunspectum(ut Senecæ uerbis utar) cuius nõ diligentia aliquā do sibi ipsa excidat:errantes amabiliter corrigunt:litteras a situ:& squalore neminem lacessentes uindicant & in iuuenibus uirtutem subolescentem miris laudibus excipiunt:& ad errores suos castigandos:si quos iudicio:quod pro lapide lydio haberi debet:inuenerint:uerbis mellifluis:& uiris libere educatis conuenientibus adhortantur:neq; enim est ulla disciplina:aut ars:quæ singulari consumata sit ingenio : nec ullus omnia scire potest: dicente Homero.αλλα ουπωσ αμα παντα θεοι δοσ ανανθρωποισι: idest sed nullo modo simul omnia dei dederunt hominibus:& ubi uires desunt diligentia satis est:unde Plato a labeone inter semideos teste Augustino numeratus:a quo qui dissident(ut inquit Cicero)Plebei omnes philosophi appellandi sunt:architæ respondens ait.Quæ apud me sunt commentaria:de quibus scripsisti: nondum satis lucubrata sunt nec unquam satis erunt:ea tamen misi.Itaq; nominibus uiuentium parcens:Ignorantiam detestatus satis mihi ad gloriam: quam πονοι κτεοσι:idest labores generant:& ad uberrimam nostri operis:annua cura : ac labore immenso editi utilitatem fore arbitratus sum : si distincte : eleganter : atque ornate uera , scitu : & memoratu digna : solisq; litterarum Antistibus obuia mira uarietate:quæ παντωνεστιν γλυκυ:idest omnium rerum suauissima est:ex intimis doctrinæ penetralibus eruerem:cum ut doctrina prodessem & diligentia delectarem:tum ne illius sententiæ pareneticæ immemor iudicarer:quæ apud græcos hæc eleganti : graphiceq; conscripto epigrammate continetur.εσ θ λαλεγειν αει παντασ καλον αισχρα δ'ειπειν κακωσ τουτων αξιοισιν λεγομεν.hoc est bene de omnibus dicere pulcherrimum turpia autem loqui graue:& si hi de quibus mala dicuntur his conuitiis sint digni. Oratio enim hominem plerunq; indicat.Vnde non absurde Agesilaum tradunt:cum quenquam intueretur:qui alium uituperaret: laudaret ue:dicere solitum: se non minus ex ipsa oratione iudicium facere de eo:qui diceret:q̄ de quo diceretur.Iudices ergo forsitan ęquiores:humanioresq; experiar:etiam si aliquid paulo inconsideratius dictum in commentariis nostris reperietur:& eo magis cum si quid male ceciderit Platonice me peccasse non ignorauerint: qui in protogora ait sapientes omnis:qui mala: turpiaq; committunt præter uoluntatem peccare:Inqua non in facto crimen est(ut inquit apostolus) Sed qđ instat agamus ne ueniam antequam peccauerimus deprecari uideamur.

CVITA POETAE.

Vlus Persius flaccus non ligur(ut quidam somniant)sed hetruscus patre flacco: matre fului Olympiade ducentesima tertia imperante Tyberio uolaterris natus est(ut testatur Eusebius)& ætate Neronis floruit magistro usus cornuto(ut ipse in penultima Satyra apertissime docet)ānumq; unde trigesimum agens excessit:cum prius has Satyras quas enarrandas suscepimus posteritati reliquisset:& hæc de Persii uita.nam quæ præterea(ut cum Politiano loquar de illius uita ex antiquis aliquot incertæ:ac friuolæ auctoritatis commentariis circunferuntur:ea neq; adducere in medium:quoniam sine auctore:neq; aut affirmare: propter zoilos ubiq; insidiantes:aut refellere in animo est : ne ψυχαγωγιασ χαριν.i. delectationis gratia:id fecisse maleuoli suspicentur. Prouidendum enim non solum ut ipsi simus iusti:sed nec cum peccatoribus moremur:quia hoc in peccati parte ducit propheta: &(ut uerbis utar Biantis) οι πλειστοι ανθρωποι κακοι.idest plurimi homines mali: qui & ignorant : ꝙ pro ueritatis defensione και τα οικεια αναιρειν δει:idest etiam propria iugulare:& refellere oportet(ut scribit Aristoteles,)

Atyrarum genera duo agnoſcimus. Alterum antiquius tam a græcis q̃ a latinis uſurpatum. Alterum recentius: qđ cum ab antiq ore deflu xerit: latini tñ excoluerũt. de quoꝝ origine q̃dam breuiter ſubnotabo. Mos fuit antiqs Athenienſibus adhuc qdẽ p pagos diſperſis: atq̃ agriculturę operam dantibus: ut cum ſoluti ab opere ruſtico eſſent: genioq̃ indulgerẽt: q̃dam inter ſe iocularia cõuitia p ludicrum funderent: q mos deinde in pompã quoq̃ & ludos deoꝝ uocatus eſt: Ita ut ſupſtãtes plauſtris ſaltarẽt: & in obuiũ quẽq̃ ſcõmata iacerẽt: deinde extẽporanea quoq̃ poemata effutirẽt. Quare adhuc græci: cum quẽq̃ grauius cõuitiarũ ꝓuerbio ſignãt εξαμαξω cum dñt. hoc eſt e plauſtris eſſe locutũ. Hoc deinde poetæ imitati: partim antiq̃ comœdiã iocis: atq̃ amaritudine refertã: partim ſatyricã fabulã excogitarũt: argumẽtis: dictiſq̃ iocularibus cõpoſitã: q̃ pſonis introductis comœdię par erat: ſed maiore laſciuiebat licentia: ſalibuſq̃: & iocis abſoluebat̃ nã nõ heroes: aut reges: qđ tragici faciunt: ſed ſatyri dii ſilueſtres ꝓcaces iocularia: & laſciua inter ſe iactantes: ludẽdi: iocãdiq̃ cã inducebant̃: ſimul ẽt ut ſpectator inter res graues iocis: & luſibus delectaret̃. erãt autem hi ſatyrus canus: ſatyrus ipubes: ſatyrus adoleſcens: ſilem oẽs qdem: ſed his quoq̃ iter alios: q παππος a græcis: hoc eſt auus appellabat̃: cuius facies torua: atq̃ aſpectus truculentior: q̃ cæterorũ: ac ferino ſimilis: atq̃ id genus pſonę fictæ: qđ Iulius pollux docet. In quo genere poematis claruere apud græcos Demetrius nõ phalereus ille: ſed ex tharſo qdam ſatyricus (ut placet Laertio): & Xenocrates: phliaſius timon: Itẽ Menippus ſeruus (ut Apuleius: & A. Gellius oſtẽdũt): & alii pmulti. Apud nos pacuuius. Enni⁹ Et. M. Varro ille romanoꝝ eruditiſſimus: q eo ſtilo ſatyras: quas alii Cynicas: Ipſe Menippeas appellat cõpoſuit: ut q̃ inſcribit̃. Neſcis qd ueſper uehat: & de offõ mariti: Et teſtm̃: & ille q̃ grecos hñt titulos: ut περι εδεσματων ονος λυρας γεροντοδιδασκαλος υδραχνος παπποχιον. aliæq̃ pmultę. quas oĩs uir ille doctiſſimus iucũditate quadã: atq̃ hilaritate cõſperſit poſt quos oẽs: cum iam lata lege romæ: ut ſiqs malũ carmẽ in quẽq̃ ſcripſiſſet: eius rei ius: iudiciũq̃ eſſet: poetæ ſcenici a male dicẽdo metu pœne deſtitiſſent: ſcipionis: ac Lelii ætate, acerrimi poeta igenii: miræq̃ eruditiõis: atq̃ urbanitatis Lucilius extitit: q cum ſuoꝝ tempoꝝ uaria flagitia ęquo aĩo ferre nõ poſſet: hãc ſatyrã recentiorẽ: q̃ tota noſtra eſt: inqua acerrime uaria hoium uitia inſectaret̃: excogitauit: in eaq̃ primus inſignem laudẽ adeptus eſt: q quoſdam (ut ſcribit Fabius) ita deditos ſibi amatores habuit: ut eum omnibus poetis anteferre non dubitarẽt: quamuis Oratius (non ſine tamen ęmulationis ſuſpitione) eum in ſermonibus ſuis fluere lutulentum dixerit: & aliqd eſſe quod tollere poſſis. Sed qm̃ auctore Cicerone ois: quæ a rõne ſuſcipitur: de aliqua re inſtitutio debet a definitione proficiſci: ut intelligatur qd ſit iam de quo diſputetur: tandem qd ſit ſatyra diſſeramus. Satyra inquit Diomedes eſt carmen apud romanos maledicum: & ad carpenda hoium uitia compoſitum: quale ſcripſerunt Lucilius: Oratius: Perſius: & Iuuenalis: At olim carmen: qđ conſtabat ex uariis poematibus: ſatyra uocabat̃: quale ſcripſerunt Ennius: & pacuuius. Dictam aũt ideo ſatyram exiſtimauerũt ueteres: qa ſatyra genus eſt lancis: quæ referta uariis: multiſq̃ primitiis in ſacrificiis cereris inferebat̃: & a copia. ſeu ſaturitate rei: ſatyra uocabatur: cuius generis lancium & Vergilius meminit: cum ſic inquit. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. Et lanceſq̃: & liba feremus. M. Varro ſatyram appellatam eſſe tradita quodam genere farciminis: quod multis rebus refarciebatur. Eſt autem hoc poſitum in ſecundo libro plautinarum quæſtionum. Satyra eſt uua paſſa: & polenta: & nuclei pinei ex muſto conſperſi. alii ad hæc addunt de malo punico grana. Feſtus pompeius exiſtimat idem fere quod. M. Varro ſcribens ſatyram eſſe genus cibi ex uariis rebus conditum: & genus carminis: ubi de multis rebus diſputatur. Alii ab antiq̃ fabulæ argumento ſatyram hanc dictam eſſe arbitrantur: quia in hoc carmine ridiculæ res: pudendęq̃: quæ uelut a ſatyris proferuntur: & fiunt: de quibus Macrobius: Ouidius: Plinius: Solinus: Diodorus: Hieronymus: Pauſanias: Philoſtratus cæteri plura tradiderunt: quæ pluribus in locis in cõmentariis aliis noſtris: quæ prope diem exhibunt: rettulimus: Vel dicta eſt ſatyra a Vocabulo latino: quaſi ſatura: a copia: ſaturitateq̃ rei. Non deſunt qui exiſtimant ſatyram deriuari a lege ſatyra (ut auctor eſt Diomedes) quæ uno rogatu multa ſimul comprehendit: q. ſ. & ſatyrica, carmina multa ſimul poemata comprehendunt: cuius legis Lucilius & Saluſtius meminerunt & hactenus de ſatyra.

CQVALITAS CARMINIS.

IAMbicum metrum eſt: cuius duo ſunt genera. Alterum apud uetuſtiſſimos comicos in uſu fuit: quod teſtat̃ Oratius. Hunc ſocci ſumpſere pedem: grandeſq̃ Cothurni primuſq̃ hoc carmine ſcribere cæpit Archilochus: de quo idem Oratius Archilochum proprio rabies armauit iãbo: quo uſus eſt in licãbẽ: qa ei neobolem deſponſatã iam filiã denegauit (ut acron eſt auctor) Altero uero iuniores dumtaxat uſi ſunt: Vetus iãbicũ: comicũ: ac tragicũ dr̃: hoc aũt puꝝ trimetrũ nuncupat̃: ſuſcipitq̃ tres pedes iuicẽ mutatos iambum: pyrrichiũ: & ſpondeum: nec niſi raro apud ueteres in uſu fuit: At q uetus iambicum in diſparibus ſedibus hoc eſt prima: tertia: & quinta qnq̃ pedes ſuſcipit Dactylum: Spondeum: Chorium: Anapeſtum: & a quo denominat̃ Iambum in ſecunda uero: & quarta Anapeſtum: Choriũ: & Iambum. Sexta ſedes (& ſi uarie uſurpet̃) proprie tñ Iambũ uel Pyrrhichium reqrit. Nouũ aũt iãbicũ in primo: tertio: & qnto loco iambũ: aut ſpondeũ capit: In ſcdo & quarto ſemp: In ſexto iambũ ſiue Pyrrhichiũ (ut & Cenſorinus docet) quos pedes cũ nõ habet: ſed ſpondeũ. Scazon. i. Claudicãs appellat̃: & tale eſt in hoc ſuo ꝓlogo poetæ nr̃i carmẽ. hoc aũt carminis genus deſignat Ouidius illo uerſu. Extremũ ſeu trahat ille pedẽ. Inuẽtũ eſt ad maledicẽdũ: & ad ulciſcẽdũ: uñ ultor dr̃. Stra. hinc minax ultorẽ ſtringit iambon. cuius (ut Diomedes refert) ꝓcipui ſcriptores fuere apud græcos Archilochus:

& Hyppomax: apud romanos uero Luci. Catullus & Oratius bibaculus. sumpsit nomen ab iambo (ut dictum est) Iambus autem: quem cursorem dixit Ruffinus in arte sua ab eo: quod ιαμβίζειν graeci detrahere dixerũt (ut auctor est M. Capella) uel a ιαπτω quod est noceo: uel ab iambes puellæ nomine: quæ celei & meganiræ famula cererem ad eos delatam: cum proserpinam quæreret conuitiis quibusdam inuasit: ac male tractauit: unde iambice loqui philostrato est contentiose: contumeliose: & mordaciter. Alii Meganiram unam de celei ancillis fuisse annum: tradunt: de qua intellexit Ouid. in. v. Met. prodit anus i. meganira. Nicander οττιν κελεοιο θεραπναιο χαρχαια μεγανειρα θειν δ' ειδεχτο περιφρων.i. quando in celei ancillis uetula meganira deam per manum accepit prudens aut casta. Non desunt: qui alias etiam adducant & referant huius nominis origines: quas silentio prætereo quia & cognitæ sunt: & alibi a nobis diligenti sedulitate: & studio curioso annotatæ reperiuntur: illud notandum ꝙ commentator nicandri iambum puerum appellat. Diomedes uero iambem puellam celei famulam dicit: quæ cererem male tractauit (ut dictum est.)

¶INTENTIO POETAE.

INtentionem poetæ nostri diuini: & morum censoris accerrimi hanc esse autumo ut prosit: & delectet iuxta illud Oratianum. Aut prodesse uolunt: aut delectare poetæ. Aut simul & iucunda: & idonea dicere uitę. Delectat aures lectorum facundo: tesono: & eloquenti carmine: rerumq; uariarum narratione: qua nihil amœnius: nil suauius: nil dulcius esse potest. hęc enim reficit: & reparat animos: magnamq; si Quinti. credimus affert legentibus utilitatem. Prodest ob singularem eruditionem: rerumq; doctrinam copiosissimam: quæ cum in omnibus satyricis magna conspiciatur. In Persio maxima redundat. Prodest & dum impios: superbos: auaros: luxuriosos: Inuidos. adulatoresq;: & id genus alia sexcenta uitia reprehendit: stiloq; satyrico succensus insectatur: uirtutesq; extollit: & præconio laudum non mediocri prosequitur: ut ad eas exeolendas lectores alliciat: & ad uitia relinquenda turpitudine adhortetur: unde fit: ut qui hunc diuinum poetam: morumq; censorem optimum non amauerit amando non intellexerit: & ediscere non curauerit tanto ab ipso uirtutis itinere aberret: quantum hipanis ue neto dissidet eridano. huius enim sermo non est inanis: sed ex præcepto senecæ monet: Consolatur: & ptotrepticus est hoc est monens & instituens.

¶NUMERUS LIBRORUM.

DE numero librorum qui dubitaret adhuc inueni neminem: quandoquidem: illis Quintiliani uerbis nihil fit celebratius. Multum quoq;: & ueræ gloriæ quãuis uno libro & Persius meruit. Martil. Sæpius in libro memoratur Persius uno ꝙ leuis in tota Marsus amazonide. Sed iam solnamus oram iudicum censuram nihil formidantes: quos multos fumit: qui scribit (ut inquit Hieronymus.) etenim segnes: pusillanimesq; nunquam palmam consequuti sunt: opus est ergo magnanimitate: & fiducia: quandoquidem illius: qui per ignorantiam negligentiamue aberrauerit debita pœna nulla alia fit: ꝙ ut sciens efficiatur: & diligens (ut apud Plau. auctor est Hermocrates.)

¶VITA AVLI PERSII FLACCI EQVITIS ROMANI PER CORNVTVM PHILOSOPHVM EIVS PRAECEPTOREM FOELICITER INCIPIT.

AVlus Persius Flaccus. Natus circa pridie no. decemb. Fabio Persio. L. Vitelio consulibus decessit. viii. Kal. decemb. Fuluio sario. Assinio gallo consulibus. Natus in Ethruria uoluteriis eques romanus: sanguine & affinitate primi ordinis uiris coniunctus: decessit ad. viii. miliare uia appia in prędiis suis. pater eius flaccus eum pupillum. reliquit admodũ puerum annorum fere. vi. Fuluia siccena mater eius nupsit postea Roscio equiti Ro. qui Persium quoq; extulit & nutriuit itra paucos annos. Studuit Flaccus usq; ad. xii. annum ętatis suę uolaterris. Inde Romę apud grãmaticum heremium palemonem & apud rethorem uirginum flauum. quuq; esset annorum sexdecim amicitiam ac cepit Annei Cornuti philosophi. ita ut ab eo nusꝙ discederet. a quo etiam est introductus aliquatenus in philosophia: amicos habuit ab adolescentia prima Cassium Bassium poetam & calpitrum staturam qui uiuo eo iuuenis decessit: Flaccus coluit ut patrem Seruilium: nouianum cognouit & Cornutum & Lucanum equum auditorem Cornuti. Nam Cornutus eo tempore Tragicus fuit sectę poeticę qui libros philosophię reliquit. Sed Lucanus adeo mirabatur scripta Flacci ut uix retineret se illo recitante a clamore. Sero cognouit & Senecam. Sed non ut caperetur eius ingenio usus est apud Cornutum coniunctum amicitia duorum amicissimo rum uirorum & doctissimorum & sanctissime uitę atrite tum philosophãtium. Claudii ac saturnini Medici lacedemonis ac patroni Aristocratis magneti: quos unice miratus est & emulatus cum equales essent. & Cornuti minores: Ipse idẽ decẽ ferre annos summe dilectus apud trusẽã ita ut peregrinaretur quoq; cũ eo aliquãdo cognatum eius. Arriano habente uxorem fuit morum leuissimorum: uerecũdię Virginalis formę pulchræ & probe ætatis. erga matrem sororem & amico exemplo sufficiens fuit frugi & pudicus reliquit ut quidam asserunt matri & sorori scriptis tantum ad matrem codicillis rogauitq; eam ut daret Cornutu ut quidam centies & alii uolunt plures & argenti uiginti & libris circa septingentas Crisippo: siue bibliothecam suam omnem. Verum a cornuto sublatis libris pecuniam sororibus quas hæredes hunc ipsum librum imperfectum reliquit uersus aliqui dempti sunt de ultimo libro & quasi finitus esset leuiter contraxit. Et cessio basso petenti: ut ipse edere tradidit edendũ. Scripsit ẽt Flaccus in pueritia ꝓtexta inductus: & cohopertus librũ unũ & paucos sorori trassie in artiani m utrẽ uersus ꝙ ante se uirum occiderat omnia ea ut aboleret Cornutus mater eius auctor fuit editum librum continuo mirati cũ diripere homines cœperunt decessit autem uitio stomachi anno ætatis trigesimo: sed mora scola & magistris diuertitur lecto libro lucilli decimo uehementer satyras componere studuit: Cuius liber principiũ imitatus sibi oibus detractuę cũ facta professione & oratorum insectatione in sectatetur Neronem principem illius temporis culpauit. Conuersus in Neronem cum ita se haberet. Auricu

las asini nuda rex habet. In eum autem modum a Cornuto tantummodo est commendatus: auriculas asini qs non habet ne hoc in se dictum quis arbitraretur Persius hic diu dubitans utrum militiæ an poetriæ incumberet: tandem ad satyram scribendam animum applicuit & cœpisset scribere utranq; re icohauit: donec ex sua ipsius animi putabilitate scribere icohauit fuit autem sciratus genere tuscus discipulus bassi philosophi hoc uero initium carminis est præfatio tragicum a delectione scandere incipiens. In hac autem præfa ione apologiam: idest excusationem facit & excusat se quodammodo non ideo scripsisse ut poeta appareret: sed potius impulsus mentis quodam ꝙ tunc uidebat multos poetriæ incumbere: ut inde salarium mererentur. Salarium est præbenda unius diei. Vnde ostendit se coactum ut scriberet. Vnde non poetam se uideri uult uel uocari & per suam personam uult intelligi aliorum personas qui ob famam scribebant. Satyræ proprium est ut uera humiliter dicat & omnia cum fama faciat. Item satyra dicta est quia uarius rebus contra. s. lex apud romanos lara quæ fugatis ueibis fallit audientes ut aliud dicat: aliud significet.

¶CLARISSIMO DOMINO ANGELO MARCELLO MAGNIFICO PATRITIO VENETO IOANNES BONARDVS SACERDOS VERONENSIS FOELICITATEM.

Vm singulare tuum in litteras patrocinium & peculiarem in me humanitatem semper prospexerim nullus dignior uisus: cui iucundissimos hos labores meos: idest Cornutum Eruditissimum Persii uatis præceptorem ac eiusdem interpretem fidissimum diu mancum lacerum & temporum incuria undecunq; deprauatissimum operosa industria mea in pristinum candorem quantum licuit redactum dicarem: sub tuoq; nomine diligentissimo uiro Ioanni Tacuino imprimendum tradidi. quare colende domine ut ad grauiora audentius accingar: Serena (utquæq; soles) fronte tenue hoc munusculum suscipito: quod erit incredibilis meæ in te obseruantię monimentum certissimum. Hos igitur breues quidem: sed non pœnitudos commentarios (cum a publicis negociis ocium dabitur) degustos oro: non enim poteris candidas eius enarrationes non amare: Cuius poema magna admiratione excolueris: bene Valeat magnificentia tua: Cui me unice commendo.

¶IOANNES BRITANNICVS BRIXIANVS SENATVI POPVLOQVE BRISIANO SALVTEM.

Vm multa & uaria in rebus humanis sint in quibus hominum ingenia exerceri solent quippe cum alii arma sequantur: alii agricolationi intenti sint: alii struendis opibus inhæreant & alii alia id genus opero complectantur: quæ omnia cum aliqua ex parte per se clara & laude digna esse possint. Meum tamen semper fuit iudicium litterarum studia ea esse: quæ omnibus sine controuersia præferantur. Nam quid homini magis expetendum sit: q̃ ut uitam optimarum artium studiis excolata. Ea enim profecto sunt, quibus ad religionem: & ad uerum dei cultum cæterasq; uirtutes formantur Litteris omnia egregia & præclara debentur opera. Quis enim nos a barbaria uindicauit. Quis rerũ cœlestium & humanarum simul cognitionem ad nos transmisit: litteræ. Quis docuit nos quæ Scipio in Aphrica: quę Metellus in Numida: & alii in aliis pręclari imperatores locis gessere: litterę. Nam maiorum nostrorum illustria opera in tenebris iacerent: nisi litterarum lumen accederent. Plato enim Pythagoras. Zeno. Socrates: & alii propemodum innumerabiles philosophi: nisi litterarum monumenta extitissent. nec ii fuissent quales nunc nominãtur: nec eorum nomina ad nos transiuissent Nullum quidem puto maius ab immortali deo hominibus dari potuisse domum. In humanis scimus opes diuitias. Dignitates: Honores: Dominatus: Imperia. & huiusmodi omnia quæ cunctis fere mortalibus exoptari solent: multa in se habere commoda: & ad hominis nomen: famamq; augendam multum ualere. Sed quis affirmet ab iis ea nobis præstari quæ litteræ largiuntur. Nam illa bona quidem sunt: sed quæ paruo temporis curriculo euanescunt. Nec iis ea uirtus est: ut ultra fere hominis ætatem alicuius memoriam extundant. Immo enim ubi qui ea possedit naturæ concessit. eius sępe nomen & fama eodem obruitur tumulo quo corpus tegitur. At litteræ non modo nobiscum non intereunt. nec circũscripto temporis spacio nomen nostrum terminant: sed quod nemini diffidendum est: ita nos morientes posteritati commendat: ut fama nostra æternitatem consequatur: & eo circunferatur splendore: qui nec annorũ multitudine obscurari potest: nec ulla alia temporum iniuria extingui. Adde ꝙ ex litteris delectatio petitur iucundissima. Nam cum cæteris rebus: neq; omnis ætas neq; tempus: neq; locus detur: iis studiis adolescentia regitur. Senectus oblectatur. Hæc eadem: ut ait Cicero: res secundas ornant: aduersis solatium præbent: delectant domi: non impediunt foris pernoctant nobiscum peregrinantur: rusticantur. Quanti autem faciendæ sint litteræ: cum multa alia. tum illud in primis nobis documento esse potest: quod homerum auctore Cicerone. Colophonii ciuem esse dicunt suum. Chii suum uendicant. Salaminii repetunt. Smirnii uero suum esse confirmant: Et cura toto populis ciuis suus dicitur Homerus: ob litteras nimirum ꝙ non paruam accessionem laudis & gloriæ Ciuitatibus fore arbitrabantur: si talem habere uirum contigisset. Quamobrem cum iis nihil in humanis pręciosius utilisue cognoscerem: ad eas semper eo delatus sum desiderio ut nihil mihi dulcius: nihil suauius uideretur. Cæterum indignum & illiberale putabam me ita litteris deditum esse: ut ex iis nihil ad communem hominum utilitatem afferem. Sed cum multa se nobis offerent: quæ labore & industria nostra nõ mediocrem uidebantur afferre posse legentibus fructum. illud potissimum aggrediendum censui. quod a iuuentute brixiana maxime exoptabatur. Nam cum superiore anno forte Persius publice legerem: in eiusq; expositione a me nonnulla dicerentur: quæ uel præter multorum opinionem dici uidebantur: uel a quoq;: & si scitebat ætate nostra litteris prodita non erant: nonnulli adolescentes Brixiani. qui non minus litteris q̃ probitate morum præfulgent. Et in primis Gabriel Emus patricius Venetus excellenti adolescens ingenio: in præsens discipulus meus hortati sunt:

ut quæ a me dicta fuerant accuratius collegerem publicaremq;. Quod & si profitendi officio & aliis negociis familiaribus impediebar: ut ad id efficiendum nullum mihi tempus concedi uideretur: tamen ne eorum causa noluisse: aut me laboris pertesum esse putarent: negocium suscepi. & eo quidem studiosius: quod eiusmodi res esset quæ mihi beniuolentiam & gratiam conciliatura esset: & illis utilitatem allatura. Persium enim cognosceuam eum esse poetam: quem certe omnibus eiusdem operis auctoribus præferendum non dubitarem. In eo namq; mira eruditio: & acerbitas: uenustatis plurimum: fœlix non parum. Quis enim Persio magis ad uitia fugienda nos doceat. Quis ad uirtutem sequendam magis erigat. Cęterum cum temporum mihi ratio constaret: quibus tanta hominum iniquitas irrepsit: mihi non fecisse hilum uidebat: nisi opus meũ is dicaret ut: Quorum patrocinio & potentatu ab improborum inuidia tutum esset. Itaq; amplitudini & fidei uestræ Ciues Brixiani me totum: & omnia trado dicoq;. Illud a uobis igitur peto pro ea humanitate & fide qua inter alios mortales semper claruistis ut quod opera & industria nostra ad communem oium utilitatem in Persii expositionem elucubratum est: ita sinu uestro excipiatis: ut ab eorum morsibus: qui alienæ semper uirtuti inuidenti tutum pręstetis. Neq; tamen ita amens sum: ut æstimem me malignitatis humanæ dentes uitare posse. Præsidio tamen & auctoritate fieri uestra potest improborum latratus me minus offendant. Nam q publica fouetur ęstimatione ab iniquis minus audacter detractari solet. Quod si has studiorum meorum primitias iudicio uestro probari sensero maiori cum fiducia alia quę iam cepta sunt propediem edemus Illud enim mihi maximum esse lucrum putaui: q̃ maxime uestris seruire commodis: & ea omnia cogitare & ea facere quæ dignitatem & amplitudinem uestram pro mereantur: Illud addo me hanc interpretationem eo libentius suscepisse: q a poeta secundam Satyram ad Brixianum quendam Macrinum ratione temporum fieri coniiciebamus ut latius commentatus declaratur. Confido etiam quodcunq; scripsimus huiuscemodi operis studiosis non per uam utilitatem allaturam. Eos autem qui litterarum studiosi sunt: & eos præsertim qui inuidia non mouentur: oro obtestorq;: ut si qua forte a me: uel male interpretata uel prætermissa sunt: quæ plurima esse possunt: cum diuini potius sit: q̃ humani ingenii non errare: sua ipsi industria labori meo subueniant: & communi omnium utilitati consulant. Non dubito quin si Horatii pręceptum secutus fuisse, qui in arte poetica suadet editionem non esse præcipiendam: sed nouum præmendum in annum: plura a me & addita fuissent. & mutata. Festinantius itaq; editionem maturaui quæ erat in animo, ueritus. ne id mihi uiuenti accideret: quod nuper mortuo accidit Palatino municipi meo uiro Singularis doctrinæ. Qui cũ in officia Ciceronia & Valerium maximum non minus diserte q̃ sapienter quædam scripsisset eadem morte præuentus edere non potuit: quæ ab iis excepta qui gloriam alieno partam labore & periculo in se libenter transferunt: supprimuntur: ut successu temporis ipsi pro suis edant: luxuriam profecto Palatini manibus facturi maximam. Cum igitur ciues optimi nulla prorsus commotus gloria hoc tantum oneris susceperim. sed ut industria mea qui me ad hoc hortati sunt. morem gerere: uos rogo hos commentarios ea beniuolentia & liberalitate suscipiatis qua a me scripti sunt. Valete.

¶VITA PERSII PER IOANNEM BRITANNICVM.

Ersius flaccus in thuscia Volaterras habet patriã: q cũ Eusebius testetur ipseq; in ultima sua satyra innuit cum ait, Mihi nunc ligus ora intepet. hybernatq; meum mare: qua latus ingens. Dant scopuli. & multa littus se ualle receptat: Lunai portum est operæ cognoscere ciues. Nã luna oppidum est & portus tusciæ: ut sentiunt Strabo & Plinius. ostendit igitur poeta se Thuscum esse cum ait Hybernatq; meum mare. Volaterræ oppidum est hoc modo ædificatum. In profunda ualle sublimis: & præceps undiq; collis extat cuius in uertice planicies est in qua sua ipsius sunt urbis mœnia ad quæ stadiorum. xv. Ascensus est. E cuius Basi rupes tota ardua atq; difficilis. Illic aliquando ex proscriptis a Sylla qui quattuor militum complectenti ordines biennio per obsidionem præssi tandem per inducias discedentes locum illum relinquerunt. Natus est ibi Persius anno. xxi. imperii Tiberii. tertio anno post passionẽ Christi dei nostri. Mortuus anno ætatis suæ. xxx. anno. ix. Imperii Neronis quo anno thermæ a Nerone edificatæ sunt cum litterarum causa Romam uenisset annos egressus pueritiæ in disciplinam se tradit. Cornuto philosopho, ut ipse cecinit in quinta Satyra, ut ait. Cum primum pauido custos mihi purpura cessit Bullaq; succinctis laribus donata pependit Me tibi supposui teneros tu suscipis annos Socratico Cornute sinu. Eum summa pietate coluit & obedientiam. Vsus est amicitia in primis Minutii Macrini Brixiani eqũtris ordinis principis. Viri singulari modestia & fide & Cæsii bassi poetę Lyrici ętate iam adulta sex Satyras mira carminis acerbitate scripsit: quæ nunc in manibus habentur, in quibus summa eius ingenii uirtus indicatur. Vnde non immerito, Quintilianus eum multum ueræ gloriæ meruisse quamuis uno libro prodidit. Quæ ab aliis traduntur de eius uita cum auctoritate careant mihi non probantur. Tenuium opum se fuisse declarat illic. Quis expediuit Psitaco suum cheræ? Picas quis docuit uerba nostra conari? Magister artis ingeniiq; largitor. Venter.

¶VITA PERSII PER BARTOLOMEVM FONTIVM.

Ersium aggressuro in primis necessarium uisum est eius uitam ac satyram breui oratione percurrere. Aulus Persius Flaccus patre Flacco. Matre Fuluia olympiade ducentissima tertia imperante Tiberio uolaterris: ut Eusebius: ut ipse de se scribit, Lunæ potius natus est. Mediocri autem statura: insigni forma probatis moribus: ingenio: & doctrina præstanti fuit: Prima adolescentię patre mortuo. Qu. Remmium Palæmonem grammaticum Vicentinum audiuit. Mox rethoricæ sub Virginio flauo incubuit. Inde se ad Cornutum philosophum conferens familiariter secum ad interitum usq; uixit. Anno uero ætatis nono ac uigesimo: regnante Nerone interiit: unum hũc satyrarum relinquens librum: in quo ueræ laudis plurimum meruit. Satyra uero carminis genus uariis rebus refertum est, quod fere idem, quod comœdia uetus est. Nam cum in compitis ociosi diebus festis operarẽ

tur antiqui incultum ac rude carmen priscam comœdiam in uenere in qua primum bonos laudare: post etiã malos nominatim carpere assuerunt. Sed cum in dies maiore in scribendo licentia uterentur: cautum est lege ne quis eiusmodi carmen describeret: ex quo ueteri sublata noua comœdia emanauit: ætatis cuiusq; mores & personarum affectus continens. Sed ad comœdiæ ueteris formam paulatim satyra hæc irrepsit in qua siue ulla proprii cuiusq; nominis mentione uitia hominum notarentur: Priscum uero satyræ genus tam latini quã græci excoluerẽt. sed hæc noua satyra latinorũ est in qua lucilius maximam primus laudem obtinuit. Satyram autem quamuis a satyra lege multis aliis conserta legibus: unoq; rogatu multa & uaria complectẽte. Vel a satyra tibi genere diuersis rebus conditi. Vel a lance satyra: quæ multis generibus primitiarum referta sacris adhibebantur. quidam appellatam existiment: meliores tamen auctores a siluestribus Satyris in uetere fabula institutis nominauere: Verum his breuiter de poetæ uita ac Satyra enarratis explanationem ipsam aggrediamur.

Atyra carmen est. ut Diomedi placet: apud romanos maledicum: ad hominum uitia carpenda comœdiæ priscæ characteræ compositum: a qua in hoc rãtum differt: quod iambis & eiusmodi uersibus constat: & personis introductis nouæ fere comœdię par est: uitia hominum cum denominatione continet personarum. Hæc autem prima Satyra in Hexametros assurgit libertate simplex. Neq; enim personas aperte nominat. Priscæ comœdiæ princeps: inuentor fuit Susarion megarensis Tripodiscius Philini filius qui cum prauæ mulieri coniunctus esset abeunte muliere in pompa Dionysiorũ Theatrum ingressus quattuor cecinit carmina iambica: quæ sola ex omnibus eius scriptis extant. Audite populus. Susarion hæc dicit. Filius Philini Megarensis tripidi scius. Malum sunt mulieres: sed tamen o populares non adest inuenire domum sine malo. Sic enim prima comœdia schoma habebat apertum. Licuit itaq; aperte sic uituperare usq; ad tempora Eupolidis: unde Horatius: Eupolis atq; Cratinus Aristophanesq; poetæ. Atq; alii. quorum comœdia prisca uirorum. Siquis erat dignus describi quod malus: aut fur. Quod mœchus foret aut sicarius aut alioquin famosus multa cum libertate notabant Sed cum poetę abuti licentius stilo: & passum lædere ex libidine cepissent plures bonos. ne quisquam in alterum crimen infamiæ poneret lata lege per Alobiadem siluerunt. Ex prisca igitur comœdia maiore lasciuit licentia. Satyra quę auctore Quintiliano tota nostra est: manauit in qua primus insignẽ adeptus laudẽ est Lucilius. qui quosdam: ut scribit Fabius ita deditos sibi amatores habuit: ut eum omnibus poetis præferre non dubitarent: quamuis Horatius non sine tamen suspitione æmulationis cum in sermonibus suis lutulẽtum fluere dicere: & aliquid esse quod tollere possis. Secundus post hunc Horatius: qui etiam lucilio multo tersior ac purus magis habetur & ad notandos mores magis præcipuus. Tertius Persius annumeratur, qui iudice Fabio multum & ueræ gloriæ: quamuis uno libro meruit. Quartus Iuuenalis habetur. qui & uenustate carminis. & Satyræ dignitate seruata ita commendatur: ut si alius omnino pra ponendus non sit certe. uel eis par habendus Satyrã nomen accepisse a uariis causis scribunt Diomedes grãmaticus Porphyrio & Acron idest a Satyra lance: quæ inserta. uariis multisq; primitiis in sacra inferebantur: & a copia & saturitate rei satyra uocabatur. Siue a lege satyra quæ uno rogatu multa simul compræhendit, q; scilicet & Satyra multa poemata compræhendantur: cuius Satyræ legis Lucillius meminit in primo per Satyram ædilem factum q legibus uiuat & Salustius in iugurtha. Deinde quasi per Satyram sentẽtiis exquisitis in deditionem accipitur. Siue a Satyris. quod similiter in hoc carmine: ridicule res pudendeq; dicuntur: quæ uelut a Satyriis diis siluestribus proferuntur & fiunt. hocq; uerisimilis. Nam in comœdia prisca quæ in uitia hominum apertius. ut dictum est inuehitur. salibusq; & iocis absoluitur Satyri introducti sunt dii siluestres & procaces ioculari & lasciuia inter se iactantes. Hii sunt. ut auctor est pollux: Satyrus canus: Satyrus impubis: Satyrus adolescens. Sylenus pater. atq; id genus personæ fictæ. Satyris igitur introductis Satyra nominata est. quod nomen hæc quę tota ut diximus nostra est: & ab illa antiquiore defluxit. accepit. seruauitq;. Hoc poematis genere Persius sex scripsit Satyras quarum haud dubium est prima esse. O curas hominum. Nam illud: Nec fonte labra quædam potius meo iuditio præfatio dicenda est quam Satyra: quam ideo tantum poemata pręmittit ut causaz assignet: quare animam poeticæ applicuerit. Itaq; more Satyrico opus suum ex abrupto incipiens in trimetrum iambicum erumpit: docens non ea se facilitate poetam factum esse: qua Hesiodus & Ennius poetæ facti dicuntur, sed egestate & rerum difficultate coactum ut uersus faceret.

Incipit tabula uocabulorum in margine posito torum secundum ordinē Alphabeti.

Finis Tabulæ.

CAVLI FLACCI PERSII IN SATYRAS PROLOGVS.

NEC Fonte labra: de poetis: & poetaꝝ studiis scribentes: sicut de aliis rebus uaria: diuersa: & penitus dissentanea tradiderunt. Democritus.n. poeticã natura: magis q̃ arte constare arbitratus est: In qua persuasione fuit & M. Tullius: qui pro archia scripsit cæterarum reꝝ studia: & doctrina: & præceptis: & arte cõstare: poetam natura ipsa ualere: & mentis uiribus excitari: & quasi diuino quodam spiritu inflammari/ hic Plato poetarũ genus diuinũ eẽ dicit. Agaton in conuiuio Platonis scribit amorẽ eẽ adeo sapiẽtẽ: ut alios quoq; poetas possit efficere: Origenes ille magister ecclesię in libris periarchon Virtutẽ quandã eẽ docet spiritalẽ: quæ poeticã inspiret: cuius inspiratiõe poetę replenẽ. cui poeta. quẽ ingeniosum appellat lactantius: his uersibus suffragatur. Est deus in nobis: agitante calescimus illo. Sedibus æthereis spiritus ille uenit. unde a Lucano: & Calphurnio sacri: ab Ennio sancti nuncupantur. Oratii de studio poetaꝝ loquentis carmina luculenta reticere esset piaculum. Natura fieret laudabile carmen an arte quæsitum est: ego nec studiũ sine diuite uena. Nec rude quid prosit uideo ingeniũ: alterius altera poscit opem res. At satyri nostri tẽpestate florida nõ pauci extiterũt: qui nisi fontẽ pegasidũ gustasset: & loca musis dedicata celebrasset: optimũ poetam euadere existimabant posse neminẽ: tanq̃ aquaꝝ illaꝝ haustu: & sorbitione Enthumiasmon.i. furorẽ diuinũ: uenãq; in uersibus pãgẽdis locupletẽ reciperẽt: & poetę & famigerati: illustresq; efficerenẽ. ex qbus oĩbus hos posteriores Persius nẽ subsannat: Irridet: & satyræ nõ ĩmemor latẽter: & quasi aliud agens mira dexteritate insectatur: ostendens nõ hippocrenes potu: nõ nam poetaꝝ figmẽtis: futilibusq; reꝝ argumẽtationibus: sed industria: labore: erumnisq; multi iugis poeticam: cæterasq; Virtutes cõparari/ Iuxta illud Oratianum: Multa tulit: Fecitq; puer: sudauit: & alsit. Aspera enim (ut canit Hesiodus & refert Basilius) est prio: & pene Inuia: & sudoris cõtinui: & laboꝝ plena uia: quæ ducit ad uirtutẽ: quam pauci terant: q acliuis: & aspera: & saxosa uideatur (ut auctor est cebes in tabula) Sed iam ipsa auctoris uerba bene fauẽtibus diis: qui teste Homero πάντα ἴσασιν. i. omnia sciunt: aggrediamur: quæ nodosa esse uidebuntur explicantes: quæ uero apertiora: & cognitu facilia prætereũtes: In quo illud unum promitto nihil: quod somniauerim (ut multi letoꝝ Impostores) sed quod ter: & quater apud classicos auctores: quorum auctoritas iam sit pro ratione recepta lectitauerim: In hisce cõmentariis me traditurũ: unicuiq; qd̃ summerit ascribendo: ne quis sua gloria ad quam (ut canit Silius) nati sumus: propter quã Romani & uiuere: & mori teste Augustino uoluerunt defraudetur. est enim benignum (ut arbitror) inquit Pli. & plenũ igenui pudoris fateri per quos profeceris: cum sors fiat ex usura. ¶ Nec fonte labra: sensus est nõ eo inficias me nec Hippocrenes fontis musis dedicati latices exhausisse: nec per somnium aias poetarum primæ clausis illustres recepisse quo repente optimus: sublimis: & altiloquus poeta euadere potuerim: tanq̃ illud uerũ eẽ fateatur: quod aduersarium sibi adiecisse extrinsecus intelligẽdũ est: nullum. s. cum musis Persiũ habuisse Cõmertiũ: nullãq; cõtubernalitatẽ: qua bonus euaderet poeta. Alludit autẽ ad Hesiodũ: q cũ oues patris in monte parnaso pasceret: a musis ex lauro heliconis Coronatus: deductusq; ad fontẽ caballinũ: & hausta aqua poeta ab illis cõstitutus est. Quod narrat ipse i principio theogoniæ. & tetigit Ouid. Verg. Cæteri. Hic (ut ait Pli.) primus fuit: q de agricultura scripsit: quem secutus est Verg. Vnde ipse de se sic cecinit. Ascreumq; cano Romana per oppida Carmen. huic (ut scribit Quintil.) datur palma in illo mediocri genere dicendi: quod intelligo apud græcos: nam iudicio meo: & honorati grãmatici supereminet Vergilius: Vnde Pollitianus poeta nostri temporis egregius: q Pauloante decessit non sine magna latinæ rei iactura: in silua: quæ inscribitur mantho sic cecinit. Namq; syracusis cum nix assurgat auenis Hesiodũ premit: & magno contendit. Homero. Illud notatu dignum. Quosdam dixisse Hesiodum contendisse carminibus cum Homero: fuisseq; uictorem: quod indicat tripos positus ab Hesiodo in

IO. BAP. PLAV.

De arte poetica uaria senserũt scriptores

Amor facit poetas

Sacri sũt poetæ

Aspera ẽ uia uirtutis

Hoies nati ad gloriam

Hesiodus

Laus Pollitiani

Homerus supar⁹ ab Hesiodo

NEC fonte labra prolui caballino
Nec in bicipiti somniasse parnaso
Memini: ut repente sic poeta prodirẽ.
Heliconiadas: palydamq; pyrenen
Illis relinquo: quoꝝ imagines lambunt

helicone cum hoc Epigrãmate ... Hesiodus donum dedit hoc spectabile musis diuinũ cantu cũ calcide uicit Homerũ. Proluimerit: madefeci. Fonte caballino. pro lucto: scilicet a pegaso equo alato: qui Seruio & Lactantio auctoribus neptuni: & Medusæ gorgonis filius: uel (ut sentiũt. Ouidius & fulgentius) ex Medusæ sanguine cadente ex ceruice eius a Perseo resecta procreatus: ad heliconẽ montẽ deuolauit: ubi ungula saxum feriens ... fontẽ aperuit: ab eo caballinũ latinæ: græcæ Hippocrenẽ denominatũ. Strab. lib. viii. Vulgatũ est & caballinũ in helicone fontẽ erupisse: cũ subiectã ibi rupẽ feriret ungula. de quo hic intelligimus (ut dictũ est) & apud Martianũ capellã illo uersu Cui magnesia poculũ fluenta Et fons gorgonei tulit caballi. Iuue. etiã meminit: de pegaso multa Seruius: Fulgentius: Ouidius: Hesiodus: sed plura Higinus. Solinus docet: quod scitu dignũ est: q in Aethiopia ales est pegasus: sed hæc ales equinũ nihil præter aures hẽt. Pli. uero in x. pegasos fabulosos esse existimat. In alio significatu minus pro trito fons apud Plautũ in Curgulione pro uase aquario capacissimo usurpatũ: inquo nostri græcos imitantur: apud quos in poemate epigoni ... hoc est fonticulus pro ... quali hoc est uase aquario ponitur: ex quo coniectamus apud Hieronymũ lectionẽ minime esse imutandã: & si Philostratus phialam nõ fonte scriptum reliquerit Labra: præter cõem in qua hic accipitur significationẽ labrũ est uas aquariũ: quo in balneis plerumm maiores utebantur: inquo significatu Sta. ius in siluis: & Pli. Iunior in epistolis. Verg. in Georgicis: acceperunt. Cice. li. xiiii. epist. ad Terentiã. Labrũ si in balneo nõ est cura ut sit. apud Catullũ in epigrãmate ad Camerium illud carmen Te in circo: te in omnibus libellis ita quidam Corrigunt in omnibus labellis: quã uocẽ pro balneo accipiunt. Sed pensitatis Catulli uerbis: collatisq exẽplaribus ue ustissimis pro labellis ligellis scribendũ: atq legẽdũ esse arbitror: qd auctore Marcello Tuguriolũ: domiciliũ breue significat. Plau. in aulularia: De suo ligello fumus si qua exit for...s. uult. n. Catullus sui in cimeterio quærẽdo diligentiã: & laborẽ demõstrare: dũ dicit se illũ nõ solũ in circo, tan loco frequẽti: sed et i ligellis. i. in locis in celebrib' ubi hoies frigeãt: quærit. Ita Oleã itẽ habuerunt labrũ, olei factores. Vnde. M. Caro Oleũ primũ in labrũ indito: sed & labra uinaria apud auctores leguntur. Somniasse: ut Ennius: qui in principio annalium suorũ scripsit somnio se admonitum fuisse q ais Homeri in corpus suũ uenisse: per ... transanimationẽ: q & si Plato nõ hẽt certã: tñ hẽt probabilem. Notissima est apud Ouidium Pythagoræ Oratio: in qua imortales esse animas: uariaq subire corpora ostendit. Hanc autem animæ de corpore in corpus cõmigrationẽ ab ægiptiis sumptam esse innuit Herodotus in euterpe. Parnaso bicipiti: biuertici. Parnasus mons est in phocide regione (ut scribunt Pli. & Strabo. in nono) & habet duos uertices: quorũ alter Baccho: alter Baccho sacer est: unde scriptor græcus ... Inquit ... nõ tamen sunt Helicon aut Cithero (ut quidã perperam senserunt) nam hi sunt in boetia (ut Pli. Pomponius mella: Strabo: Sollinus: cæterisq oẽs attestantur) In helicone sunt musæ: & nysa ciuitas: in qua colitur Bacchus ut ait Lucanus) Herodotus in octauo lib. quẽ Vraniam appellat: unum ex uerticibus Hyampeum nominat: & in eo ponit fontem castalium. hũc sitũ in medio orbe poetæ fabulantur: & docet Lucanus: unde ... a græcis dictus idest medius umbilicus: quod tamen negat Varro asserens nec umbilicũ esse in corporis meditullio collocatum: quod falsum est (ut ex Vitruuio percipimus. In eo delphi sunt apollinis oraculo celebratissimi) auctor Pli. Bicipitẽ autẽ Parnasum esse Oui. Lucanus. Silius Italicus: Herodotus cæteri apertissime demõstrant: res est notissima. Statius: Si stagna peti Cyrrhæa bicorni interfusa iugo. Vt repente: statim: subito: fine temporis interstitio: per eum modũ: quo Ennius: & Hesiodus poeta prodirem: idest apparerem. Heliconiad. s. musas ab helicone: qui natale solum musis existimatis sen' ius. ut em est. Illis: qui tanta ambitione tenentur: u: statuas sibi ponãt: musas & fontes musis consecratos relinquimus: quo senso latentur: & furtim illos castigat: qui ab imaginibus dedicatis poetas sese celeberrimos existimabãt. est aũt Helicon mõs boeotiæ phocidi affinis: ex aquilonis partibus nõ procul a parnaso distans: qui in phocide est: parnaso æmulus: & altitudine, & circuitu: Virentibus pulsatur: & rupes ambo saxea est: hoc autẽ in loco cõsecrata ædes musis (ut docet Philostratus) Fonsq caballinus. & libethridũ spelunca nympharũ. auctor Strabo. atq Probus ait fons ille expressus dicitur ungula pegasi: quẽ alii agampen: alii Hippocrenem nocant Solinus uero scribit esse lucum helicona: & citherona saltum: quos denominatos fuisse ab Helicone: & Citherone fratribus: qui illic singulari certamine pugnauerunt: ut ex Lisimacho quidam Hesiodi Interpres tradidit. Lactantius lib. u. diuinarũ institu. alter sentit de Citherone. Pallidamq pyrenẽ: pyrene fons est in acrocorintho (ut Pli. & Strabo tradiderunt) musis dicato. non multis aquis: sed suauissimis & perspicuumis adimõ: tam & si Euripides multas aquas illic esse testatur: cuius Statius meminit: & Plautus in aulularia. Interbibere sola si uino scateat corinthiensem fontem & pyrenea potest ubi: & obelo fodiendum est. Pausaniæ uerba huius fontis mentionem facietis hæc sunt ... alias pyrene mõs est in hispania: de quo plura Appianus. ... quod est ignis denominatus. nam (ut ait Diodorus in sexto) syluæ in pyreneo frequentes incẽso a pastoribus igne antiquitus flagranere: alii: er sentit Silius in tertio. pallidam autẽ uocant pyrenem ab effectu: quia se incolentes hoc est poetas ob speculationes nimium q studium pallidos reddat: sicut lurida adip ira a Satyro: Lurida aconita ab Ouidio Mors pallida. ab Oratio: Tristis senectus a Ver. dicitur: quia luridos: luridos poetæ: pallidos: & tristes hoc est querulos: morosos: & anxios homines efficiant. pallescunt enim nimio studio poetæ: unde infra. Iuuat impalescere chartis. Iuue. in. vii. Fuit utile multis pallere: & toto uinum nescire decembri alii pallidam dictam esse pyrenem autumãt propter fabulam: quam recitat pausanias: sed prior placet. Qui dicunt (ut Torrellius) pyrenem esse uallem: & dici pallidam (ut interpres Columellæ) propter fumum: ex erudito, albo penitus expungendi sunt. Conscia dicis Statio forsitan propter stuprum cum Neptuno cõmissum. Illis. poetis gloriæ cupiditate anxiis. & sollicitis. Lambunt. serpunt: Cingunt: Circumeũt. Ver. Tactuq innoxia molles Lambere flamma comas: & circum tempora pasci. Alias leuiter tangunt. Oratius Vel quæ loca fabulosus lambit hidaspes. proprie lambere: & lingere est cum aliquid lingua suauiter tangimus. quod græci ... dicũt. Imagines: In æde camenarũ erigebatur statua macra: & hedera coronata poetis: ut ostendit Iuue. & testatur Pli. in. xxxiiii. naturalis histo. his uerbis Notatum ab auctoribus & L. Accium poetam in camenarũ æde maxima forma statuam sibi posuisse: cũ breuis

Pegasus
Fons caballinus
Locus capellæ enarratus
Fons pro uase aqua rio.
Loc' Hieronymi
Labrum
Locus Catulli
Ligellum
Ennius
Parnasus
Hyampæus.
Error uarronis.
Helicon
Citheron
Pyrene
Emendatus Plautus
Palescunt poetæ studio
Lambũt
Statua dabat poetis i æde musarum

admodum fuisset. M .... ad auitum statuam sibi ponẽtem edit carmen subscribendum: Carthaginenses Apu- Apule. me
leo (ut ipse testatur) statuam posuerunt. Qui autem primi statuas posuerint se nescire fatetur Plin. apud Ro- ruit statu
manos Cato statuas sibi erigi doecipendisse dicitur: apud græcos Agesilaus: qui moriens præcipit: u*. μη- am apud
τι πλαστην. μητε γραπτην. μητε μιμητην του σωματος εικονα ποιησασθαι. nec fictã: nec pictam: nec Cartha.
fabricatam corporis imaginem facerent. Imagines autem dicendo improprie locutus est: cum proprie sta- Statua.
tuas debuisset: nam statua dicitur: quæ non superficiem: sed corporis soliditatem atq; perfectionem reddit: Imago.
& ostendit. quæ εικονα a græcis dicitur: Imago uero: quæ superficiem tantum: unde pictores faciunt diuer-
sis coloribus imagines: ponitur etiam pro similitudine. Verg. O mihi sola mei superest Astianactis Imago.
unde ab hac similitudine etiam pro uagina capitur: q; sit quasi imago illius rei quam claudit. Idem Curuam
seruans sub imagine falcem.

Ec fonte labra pro lui caballino. quod Esiodus dicit: dicitur enim pegasum equum alatum ad eli- CORN.
conem montem errando peruẽisse. Ibiq; siti oppssum ungula fodisse ex quo loco fons editus mu- Pegasus
sis fuit consecratus dicit autem de illis non esse qui egregii musarum animi sunt. Caballino. dicit
non equino eo q; Saty. humiliora uerba conueniunt. ¶ Nec in bicipiti somniasse par. libero sacra
ta & cyrrã appollini: unde Luca. Cardine parnasus genio petit equora colle: Mons phœbo bro- Lucanus
mioq; sacer. Tãgit enim Enniũ qui dicit se uidisse in pnaso somniãdo homerũ sibi dicẽtem: q; eius aia in suo
cẽt corpe. ¶ Bicipiti: duplici cacumine. Pyrenẽ sacratus. pallidã: dicit qa poetæ paleãt ibi scribẽdi lassitudie.

Ec fonte labra. Versus est senarius iambicus. qui & trimeter nominatur. Constat enim pedibus IOAN.
sex. recipere potest iambum locis omnibus. maxime apud tragicos. Dactilum & Tribrachum lo- BRI.
cis omnibus præter nouissimum. Spondeum: Anapestum locis tantum imparibus. Et nonnunq̃ Trimeter
in sexto spondeum. Loci impares dnr primus: tertius: & quintus: pares uero secundus: quartus & uersus
sextus. Quæri autem solet cur trimeter appelletur cum senos accipiat pedes: quoniam scilicet tã
ta breuitas est pedum ut iuncturæ binos complectantur pedes: iambum autem pedem esse celerem ostendit
Hora. Syllaba longa breui subiecta uocatur iambus Pes citus. Antea totus uersus iambicus iambis consta-
bat: nunc adhibetur etiam nothi: unde est illud Horatii in poetica: Primus ad extremum similis sibi: idest an-
tea totum iambicum metrum ex iambis constabat. nunc uero ut dictum est adhibent etiam nothi: unde quia
in sexto pede retinuit huiusmodi carmen spondeum sine Trocheum cum iambo aut pyrrichio claudi debe-
ret appellatum est scazon. idest claudicãs q; quasi alienis pedibus in fine maxime sustentetur & sic claudicet. Scazon
Martialis. Apollinarem conueni meum scazon: Iambicum metrum inuentum est ad nocendum ab ιαπτω. i. Iambicũ
noceo. Archilocum lacedæmonium inuentorem fuisse testatur. Hora. Archilocum proprio rabies armauit metrum
iambo: quo carmine lycãbem persecutus est: nã cũ lycãbes ei Neobolẽ filiã in matrimoniũ promisisset: eãq; Hesiodus
mox denegasset: iratus archilochus in eum scripsit. Vnde ille dolore compulsus una cum filia scriptum sibi
laqueo eripuit de quo Oui. in ibi. In te mihi liber iambus Tincta lycãbeo sanguine tela dabit. Hoc igitur in
quam carmine erumpit poeta dicens se non eo modo factum poetam potu fontis hippocrenes quo alii dicũ
tur facti. Alludens ad Hesiodum qui patris oues iuxta Heliconem custodiens uisis musis: & ab iis ad fontem
hippocrenem. i. caballinum deductus clarissimus factus est poeta: q postea primus de agricultura apud græ
cos scripsit auctore Plinio Ouidius in fastis. Ecce deas uidi non quas præceptor aradi uiderat. ascreas cum
sequeretur oues. Et idem in arte amãdi. Non mihi sunt uisæ clio cliusq; sorores. Seruandi pecudes uallibus Ascra.
ascra tuis. nã Dius & pimicides parentes cum paupertate apud eoles præmetent: relicta patri Cuma in the
spis ascram uicum iuxta heliconis partem incoluerunt. De quo Homerus auctore Strabone. Ascrã rus mi-
setum penes hic helicona colebat. Hyberno dutum. triste æstu: optabile nunq̃. Sicq; eos latenter notat qui Fons.
putent egregium fieri poetam nõ posse nisi fontes & loca musis consecrata celebrarit. subtili arte ostendẽs Pegasus
uirtutem homini labore & industria parari: nõ inani & uana rerum argumentatione. Principium igitur fa- Hippo-
ctum ab indignatione & tanquam affirmet: quod aduersario longa disceptatione obiiciebatur: se nullum crene.
prosus cum musis commercium habere ut sit sensus. Fateor me nec hipocrenem bibisse. nec somniasse in mõ Parnasus
te parnaso: ut de se alii iactant. Et gestu adiuuãdum. Prolui immersi ut biberem. Compositum est a lauo qd
est prima in tertiam transit coniugationem: ut diluo: alluo: abluo. ¶ Fonte dictus est fons auctore Varro q;
fundat aquam: Caballino: in Helicone fontem Caballinum musis consecratum esse auctor est Strabo quẽ
equus pegasus Neptuni & Medusæ gorgonis auctore Higynio filius: ut alii uero scribunt ex Medusæ san-
guine: & ceruice a perseo resecta procreatus ungula saxum feriens aperuit: qui ex eius nomine Caballinus:
idest hipocrene dictus ẽ. Hippos enim equum significat: crine fontem. Hunc postea equum fama est ut scri-
bit Strabo cum portaret pirenem in agro corintho a Bellorophõte deprehẽsum fuisse. unde primũ cũ fuis- Corintiũ
se q equo ueheret scribit Pli. Nec in bicipiti somniasse par: pnasus mons est ut Strabo & Mella scribũt pho- antrum
cidis qua boetiæ accumbit: & ad occiduos phocidis montes locutus. Ouidius separat aonios acteis phocis
ab aruis Tertia ferat. Mox addit Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus: Nomine parnasus supe-
ratq; cacumine nubes. Vniuersus autem mons consecratus est: Nam & antra & alia loca honore & sanctita-
te digna continet. E quibus celeberrimum & formosissimum extat corincium nympharum antrum eodem
quo cilicium nomine nuncupatum. ¶ Bicipiti: idest in duos colle surgenti. ut Luca. parnasus gemino petit
arduus æthera colle. Mons Phœbo: bromioq; sacer. Et Ouidius. ut diximus. Mons ibi uerticibus petit ar
duus astra duobus. Nomine parnasus superatq; cacumine nubes. Explodenda est eorum opinio qui alterũ
ex collibus parnasi citheronem: alterum heliconem appellari crediderunt. Cum omnino citheron atq; heli
con: altet ab altero distans. auctoribus Strabone Plynio. Mella & Solino: mõtes sunt Boetiæ: Parnasus ue
ro Phocidis regionis Sic enim scribit Strabo. Helicon igitur non procul a Parnaso distans illi æmulus est
& altitudine & circuitu: Vterq; enim niuibus pulsatur: & rupes amborum saxea est. Non multa uero illos re
gio circumscribit Pli. nec recedentes Athenis claritate quæ cognominatur Boetiæ thebæ duorum numi-
num liberi atq; Herculis: ut uolunt patria. Et musis natale in nerone helicone assignant Datur & his The-
bis saltus Citheron: Sic & Stra. Citheron Prope. Thebas finit. Mella ita scribit in phocide delphi & mons
parnasus: & Appollinis fanum atq; oraculum in Boetia Thebæ & Citheron fabulis carminibusq; celeber-
rimus. Memini ut nullo ꝓrsus pacto addatur me: nam uersus nõ staret. primus enim pes est Anapestus ulti-

mus spōdeus:cū semp idifferēs ultima ponat syllaba:reliq uero iābi.¶ Sōniasse.oñdit id sibi nō cōtigisse: ut illico poeta fieret.qd Ennio accidisse legit q in principio Annaliū suoꝝ.ut scribit Porphyrio p somnū aiam Homeri i corpus suū itrasse fassus est & statim poetā fcm:uñ est illud.Cor iubet hoc Enni:postq̄ destruit eē Monides.Sic repēte ut hesiodus & Ennius ꝓdierūt.¶ Helicōiadas pallidāq; pyrenē illis reliquo.quoꝝ ima. iam ego inqt relinquo musas & fontes eis sacratos illis qbus imagines hederis coronate positæ sunt: q tali ambitiōe uiuūt:laiēterq; sui tpis poetas notat:q hisce reb' decorati poetas se eē putabāt eximios Vñ alibi
Helicon poeta sic eos irridet.Grāde locuturi nebulas.Helicōe legūto dicit igit se quoq;:& si nō sit ea eruditiōe: q̄li
Pieria hñr alii poetæ:tñ carmina scriptuꝝ.¶ Heliconiadas.i.musas qbus:ut scribit Strabo.ædes i helicone cōse
libethrū crata est & fons Caballinus.Nā & helicona & pieriā & libethꝝ & piplīā:eisdē musis cōsecrarūt traces boe
emolpus. tiæ accolæ:Vt hi q Libethridū nymphaꝝ antꝝ ꝯsecrarūt.& priscæ musæ curā studiūq; dederit thraces fuisse phibent Ephorus.Orpheus & Museus Thamiris:ob id ēt emolpo inde nomē inditū est.i.cantori optimo. ¶ Heliconiadas pronimicū est fœmininū.Tribus modis pronymica formant fœminina in as:qdē.ut lenias: in is.ut priamis in ne:ut nerine.Vir.Nerine galathea thimo mihi dulcior hible.¶ Pyrenē.pyrene fons ē Acro corinthi:de quo sic Strabo:Acrocorinthus mons est pellopēnese excelsius inter duo mari situs:ægeū uidelicet & ioniū stadioꝝ triū ad dimidiati altitudinē habēs ad ppendiculū.ascensus ad stadia.xxx.in acutū termi
Corinth' nat cacumen:sub cuius radice in plano instar mensæ loco iacet oppidū Corinthus.¶ Vertex ipse acrocori
Ephyre thi Veneris sacrā habet ædiculā:ifra uerticē pyrenē aqs fōtē haud affluētes habētē.cæteꝝ pspicuas ad imū potuiq; suauissimas.Plinius itē de eo ita ꝓdit.Medio hoc interuallo:qd isthmi appellauimus applicata colli habitat Colonia.Corynthus antea Ephyre dicta sexagenis ab utroq; littore stadiis e sūma sua arce q̄ uocat actocorynthus in qua fons est Pyrene diuersa duo mari.ꝓspectās hæc icirco studiosius scripsit:ut eoꝝ opinio refelleret.q pyrenē uallē eē crediderūt.ubi studerēt poetæ est ēt pyrene mōs qui galliā distermināt ab hi
Pyrenes spāia.de quo Tibul.Nō sine me ē tibi ptus honos:tua bella pyrene testis & oceāi littora santōici.Pallidam.
Fabula nōnulli hoc ad fabulā referūt q talis ē.pyrene:ut scri.pausani cū ex duobus filiis:Cenchreo legeoq;:quos ex neptūo susceperat.Cēchreū adolescētē admodū amisisset ei' morte adeo fleuit:ut i frōtē sui nois deoꝝ miseratiōe cōuersa sit uñ pallidā dixerit:ab his postea ut scri.Pli.Angustiaꝝ termini Corithiaci sinus denoiant Legæ & cēchreæ.Alii uero ita iterptant qd oino placet nō palētē:sed pallidos faciētē.ut Vir.Mors pallida tristisq; senect'.Et idē alibi.Attonitæ magna ota dom'.i.attōitos faciētis:scriptores.n.studio intēti solēt palescere.ut Persius:iuuat impalescere charis & Iuuenalis.Fuit utile multis pallere & toto uinū nescire decembri.¶ Quorum imagines:effigies hominum non solebant exprimi nisi aliqua illustri causa perpetuitatem merentium hocq; ab Atheniensibus manasse uidetur qui primi hominum Harmodio & Aristogitoni tyrannicidis publice posuerunt statuas:eo anno:quo & Romæ reges pulsi excepta deinde res est:ut scri.Pli.a toto orbe terrarum humanissima ambitione.unde & poetis imagines ponebantur:& a studiosis tantū ut quisq; nomen auctoris diligebat.Mart.ad auitum statuam sibi ponētem edit carmē subscribendum. Hoc tibi sub nostra breue carmē imagine uiuat.Quam nō obscuris iungis auite uiris Iuuena.Qui facis in parua sublima carmina cella:ut dignus uenias hederis & imagine macra.L.Accius poeta in æde carmenarum ut scri. Pli.maxima forma statuam sibi posuit:cum his admodum breuis esset.¶ Lambunt:circueūt.Vir.tactuq; innoxia molles Lambere flamma comas & circum tempora pasci.

BART. FON.

Ec fonte labra ꝓlui Caballino.Quo maiore ai libertate alios deinde corrigere seipm in primis corripit:q festināter nimiū poeta ꝓdiderit.Nō sine cā uero suū op' metro iābico icohauit.Eius modi.n.carmē incitatū ac uehemēs rephensioni plurimū cōuenit:Eius inuētor Archilocus:ex sex iābis primū instituit.Sed paulatim in cūctis sedibus secūda & quarta exceptis spondeū recepit. In prima tñ sede qnq; anapestū p spōdeo.& in secūda tribrachū p iābo.ea rōne Persius posuit. Quod iābus cū tribacho:anepestus cū spōdeo in tēpore cōuenit.¶ Fōte cabal.Nō se hesiodi more poetam effectū dicit:q pegaseis aqs epotis e pastore poeta euasit.Pegasus uero caballus e medusæ gorgonis sanguine a Perseo intereptæ ꝓsilut in helionēq; trāsuolauit atq; ubi primū ungula terrā percussit:hippocrene fons scaturiuit.¶ In bicipiti parnaso:nec si qdē hoc in monte somniasse alludēs ad Enniū scribit q somnias homeri in se animam penetrasse repente uates apparuit.¶ Parnasum uero:q̄q̄ Seruius in Thessalia Tortelius Aretinus in Aonia Boetiæ pte ponūt.Herodoto tñ & Pompeio mela.Straboneq; ac Plinio:& alias ꝓterea testibus phocidi regioni ad scribit.Quē in duo iuga discindi:cytheronē:qua liberi & Helicōe Apollitus idē Seruius scribit Tñ auctorē Torte.subsecut' pp Heliconē & citheronē.Vel certe pp cirrhā & Nisam parnasum bicipitē uocat.Cōtra tñ eorūdē locoꝝ situs:& antiquoꝝ auctoritas reperi.Parnasus.n.in phocide regiōe.Citheron atq; Helicon montes in Boetia disiuncti sunt:ita ut Helicon pcul a Parnaso circiter qndecim passum milia:Citheron uero triginta locatus sit.Cirrhā quoq;:ac Nysam urbes in Parnasi iugis fuisse ueteꝝ nemo scribit Cirrha.n.sub Cirphin rupē parnasi in radicibus mōtis in planicie mare uersus locata est.Nysa uero nō in parnaso:sed in fœlici arabia sita est in qua cū bacchus nutritus eēt in eius memoriā ipse postea aliā in india cōdidit.Apud Homeꝝ quoq; secūdo iliados libro.Nysam in Boetia urbē eē apud Pli.in Caria:apud Stra bonē uicū in Helicone:apud Ptolæmeū in Ioui ac lycia urbē lego:nusq̄ uero i pnaso eē cōperio.Quare cū neq; helicō:nec citherō iuga pnasi:sed mōtes.ab illo se iūcti sint:neq; cirrha neq; nisa i iugis pnasi collocatæ sint:bicipitē rectius ad mōtis naturā sitūq; referemus.Nā ut uolumine nouo refert:parnasus hēt.Aqua sana diuisione biceps cognominat.Hic macrobio teste baccho & apollini sacer ē atq; ut Diodorus asserit idē liber pr & phœbus est.¶ Heliconiadas: Helicō:ut Soli.& Pli.quarto refert:mons est Boetiæ iuxta Thebas:atq; Strabo in nono meminit phocidi uicinus est:& nō pcul a parnaso:eiq; æmulus & altitudine & circuitu:q & ipse apollini quoq; sacer & musis eūde helicōiades musæ sunt appellatæ. Lucreti': adde heliconiadū comites:quoꝝ unus Home.Pallidāq; pirenē.Vallē inter quos Parnasi colles pyrenē. Tortel.eē scri.Sed auctore Pli.lib.iiii.acrocorinthi fons est: & ut Strabōis octauo uolumine scriptū est haud affluētes aquas hēt:sed potui suaues atq; pspicuas.Quare pallidā non ad aquæ:sed poetaꝝ colorem assiduo studio pallentium Tortel.refert:sed melius hunc pallorem pireni attribuemus:q̄ eū ex Neptuno Cenchreū lecheumq; peperisset:de quorum numinibus corinthiaci sinus termini:cuiusq; ac portus denominatur. Cēchreum prima iuuenta extinctum adeo fleuit:ut in hūc fontem numinis uerteret: uñ eā pallidā appellauit.

IO.BAP. PLAV.

¶HEDERE: qbus poetæ coronabãtur (ut Vergilius Propertius. Oratius cæteri ondũt). Pli. scri. poetas coronari Hedera habẽti croceũ semẽ: folia minus nigra: quã bacchicã qdã appellãt: quæ maximos habẽt corymbos. Vergili. Atq hãc sine tẽpora circũ inter uictrices hederã tibi serpere lauros: qd a Quinti. in. x. inst. repetitũ ẽ: hederã Dionysio græci cõsecrauerũt (ut scri. Diodorus) cuius rei cãm assignat Ouidius in fastis: & Festus Põpeius: quos uidebis: satis est hoi erudito locũ: & fontẽ: quo talia hauriat: indicasse. ne ꝓlixiori orõne ai lectoꝝ ad fastidius cõcitetur: Probus autumat iõ poetis ex Hedera corona dari: qa existimabatur liber eẽ cũ musis. ¶ Sequaces. ad eius respexit naturã. Ver. illas errãtes in bucolico ludrico appellauit quas antiq lyrici teste Seruio flexipedes dixerũt: q hac & illac uagẽtur. ¶ Ipse semipa. a ꝑsona sua captat beniuolentiã p extenuationẽ: cũ se appellet semi doctũ: & semirusticũ semis græce dicit ημισ. Pagus dicit qñ plures domus in unũ sunt collectæ nulla uulgo nũcupata: sed uilla ꝓprie est domus ipa. Verg. ꝑmiaq ingẽtis pagos: & cõpita circũ. a græco πηγη qd teste seruio fontẽ significat. a quo paganus eodẽ fonte potãs: q rusticũ significat: uñ semipaganus semirustic⁹. Refert Dionysius halicar. li. iiii. q Roma diuisa erat in trib⁹ q̃tuor: quas pagos uocitabãt: in qbus habitãtes pagani dicebant: q in nullã aliã habitationẽ trãsferri paterãt hinc factũ est (ut arbitror) ut paganus apd Sueto. Cor. tacitũ: Iuue. cæteros p ciue: q nunq̃ militauerit accipiat. qd est uerbũ iuriscõsultoꝝ peculiare: a qbus hæc duo opponunt pinde ac cõtraria miles: & paganus. Paulus iuriscõsul. fiat testm̃ exẽplo eius: q paganus fuit deide militare cœpit. Vulpianus. titulo de militari testõ. est rescriptũ a diuo Pio in eo: q qui eẽt paganus fecit testm̃: mox militare cœpit. In quo significatu est illud a Iuuenale nr̃o ꝓnũciatũ in decima sexta Satyra. Citius falsum ꝓducere testẽ cõtra paganũ possis: q̃ uera loqueitẽ cõtra fortunã armati cõtraq pudorẽ. i. facilius inuenies: q falsum testimoniũ dicat aduersus hoiem nõ militãtẽ: quã qui uerũ dicat aduersus militẽ: tãta est militũ dignitas: & potẽtia. Multa. n. cõmoda: honorificaq tũ leges tũ iperatores (ut ẽ legere apd iuriscõsultos) militãtibus idulserũt. a Hierony. cæterisq ecclesiasticis scriptorib⁹ q̃doquidẽ sub uexillo xpi nõ militẽt æthnici ob hoc scite cohibiliterq pagani dicti sunt. paganã legẽ dixit pli. q̃ rustici utunt: pagatim dixit Liui⁹ ea forma qua oppidatim: & regionatim. ¶ Ad sa. ua. iter res ꝑclaras quas gessit Cęsar august⁹ tẽplũ apollinis ea pte palatinæ domus excitauit: quã fulmine ictã a deo desiderari haruspices ꝓnũciarãt: addita porticu cũ bibliotheca græca: & latina: quo loco iã senior sæpe et senatũ habuit decuriasq iudicũ recognouit (ut auctor ẽ Sueto.) de hac itelligit Iuue. i. vii. illo uersu. Ne qd tibi cõferat iste. Quẽ colis & musaꝝ & apollinis æde relicta. Itẽ in prĩa sportula deinde forum: iurisq peritus apollo quãuis quidam aliter sentiant. Nam in bibliotheca templi Augusti erat apollinis statua (ut docet Pli.) Quod autem moris fuerit ad templum apollinis carmina deferri probat Orati. Scripta palatinus quæcunq recepit Apollo. primus Romæ auctore Plinio Pollio bibliothecam in atrio libertatis dedicauit. unde Ouid. in. iii. trist. Nec me quæ doctis patuerunt prima libellis. Atria libertas tangere passa sua est.

Hederæ sequaces. ipse semipaganus
Ad sacra uatum carmen affero nostrum.

Poetæ quare ex Hedera coronant

Pagus

paganus

Semipaganus

Locus Iuue.

pagatim

Loc⁹ apd Iuuenalẽ

pollio pri. bibliothecã dedicauit

Locus Ouidii

CORN.

¶HEDer. hedera semp uiuit & manet: qua iõ poetæ coronabant. Sequaces: q sequat & sine fine reperiãt. Semipaganus. i. semipoeta: & hoc uerbo satyrico uersus ẽ: mõ pagani dñr rustici: qa nõ nouerũt urbẽ aliter semipaganus: semiuillanus. i. nõ integre doctus: ego aũt inter poetas & rusticos sum medioximus. pagos. n. uilla fons. unde qa pagani dicunt uillani quasi ex uno fonte potãtes. ¶ Ad sacra uatũ. i. numero poetaꝝ. Psitaco. psitacus est auis in inde partibus quæ gignit. Viridi colore: corpore punicato grandi lingua & cæteris auibus grossiore & latiore. ¶ Suũ cheræ: hoc dicit qa nõ oẽs natura sua sunt poetæ: sed uẽtris: quia egestãs necessitate cogantur: & hoc per aues probat: nam uidemus hodie plurimi catones esurientes: uocali sono strepere & cheræ dicere: suum quasi natural e: uel naturaliter uideantur loqui si esuriant.

IOAN. BRI.

Hederæ

¶HEderæ: hederis coronabant poetæ. Vir. Pastores hedera crescẽte ornate poetã. Hora. Me doctarũ hederę ꝑmia fõtiũ diis miscẽt supis. Hederaꝝ auctore Pli. tres sũt spẽs: Alba & Nigra. tertia q̃ & elix appellat. Nigra: cui semẽ ẽ crocatũ poetæ utunt: quã qdẽ Misiã: alii bacchicã appellãt q bacch⁹ cũ uictor ex idia rediret coronas hederæ portauit iure igit hedera coronãt poetæ q queãdmodũ illa baccho sacrata ẽ ita & poetæ i tutela liberi pr̃is dicũt. Hedera dicta ẽ ut placet festo siue q hæreat: siue q edita. i. alta petat: siue q cui adhæserit edat. Sequaces epithetõ ẽ hederæ: cui⁹ natura ẽ qbus adhæret seq. ipse semipagan⁹: beniuolẽtiã cõciliata modestia sua: illd moneo legẽdũ esse: ipse semipaganus: nõ aũt. at ipse uersus. n. nõ staret. ¶ Semipaganus: semi rustic⁹ & rudis poeta i pagan⁹ dict⁹ ẽ a pago quẽ uillã antiq dicebant a pigini. i. a fõtib⁹: eo q iuxta fontes uilla semp fieri consueuit. ¶ Ad sacra ua. nõ ut qdã iterpr̃tãrur ad certamina uatũ: sed ad ædem Apollinis musaꝝ: ad quã poetę uopa sua deferebãt. Eã August⁹ (ut scri. Trãqllus) Apollini i ea pte palatii erexit: quã fulmine disiectã aruspices a deo desiderari rñderũt. In eius aditu porticus erat cũ tã gręca quã latina. Martialis loqns ad liberũ suũ. Iure tuo ueneranda noui pete limina tẽpli Reddita pierio sunt ubi tẽpla choro. Iuue. neqd tibi cõferat iste quẽ colis & musaꝝ & Apollinis ęde relicta ipe fac uersus. Hora. scripta palatin⁹ q̃cũq recepit apollo. ¶ Carmẽ. i. poema Virg. carminis incõptillusus lecture ꝓcaces. ¶ Quis expediuit psitaco suũ chere: antipophora ẽ quasi aliqs dixerit: qũo carmẽ scribẽs: cũ te semipaganũ dicas eẽ & imperitũ: Dicit igit se necessitate coactũ: lucri spe animũ ad carmina scribenda applicuisse: idq per similitudinẽ psitaci & pice facere ostẽdit: quæ aues cupiditate satiãdi uentris uoces humanas ediscũt & emodulantur.

Paganus

Psitacus

BAR. FON.

¶ QVOrum imagines lambunt hedere sequaces cũ hedera bacho sacrata sint: iure illa poetæ coronabant qui in tutela liberi Pr̃is sunt imaginibus quoq uatu coronę hederacæ ponebãtur. Iuue. Vt dignus uenias hederis: & imagine macra. Sequaces aũt dicẽdo ad eaꝝ naturã respexit: cũ enim dictæ sunt: uel qd hereãt: uel q edita semp petant uel qa si qbus adheserint: edãt iure illas sequaces cognominauit brachia. n. ramosa: maximeq robusta cũ habeãt q semel cepint tenaciter ꝓsequunt. Libero uero pr̃i sacratæ sunt: uel qa sicut ille hoium mẽtes ita hedere oia illigãt qbus hærẽt. ¶ Semipaganus: in trãslatione uerboꝝ manet. Nã cũ i caballino fonte se dixerint labra nõ imersisse. fons uero a græcis πηγη dicat uñ pagus & paganus deducit. nũc semipaganũ se noiat: ut qui se nõ penitus in hipocrene pluerit: sed eius aqua sũmo tenus ore attigerit: ac ppea nõdũ poeticis sacris ibutus sit ad sacra uatũ: uel ad scripta: & numerũ poetaꝝ. Vel ad ædẽ apollinis & musarum in qua oium scriptoꝝ uolumina seruabantur Ho. scripta palatinus q̃cunq recepit apollo.

Quis expediuit psitaco suum χαιρε.
Picasq; docuit nostra uerba conari?
Magister artis ingeniiq; largitor
Venter negatas artifex sequi uoces.

IO.BAP. PLAV.

CQVIS expediuit:antipophora:tacitæ obiectioni rñsio:q̃ ab aduersatio his uerbis fieri potuisset.O persi cũ tu semipaganus:semibarbat':atq; semieruditꝰ,quõ carmẽ elegãs:tersum:atq; luculẽtũ cõpones:qd sua uerboꝝ rotũditate:pprietate & facũdia ad romanoꝝ stomachũ aliõ q delicatũ faciat:q naso adũco suspẽdere:& risu cachinãti carmina insula:lapsantia:& geniũ minime habẽtia psequi cõsueuerũt.Cui rñdet Persius dicẽs se necesitate coactũ pp pauptatẽ animũ suũ ad hoc carmẽ scribẽdũ appulisse:ut ita uitã suã alimẽtis sustineret:qd picæ:& hmõi facere aialia nõ est dubiũ:dũ uoces humanas emodulant:quã sñiam ab Oratio.ut accepisse:q sic pauptas ipulit audax ut uersus facerẽ:pauptas.n.oẽs artes per docet(ut inquit Plau.in sticho.)⸿ Expediuit.i.elegãter:sine difficultate pferri:& loq docuit.qd aũt humana pferãt uerba aues testaŧ Philostratus in prio de uita Apollonii loquẽs de auibus his uerbis.Illæ.n.salue:& fœlix sis/& Iuppiter ppitius:& hmõi q̃dã uerba nõnunquã pferũt.⸿ Psitaco:psitacus nascitŧ in india(ut ex Ouidio:& Statio colligimus:)cui magnitudo fere colũbaꝝ:color uiridis:rostri tãta duritia:ut cũ e sublimi pcipitaŧ in saxum nixu se oris excipiat:& quasi quodã fundamẽto utaŧ:caput uero tã ualẽs:ut si qñ ad discẽdũ plagis sit admonẽdus:ferula sit uerberãdus:ut magistri iperiũ psentiscat auctores Pli.Ari.Solinus:ceteri.Sup oẽs alites humanas uoces reddit:iperatores salutat(ut docet Macrobius)hinc disticon notissimũ apud Martialẽ.Statius.Humanæ sollers imitator psitacæ linguæ Apolloniũ quendã iuuenem in loquẽdo rudẽ:& incultũ castigasse:q docebat philomelas:psitacos.& hmõi aues uoces humanas imitari auctor ẽ Philostratus.Veꝝ sciendũ est ad disciplinã humani sermõis faciliorẽ esse psitacũ q glande uescitur:& cui qni digiti numerãtur in pedibus.nã id:qd discũt nobis canũt:uel potius eloquunŧ:ut si uocẽ audias hoiem putes/auctor Apule.in ii.flori.Aristoteles fœminino genere hãc auẽ pnũciat:qdã Plinii codices hñt sitacen:cui lectiõi suffragaŧ & historia idica:quã arriano sũt:q tribuãt:ubi sitacẽ p σ nõ p ψ legimꝰ initio uocatã.⸿ Chere:salue uox salutãtis apud græcos Aristophanes in fabula q̃ inscribiŧ acharnanes ωχαιρε κολαιχοφα [illegible] de qua Ouidius intellexit illo uersu Voxque salutãtũ ramis ueniebat ab altis.⸿ Suũ:ita emodulatũ:& mellea cõcinnitate:dulcoreq; mellifluo plarũ:ut suũ.i.pprũ uideat.Est sua ẽt loquẽtibꝰ obseruatio inqt Quintilia.i.ppria(ut ego interptor.)⸿ Picas:pica est auis magnitudine palũbis alis uario colore:& plerum cerulco depictis.uerba pferens ad silitudinẽ humanę Linguæ.Martialis.Pica loquax certa dñm te uoce saluto.Si me nõ uideas esse negabis auẽ.qd miꝝ nõ est:cũ pierii filiæ cũ musis ausæ cantu decertare.In id genꝰ auis sint mutatæ.Statius.Nup & aonio uersæ certamine picæ:has memoria falli nisi subinde eadẽ audiãt:ac uerbi exprimẽdi uictas emori Cõstat.auctor Pli.picis pprũ est oĩbus annis cũ seriŧ rapa Caluescere:ut corui oẽs aquatici caluescũt:ob id phalacrocoraces noiati:nã phalacros caluos dici græcæ satis notum:coraces coruos/a pica iperatorẽ Augustũ fuisse salutatũ auctor est Macro.⸿ Nr̃a:humana:hoibus ppria.⸿ Conari magno conatu:& difficultate nõ minima pferre:qa cõtra naturã.⸿ Magister artis:famẽ:atq; necessitatem esse:q aues humanũ sermonẽ exprimere:& dearticulata uoce pferre doceat:hoiesq; nauos:strenuos:& diligentes efficiat:ostẽdit iuxta illud notissimũ/Labor oia uincit improbus:& duris urgens in rebus egestas:cui sñiæ subscribit Diodorus in prio scribens.Necessitatẽ ipsam reꝝ magistrã singuloꝝ peritiã ingenus ministrasse.Manlius in prio.Et labor ingeniũ miseris dedit:& sua quenq; Ad uigilare sibi iussit fortuna pmẽdo.Cnĩ.Ingeniũ mala sæpe mouent/huc uergit id scriptoris græci carmen luculentũ παντα δε ταυτα ιδιαξε πικρα παντολμοσ ανανκη.i.oia hæc docuit amara oia audens necessitas.Aristophanes in pluto iducit paupertatẽ admonentẽ Crimiñũ:se oẽs artes pdocere:& si absq; se essent:diuites egerẽt:utpote pauperioribus opulẽtis suppeditãtibus oia necessaria.hinc Apuleius in prio magiæ laudans paupertatẽ:illã oium ciuitatũ conditricem:artiũq; oium repertricem:oium peccatoꝝ inopem:ois gloriæ munificã:cunctis laudibus apud omnes natiões pfunctã nuncupauit.Cur autem hãc oẽs fugiãt illud est in cã q.s.consueuit ad se applicãtes reddere meliores:& uirtutem qui uitant paupertatem fugiunt nõ secus ac filii parentes:qm coꝝ deliria emẽdant & coarguunt.⸿ Venter:inopia:fames:rerum difficultas.Negatas.a natura sibi nõ concessas.

CORN. Apologia Salarium

CCONARI.i.blãdire legatur.⸿ Vẽter:apologiã facit poeta:nã excusat se nõ inuidiose scripsisse ut poeta appareret:sed potius ipulsus quodã motu mẽtis qa uidebat tñ multos poesi incũbere:& p transitum oñdit se primum icœpisse cã uictus:ut Salarium mereret:nã salarium est uictus unius diei.⸿ Voces:humanas q̃ natura negauit famẽ tñter attulit.Quod p sed.⸿ Si dolosi nũmi.i.calidi & potẽtes ad suasionẽ qa ad auẽ facinus facilis ipellat.⸿ Refulserit.i.si spẽ habuerit poetæ ut acquirãt nũmum credas.⸿ Poetas nos coruos.i.coruis cõperatus q coruino lucro inducti nõ solũ cantare possint:sed ẽt carmẽ effingere.⸿ Poetidas pi.i.poema uel poetriam cõponentes:picis cõparatos:mollos pegaseum.i.dulce uel nectareum carmen.

IOAN. BRI.

CQVIS expediuit.i.qs expedite loq psitacũ istruxit.Psitaco.Auis ẽ auctore pli.sup oia humanas uoces reddens & qdẽ Sermocinãs eã idia mittit:psitacẽ uocãt græci uiridẽ toto corpore:torque tñ miniato in ceruice distinctã:iperatores salutat:q̃ accepit uerba pnunciat.Martia.Psitacus a uobis alioꝝ noia disco.Hoc p me didici dicere Cæsar aue.⸿ Stat:humanæ sollers mitator psitace linguæ:Suum chære:nota propriũ:sed q id tam facile ediscant:& expedite pronuncient:ut naturale illis esse uideatur.Chære græcæ:salue latine.⸿ Picas:auis est & ipsa uocalis cui quidem quod ex longinquo nõ uenit minor est nobilitas:sed expressior loquacitas Martialis.Pica loquas certa dominum te uoce saluto.Si me non uideas esse negabis auẽ.Conari:cum omni difficultate loqui.Magister artis necessitatem eam esse monstrat qua & aues quoq; doceat uoces humanas loqui:& homines industrios reddat Hora.Et laris & fundi paupertas impulit audax ut uersus facerem:Virg.Labor oia uincit improbus:& duris ingens in rebus egestas.⸿ Artis:ars præceptio est quædam qua ad aliquid cum ratione agendũ instruimur.⸿ Venter.i.egestas & reꝝ difficultas.⸿ Negatas a natura.s.

BART. FON.

CQVIS expediuit psitaco suũ chære:p psitacos picas coronas humana uerba fame edoctos oñdit:urgẽte necessitate multos spe lucri cõpulsos:tanq̃ poetas bonos carmia scribere psitacꝰ uero q̃dã uerba q̃ accipit ita de articulata uoce pnũciat:ut sibi peculiaria uideanŧ.Ob quã pnũciãdi facilitatẽ suũ chære tãq̃ sibi fere naturale dixit:ut apud Marti.Hoc didici p me dicere:Cęsar aue,Chære aũt græcę salue atq; aue significat,

¶ Coruos q oli ꝓcauũ salutare: Quis oli docuit coruos ꝓcatos ac radica itrã fauces uoce salutẽ oĩb⁹ dicerẽ. Plures qdẽ augusti tpe salutare eũ eorni edocti sunt. sed oium celeberrimus fuit q tyberio pricipe singulis diebus mane i rostra uolitãs: prio tyberiũ: deinde germanicũ & drusum cęsares: mox alios e pplo trãseũtes noiati salutabat. Vñ postea salutatoris cognomẽ coru⁹ obtiuit. Mart. Corue salutator curtu fellator hẽris.

¶ QVOD si do. sensus est hoies licet semidoctos uidebis more picaꝝ: & coruoꝝ exprimere dulce melos. i. fieri poetas nõ icelebres si aliqd pecuniaꝝ: aliqd lucelli: aliqd ꝑmii: qd (ut iqt Seneca) solatiũ ẽ laboris: hr̃e: IO. BAP. PLAV.

Quod si dolosi spes refulserit nummi
Coruos poetas: & poetridas picas
Cantare credas pegaseium melos.

& cõseq sperauerint: & est rõnis supioris Cõfirmatio: q̃ docet hoies necitate coactos reb⁹: qb⁹ inest lucrũ: aium suũ libẽter accõmodare: cũ oẽs lucro simus subiecti (ut scribit i Pluto Aristopha. his uersibus) ωσ ουδεν ατεχνωσ υʃιισ εστιν ουδενοσ αλ λαιτιοσ του κερδοσ απαντισ υπτονισ. i. ut nihil mortalib⁹ pfecte absolutũ ẽ sed oẽs lucro subiecti sumus. ¶ Nũmi dolosi: ab effectu: mltos. n. faciũt dolosos: & est denoiatio: cũ ab eo qd fit: ab eo qd facit denoief. Verg. Quid nõ mortalia pectora Cogis auri sacra fames: & si possimus sacrã famẽ magnã iterp̃tari: & sacros tripodes. i. magnos: ut Verg. grecos penitus figuret: apud quos ιεροσ ingẽtẽ: & sacrũ signat Oui. effodiũt opes irritamẽta maloꝝ: pp auꝝ. n. μαχαιτε κλυδαοι αιτε φονυτε. i. pugnæq; pdæq;: & cedes extiterũt. Sed qm̃ scio diuersoꝝ auctoꝝ snĩas i cõmẽtatiis recitatas legẽdi auiditatẽ: atq; iucũditatẽ: nõ aũt fastidiũ parturire: possidoniũ nõ prętereã silẽtio: q ait diuitius eẽ cãm maloꝝ: nõ qa ipse faciũt aliqd: sed qa facturos irritãt. hic elegãter Prop. & uere cecinit. Ergo sollicitæ tu cã pecũia uitę es: p te imaturꝝ mortis adimus iter. Phus. Quidã ob diuitias periere cui: subscribit: & ꝯcinit dogma ecclesiasticũ ingens. Qui uolũt diuites fieri icidũt i tẽtationẽ: & muscipulas: & desideria mlta: q̃ mergũt hoiem i iteritũ. Quid ergo eligãtius: qd uerius: qd magis ꝓpriũ: q̃ nũmos dolosos nũcupare? ¶ Coruos: Coruí: quos ore coire: & parere uulgus arbitraf: ad qd respiciẽs Epigrãmatarius i apophoretis: scriptũ reliquit Corue salutator q̃re fellator hẽris icaput itrauit mẽtula nulla tuũ: qd Arist. i. iii. de aialiũ gñatione negauit: iperatores salutãt (ut scribũt Pli. & Macro.) historiã illius corui referẽtesq sub Tyberio pricipe sermoni assuefactus oĩbus matutinis euolãs in forũ Tiberiũ: deinde germanicũ: & Drusum Cæsaris noiatim: mox trãseũtẽ Populũ Ro. salutabat: apud ueteres futura significare putabaĩ cantu & uolatu. Inde phœbo deo diuinatiõis dicata ẽ hæc auis: ex eoq; a papinio phœbæa nũcupata. M. Tul. li. i. diuina religiões irridẽs tradit a dextra coruũ: a sinistra cornicẽ facere ratũ. Higinus tradit coruũ tpe siccitatis guttur hr̃e pertusum. κορακα græci dñt coruũ: q est & mons Ptolomeo: uñ coraxicus Pli. quis i Plinii codicib⁹ p coraxicis coraxitis legat. Vox coruoꝝ dr̃ crocatio: uerbũ ẽ crocire quo utiẽ Plautus: & Crocito: qd græci κρωζειν. Reliquo sciẽs: q̃ multa a Pli. Aristo. Macrobio cæteris de coruis tradunf: qm̃ nimis protrita sunt: q̃ ubiq; silẽtio prętire in aio est: indoctis. n. prsum & elemẽtariis nõ scribimus: κακου κορακοσ κακον ωον. i. mali corui malũ ouũ ne copia gignat i his cõmẽtariis fastidiũ: i scdo nr̃aꝝ annotationũ fusius iterp̃ramur. ¶ Cãtare: uoce modulari: nã poetæ dñr canere: qñ uersus rythimica rõne ꝯpositi sunt: & cãtãdo ꝓnũciari ꝯsueuerũt. Vergi. Arma uirũq; cano: i quo tñ aduertẽdũ ẽ: ne ꝓnũciatio nimis i cãticũ dissoluta sit: ne ue plasmare: (ut a plerisq; fit) effeminata: de quo optie Cæsar adhuc p̃textatus dixisse ferẽ. Si cãtas malo cãtas. Si legis bñ cantas: auctor Quint. Pegaseiũ mellos. mellos primã hr̃e breuẽ tã apud latinos: q̃ apud græcos notissimũ ẽ: uñ hoc carmẽ corruptũ existimãs Policianus loco melos nectar citatis exẽplariũ uetustissimoꝝ testimõiis collocauit: cui⁹ fides: atq; auctoritas licet sit magna: ne tñ illos seq̃mur: q (ut uerbis Lactãtii utãr) sine ullo iudicio iuẽta maioꝝ ꝓbãt: & ab aliis pecudũ more dũr: ꝯsultis græcis: quos nr̃i plurib⁹ i reb⁹ imitãẽ. Vulgarẽ lectionẽ defendimus. apud quos Home. ꝯsonãtẽ duplicãs. mellos pria itẽta ꝓnũciauit i hymnis hoc uersu μελλοσ αισοσιν. Alii unico. l. scribũt arbitrãtes nõ aliter ꝓduci: q̃ ελωρια apud Homeꝝ: & μελοσ apud eũdẽ rõne imutabilis possumus ẽt sic legere. Cãtare Pegaseiũ melos credas: Sed i tot sentẽtiis: & uariis hoium opinionib⁹ libera sint iudicia: nã qd putẽ: nõ qd cõtẽdã: ponã (ut dicebat Varro.) ¶ Mellos: suauitatẽ: cõcẽtũ meleũ: dicim⁹ & mela ꝓ dulci comœnali su iuiloquẽtia. Martianus capella. tu uatũ mela ducim⁹ camœnis. Et scis pidareã chelin teferre. Melodicũ siue melicũ poetã græci melopiõ appellãt: & poetica Sapho melodẽ. obiter qm̃ melici fecimus mẽtionẽ codicẽ Plinii ubi in. vii. legiẽ simonide medico: emẽda scribẽs melico: melici ãt dñr qdã poetæ (ut ait Tullius de optimo gñe dicẽdi:) sed & Stephanus: & censorinus: & Gellius. Auctor Domitius. ¶ Pegaseiũ poeticũ: a pegaso equo alato: q grãmaticis dictus est: ꝙ apud τασ πιγασ oceani genitus sit (ut scribit Hesiodus i theogonia) Aratus uero scribit hũc neptuni: & medulæ Gorgõis filiũ fuisse. Eusebius hũc equũ cuiusdã mulieris fuisse tradit: at Palephatus Persei. uel dictus ẽ Pegasus ꝙ fontes ungulæ percussu foderit: qd his Propt. asseuerat. Visus erã moli recubãs helicõis i umbra Bellorophõtæi q̃ fluit humor equi.

¶ QVOD si dolosi spes refulserit nũmi: confirmatio est superioris rationis ut hoies cum ægestate laborẽt ad ea se mirabili studio accõmodẽt unde appareat lucrũ Sensus est: si qua spes lucri apparuerit credes non tantum hoies: sed & coruos & poetas: & poetides picas factas: ita docte cantabunt. ¶ Dolosi: exitiosi: Virg. Quid non mortalia pectora cogis. Auri sa. fa. ¶ Refulserit: resplẽduerit: apparuerit: nitorẽ metalli respexit. ¶ Coruos poetas: coruus effingendo sermone humano nulli cedit: nam auctore Macrobio. Redeunti Augusto ex acciacho bello cum ingenti gloria quidam Romæ obuiam se illi cum coruo, dedit qui ad imperatorem ait: aue imperator inuicte: quo delectatus Augustus uiginti millibus nummum emit: cuius exemplo alter excitus similẽ Coruũ edocuit quẽ cum audisset Augustus. Taliũ inquit salutatoꝝ satis domi habeo. Nobilitatus est & olim ut scribit Pli. Funere publico constrato lecto duoꝝ æthiopũ habueris: p̃cedente tibicinæ & corona oium generꝝ latus usq; ad rogum qui constructus est extra uiæ appiæ ad secundum lapidem in cãpo Ridiculi appellato: hic erat qui Tiberium deinde Germani. & Drusum Cæsares noiati: mox transeuntem Ro. Po. salutabat: Martia. Corue salutator quare fellator haberis. ¶ Poetidas: formatio est p modum patronymici ut masculũ poetam mulierẽ poetidẽ appellauerit. ¶ Melos cantu: melos priorem habet correptam. Lactan. Fitq; repercusso dulcior aura melo sed hoc loco geminauit. l. ut scansionis stet ratio. ut Verg. Reliquias danaũ. ¶ Pegaseium. i. tam dulcem & suauẽ: qualẽ solent musæ qbus fons pegaseus. i. caballinus ut dictũ in helicone est consecratus. Pegaseium possessiuũ est a pegaso eo mõ formatũ quo apud Virg. pria

Oẽs lucro subiecti.
Dolosi nũmi
Corui
Locus pa pinu
Emenda. Pli.
Crocatio
Crocire
Canunt poetæ
Melos
Cõtra po litianum
Mela
Melopiof
Pli. locus
Melici poetæ
De pegaso.
IO. BRI.
Coruos Augusto datus
Poetis
Melos
Pegasus

melus.Ecce trahebaẽ passi priameia uirgo.Neq̃ præpositio p addenda est.uersus.n.& sensus simul deprauarentur:non enim trocheus hoc carminis genere excipitur:illud addo auctore Plinio Penatos equos & cornibus armatos pegasos uocari.quoꝝ meminit ita Cice.in oratione p pub.Quin. O hoiem fortunatum qui eiusmodi nuncios seu pegaseos habeat.¶ Quod si dolosi:illos redarguit: qui ipẽ lucri adducti ineptissima carmina edere non uerent.Dolosi nummi denominatio est.Cum ab eo quod fit id quod facit denominetur: dolosos.n.appellat nũmos p quos in numeri doli fiunt ut cũ pigrũ frigus:quia pigra reddit corpora nũcupamus.¶ Et poetri pl.a poeta poetria & poetris deriuatur.¶ Picę uero pieri & aganipes nouem filiæ.ausæ cũ musis de cantus uoce contendere:nymphis iudicibus supare.Cũ illis comitarenẽ in picas a nymphis cõuersę sunt i qbus ait Oui.Facũdia prisca remãsit raucaq̃ garrulitas studiũq̃ inane eẽ loquẽdi:p pegaseũ melos ualde pegaseũ.i.poeticũ p suauẽ & dulcẽ cantũ.Melos aũt sicut & sophos gñe neutro ideclinabiliter ponit.

PRIMAE SATYRAE COMMENTARIVS.

SATYRA PRIMA.

Curas hominum o quantum
 est in rebus inane.
Quis leget hæc? min tu istud
 ais?nemo
Hercule:nemo.

IO.BAP. PLAV.

Inuocant & pponũt sĩr græci

Curas hominũ: græcoꝝ poetaꝝ moris est eodem tpe pponere simul & inuocare: ut Homerus i iliade μηνιν αειδε θεα πηληιαδεω αχιληοσ ουλομενην:& i odissea ανδρα μοι εννεπε μουσα πολυτροπον οσ μαλα πολλα πλαγχθη: sic Hesiodus μουσαι πιεριηθεν αοιδησι κλειουσαι.Latini uero primo proponere: deinde inuocare consueuerunt: præter Satyricos: qui ira æstuantes:& bile concitati ex abrupto sine ulla numinis inuocatione semp incipiũt/ut Orati.

Ex abrupto icipiunt Satyri

Qui fit mecœnas:ut nemo quã sibi sorte seu rõ dederit:seu sors obiecerit illa ɔtentus uiuat.Iuue.semp ego auditor tm.Quẽ morẽ persius nẽ ueluti Satyricus:& Satyraꝝ scriptor celeberrimus obseruat hãc satyrã cũ indignatione:& p exclamationẽ incipiens:in qua poetaꝝ suæ tẽpestatis uitia quã plurima castigaturus:reprehẽsurus:laceraturus:illos imprimis Satyrica mordacitate prosequitur: qui uerboꝝ lenocinio & orone prurienti popularẽ plausum:laudesq̃ aucupabanẽ: scire suũ nihil esse:nisi eos scire hoc sciret alter existimantes:deinde genuino dente auditores exagitat:qbus uersus lasciui:molles:eneruati:& exoleti:carminaq̃ lũbũ intrantia.i.libidinẽ quodã titillatu irritãtia iucũdiora:pbabilioraq̃ uidebanẽ:admonetq̃ uulgi assentationes susq̃ deq̃ faciendas:in quo nullum consiliũ:nullam rationem consistere auctores celeberrimi pdiderunt:& est ueluti dialogus: in quo monitor rñdens:& quid agendũ sit cõsiliũ dans:plerunq̃ introducĩ:dicitẽ aũt dialogus:in quo genere scribẽdi Arist.in primo de poetis lib.cũ Fauotinus ɔsentit.Alexamenũ scyreũ

Alexame. scyreus Dialogus

aut reum primo scripsisse dicit:nõ a dio qd significat duo(ut proh iuppiter grãmatistæ triuiales me puerulũ: cæterosq̃ docuerunt)sed a uerbo græco διαλεγομαι qd est disputo,διαλεγομαι uero a δια qd est per: & λεγομαι sermocinor:qa p sermocinationẽ disputatio ipsa pficiat:qd at sit dialogus docet Laertius in uita

Cura plus igne urit amor Curatio

platonis Curas.sollicitudines:albi Cura p quãdã cõmodã translationẽ amorẽ significat/apud Vergil.propertius.linceu tu ne meã potuisti tãgere curã:nã cura dicĩ φ cor urat: Amoris aũt fax licet parua plus urit q̃ Vulcanus.Theocritus.ερωσ δ αρα και λιπαρας αιθομενοσ πολυ χειρονα φλογα ερωσ εφλεγεν. Præterea curatio medicoꝝ est:cura reliquoꝝ(ut ait Donatus apud Terentiũ) O q̃tum ẽ rebus inane:q̃tam uanitatẽ:qua nihil est turpius(ut inquit Tullius)q̃tamq̃ stultitiã inqt persius tes humanas: hominũq̃ sensus occupasse cõspicimus atq̃ intuemur:cũ quicqd est poetaꝝ ubiq̃ gentiũ tam docti q̃ indocti:tam summi: q̃ minimi poemata passim cõponant:ut laudes:& gloriã popularẽ cõsequanẽ huic cõuenit illud ecclesiasticũ. Va

Vane sũt cogitatio nem

nitas uanitatum & omnia uanitas: Dominus cognoscit cogitationes hominum quia uanæ sunt inquit paulus.inanes sibe dubio mortalium curas:& uniformem mundialium rerum prodidit falsitatem inquit Hierony.Quis leget hæc:uerba attoniti monitoris:atq̃ stuporis quodam ueluti fulmine afflati ob arduum:asperum:& iracundia:clamoreq̃ sonaci redundans principium : quo satyram suam persius exorditur. Min tu istud:cum opus utilissimum sit præstaturus:bonamq̃ operam nauaturus poeta noster: Cur monitor illud uerbum quis leget hæc proferat:admiratur.¶ Min.mihi ne:¶ Nemo.Hercule affirmat monitor uel amicus iurando per herculem neminem fore huius libelli lectorem : quem persius compositurus aggreditur . quoniam quandam in principio præ se fert grauitatem:supercilium : atq̃ censuram : quæ populo Romano in uersibus:& in poetis erat odiosa.Nemo.irrisiue hoc pronunciat persius.

CORN.

Curas hominum.Opus principale aggreditur & ponit o ad exprimendam indignationem & ex abrupto incipit.i.ego curas hominum dico inane.i.exinanite uel curas hoium inane:genus humanum plenũ curis sollicitudinibus dũ circa inania student de qbus laudati cupiunt: ait ergo cum hoies sine fructu laborare uidet.Quis leget hic:semetipm arguit φ ipse reliqt carmina q̃ uulgus nunquam sit lecturꝝ cum intentum sit uanitatibus & rebus paruis:hunc uersum de Lucilio primũ transtulit & bonæ uitæ uitiã increpat:sed ab animi iuuentute incipit dicat autem sibi.Min tu:pro mihi ne figura fuerẽsis.Min tu istud:sic pronunciandum est quasi de re manifesta audiat uel duo dicturus erat uel tres & repetitione intulit uel turpe:& miserabile turpe si duo miserabileũ nemo.nemo interrogat ad minus si nemo ad mitten la persona:dicat persius turpe & miserabile & quasi corrigit domino.

IOAN. BRI.

Curas hoium:repħensurus hac satyra uaria poetaꝝ in cõponẽdis carminibus uitia: eos in primis satyrica indignatiõe psequiẽ q inani qdã carmina scribũt ostẽtatiõe:ut idẽ ppl̃i laudẽ aucupenẽ: putantes q̃ sciant nihil oĩno eẽ nisi alis eadẽ inotescãt.Monet itaq̃ poeta indecoꝝ esse ad eũ finẽ carmina scribi: nec ullo modo assentatiões uulgi esse q̃rendas & in dialogi pœne morẽ itroducit monitorẽ:q & rñdeat & plærũq̃ cõsular qd sibi agẽdũ fit.¶ Tota idignatio & fremitus i Nero.ferẽ.quẽ multis in locis notat ambitiosum.Nã auctore Trãq̃llo declamauit sæpius publice recitauit & carmina nõ mõ domi sed in theatro tãta uniuersoꝝ lætitia:ut ob hanc recitationẽ supplicatio decreta sit atq̃ pars carminũ aureis l̃ris Ioui capitolino dicata.pterea orõnis & carminis latini coronã:de qua honestissimus q̃sq̃ con

renderat ipsorum cõsensu cõcessa sibi receperit. Cũ igitur plausu populari & laudibus alienis delectaret̃ ocule a poeta notat̃ ut locis suis dicemus. ⁋ O curas hoium: principiũ factũ est ab indignatione & usu satyrico. generalis.n.est acclamatio in suorum temporum poetas: qd famã tantũ correpti carmina scribant. Sed hoc satyræ initiũ ingẽti arte in se detorquet: ut qd in se ipse turpe ostẽdit. in aliis licẽtius insectet̃. Hæ aũt exclamatiões p. noiatiuũ accusatiuũ & uocatiuũ fieri solent: & sine aliquo uerborum adminiculo. per nominatiuo hoc modo. O Romana militia. O mos antiquus. per accusatiuum: ut O fortunatam natã me consule. Romã per utũm. O inana a tergo quẽ nulla ciconia pinxit. O q̃tum est rebus inane. O q̃ta est in rebus humanis uanitas cũ oẽs eo scribẽdi studio ferimur: ut apud uulgus laudẽ q̃ramus. ⁋ Quis.l.h. monitorẽ iterrogat: p qd apparet se laudis cupiditatẽ & famæ scribere hincq; exclamauit arguens turpe esse hæc sibi q̃rente. ⁋ Min tu.i.a uerba monitoris. ⁋ Nemo.h. sub. au. superiori leget: nemo iter admirãtis sit̃ neminẽ futurum opis sui lectorẽ.

BART. FON.

¶ CVRAS a hoium: O q̃tũ est rebus inanet: Hæc Satyra lenocinio uerborum plausum popularẽ captantes: & auditores lectoresq; scripta lasciuia & mollia magis quã uirilia cõprobantes repræhẽdit non sine quadã neronis nota. quẽ scœnæ studiosum fuisse cõstat: O curas hoium: cũ Persius cuidam uelle Satyrã scribere se dixisset: ille superfluã eius curã oibusq; ingratã deridẽs eũ iterrogat: qs tam seuera & grauia scripta leget. Quidã poetæ initiũ hoc attribuũt cõsultãti supfluas hoium curas inanesq; cogitatiões se oino uelle repẽhẽdere. ⁋ Min tu istud ais? Rñdet Persi⁹: cur se ita iterroget cũ utilissima scribere ordinat̃: Nemo hercule affirmatio rñdẽtis ẽ si talia scripserit neminẽ scripta sua lecturum esse: Nemo admirat̃ poeta cur ille dicat a nemine hanc satyram lectum iri: uerum contractiore fronte non sine admiratione pnuncianda dictio nemo est.

Vel duo uel nemo turpe & miserabile. quare
Næ mihi pulydamas & troades Labeonem

¶ Vel duo uel. respondetur Persias se libelli sui uel duos uel saltẽ tres lectores habiturũ: qd tñ suppresit: ut suæ tẽpestatis mores atrocius castigaret: qua poetæ celeberrimi in nullo precio hẽbant̃. Hercule iurat p herculẽ tanq̃ satyrographus: aquo secta Cynica defluxit: unde satyra: p hũc deũ mulieres nõ deierabãt: sicut uiri p castore. cã minime obscura: hercula neo.n. sacrificio abstinẽt (ut Macro. & Propertius docẽt) Nusq̃ iqt Gellius iuenire ẽ apud auctores idoneos: aut me Hercules mulierẽ dicere: aut mecastor uirum: Apuleius morosam illã diligẽtiã haud obseruauit: Illud sciendũ morẽ fuisse antiquorum Romanorum: ut pueri p herculẽ deierãtes id sub dio facerẽt: nõ sub tecto. Cuius rei cãm refert Plu. in pble. Nemo. obstinata mẽte: & partinaci pposito neminẽ hæc lecturum monitor asseuerat. ⁋ Turpe & misera. si nemini hæc mea legisse cõtigerit: cũ fere oia legenda sint: nullus.n. est liber tam malus: ut non aliqua parte profit (ut dicebat Pli.) Quare admirabundus cãm sciscitatur cur nemo suũ opus sit lecturus: cum Accius labeo: quẽ notat trãseunt̃: oium poetarum isuauissimus: isulsissimusq; perlegat̃. ⁋ Næ. certe aduebiũ græcũ latinis quoq; usitatissimũ: quo. M. Tullius: Teren. Plautus: Apuleius cæteri frequenter utunt̃. Catullus. Nunc ipsum id doleo: qd esurire: Næ meus puer & sitire discet. plura Diomedes in primo sup hac particula. Priscianus auctor ẽ ne duo significare ex mõ scribẽdi græco quoties.n. scribimus ναι significat certe: secus ãt si scribas negatio: uel iterrogatio ẽ Terẽ. i andria næ iste mecũ sentit. Dona. ne pro ualde. Cicero ne isti timent. ⁋ Pulydamas. sic scribẽdũ est aliter, uersus claudicaret pulydamas ãt fuit troianus panthi filius: sapia præditus singulari: qui pñtia norat: & futura: eadẽ nocte natus: qua hector: alter uerbis: alter hasta potẽtissimus (ut refert Home. his uersibus) τοισι δε πουλυδαμασ πεπνυμενοσ ηρχ᾽ αγορευειν πανθοιδησ ο γαρ οιοσ ορα προσσω και οπισσω. εκτορι δ᾽ ηεν εταιροσ ιη δ᾽ εν νυκτι γενοντο. αλλ᾽ ο μεν αρ μυθοισιν ο δ᾽ εγχει πολλον ενικα ο σφιν ευφρονεων αγορησατο και μετεειπεν. idest Pulydamas panthi filius: qui solus & præsentia norat & futura & hectoris socius (eadem enim nocte ambo nati erant) sed ille hasta: hic uerbis præstantior. hic inq̃ pulydamas sapientia præditus singulari huiusmodi orationẽ habuit. hinc a Plinio lib. vii. naturalis hist. tam diuersæ sortis uiri dicuntur. hic ponitur p Nerone: q̃ iliensiũ adeo fuit studiosus: ut troica scripserit (ut testat̃ irerpres maronianus) ex quo dixit Iuuen. in scena nunq̃ cantauit orestes Troica non scripsit: urbẽ ẽt incendit: ut spectaculi eius imaginem cerneret qualis olim troia capta arserat: auctores Eutropius: & Eusebius: Suetonius scribit Neronẽ hoc incendiũ e turre mecœnatiana prospectasse: atq; halosin decantasse: cuius incendii meminit: & Cor. Tacitus. Sed notandũ est: q̃ id Trãqllus halosin illi uocat: qd Orosius iliadẽ appellauit. Cũ ergo Neronẽ rebus Troianis addictũ: atq; mãcipatũ fuisse constet: scite: eleganter: & cõtumeliose nõ sine ipsius iperatoris taxatione Neronẽ pulydamanta nũcupauit Persius indignabundus: q̃ nõ boni poetæ: nõ carmina minime scombros metuentia: sed tm̃modo quæ de rebus Troianis tractarent Neroni essent gratissima. celebratur & scotusæus pulydamas alter ætate regis darii magnitudine corporis insigni: ac robore (ut ait Pausanias) qui νεοσ ων (ut uerbis Suidæ utar) απεκτεινε λεοντα εν τω ολυμπω μακεδονιασ. idest cum iuuenis esset leonem interfecit in olympo macedoniæ. ⁋ Troiades: Romani a Troiani oriundi: qui ei potissimũ laudabant: quæ Cæsari placerent: in eius assentationẽ: ut principis fauorem: & amiciciã cõsequent̃: αρχη γαρ δ᾽ ετοσ ωσ φιλιασ μεν επαινοσ εχθρασ. idest principiũ enim amiciciæ est laus: sicut odii uituperatio (ut tradit Isocrates) est aũt patronymicũ fœmininũ contumeliose dictum taxans mollitiẽ Romanam iuxta illud. O uere phrygiæ neq;.n. phryges. sic Home. ωμοι απειλητηρεσ αχαιιδεσ ουκετ αχαιοι. Idem in secũdo iliados ω πεπονεσ κακ᾽ ελεγχεα χαιιδεσ ουκετ αχαιοι. idest O nos ignauos: & omni uituperatione dignos: ac uere græcas nõ græcos. castigãdus ẽ Georgius Vallensis: q Iuuenalẽ fœminino patronymico usum fuisse arbitratus est illo uersu. Fugerũt trepidi uera & manifesta canentem Stoicidæ: Labeonem labeo: de quo iuriscõsulti lib. i. digesto. multa pdiderũt: qui ita annũ diuiserat ut Romæ sex mẽsibus cum studiosis esset: & secederet sex mẽsibus: ubi cõscribẽdis liberis operã dabat iuris ciuilis legũ quæ Populi Ro. apprime doctus fuit: sed agitabat hoiem (ut inqt Gellius) libertas quædam nimia: & uecors usq; eo: ut diuo Augusto iam principe: & rempublicam obtinẽte: ratum tamẽ pensum quæ nihil haberet: nisi qd iustum: sanctumq; esse in Romanis antiquitatibus legisset: scribit porphyrio Antistiũ labeonẽ (sic.n. uocabatur) cuius meminit & Sueto. memorem libertatis: in qua natus erat: multa cõtumaciter aduersus Augustũ: & dixisse: & fecisse per qd Orati. dixisse uidet̃ Labeone isanior inter sanos dicatur. Sed de hoc nõ ausim intelligere: cum nusquã librorum inueniã hunc labeonem antistium ilienses res carminibus celebrasse intelligemus ergo de alio poeta Labeone: qui actius cognomento dicebatur (ut infra patebit) pp res

IO. BAP. PLAV.

Per herculem nõ iurãt fœminæ

Sub dio p herculem iurãt pueri

Pulydamas

Locus Iuuena.

Error Georgii Vallensis

Labeo

√

apud ilium gestas a se carminibus ineptis compositas Neroni gratissimo. Sed quoniam ficta quædam Romanorum nomina audiuimus sæpe:& legimus: ut plancus: plotus:& labeo uideor facturus opere prætium si eorum originem declarauero. Plancus dicitur: qui supra modum planis pedibus est: a tabulis plancis: quæ plancæ appellantur. Pli. in octauo nec pontes asini transeant per raritatē plancarum traslucentibus fluuiis: alii quāuis palancarum uel phalangarum legant: quæ (ut inquit Pli.) fustes sunt nodis carentes: Iulius pollux phalanges inquit & phalangia dicuntur ligna: quibus subiectis naues trahi solent. sunt & phalangæ quibus bauli ferendis oneribus utuntur: quas σκεβοφορια Plato nominat: præterea sunt & phalangæ mensuræ genus: atq; ponderis Herodoto: Plinioq; sed nihil ad rem. Plotus qui est planis pedibus: & amplius ut in moreto Vergilii Spaciosa prodiga planta. Vnde & poeta actius: qui umber sarsinas erat a pedum planitie initio plotus: postea Plautus est dictus. hinc nostra familia. Soleas quoq; dimidiatas: quibus utebantur in uenando: quo plantus pedem ponerent: semiplotia appellabant. Scauri appellantur: qui extantes talos habent: pansæ uero dicuntur: quorum pedes incurui sunt a uerbo pando: quod significat recuruo: atq; reflecto. Plini. in. xvi. At populus contra omnia inferiora panditur: facile panditur iuglans. hinc Victruuius arbores pandatas eleganter nuncupat: quæ in ædificiis curuantur & Plinio apes sarcina pandatæ nocantur. i. incuruæ. Compernes qui sunr longis pedibus præditi. Cossi uermes sum ligno editi: & (ut auctor est Pli. in. xvii.) luxuria cossos roborū delicatiores adhibere cœpit in cibo. hinc luculenter dixit Hierony. contra Iouinianum in ponto: & phrygia luxuria est comedisse. xv. lophagion: ita. n. appellat cossos uermes obesos ex lignorū carie enascentes: quin apud illos a parte familias in magnis redditibus cōputant: a quorū uermiculorum similitudine homines rugosi corporis ab antiquis cossi dicti: unde cossinii: cossunii & cossutiani deduci existimantur. Agrippæ dicti sunt qui in pedes nascuntur: uocabulo ab ægritudine: & pedibus: quos infœlices ꝓpe modum esse eruditi annotauerunr. Flaccus a flaccis: & languētibus auribus (ut scribit Pli.) Flaccete. n. languere ac deficere est. Apule. in apolo. cur uestra orō rebus flaccet: strepitu uiget: hinc flaccidum languidum: molle: ac sine uiribus. Idē in. vii. asini aurei. Sumpta ueste muliebri florida in sinus flaccidos abundante. ubi quidam legunr floccidos a floccis: est. n. floccus in pano siue in uellere particula eminentior: quæ forficibus reciditur: cuius diminu. est flocculus Pli. in. xvi. de robore loquēs ait. Nascunť in eo & pillulæ nucibus non absimiles intus habētes flocculos molles lucernarum luminibus aptos. Cor. celsus lib. i. fatiferum signum: & pronosticon egroti scribit: cū floccos legit. a flocco fit uerbū defloccare/quod significat id: quod uulgus cimare acyros: & insipide dicit. fit & uerbū floccare/hoc autem dixi: ut obiter Pli. codicē emaculatum redderem: apud quē li. xvii. ita legitur. Operitoq; & bene occultato: codēq; mō uineam statuito: alligato: floxato: tu Corrige uineam statuminato: alligato: floccatoq;: hoc est floccis ligato; ne frigoris ruminationem sentiat: Error Marcelli est in uerbo deflaccare cū flaccos in pāno esse dicit: quod nusq̄ legitur. Galba ꝙ oppidum frustra diu oppugnatum illitis demum galbano facibus succēderit: alii ꝙ in diuturna ualitudine galbeo. i. remediis lana in uolutis assidue uteretur: nōnulli ꝙ præpinguis fuit uisus: quem galbam galli uocant: uel contra ꝙ tam exilis q̄ sunt aialia quæ in esculis nascuntur appellanť ꝙ galbi. quidā a colore lurido: galbus enim nomē passeris luteis penulis est. Opiter qui patre mortuo auo uiuo gignebatur. hinc apud Liuium Verginius opiter cōsul celebratur. Antiqui corda frumēta dixerunt: quæ sero maturescūt sicut fœnū auctūnale cordū appellatur (ut scri. Colu.) cuius meminit Pli. in. xviii. itidē agnos tarde editos ueteres appellabāt cordos. Pli. in. viii. gerunt partum diebus. cl. postea in ualidi concepti cordos uocabant antiqui post id tēpus natos ideo hoies qui sero nascebanť dicebanť cordi. hinc autumo cordū nō codrū apud Quinti. legēdū esse: sicut apud Marullo uersu cordus alpha penulatorū. Cordū appellatū fuisse Mutiū: qui primus Scæuola cognominatus est scri. Diony. hinc iunius cordus historicus: quē sequi se ait Iulius capi. in uita gordianorū: qui in scribēda historia uel minutissima quæq; ferť eē sectatus. Scena: q agiliorē hēt sinistrā q̄ dextrā: a scea hoc est sinistra: quē morbosum nō eē scri. Vlpia. cur aūt hoc ꝓueniat docet Alb. Mag. qa uidelicet epar & cor uirtutes suas mittunt in sinistrum latus: & a dextro remouentur. contingit ēt aliquādo id ex cōsuetudine: ut qs a puero sinistrā sæpius exercear q̄ dextrā: eaq; cōsuetudo uertiť in naturā. illud notādū qd scri. Pla. hoies debere esse αμφοτεροδεξιους hoc ē ambidextros ut dextra a sinistra nihil differre uideatur: id q; eē secūdū nāsentit: sicut & pedes nihilo differre uidemus. laudarq; slytharū legē: quæ iubebat sagittarios utraq; manu indifferenter uti. Ahoth sicut in lib. iudicū scriptū ē: fuit Amphirerodexios: cui filiis in hoc est iulianus genitor meus: quem ex illo phocilidis precepto πρωτα θεον τιμα μετε πειτα δ' ισειο γονεας. i. imprimis uenerare deum: mox deinde parētes: colo: ueneror: atq; religiose obseruo: & do operā ut illi ex uirtutibus: & moribus filius iudicari possim. in his. n. cædit nemini: diuitiis aūt in fortunæ manu collocatis: pluribus: quarum maiorē partem ꝓceptoribus meis tradidit: ut litterarū aliqd adipiscerer. sed redeo ad rē. nolo. n. parentē oibus ꝓconiis dignum dilaudare: tū quia oibus iam fama notus est: tū quare nō mihi diues Ci. ligua sufficeret: nec feruens Demosthenis aiæ orō: si uellē eius laudes q̄ plurimas ꝓ dignitate earū recensere. Præterea filio parētes laudāti rara fides adhibeť: quoniam ob amorē id fieri nō pauci suspicanť. Coclites luscos dixerūt antiqui unū Ciclopas Coclites legimus dictos ꝙ unū oculū habuisse perhibenť. Pli. lib. xi. de oculis loquens uni aialium hoi inqt deprauanť: unde cognomina Srabonum: & peteorū. Quis parui utrinq; oculi lucini cognomine habuerunt. Peti: & petuli lasciuis oculis appellati: hinc peto lumine fingiť uenus. Ouid. in priapeis siue alius fit: quis enim illius carminis auctor fuerit grammatici certant: & adhuc sub iudice lis est. Minerua flauo lumine: uenus peto. Lucini dīr: q myopes græcis appellanť: q nisi ꝓpe admota uidere nequeunt. Cāmrefert Arist. in ꝓble. a leguminū generibus illa inuenta sunt lentuli: pisones: Fabii: Plutar. tū dicit in uita fabii maximi quendā tradidisse ab agrorū fossione fodios olim appellatos fuisse: postea duabus lr̄is cōmutatis Fabios dictos. Ci. dictus ꝙ nescio qd in spēm ciceris in extrema parte nasi ortū sit illi. qui primus ex illa familia Ci. nominatus est: a quo oēs deide Cicerones appellati. Nasoni nomen indidit nasi magnitudo. Sili: & silones nare repanda uocati ꝙ talis silenus fuisse perhibeť: unde galeæ quoq; a sīitudine silæ dīr. Strabones peruersissimis oculis appellanť: quos Firmicus Strabos nuncupat. Frontones a fronte. Capitones a capite: quæ cognomēta sunt nobiliū Romanorū: hinc Cic. lib. i. de naru. deo. Redeo ad eos: & quasi si nō Strabones aut petulos arbitramur eccos neuū hr̄e: eccos silos: & flaccos: frōtones: capitonesq; sunt in nobis. Nero sabinū est uocabulū: quo uirtus & fortitudo significať (ut inqt Gellius in. xii.) qd uidenť accepisse a græ⸗

Plancus
Plancæ
Plotus
Plautus
Semiplotia
Scauri
Pansæ
Locus Vitruuii
Cōpernes
Cossi
Cossinii
Agrippæ
Flaccus
Flaccere
Apulei locus
Floccus
Defloccare
Locus Plinii
Error Marcelli
Galba
Opiter
Cordum
Cordi
Loc⁹ qn. & Marti.
Seeua
Ahoth ambidexter
Iuliani parētis laus
Coclites
Peti
Lucini
Lucinu
Lentuli
Pisones
Cicero
Naso
Sili
Strabōes
Frōtones
Capitōes
Nero

: qui uincula: & firmantia membrorum νεῦρα dicũt: nõ nervos. Scipioni. q cornelium patrẽ luminibus captũ: tanq baculus regebat auctore Macro. nomẽ dederũt grӕci: a qb⁹ σκίπωνα. i. Scipio baculus dr̃. σκίπων se nex q iuuenili senio: & florẽti pditus sine baculo gradit: quo uocabulo his uersibus i cœcũ utit̃ Antiphilus. σκίπων δ' εἰς ἀσφαλὲς ἀτραπιτὸν ἄρσια ὁδηγὸς ποσσὶ καὶ γλώσσης ὄμματι τρανότερος. Tuditani a capitis forma: antiqtus. n. tudides mallei dicebant: & mallei silitudinẽ caput illius familiӕ habere uisum est. a cecutientibus oculis Cecilii: unde serpẽs sine oculis cecilia noiat. Lucios eos: q luce nati essent dictos: sicut Manios: q mane auctor ẽ Varro. Sex i. Quiti. Decii a numo: a qntilio qntiliani Lupcini: qb⁹ ꝑerat Quintilius. Tulli ab aquarum riuis: qui tulli dñr. Tiri a tiris militibus. Cӕsar dictus ꝙ cӕso mr̃is utero sit natus uł ab elephãto i pugna cӕso: q ligua maurorum Cӕsar appellat. uel ꝙ oculis fuerit cӕsius: hoc est glaucis. uel a cӕsarie cũ qua natus pdit. Pli. in. vii. na. hist. tradit Scipionẽ affricanũ primũ fuisse dictũ Cӕsarẽ a cӕso matris utero qua de cã & cӕsones appellati ut Soli. iterpraetatus ẽ: cui ut Hermolaus existimauit historiӕ cõtradicũt: an: e. n. bellũ sanniticũ Claudius qdã cӕsar appellabat: idq in tabula quadã antiqssima hodie ostendit Romӕ ambusta his uerbis. Cӕsar claudius. C. F. AP. N. Cӕcus. C. Plautius. C. F. C. N. q in hoc. Dxxv. honore ucnox appellatus ẽ. Sed qd cũ bona oium eruditorum uenia dictũ sit. Soli. ꝑꝑerã pliniana uerba accӕpit. qd ut liqdius appareat: mlto. n. plus itelligit ut iqt Hiero. qd oculis uidet: q qd aure percipit: uerba Plinii cũ nr̃a iterpr̃atiõe subiciemus: q sũt hӕc. Auspicatius enecta parẽte gignunt: sicut Scipio africanus prior natus. i. est enecta parẽte: q fortunã fœlicẽ exptus ẽ: primusq cӕsar acӕso mr̃is utero dictus. nõ dicit Scipionẽ noiatũ eẽ cӕsarẽ a cӕso mr̃is utero: sed illũ: q primus dictus ẽ Cӕsar: hoc cognomẽto decoratũ fuisse ob uterũ mr̃is cӕsum: hӕc. n. uerba ad supiora nõ referunt: & hic ẽ uerus sensus: uera Plinii interp̃tatio: quã oẽs pbãt: extollũt: & miris laudibus psequunt: pter illos: q stimulãte iuidia: qd cõsequi nõ ualẽt despiciũt: & iuuenẽ: q ab antiqs scriptoribus: ut latinã linguã locupletiorẽ: & defecatiorẽ redat: refraget & dissentiat: odio fieri & simultate id suspicãtes ore rabido uiperinisq dentibus lancinãt: carpũt & atrociter isectãt ignorãtes pditissimi hoies i religiõe ẽt liberos a parẽtibus: & iuuges a maritis salua pietate (ut scri. Hiero.) dissentire & me talẽ eẽ q eorum isultare erroribus: quorum miror igenia nõ cõsueuerim prӕterea humanũ esse errare: qd (ut sole lucidius appareat) errorẽ acursii manifestariũ subnectamus q in pemio istitutionũ scribit Iustinianũ iõ dictũ fuisse: & noiatũ Cӕsarẽ: qa natus ẽ exacto mr̃is utero: cũ cõstet iparatores ois hoc nomẽ sortitos eẽ a Cӕsare dictatore q primus i Romana rep. obtinuit pricipatũ. Suidas καῖσαρ ... πρῶτος μοναρχήσας ex quo aduerte & aliũ errorẽ acursianũ: dũ dicit nomẽ Cӕsaris ab Augusto i cӕteros iperatores ppagarũ: qd aptissime docet Suidas is uerbis. καῖσαρες ... ὀνομάζονται οἱ ῥωμαίων βασιλεῖς ἀπὸ ἰουλίου καίσαρος ... . Messallis messana urbs siciliӕ nobilissima: quã Valerius Maximus cœpit nomẽ adiũxit: ut Scipionib⁹ affricanis deuicta carthago in aphrica: Metello numidico numidia. Asina auri põdus in forum deferẽs dedit Cornelius cognomẽtũ. Quid q tẽ etiã uero isigni tremellio Scropha: quã famuli sui occiderãt cognomẽtũ fecit. Pilũni: q in pistrinis pilũ inuenerũt. Bubulca familia ꝙ bobus optime uteretur. Labeones aũt a labeorum magnitudine appellatos auctor est Pli. Sunt prӕterea & alia Romanorum cognomina: dispersa per auctores linguӕ latinӕ optimatissimos: quӕ ne hic liber in pedes cresceret: In cӕteris nostris commentariis uidelicet poetӕ epigrammatarii: Ouidii in ibin & Claudiani: qui in manibus sunt: colligere: & nõ minus scite: q curiose enarrare statuimus: ubi si plane omnia non fuerimus cõplexi: uoluntas erit in laude: cum omnis conatus sit in easi. Non indecorum Varro putauit perfecto spicilegio spicam relinqui se perinde ac uenatori dedecori non est quasdam feras cœpisse non omnes.

Marginal notes: Scipio; Tuditani; Cecilii; Lucii; Tullii; Tiri; Cӕsar; Hystoria cõtra Pli.; Error Solini; Locus Plinii; Alius error Acursii; Messalӕ; Pilũni; Labeões; Opa Io. ba. Plauti.

CNE mihi Polydamas: idest multi nuba polydamas. aut dicit quod multis nupsit: aut quod timidus & in bellis fuit: ut apud Homerum inducitur troiades Romani accipiuntur polydamanta populi persona accipiunt que loquax est & inepta cuiusmodi nature fuit polydamus. troades uero nobiliores. Labeonem quia labea transtulit iliadam & Vlyxem. uerbis ex uerbo ridiculose satis quod uerba quam sensum potius secutus sit. nugӕ: uim habent reprehensionis: turbida Roma: ab aqua traslatio uel quod multis gentibus repleat. Eleuet: alrũ faciat laudãdo uel icusat: accedas assentias examen improbum: allegorice dicit nõ debere quӕri si in uulgari iudicio acquirat. Examen est lignum cuius in medio hastam ad pondera adequanda tenet. CORN.

CVEL duo: uel uerba monitoris. qui duos uel tantum lecturos dicturus erat. Sed quasi morum sui temporis memoria reuocatus. t. es suppressit: omniq remota dubitatione dicit Nemo: affirmatq quod ante dixit. nemo hercule: Sicq inuidiose notat tempora sua quibus ne utiq in precio poetӕ erant. Nemo. sic pronuncia ut de re certa & manifesta. ¶ Turpe & miserabile: quod nemo lecturus sit. Quare: Trahitur i admiratione & secũ qrit poeta: cur cũ aliorum maxime Acci labeonis opa legant: sui carminis nõ sit qsq futurus lector. ¶ Ne mihi polydamas: Per polydamata neronem intelligit in cuius iuidiã hoc scribit Iliensiũ. n. adeo studiosus fuit. ut & scripserit troica. Et plurimã partẽ urbi Ro. incẽderit: ut similitudinẽ ardentis troiӕ cerneret. in cuius incendio Halosim illi decantauit. i. captiuitatem & eorum: ut scribit Cor. causa suscepta Claudio imperante Romanum Troia demissum: & iuliӕ stirpis auctorem Aeneam: aliaq haud procul fabulis facunde executus perpetrauit ut opa de rebus Troianis cõstaret. qualia erant Acci labeonis qui carmine res iliẽses. prosecutus fuerat: ut alibi nõ est hic ilias acci inde igit satyrice ostendit principi prӕterita carminis rẽne ea tantũ placere quӕ de Troianis sint composita hinc indignat hinc excandescit. Polydamas. apte pro Nerone Polydamantis uiri troiani miscet personam: ut mirum esse uideatur. Si uiro Troiani res troianӕ placeat cum ipse princeps originẽ a troianis ducere affirmaret. Simulq illud illusit quod scri. Ho. de Hectore: qui cum quӕdam nocte contra uoluntatẽ polydamantis unius ex prioribus urbis: suos cõtra Achillẽ ducẽ grӕcorum duxisset: ab Achil. superatus est maxima troianorum strage facta. Quare Achil. in superbiã allatus ante portas urbis curru iuectus troianis isultabat. Hector p portis astans cũ eo cõgredi parabat. Verum pr̃ & mr̃ uerẽtes ne si cũ illo cõgrederet occũberet multis precibus orabãt ut in urbe se reciperet. Hector parẽtũ uerbis minime mouebat qn Achil. supbũ i se xperã ẽ expectaret. Indignabũdus: ñ magno secũ aio. Hei mihi inquit si itra muros me recipiã primus me polydamas arguet. q ut nr̃os itra mœnia reducerẽ hac exitiosa qua i nos Achil. insurrexit nocte cõsulebat: cui ego minime obsecutus sum: quod factus factus fuisse nũc eũ temeritate mea populũ amiserim troianorum: troianorũq cõspectũ reformido. ne qs ĩbecillior dicat Hectorẽ suis uiribus fretũ troianos pdidisse. ¶ Ne. certe. Vir. in. xi. Tu ne ẽt telis motiere Dianӕ. Teren. Ne ego hõ sum

infœlix: Nec aliter q̃ affirmatiue accipi debet: Non statim infert non si qd turbida Roma eleuet hęc.n.pticula semp pducit nisi cũ iterrogatiue pnunciat. ¶ Troades Ro.q in assentationẽ principis eadẽ laudabãt: q ei grata esse censerent. Labeonem. Accius. Labeo ideo Neroni gratus quia Ho. imitatus: res Troianas carmine cõplexus est: ut supra diximus. Labeones a Labiorũ magnitudine auctore Pli. sunt appellati. Sicut Cæsares cæsones cæso matris utero sunt dicti: pilumni q pilũ pristinis inuenerũt. Pisones a pisendo Fabii: Lentini: Cicerones sit q sq; aliqd optime genus leguminis fererent. Alius fuit Labeo ptorius iuris ẽt pitus q memor libertatis in qua natus erat multa contumaciter aduersus augustũ dixisse & fecisse dr de quo Hora. Labeone insanior inter sanos dicat de hoc nequaq̃ iteligendũ est. ptulerint pposuerint. tpis est futuri: ita pnunciãdũ est ut de re certa. Nuge ad seipsum poeta loquit põtq; hic locus iterrogatiue & pnunciatiue legi: Si cũ iterrogatiõe hic sensus erit: putabis nugas fore quare statim ut eorũ iudiciũ contẽnens subdit. nõ si qd turbida Roma: sicq; subaudies erunt. si aũt pnunciatiue legeris subaudiendũ erit sunt: ut sit sensus pro nihilo habendũ est ẽt si carmen meũ non recipiat nec laudet ꝙ indicant sequẽtia. nõ si qd turbida Roma eleuet accedas. duo fugienda ẽe monet: unũ ne populi iudiciũ magnificat: q nõ rõne res colligit. uñ Ho. iudice quo nosti populo q stultus honorẽ sæpe dat idignis & famę seruit ineptus. qui nup in titulis imaginib⁹: alterũ ne alienã laudẽ q̃rat: ꝙ homini turpissimũ esse indicat. Ho. neq; te ut miret turba labores cõtẽtus paucis lectoribus. Accedat. i. aures tuas nõ adhibeas: nõ cures: nõ plurimi facias Accedimus. n. & aio & eotpe ut si dicas nõ accedo sniæ tuæ. i. nõ adhæreo tanq̃ male Roma turbida. Quæ nõ recto incedit iudicio: sed ex animi libidine cuncta iudicat ut sit turbita. i. cõfusi iudicii. Eleuet: diminuat. Tractũ re ponderosa q̃ ut par sit eleuat. i. diminuit. Liui. li. iii. ab urbe cõdita: miror iquit si uana urã pr̃es cum auctoritas ad plebẽ est: uos eleuatis eã: quippe qa plebs senatusconsultũ in cõtinuandis magistratibus soluit ipsi quoq; solutũ uultis ne temeritati multitudinis cedat. Trangl. in calıgula: uersiculorũq; fidẽ eadẽ hęc eleuãt & facilius auctore sunt Va. Adecto uersu gręco q fidẽ somniorũ eleuat examenue iprobũ: examẽ pprie est filiũ trutinę. Vir. Iuppiter ipse duas æquato examine lãces sustinet hic uero metaphoricos p iudicio ponit queadmodũ. n. examẽ rei põderatoris nobis iudiciũ facit: sic fit ut in quali bet re p iudicio sumat iprobũ: ꝙ ex ai libidine pficiscit. In illa trutina: cũ cõtẽptu legẽdũ est in illa q̃si q̃ iniq̃ sit.

BART. FON. ℂVEL duo uel nemo: turpe & miserabile respondentis asseueratio: uel duos: quod turpe est uel nemmẽ: qđ miserabile hoc carmen lecturos esse. Quod sane & ignominiosum scribendi est: quare interrogat quã ob cãm a nemine uel a paucis legi turpe ac miserabile fore putet: ne mihi polydamas continuat Persius ab aduersario q̃rens tam & si ob hoc ignominiosum existimet ne sibi a Romanis Labeo pferatur. ¶ Polydamas & troades ex Ho. assumptum est qui secundo & uigesimo iliados libro hectorẽ si se Achillis metu intra muros recepit uerẽtẽ inducit ne a polydamãte. Troianisq; redarguat: ꝙ & Aristoteles in heticis de fortitudine scribens & Cicero ad Atticũ assumpserũt. Labeonẽ Tortelius p tragœdia de polydamãte a Labeone cõscripta legit. Quidã Ho. iliada ab Accio Labeõe cõuersa dnt. De qua paulo post nõ est hic ilias acci ebria uereatro. Et circiter satyra finẽ. Nullã tibi uẽdo iliadẽ. nõnulli. M. Antistiũ Labeonẽ uirũ ptoriũ. iurisq; peritum intelligit: qui pristinæ libertatis memor: multa in Augustum & dixit & facit: ob quæ insanus est habitus. Hora. in Ser. Labeone insanior iter sanos diccat. Sensus autẽ talis est. Cẽses ne forsan ob triste: miserabileq; futurũ ne Romani me Labeone demẽtiorẽ existiment. si audebo satyrã scribere in malosq; inuehi: & reipublicæ occupatores: ut labeo fecit. Nuge quidã rñdentis hoc esse uolunt: insequentesq; uersus eidem p iterrogationẽ attribuunt ꝙ interroget Persium ab iudicio populi num descedat. & num redarguere eum audeat. & num cęterorũ more ab oibus laudari non quætat: cum psertim nemo Romæ sit. qui nõ itidem faciat. Doctiores tñ cum supiori uersus continuantes poetæ tribunt. Nugas. n. si Labeonẽ sibi Romani ptulerint esse putat. Verum asseueranter non sine risu distorto paululum ore legẽdum est. ¶ Nõ si quid turbida Roma eleuet accedas cum corrupto populus Romanus iudicio sit: si aliquẽ extulerit & laudarit populari iudicio non accedas. Nõ. n. quia laudetur a uulgo aliquis scriptor probandus est. Examenq; improbum in illa castiges trutina. Falsum illud populare iudicium cortige. Examen enim hoc loco iudicii inuestigatio atq; examinatio est ab examine filo tractum quo pondera in trutina perpenduntur. de quo Virgi. Iuppiter ipse duas æquato examine lances sustinet.

Prætulerint. nugæ. non si qd turbida Roma.

IO. BAP. PLAV. ℂPrætulerint. idest pposuerint. ¶ Nuge. s. sunt: & est intellectus: res futilis est: nugatoria: & (ututar uerbo Plautino) mortuaria: si Labeo poeta Enthusiasmon idest furorem poeticum haud habens a populo Romano mihi præponatur: propter quod inuit populi fauorem: & laudes esse naucifaciendas: & titiuilicii loco habendas. In alio significatu ornamenta omnia quibus utuntur matronæ i nugas appellari uoluit Plautus auctor Marcel. Marti. ne ue peregrinis placeas tibigellia nugis: in quo uersu perperam nidis siue nudis passi legebatur. Nugiuendos mundi muliebris opifices. Plau. in Aulularia nuncupat uerba Plauti hæc sunt ubi nugiuendis res soluta est oibus. ¶ Non si quid. noli illum scriptorem ptobum: exactum: ad amussim: ad libellam fabrefactum: atq; extra ingenii aleam. Collocatum credere: quia populo Romano optimus: sublimis: atq; probandus existimabitur: quoniam in populo non est uerum iudicium: cum in eo non sit consilium non ratio: nõ discrimen: non diligentia (ut scribit Tullius:) cui subscribit illius poetæ gręci sententia Catholica. ισχυρον τιοχλοσ τισ τιν: ουχεχειδ εχουν. i. turba turbulentula est: nec mentem habet. Quod poetarum rex elegantissime docuit illo uersu celebratissimo. Scinditur incertum studia in contraria uulgus. Oratius apertius: iudice quo nosti populo: qui stultus honorem. Sæpe dat indignis: & fame seruit ineptus. Plato populum dixit esse belluam multorum Capitum: cui succinit illud Oratianum. Bellua multorum capitum. es: populum ergo contemnamus & eius peruersum iudicium: contenti simus paucis lectoribus: idest doctis: quorum unius testimonium pluris est: q̃ sexcentorum in eruditorum. Dixit. M. Tullius sibi unicum Catonem esse pro centum millibus. Diuus Hieronymus in Epistola ad Marcellam sic scriptum reliquit: quod contra poetas: & scriptores populum non minimi facientes mire facit Eruditis auribus contentus non magnopere cures quid. Imperitorum de ingenio tuo rumusculi iactitent: cui subscribit illud poetæ epigram. me iuuat rara auribus placere. Antimachus poeta cum eum legentem: omnes præter Platonem reliquissent legam inquit nihilominus: Plato enim mihi unus instat est omnium: nam uulgi oculi: & aures mali testes sũt: ut dicebat Socrates. ¶ Turbida turbidi: & mali iudicii: ut pote quæ non recto incedat iudicio: sed ex animi libidine cuncta diiudicet.

Labeões
Cęsare cęsones
Pilumni
Eleuate
Examen
Nugæ.
Loc⁹ martialis
Nugiuẽdi.
Locus Plauti.
In populo non est cõsilium
Cato pro cẽtum millibus.

CELEuet.i.diminuati deprimat:tollat:infirmet.Suet.i.Caligula.Versiculorum quoq; fidem eadē hæc ele- JO.BAP.
uant est.n.eleuare derogate:& minuere auctoritatem alterius:& uerbis ea minora facere:quæ sunt extollē- PLAV.
da:in qua significantia est illud Propertii m.ii.Eleuat assiduos copia longa uiros.Liui.li.xxviii.Quintus fa Eleuo.
bius meas res gestas in hispania eleuauit.Quintil.in quinto.Gentium simul uniuersarum eleuata testimo- Locus
nia ab oratoribus scimus.Eleuamus inqr Agretius:& quæ tollimus:& quæ alleuiamus:& leniora facimus. Proprii.
Accedas:adhereas:assentiaris:adlubescas quasi dicat non cures:nō sollicitus sis:q carmen tuum a Roma
nis non recipiatur:sed cōtentus paucis esto lectori
bus.i. Examen ue improbum.repete non:ut sit in
tellectus:noli iudicium populare falsum & corru-
ptum castigare.q.d.paruifacias nihilipendas:quia
nulla dicitur rōne.quod sentiens Lycurgus nomo- Scita ly-

Eleuet accedas:examen ue improbum in illa
Castiges trutina:nec te quæsiueris extra.

thetes.i.legum conditor cum interrogaretur:cur statum popularem in rep.lacedæmoniorum non constitue curgi re-
ret:scite respōdit.συ πρωτος εν τη οικια σου ποιησον δημοκρατιαν.i.tu primus in domo tua efficito prin sponsio.
cipatum popularem.Demosthenes quod annotatu:& scitu dignum est extorris:& in exilium pergens cū sus Populus
spirio dixit.O pallas quæ tribus infestissimis belluis delectaris noctua:dracōe.& populo:tanq̄ populus in- inter ma-
ter κακαθηρια.i.malas bestias sit numerandus:cuius imperitiam(ut dicebat Diogenes)ad res iustas sola cō las besti-
stringit necessitas. Examen.i.iudicium.Examen Proprie nouam apium sobolem dicunt:quam parentes ex as.
suo alueari:quod græci κυφεαιν:και σμηνον appellant:ad nouas sedes q̄rendas exire cogunt.grece σμος. Examen.
Columel.Deinde cū examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo consederit:animaduer-
tito an totum examen inspeciem unius uuæ dependeat:est item auctore Seruio filum illud:quo trutina re-
gitur:& in statera lances ad æquilibrium diriguntur:utrunq; ab exeundo.Ver. Iuppiter ipse duas æquato
examine lances hinc Methapho pro iudicio Augustino:cæterisq; scriptoribus ponitur.nam quemadmodū
examen rei ponderationis nobis iudicium facit:sic fit:ut in qualiber re pro iudicio capiatur. Improbum. Improbi-
uitiosum:non rectum:iniustum:minime probandum:malignum:unde improbitas malignitas.Cic.ad Cæsa tas.
rem lib.epist.primo.Debes.odisse improbitatem eius:quia impudentissimum nomen delegit: græci αφροι Trutina.
κοτατον improbum appellant. Trutina.statera.Victruuius.lib.xi.Architect.Id autem ex trutinis : quæ
ſtateræ dicuntur licet considera:est & foramen:in quo examen regitur:sed quandoq; pro iudicio ponitur.
Tullius.Quæ non artificis statera:sed popula quadam trutina examinatur.Trutinatam sentētiam grauē: Trutinata
ac recte examinatam uocat Apule.quandoq; etiam trutina dicitur lanx:quā græci τρυτανην.uocant.Iuue. snia quid
Atq; alia parte in trutina suspēdit Homerum. In illa.peruersa:iniqua. Nec te quæsiueris.præceptum sin apud Apu
gulare:& phicum immo cœleste memori pectore tractandum:quo præcipit: & admonet neminem debere se leium.
extrinsecus:& ex alieno iudicio estimare:sed populare iudicium:& plebeculæ famam flocci pendere : cui si-
mile est illud Chilonis:siue delphici apollinis oraculum.quod(ut inquit:Iuue.) cælo descendit.γνωθι σεαυ Nosce te
τον.i.nosce te ipsum siue scito te ipsum(ut Hiero.iterpretatur)Quod præceptum ideo magis saluberrimū ipsum.
existimabatur:quoniam(ut inquit in.xii.de legibus Plato)ignorantia sui perniciosa est. Versiculus græcus
est uice prouerbii celebratus το γνωθι σεαυτον παντα χου εστι χρησιμον.idest nosce se ipsum ubiq; est fru-
giferum.Sed heus bone iuppiter q̄ pauci nunc sunt:qui seipsos cognoscant:uix(ut uerbis Plauti utar)in fo-
ro decimus quisq; est:qui ipsus se nouerit.

CCASTIges:castigare aūt est digito libram percutere ut temperetur & per agitationem post equum con- CORN.
quiescat.Trutina:est foramen intra quod est lingua bilancis uel quod est examinatio. Nec te quæsiueris
extra.i.noli de te iudicium extra querere quæ est chironis sententia lacedæmonii.

CCASTIges:sensus est.noli iudicium Romanorum:q nulla ratione dicitur.i.q habēt in sua trutina iniu- IOAN.
stum castigare quasi dicat paruifacias. Trutina.statera:idem enim sunt Horati. Trutina ponetes eadē BRI.
unde Trutinor:ut persius alibi:Trutinatur uerba labello. Nec te quæsiueris extra:sententia est catholi- Trutina.
ca qua monet neminem oportere in rebus gerendis famam popularem captare:nec alieno uiuere iudicio.
Sed ut ex Ciceronis.philosophia habetur sufficere debere ad gloriam benefacti conscientiam . Vnde illud
est apud Ver.Pulcherrima primum dii moresq; dabūt uestri:tum cætera reddet Actutum pius Aeneas. Nec
te q̄siueris extra illud attendendū est Persiū tāta indignatiōe uehi.ut præ ira sermonē & sensum non absol-
uat:plerūq; hic.n.dicturus erat:nec te quasi ueri extra:quod alii faciunt:nam mox seqtur nā Romæ est nō.
Sensus est igitur. Quid de te homines loquantur:nō curabis:nō quæ res q ab aliis fere oībus fit:unde il-
lud emergit:Et uerū inquis amo:uerū mihi dicito de me quis populi sermo:nā Romæ est quis non:hæc oia
excipienda sunt risu.ut indignationem:quam in animo concipit poeta ridendo ostendat:sequunt enim.Sed
sum petulanti splene cachino Et paulo inferius:Rides ait & nimis uncis naribus indulges.

CTRVTINA uero q statera est.Victruuius libro undecimo.id aūt ex trutinis:q̄ stateræ dnr:licet conside BAR.
rare:a qua & trutinari deducitur:ut Atq; ex porrecto trutinantur uerba labello:Nec te quæsiueris extra: FON.
nec te extrinsecus & ex alieno iudicio existimes.Nā Romæ est quis:aposiopesis figura est:in qua quid taceat
incertū est:aut longiori sermōe explicandum.Nam uel iudicio recto:uel qui nō male uiuat:uel q nō se extra
quærat:uel eiusmodi aliqd subiungendū est. Nō:hoc per se separatim legitur.rñdentis.n.indignatio nō si-
ne acrimonia frontis est admirātis simul & stomachantis a Persio dici neminē recto iudicio Romæ esse.Q d
si superiora a contradicente prolata per interrogationē sumpserimus:hāc negationē poetæ dabimus respō
denti se extrinsecus nolle quærere. Ac si fas dicere.utcūq; superiora legantur.respondētis hæc aduersa-
rii uerba sunt:Denugata.n.fronte perinde inqt o Persi:dicis corrupto iudicio oīs esse maleq; uiuentes:ac si
ita loqui licitū sit. Sed fas:rñdet poeta fas esse ita sentire:loqui. Tūc cū ad caniciē:cū deprauatā: cor-
ruptāq; uitā ēt in senioribus uideat satyrā se scribere uelle significat. Nūm illud uiuere triste.Figura locu-
tionis est quū infinito uerbo:cum appellatione sit usus. Nostrā enim uitam intelligi uult. Ac nucibus fa
cimus:quæ cum relictis:& cum aspicio:quēadmodum uiri facti puerilia uitia labimur:atq; sceleribus nō ces
samus.Catamiti autē ueri:quibus licenter abutebatur antiquitas:turpi obsequio recedentes:pueritiæ lu-
dum nuces spargebant quo se puerilia cuncta spernere demonstrabant.Catullus.Da nuces pueris iners cō-
cubinæ.Satis diu lusisti nucibus.Lubet iam seruire talassio.

IO.BAP. PLAV. CNAM Romæ est: Roma fortitudinis nomen est apud græcos: sublimitatis apud hebreos inquit Hiero. Persii aūt sensus est. quē romanum: qui se extra se nō quærat: qui moribus incuruis & præuaricātibus non uiuat: qui non laudis: & gloriæ cupidus sit inuenies? q.d. oēs talibus studiis dediti: atq; mancipati sunt adeo: ut ad hunc finem omnia scribāt: ut famam: & plausus populares aucupentūr quos satyrico morsu perfricās Iuue. ore Vmbricii sic locutus est. Librum si malus est nequeo laudare. hunc morem scriptores habuisse pe- culiarem: & genuinū ostendit Oui. his uerbibus. Quid petit̄ sacris nisi tm̄ fama poetis Hoc uotū nostri sum- ma laboris hēt. Orat. scribit mala carmina uecors laudato. est aūt hic aposiopesis figura: quā Cicero reticētia: Celsus obticētia: nōnulli iterruptionē uo- cāt ut li. x. scribit. Quin.) hæc. hēt locū: cū p nimiā indignationē uerbū relinquit: q̄ fit trib⁹ modis aut per se ipm. & ad aliā trāsit: & est pria: aut tacet: nec ultra aliqd dicit: & ē secūda: aut alterius interuētu psonæ. s. & ē tertia auctor Donatus: q̄ et ait amat aposio pesin nimia indignatio: nec pōt cōplere orōnē: qui secū loqtur. & dolore uexat̄. ut Verg. quos ego: Terent. Ego ne illā: q̄ illā: q̄ sine mō. mori me mali. ¶ At si fas dicere. qdā dūt rñdentis eē uerba: qui derugata fronte perinde inqt o psi dicis oēs corrupto esse iudicio: maleq; uiuētes: ac si ita loq licitū sit. cui poeta fas esse sic loq: & sentire respondit: & legūt ac: sed a me nō pbat̄: nā sic poetæ idignatio: & bilis stomachosa sibi insita: & naturalis adeo ut multotiēs sensum nō absoluat: minime appareret: q̄ afficiat̄ pp scribēdi libertatē apotē- torībus cū imperatore sibi cæterisq; poetis mores nota: & castigatiōe dignos taxātibus denegarā: unde le- go at: & sensum poetæ hūc fuisse nō dubito. Si illa priorꝝ scribēdi qdcūq; aio flagrāte liberet simplicitas mi hi cōcederet: q̄ atrociter: q̄ crudeli: & uenenata dicēdi mordacitate ipatoris: Romanorūq; oium uitia: & mo res nepharios castigarē: ex quo ōndit mores sibi poetaꝝ suæ tēpestatis uehemēter displicere seq; in illos eē ira cōcitatissimum. Sed fas. diu tortus persius atq; sollicitudine nō parua exagitatus utrū scribere: an nō de- beret cōtra Romanos ipotētes a qb⁹ cūctis poetis eos taxātib⁹ piculū & discrimē immebat: in hāc uocē tā- dem prumpit: ut scribēdū eē dicat: qm̄ illoꝝ libidinē. cū sit petulāti splene cachino: neqt sustinere: præcipue cum tā senes: q̄ iuuenes gloriæ: & famæ studiis iplicatos: & addictos intueat̄. ¶ Tūc cū ad Caniciē. cū oēs ēt senio cōfecti: & ætate graues pp id tm̄ scribāt: & musis opam dēt: ut laudibus imodicis: & ingenti pconio ce- lebrent̄ oino satyrā immēte ēt piculo se scripturꝝ significat & ē ordo tūc: tūc: tūc inqt scribimus inclusi cum aspexi ad caniciē. ¶ Ad caniciē: senes itellige: qbus peculiaris est canicies q̄ tpis significatio est. nō prudētiæ (ut dūt græci πολιοχρονον μννσιον φρονησεω) hoc pueire solet ex iopia: exilitateq; caloris sicut Cal uities inopia humoris Calidi. ut docet Arist. in quinto de gnatione: & Alber. magnus in. xviii. de aialibus.) Tpa pmo canescūt: ut scri. Philoso. qd & Verg. elegāter indicauit illo uersu Tporib⁹ geminis canebat spar sa senectus. hinc Ho. πολιοχροταφοισι. in tpibus canos appellauit. cuius rei rōnem refert Aphrodiseus: & Macro. scribēs qd pars anterior capitis hūidior occipitio est. q capite (s)icciore sunt: tarde cane. cūt: cito tm̄ in caluiciē transeūt. cōtra illis fit cita canicies: quoꝝ capilli nutriunt̄ hūore: qd φλεγμα uocitat̄: nā iō albi sunt cani: qa colorē hūoris quo nutriunt̄: imitātur: canicies aūt (si Plinio credim⁹) hoi tm̄ ē: & eqs qd si uerū est in errorē lapsus est Ari. Istud ad cōtēptū hoc ptulit. hæc. n. pnoia iste: & ille (ut sciēter iqt donatus) sæpe ad cōtēptū: aut ad odiū referunt̄. i pnoibus magnū ē pōdus. Verg. ille sicheū Impi. ante aras: ille hoc ē sceles- ratus: & nepharius (ut donatus exponit.) uiuere. infinitū uerbū p re appellatiōe nr̄am. n. uitā uult itelligere (ut exponit Quītili.) sic Catullus i māliu epit. q uri uiuerare uult multa millia ludere: & Persi alibi: uelle suū cuiq; est. Triste. anxiū: & sollicitū pp ambitionē: & laudis cupiditatē. ¶ Et nucib⁹ facimus. cū aspicio iuue- nes: q iā ex æphebis excesserūt oia flagitia nulla rōne ætatis hita ppetrare: atq; in oia uitia debacchari. Re lictis nucibus. i. relicta pueritia: cui ludere nucibus cōcedebat̄: cum ex illo ludo magna afficeret̄ uoluptate. Crat. postq̄ te tallos aule nucesq; ferre sinu laxo donare illudere uidi. Mart. Alea pua nuces: & nō damnosa uidetur sæpe tn̄ pueris abstulit illa nates. idē iā tristis nucibus puer relictus: & blādo male perditus fritillo. nuces fuisse pueris gratas docet & Seneca in pri. de ira. Alii referūt ad antiquorum cōsuetudinē: apud quos Catamiti pueri qbus licenter abutebat̄ antiquitas: turpi obseqo recedētes: pueritiæ ludū nuces spargebant quo se puerilia cūcta spnere demōstrabāt. Catullus ad nuces. pueris iners cōcubine satis diu lusisti nucibus Lubet iā seruire thalassio. dr̄ aūt nux q̄ foris duro tegitur: & intus hēt qd esui ē: nucleū uocāt. Plau. in curgu. Qui e nuce nucleum esse uult frangit nucem. dicta a noceo: q dentibus dū frangit̄ noceat (ut quidā sentiunt) uel a nucis iuglandis nocumento: uel q satis noceat. Ouidius. Quoniam sata ledere Credor Cultus in extre mo margine fundus habet. uel imitatione græcorum: qui eam κάρυον uocant a grauedine capitis: κάρα. n. caput significat. Constat sane arborum ipsarum: foliorumq; uires in cerebrum penetrare. Recens iucūdior est (ut scribit Auicenas) Sicca uinosior: Stomacho inutilis: difficilis concoctu. Tussientibus inimica: & ca- piti: cui dolorem suscitat: Sed plura apud Pli. Macrobium: Seruium cæteros inuenies.

Roma

Famā petūt poetç.

Aposiopesis.

Indignatio amat aposiopesin.

Canicies quare puenit.

Error Aristo. pnoia ad contēptum.

Nuces gratç pueris.

Nux quid.

Nux unde

> Nam romæ est qs nō? at si fas dicere: sed fas.
> Tunc: cū ad caniciē: & nr̄m istud uiuere triste
> Aspexi: & nucibus facimus quæcūq; relictis:

CORN. CNAM Romæ est qs nō? in populo inqt qs nō est rudis & iperitus tū cū ad caniciē: cū risu pnūciandū ē quū ad senes poetas respiciam. ¶ Et nostrum istud uiuere triste. i. naturā uitam tristem. ¶ Nucibus relictis. idest ludis pueriibus dimissis uel depositis uenire ad grauitatem: omissis nucibus quibus pueri ludunt.

IOAN. BRI. CNAM Romæ est quis nō? Subaudi laudis & gloriæ cupidus qs romæ nō ideo aliqd scribit laudet̄ illud. n. uenerat in consuetudinem ut scriptores laudes quærerent. ¶ Vnde Iuue. librū si malus est nequeo laudare Horati. scribet mala carmina uecors laudato. Oui. ut arte amandi: quid petitur sacris nisi tm̄ fama poetis: Hoc uotum nostri summa laboris habet. ¶ At si fas dicere. Tantum sibi displicere mores poetarum sui tem poris ostendit: ut in eos multa & grauia diceret: nisi sciret sibi periculum imminere: tū a Nerone: tū ab aliis Romanis. ¶ Quare infert. At si fas dicere deest dicerem multa quidem: dubitat autem sibi non concedi: ut libertate satyrica qua usi sunt priores dicat quæ sentiat. Hoc autem eo risu pronunciādum est quo animi in- dignatio ostendit̄. Sed fas. subaudi est idest licitum est quidem dicere. ¶ Sed fas: ita pronunciandū est. ut diu secum deliberasse uideatur. ¶ Tum cū ad caniciem: & nostrum istud uiuere triste: aspexi: hic locus continua- tur usq; ad id scribimus inclusi: cuius sensus talis est: omnes quidem siue grauioris sumus ætatis: siue excelli- mus a pueritia ea ratiōe aliquid scribimus ut a populo laudemur: Vnde sequitur. ¶ At pulchrum est digito-

monstrati: & dicier hic est: ordo est. ¶ Tunc tunc cum scribimus inclusi: cum aspexi ad caniciē. ¶ Aspexi ad caniciem: idest cum senes & iuuenes respicio & intueor. illud hoc loco addo auctore Plinio caniciem homini tantum & equis dari. Et nostrum istud uiuere triste. tristem dicit uitam nostram: quia nimis ambitiosi sumus: & de laude aliena soliciti: & ideo ualde tristem. ¶ Et nostrum istud uiuere triste: sermo est figuratus cū infinito uerbo fit usus pro appellatione: nostram enim uitam uult ītelligi utimur & uerbo pro participio. Verg. Magnū dat ferre talentū: tanq̄ ferēdum: Et participio ꝓ uerbo: ut uolo datum. Sic ēt Varro usus ē cū ait in arcadia scio me esse spectatum fuem: pro spectasse. istud cū contemptu pronunciandū: quia tātopere de gloria sumus. ¶ Et nucibus facim⁹ q̄cūqꝫ relictis: aetatē puerilē designat: q̄ nucibus delectat̄. Martialis. Iā tristibus nucibus puer relictis clamoso reuocatur a magistro. Et alibi. Alea parua nuces & non damnosa uidetur. Saepe tamen pueris abstulit ista nates. Horatius: postq̄ tetalos Aule nucesqꝫ ferre sinu lasso donare & ludere uidi. ¶ Facimus quaecūqꝫ: idest liberiore licentia uiuimus praeterita pueritia: idest postq̄ ad adolescentiam peruentum est. ¶ Terentius. Postq̄ excessit ex effebis liberior fuit uiuendi potestas.

Canicies

Nuces relinquere

Cum sapimus patruos: tunc ignoscite: nolo.
Quid faciā? sed sum petulāti splene cachino.

IO. BAP. PLAV.

¶ CVM sapimus patruos. i. cum sumus patruis nostris doctrina nō inferiores: quorꝫ fidei parētes nō cōmiserāt. Nō est parui apud deum meriti bene filios educare ait Hieronym⁹. Aristoteles teste Laertio dicebat parentes: qui liberos erudiendos curassent: longe honorabiliores esse his: qui solum genuissent: hos. n. uiuendi tm̄: illos etiā bn̄ uiuendi auctores. itaqꝫ monet Plut. in libello de erudiendis pueris ante oia opus esse: ut patres non solum nihil peccando: uerum etiam honesta singula peragendo: manifestum sese filiis exemplar exhibeāt: ut in eorꝫ uitā quasi quoddā speculū intuentes, ab opa simul: & sermonū turpitudine se penitus auertāt. sed qm̄ incorrigēdis liberis parentes mitiores: & idulgētiores esse solent: de quorꝫ idulgentia conq̄rit̄ Fabi. li. i. tradi pueri patruis corrigēdis consueuerūt. hii. n. adolescentibus corripiendis austeriores esse solent: q̄ patres: qbus natura ipsa indulgentiā plerunqꝫ extorq̄t: auctores Acron: & porphirio: uū Orat. li. iii. car. Aut exanimari metuētis patruae uerbera linguae. M. Tul. patruus quidē magr̄ hoc diceret: ex quo sumptū est hoc Persianū: uult. n. dicere cū simus adeo prudentes: ut amplius nullis patrui idigeamus castigatiōibus. patruus graecae πατραδελφος καὶ πατρακασιγνητος appellat̄. ¶ Ignoscite. romani: si uos satyrico uersu castigabo: & uitia uestra oibus patefaciā: atqꝫ ꝓpallabo. ¶ Nolo. s. dicere aut scribere. Dubius est & ambiguus an dicat. Quid faciā. Inter sacrū: & saxū collocatus est. λυκον των ωτων εχει. i. lupum auribus tenet. dubitat quid sibi sit faciēdum. scribat ne. s. an taceat: & est signū: indicinaqꝫ magnae iracūdiae: Nā interrogatio quid facere debemus est dolentis: & irascentis teste Macrobio li. iiii. sat. (ut indicat Verg. in quar. Eneidos: & aliis in locis.) Sed sum petu. Ad benedicendū: & nō ad maledicēdū creati sumus inqt sanctae Hieronymus: & Isocrates scriptum reliqt μηδε φιλαιτιος ων βαρυς γαρ, μηδε φιλεπιτιμητης παροξυντικον γαρ. i. nomen accusatoris: & censoris euita: hoc aduersus se hoies irritat illud aūt molestū est: Cuius rei quāuis gnarus poeta: & scius se oleum: & operā in scribenda satyra perditurum: quoniam romani nullius reprehensionibus ad bonos mores poterāt reuocari: necnon memor ꝑ principis: & potentiorum insolentiam satius: & conducibilius esse tacere: & oculis cōniuentibus oia praeterire: q̄ mala eorꝫ loq: & cuncta miluino intuitu lustrare: tamen ira exestuans post habito salutis propriae respectu. Satyram omnino in Romanos scribere deliberat: quoniam propter corū ineptias: & uanitates risum solutiorem nequit continere: & est cum iactatione utriusqꝫ manus: & cum decora capitis agitatione pronuntiandum: quo liquidius deliberantis affectio demonstretur. ¶ Petulanti. procaci: improbo: inuerecundo: Cicero li. ii. de orat. illud assequor. ut si qui forte mihi maledicat petulans: aut sane insanus esse uideatur. ¶ Splene. splen: & lien: qui dicitur domicilium risus: est in sinistro latere: & (ut ait Pli. li. xi.) sunt qui putent adimi risum simul homini exempto liene: intemperantiamqꝫ ioci: constare lienis magnitudine: quod Quintus serenus attestatur. Splenem fortassis uel paruum: uel exemptum habebat crassus ille: qui agelastus cognominatus est: quem risisse semel in uita ait Lucillius: cum asinū uidisset Carduos comedentem: quo dictum est festiuiter similem habent labra lactucam ꝓblema est apud Alex. aphrodisieū Cur multi ex liene risum oriri. ¶ Cachinno. is dicitur qui cachinnabili risu diffundit̄. Cachinnus autē dicitur risus solutior a uerbo graeco καγχαζομαι: quod est solute rideo. uel a sono uocis per onomotopoeiam: qd & Porphirio tradit. Galenus in libro de motibus negat se scire causam risus: & cachinni erumpentis ex alarum titillatu. Vituperatur Cachinnatio: q̄uis ridere concessum sit auctore Tullio. unde ait Seneca. sit risus extra cachinnū. Epictetus philosophus risus neqꝫ multus sit: neqꝫ obmulta: neqꝫ salutus καγχασμος dicitur cachinnus. Decachinnamur dixit Tertullianus pro deridemur. qui non ridet dicitur agelastus: quod epitheton apud Lactantium in primo diuin. Instit. est Plutoni: q̄uis mendose Lactantii codices agesilao habeant: possumus tamen: & agathilio legere: omnia enim pulchra & bona pluto dissoluit: iuxta illud Catullianū. Male eueniat uobis malae tenebrae Orci. quae omnia bella deuoratis: Lyo. n. dicitur soluo & agathon bonū. illud scitu dignum: quod memorat. Apollonius se nunquam galbam ridentem uidisse. Xenocrates quoqꝫ rarēter risit: cui Plato praecepit gratiis sacrificaret: ut foret hilarior.

Pueri patruis i custodiā dabantur.

Nomē accusatoris euita.

Petulās. Splene.

Crassus agelastus. Cachino Cachin⁹. Cachinatio uituperantur.

Locus Lactātii emēdatus.

CORN.

¶ CVM sapimus patruos. Paternos dicit saluos: idest cum aequiparamur patruorum sapiētiae antiquae cōsuetudinis: erat filios fratribus nutriendos comittere a quibus & dilectio circa nepotes: utpote a uicinis parentibus fieret. Vn̄ & Homerus ait: intuentes paternae uerbera linguae. ¶ Tunc tūc ignoscite: Significat rationem naturalem tunc praecipue cum securitatem aetatis aspexerit. ¶ Nolo: aut signa: est nolo ridere: sed ignoscite. ¶ Quid faciam? natutale mihi est hoc. ¶ Tunc: iteratum accipitur: tunc pro praecipue uel etiam asseueratio est ualde dolentis ut me me adsum qui feci: & nunc nunc: licet: licet crudelem abrumpere uitā. ¶ Sed sum petulanti splene: idest non me crimeo lasciuior risu ex hoc dicit: dare mihi ueniam ut rideam & hoc secundum physicos dicit qui dicunt homines splene ridere: felle irasci: iecore amare: & corde sapere. ¶ Splene petulanti. luxurioso pectore: uehementius enim splenetici ridere consueuerunt. Cachinno: autē dupliciter exponitur si quidem est & nomē cum per casus flectitur: ut hic cachinno nonis. quomodo: leno lenonis: palpo. onis. uerbum est cum per modos & tempora declinatur. ut cachinno nas: & cachinor ris: ab eo q̄ est rideo: cachinnus autem est risus lasciuior cum uoce.

IOAN. ¶CVM sa. pa.i.sumus patruis sapiẽtia pares:pueri.n.in custodiã & disciplinã patruis dabãtur.Horatius.
BRI. Siue ego praue seu recte hoc uoluit ne sis patruus mihi.¶ Tũc:tũc:Geminatũ est aduerbiũ qd cõiungit:ut
Pueri i pa dictũ est cũ scribimus:nt Vergilius.¶ Nũc:nũc o liceat crudelẽ abrũpere uitã:ut fit.¶ Tũc:tũc tunc in quã
truis i cu= scribimus.¶ Ignoscire illud spectat:sed fas.i.si uos fortasse offendere dũ dico.qd sentio ignoscite:Hoc uer
stodiã da bo ignoscite calide oñdit rẽ turpẽ eẽ de qua dicturus sit:& risu Satyrico oia pferẽda & uenusta capit is agi=
bantur tatiõe pñtiãda.¶ Nolo Subaudi dicere:dubitat:an dicat.Ad illd refert atsi fas dicer.¶ Quid faciã:Quasi
dicat:qd pderit dixisse cũ iã oẽs pdita laborẽt ambitiõe.¶ Sed sum petulãti splene cachino:Sed pticula est
aduersatiua.ꝗ ita supioribus aduersat:ut quauis satius eẽt tacere cũ nihil loquẽdo pficiat:tñ oñdat se tace
Cachinus re nõ posse cũ a natura pfusus sit in risum.Cachinus:is est q imoderato ridet.¶ Petulãti.pcacia petẽdo: uñ
petulans dicimus hoiem petulantẽ q hũc & illũ absq; pudore petit.¶ Splene.Scribit Plinius in splene peculiare cur
Splen. sus ipedimẽtũ esse:& iccirco per uulnus ẽt exempto uiuere aialia.Opinionem ẽt esse adimi risum simul ho=
mini:intemperantiamq; ioci constare lienis magnitudine splen græce:lien dicitur latinæ:a quibus spleneti
Lien. ci & lienosi:nec ii impetiti audiendi sunt qui lienem intestinum exponunt.quo egerunt sordes alui.
BAR. ¶CVM sa.pa.Adolescẽtibus corrigẽdis seueriores patrui quã pẽs sunt.Parẽtes.n.indulgẽtiores i liberos
FON. natura facit.Ob hoc patruis educãdi pueri rradebant:qm & seuere eos corriperẽt & pp sanguinis ppinqui=
tatẽ amore ẽt nõ carerẽt.Homerus:intuẽtes pñæ uerbera linguæ.¶ Tũc:tũc ignoscite.Si satyrã scripsero
subaudiẽdũ est.¶ Nolo qd faciã Dubitatio ẽ.¶ Ambigit.n.utꝝ de duobus potius eligat an scribat satyrã:
an omittat.Sed sum petulãti splene cachino.¶ Statuit tãdẽ satyrã scribere.quũ nõ possit uanitates & ine=
ptias hoium nõ ridere.¶ Est aũt hoc gestu quodã liberali cũ iactatiõe utriusq; manus.& cum decora capitis
agitatione pnunciandã quo melius deliberãtis affectio exprimat.Splen uero græcę:latinæ lienis & lien di
cit.Et ut Cornelius Celsus de medicina uolumine quarto refert:sinistra in pte locatus est:itestino innexus:
natura mollis.& ratus longitudinis:crassitudinisq; modicæ.¶ Eius uero magnitudo:ut Plinius undecimo li=
bro scribit:risum & intẽperantiã ioci facit.iure igitur satyrã discepturus se esse dicit splene petulãti cachi=
no.i.splene:qui risu luxuriet:& abundet.Cachinus enim effusior risus est reprehensioniq; admixtus.

Scribimus iclusi:numeros ille:hic pede liber
Grãde aliqd:qd pulmo aiæ plargus anhelet.

IO.BAP. ¶SCRIbimus iclusi.Cic.i Salust.ait carere dẽr oi
PLAV. uitio:q i alios par⁹ ẽ dicere:cui subscribit Sat. illo
Loripedẽ uersu loripedẽ rect⁹ derideat: ethiopẽ albus:ne il=
rectus lud Ora.dici possit.Cũ tua nõ uideas ocul' mala lip
derideat. pus inũctis cur in amicoꝝ uitiis tã cernis acutũ:nã
Trib⁹mo si qs delinquẽtes obiurgãt:cũ is i eosdẽ(ut uerbis Plu.utar)illabat errores:hic ignorare uĩ sub illoꝝ noie
dis uti= sua se icusare crimia.uñ pluratiuo numero Persiũ uti existimo:nõ ut se in eoꝝ numero ponat:q gloria tãtũ
mur nũe= moti:& icitati scribebãt:sed ad maiorẽ indignationẽ oñdẽdã. Tribus.n.modis utimur numero multitudinis
ro plurali ad magnificẽtiã stili: Luca.Bella p emathios plusꝗ ciuilia cãpos iusꝗ datũ scelere canimus. Ad exprimen=
dam indignationem:ut hic:& apud Ver. Moriemur multe:sed muriamur ait.Et ad humilitatem ostenden=
dam.Cic.Non spe moti uenimus ad scribendum.Idem ad Curi.Vt quoniam sane fœliciter:& ex mea senten=
tia remp.gessimus:inclusi autem dixit:qm(ut inquit Oui.in pri.de trist.Car.secessum scribentis:& ocia quæ=
runt:cui suffragatur li.x.Quinti.his uerbis.Denique:ut ẽ potissimũ dicã:secretũ quod dictando pit:atq; libe=
rũ arbitris locũ:ꝗ altissimũ silentiũ scribẽtibus maxime cõuenire nemo dubitauerit .Idẽ Demosthenes me=
lius qui in loco ex quo nihil pspici posset recõdebat:ne aliud agere mentẽ cogerẽt oculi.Ideoq; lucubrantes
silentiũ noctis & clausum cubiculum:& lumẽ unũ uelut tectos maxime teneat.In ꝗ facientes dixit Ora.secre
Numerus. ta petit loca:balnea uitat:& alibi.Scriptoꝝ chorus ois amat nemus & fugit urbẽ.¶ Nũeros.numer⁹ hic po
nit p uersu:qa certis numeris pedũ cõstat.Sed pprie numerus siue modus ẽ imago modulata seruãs numeꝝ
sillabaꝝ positionẽ sæpe:sublationẽq; cõtinẽs. Verg.Numeros memini si uerba tenerẽ.græce dr Rhythmus
rhythmonio orphei filio & Idmoneæ nimphæ maricæ:ut tradidit Niceratus in lib.quẽ cõposuit de Musico
Prosa fratre Rhythmonii.¶ Pede lib.prorsam intelligit orõnẽ:ꝗ uersuum pedibus:& si suos hẽat cõcẽtus nõ subii
Oratio. citur.Papinius.Seu plana solutis cũ struis orsa modis:cuius inuẽtor fuit Cadmus.Pli.li.v.Miletus inqt non
Cadmus. fraudãda ciue suo Cadmo:q orõnẽ psaicã prius istituit.At secus in.vii.his uerbis prorsaicã orõnẽ condere
Contradi Pherecides syrius instituit tpe regis cyri:historiã Cadmus milesius.Apuleius quoq; in floridis pherecidi hãc
cit sibi Pli non Cadmo ascripsit:a quo inuẽtã credi historiã Iosephus prio ꝯtra appionẽ uolumine refert.prorsam aũt
nius. nõ prosam dicẽdũ eẽ docet Apuleius prorsa dicẽs seu uersa facũdia.hãc grçci πεζὸν λόγον dñt.Grãde. tur
Pulmo. gidum:& inflatũ.Ampulosum.¶ Pulmo.qui spirãdi ẽ officina:unde dixit poeta spiramẽta aiæ.Oia:ꝗ spirãt
(ut auctor ẽ Arist.)hñt pulmonẽ:ideoq; pisciũ nulli pulmo inest:qñ nõ spirãt:sed pro eo brãchias obtinent.
Plinius cõ Ab Arist.dissentit Plinius.Suidas auctor græcus refert neq; entoma.i.isecta:neq; ostracoderma.i.testacea:
tra Arist. neq; malacostraca.i.mollia respirare:philosophi pulmonẽ flabellum cordis nominant:& uentilabꝝ:quo ca
lorẽ cordis refrigerari necesse ẽ:sed plura infra de pulmone.q græce πνεύμων dr.¶ Quod antiqui codices
Aia quid. hñt quo.Prælargus aiæ.abũdãs spiritus:nil.n.ẽ aia aliud secundũ hipocratẽ nisi spiritus tenuis p oẽ corp⁹
diffusus.¶ Anhellet.recitatione fessus uehemẽter respiret.ẽ.n.pulmo cauis intrinsecus fistulis spõgiæ instar
distinctus:ut spiritu hausto cordis ardorẽ huiusmodi respiratione tepefaciat:maxime aũt mouet pulmo cũ
loqmur:& lõga orone ueluti fessi spiritũ ducimus:uñ dixit anhellet:Plat.q dixit pulmonẽ cũ spũ potũ hauri
re taxãt Gellius.Arist.in.iii.de aiali.Gallenus in.viii.de iuramẽtis mẽbroꝝ.Macr.iptobat:& defendit.
CORN. ¶SCRIbimus iclusi:ordo aũt est uerboꝝ:cũ ad caniciẽ uenimus:tũc scribimus:aut ad poeticã artẽ retulit
Canicies. ꝙ aũt ait:iclusi ẽ ac si diceret.¶ Inclusi:curare moti:aut certe iclusi metri lege coartati.ab hoc ãt loco icipit
de malis poetis loq.¶ Numeros ille hic pede:numeri pprie rithmi sunt:nũc uero metrũ significat.¶ Pede li=
Cicero. ber.i.prosaicã orõnẽ cõponẽs:itẽ pede orator prosaicã oronem:postꝗ Cic.pcepit prosaicã oronem ita cõ=
ponẽdam esse.ut certis qbusdã fiat pedibus & terminet cũ pcepto iudiciũ auriũ & naturalẽ oroni cursum fa=
Yronia. cile enumeratiõe multi nomẽ sicut cã ptulerũt.Grãde aliqd hoc p yroniã dicit iã putat tragœdias scribere.
Vergilius Quod pulmo aiæ plargus anhellet.i.sermõe nõ hũili imo poetico spũ quo pferentes pœne rumpunt:dũ uo
Homerus lumus hoc ꝙ scribimus facilius pnunciare.¶ Aiæ:aũt plargus dixit uẽto abũdantius.s. ut Verg. Quantum
ignes animæq; ualent:& alibi.ille regit dictis aios:& Homerus.ipellunt aios lintea thraciæ.

¶SCRIbimus inclusi: strepitũ fugiẽtes. Iuue. Qui facis ĩ parua sublima carmia cella. ¶ Nũeros ille. i. uersus IOAN.
q pedũ nũeris cõstãt. ¶ Pede lib. Ametri lege solut⁹. ¶ Grãde aliqd: yronia ẽ. i. orõnem tumidam inflatam. BRI.
Anhellet: pferat uehemẽti spiritu. ¶ Pulmo plargus aiæ. Abundans spiritus: Nã ut scribit Plinius sub corde Pulmo.
est pulmo: spirãdiq; officina attrahens ac redens aiam iccirco spõgiosus ac fistulis inanibus canus.
¶SCRIbimus inclusi. Hactenus tanq̃ operis ppositio & describendæ satyræ deliberatio q̃dã fuit. ¶ Nũc ne BART.
ro narrationẽ ingredit̃ primũ inuehens in scriptores sua opa publice recitãtes: & plausum popularẽ aucupan FON.
tes. Verũ: quo magis reprehendere eos possit: in eoꝝ numero se reponit. inclusi aũt dixit: uel qd̃ secretis i lo
cis a strepitu ac turba remotis scribitur. Velut eos reprehendat: q ut diligẽtius atq; accuratius scribere pu-
tarent̃. secretiora loca q̃rebãt. De qbus Hora. Secreta petit loca: balnea uitat. ¶ Numeros ille: Carmia cer-
tis numeris: pudibusq; finita. ¶ Pede liber: prosaicã orationem intelligit: quæ licet numeros. cõcẽtusq; suos
& ipsa habeat: nõ tñ pedibus iisdẽ: quibus lex carminis circunscribitur. Grãde aliqd pulmo aiæ prælargus
anhelet: ostendit ampulosum aliquid turgidũq; describere quod postea magna cũ anhelatione prouinciet:
pulmo aũt: ut Celsus in quarto scribit. Spongiosus: ideoq; spiritus capax est: & a tergo spinę iunctus in duas
fibras ungulæ bibulæ modo diuiditur. sed eo cum respiremus quod & spongiosus & fistulis in nanibus ca-
uus est iure eum Prælargum animæ. i. spiritus capacem atq; abundantem appellat.

Scilicet hæc populo pexusq; togaq; recenti:
Et natalitia tandem cum sardonyce albus

¶SCIlicet hæc populo. sensus ẽ Quũ poeta ueste IO. BAP.
pexa indutus qcqd molle: petulãs: & lasciuũ hẽt cõ- PLAV.
positũ recitabit: Illuc gradu militari & cõcitato ro
manus ois libidiosos festiare & currere uidebim⁹:
q tãta afficient̃ uoluptate ex tremula: & crispãti re
citãtis uoce: ut turpi gestu: & motu corporis illiberali recitãtes subsequant̃: & affirmatiue: nõ aũt cũ yronia
pnunciandũ (ut qdã sentiunt:) ut apud Ciceronẽ i. i. epist. ad lentulũ. Me summo i dolore: quẽ i tuis rebus ca
pio maxime. s. cõsolat̃ spes: & in. xv. ad. C. Cassiũ unus. s. fructus q in te uidẽdo est: pticipi nõ aĩo põt. nã si yro
nice acciperet̃ a sensu suo Persius penitus esset dissentiens. ¶ Hæc. cũ recitabit subintellige. ¶ Pexus, orna- Pexa ue-
tus politus nitidus: pectinatus: uel pexa ueste idutus. pexus aũt uestis dr̃ elegãs: pciosa: cõcina: unde & pexa- stis
tus dictus uestibus pexis indutus. Mart. pexatus pulchre rides mea zoilertrita. A Quintilião quoq; pexus do
ctor decenter accipitur p eleganti: terso: & exculto. Pli. i. viii. lana historiæ uestibus pexis alienã esse ait. di-
cta aũt pexa uestis a spissitate textrini: quã Plaut. tunicã spissam appellat in Epidico: ppterea pexibarbos
inqt pbus iuuenes pexæ barbæ uocitatos: & densæ. pexatũ aranæ orbẽ appellat Plinius. Hierony. tunicam Error hie
pexam pro lacera: & sordida posuit: sed contra omnes auctores: qui pure & significanter locuti sunt: uerba ronymus.
diui: & sanctissimi scriptoris hæc sunt aduersus Iouinianũ. Tũc pexa tunica: & nigra subucula uestiebaris:
sordidatus: & palidus. ¶ Toga recẽti. i. noua. qd sit toga oẽs sciũt ẽt grãmatistæ triuiales: cum nõ solum hoc
apud Diomedẽ: & pedianũ li. ii. uerri. sed apud oẽs tã classicos: q̃ proletarios scriptores inueniatur: de qua Recens.
sunt plena glossularioꝝ excartabula. recens aũt dr̃ nouũ: qd̃ nuper accidit (ut scribit Cic. li. iii. tusc.) & mõ
est nomẽ: alias aduerbiũ. Pluatus. Qui recens ex agro uenerat: quo Apuleius: Suet. cæteriq; utunt̃. Orat. So
le recens orto p recenter: qd̃ allegat Prisc. li. xvii. ostendens nomen p aduerbio poni. Verbum uetus est recẽ
tare: qd̃ significat renouare: & iteꝝ fieri recẽs (ut Marcellus: gelliusq; notificãt: hinc illud Gn. Marii. in mi-
miãbis. iam iã albicascit polus: & recentat̃. Verg. in Geor. Sole recens orto. aut noctem ducentibus astris
Exposuit Seruius recẽs stati Quod carmẽ in libro de grãmatica citãs Augusti. recẽs. i. recenti tpe interp̃tat⁹
est. ¶ Albus: pallidus pp studiũ: uel pp auditoꝝ frequẽtiã: quę sæpe terrorem incurere consueuit. possumus
& album nitida: elegãti: & præciosa ueste indutum exponere: ut ita poetã recitantem taxet: qui nõ carminis
elegantia: sed decoro corporis habitu studeret se auditoribus cõmendare. ¶ Sardonyce natalitia. q̃ die na-
tali dono ab amicis consecutus fuerat: dum illum solenniter celebraret. Augustus a Mecœnate sodali sin-
gulis annis phialã dono in natalitiis accipiebat. Auctor Plut. Natalẽ aũt solitũ antiqtus sonniter coli nemo Natalitia.
est: qui ignoret: quo lautiora cõuiuia: & festa fiebant. quæ. M. Tul. natalitia appellat: natalis celebratione
natalis diei: quo: & munera missitabatur: unde. M. Certent muneribus betiores. Aggrippæ: tumidus nego-
ciator Cadmi municipes ferat lacernas. psæ imprimis. natalem lieu religiose coluerunt (ut inquit Herodo Sardony-
tus.) Sũt autem Sardonyces gemmæ: quæ olim in usu aphricani fuerunt: & Claudii Cæsaris: (ut scri. Pli.) ces.
Ptolom. a sardonyce monte indiæ deriuat. Sardonycem polycrates samiorum tyrãnus fertur habuisse pul-
cherrimam in annullo: quia Pli. & herodoto cõmendatus est. dr̃ infœminino genere: ut hic: & apud Iuue. Iõ
conducta paulus agebat Sardonyce. item in masculino. idem in manibus densi radiant testudine tota. Sar-
donyces: quidam ẽt sardonycum scripserunt: idem Arguit ipsorum: quos litera: gemmaq; princeps sardony
cus: pterea illud sciẽdũ est. indos factitare capulos gladioꝝ de sardonyce gẽma: auctor Pli. Tandem. morã Tandem.
designat hoc aduerbiũ: & tarditatẽ: unde eo nunc utit̃ Persius in minii cultus ex pbrationem: quẽ hominem
nõ decere attestat̃ Oui. hinc Demosth. qui & uestitu: cæteroq; cultu corporis nitidos: uenusto: nimisq; accu-
rato fuisse traditur: κομψα illa χλανισκαι μαλακοι χιτονισκοι. i. elegãs uestis. & molles tuniculæ ab emu
lis aduersariisq; pbro. datum est: auctor Gel. Excelsa sede. eminenti sella: alto sugestu: sublimi pulpito.
¶SCIlicet hæc populo: quia talia scribit. ut sint digna populi iudicio: qui nunq̃ recte iudicat: neq; sapien- CORN.
tius. ¶ Pexusq; togaq; recenti: pex pectinatus: uel tensus. Vnde perpexam in pectore barbam. C. ii. tonsuræ
genus quo iuuenes tondẽtur: unde sic tonsi pexi uocantur: cuius rei memini Verg. Stiriaq; impexis induruit Vergilius
horrida barbis. ¶ Togaq; recenti: noua: uel nitida ualde albissima pro noua: nõ enim quicquid nouum est
recens est: sed naturalia intacta recentia sunt. ¶ Et natalitia tandem cum sordonyce albus.
¶SCIlicet hæc populo. Hinc omnis pendent indignatio poetæ q carmina ad laudẽ populi consequendam IOAN.
scribãt. Scilicet cum yronia infertur. s. Terent. id populus curat scilicet. ¶ Pexusq; togaq; recenti irriso est BRI.
in eos q opera sua recitãtes & carminis lasciuia. & cultu corpis fauorẽ populi q̃runt. ¶ Toga recẽti. Noua.
¶ Natalia sardonyce: q̃ die natali dono missa fuit: nã natalem celebrantibus dona ab amicis mitti solebant Natalitia
Martia. die natali restituti. Certent muneribus beatiores aggripæ: tumidus negociator cadmi municipes fe dona Sar
rat lacernas pugnarum reus ebriæq; noctis cœnatoria mittat aduocato. infamata uirum puella uicit: ne- donyx.
ros sardonycas: sed ipsa tradat. Sardonyce: onyx gemma est: cui nomen ẽ cõiunctum cum Sardo alio lapide.

Nam ut Suidas dicit auctore Pli.onyci cãdor est unguis hũani similitudinẽ:itẽ chrysolitti & iaspidis & sarpę unũ
nois societas orit:Sardonycẽ ptolemæus a sardonyce mõte indiæ deriuari scribit:ea usus est primus supe-
rior aphricanus:auctor est Pli.Virili gñe protulit Iuue.in manibus densi radiant testudine tota Sardony-
ces.¶ Tandẽ signũ est tarditatis:dictum in exprobrationem nimii cultus quod turpe esse in homine ostẽdit.
Ouidius:sint procul a nobis iuuenes:ut fœmina compti.Fine coli modico forma uirilis amat.¶ Albus mũ
dus:politus:sic enim sperat populi fauorem promereri posse:aut quod magis placet porphyrioni pallidus.
BAR. ¶ Scilicet hic populo pexus.Qui aliqd mollius turgidiusq; conscripserit quum bene cõptus atq; ornatus.
FON. molliter:ac lasciue scripta sua pnũciabit:uidebis nedũ uulgares:ac uiles homines:sed uiros etiã militares
ac nobiles tanta libidine afficitur:eam gestu & uoce significent.¶ Natalitia sardonyce:qua dieb⁹ natalibus
uterentur.Fuit.n.in magna quõdã æstimatiõe Policratis Samii tyrãni annulo maxime celebrate.Qui in cir-
citer ducentisimũ atq; trigesimũ annũ romanæ urbis est interfectus.Apud romanos aũt superior aphrica-
nus primũ sardonycæ usus fertur.Hæc sola prope gemmarũ cærã in signo non aufert. Et ob hoc initio in
annulis placuit.Coloris est in cãdido cærulei cum quadã specie purpurea:ut trãsire minimum uideat.In in
dia uero & arabia & armenia nascitur:sed deterior armenica.hæc & Sardonycus dicit. Vnde Iuue.Gẽmaq;
princeps sardonycus.¶ Albus:pauidus:unde Horatius in sermonibus.Pinguem uitiis:albumq; neq; ostreas:
Nec scaurus aut potest peregrina iuuare lagios:Hic autẽ & uitus recitationis mœtu pauebat.
IO.BAP. ¶ LIQVIDO plasmate.notat uitiũ:qd oibus re-
PLAV. citãtibus illius tẽpestatis fere erat peculiare: nam
plasmate utebant:ut suauiore sono:& uoce modu
latorie sua carmina pnũciarent.Plasma aũt genus
Plasma. est potionis quod modice sumptum uocem reddit
clariorem:cuius meminit in primo instit.Quintia.

Sede legens celsa liquido cũ plasmate guttur
Mobile colluerit patranti fractus ocello
Hic neq; more pbo uideas: neq; uoce serena

illo utentes his uerbis redarguens.Sit in primis lectio uirilix:& cum suauitate quadam grauis & non quidẽ
prorsæ similis:quia carmen est:& se poetæ canere testantur:non tamen in canticum dissoluta:nec plasma-
te:(ut nunc a plerisq; fit)effœminata.Alias Plasma Cipriano:& cæteris dicitur opus:quod Plinio fighinum
appellari απο του πλασσειν:qd fingere est.unde plastice ars fingendi imagines ex argilla:& plastes qui ar-
Guttur. tem exercet:hoc est fictor.¶ Guttur.guttur est pars posterior colli:qua spiritus trahitur:ac redditur Auctor
Locus Arist.unde exit locus ille Plau.ex Aulul.Etiam obturat inferiorem gutturem:ne quid animæ forte amittat
Plau. dormiẽs.hinc gutturnium aquale uocatum ministratorium:quod aquã dat manibus ex gracili: tubulatoq;
Gutturi- collo fistulatim aqua deflua:siue non a gutture:sed a rorulentis guttis.quod guttatim funderet(ut auctor ẽ
num Varro)Guttura qui habent tumida dicuntur gutturosi:quod ex aquarum uitio prouenit(ut Plin. & Vitru-
Gutturo- uius docet)unde gutturosos alpinos:apennicolasq; frequẽtissimos quottidie uisitamus(ex quo Iuue.)Quis
sus tumidũ guttur miratur in alpibus:Vlpianus Iurisconsul.refert siqs natura gutturosus sit non uideri morbosum
Colluere uel uitiosum.¶ Colluerit.i.lauerit dũ bibet:est.n.colluere lauare: sed fere ad os:& ea quæ in ore sunt perti
net.Pli.pdest etiã gingiuis si eo sæpius os colluat.Idẽ medet dẽtibus:& fabrile glutinũ in aqua decoctũ:illi
tũq;:& mox Paulo detractũ:ita ut cõfesti colluat uino:i quo decocti sint cortices mali punici dulcis.¶ Fra-
ctus:elũbis:dissolutus:in libidinẽ pfusus.¶ Ocello patrãti.i.turpiter se mouenti:tanq̃ recitãdo aphrodisia
Oculorũ exerceret:q̃ rẽ solet(ut ait Seruius)libido perficere:Iuue.in.vii.Oculosq; i fine tremẽtes. Verg.in.ii. ecloga
cũ genita Trãsuersa tuẽtibus hircis.hoc aũt accidit:qm oculi auctore Hippo.q̃dã hñt cũ genitalibus simphatiã:qd as
libus sim- serere ui & Arist.i.ii.de aiali.gñatiõe scribẽs sedẽ oculorũ maxie omniũ locorũ capitis spmaticã eẽ:uñ Apo
pathia. stolus taxat oculos:ut pote plenos mechatiõibus:& icessabilibus delictis capientes aias Infirmas: Solomõ
inqt oculi hominũ isatiabiles sunt.Idem Nequs oculo qd creatũ est:Quitil.in ea declamatiõe:cui titulus est
cæcus in limine.oculi tota nr̃a luxuria:hi i oia quottidie uitia nos pcipitãt:mirant:adamãt:cõcupiscunt:de
trahe hoi oculos oẽm cupiditatẽ detraxeris:uitiis.n.nr̃is i animũ p oculos uia est(ut inqt Idem auct.in par.
palmat.)¶ Hic neq; mo.p.Romãos q poemata sua lasciua:& eneruata molli illa:& effœminata uoce reci-
tantes audiendi mira uoluptate capiebant:accusat Persius:ostendens in scœnis nil nisi lasciuum:& molle re
citari:quod esse dedecorosum:& ciuitatibus institutis inutile qs ignorat:Vnde optie Massilienses:q i scœnã
nullũ aditũ mimmis dederũt.quorũ argumẽta maiora ex pte stuprorũ cõtinẽt actus:ne talia spectãdi cõsue-
tudo ẽt imitãdi licentiã sumeret Auctor Valer.i.ii.de Insti.antiquorũ.¶ Hic.tũc:uel in loco.ubi carmina re-
Probus. citant.a poetis alter legi põt huc ut habent Codices uetustissimi.¶ Neq; more pbo.lasciuo:turpi:& inhone-
sto.dictus probus quasi prohibitus:q; se a delinquendo phibeat.¶ Nec serena uoce.i.tremula:Crispanti:&
effeminata:qua aures audientium eneruant:mentes soluunt:& aios ad libidinem incitant.uox autem est qc-
quid sonat.auctor.Serui.Verg.in tertio.Et ad sonitũ uocis uestigia torsit.Idem fractasq; ad littora uoces:
Vox. uox an sit corpus uide.A.Gelliũ li.v.noctiũ atti.¶ Trepidare.i.plausu:& gestu tremulo lasciuiã: & libidinẽ
suã demõstrare turpi corporis agitatione:Vox enim obscœna maxime pruritum libidinis excitat.unde Iuue.
Quod.n.non excitat inguen:Vox blanda & neq̃ digitos habet.uel festinare celeri cursu aduentare : si legis:
hic.Orat.li.u.Carminũ.Ramis & obliquo laborat lympha fugax trepidare riuo.
CORN. ¶ SEDE legens celsa:idest pulpito uel rostris recitans:& hoc dicit ad recitaturum ornatus & festinus ince-
debat:ut corporis habitu non dignitate carminis se audientibus commendaret.¶ Albus:aut festiua ueste in-
dutus aut cogitandi palore cõfectus.¶ Sardonyce aũt gemma dicit.q̃ ipse habebat aut ab amico acceperit:
natali die tandem in hoc ambiguitas existimat:qa potest dici uel tandem legens:uel tandem cum sardonice:
uel tandem albus alia ambiguitas.¶ Natalitia:utrum aũt eã natali suo munere acceperit:aut tãtum eo die
gerere solebat:quia quidam habent annulos:quos die tantũ natali gerunt.¶ Sardonice:gemmas præcio-
sas in annulis quas in natalibus suis cõsecratis diebus portãt.aut Sinecdochicos solẽni die.¶ Liquido cum
Vergilius plasmate guttur:Mobile colluerit.qa uoce format:hoc ẽ per humidas fauces uenit:ut Ver.Vnde uoces iter
plasma leuis cãtilena uelut deficientis gutturis medicamentum exquisito intellectu:tanq̃ eo laueris purum
reddideris:guttur fletu fœmineo agitatũ.¶ Patrãti fra.ocel.fractus.i.solutus effœminatus:patratio est rei
Iuuenalis ueneręæ cõsumatio.unde & patres dicti eo q; patratiõe pacta filios pcreent.Iuue. Oculos in fine tremẽtes:
item ocello p hippocorisma:qa illũ cõtrahẽdo minorem facit:& est hyppalagæ:ut pictus acu clamydem q;

fieri solet nō tantum ablatiuo ut pictus acu clamydē uel nuda genu. ¶ Hic nec more ꝓbo uideas nec uoce serena: ingētes trepidare titos: hoc dicit eē auditorio: ubi recitant poetæ: uel hic pro tūc: & hic dicit cū moraliter legant inqt carmina audientum quoq; animi ad libidinem incitantur. ¶ Hic neq; more ꝓbo neq;.n. uoce serena: uocem laudantium lætitia infectatus: cum aut tumultuose clamant aut obscenos modos edunt ad dulcedinem carminum aut effœminant aures in tantum ut audientium quoq; animi soluantur.

IO. BRI.

Plasma

Guttur

Gula

Patrare

¶ SEDE celsa: eminenti cathedra. ¶ Liquido cum plasmate: irridet id uitium: quod frequens erat apud recitantes: nam ut uoce molliore pronunciarent plasmate utebantur: unde Fabius. Quintili. ita eos sugillat. Lectio sit uirilis & cum suauitate quadam grauis: non tamen in canticum dissoluta: nec plasmate: ut nunc a plerisq; sit effœminata: plasma genus esse potionis ostendit Cato: cum ait de plasmate bibendis: unde bene poeta dixit liquido.i. non spisso: sed diluto eo uox commendatur a plasso uenit: quod est fingo & compono. ¶ Guttur: accipitur pro ea parte: quæ est a faucibus ad iugulum: ut Pli. guttur homini tantum & suibus intumescit aquarum quæ potantur plærūq; uitio: gula uero ea fistula appellat̃ qua cibus atq; potus deuoratur: cōstatq; neruo & carne: hæc tamen ab autoribus confundunt̃. ¶ Colluerit. bibendo lauerit. ¶ Fractus: in lasciuiam ꝓfusus: dum ipudica carmina recitat. ¶ Patranti: libidināti: quasi rem carmina recitando perficiat: patrare.n. est aliquid turpiter cōmittere: ut ille homicidium patrauit: ergo patranti tremēti & libidinose se agenti: quod libido efficere solet: ut Iuue. Oculosq; in fine tremētes. O cello: satyrice hominis lasciui ocellū appellauit. ¶ Hic neq; more probo: auditorum imprudentiam notat quin turpi gestu & liberali motu corporis recitantes subsequuntur. Hinc ostendit in scenis lasciua carmina recitari consueuisse: quod ut turpissimū notat Persius. Quare non debita laude fraudandi sunt Massilienses qui in scœnam (ut Vale. tradit) nullum aditum mimis dederuntq; eorum argumenta maiore ex parte stuprorum continent actus: ne talia spectandi cōsuetudo etiam imitādi licentiā sumeret. ¶ Hic: aut hic pro tunc: aut hic pro illic.s. auditorio. ¶ Neq; more ꝓbo: sed lasciuo gestu. ¶ Voce serena: nec clara uoce. sed tremula & fœminea: qđ libido solet efficere. ¶ Trepidare: quodam libidinis titulatu moueri & plaudere recitandi: cum tam lasciue pronunciet carmina.

BART. FON.

¶ LIQuido cum plasmate: ad fauces molliendas: uocēq; suauiter emittenda nōnulli guttur emplastro colluebāt: quod plasmata a planto græco uerbo: qđ fingo cōponoq; significat: appellabant. Ex pluribus enim liquidioribus rebus cōmixtis: uocemq; adiuuantibus miscebat̃. ¶ Quā sane ꝓnūciationē hiis uerbis Quintilia. lib. i. institutionum redarguit. ¶ Si autē in primis lectio uirilis & cū suauitate quadā grauis & nō qdē ꝓsæ similis qa carmē ē: & se poetæ canere testant̃: nō tñ in cāticū dissoluta: nec plasmate: ut nūc a plærisq; sit effœminata. ¶ Guttur mobile: ad gestum pronunciantis mobile rettulit. Nunc enim in dextram: nunc in sinistram partē guttur inflectitur: mō etiā pro rerum de qbus loquimur diuersitate atq; natura uel deprimitur uel attollitur. ¶ Patranti fractus ocello: hic multa oris suauitate magnaq; gestus lasciuia & uenerea oculorum mutatione uersus ꝓnuncians ipso quoq; molliori obtutu ad libidīe auditores quodāmodo excitabat. Qui uero uenerē peragūt oculis cōtremiscūt. Iuue. oculosq; i fine tremētes. Cū aūt hmōi rē pficiūt: id patrare latini dīit. Patratū.n. Plutarcho auctore in ꝓblematibus finitū qdā ac determinatū significat. Vñ & prēs patratos dici putant: qđ ad patrādū: hoc ē peragēdū iuramētū ubi de fœderibus cōuenerat: mitterent̃. ¶ Trepidare: tremēso gestu & plausu lasciuiā demōstrat̃ cū tali ꝓnūciatiōe ac gestu: & obtētu facile ad libidinē moueret̃.

Ingentes trepidare Titos: cū carmina lumbū
Intrāt: & tremulo scalpunt̃ ubi intima uersu.

IO. BAP. PLAV.

Titi

Tituli

¶ TITOS ingētes.i. Romanos nobiles: & potentes: dicti Titi quasi tituli a tuēdo: qa priā defenderent: ꝓ translationē: sunt.n. tituli indices cuiuscunq; operis: græcis. ἐλεγχος dicitur titulus: & libri titulus dicitur: qui tueatur factum auctoris: ut siquis alterius opus esse contendat: ueri opificis Indicet nomen. uel dĩr titi a tito tacio sabinorum rege: qui pariter cum Romulo diuisit ipiū: a quo curia ex tribus una ticia dicta: & titiēsis: Nōnulli tñ iter quos est Cornutus titos hic exponūt libidinosos: qm prisci titos Colūbos appellāt. Obiter seruiānū Codicē emacula In bucolicis rancæ rua ora palūbes.i. brūgicæ: quos uulgus tetas appellat: tu tetas dictionē aduētitiā obelisco colorito: & asterisco titos substitue. ¶ Intrant lūbos. In qbus uis: & sedes est libidinis: hinc ad apostolos dicitur: sint lumbi urī præcincti: & in canonicis scripturis scriptū est: Oīs uirtus eius in lūbis: & ois ptās i umbilico: ubi honesti uiri: & mulieris genitalia imutatis sunt appellata noībus (ut diuus Hiero. iterpretat̃) Catul. Sed his pilosis: q duros nequeūt mouere lūbos. Oui. in obscœno carmine. Crissabit tibi fluctuāte lūbo. tale est illud Iuuena. in. vii. Cū tibia lumbos incitat: lascino.n. cātu: & sono libido maxime excitat̃. ¶ Scalpunt̃: titillātur: fricantur. ¶ Versu tremulo. pp uocem lasciuam modulatam: fragilem: & tremulam recitantis poetę: qui canore suo affectato: & uoce in fœmineū sonū transeunte ad libidinis pruritum Romanos excitabat.

Locus Seruii.

Lūbi præcincti.

CORN.

Tatius titus rex sāniorum

Samnes

Luceres

Romulus

Titos ironicos equites.

Lucios

Marios

Lumbos

Iuuenalis

¶ INGENTES titos: dicit aūt generaliter Romāos senatores a Tatio Tito samniorum rege pricipe i regno Romuli: samnios a Romulo q Romā cōdidit luceres a Lucis monio q aliqū auxiliū Romulo dedit: alii a luco luceres noiarūt & est numerus hæc.n. cū effœminate legunt̃: carmina audientiū quoq; soluunt̃ ai. Ita neq; more honesto neq; uoce uirili laudant. Item titos ironicos equites Romanos pricipes magnæ autoritatis & honoris: idem ualuisset si lucios aut marios aut publios dixisset synecdochichos aūt titos scolasticos q sint uagi: neq; uno magistro contenti: & hi in libidinem proni sicut aues quibus cōparātur. ¶ Cum carmina lumbum intrant.i. tāgunt: & bene dixit lūbū: nō animū: dicit.i. libidinē lūbis imorari: uel certe carmē si effœminatū fuerit repræsentare ipsis concubitus: qūo.n. tactus mulierum mouēt intima: sic uersus enerues: nō aium intrāt sed lumbū. ¶ Et tremu. scalp. ubi itim. uersu tremulo uersu.i. fragili uoce cātat ubi modulāti perurunt eorum uiscera: sicut tpe coitus. ¶ Scalpunt̃ dicit in libidinē excitant̃: ut Iuue. Quod nō excitat ignē uox blanda.

IO. BRI.

Titus.

Titulus

¶ INGENTES titos: ironia est.i. Romanos principes magnæ autoritatis & urbis tutores: Romanorum enim est prænomen titus a tuendo: unde & tituli milites appellantur quasi tituli q patriam tuerentur. ¶ Cū carmina lumbum. ¶ Intrant: recipiuntur lumbi ubi sedes est Veneris & omnis libidinis excitatio. ¶ Scalpuntur: titulantur. ¶ Tremulo uersu: uoce tremula pronunciato a poeta.

BART. FON.

¶ TITOS: titorum ꝑnomē: ut Festus ait: a titulis ortū ē. Tituli uero milites appellati sunt: qđ fortiter priā tutarēt̃. ¶ Cū car. lūbū. it. cū hmōi recitātiū molles affectus lūbos penetrarēt pruritigine uenerea tāgebāt: Ad nares.n. lūborum uergit extremitas: in qbus libidinis sedes ē. Verg. i priapeis. Crissabit tibi fluctuante lumbo.

Tun uetulæ auriculis alienis colligis escas?
Auriculis: quibus & discas cute perditus ohe?
Quid didicisse: nisi hoc fermētū: & q̄ semel it⁹,
Innata est rupto iecore exierit caprificus?

IO.BAP. ℂTVN uetulæ. uetulum: & senescentem poetam scriptoꝝ suoꝝ molli: & effœminata recitatione laudes: &
PLAV. gloriam q̄rentē mordet: atq; reprehendit, & ex hoc magis indignat̄: qa uetulus: qa senio cōfectus: q̄ætas sa-
Ætati ali- piētiæ cōdimētū ē: unū ex aliquo facinore maiori notatiōe digni senes existimant̄. ætati uero adolescētiæ (ut
qd dandū scri. Cic.) aliqd dandū est: atq; cōcedēdū: In cuius lubrico q nō cadit saltē titubat (ut scri. Seneca.) ℣ Vetulæ.
Vetus uetulū hūc noiat poetā: nō q ita uocaretū Sed p excādescētiā in eius cōuiciū: nā uetus plerūq; referē ad lau-
Veter dē (ut ait Donatus) Interdū ad uituperationē: ut hic: & apud Teren. in andria. Sed qui maleuoli ueteris poe
Auris tæ maledictis respondeat: Idē uetus: ueternosus se-
nex. Ennius dixit ueter eo uersu Cū ueter occubuit
Priamus sub marte pelasgo. Auriculis alienis. i. po-
puli: diminuti. ab aure dicta q uoces hauriat. Ver.
Vocē his auribus hausi: uel a græco. illi. n. dnt ωτα.
ꝯsecratæ aūt aures sunt (ut scri. Seruius) memoriæ:
ut frōs genio Digiti mineruæ: genua misericordiæ:
Auricula- In libris regū auricularius a secreto dr̄ archigrāma
rius a se- teus: quē & lingua uernacula secretariū appellitāt. ℣ Colligis escas. delectationē: beniuolentiā: & fauorē. cō
creto ponis. n. carmina: quibus populi aures afficiant̄ uoluptate: teq; maxima laude celebrent: & ꝓsequant̄. ℣ Qui
bus. s. indoctis: ꝓculcatis: & iacētibus. & est cū admiratione ꝓnūciādū. ℣ Auriculis. Repetitio maiorē ostēdit
loquētis indignationē. Terē. Olim istuc olim cū ita aīum iduxti tuū. ℣ Cute pdi. q senex es adeo: & senio cō-
fectus: ut iā cutē amiseris: & factus fueris turpis: deformis: rugosus: & niger: q ola senibus accidere qs igno-
Senes qa rat? hinc Iuue. De formē p cute pellē. rugosos Lucillius senes appellat illo uersu. Rugosi: passiq; senes eadē
nigri oia q̄rūt. fiūt aūt nigriores: an qa rei oēs excepto situ nigriores quū putrescūt euadāt. senectus aūt nō nisi q̄-
dam putredo est: ob hoc quū sanguis siccescens nigrior reddi soleat: merito senes sunt nigriores: sanguis &
enim est: qui nr̄a corpora colore tingere ualeat naturali. auctor Arist. in par. ult. ꝓblem. Vel cute perditus.
ob uigilias: ac solicitudines macilentus. Sed prior magis placet. ℣ Ohe. satis est. qa nunq̄ lassescerent te au-
Ohe. diendo. Ohe autem interiectio est satietatē usq; ad fastidiū designans: ut testat̄ Donatus: q cōtentū: nec plu-
ra q̄rentē uī semp indicare: est q peculiaris Oratii. Mart. Ohe iā satis est ohe libelle: iam peruenimus usq; ad
umbilicos. Iuue. Satur est cū dicit Ora ohe. Plau. in Aulul. Abscede hinc: etiam nūc: etiā ohe istic adesto. q. d.
Eclypsis satis est. Idem In stic. ohe iam satis est. ℣ Quid didicisse eclypsis figura: q̄ fit necessariæ dictiōis defectu ad in-
tegrū sensum percipiendū: de qua Quītili. i. ix. subintelligit̄. n. iuuat: uel ꝓdest: uel aliqd sile: & sunt uerba ad-
uersarii auribus ppli escas colligētis a Persio accerrime castigati: q cum carmina sua nullius p̄cii nisi essent
uulgata existimaret: ad hūc modū r̄ndet: O Persi qd mihi ꝓderit tāto labore: & studio hāc sciam mihi cōpa-
rasse: ni aliq̄n recitatione manifestet̄: & e pectore meo exeat: aliis futura emolumēto: mihi uero utilitati atq;
gloriæ? Artes. n. iō discunt̄: ut exerceant̄: exercent̄ aūt uel ad subsidia uitæ: uel ad uoluptatē: uel ad gloriam
inqt Lactā. in. iii. ℣ Hoc fermētū. fermētū est farina quæ subigit̄ priusq̄ addat̄ sal ad pultis modum decocta:
Fermētū & relicta donec acescat: auctor Pli. in. xviii. Vulgo aūt nec suffermere faciūt: sed tm̄ pridie asseruata materia
utunt̄: sicut ergo fermentū tumet: & turgidum fit ita ostentatoris scia: doctrina: & quicqd didicit: qd̄ nemo
uult latere (ut inquit in. vii. saty. Macro.) tumescit: ut se in pectore cōtinere nequeāt, ut famā aucupet̄: cuius
Locus sitis maior ē q̄ uirtutis (ut inqt Saty.) festiuiter fœminā in fermēto totam esse. dixit Plau. Intelligi uolens ira-
Plauti scentē: qa ut fermēto turget panis. sic ex bili: & ira turgēt præcordia: & uultus in ruborē: tumorēq; efferue-
Fermētū scit, fit feda uisu facies deprauātiū se: atq; intumescētiū. hæc. n. iraꝝ signa: atq; indicia sunt (ut Seneca Gel.
Plat. cæteri scribunt) αζυμοσ dr̄ ifermētatus. a fermēto noīe fit fermēto uerbū: cuius passiuū est fermentor.
Pli. paláq; natura est acore fermētari. Idē cū fuerit panis ordeaceus ciceculæ farinæ ad mixtione fermēta-
Fermēte- tur. dr̄ & fermentescere Pli. p eo qd̄ est glutinamēti spissamēto cōdensari. Idē solū repastinatū pingue fermē-
scere tum uocat. ℣ Simul. lego semel. ℣ Rupto iecore exierit caprificus. caprificus e genere ficus est nunq̄ mature
Caprific⁹ scens: sed q ipsa nō habet aliis tribuēs. auctor Pli. e muris: & locis asperis maxime erūpit: qd̄ docet Martia.
cū inqt Marmora messallæ scindit caprificus. illud notādū: qd tradit Pli. li. xxiii. cap. vii. caprificū tauros q̄li-
bet feroces collo eoꝝ circūdato in tantū rabidā naturā cōpescere: ut imobiles p̄stet: ficetis caprificus misce
tur q̄m ex ea culices generant̄: q aperiētes ora ficoꝝ imittūt auras cereales: & inducūt succū mitiorē a capri
Caprotīę fico dn̄r caprotinæ nonæ auctores Plut. & Macro. ꝓstat aūt Persius in trāslatione: caprificūq; accipit ꝓ scia
poetæ ostētatoris: nā sicut caprificus saxa: & muros dirūpit: atq; sepulchra ex marmore cōstructa (ut docet
Iuue.) Ita doctrina rupto iecore tāq̄ muro Erūpere: atq; exire ꝯtēdit. ℣ Exierit. i. lucē uenerit: patefacta fue-
Iecur. rit & diuulgata. ℣ Iecore. iecur græce dr̄ ηπαρ: unū Hepatariū morbū iecoris Plautus appellat in Curcu-
Locus liōe his uerbis. Tū te igit̄ morbus agitat Hepatarius: Iecur fontē eē originēq; uenaꝝ existimauit Galenus:
Plauti sine quo: & Corde nullū aīal sāguineū repit̄ (ut Aris. & Alber. Ma. tradiderūt.) i hoc uaticinii sedē eē dn̄t ei⁹
artis piri (ut refert Apol. apd Philostratū) q̄o āt sit i hoīe iecur collocatū elegātissime scri. Cor. celsus i. iiii.
Expetēda- Est & piscis hepar hoc ē iecur marinū: qu & He patō uocāt Arist. Oppia. Athenus. ℣ O mores. reꝝ expetēda-
rum tria rū tria sunt gn̄a: ē qddā: qd̄ nō pp se: sed pp aliud expetit̄: ut pecunię: q̄s cupiūt mortales: & ardēter expetūt:
genera q̄m effectrices sunt uoluptatū: & p illas cupiditates explemus & desiderus facim⁹ satis: sublatis: āt hisce uolu-
ptatib⁹: & reb⁹: q̄ pecūiaꝝ interuētu cōcilianē: nō erit cur pecūia magnope desideret̄. Pecūiæ. n. nō pp se expe-
tunt̄: sed pp fructum: utilitatē: atq; uoluptatē: Est aliud: qd̄ sua dignitate: & pp se tm̄ expectabile est: ut Vir-
tus, Est porro quoddā ex hoꝝ ptibus ifectū: qd̄ & pp se: & pp aliud expetēdū ē: ut amicicia: unū idignat̄: excan
descit: & in hanc erūpit exclamationē Persius cū uirtutē solū excoli: & celebrari pp famā: & laudes Romanis
a. cōspiciat: q eā sciam possidēti nihil ꝓdesse existimabāt: q̄ aliis eēt icognita: & (si auctore Cice. unicuiq; suf-
ficere debeat ad gloriā bnfacti cōscia: unū est illud apud Ver. Pulcherria primū Du moresq; dabūt uīri: tū cæ-
tera reddet Actuꝝ pius æneas) qd̄ sensisse uī: & Sene. i pri. Epist. ad Lucilliū his uerbis. Nec me ulla res de-
lectabile licet eximia sit: & salutaris: q̄ uni mihi sciturus sum. si cū hac exceptiōe det̄ sapiētia: ut illā inclusam
teneam: nec enūciē: reiiciā: nō sūt bti: quoꝝ diuitias nemo nouit iqt Apu. p mores āt itellige malos: & puer-
Mos. sos. est. n. Mos τον μεσον uocabulū: hic nō pauci uel bonū: uel malum adiiciūt: ut eoꝝ mens facilius inote-
scat: sicut faciunt Iurisconſ, Titulo de iniuriis, Titulo de extraordinariis criminibus: aliisq; multis in locis.

¶TVN uetulæ auriculis alienis colligis escas? Hic inuehitur in captatorem laudis incōmodæ. ⁋ Vetulæ.i. CORN.
stulte: qui senescis in iuuenibus carminibus: & non dixit senex: sed uetulę: & dictum est satyrice uetulæ.i.eius
ætatis: homo nō debes uanagloriæ esse captator: scribis ergo ꝙ te nō delectet: sed ꝙ capiat auribus imperi Vanaglo
tus, & ideo labore palles: & tibi ocia derogas in tempore recitationis a pueris tibi plauditur narratis & dis- ria
solutis. ⁋ Escas: autem dicit fauorem & delectationem ex quibus tuleris.s.imperitis & spurcissimis dicas.
⁋ Cute perditus ohe: idest uigiliis ac solicitudine ad tenuissimam cutem productus: aut certe cute producta
senectute pallidus uel manifesta cute perditus: ut uitium ꝙ intrinsecus habes etiam in cute possit habere. Metha-
⁋ Quid decidisse nisi hoc fermētum & quæ simul intus. Innata ē rupto iecore: exierit caprificus: Verba poe- phora
tæ: ad quem scrib. sed allegoricos dicit hoc esse ꝙ pdierit. ⁋ Dicidisse aliqd nisi recitatione pandat: & tracta Fermētū
methaphora a fermento & caprifico sicut enim fermētū rumpit massam: & caprificus saxa. Ita igeniū pectus ingenium
fermentum enim intra domum plus una hora nō potest contineri, crescit.n. & caprificus ex lateribus in qbus Massa
concepta est: inuehit autē in eum qui carmina sua intra sua nō pōt cōtinere nisi ea diuulget nisi uana sint: & Caprific⁹
bene caprificum posuit quæ cum exierit nullum fructum profert: Item hic aut est scema anthipophora: quia Antipo-
pro sua transit in illius poetæ uocem: quem corripiebat: nec tantum recessit a sua persona. ergo difficultas phora
in ypothesi ponitur interrogantis: alio respondentis: & erit sensus ipsius flacci quasi dicentis: & hoc tu putas Ypothesi
dulce quod acidum est quantum fermentum & fructus putas ingenii: ut caprificus innata corrumpat. Caprific⁹
¶TVN uetulæ auriculis: hoc pendet ex eo quod supra dixit. ⁋ Tunc ad canitiem repræhēdit enim eos qui IO. BRI.
extremæ ætate gloriam & laudem querunt scriptis suis. ⁋ Tū uetulæ: gestu excandescentis & irati pronun- Vetus
cia: & eo uultu quo delinquentes coram corripimus. ⁋ Vetulæ: nomen est conuitii. Nam plerunq; uetus infer
tur ad laudem interdum ad uituperationem ut hic quasi cariose rancide: sic Teren. Sed qui uetus maliuoli
ueteris poetæ maledictis respondeat. ⁋ Colligis escas auriculis alienis.i. carmina scribis ut eorum delecta-
tione aures uulgi pascantur: ꝙ inde te laudent. ⁋ Auriculis repetitio est facta ad maiorem indignationem.
Teren. in andria. Olim istuc: olim cum ita animum induxit tuum. ⁋ Quibus & dicas cute peditus ohe. Irrisio
est. Qua ostēdit q̄ turpe sit se ipsum ostentare. ⁋ Cute perditus: ita quidem senex ut iā cutem amiserit: quod
in senibus accidit: unde Iuuenalis de sene. Deformē pro cute pellem. ⁋ Ohe. uox bacchantiū est: ut illud Ho
ratii. Quo me bacche rapis tui plenum? Ohe recenti mens trepidat motu. Donatus tamen ad facietatem si-
gnificari docet: ut Iuuena. Satur est cum dicit Hora. ohe. ⁋ Quid dedicisse: hoc pendet ex eo. O quantum est
in rebus inane. Nā ambitionē eorꝝ irridet qui ideo uirtutē colunt: ut famam & gloriam assequatur. Vnde eru
pit illud Iuue. Tanto maior est famæ sitis q̄ uirtutis quis enim amplectitur ipsam præmia si tollas. Ouid. in
arte amandi. Quid petitur sacris nisi tantum fama poetis? Hoc uotum nostri summa laboris habet. Quid di
dicisse eclypsis est: subaudi aut prodest aut iuuat uel aliquid tale. ⁋ Nisi hoc fermentum & quæ semel intus.
Innata est rupto iecore exierit caprificus.i. nisi hæc tua sciētia quæ pectore tuo uix præ tumore cōtineri po
test ostensa fuerit. ⁋ Fermentum: apte fermento scientiam ostentatoris cōparauit. Nam quemadmodum fer Fermētū
mentum quod a feruendo est dictum farina inuolutū suo feruore erumpit & rumore. ita etiā scia in ostētato
ris pectore inclusa erumpere oino cupit nec coerceri potest. ⁋ Intus: in altitudine pectoris. ⁋ Exierit patefa
cta fuerint & diuulgata. ⁋ Caprificus ex siluestri genere ficus est nunq̄ auctore Plinio maturescens: e muris Caprific⁹
maxime erumpit. Martia. Marmora messalæ findit caprificus. Iuue. Ad quæ discutienda ualent sterilis mala iecur
robora fici. ⁋ Rupto iecore: pstat in methaphora.i. patefacto pectore: iecur nostrum est: epar uero græcum. Epar
¶TVN uetulæ: eum repræhendit quod talis scriptorꝝ suorꝝ recitatione uulgi fauorem captare populoq; BART.
placere: ab eo laudari pudeat. ⁋ Auriculis quibus: non interrogantis est: sed uehementius admirantis quasi FON.
non purgatis auribus & indoctis. ⁋ Cute perditus: inflationem animi summo artificio cutis tumori ac sene-
ctui coniunxit. ⁋ Ohe: ridentis interiectio est: nam respondentis loquitur uerbis: quibus reprehenderetur:
quod scripta suo populo recitaret: eiusq; fauorem. Plusumq; captaret: hæc non fine lætitia quadam moni-
torem ridens respondet. Quid didicisse: per detractionē: ut Quintilianus in nono refert figuræ multæ fiunt:
quarum una est: cum subtractum uerbum aliquod satis ex cæteris intelligitur. Quale est in bucolicis apud
Vergilium. Nouimus & qui te. Decenter enim pudoris gratia stuperauit: sustulit: hoc item in loco Persius bre
uitatis causa iuuat. substruxit: ut sit. Quid iuuat didicisse: hanc figuram Eclypsim a grammaticis appellari
perspicio. Quæ sit necessariæ dictionis defectu ad integrum sensum percipiendum. Ex respondentis uero
persona loquitur nil forte utile didicisse: nisi quæ didicerimus ostendamus. ⁋ Nisi hoc fermentum: a feruen-
do dictum fermentum est. quoniam feruefactum farinæ immixtum optimum panem facit. Quemadmodum
uero fermentum ui sua farinam disrumpens feruorem suum emittit: sic scientia & doctrina ī humano pecto-
re inclusa extre: ac suas ostendere uires cupit. Rupto iecore exierit caprificus: ut parietes ac sepulchra capri
ficus penetrat ac disrumpit: sic in eo qui doctrinam intus cōceperit: doctrina illa sicut caprificus penetrare:
ac iecore tanq̄ muro disrupto exire nitiur. Verꝝ in fermēto & caprifico: trāslatio colore est: q̄ ex alia re pꝑter
similitudinē fermētū: & caprificus ad rerꝝ cognitionē ac sciētiā trāsferunt. ⁋ Iecur aūt a nr̄is: epar uero a grę
cis appellat: ut Celsus in quarto scribit. dextra in parte sub pcordiis ab ipso septo ortū: intrinsecus gibbum
est: quid pminens leuiter uentriculo insidet & in quartuor fibras diuiditur. ⁋ Caprificus uero e siluestri gene
re ficus est: nullo unquam tempore maturescens: sed omnia in quibus nascitur loca ui sua penetrans.

En pallor: seniumq;: o mores: usq; adeo ne
Scire tuū nihil est: nisi te scire hoc sciat alter?
At pulchrū ē digito monstrari: & dicier hic ē

¶EN pallor. exprobratis est: ut illud Quintili. En IO.BAP.
improbitas. ⁋ Vsq; adeo. In tantum. ⁋ Ne. an. Sci- PLAV.
re tuum. regressio est locutionis figura: quæ fit quā Regressio
doq; in eodē sensu: quandoq; ēt in diuerso sensu: cū
eadē uerba ponuntur. Interdū etiam uerborꝝ itera
tione mutata: & est indignatio cū ironia in eum. qui
uirtutē suā nihil qcq̄ pdesse credit: si illā ipam occultet. Iuxta illud græcū pꝛuerbiū occultæ musicæ nullus ē Occultæ
respectus: qd auctore Sue. Nero lactabat. cuius meminit li. xii. Gellius his uerbis: Nosti inq̄ magister uerbū musicæ.
illud.s. uetus egregiā musicē q̄ sit abscōdita: eā eē nulli rei: Cui subscribit illud Ora. Parū sepultæ distat Iner nullus re-
tiæ ois celata uirtus. ⁋ At pulchrū est digito: loqt Persius tanq̄ ambitiosus poeta: & est Ironicos pnuncian- spectus
dum: quidā qd magis placet uerba hæc attribuūt aduersario respōdēti pulchrū eē: & magnifaciēdū a tran-

Demosthenes digito monstratus. seuntibus digito demonstrari: quod sumptum uidetur esse a Demostenem: qui cum maximus oratorum athenis haberetur digito mõstratus fuit a quadam anicula: dum aquatum iret his uerbis: Hic est ille Demosthenes: qui leuiculus (ut ait Cicero in.v.tusc.) maxime gloriabatur: & quasi gloriabundus exultabat: cuius meminit Pli. in epistolis referens ipsa uerba græca: quibus usa est anus in susurrans. uerba Plinii hæc sunt An si Demosthenes iure letatus: ꝙ illũ anus attica ita noscitauit ουτος εστι Δημοσθενης ego celebritate nominis mei gaudere non debeo: de Telamone quoq; dicebaẽ cũ admiratione Hiccine est telamon ille: cuius ob os grati ora obuettebant sua: Monstrari digito. In hoc gloriatus est etiam quodammodo epigrãmat. de liuido si scriben. Monstramur digito.

CORN. ℂEN pallor seniumq;: effonesis propter indignationem: cum pallor est anxietate animi prematuram faciẽs senectutem: uel certe pallorem dicit cogitandi. ⁋ Si quidem pallent poetæ cogitando. ⁋ Senium: est ueluti accersita miseri: o mores senectutis defecti & peruersi. ⁋ Vsq; adeo nescire tuũ: nihil est: nisi te scire hoc sciat alter hoc dicit: en tantum est scientia tua ad nihilum reducta: ut aliquid te scire nescias: nisi alterius iudiciũ de tua scientia consulas. Lucillus ⁋ Scire tuum: hæc periodus apud Lucillum posita est: ut me scire uolo dicimus: mi mi cõscius sum: ut faciat scire hoc si nesciat: me scire tuũ ac nostrũ uiuere triste. ⁋ At pulchrũ est digito mõstrari cũ diciet hic ẽ obiectio facta poetæ: sed magna gloria tibi i digito. ostẽdentiũ manus: hic requiriẽ hystoria Demosthenis: q cũ trãsiret: & a gecenario tabernæ digito mõstraret ferẽ lætatus esse: ꝙ ab ignobilibus. sciretur: & Home. secundo carminum sic posuit totum muneris tui est: ꝙ mõstror digito præter cunctos.

IO. BRI. ℂEN pallor seniũq;: ironia est: quasi dicat & cur nõ ostendaẽ scientiam suam cum ex nimio studio & pallorẽ cõtraxerit: & senio sit confectus. O mores: exclamatio est cũ indignatione in ambitiosum ostentatorem: cum unusquisq; conscientia benefacti cõtentus esse deberet. Scire tuũ: hunc uersum allegat. Quintilia. li. ix. dicẽs in eo figurã esse quã regressionẽ appellat: ꝙ sæpius idem uerbũ repetatur. ⁋ At pulchrum est digito modo: hinc emergit omnis indignatio poetæ ironia est. Martialis. Sed toto legor orbe frequens: & dicitur hic est. Et idem alibi. Rumpitur inuidia ꝙ turba semper in omni. Monstramur digito.

BART. FON. ℂEN pallor: seniumq; o mores. Suo loco & tempore exclamatione utitur cum quadam significatione indignationis atq; doloris. Eum enim indignanter repræhendit qui cum etiam senio petalleat ita tamen alienum a bonis moribus se ostendat: ut scientiam quæ non aliis innotescat: nihil possidenti profuturam existimet. ⁋ Scire tuum nihil est: nisi te scire hoc sciat alter. Figura locutionis utitur: quam regressionem. Quintilia. appellat. Fit autem quandoq; in eodem sensu: quandoq; etiam in diuerso sensu: cum eadem uerba ponuntur. Interdum etiam uerborum iteratione mutata. ⁋ At pulchrum est superiori interogationi respondet aduersarius pulchrum esse prætereuntium digito demonstrari. ⁋ Et diciet: Peragoge figura est cum ad finem dictionis littera uel syllaba apponitur. ⁋ Diciet. enim pro dici legitur.

> Ten cirratorum centum dictata fuisse
> Pro nihilo pendas? ecce inter pocula querũt
> Romulidæ Saturi: quid dia poemata narrẽt.
> Hic aliqs: cui circa hũeros & hiacynthia lẽa ẽ

IO. BAP. PLAV. ℂTEN cirratorum: sensus ẽ putas ne pro nihilo habendum esse: ꝙ magistri ex libris tuis cẽtum pueris dictata præbuerint: & sunt uerba aduersarii. Dictata Magistri ludi. ⁋ Ten. te ne. ⁋ Dictata. idest themata: & præscripta. sunt enim dictata: quæ a magistris in ludo litterario pueris de aliquo auctore traduntur interpretaméta: ut discantur: eademq; ipsi post Paulum ita reddant: ut tradita sunt. Asconius. Magistri ludi dicuntur: qui primas litteras docent: ergo libellnm uult intelligi attulisse Cecilium: unde magister dictata pueris præbere consueuisset. Orati. in epistolis Hæc ianus summus ab immo Hæc recinunt iuuenes dictata senesq;. referuntur etiam ad alia: præter q̃ ad litteras: ut dictata gladiatorum: lanistarum dictata gulæ structorum. Iuuena. donec peragat dictata magistri Omnia. Coma. ⁋ Centum cirratorum. i. centum puerorum: qui comam nutrire cõsueuerũt: quæ reuerẽda est in senibus uenerãda in sacerdotibus: terribilis in bellatoribus. Decora in adolescentibus: compta in mulieribus: Dulcis in pueris: Auctor Ambrosius in sexto examert. Martianus capel. in. iii. de gratiam: Nam si rhythmicum quid metricumq;: sicut inter irratos audes: assumpseris pfecto musicis ipetu: cuius pueritis officiũ: discerpseris sunt aũt cirri capilli intorti: & cincini a cuius siliẽ tudine cirros ridiculas: seu mẽbranulas: & paraphragma hoc est septũ trãsuersum cordis nuncupat Plau. in Curguli. Martia. Caput nudũ cirris grãdibus hinc: & inde cingũr. Idẽ. Nec matutini Cirrãta caterua magistrẽ pterea qđ scitu dignũ est ea polypi branchia qbus nectit: & ineluctabili uinculat nexu cirros uõcupat Plini. Ouidi. uero flagella. græci πλεκτανας hoc ẽ retia: siue retiũ istar πλοκαμοι. i. Crines uel flagella Ouidiani uersus hi sunt i quarto met. Vtq; sub equoribus deprehẽsum polipus hostẽ Cõtinet ex omni dissimilis parte flagellis. ⁋ Ecce inter pocula. cum ebrius: & cibo plenus: distentus atq; suffricinatus pollucibiliter: & opipare: ob omni iudicio sit procul collocatus: nullam discernendi habeat rationem: merito Persius in Romanos morsu inuehitur satyrico: qui in conuiuiis: in commessationibus: saginis: & cibariis ganeatis: atq; saliaribus: siue adipalibus distẽtiusq; ad uomitũ de poematis ferebãt iudiciũ bona ne an mala essent disputãtes: qđ Orati. non pbat: unde dixit. Discite nõ inter lances mẽsasq; nitentes Cũ stupet insanis acies fulgoribus & cũ Accilius falsis aius meliora recuset Veꝝ hic ipransi mecũ disquirite. Ecce ⁋ Ecce hæc particula incipiẽtis est: & aliquid inopinatum subito demonstrantis: de qua Asconius li. ii. uerin arũ inqt. Ecce aũt ppriũ hoc Ciceronis est in rebus improuisis: quod cũ cura Vergil. & legit & transtulit. ⁋ Inter pocula: dum uino indulgent: & potationibus: ex quo magis irascitur: & excandescit poeta. q. s. uino repleti. quo moritur memoria & sapientia (ut inquit Plinius) adumbratur de bonitate poematis. & elegantia uelint iudicare. nam uinũ si copiosius haustum est caput turbat: & mentem ledit ingeniũ obruit: Vigorem animi impedit: hominesq; quandoq; suæ mentis efficit adeo impotes: ut quicquid expromant: & uoces emittant per iugulum (ut inqt Pli.) mox redundaturas: nihil. n. secretum ubi regnat ebrietas: unde Plato in alcibiade uini inqt ueritatem filiam esse. Cuius sententiam confirmat prouerbium græcum in hæc uerba. εν οινω αληθεια. παροσονο οινοστοσ σεμ πιπλαμενον αυτον οπωσ εισι παραδεικνυσι. hoc est in uino ueritas: ꝙ temulenti mentem suam nudare consueuerunt. Vino sapientia obũbraẽ. Vini filia ueritas

Romuli abstinẽtia ⁋ Romulidæ. idest Romani a rege Romulo: sicut a Cecrope athenienses Cecropides dicti sunt: & est Ironia. quasi dicat nequaquã Romulo similes: qui erat temperatissimus adeo: ut uocatus ad cę

nam non multum biberit: quia postridie negocium habebat: quod uidetur fecisse secundum praeceptum Pla
tonis: qui in tertio de repu. praecipit & admonet a uini temulētia abstinere debere ciuitatum gubernatores:
ne Custode custos indigeat contra persas: qui existimant firmiora consilia esse: quae inter uina a bene potis
dantur: q̄ quae a sobriis: & ieiunis: unde abstemi a consilio reiiciuntur. ⁋ Dia. generosa diuina: Verg. Et dia
camilla. Ora. in pri. sermonum Macte uirtute esto inquit sententia dia Catonis. i. diuina (ut Acron exposuit.
Mart. capel. Tunc rursus dia uoluptas. Alias dia (ut Ptolo. tradit) insula est cretae adiacens: cuius Pli. Oui.
& Diod. meminerunt. Stra. δίαν τὴν νῆσον τὴν πρὸς ἠρακλείῳ τῇ [illegible] Idem auctor: & in Ar[illegible]co si
nu diam collocat. ⁋ Hic aliquis cui in Neronem hoc dictum accipe quem carminis studiosum fuisse constat:
& saepe priuatim: & publice carmina decantasse: uel generaliter in quempiam poetam diuitem carmen suū
recitan[illegible]em: & in auditores illos: qui in conuiuio bene Indutum aliquid balbe pronunciantem: tanta admira
tione attoniti & uelut obstupescentes prosequebantur: ut nihil exactius: nihil perfectius: nihil magis ada-
mussim fabrefactum posse inueniri quicunq; illos audiebat: existimaret. ⁋ Narrent: scribant: tractent. Hic.
incōuiuio. ⁋ Et iāthina laena est. ex uestis qualitate preciosa hoiem diuitē & potentem uš significare. est au- Ianthina
tem ianthina uestis uiolacei coloris. cuius artifices Violarii a Plauto nuncupanš. ἴον graeci uiolam: ἄνθος flo
rem dicunt: unde uestis ianthina: quod ne aliqui uitiligatores reprobent: & eleuent Pliniū ipsum audiamus
de uiolis li. xxi. sic loquentem. Ex his uero quae sponte opacis: & macris locis proueniunt: purpure latiore fo
lio statim ab radice carnoso exeunt: solaeq; graeco nomine ab caeteris discernunš appellatae ια: ut ab iis ian
thina uestis. haec ille: ubi aduerte codicem Plinii esse (ut recitauimus) corrigendum Ianthinę meminit Mart. Pli. corre
Obiter: ut legum codices iā fatiscentes: & ruinam minantes subleuemus: uerbum adulterinū expungamus: ctus
uerum & genuinum substituentes. In his enim de lega. iii. lege Si cui lana. Iachinum ab oībus leguleis: legi[illegible] Locus iu
quam dictionem mecum ipse reputans ex literarū proximitate in hanc ueni pedibus sniam: ut ianthinum le- riscōsulti
gendū eē censeam. Iāthinus. n. color est uiolae purpureae (ut nullus p̄ter Accursiū etiā semipaganus ignorat) emēdatus
Possumus & hiacynthina sine & ex his uerbis Hiero. legere. Primū est mail. i. tunica talaris tota hiacynthina Mail.
ex lateribus eiusdem coloris assueta habens manicas: & q̄ sequunš. Dicta aūt est hiacynthina ab hiacyntho
flore: de quo Ouid. in ope serio: uel a hiacyntho gēma: in qua fulgor uiolaceus dilutus est: ut auctor est Pli.
in ulti. de qua Hieronymus: Satisq; miror cur hiacynthus p̄ciosissimus in hoc numero non ponatur: nisi for Loc⁹ Hie
te ipse est alio noie ligurius appellatus haec ille: cuius mendosum codicem castiga: & in pristinam sincerita- ronymi
tem redige: ubi enim ligurius scriptum est: cuius apud neminem inuenitur mentio: Lincurius legendum est.
Laena. laena uestis genus militaris est uillorū crassitudine calefaciens clamidem: quae supra omnia uestimē-
ta sumitur. Auctor Marcel. Verg. Tyrioq; ardebat murice Laena. Dionysius loquens de castore: & polluce Laena,
sic scribit adolescentes dicuntur duo bellicas induti laenas in foro Romano apparuisse. dicta a lana (ut Var
ro interpretatur) uel a ἀπὸ τοῦ χλαίνειν: qua dictione utitur. Lucilius lib. xx. & Homerus lib. Iliad. ii. qui in-
duxit Vlixem dicentem contra Thersiten: si offendero te iterum talia facientem praehendam: & denudatum
omnibus uestibus non modo tibi auferam χλαῖνάν τ᾽ ἠδὲ χιτῶνα hoc est chlaenam & tunicam: sed (ut subdit) Chlaena
& ea quae pudenda tegunt. Idem lib. x. ἀμφὶ δ᾽ ἄρα χλαῖναν περονήσατο. Chlena aut dicitur ἀπὸ τοῦ χλαι Et.
νειν quod tepefacere est. ⁋ Et. i. etiam: in quo significatu non inueniri apud Ciceronem Laurentius uallensis Cōtra lau
& Nicolaus Perotus annotauerunt: quidam tamen lib. ix. epi. famil. ad papirium petum: & pro etiam expo- rētium &
nunt uerba Ciceronis haec sunt. Quod erit Magnificum sit & lautum. ⁋ Homeros. humeri sunt hominum. Perotum.
Armi belluarum. Ouid. Digiti curuantur in ungues Ex humeris armi fiunt. Humeri

⁋ TEN cirratorum centum dictata fuisse pro nihilo pendas: potest ex persona persii ridicule accipi: at ab CORN.
illo dictum putari & gaudet existimatione poetica: sic Persius: dicit cur nō debes laetari certe maxima est glo Persius
ria laudari a centum cirratis si ille dicat poetice an tu Persi exiguum putas laudari a centum scholasticis ne-
scis hanc maximam existimationem uideri quoniam apud antiquos cirrari adolescentes usq; ad certam aeta
tem: q̄ de Ascanio Vergilius ait: fusos ceruix cui lactea. Item cirratorum dicit puerorum propter lunae cur- Ascanius
sum uitandum cirri consecrati certis numinibus: uel certe cirraris capillatis pueris: & hoc dicit. ⁋ Pro nihi- Vergilius
lo ducas: scripta tua a magistris ludi doceri puetos. Mox enim erat magistrorum libro ex aliqua dictare pue Cyrri
ris: occulte autem tangit Neronem cuius carmina qua imperabat per scholas celebrabantur. Centum au- Nero
tem pro infinito posuit. ut Verg. Non mihi si linguae centum sint oraq; centum. ⁋ Ecce inter pocula quaerūt Vergilius
Romulidae saturi quid dia poemata narrent. Dia. i. sancta: ut dia camilla. Item hoc dicit q̄ iustior ab ipsis re Camilla
putabitur qui uino madentes discernūt de carminibus quae uix etiam a ieiunias discerni possent. ⁋ Romuli-
dae dixit. i. Romani a Romulo: ut aeneadae ab Aenea. Bene autem inter pocula dixit. Vbi sunt instrumenta
libidinis. ⁋ Quid dia poemata narrent. i. quid sentiendum sit de poematibus: aut qualia nunc poemata cele
brentur qualitatem posuit ut per corporis cultum demonstraretur. ⁋ Dia magnifica clara: ut Horatius. Si Horatius
natura dia Catonis. ⁋ Hic aliquis cui circum humero iacinthina lena est. Palā dicit facta in conuiuio in poe
tarū mentione. De ea aliquis locuples amatorios uersus canebat: ita ut uox eius uideretur exire per nares.
⁋ Iacinthina lena est palla coloribus distincta meritia per quam locupletem quempiam uult intelligi.

⁋ TEN cirratorum centum dictata fuisse. Pro nihilo pendas. i. pro nihilo puntes q̄ in scholis magistri pue- IO. BRI.
ris dictata praebuerunt ex libris tuis. Nam dictata sunt quae magistri pueris praebent imitanda: Nec ea tan
tum in litteris: sed in aliis quoq; artibus appellamus. Ascanius his uerbis scribit. Ergo libellum ueterū uult
intelligi attulisse Cecilium: unde magistri dictata pueris praebere consueuerunt. Suetonius tyrones per equi Dictata
tes Romanos ac etiam per senatores armorum peritos erudiebant: precibus enitens: ut disciplinam singulo
rum susciperent: ipsiq; dictata exercentibus darent: Iuuenalis. Donec peragit dictata magistri. Horatius.
Sic interat uoces & uerba cadentia tollit. Vt puerum saeuo credas dictata magistro reddere. [illegible]eriuatum
est a dicto. Nam dictare est enunciare quod alius excipiat & notet. ⁋ Ten pro te. ne. ordo est: pro nihilo pen- Dictare
das te fuisse dictata centum cirratorum. i. ex libris tuis magistros dictata centum pueris praebuisse. Hora- Cirri
tius in eo ita insurgit. An tua demens. Vilibus in ludis dictari carmina malis. Centum cirratorum: idest pue- Cirrati
rorum quae aetas capillis gaudet. Nam cirri dicuntur capilli cincinni & torti. Martialis. Capur nudum cirris
grandibus hinc: & inde cingunt. Idem alibi. Nec matutini cirrata caterua magistri. Iuue. Flauā caesariē & ma
dido torquentem cornua cirro. Carbes etiam ostreorū cirri dicuntur. Mar. & ostreorū rapere liuidos cirros.

¶ Ecce inter pocula quærunt romulidæ saturi. Satyrico risu in eos inueitur: qui epulis repleti iter ipsa pocula de scriptis alienis disputant cum uerum iudicium tunc ferri nõ possit. Vnde Horatius Discite non inter lances: mensasq; nitentes. Cum stupet insanis acies fulgoribus & cum acclius falsis animus meliora recuset. Verum hic in pransi mecum disquirite. Et paulo infra. Male uerum examinato ois corruptis iudex quasi dicat rectum iudicium fieri non posse cum crapulatus fueris. Hocq; inuidiose in Neronem dicit: qui ut auctor est Cornelius Tacitus etiam doctoribus sapientiæ impartiebat post epulas. ¶ Ecce incipientis est: demonstrantisq; rem nouam & inauditum: cũ indignatione & animi impatiẽtia dictũ ecce. ¶ Inter pocula. Hinc exit indignatio & ardor poetæ. ¶ Romulidæ Romani: ironice. i. non Romulo filĩes: q sũma cũ sobrietate ad res gerẽdas descẽdebat. Quod docet L. Piso frugi: quẽ ad cœnam uocatum ait non multum bibisse: quia postri die negocium haberet. ¶ Saturi: post epulas. s. Quid dia poemata narrẽt. i. scribãt & tractẽt. ¶ Hic: idest in conuiuio. ¶ Cui circa humeros & ianthina lena est: a qualitate uestis diuitẽ designat & nobilẽ: de ipso Nerone puto intelligi: cum reliqui conuiuæ in eius gratiã assentatione qualiacunq; pronunciaret: carmina laudaret. Nam illud constat carminis studiosum fuisse: & sæpe priuatim & publice: ut diximus carmina decantasse. ¶ Lena: uestimenti genus habitus duplicis: quod ita appellatam existimant tusce: quidam græce clamyda: autor ẽ Festus. Vergilius loquens de Mercurio. Tyrioq; ardebat murice lena demissa ex humeris. ¶ Ianthina: idest coloris uiolacei. Ion enim uiola: anthos flos. Nam ut scribit Plinius: ex uiolis: quarum plura sunt genera purpureæ: Luteæ albæ: quæ spõte apricis & macris locis proueniũt. Purpureæ latiore folio statim ab radice carnosa exeunt: solæq; græco nomine a cæteris discernuntur appellatæ: ita ab his ianthina uestis licet apud Plinium legatur iacinthina uestis: & paulo inferius iacinthium deprauato textu. A uiola ergo quæ ianthis appellatur ianthina est uestis. Luxuria enim autor Plinio uestibus quoq; prouocauit eos flores qui colore cõmendant. Hos ait tres esse principales, Vnum in cocco: qui in rosis micat: quo nihil gratius tradit aspectu: & in purpuras tyrias: dibaphasq; aut laconicas. Alium amechiston qui uiola: & ipse in purpureum quenq; ianthinum appellauit: Legendum itaq; erit. Cui circa humeros & ianthina lena: ut interseratur hæc particula: & nã aliter uersus non staret corrumpit enim prima syllaba in ianthina. Martialis. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ. Hincq; apparet magni pcii fuisse eã ueste: cũ Martialis ostẽdat. Tale munus nõ cõuenire merettici: & hæc pticula ad indignationẽ posita est: ut illud: Et quisquã numen iunonis aderet.

Lena
Clamys
Iãthinus uestis.

BART. FON.

CTEN cirratorum: interrogat an parui æstimet a multis concelebrari. Cirri uero capitis crines & contorti capilli sunt. Vnde cirrati puer qui in cirris utuntur eiusmodi nominantur. ¶ Ecce inter pocula. Persii uerba sunt eorum consuetudinem reprehendentis: qui scripta sua recitaturi familiares & notos ad cœnam conuocabant: quo postea sibi magis applauderetur. Ostendit autem beneficiis obnoxios beneq; saturatos nõ rectum de poetis iudicium ferre posse. ¶ Et ianthina lena. Iacinthinam uestẽ ab iacintho puero ab Apolline dilecto atq; ab eo per imprudentiam interfecto: & in purpureum florem sui nois uerso in quem & Aiax quoq; conuersus est cognominari fere ab omnibus uideo. Verum non iacinthina sed ianthina a uiolæ colore: quasi uiolacea legendũ est. Ion enim uiolam: anthos florem significat: quod Pli. in primo & xx. lib. de uiolis scribens his uerbis ostendit. Et iis uero quæ sponte apricis & macris locis proueniunt purpureæ latiore folio statim ab radice carnosa exeunt: solæq; græco noie a cæteris discernunt̃ appellatæ. ita ut ab his iãthina uestis. Cũ itaq; Pli. ianthinã uestẽ a uiola appellatã dicat: ianthis uero uiola sit. nemo dẽr ambigere nequaq̃ ab iacintho cognominari. Licet enim iacinthus flos sit purpureus: ut apud Vergilium. Suaue rubens iacinthus: inter uiolas tamen neq; a ueteribus: neq; a nr̃is herbariis numerat̃. Nã nec foliis nec caule nec radice uiolæ est ulla in parte consimilis: flore autem oino dissimillimus. Est enim flore lilio par: nisi tantum colore distaret. De quo etiam scribit Ouidius.

Tyrioq; nitentior ostro
Flos oritur: formamq; capit quam lilia: si non
Purpureus color his argenteus esset in illis.

Quare cum iacinthus uiola non sit. Plinius autem a uiola uestem cognominatam scribat: uerisimilius mihi fit antiquiores librarios iacinthinam pro ianthina nois deceptos similitudine inuertisse. Mar. quidem libro ii. ianthinam nõ iacinthinam uestem scribit. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ. Vis dare quæ meruit munera mitte togam. Quoniam uero ianthina prima syllaba breui legitur: eorundem quoq; uitio factum est: ut cum & ianthina scriptum in Persianis codicibus inuenirent ignari: cur & copula cui ianthina iungeretur ianthini in purpureum florem conuersi memores aliquantulum primis litteris imutatis iacinthina ipsi describerent. Et uero pro etiam ad maiorem ignominiam recitantis non sine summo artificio poeta posuit. Nam cum circa humeros & ianthina lena: hoc est etiam purpurea uestis sit: maiorem profecto reprehẽsionem meretur: q̃ si necessitate & inopia urgeretur. Quod ita esse non modo colore: sed etiam habitu uestis ostendit. Lena enim Seruio ac Festo autoribus uestis genus est habitus duplicis, & amictus auguralis: qua non solum domi: sed & militiæ utebantur. Nam super cætera uestimenta. Marcello teste imponebat̃. Vergi. eam Aeneæ tribuit. Tyrioq; ardebat murice lena. Demissa ex humeris: Iune. quoq; non humili uiro dedit. Cauet hunc quem coccina lena. Vitari iubet & comitum longissimos ordo. Reliquum est: ut siue iacinthinã uestem ab iacintho flore purpureo: ut iam prope usus obtinuit nominemus: siue ianthinam a purpurea uiola: ut scribit Pli. appellemus: nihil ad poetæ sensum pertinere sciamus. legentes hæc pro suo arbitrio iudicabunt. Cæterum quis hic sit: cui lena purpurea erat circa humeros ignoratur. Quidam Neronem intelligunt quem & carmina scriptitasse: & poemata decantasse constat. Nõnulli generaliter dictũ eẽ in oẽs scripta sua recitantes existimant. Ab habitu quidem uestis & audientium assentatione uir non ignobilis demonstratur.

IO. BAP. PLAV.

Rancidulum quiddã balba de nare locutus.
Phyllidas: hypsipylas: uatũ & plorabile siqd

CQVIDdam rancidulum. fetidum: putridum: insipidum: a carne sumpta translatio: quam. M. Tullius rancidam uocat in eo significatu: quo uulgus usurpat. Ora. Rancidum aprum antiqui laudabant non quia nasus illis nullus erat Credo hac mente q hospes tardius adueniens uiciatum commodius q̃ integrum edax dominus consumere: Rancidum expone insuauem & inamabilem. Rancidus senex Apuleio festiuiter: necnon mordaciter: dicitur hospes Milo uocabulo in amabili: & auaritiæ sordes exprimẽte. diminu. est rancidulũ Iuue. Nõ tñ his ulla unq̃ obsonia fiunt rãcidula: uerbũ est Ranceo: equo fit rancor: sicut a nigreo nigror: ab aceo acor: ab albeo albor: a tepeo tepor:

Armi.
Rancidus

Rancidulus.

—

a palleo pallor uerbale.Palladius:Receptacula olei semper sint mũda.ne nouos sapores ueteri rancore in
fecta corrũpant.⁋ De nare balba.Impedita balbutiẽti.Videtur autem notare græcos:& græcorum imita
tores:qui ita ꝓnunciãt literas aspiratas:ut non ore sed naribus loqui uideanť.subiungit.n.phillidas & hipsi
philas:hoc aũt faciũt:ut sit mellior:& dulcior:quã aũt eneruẽ & effractã Improbat.Quinti.balbi sunt:qui
uitio linguæ nõ bene exprimũt uerba.Cicero ad celiũ Balbus sum:quod nõ putaram.Idem in nono ad pa pirium.peto a te:ne pluris esse balbos:q̃ disertos putes.Nares autem appellari putãt ꝙ per ea nasi forami na odoris cuiusq; nari hoc est periti fiamus.uel a græco quod melius est per inuersionem literarum:qd̃ la tinis consuetum est:ut ρινες nates τερην tener:& id genus sexcenta.⁋ Phyllidas hipsiphylas.i. fabulas Plyl lidis:& Hypsiphiles.quas a multis fuisse scriptas ostẽdit dum numero plurali utitur.Demophoon antem(ut phyllidis fabulam breuiter narremus)Thesei ex phedra filius:ut ait theodontius auxilium græcis(ut Iust. li.ii.scribit)aduersus Troianos tulit:qui ab eo bello rediens tẽpestatibus maris:& longis erroribus actus in thraciã delatus est:ubi a Phyllide:quæ per ea tempora regina thracum erat portu.hospitioq; exceptus: & ab ea ardenter amatus in coniugem susceptus est:apud quã tantisper commoratus est: donec Mnesthei regis athennarum:qui patrem ui expulerat audita morte resarcitis nauibus:& data fide pollicitusq; intra mensem rediturum:Illam dimiserit.Qui cum ultra quartum mensem iam reditum suum distulisset. Phylis amoris impatientia:& doloris impulsu:& se spretam crederet:& eius reddituum iam desperaret . Zona sua gutturi Circunligata laqueo uitam finiuit:&(ut fabulæ ferũt)in arborem amigdalum sine foliis mutara ẽ: postea reuersus demophoon recognita truncus eius amplexus:qui ueluti sponsi sentiret aduentũ:folia emi sit: unde etiam teste Seruio phylla græce folia dicta sunt a phyllide Plini.uero in.xvi.scribit ꝙ arbor illa:ex qua philis se suspendit:nunq̃ uirescit Hipsiphilas:Hipsiphile filia fuit regis Thoantis:quæ cum argonau tæ illuc appulissent:lemni erat regina(nam uiros omnis interfecerant:& femineo regebantur imperio)hęc cum Iasone consuetudinem habuit:uerum consumptis duobus annis Hypsiphile:& ea grauida facta Iason tandem discedere Coactus est.Itaq; ex lemnodata fide Hypsiphili soluerunt:ut propositam expeditionem perficerent.cum igitur in cholchos delati essent:doctiq; fuissent a Medea de crudelitate patris:qui hospi tes sacrificabat:pollicitaq; esset se adiutricem ad perficiendum certamen:& draconem sopiẽdum: taurosq; uincendos(ut fabulæ tradunt)Iason iureiurando data fide uxorem futuram quoad uita superstes esset spo pondit.Ope igitur ipsius Medeæ uictoriam adeptus Iason eam secum adduxit:quod cum intellexisset Hy psiphi.dolens se relictam a Iasone:& aliam sibi prælatam ad eum scripsit. Verum a Iasone nunquam rece pta fuit.Sed cum cognitum fuisset a lemniadibus ꝙ duos filios masculos ex Iasone susceptos contra leges suas alerefaceret:& ad supplicium posceretur:Illa accepta nauicula fugere parabat:sed comprehensa a pi raris domandata est Lycurgo regi nemeæ:quæ cum eius filium opheltem nutriret : & redeuntibus a bello thebano regibus:& in nemæa silua pene siti pereuntibus:cum ab eis rogata fuisset: ut langiam fontem eis ostenderet:& ab adrasto argiuorum rege interrogaretur:quæ nam esset:dum ad omnia respondet diutius morãte.puer quẽ inter herbas:floresq; ludentem reliquæerat:a serpente interemptus est:uerum a filiis Tho ante & Euneo qui cũ adrasto erant cognita:& a lycurgi manibus liberata est.lege Statium in theba. apud quem longa narratione fata sua narrat Hypsi.⁋ Et si quid plorabile.i.si quid aliud huic simile a poetis est compositum:ut est elegia:quod carmen esse flebile nemo ignotat.Oui.Elegeia flebile carmen:sic.n. legen dum est non elegia:ut quidam perperam sentientes existimauerunt.

Belbi

Nares.

Phyllidis Fabula.

hypsiphil le.

Iason Ope Me deæ rapit nellus.

Locus Ouidiĩ

CORN.

CRANcidulum quidam balba de nare locutus:rancidulum.i.putridũ uel quasi asperi saporis contẽptæq; gulæ.⁋ Balba de nare:balbutire & h.d.refert quosdã uersus ita putride:ut uox eius uideretur mitti p nares relatitia ex uitio linguę.⁋ Phylidas hypsiphilas. Phylidias hypsiphylis reginarũ exit⁹ tristes fuisse noscũt.Nã phyllis ęgre ferens pegrinationẽ Demophoontis qui ad Troiã pfectus:die cõstituto non remeauit:suspen dio periit.Hypsiphyle uero una ex lẽniadibus mulieribus Thoãtis filia liberi patris neptis:postq̃ duobus fi lius factis apud Lemnum Iason deseruit q eo tpe cum argonautis uenerat:nec ad eam redut ex colchis tem perato post eum in suam patriam remeasse se neglectam ingratum eius amorem diu secum fleuit. His itaq; siquid est simile carminibus suis poetæ defluere.itaq; sine uocis asperitate pronunciant:ut audientium au res emolliant:& ponit historias & ea nomina quæ in carminibus necessaria nõ sunt:sed qa & amotoria sunt: ideo ponuntur:& si quid flebile:quia amantissime cantat.

Phyllis demopho on

IOAN. BRI.

CRANcidulnm:quidam:putridum & insipidum:sumpta translatione a carnibus rancidis:unde Hora.Rã cidum aprum antiqui laudabãt.⁋ Balba de nare locutus:hinc indignatur:quod pronunciatione malos uer sus & aliena scripta iuuare conatur.Balba:nare:balbutienti. ⁋ Phyllidas:fabulam phyllidis . ⁋ Phyllidas hypsiphilas:numero plurali satyrice dixit:quasi quæ a multis scripta essent.Phyllis regina Thracum fuit:q̃ Demophoontem Thesei filium regem Atheniensem redeuntem de Troiano prælio dilexit:& in coniugum suum rogauit.Ille ait se ante ordinaturum rem suam:& sic de eius nuptias reuersurum.profectus itaq; cum tardaret:phyllis & amoris impatientiam & doloris impulsu pro se spretam credebat:laqueo uitam finiuit: & conuersa est in arborem amygdalam sine foliis:postea reuersus Demophoon cognita re illius amplexus est truncum:qui uelut sponsi sentiret aduentum folia emisit.De hac Oui.& multi alii scripserant. ⁋ Hypsi phylas:Hypsiphile.Thoantis filia temporibus argonautarum a mulieribus Lemni regina cõstituta fuit ele ctis maribus:nam cum Vulcanus Veneris cum Marte adulterium deprehẽdisset in lemno:ut scribit Statius: Lemniades tanto Venerem contemptui habuere:ut cum omnibus diis sacrificarent illam omnino sine ho nore omitterent.Quæ illis irrita omnibus fetorem hircinum immisit:ob quod uiris euntibus in bellum ad uersus thraces spretæ communi omnium consensu uiros e bello reuersus interemerunt omnes præter hypsi phyle:quæ patrem Thoantem seruauit:eumq; naui imposuit:quem prospera nauigatione bacchus eius in Coum insulam præduxit.Hypsiphile structo rogo in propria regia alterius suppositi funera pro patre:quẽ occidisse aiebat celebrauit.Mox cum argonautæ Colcos proficiscentes eo peruenissent ab iis fœminis ho spitio ac lecto suscepti sunt.Et hypsiphilem Iason cum biennium cum ea commoratus esset:hortãtibus de niq; sociis pro discessu grauidam reliquit quæ gemellos peperit:Thoantem:scilicet & Eunuceum: quos de inde mater extra insulam alendos misit ne contra legem masculi domi nutrirentur:Seruatum igitur Thoã tem ab Hypsiphile cum Lemniades cognoscerent:eam ut perfidam ad cruciatum poposcerunt:at ea fugiẽs

Rãcidum Phyllis

hypsiphi le.

a piratis in littore capta: Lycurgo regi Nemeæ dono data fuit. In cuius seruitio dum filium eius opheltẽ qui postea Archemorus est dictus nutrix aleret. Et redeuntibus ab osibdiõe thebarum regibus arguiuis: ac in ue meæa sylua siti pœne pereuntibus: aquã indicaret suosq; interrogata casus exponeret: a filiis qui cũ Adrasto erãt cognita fuit: in quorum amplexibus dũ moratur infans quẽ inter flores & herbas ludentẽ liquerat: a serpente necatus est. Quod Lycurgus pueri pr̃ sentiens: mulieri necem parabat: sed a regibus & filiis seruata est. ¶ Vatũ & plorabile si qd deest est: ut sit. Et si qd. est plorabile uatũ. i. si quid aliud poetæ flebile scripserũt us simile: id est elegiam quæ carmen miserabile significat: ut Ouidius: Elegi flebile carmen.

BAR. FON. CRANcidulũ quidã: translatio a sapore ad uerba est. Rancidulum. n. nõ integri saporis & uetustate corruptũ ẽ. ¶ Balba de nare. in pronunciãtis irrisionẽ hoc posuit. spiritus. n. ad nares cum labitur: & in uerba difficulter cõcidit & pnũciationẽ integrã reddit. ¶ Phyllidas hypsiphilas: Phyllis: Lycurgi thraciæ: Hypsiphile Thoantis lẽni regũ filiæ fuere miserabiles in amore Phyllis Demophontem hypsiphilæ in Iasonem.

Eliquat: & tenero supplantat uerba palato
Assensere uiri. nunc non cinis ille poetæ
Felix? nunc leuior cippus non imprimit ossa?
Laudant conuiuæ. nunc non e manibus illis:
Nunc non e tumulo: fortunataq; fauilla:
Nascentur uiolæ? rides ait & nimis uncis
Naribus indulges. an erit: qui uelle recuset

IO.BAP. PLAV. CELIquat: uoce molli: liqda: cũ quodã lenocinio emodulatorio pnunciat: & uocem desoluit in catilenã. ¶ Suplãtat. i. pnũciat uoce retenta: & strãgulata: ut iucũdius: dulcius: & magis suaue uideatur: quod eorum est: qui auditores ad libidinẽ incitare cõcupiscũt.
Suppláto Supplãto a plãta pedis deductũ ẽ: & significat supposito pede aliquẽ in terrã deiicere: quod græci dñt υποσκελιζειν. ανοστηθι κυριε προφθασον αυτουσ και υποσκελισον αυτουσ scriptũ ẽ in psalmo apud græcos: qd̃ nostri. Ita interptantur. Exurge dñe pueni eũ: & supplãta eũ. Cice. Cõtendere debet q̃ maxie possit: ut uincat Supplantare eũ qui cũ certet. at manu pellere nullo mõ dẽt. Seneca ĩ pri. episto. ad Lucillium ille q supplantatus aduersariũ toto tulit corpore: unde p decipere quandoq; ponitur: nã & supponere pedẽ quodãmodo decipere est: & q ita deiicit: nõ tã uiribus: q̃ agilitate Corporis agit: recte ergo Persius dixit metaphoricos supplãtat: qa iste lenocinio uocis auditores quodãmodo decipiebat: cũ sic pnunciata carmina meliora: meliusq; . composita uiderentur. hãc pronnnciationẽ strãgulatã rephendit. Quit. in pri. Inst. his uerbis. Imprimis uitia (si qua sũt)
Expressa sint uerba oris emẽdet ut expssa sint uerba: suis quæq; literæ sonis enuntienẽ. Idẽ curabit ẽt ne extremæ syllabæ Intercidant. ut par sibi sermo sit. Tali sermone utentes fœminas euitandas esse pcipit Hiero. ¶ Assensere uiri. Irrisio summa: atq; subsannatio non mediocris in auditoris: qui poetam uoce molli: & strangulata: cõpressaq; ut gracilior: & suauior uideretur Hypsiphiles: uel philidis fabulas: uel aliquid aliud lachrymosum: & lamentabile recitantem laudauerunt.
Vir. ¶ Viri. Ironicos quasi molles: & effeminati. Nam uirum pprie cum dicimus: non tã sexũ significamus: q̃ robustũ: & fortem: uiri. n. propria est uitilitas & robur. unde uir nominatus
Virtus est: q in eo maior uis est: q̃ in fœmina: & hinc uirtus nomen accepit (ut docet Lactantius in li. de opificio) &
Error Guarini Veronẽsis Tullius Tus. unde error Guarini Veronensis est manifestarius. ¶ Nunc non cinis. uerba audientium in recitatoris laudem: & poetæ: qui opus recitatum composuerat: & est sensus nonne credis hunc poetã: cuius opera nunc præ manibus habemus esse felicitatis plenum: & est repetitio: quæ fit auctore Tullio: cum continẽter ab uno atq; eodem uerbo in rebus similibus: & diuersis principia sumũtur: cuiusmõi apud Ver. Nũ figeis
Felix occumbere campis: Num capti potuere capi? Num incensa cremauit Troia uiros. ¶ Felix. beatus fortunatus. super illo Ver. An phœbi soror: an nipharum sanguinis una sis felix Seruius ait. felicem esse qui dat: & qui
Cinis Cinerari? recipit felicitatẽ: unde pacatus in panegyrico inquit felicis est facere posse felicem. Cinis. a quo Cinerarius: & Cinislo deriuãtur p his: qui calamistro calefacto in cinere crispant capillos (ut Varro & Porphyrio tradiderunt) apud antiquos: & masculino: & feminino genere prolatus est: quod diligenter annotauit Prisc. Nõ leuior. profecto iste poeta tam luculentum opus: & elimatum composuit: ut eius ossa nullo pondere grauis
Vt terra esset mortuis leuis amicis optabat. & molesto præmi deorũ beneficio: ac munere credendum sit. Quod mortuis pro solẽni: & gratissimo beneficio optari ab amicis apud poetas obseruauimus. Oui. Ossa quieta pcor tuta requiescite in urna. Et sit humus cineri non onerosa tuo. Tibullus in. ii. Terraq; securæ sit super ossa leuis. Idem Si bene sub tenera parua quiescat humo. Mar. in. iiii. Mollia non rigidus cespes tegat ossa: nec illi terra grauis fueris: non fuit illa tibi Iuue. Dii maiorum umbris tenuẽ: & sine pondere terram Spirãtesq; crocos: & in urna perpetuum. Verg.
Cippus. Qui pceptorẽ sancti uoluere parentis eẽ loco. ¶ Cippus. cippus est colũna. q̃ in sepulchro erigebatur: sed p sepulchro accipitur. Ora. Mille pedes in fronte trecentos cippus in agrũ hic dabit. quod autẽ in sepulchris erigerentur colũnæ docet Diogenis tumulus: in quo erat colũna errecta: in cuius apice canis ex lapide pario sculptus conuiscebatur ad cynicum philosophum significandum Testatur: & hoc Homerus his uerbis. αλλωστεστηλημενειεμπεδονητεπιτυμβω. i. sed tanquã colũna in alicuius monumento firme collocata. Cippus quidã fuit in foro cæsaris: supra quem imponi se iussit. Caluus ille orator. cum uideret a clientibus
Philippi Beroaldi laus Catonis rei sui asinium pollionem circunuentum: propter quod Catullus uocat illum salicippium disertum (auctor Seneca) ubi per cippum methaphoricæ pontem (ut quidam opinantur) significauit. pceptor noster Philippus: ille beroaldus nulli doctrina: eloquentia: & eruditione postponendus salapusium legit apud Catullum tanq̃ a sale: & pusius composito uocabulo. alii aliter sentiunt. sed plura apud hermolaum est etiam Cippus Pli. Valerio. Oui. cæteris proprium nomen. ¶ Laudant cõuiuæ. quos secũ ad cœnam uocauerat: ut illum audirent recitantem: quæ sane ueterum poetarum fuit consuetudo (ut ostendit Epigr.) scribens i Pompo. In. vi. Quod tam grande sophos clamat tibi turba togata Non tu Pompo. cœna diserta tua est. Conuiuæ
Cœpulones eleganti uocabulo cæpulones: & conuictores quasi simul uiuentes uocantur: qui ex præcepto legis conuiualis nõ plures: q̃ nouam esse debent: nec pauciores: q̃ tres. oportet. n. numerũ. Cõuiuarum a gratiarum numero incipe: & pgredi ad musarum. i. pficisci a tribus: & cõsistere in nouẽ: nã multos esse inqt. M. Varro. nõ cõuenit: q turba plerumq; turbulenta est. Archestratus poeta. εστω δ η τρεισ η τετταρεσ οι ξυνα παντεσ το πλειστον
Nũs cõuiuarum. η πεντε ... μισθοφορων αρπαξιβιων σκηνησ τρατιωτων. hoc est conuiuæ: aut tres: aut quatuor: aut non plures quinq; sunto alias mercenariorum: & rapto uiuentium conuentus fuerit: Athe

neius quoq; auctor est olim nō plures quinq; in cōuiuiū adhiberi solitos. Illud licet notissimum nō tamē silētio ptereundū dictū de numero cōuiuaę: put meminit Iulius capitolinus: septē cōuiuium: nouē uero conuitium. in timæo Platonis tres: aut qnq; sequuntur illis uerbis εισ δυο τρεισ ποιδ ιτιτατεσ. Quales uero debeāt eē cōuiuæ docet. A. gellius li. xii. ex snia Varronis: sermo ai epularis hoc est: qui serif inter epulas dēt esse iucūdus. atq; Inuitabilis: & cū quadā illecebra: & uoluptate utilis: dum uescimur tunc tacēdū est: ob hoc dixit Gellius Interea puer uenerat: & olla de ferbuerat: Tēpusq; eē ceperat edendi: & tacendi. ¶ E manib³. Manes (ut ait Seruius) sunt aiæ illo tpe: quo de aliis recedētes corporibus in alia nōdū transierūt: sunt aūt noxie: & dicunf per antiphrasin: nā manū bonū est: unde ēt & mane dr̄. Mar. capella in nuptiis philologiæ li. ii. refert manes iam bonos: q̄ truces eē: quos ασ αθανο ακακονσ δαιμονασ memorat græca discretio: quos maiores nostri adorabāt: unde ait Pli. in. vii. post sepulturā aliæ: atq; aliæ maniū ambages: sensum Inferis dando & manes colendo: deūq; faciendo q iā ēt hō eē desierit: de manibus plura Apuleius in demo. Soctāt: Augusti. in. viii. de ciuitate tradiderūt. ¶ Tumulo. sepulchro illius poetæ. Tumulus est terra tumens: itaq; pōt esse collis naturalis. Vt Et tumulū capit unde ois terra uideri. est ēt terra opa humana coaceruata: tumulus: & qa sepulchra ornabātur huiuscemodi accruis tumulus p sepulturæ ponif: ut hic: & In. iii. Enei. Gemitus lachrimalis imo auditur tumulo. ¶ Fortunataq; fauilla. i. felici: fausta: tāgit morem antiquoę apud quos corpora mortuorum Cremabantur: licet id apud Romanos non fuerit ueteris instituti: terra condebantur. At postq̄ longinquis bellis obrutos erui cognouere: tunc institutum. auctor. Plin. lib. vii. naturalis histo. ubi plura. ¶ Rides. uerba introducti ad Persium istorum assannas: fatuitatesq; ridentem. ¶ Vncis naribus indulgēs. crispatis: detortis: Corrugatis: quod Indicium est indignationis: irrisionisq;. ¶ Naribus: enī derisus: contemptus: fastidium significari solet: auctor Quinti. cuius rei testimonia sunt apud Auso. Hiero. cæteros græci appellant γρυπον qui habet nasum adūcum Plu. περσαι τανσ γρυπανεραστι. Apu. lib. viii. Nare detorta magistrum suum uarie Cauillantur. ¶ An erit qui uelle. Silius Italicus his uersibus homines ad laudem genitos cecinit Ad laudes genitum capiat si munera diuum felix ad laudes hominū genus. M. T. Inquit oēs trahimus laudis studio & optimus qsq; maxime gloria ducitur: exquo Persii aduersatius: qui gloriam: & plausum popularem spernat posse inueniri neminem uidetur existimare.

Quales cōuiuæ

Inter epulas qualis sermo manes.

Mane.

Tumulus

Cadauera cōburebantur.

Narib³ fastidiū significatur

Hoies ad laudē geniti.

¶ ELiquat. Cū lenocinio uocis pnunciat: & uocem dissoluit in cātilenam. ¶ Et tenero supplantat uerba palato: dicit molle & fragili. ¶ Supplātat: supprimit mutatis accentibus currat: quasi sonus uocis canoræ ultimi plasmatis soni leuiter infringitur quo iucundior fiat. ¶ Assensere uiri. tropicos modos dicit auditores. Item qui eius ora maledicta uoce sua laudent. ¶ Nunc non cinis ille poetæ fœlix: uerba adulantiū per irrisionē: cinis poetæ fœlix est: quotiens de mortuis bene loquitur. Veteres. n. dixerūt prægrauari corpora eorum qui tm̄ corpori studētes nihil memorabile reliquerūt. Non leuior cippus est: Cippū pro sepulchro posuit: ut fermētū p aculo. pprie. n. Cippus est lapis sepulchri: laudat eū nunc uno poetę personā hoc stusus redēatos poetæ ab uno cōuiua hoc aūt irridēs dicit. Nūc nō e manibus illis: hic manes p ossibus posuit. Iterū facit uoce illius recitātis in cōuiuio. ¶ Nūc nō e tumulo: fortūataq; fauilla: Nascenf uiolæ: res uoluptariæ uel amœnæ: qm̄ in sepulchro eoę q bn̄ meruerūt uiolæ nasci memorātur. Hæc aūt uerba psonæ ei³ facit quā retulit uersus poetæ i cōuiuio existimātis & dicētis poetæ fœlicē eē: & illi defuncto leuē terrā futurā: cuius scripta oibus dulcia sunt. Tumulus dr̄ terræ aggestio ubi nulla memoria ē. ¶ Rides ait: & nimis uncis naribus idulges: a hyppophora. i. obiectio illius culpati poetæ: ad Persiū & h. d. rides & nimiū idulges cachinoi alibi das operā: bn̄ aūt dicit. ¶ Vncis narib³. Incuruanf. n. nares. cū eas soluto risu cōtrahimus. Vt Hora. in primo sermonum: Minus aptus acutis naribus: & alio loco naso adunco. ¶ An erit qui uelle recuset.

CORN.

Fermētū

Cippus

Manes

Viola.

Tumulus

Cachinus

Horatius

¶ ELiquat. i. cum uocis lenocinio pronūtiat: tractū ab iis quæ igni aut calore aliquo liquari. solēt. ¶ Supplantat: supprimit. i. non aperta uoce effundit: sed quasi uoce strangulata pronuntiat: quo leuius & suauius esse uideatur. ¶ Tenero palato: aut ironia est. i. palato delicato: aut palati epitheton. ¶ Assensere uiri: ironia est & risu pronuntianda quæ sequūtur. ¶ Viri: ironicos quasi mulieres. ¶ Assensere: præbuere quæ dixerunt. ¶ Nunc non cinis ille poetæ fœlix: Verba laudātium scripta aliena: ironia est poetæ. ¶ Non leuior cippus nūc iprimit ossa. i. certe: ita bene dixit poeta: ut eius ossa deorū bñficia lapide sepulchri non urgeantur: talia solent mortuis optari. Oui. Ossa qeta precor tua reqescite in urna. Et sit humus cineri nō onerosa tuo. Iuue. Dii maioę umbris tenuē & sine pondere terram. Spirātesq; crocos & in urna ppetuū uer. Mar. Si tibi terra leuis: mollisq; tegaris arena. Tibullus uero cōtra. Otu q uenerē docuisti uēdere prius. Quisqs es infœlix urgeat ossa lapis. ¶ Cippus: sepulchrū. Hora. Mille pedes in frōte: trecētos cippus in agrū Hic dabit. ¶ Laudāt cōuiuæ: irrisio est in laudātes q in assentatione principis ita laudant carmina ab eo recitata. ¶ Nunc non e manibus illis laudantiū uerba. Manibus Manes anti q aias inferoę dixerūt. Manes tamē dii ab auguribus uocabāt q p eos oia manare credebāt: eosq; deos supbos: atq; inferos dicebāt: autor est Festus. ¶ Fortunataq; fauilla: morē antiquoę respexit: apud quos corpora mortuoę cremabanf: licet id apd Romanos ueteris nō fuerint instituti terra cōdiebanf. At postq̄ ut scri. Pli. longinquis bellis obrutos erui cognouere: tūc institutū tamen multifarie. priscus seruare ritus: Sicut in Cornelia domo: nemo ante Syllā dictatorem traditur esse crematus. idq; eū uoluisse ueritum taliōnē eruto. C. Marii cadauere. ¶ Rides ait uerba monitoris introducti ad Persium. ¶ Vncis naribus indulges. ridendo enim nares in rugas contrahuntur Martia. Et pueri nasum rhinocerotis habent. Hora. Acutis naribus horum hominum rideri possit: Et alibi Persius. Ingeminat tremulos naso crispāte cachinos. ¶ Nares: a naritate: ideo dictæ sunt: quia nos odoratu doceant: præsto & prope esse quod adhuc oculi non uident. An erit qui uelle recuset.

IOAN. BRI.

Supplantare.

Cippus

Manes.

Nares

¶ ELiquat. Liquida mollisq; uoce pronunciat. ¶ Tenero palato: in translatiōe uerborum manet. Supra. n. dixerat. liquido cum plasmate guttur mobile colluerit. Nūc uero eliquare: & tenerū palatum ob eiusmodi causam dicit. ¶ Supplantat uerba. molli uoce pronūciare ac quodammodo de industria extremis syllabis uerba inculcare eorū est qui auditores ad libidinem excitare cupiūt. Nam cum leuiter uox infringif: sonus ipse manat iucundior. De simili pronuntiatione Iuue. Ait Vox blanda & nequa digitos habent. Hunc tamē pronunciandi modum Quinti. primo institutionum his uerbis reprehendit: in primis uitia si qua sunt oris emendet ut expressa sint uerba: ut suis quæq; literæ sonis enuntientur: & paulo post curabit etiam ne extremæ syllabæ intercidant: ut par sibi sermo sit. ¶ Assensere uiri: quāuis auditores assenserint non tamen pro

BART. FON.

pterea bonum ac probandum poetam esse significat.¶ Num nunc:in repetitione non repetito color est:quę Tullio autore fit:cum continenter ab uno atq; eodē uerbo in rebus similibus & diuersis principia sumūtur cuiusmodi apud Verg.Num sigeis occumbere cāpis.Num capti.potuere capi:num incensa cremauit Troia uiros:¶ Num leuior cippus:terra coagerata in cumulū cippus est:& p sepulchro interdum capitur. Hora. in sermonibus.Mille pedes in fronte trecētos:Cippus in agrum hic dabat.¶ Rides ait:respondentis loquiť uerbis.¶ Et nimis uncis naribus indulges:nimis irridens nasum enim in rugas crispanos cum quempiam irridemus.Hora.Naso suspendis acuto.

Os populi meruisse:& cedro digna locutus
Liqre?nec scōbros metuētia carmia nec th⁹?
Quisquis es o:mō quē ex aduerso dicere feci.
Non ego:cum scribo(si forte quid aptius exit
Quādo hæc rara auis ē:si quid tñ aptius exit)
Laudari metuā.neq; eni mihi cornea fibra ē.

IO.BAP. PLAV. Mereo. Mercenarii Meretrices libri oleo cedrio ungebantur Cedrus.

OS populi:laudem:populare præconium uulgi plausum.Meruisse:hoc in loco mereo qđ mereor significat,ut apud Plau.Et si aliter meres promereris.alias apud Sta.Oui.Sue.ceteros militare.Apu. Ibi inq̄ in athide primis pueritiæ stipendiis merui: est etiam merere sordissimum quæstū capere: unde Mercenarii:& meretrices dicuntur.A.gellius Lais Corinthia ob elegantiam:uenustateq; formæ grādem pecuniam demerebat.¶ Et cedro dig. ordo ē: & linquere carmina digna cedro.i.quæ diutius durent & perpetuo seruentur:nam libri.(ut scri.Victru.li.ii.)oleo cedrino uncti:nec tineas:nec cariē timēt: qđ docet & Pli.scribens.Cn.Terentium scribam agrum suum in Ianiculo repastinantem offendisse arcam . In qua Numa:qui Romæ regnauit:situs fuisset.In eadem etiam libros eius repertos e charta:durasseq; annos. d.xxxv.illesos a tineis:q cedrati erant.i.oleo cedri perfusi:Cedrus autem arbor est auctore Diascoride (quædam parua)ac spinosa fructu iunipero similis.Alia maior fructus eius cypresso similis:sed minor & cedrides uocatur Cariem uetustatemq; non sentit:nec rimam fissuramq; capit sponte:ex cuius arboris trabibus tectum fuit templum dianæ ephesiæ(ut auctor est Pli.)apud quem plura de cedro:& apud Theophrastum li. iii.lectitabis.Illud autem notatu dignum q antiquitus cedrus in delitiis.Inter odores utebatur iuxta illud Maronianum.In.vii.Vrit adoratā nocturna i lumina cedrū.uersum.Homeri ex.v.odis.hic ēt docēte subscripsimus.τηλοσε δ' οδμη κεδρου τε ευκεατοιο θειου τ' ανα νησον οδωδει δαιομενων.i.pcul odor cedri:& citri ardētiū p insulā redolebat:ex quo Colligimus nō parū errare q citrū & cedrū eandē eē arborē existimant . Apud Dionē in & aliquos scriptores græcos Cedrū & poma cedra p citro:& citrus appellata inueniunť:q aūt(qđ pene oblitus sum)oleo cedrino ungerenť libri docēt Mar.Oui.Ora.cæteri.¶ Nec metuētia.Scōbros.i. quibus ob elegātiam:& dignitatē nullum Immineat periculum a salsamentariis:a quibus cuculis papiraceis ex uilioribus carminibus confectis pisces inuolui consueuerunt:est autē Scombrus piscis:cui sub aquis sulphureus est color:extra qui cæteris:ex quo laudatissimum garum fiebat in finibus carthaginis Spartariæ:a cetariis:sociorum appellatum singulis millibus nummum permutantibus congios pene binos:auctor Pli. lib. xxxi.cap.vii.sumptum autem hoc est ex illo catull.Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas:ex quo est & illud Martia.Nec scombris tunicas dabis molestas.¶ Nec thus.quod aromarii siue speciarii uendentes cucullis inuoluunt:qui fiunt ex libris insulsis:& ingenium non habentibus:quo uiuant: de thure autē:quod a uerbo θυω sacrifico deriuatur multa.Plinius q̄ qm uulgata sunt non referemus:illud tm̄ non prætereundū censeo:quod tradit apostata ille magnus porphyrius: Thymiamate.i.hoc est thureo suffimine deos coli eē conueniens:tum quod gratius:& acceptius: Tum quod purius:& emaculatius q̄ hecatombe.Deos enim sanguis haud q̄q̄ oblectat:hinc athemensibus petentibus quare Lacedemoniis potius dii:q̄ sibi uictoriam largirēť: cum athenienses sacrificarent egregius hæc suscepit(ut utar uerbo Apuleano)hāmon:placere sibi magis lacedemoniorum benedicta:quam reliquorum cuncta græcorum sacra Auctor Plato In.ii. de uoto . Hippocrates granum thuris:quod græci chondros dicitur : Pyrena hoc est nucleum quandoq; appellat . Libanos : græce dicitur odor thuris : quod ideo dixi : ut obiter corrigas codicem Plinianum in .xv. capitul. xviii.ubi sic passim legitur: lebasneos thuris odore ; ut scribe libaneos . idest λιβανιον siue λιβανωδες.

Thus. Thure colete deos gratius q̄ hecatōbe. Condros Libanos Emaculatus Plini?

¶ Quisquis es.aduersarium in hunc sensum Persius alloquiť:O tu.quem in opere meo aduersariū mihi constitui:si aliquando ex prōptuario literario:ex incude:& officina nostra exit opus aliquod tersum: elucubratum:perfectū ingenio:& ellaboratum industria:tunc nō metuo laudari:laudes tunc nō floccipendo: etsi ei.n. hoc hois ingenii obstupescentis:& cornea duritie præditi:& penitus homicidæ:(qui enim famam suam negligit homicida creditur)sed existimo in illa laude: qua auditores te recitātem prosequūtur:& celebrāt: ne pote adulatoria:summum finem bonumq; extremum non esse collocandum:pp quod uirtutibus debeas incūbere.¶ Si qđ aptius exit.i.si quid apte:eleganter:graphiceq; composuerim.Quādo hæc rara auis:uerecunde uires suas extenuat.dum dicit se raro aliquid scribere:quod dignum:& luculentum existimeť:& ē prouerbialis locutio:qua utitur & Iuue.Rara auis in terris.Marullus.Itē poeta elegantissimus Rara rara auis est bonus poeta: Alludit autem ad phœnicem auem:quæ sola in mūdo est.Oui.Et uiuax phœnix unica semper auis.sacra est soli: unde cecinit.Claudianus: Hæc fortunatus nimium titanius ales Regna colit:in hanc auem: de qua Pli.Lactantius.Hiero.mutatus fuit ceneus(ut scribit Oui.in.x.met.)qui utriusq; sexum habuisse diciť hinc Statius.Nec magnū ambigui fregerunt cenea sexus.Ver.Et iuuenis quondā nūc fœmina cene⁹.

Phœnix. Cene:in phœnicē.

¶ Non est mihi Cornea fibra:nō sum tā stupidus:non sunt præcordia mihi tam Cornea:ut uoluptatē nō afficiar:& nostrū non tentent gaudia pectus:cū ppter aliqd egregie uel dictū: uel factū uiri me celebrāt:& laudibus nō modicis psequunť.¶ Fibra fibrū antiq(ut ait.M.Varro.)extremū dixerūt: unde fibræ dictæ sunt extremitates omniū rerū:& iocinoris Cōr.celius in quarto:iecur in quatuor fibras diuidiť Ver.Cui pecudū fibræ:cœli cui sidera parēt.Pli.Murū iecusculis fibræ ad numerū lunæ dierū in mēse cōgruere dñr:dñr & de pulmone aliisq; uisceribus:Cuius rei testis est Cornel.celsus de pulmone sic scribens. in duas fibras ungulæ bubulæ mō diuidiť Lucanus:pulmonis anheli fibra latet.Quin & radices Pli.Ver.M. Tullio fibræ dñr: q arborū herbarū ue extremitates sunt.¶ Cornea.dura ferrea addamantina:ut laudis dulcedine nō moueať: a corno uel a cornu.natura ab utroq; deduciť Corneus.Ver.Cornea bina ferunt.Præfixa hastilia ferro.Pli. pro labris cornua:& acuta uolucribus rostra.hoc a cornu:illud Corno,

Fibrum Fibræ. Corneus. Caducares.

¶ COS populi meruisse.idest fauorem:& hoc dicit:inuenitur homo qui contemnat fauorem:nec uelit eẽ lau- CORN.
datus a præsentibus auditoribus famam sibi ac existimationem poetæ per omnem liquere. ¶ Et cedro di-
gna locutus:carmina digna cedro: ideo dixit.Nam mos apud ueteres erat chartas in quibus scribebantur
oleo cedrino ungere:quasi & ipsas diu durabiles facerent:& a tineis conseruarent. Alii. dicunt genus ligni
ꝙ dignum bibliotheca habetur.Nunc ergo dicit.quis non uelit ea carmina scribere:quæ & populus laudet
& crebro perungantur:quo diutius durent zeuma uelit. ¶ Nec scombros metuentia carmina:nec thus.Quę Tinea.
carmina nullum periculum habeant apud salsamentarios & thurarios: ideo dicit ꝙ chartæ in quibus uilia
carmina scribebantur quasi non necessaria:ad thus inciduntur inuoluendum ad salsum scombri dicũtur pi- Scõbrus.
sces salsi de quo fit optimum garum:per scombros:ergo significat salsamentarios : per thus pigmentarios.
Hæc & Hora.pri.episto.dicit.Ant fugies uticam aut uinis. ¶ Quisquis es o modo quẽ ex aduerso dicere fe- Horatius
ci.Hæc uerba sunt Persii ad quemlibet poetam laudis cupidum:& hoc dicit.at tu quẽ in hoc libro affatũ si-
mulaui aduersarium qui mihi obiicis risum importunum audi:mimica & comica exclamatio:quoniam nun-
q̃ omisso recto sermone extra scenas soli loquuntur sustinentes suam personam:aut aliquo ex hominũ uer-
ba interponit.Ideo tu quem induxit extra loquentem & eam non inducit personam quam ab initio induxit
alterna narrante. ¶ Non ego cum scribo:si forte quid aptius exit.Quando hæc rara auis est : siquidem tum
aptius exit.Laudari metuam credo est.Non ego laudari metuam:immo dico fauorem appetendum esse :&
gratum:uersibus laudabilibus exhiberetur:sed forte id inueniretur in meis uersibus gratiosum ꝙ raro con
tingat non fugio laudem cum scribo. ¶ Quando hæc rara auis est. Translatio sumpta a phœnice quæ dici- Phœnix
tur sexcentesimo anno colorem habere niueum q̃ omnes uirgas odoriferas colligit & sibiipsas parat. Mox
autem ut sol occidet et se flãmis imponit & cũ sol oriri cœperit de cineribus suis:& cum sole nascitur:& hoc
ꝓuerbialiter dr̃:rarã auẽ quã post longũ tp̃s uidemus.Et hoc Persius nerecũde:raro se cõmode dicit scribe
re:ceu phœnix quæ circa partes indiæ est & tandẽ ad uidẽdũ hoĩbus ꝑfert.Itẽ scribo p̃ntis:& exit posterior
sillaba nõ subibo:Persiũ notissimũ hominũ exit dixisse correpte q̃nis qdã ꝑducant eã & uerbi pręteriti tp̃is
faciãt. ¶ Laudari metuã.i.noli laudari. ¶ Neq;.n.mihi cornea fibra ẽ:synecdochicũ.i.corniuũ pectus:metha- Fibra
phoricos durã quoq; & adamãtinã dicimus frontẽ iprobã.Fibra est pars iecoris synecdochicos ꝓ tota fron
te accipi dẽt.Vnde qui affectibus nõ mouenť durã hñt fibrã cũ præcordia:contra.h.d.nõ tñ ab humanitate
dissentio:aut adeo durus sum sensu:& ea q̃ humanitatis sunt solus spernam.i.ut possum nõ lætari laudatus:
nec dolere culpatus relatiue est ad regulam patientiam quoniam negligit laudem & culpam spernit.

¶ COS populi meruisse.i.inueniť ne quisquam qui plausum populi:& laudes cum ex merito ueniãt contẽnat. IOAN. BRI.
¶ Os populi.i.laudẽ. ¶ Cedro digna.i.quæ perpetuo seruentur.illi.n.tãta uis est & præcipue q̃ in Syria na- Cedrus
scitur:ut in ægypto corpora hominũ defunctoꝝ ꝑfusa eius liquore q ex ligno mõ aquæ fluit seruenť libri:
auctore Vitruuio oleo cedrino tincti nõ timẽt tineas:nec cariẽ.Et Hemina in annalibus scriptũ reliquit:li-
bros Nũmæ reptos a Cn.Terẽtio sub ianiculo non fuisse consumptos q̃uis annis q̃ngẽtis.xxxv.infossos q̃m
cedrati essent.Mar.quæ cedro decorata purpuraq; nigris pagina creuit umblicis.Idẽ alibi.Cedro licet am-
bules perunctus. Hora.Speramus carmina fingi posse linẽda cedro Oui.Nec titulus minio:nec cedro char-
ta noteť. ¶ Scombros metuentia:Papyraceis cuculis salsamenta uendebantur.Mat. nec rõchos metues ma Scombri.
lignorum:Nec scombris tunicas dabis molestas.Scombrus piscis ex quo laudatissimum fiebat garum : hoc
salsamenti genus est.Mar.Expirantis adhuc scombri de sanguine primo.Accipe fastoꝝ munera chara gaꝝ.
Hinc dicta est Herculis insula ad Carthaginem spectans a scombrorum multitudine captorum Scombria:
autor est Strabo. ¶ Nec thus.in Arabia colligitur in Sabota monte excelso.Regione Saba.Saba uero my- Scõbria insula
sterium significat:ut græci interpretantur.Ver.India mittit ebur molles sua thura sabei. ¶ Quisquis es o Thus
modo.Monitori introducto respondet Persius. ¶ Non ego cum scribo si forte quod aptius exit Laudari me Saba
tuam.Hoc ad illud refertur.An erit qui uelle recuset os populi meruisse.Sensus est.Non nego inquit si quod
recte me scriptũ fuerit:mihi quoq; placere laudes populi. ¶ Quando hæc rara auis est.Verecunde suas ex-
tenuat uires:sumpta est translatio ex phœnice:quem unum in toto orbe tradunt aquilæ magnitudine , aut
fulgore circa colla:cætera purpureum:cæruleam roseis caudam pennis distinguentibus : Christis faciẽ ca- Phœnix
putq; plumeo apice honestare,Sacrum in arabia soli esse uiuere annis sexcentis sexaginta prodidit Mani-
lius senator ille maximus nobilis doctrinis doctore nullo:Senescentem cassia:thurisq; surculis construere:
nidum replere odoribus:& super emori:ut ossibus deinde ac medullis nasci primo ceu uermiculũ.deinde fie-
ri pullum.Corne.Valerianus phœnicem deuolasse in ægyptum tradit:allatumq; esse in urbem.Claudii prin
cipis censura:& in comitio positum quæ omnia:ut fabulosa scri.Pli.Oui.Et uiuax phœnix unica semp anis.
¶ Fibra:pectus.Fibra extremum dicitur iecoris:& cuiusq; fere uisceris.Antiqui fibꝛ dicebant extremũ: uñ
in fagis fimbriæ dñr.autor est Varro.Fibræ item dñr in portis:& arboribus. ¶ Cornea dura:ut laudis dul- Fibra
cedine non moueatur:Corneum:& a corno:& a cornu deduci potest a corno.Vir.Cornea bina ferunť præ-
fixa hastilia ferro:a cornu Pli.Pro labris cornea & acuta uolucribus rostra.

¶ Os populi sermonem ac laudem:quæ quia non nisi ore fieri potest:id quod facit pro eo qd sit denomina- BART. FON.
uit.Et cedro digna elegantia:& perpetuo seruari digna.Cedrus enim arbor tineam nescit.& non facile uetu
state corrũpiť. ¶ Scombros:marini pisces scombri sunt qbus in aquis sulphureus color est:extra aquas ue-
ro idem:qui cæteris atq;:ut Strabo uolumine.iii.auctor est.Ex his harũ optimũ hoc salsamẽti genus est:cõ
ditur quo liquore:ut scribit Pli.nullus pene præter unguenta maiore in pretio eẽ cœpit:tãto uero scombro
rũ multitudo in freto hispano est:ut insula ad cartaginem nouã spectans:ab eaq; urbe ad quatuor &.xx. sta
dia distans a scombris sit scõbria nuncupata. ¶ Quisquis es o modo.respondet Persius non se uerã laudem
quæ ex recte scriptis oriať quærere:sed plausus assentatoꝝ contemnere.Si forte quid aptius exit.si qd apte
concinneq; descripserim:quod raro paucisq; contingit:tũc laudẽ meritam non recuso:hoc aũt loco cõdupli
catio est rõne amplificationis facta plurium uerboꝝ iteratione. ¶ Neq;.n.mihi cornea fibra nõ ita dura ꝑ-
cordia mihi sunt:ut laudis amore nõ efficiar . Fibrę uero q̃q̃ & iecoris & cordis:& cuiusq; uisceris extreme p
tes:& uenaꝝ quoq; pertennes quidam meatus per quos sudor emanat sunt:tamen etiã quãdoq; arboribus
tribuunť.Pli.n.de arboꝝ sationibus solum ait legi oportere q̃ maxime rimosum ne sol exurat fibras:q uero
laudis spiritu non afflanť:corneas:quasi præduras fibras habere dicuntur.

> Sed recti finemq; extremumq; esse recuso
> Euge tuum: & belle. nam belle hoc excute totũ.
> Quid non intus habet? non hic est ilias acci
> Ebria ueratro: non si qua elegidia crudi
> Dictarunt proceres: nõ quicquid deniq; lectis

IO.BAP. PLAV. ¶SED recti finẽ. ordo est sed ego recuso euge: & tuũ belle: eẽ finẽ: & extremũ recti. i. nõ credo uirtutẽ pp gloriã eẽ colendã: sed pp se. gloria. n. nõ efficit hoiem felicẽ: gloria uõ est finis felicitatis: quẽ quaerimus: cũ sit res
Gloria caduca: & intra breue seculũ flacescat: unde merito exclamat tragicus poeta O doxa: doxa: o gloria: glia qd
Virt⁹ se ipsa cõtenta aliud es: q̃ auriũ inflatio magna. ¶ Recti finẽ. pp quẽ uirtutẽ colere debeã: qã pp se nõ autẽ pp aliud expetit̃ uirtus (ut tradũt philosophi): q̃ se ipsa cõtenta est (ut docet. M. Tullius in. iii. tus. his uerbis) Prudẽtiae uero quid rñdebit dicẽti uirtutem se eẽ contentã: unde Silli. in. xiii. punicoꝝ. ipsa qdẽ uirtus sibi met pulcherrima
Excutio. merces: Quã plane s̃niam Claudianus his uersibus mutuatus ẽ: ipsa qdẽ uirtus p̃tiũ sibi nõ opis externae cupiẽs: nõ indigna laudis: Diuitiis aiosa suis. Immotaq; nullis casibus ex alta mortalia despicit arce. ¶ Euge tuũ & belle. uoces appludentiũ poetae recitãti: plenae pfecto adulatiõis: & iõ paruipẽdendae. ¶ Nã. reddit rõnem: quare laudes
Excussores. auditoꝝ floccifaciat. ¶ Excute. inspice: euolue. Excutere pprie e mouere: Cicero: Explica: atq; excute intelligentiã tuã. Plau. Excute dũ palliũ. Sed qa uidemur q̃si res pensitãdo mouere factũ est: ut ad il-
Explodẽdi adulatores lud p metaphorã referare: aliqñ est eurere. Ver. Excutit̃ pnusq; magister. A quo dñr excussores eq; q sessorẽ deiciũt. Pli. Excusso Circensibus auriga: cucurisse excussores cõstãt: & primatũ obtinuisse. ¶ Quid nõ intus hẽt. s. inanitatis: derisionis: adulationis: & assentationis: q̃ multoꝝ uitioꝝ mater est. ¶ Qua pp (ut idem Per-
Laus Iuliani & Augusti. sius facit: & p̃cipit) explodendi sunt assentatores: adulatoresq;: qui ad uoluptatẽ loquuntur oia: nihil ad ueritatẽ: uñ merito laudat Mamertinus Iulianũ impatorem: q aduersus oẽs assentatoꝝ illecebras: captiõesq; munitus eẽt: quodq; a fucatis adulantiũ uenenis piculũ nullũ foret. Augustũ ẽt celebrãt: ex eo q oẽs adulationes in decoras represserit. haec dixisse placuit: qa nemo hac tempestate: nisi metus assentator: qui igniculũ brumae si tpe posces accipiat endromidẽ ad honores scãdit: & dignitatibus cõdecoratur, pbitas aũt & uirtus laudat̃: & alget. ¶ Nõ hic est ilias acci. facessant inquit Persius uestrae Adulationes: quibus recitantibus applauditis irrisionibus: & subsannationibus refertissimis: nam labeoni: caeterisq; quiritibus nõ sum similis: qui gloriae: & laudis studio tantopere tenentur: ut ex re: & opere ẽt insulso: & inepto laudari: & celebrari cupiant: quod ut assequamur cõuiuas conducunt: hoc nostrę tempestatis homines q̃ plurimi faciũt: unde fit ut uitã in gloriam supplicium existimantes ambiant: rogent: supplicent. Iniurias: & contumelias non paucas p-ferant. ut ad honores. cupitos, exambitosq; aliqñ perducantur. ¶ Hic. liber meus. ¶ Ilias acci. opus acci labeonis: de quo suprascripsimus: hic aũt (ut Innuit Persius) Iliada Homeri uersibus latinis fuerat Interpretatus: adeo puerse ut opus suũ ipse: nõ intelligeret (ut qdã dixerũt) multi existimãt hũc labeonẽ opus Homeri de uerbo ad uerbũ cõtra p̃ceptum Oratii in linguam latinã trãstulisse: qd nequaq̃ eius est: q seruare uelit eloquii uenustatẽ: tales uocãt graeci παραφρασταί. ¶ Ebria ueratro. i. plena ueratri: qd sepi sumpserat:
Elleborũ ut melius: & elimatius iliada Homeri interpretaretur. Eleboꝝ autẽ: quo peculiariter medici cathartes utũtur: nascitur in antycira. Oui. In ii istibus. Ibibe dixissem purgantes pectora succos. Quicquid & in tota nascitur antycira. Quod pleriq; studiorum gratia ad prouidenda acrius: quae comentabantur: saepius sumptitauerunt: ut carneades responsurus zenonis libris: Auctor Pli. lib. xxv. plura A gellius lib. xvi. & Stra. li. nono helleboro cothurnices uictitant: ut autumat Alexander aphrodiseus. Galienus in libro περὶ κρασέων. Cicuta inquit sturno: & coturnicibus helleborum est cibus: hominũ autem uenena. Plini. lib. x. naturalis historiae. Coturnicibus ueratri semen gratissimus: quam ob causam eas danauere mensis: simulq; Comitialem morbum de spui assuetum: quem solae animalium sentiunt p̃ter hominem. unde Apuleius rustice magis q̃ sci-
Locus Ouidii te dixit morbo comitiali asellum conflictari: hoc dicit: ut obiter codicem Ouidii in primo amorum emacules: ubi legitur Ecce coturnices inter sua praelia uiuunt forsitan: & fiunt inde frequenter anus: ut lege prandia. Plautus in rudente helleborosum fatuum: & dementem appellat: qui indigeat helleboro: de quo plura
Locus Plau. inferius: potes & apud Plautum helleborosum purgatum: & helleboro fatuus medente: (ut est apud Philostratum) exponere. ¶ Non si qua elegidia. ordo est hic liber meus non est elegidia: si qua Crudi proceres di-
Crudus ctarunt: idest mihi talis non est natura: tales mores: quales ingeniti: atq; insiti sunt istis summatis uiris: & potentioribus: qui ex qualibet re etiam minima: ex quocunq; opusculo laudes: & gloriam conductis conuictoribus uolunt aucupari. ¶ Crudi. qui non perfectam sapiunt poetices disciplinam per met. nam Crudus proprie est contrarium cocto: quod ponimus quandoq; profecto. Quid si hic crudos proceres: qui non bene cõcoxerunt: propter cibi multitudinem intelligeremus. nam Crudus & hoc significat. Orat. Crudi tumidiq; lauemur. Quinti. Crudo Oratori declamandum non putat. Cice. Quod in cenam nõ ueniret: q esset crudior. alias dicitur durus (ut interpretatur. Seruius) Ver. in. xii. Et qua fata celerima crudo Transadigit costas: &
Locus Iuue. crates pectoris ense: aliquando crudelis: quandoq; Crudi etiam cibi dicuntur: qui indigesti: & nondum cocti sunt: Iuue. Et crudum pauonem in balnea portas: non enim dicit crudum: idest durae digestionis (ut quidam hallucinantur) sed cum cibus sit delicatissimus uoluit illorum. Ingurgitationem demonstrare: qui cor-
Cruditas pus & stomachum suum carne pauonis adeo distendebant: ut illam q̃uis tenerrimam: & leuis digestionis Calore naturali digerere: & conquoquere nequirent. A Crudo fit cruditas pro gurgitatione: & replectione. Cicero lib. ix. episto. ad petum. Status est hic Cruditate: q̃ istic fame: Quomodo autem proueniant Cruditates docet Macrobius in septimo sat. ¶ Proceres. principes: & summates. nobilesq; Romani. ¶ Dictarunt. cõposuerunt altero scribente: excipienteq;. Quintil. dictandi delicias Improbat: cum Impropria effluant. & alia incommoda subsint. alia dictare est praescribere: suadere: commonere: Apuleius. patere oro te inquam
Elegia. dũ dictat occasio. ¶ Elegidia. diminut. usus est satyrice: & mordaciter: ut eos merito reprehendi ostendat: qui non ex opere: sed ex opusculo breuissimo laudes quaererent: & commensatioubus uenarentur. Elegia autem est carmen compositum exametro uersu: pentametroq; ad inuicẽ positis (ut scribit Diomedes) Quo genere Carminis apud graecos clarissimi tres fuere scriptores: Callimachus: philetas chous: quorum memi-
Mimnermus. nit Propertius sic dicẽs Callimachi Manes: & choi sacra phĩletae in uestrum quaeso: me sinite ire nemus: Oui. in artę. Sit tibi Callimachi sit choi nata poetae Sit quoq; uinosi tela musa senis: Tertius fuit Mimner-

mus de uoluptate scribens:cuius meminit Orat.nam mimnermus uti censet sine amore Iocisq; Nil est iucun
dum.Apud latinos uero Propertius.Catullus:& Tibullus.dicitur autem siue παρατωευαιςειν τους τε
θνεωτας:defunctorum enim laudes hoc carmine comprehendebant:siue αωο του ελεου:idest miseratiõe q
Tyrenus græciq; ελεγειας isto metro scriptitauerunt:Quod sensit & Orati.Elegos miserabiles appellãs.
Oui.In amoribus de morte Tibulli Flebilis heu mestos elegia solue Capillos Ahnimis ex uero nunc quoq;
nomẽ habes.Idem Elegeia flebile carmen.Mox ad res lætas:amoresq; usurpari cœpta est. unde eã blandã
appellat idẽ in secũdo de reme.Oratius.Versibus Impariter iunctis quærimonia primũ post ẽt inclusa ẽ uo
ti snia cõpos.Quis ferit elegorũ inuẽtor grãmatici certant.Illud nõ est prætereũdũ silentio. Tortellium & Error tor
Tibulli interpretem errare elegia nõ elegeia apud Ouidium legendum esse arbitrantes. tel.
¶SED recti finẽq; extremũq;.h.d.amo laudẽ qdem nõ falsam:sed q̃ ad finẽ & extremũ recti.i.ad ueritatẽ in CORN.
tẽdit finem recti & extremũ dicit secũdum philosophos:q dicũt summũ bonũ in recto atq; honesto constare
ut Luca.Seruare modũ finemq; tenere:sed recti finẽq; neq; enim durat sensus tacite scribere:ut statim me Lucanus
recte fecisse perfectũq; esse crediderim cũ tuũ euge:& belle audieto.Hoc.n.dici solet uicio Labeoni ita di
xit.¶ Extremũq; esse recuso:tanq̃ in his summũ iudiciũ sit.Solent nãq; auditores euge & belle respõdere re
citantibus.¶ Esse recuso euge tuũ & belle.Sed laudationẽ inqt tã non puto.i.dissimulationem:neq;.n. scri
bentis hoc fine deberent esse contenti:ut euge tuum audiant.¶ Nam belle hoc excute totum:translatio a ue
stimento pleno sentibus uel qbuscũq; corpusculis qd dũ excussum fuerit:qcqd habet abscõditum proiicit.
¶ Quid non intus habet Dicit rephensionis uel ineptiarũ uel turpitudinis uel derisionis.¶ Non est hic ilias
acci.Ebria.Hic idest in satyra mea.¶ Ebria.dicit per hoc nimis plena uel nimis insana. Accius Labeo poe Accius
ta indoctus temporum illorum qui iliadem Homeri uersibus fœdissime composuit:ita ut nec ipse se post nõ
intellexisset:& si elleboro purgaretur græce autem elleborũ:latine dicitur ueratrum quod datur insanienti Ellebor⁹
bus:ut eos ad integram mentis ualitudinem perducat.In hac in laude quid non inuenies:& ipsum attributũ
Accio Labeoni:a quo iliada Homeri male tractatam iam diximus:cuius simile carmen suum negat Persius
esse ebriam dixit:q uersus non sunt: aut q pp ingenium elleborũ biberit:& q̃q̃ ebrius corde:nihil tamẽ pro
ficerit : & eleboro sæpius sumpto perduci non potuerit ad sanitatem.¶ Non si qua elegida crudi. Dictarũt
proceres:cathacini non sunt hic elegida quæ crudi proceres solitæ sunt facere.¶ Crudi.Indigesti uel temu
lenti.¶ Elegida:Dixit deriuatũ ab elegis:ut hoc nomen aliquã molliciã significat:ergo.h.d.nolo me laudes
uerbis quibus soles laudare:elegos principium uersus q nunq̃ nisi cruditate poemata faciunt.¶ Non quicqd
deniq; lectis scribitur in citreis:A nobilibus.s.nec ea quoq; probas quæ in lectulis citreis scribunt qui apd
citreas tabulas pariter ornabantur quas:& cæra incærabant:& quicquid ad animũ ueniebat statim notare
tur ne uis ingenii periret.Citrum quippe anna p̃ciosum notabat cũ auro cõparãdũ.uel certe:qa locupletes Citrum
recũbentis in p̃ciosis lectulis delicate sine cura scribebant bella cũ euge.locupletibus contigisse sæpe dicit
qui crudi:& extra cœnam super lectulis citreis iacentes male scribuntur oscitantes uel delicate sine cura eo:
ideo arguit q laudant locupletũ poemata:qa & cœnas p̃stare solẽt:& uestes ponare & hoc dicit:nõ hęc sunt
carmina q̃ super lectulos citreo discũbẽtes:siqdem nõ põt ibi aliqd rei politæ:aut uirtute inueniri.nã antiq
spondeas citreas cæratas habebãt.ut siqd eis recte in mente uenisset inscriberet ne statim periret.¶ Calidũ Spondæ
sis ponere sumẽ.scilicet cõuiuis:& dicit illi Poe.nosti captare aĩos audientium carmine tuo.tu eos sic pascis
delicate.¶ Scias comitẽ horridulum trita donare lacerna:Idest scis birrum ac tritum comiti cõdonare illa. Vergilius
redonare dicimus.ut Vir.Hac re nos.f.d.ac.& facit apostropham ad diuitem poetam propter quod uelit fa
uorem iuste conquirere.trita lacerna aut ueterem aut certe tritem tenuit textum dixit.
¶SED recti finemq; extremũq; esse recuso:Euge tuũ & belle:hoc pẽdet ex stomacho superiorum carminũ. IOAN.
Quid didicisse:nisi hoc fermentũ & quæ semel intus.Innata est rupto iecore exierit caprificus.Sensus enim BRI.
est.Recuso laudem eẽ eam propter quã rectum sit collendum:quia sublata laude sequeretur uirtutes non eẽ
colendas:dicit igitur se recusare laudẽ eam esse ad cuius finẽ summum rectũ sit colendum : nam per se uirtus
est colenda:Vnde exclamat Iuue.Tanto maior famæ sitis est q̃ uirtutis.Quis enim uirtutẽ amplectitur ip
sam.Præmia si tollas:Ordo est:Recuso euge & tuum belle eẽ finẽ & extremum recti.Recuso euge & tuũ bel
le.i.laudes & adulationes quibus hoc modo recitantibus applauditis.¶ Esse finem & extremũ recti.i. exeas
ad quarum finẽ rectum.i.uirtus colatur.¶ Finem & extremum exaggeratio est:idem enim sonant.Nam belle
hoc excute totum.¶ Quid non intus habet:hoc dicit:Si bene has laudes inspexeris:eas adulationum & irri
sionum inuenias plenas:nec ex uero proficisci iudicio.hinc est indignatio poetæ.¶ Belle hoc:idest hãc lau
dem qua recitantes excipiuntur ab auditoribus. ¶ Excute.euolue.inspice.tractum a uestibus ex quibus pul
uis excuti solet.¶ Quid non intus habet.s.adulationis & irrisionis:unde sequit exclamatio poetæ. O iane a
tergo quẽ nulla ciconia pinxit:monet itaq; laudibus credẽdum non esse:cum eæ ex assentatione magis : &
irrisione proficiscantur.¶ Non est his ilias acci: auferte inquit istas urãs laudes quæ irrisionis plenæ sunt
nam non sum ego labeoni:& proceribus similis qui:& si male scribant laudis tamen tam cupidi sunt:ut lau
datores cœnis conducant.Sicq; sua tempora notat.¶ Non est hic ilias acci.i.hic liber meus nõ est ilias acci
labeonis:de quo supradictum qui laudẽ quærat.¶ Ebria ueratro ironia est.i.plena ueratri.i.ellebori:quod
ut melius scriberet sæpius sumpserat .id.n.potabatur ad aciẽ ingenii p purgandã iccirco Carneades Acha Elleborũ
demicus:ut scri.Gellius:responsurus libris stoici zenonis eleborum candidum sumpsit: sumebatur autẽ tu
tissime in anticyra insula Oui.Ibidem dixissem purgantes pectora succos.Quicquid:& in tota nascitur anti Anticyra.
cyra.Quare eo ut scri.Pli.Liuius Drusus nauigauit cum morbo comitiali laboret:sumptoq; elleboro libe
ratus est.Id humeros noxios:& insaniam hois emẽdat:neq; hyeme:neq; æstate:recte datur:optime uere:tol
lerabiliter autũno:autor est Celsus.¶ Non si qua elegidia crudi Dictarunt proceres.ordo est hic liber meus
non est elegidia: si qua crudi proceres dictarunt.i.non ego similis sum diuitibus:& primoribus qui siue ele
gias siue quid aliud scribentes laudem cœnis:& muneribus uenantur.¶ Elegidia:elegidium diminutiuũ est
græcum ab elegia inuidiose:& satyræ diminutiuo usus est:ut ostendat etiam in minima te laudem quærere:
In elegis claruerunt apud græcos Callimachus:Phileras.Alexander ætholus.Anthimacus.Calinus.Mine Elegidiũ
rinus Tirtheus Lacedæmonius.apud latinos uero Tibullus qui auctore Fabio tersus atq; elegans auctor Elegi
est talis carminis.Propertius.Oui.Gallus Caluus. Catullus.Instituti elegia primũ deflẽdo desiderio mor Poetæ.

tuorũ:mox ad mores traducti.sed nomen tñ retinuerunt a miserabili cantu quo olim mortuos deplorabant:
nam eleo idem est quod misereor. ❡ Crudi quod corporis est ad animum transtulit:crudi enim dicuntur cibi
Crudum non cocti.& qui non facile cibos concoquunt.Ergo crudi.i.non cocti perfecte scientiæ. ❡ Proceres : primo-
res & principes urbis dicti q̃ emineant in ea sicut in ædificiis multi hoc est capita trabium quæ proceres di-
Proceres cuntur.Neronẽ notat q iuuenis carmina elegiaca scripsit.ut ostendit Mar.Ipse tuas & ueritus nero dicitur
aures.Lasciuium iuuenis cum tibi lusit opus. ❡ Dictarũt pceres:dictare ut dictũ est:enũciare quod alius ex
cipiat unde dictata. ❡ In lectis citreis.i.discubitoriis:Nam antiq in lectis discũbebãt.Hora.Sæpe tribus ui-
duas lectis cœnare quaternos.Iuue. ❡ Tertia ne uacuo cessaret culcita lecto.Ter.Lectulos in sole ligneis
Torus pedibus faciundos dedi ubi poteris uos.Vir.Auleis iam se regina superbis.Aurea composuit spõ.eosdẽ to-
tos appellarunt.Mar.Imperat extructos soluere nona toros Verg.Inde toto pater æneas sic alto.i.lecto di
scubitorio:contra eos qui toros pro sellis exponunt cum nusq̃ hoc inueniat.Hoc ideo de lectis studiosi⁹ scri
psi:ut imperitiores hoc loco lectos discubitorios intelligant:non autẽ ubi dormirent:nam cœnantes plerũ
q; tanto.n.scribẽdi studio tenebant:carmina dictabãt.Hora.Mutauit mẽtem populus leuis:& calet uno scri
bendi studio puerīq; pat resq; seueri.Fronde comas uincti cœnant:& carmina dictant.Lectis citreis:hominẽ
Citrus diuitẽ designat.Atlas mauritaniæ mons citrũ arborẽ pducit:unde mensæ citreæ fiebãt tãta taxatiõe:ut ha-
Citræ rum sumptus fœminæ uiris exprobrarent.cum ipsis margaritarũ luxus exprobraret eæ pcipue laudabantur
mensæ. quæ nudatim pauonũ caudæ oculos imitabant:tanto auro rependebant.Mar.Accipe fœlices atlãtica mu-
Lecto pa nera syluas:Aurea qui dederit dona maiora dabit.Et tricliniorum lecti discubitorii his tabulis optimi pa-
uonini. uonini dicebantur.Mar.Nomina dat spondæ pictis pulcherria pennis:Nũc iunõis auis:sed prius argus erat.
❡ Calidũ scis ponere sumen:hinc excãdescit poeta quod laudatores cœnis:& muneribus conducat.Hor.Nõ
ego uentosæ plebis suffragia uenor impẽsis cœnarũ:& tritæ munera uestis.Nõ ego nobiliũ scriptorũ audi-
Sumen tor.Mat.Quod tã grãde sophos clamat tibi turba togata.Nõ tu põponi cœna diserta tua est. ❡ Sumẽ ex pa
pillis porcæ lactãtis fit:ut placet Pli.idq; optimum ex porca primipara potiusq; uetere q̃ nouella.si mõ fre-
tus non hauserit.Mar.eẽ putes nõdũ sumen sic ubere largo.Effluit:& uiuo lacte papilla tumet.

BART. FON. ❡ SED recti finem.Sed recuso tuum hoc euge & belle & essentationes eiusmodi finẽ:& extremũ recti quasi
uerã laudẽ eẽ quæ in tali applausu nõ cõsistit.Nã belle hoc excute totũ.Hoc totũ belle exteriori ex pte atq;
excute intrinsecus uitiatũ & uanũ est:bellũ aũt deriuatũ a bono est. ❡ Quid nõ intus habet assentatio enim
multũ uitiorũ:& uanitatis intrinsecus habet. Nam ut de Gnatone parmeno apud Teren.ait Assentator ho
mines prsus ex hoibus stultis insanos facit.Nõ est hic ilias acci ebria ueratro. Hic nihil sĩe insanis scriptis
Acci reperitur.Sunt qui nunc accium ineruditum poetã autumant Homeri iliadã latinis uersibus transtulis
se:quam ita male cõuerterit:ut ne ipse quidem opus suũ intellexerit:ac ppterea elleboro se purgatit.Qui-
dã Acciã tragœdiarũ scriptorẽ intelligũt.Cuius librũ infra quoq; uenosum scribit:Sed q̃squis fuerit in eius
opus tanq̃ insanũ ueratro:qd & elleborũ dr̃ ebriũ eẽ significat. ❡ Elegidia:Elegidiũ ab elegia diminutiuum
deducit. ❡ Crudi.proce.crudũ cõtrarium cocto dicimus.Sed de stomacho loquimur non q̃ incoctum assum-
pium sit:sed quod stomachus non bene concoxerit crudum intelligimus.Iuue.Crudum pauonem in balnea
portas:hoc uero a stomacho ad indigestum carmẽ Persius tetulit. ❡ Lectis in citreis.Vel quod in tabellis ci-
treis hoc est ex citro arbore factis atq; selectis describitur.Vel qm antiquiores poetæ parietes cubiculi in-
cærabant.ut si qua noctu intra lectum carmina excogitassent:illic stilo facile annotarent.Hor.Immeritusq;
laborat.Iratis natus paries diis:atq; poetis.Citri sane arbor non multũ crescit:& folia habet maiora q̃ lau
rus.in athlante autem monte plurima nascitur.De ea Mar.Et maurisiaci pondera chara citri. ❡ Calidũ scis
ponere sumẽ.Et cœnam dare:& lacernam uestem donare scis tua carina laudaturis.Sumẽ uero : porcarum
mamma salita est. ❡ Scis comitem horridulum:pro trementi horridulum ponit:quoniam frigus horrorẽ so-
let inducere.Verg.Campiq; natantes lenibus horrescũt flabris. ❡ Lacerna trita:Lacerna genus uestis est Iu
ue.Crispinus tyrias numero reuocante lacernas.Vnde lacernatus:lacerna indutus deducitur: ut apud eun-
dem poetam.Ipse lacernatæ.dum se iactaret amicæ.

Scribitur in citreis.calidum scis ponere sumen.
Scis comitem horridulũ trita donare lacerna.

IO.BAP. PLAV. ❡ SCRIbitur.ab istis poetis. ❡ In lectis citreis.
In qbus discũbunt.Ora.Sæpe tribus uideas le-
ctis cenare quaternos Teren.Lectulos in sole li
gneis pedibus faciũdis dedit ubi poteris uos.ho
minem autẽ opulentũ:& locupletem:nummis te
Citrus. fertissimum &(ut inquit Plaut.)bene follitum significat:qui citreos lectos possideret.Citrus enim arbor est
Citræ mẽsæ. quæ in atlante mõte mauritaniæ nascebat:ex qua mensæ citreæ dictæ in maximo præcio apud antiquos fie
bant quas(ut scribit in.iii.Pli.)fœminæ uiris contra margaritas regerebant.Olim Cethegus mẽsam Citreã
permutauerat fundi taxatione Extant inquit Plini.hodie.Martia.Ciceronis in illa paupertate.& quod ma-
gis mirum est illo æuo emptæ libris undecim:Rotundæ erant:& orbicularæ.Mensis Citreis præcipua dos
in uena Crispis oblongo discursu:uel in torto:Illæ Tigrinæ: hæ Pantherinæ appellantur . fiebant autem
Tigrinæ eo artificio:ut dimidiatis orbibus non tantum rima:sed nec commissura usq̃.appareret: quos eboreis pe-
Pantherinæ dibus fulciebant.unde dixit Plini.eodem ebore numinum ota spectari:& mensarum pedes.Lucan.lib.x.den
tibus hinc niueis sectos Atlantide silua Imposuere Orbes:quales ad cæsaris ora Non capto uenere Iuba.
Mart.lib.ii.Tu Lybicos indis suspendis dentibus orbes.Iuuena.Sat.xi. At nunc diuitibus cœnandi nulla
uoluptas Nil rombus:nil dama sapit:putere uidentur Vnguenta: & rosæ latos : nisi sustinet orbes grande
ebur.alii referunt hoc ad illum antiquorum poetarum morem: qui parietes cubiculi. Incærabant:ut si qua
noctu intra lectum carmina excogitassent : Illic stilo facile annotarent . Orarius Immeritusque laborat:
Iratis natus paries diis atq; poetis : cæterum prior sensus placet : nam plerumque(tanto enim scribendi
studio tenebantur) cœnantes carmina pueris : quos a manibus habebant. dictabant . hinc poeta lyricus.
Mutauit mentem populus leuis:& calet uno scribendi studio:puerīq;: patresq; seueri Fronde comas iun-
cti cœnant:& carmina dictant. ❡ Calidum scis ponere sumen.hinc augetur poetæ Indignatio : atq; excã-
descentiam:q̃ diuites:& locupletes poetæ congregent corruptos adulatores: cœna:qui ipsis poemata Insul
sa recitantibus sophos :& calos succlament: in quos est illud epigramatarii poetæ. Non tu pomponi cœ-

na diserta tua est. Oratius. Non ego uentosæ plebis suffragia uenot Impensis cœnarum: & tritæ munere uestis. Inde iam non in urbane σοφωκλεισ: αποπασοφασ καικαλεισται uocantur: usdem latinũ nomen impositum est laudiceni: & tamen indies, crescit feditas utraq; lingua notata: quod aũt auditores huiusmodi rebus a poetis conducerentur: ostendunt in epistolis Plinius Iunior: & Cor. Tacitus de claris oratoribus: ubi loquẽs de poetis sic inquit. Rogare opus est: & ambire ultro: ut sint: qui audire dignẽt: & ne id quidẽ gratis. ¶ Sumen. Plinius libro octauo loquens de suibus inqt. ꝙ ex sue quinquaginta pene sapores fieri solebãt: & imprimis cõmendabat abdomẽ: seu sumẽ: quod fit ex papillis suillis uno die post partũ sectis: & salitis: a sugẽdo (ut scribit Marcellus) de quo distichon est apud epigrãma. Plinius: Huius & sumẽ optimũ: si modo fœtus non hauserit: Electitiæ tetertimum antiqui abdomen uocabant prius callere id sinentes occidere non assueti. sic enim legendum est non autem priusq̃ fit scientes. Fallitur mirum modum Domitius: & eius uestigia sectantes: dum putant uuluam id esse quod sumẽ: contra omnium auctorum. (quos equidem legerim) sententiam: & maxime Plinii: qui libro. xi. docet uuluam esse intestinorum partem in qua conceptus fit: & fœtus cõtinetur: qua non tantum Romani: sed etiam græci usi sunt: ut apud Atheneum scriptorem græcum legimus: cui facit idem illud Alexidis in Calimedõtem περιπα τρασμεν πασ τισα ποθνησκειν εθελει περιδε μητρασ καλλιμεδων ο καραβοσ idest pro patria quicunq; mori uult pro uulua calimedon Carabus. Quid autem sit Sumen iam docuimus: ex quo nota est illorum etiam lippientibus hallucinatio. ¶ Horridulum. frigore trementem. Iuuena. Et horrenti tunicam non reddere seruo: ab horrore: quem febres antecedere. quæ habent circuitum auctor est Celsus in. iii. alias horror dicitur pauor: formido: a quo horrendum significare formidandum putat Hieronymus ad sumiam: & fretellam scribens de psalmorum interpretatione. ¶ Trita lacerna. tritam dicit: ut hominis ostendat auaritiam: est lacerna uestimenti genus fimbriatum: quo olim soli milites utebant. unde & in destinguenda castrẽsi: urbanaq; turba: hos rogatos: illos lacernatos nuncupabãt: hanc græci uocant ephestrida: de qua intellexit Propertius in quarto illo uersu Texitur hæc castris quarta lacerna tuis. Idem in. iii. Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna. Ouidi. in. ii. Fasto. Mittẽda est domino nũc nunc properate puellæ. Quamprimum nostra facta lacerna manu. lacernarum plura genera erant apud antiquos nam aliæ coccinę: alię beticæ nominabantur erant: & albæ lacernæ: quas in spectaculis induebant: quæ (ut ait Martia.) Comendabatur ad usus amphitheatrales. dicta autem est lacerna: ꝙ capitio minus sit: a lacerando: lacerum enim dicimus, quicquid cordore minutum: utrinq; indui potest: & utraq; reuci parte: hæc etiam abolla dicitur cuius Iuuena. Martia. cæteri meminerunt. ¶ Et uerum inquis amo. uerba poetarum: qui: quamuis ob laudem: & assentationem solam pauperes cœna: uel ueste conducerent: ut ab illis laudarentur: tamen ueritatem amare: adulationes uero odisse prædicabant: quod facientes Epicuro similes mihi esse uidentur: qui uerbis uirtutes laudabat tantummodo. Item Caio graccho: qui cum maximas (ut docet Cice.) largitiones fecisset: & effudisset ærarium uerbis tamen defendebat ærarium. sumptum autem hoc uidetur ex Plauti mostellaria. ubi ait Philocomasiũ. Ego uerũ amo: uerũ uolo dici mihi. mendacem odi.

Laudiceni.
Sumen.
Loc? Pli. emẽdatus
Error Domitii.
Horror.
Lacerna.
Loc? Propertii.
Lacernarũ genera
Abolla.
C. gracchus uerbis defendebat ærarium.
IO. BAP. PLAV.

Et uerum inquis amo: uerum mihi dicite: de me
Qui pote? uis dicam? nugaris cum tibi calue.
Pinguis aqualiculus ꝓpenso sexquipede extet.

¶ VERVM mihi dicito. an poema meũ tersum: elegans: graphice: & Adamusim compositum tibi uideatur: an flaccidum: languens & insulsum. sic Martialis. Dic uerum mihi Marce: Dic Amabo Nihil est ꝙ magis audiam libenter: q̃ scilicet ueritatem: quam Iouis filiam dixit Pindarus illo uersiculo. και θυγατερ αλατειασ διοσ. ¶ De me quis populi. sic coniunguntur hæc uerba: & huius carminis interordinium: cætera enim a poeta interposita sunt: ꝗdum nequit tantam hominum fatuitatem: & cerebrositatem sustinere. ¶ Qui pote. sensus est: quomodo uerum potes audire ab istis: qui hac sola de causa: ut carmen tuum laudent. cœna: uel ueste conducuntur. Pote declinatur hic & hæc potis: & hoc pote (ut tradit Prisc. in. xv.) a quo fit comparatiuum potior: & superlatiuum potissimum: & aduerbium potissime. Ser. in. x. ait: pote ꝓpotis hoc in loco positum esse: sicut Mage pro magis apud Ver. Aspice num mage sit nostrum penetrabile telum. ¶ Qui. quomodo. Terent. Qui. Scis Ora. Qui sit Mecœnas: Plautus qui tibi nunc istuc in mentem uenit. ¶ Vis dicam uis a me inquit Persius audire uerum: & quod de carminibus tuis sentiam. ¶ Nugaris cum tibi calue. p. a. p. s. Hoc apud omnes pro comperto habetur: ꝙ hi: quorum guttur meditatorium latrinarum efficitur: qui emancipati sunt abdomini: ut pote gulones: & helluones maximi: quales Asoti græco uocabulo nuncupantur: quorum (ut inquit apostolus) deus uenter est: & quæ sub uentre sunt ꝙ hi inquam non plus sapiunt: q̃ rana gyrina: quippe (ut scribit Hieronymus) Quod & in decretis Canonicis legimus pinguis uenter non gignit sensum tenuem: quod sentit etiã Pli. scribens homines minus solertes esse: quibus sit uenter obesissimus: in quam sententiam pedibus etiam uenit Gallenus doctissimus (ut inquit Hierony.) Hippocratis interpres quod cur proueniat docet Plato in Timeo: unde Persius apertissime affirmat hunc poetam esse fatuum: & phreneti correptum: si credit aliquid elimatum: aliquid elegans: luculentum: & camœnali suauiloquentia compositum posse ab eo proficisci: qd laude & celebratione dignum existimetur: cum sit uentriosus: doliaris: & uentrem habeat prominulum. ¶ Nugaris: idest. carmina: & uersus nugatorios componis: quod non mirum cum cibariis: esculentis: scitamẽtisq; multiplicibus distentus In patinis animum semper habeas. boni enim poetæ: & qui litteris incumbunt tenui cibo: & castigat: hoc est λεπτοδιαιτα uiuere consueuerunt: si aliquid laude dignum ex se nasci cupiũt: quod gloriam & immortalitatem consequatur. ¶ Cum tibi Calue. Caluos duos eodem tempore fuisse comperio. Alterum oratorem: qui diu cum Cice. Iniquissimam litem de principatu eloquentiæ habuit: fuitque uiolentus accusator & concitatus quem in uersibus componendis duriusculum fuisse ostendit Plinius Iunior in primo epistolarum. hic olim de Pompeio dixit Digito uno caput scalpit. Quo credas sibi hunc belle uiæ cõpositio eius. In actionibus ad exemplum Demosthenis rigida erat. cui mors properata fecit iniuriam: siqd adiecturus sibi: nisi quid detracturus: auctores Quintilia. & Seneca in. iii. controuersiarum. huius meminit & Cicero de Claris oratoribus: hic laminis plumbeis usus esse traditur ad cohibenda uisa ueneria In quiete sponte naturæ erumpentia usq; in morbi genus: qua te uires quoq; corporis studiorum labore Custodiuit auctor Pli. lib. xxxiiii. Alterum uero licinium Caluum poetam carminis lasciui scriptorem Catulli adeo

Potis
Qui.
Asoti
Piguis uẽter nõ gignit sensũ tenuem.
Qui lřis incũbunt leuiter comedant.
Caluus orator
Caluus poeta.

familiarissimũ:ut cũ Catullo ab Ouidio:Oratioq́ nominetur:hic carminibus elegis Quintiliæ amicæ mor
tem defleuit:ut testatur Propertius . Cellius scribit a caluo factas fuisse fluentes Carminũ delicias . Quod
testatur Ouid.lib.ii.de tristibus ad quem alludit.Persius:& est sensus.O poeta:qui carminis dignitate te cal
uo illo poeta nobilissimo nõ esse inferiorem putas uersus cõponis nugatorios:& est irrisio:alias calui dicun
tur qui laborant caluitio:quod ex nimio Coitu prouenire scribit Arist.in.v.de generatione.¶ Pinguis aqua
liculus.i.uẽter obesus:ptenius:pminulus:qualẽ collatiuũ nocãt.Hierony.ad Mar.Et pingui aqualiculo far
sos circũferãt hoies.sumptũ aũt est a Diogene:qui(ut auctor est Laertius)in Anaxamenẽ locatus inqt: pin
gui Aqualico rhetorẽ in partire:& nobis pauperibus uentrẽ:quippe:& ipse leuigaberis:& nobis emolumẽto
Sesqui. eris.Propenso,extãti:pminenti.propensus est aqualiculus in qt Hieronymus.¶ Sequipede.i.uno:& dimidio
pede.sesqui.n.In cõpositiõe dimidiaꝶ significat:unde sesquihora:hora cũ dimidia dr̃. Pli.Iunior Egerã tri-
bus horis:& dimidia super erat sesquihora:nã ita diuiserat tẽpora reus:ut ego quinq́ horis:ille reliquis ute
retur.Plau.in trinũmo.Sesquipede quidẽ est:q̃ tu lõgior.Sequipedalis Idẽ qđ sesquipes significat apud Epi
Sesquicul leare. grãmatariũ:apud Pli.apud Catullũ:apud oẽs.Sesquiculleare dolium Columellæ est triginta amphoraꝶ:
quasi culeum unum:& dimidiatum:Culeus.n.Plinio auctore mensura amphoraꝶ uiginti capax est: Sesqui-
plaga dicitur a Tacito:Sesquimodium:Sesquimensis a Varrone:Sesquiopus a Plauto:cuius hæc sunt uer-
ba ex captiuis:nisi quottidianos sesquiopus confeceris sexcentoplago nomen indetur tibi.

CORN. ¶ ET uerum inquis amo:& dicis mihi te cupidum esse iudicii ueri de tua scriptura : utrum bene dixeris an
male qui poetæ hoc dicit : tu uerum examen ab his audire desideras quibus non est habenda fides quoniam
te ipsum poetam putant obnoxium gulæ.¶ Vis dicam nugaris cum tibi calue pinguis aquiliculus propenso
sesquipede extet:hoc dicit quomodo potes uerum amare cum sis nugigerulus:uel cum o calue senator abun
dantia ciborum pinguis sis & uentrem habes ultra sex pedes extensum : quomodo tanta tensus crassitudine
præsis aliquid subtile:uel tenua sapere: operam scribendo perdis cum uentri tuo indulgeas ut in pinguedi-
ne crescat:tractus sensus ex græco uersu quo signatur ex uentre crasso tenuem uersum non nasci.¶ Aquali-
culus:proprie porci est hic ad uentrem translatio & est hyperbolicos.

IO.BRI. ¶ ET uerum inquis amo:ueꝶ mihi dicito:qui scribebant q̃uis muneribus & cœnis laudatores conducerẽt:
tamen se assentationes odisse monstrabant:& ueritatẽ quidẽ amare.Mart.in Gallicum.Dic ueꝶ mihi Mar-
ce:dic ambo.Nihil est quo magis audiam libẽter.¶ De me:cũ inferioribus coniungunt:ut sit sensus & ordo:
De me quis populi sermo.Cætera quæ interponunt a poeta:tãto stomacho & irrisione inferunt:ut singulis
pœne uerbis ardeat indignatio.¶ Qui pote.i.quomodo possibile est te ex his ueꝶ audire: qui ob scœnas &
munera accepta tibi assentati coguntur.¶ Qui:pro quomodo.Teren.Qui sis.¶ Vis dicam:quasi ille dixe-
rit.Cur non mihi ueꝶ dicet.¶ Nugaris cũ tibi calue pinguis aqualiculus:pro.se.ex.insanus qdem eis: si ex te
proficisci putas quæ digna sint laude:cum uentri tantũ inseruias: ex quo innuit ex crasso hoie & gulæ tantũ
indulgenti subtilẽ sensum non elici:nam ut scri.Pli.Magis auidi sunt ciboꝶ.qbus ab aluo longius spatium:
idem minus sollertes quibus obsesissimus uenter.i.pinguis.Nugaris.i.pro nugis carmina tua habenda sunt.i.
male quidem uersificaris:nec alter fieri potest:ut bene scribas:cũ epulis intentus sit.¶ Pinguis aqualiculus:
hinc fremit poeta.Aqualiculus receptaculum est sordidum.¶ Exter emineat.¶ Sesquipede : uno & dimidio
Aqualiculis pede:sesqui enim indeclinabile significat unũ & dimidiũ:addit cuius nominis Pli.Iunior ita scribit.Egerã tri-
Sesqui. bus horis & dimidia superat sequihora:nam ita diuiserat tẽpora reus:ut ego quinq́ horis:ille reliquis ute-
ret.Festus sit.Scipio Aphricanus primus fortissimũ quemq́ delegit qui ab eo in bello non descenderent : &
cætero munere militiæ:uacarent:& sesquiplex stipendium acciperent .¶ Pro penso protento quod procul
pendeat:idem q̃ emineat Calue quid hoc loco alii suspicentur uiderint.Ego uero ita interpretor:ut per irri
sionem eum caluum.uocet:hoc est poetam egregium:nam caluus poeta fuit epigrammatum præstantia ce-
leberrimus temporibus. C.Cæsaris de quo ita scribit Tranquillus. C.Caluo potest famosa epigrammata
de reconciliatione per amicos agenti ultro ac prior scripsit.Eiusdem Pli.Iunior ita meminit,Præterea: Põ-
peius Saturninus facit uersus q̃les Catullus aut Caluus Et alibi canto carmina uersibus minutis. His olim
Caluus poeta quibus & meus Catullus : & Caluus ueteresq́ : de Caluo poeta item sic legitur apud Macrobium : nam &
apud Caluum Acterianus affirmat legendum,Pollentemq́ deum uenerem:non deam Ouidius.Obuius huic
uenies hedera iuuenilia cinctus Tempora:cum caluo docte catulle tuo .¶ Est igitur sensus . O calue : O tu
poeta qui te alterum Caluum carminis præstantia putas,sicq́ irrisio est. Caluus item optimus orator fuit:
de quo & Plinius & Tacitus sæpe meminit in opere de claris oratoribus.

BART. FON. ¶ QVI pote:quomodo possibile est:nam hic & hæc potis & hoc pote dicitur.Vnde cõparatiuũ potior:& su
perlatiuũ potissimus:& aduerbia potius & potissime deriuantur.Dicit aũt quo pacto ueꝶ narrari ab audi-
toribus tibi uis:quos beneficiis obligaris:¶ Vis dicam.Vis ne ut tibi ueꝶ:& quod sentio eloquar. ¶ Nuga-
ris cũ tibi calue pinguis aqualiculus ꝓpenso sesquipede extet.Nugas loqueris.ac prope insanis talia carmina
describẽdo:cũ igenio rudi & pingui sis:Nã quod uentris est ad aium atq́ igenium nõ sine causa rettulit.Vt.n.
Plinius libro undecimo scribit.Minus solertes sunt qbus obesissimus uenter est.De Diogene aũt mutuatus
est:qui ut apud Laer.Legitur in anaximenẽ iocatus inqt.Pingui aqualiculo rhethorẽ ipartire:& nobis pau-
peribus uentrem:quippe & ipse leuigaberis:& nobis emolumento eris. Aqualiculus uero aluus est in quam
sordes confluunt:qui & si proprie porcoꝶ est,quãdoq́ tamen de homine reputatur.¶ Propenso sesquipede.
Extenso ac porrecto.¶ Sesquipes autem unum pedem & semis continet.Sesqui enim semis significat.Varro
de re rustica libro primo.Annus est diuisus in quattuor partes totus & idem subtilius sesquimenses in octo.
Sesquimensis itaq́ mensem unum & semis complectitur cum annus in duodecim menses partitus sit.

O iane a tergo quem nulla ciconia pinsit:
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas.
Nec linguæ quantum sitiat canis apula tantum.

IO.BAP. PLAV. ¶ O Iane a tergo.exclamatio poetæ indignatio
nis reddẽdans:Inqua ianũ beatũ:felicẽ & fortuna
tũ appellat:qm̃ cũ sit bifrons:nõ possit irrideri a
Ianus q̃re bifrons. tergo.Ianũ aũt fuisse bicipitẽ:biformẽ:bifrontẽ
docet Oui.i fastis:q̃t ideo dici : fingiq́ autumar
Plutarchus ꝓptẽrea q̃ græcus fuit:& cũ in italiã
traiecisset linguam simul cum uictu commutauit,uel potius italos id tẽporis barbaros:& agrestes ab incom

inculto q̧ uictu ad humanitatem traduxit: uitamq̧ cultiorem. Alii dicũt geminũ uocari: ꝙ præterita sciue-
rit: & futura præuiderit: uel ꝙ superoꝝ: & iferoꝝ ianitor extiterit. plura lege apud Macrobiũ. & Augustinũ
lib. vii. de ciuitate dei. Quẽ. Ianũ. ¶ Nulla ciconia. derisuri aliquẽ digitis dextræ manus in unitatẽ collectis ue
luti Ciconiæ rostrũ effingũt: & manũ post tergũ eius motitãtes deridẽt unũ paulopost posticã sanã appellat:
Hieronymus ad rusticũ monachũ scribẽs. Si subito respexeris: aut ciconiaꝝ dephẽdes post te colla curuari:
aut manu aures asini agitari: aut estuãtẽ canis linguã ꝓtrahi: q̃ oia ex hoc Persiano trãslata sunt. Ciconię ãt
aues sunt notissimæ: de q̧bus (ut alia apud Pli. protrita silentio ꝑtereamus) fert illud scitu dignissimũ: ꝙ πε
λαργοί. i. Ciconiæ senescẽtes parẽtes educãt: eosq̧ senio lassescẽtes: ac alaꝝ remigio defectos subleuant hu-
meris: ac succolãt. unñ Ciconia auis pia nuncupat. Inde hoc ꝓuerbiũ græcis ortũ est ἀντιπελαργεῖν uti Lu- Ciconiæ
cilio enarrat ἐπὶ τῶν τὰς χάριτας ἀνταποδιδόντων λέγονται γὰρ οἱ πελαργοὶ γεγηρακότας τοὺς γο- senescẽtes
νεῖς τρέφειν καὶ μὴ δυσαμένους ἵπτασθαι φέρειν ἐπὶ τῶν ὤμων. Plato i alcibiade Nihilo igitur meus i te parentes
amor a Ciconia differt: si postea q̃ ꝓpe re uelut i nido amorẽ allatũ uerit ab illo iteꝝ nutriat. Ambrosius in educant.
hexamero. Retributio bñficioꝝ ἀντιπελαργία noiat πελαργός. n. ciconia dr̃. quã ꝑnestini. coneã uocupa
bãt auctor Plau. i trucu. i alio significatu ligua hispanica Ciconiã: ad simitudinẽ Ciconiæ alitis uocãt lignũ
illud oblõgũ: quo rustici utunt ad aquã e puteis urnula extrahẽdã. ¶ Pinsit. apud ueteres pinso pinsis: & pin Pinsis
sis in primo: & tertio ordine usurpat. Cassius pmẽsis: Materna tibi faris ex crudissimo aritiæ pistrino hãc pin
sit manibus colybo decoloratis nerulonẽsis mẽsularius. Calphur. dr̃ & cocto pinsare legumine panẽ: ptm̃ fa-
cit pinsui. Põpo. Cũ neq̧ molis molui: neq̧ palmis pinsui apud maiores nr̃os molaꝝ non erat usus. frumẽta
torrebant: & ea in pilas missa pinsabant. & hoc erat genus molẽdi: unde auctore Seruio pinsores dicti sunt:
qui nunc pistores uocant: quos antiqui habebant in numero seruoꝝ: unde ait iurisconsultus de legatis ter-
tio. Si quis seruos hebuerit proprios: sed quoꝝ operas locabat: uel pistoricas uel histrionicas: seruoꝝ ap-
pellatione etiã hoc legasse uidetur. Pistores aũt uocamus eos qui panẽ faciunt: quoꝝ collegiũ Romæ fuisse Pistores
lib. iii. digestoꝝ legimus. ἀρτοποιός. gr. e. dicitur pistor. Pistrinas feminino genere dixit. Pli. in duodeuige-
simo naturalis histo. qui etiam auctor est Pistores Romæ nõ fuisse ad persicum usq̧ bellũ: ipsi enim Roma-
ni faciebant panem: mulierumq̧ id opus erat pinsit autem hic expone irridet met. ¶ Manus mobilis quæ cũ
sit organum organorum (ut tradunt philosophi). propter quã Anaxagoras hoiem prudentissimũ oium esse Man⁹ or
aiebat: qm̃ unus manuatus est: ad plures imagines exprimẽdas accõmodata est. hoc aũt irrisionis genus fie- ganũ or-
bat hoc modo. pollices manuũ tẽporibus applicabãt: cæterisq̧ digitis crebo motis: & agitatis nõ sine risu: ganoꝝ
hoium cũ derisione asini auriculas imittabant. ¶ Albas. qa inuersæ albediñe repñsentant synedochicos: sicut
alba populus dr̃: q̃ folia alba ex una parte habet: ex alia uiridis est. ¶ Nec linguæ. linguã exertam educere: & Linguam
exporrigere apud antiquos signũ: & indicina erat irrisionis: qua ẽt nr̃o tpe pueri uti cõsueuerũt. Quadriga- exertare
rius in annalibus gallus irridere cœpit: atq̧ linguã exertare. Ordo est nec supple cui. s. Iano tãto linguæ exe irrisionis
rit: q̃tũ exerit canis apula sitiat. Sitiat. deest cũ. ¶ Canis apula. quæ pp calores imensos: & æstuantes: q ibi indicium
sunt: magis linguã exertat. Apuliã accolæ tractũ oẽm post calabros uocãt: ut scribir Strabo li. vi. In qua sũt Apulia
urbes Theanũ: Nuceria: Arpi: Canusiũ: Mõs garganus autor Prolomæus: laborat aquaꝝ penuria ꝓpter ca Locus
lores unde Ora. illã siticulosam appellat: q alibi de ea ẽt itelligẽs dixit. Et qua pauper aq̃ daunus o agrestiũ Oratii
regnator poloꝝ. de canibus Pli. M. Cato. M. Var. Columella: Vale. Arist. cæteri multa tradiderũt: de q̧bus
tale est ꝓuerbiũ. Canis in presepio: imolestos: ꝙ canis nec ordeũ comedit: nec equũ manducare sinit. Itẽ diffi
cillimũ esse canẽ lectũ sternere: qm̃ (ut inq̧t Fran. Petrar.) dormitũ cũ canis it: se circũquaq̧ rotat: ut ignores Canis in
ubinã loci puluinũ ponere debeas. In alio significatu Canis est uinculi ferrei genus apud Plau. In quo signi- præsepio
ficatu est illud catulianũ Q uod si nõ aliud potest ruborẽ ferreo canis exprimamus: In cuius loci interpræta Catullire
tiõe cõmẽtatores nescio q cecutiẽtes hallucinant: ut etiã Diomedes guidalotus Iuuenis apprime eruditus: & Diome-
ꝙ amicicia: familiaritateq̧ cõiunctissimo: In cõmẽtariis suis in eglogas Calphurni qui adhuc sub incude lit- des guida
teraria sunt: elegãtissime docet Catulire uerbũ est qđ significat libidinari: & cupidine ueneris gestire: & coi- lotus
tum sitiẽter apetere: Quo. M. Varro usus est lib. iii. & laberius in lacuberna: hoc dixi: ut errorem Theodori Error the
gazæ manifestariũ deprehẽdas: q in Aristo. Interpretatione: cũ catulire debuisset: canire interpretatus est. odori ga-
CO Iane a tergo quẽ nulla: ciconia pinsit: omnes senatores: ac per hoc solus ianus est sapiens qui duas ha- ze.
bet facies nec poterit derideri: nec eius a tergo sanna fieri. Ciconiã dixit: quia manus solent formare deriso CORN.
res. ¶ Pinsit dixit: ibi assidue percussit dictũ: a pistoribus pilo. n. apud ueteres frumenta tondebant. Vnde &
pistores dicti sunt: quasi pinsores: uel a pindendo pindo. i. ferio: unde & pistilum dicimus quo ferimus in mor Pistor.
tario unitate collatis digitis ait ad inferiorẽ partẽ inclinatis similitudine ciconini rostri: qui putant quẽ post
tergũ motitantes derident quos uolunt: ideo sanna ianus a tergo si fiat potest intelligere quẽ ciconia pinsit
manus: uel de quo nemo per absentiam detur habere potest. ¶ Nec manus auriculas imitata est mob. albas:
manus mobilis. i. facilis dicta. ¶ Auriculas albas. i. asininas. Nam sicut stulti ridentur apposito temporibus
pollice imitantes auriculas asini: aut linguã sitientis canis. ¶ Tante. i. tm̃ prolate. ¶ Auriculas. i. stolidas eẽ.
hoc ꝓuerbio significat: ex q̃ fabula ꝓuidit uidere stolidi ai asininas habuisse aures q̃ uas albas dixit p synec-
dochen: est. n. iterior auriũ ps alba: ut pplm albã dicimus ꝙ utiq̧ folia ei⁹ unã pte sint alba alia pte uiridis.
CO Iane a tergo nimia indignatione exclamat poeta appellans Ianũ fœlice: cui a tergo ea non fiunt quæ
alius fieri solent. Nam Ianum bifrontẽ fuisse fabulata est antiquitas quasi superũ & inferũ ianitorem. Vt Ma IO. BRI.
crobius scribit ex sententia Bassi: eundẽ quadriformẽ quasi cõplexũ quattuor mundi climata. ¶ Nulla cico-
nia: modus est irrisionis idest digiti in unũ collectim modũ rostri ciconiæ. Occidisse ciconiam in thessalia ca Ciconia
pitale fuit: quod eæ serpentes nocent. Quo loco ueniant: quoue habeant in certũ est. ¶ Pinsit: irridet sum-
ptum a pistoribus qui ante usum molaꝝ frumenta in pilã coniecta pinsebant. i. tondebant: unde pistores & Pinso
pistrinũ & pistillus: Diomedes tamen grãmaticus pinsat legit a prima coniugatione. ¶ Auriculas albas. i. asi Pistores
ninas quæ interiori parte albicant. ¶ Imitata: qui temporibus apponitur mouetur q̧ instar auris asininæ. Pistrinũ
¶ Nec linguæ: subaudi cui sit ordo. ¶ O Iane: cui. ¶ Nec tantum linguæ: deest exerit in derisione. ¶ Quantũ. Pistillus
scilicet exerit. ¶ Sitiat: deest cum: ut sit cum sitiat. ¶ Canis apula: apulia a stuosa est: nam ut Varro scribit ut
lati campi: ibi magis æstus: & eo in apulia loca calidiora & grauiora: & ubi montana: ut in Vesuuio ibi leuio Apulia si
ra: & ideo salubriora. Horatius. Nec tantus unq̃ syderum insedit uapor siticulosæ apuliæ. ticulosa

BART. FON. ¶O Iane a tergo: Eiuſmodi popularis auræ cupidos a tergo poſtea irrideri ſignificat: Ianum aīt ꝓpterea inuocat: quod cū bifrons pingaī a tergo nequeat irrideri. Nulla ciconia. Extremis digitis in roſtri formā collectis acerba manus & brachii motatione ciconiæ collum & caput exprimitur in eius infamiā: quē ridemus. ¶ Pinſit: pinſo uerbum antiquum eſt. Nam ante maloꝝ uſus frumenta in pilis pinſebant. Vnde & pinſores dicti ſunt: qui poſtea piſtores cognominati. ¶ Nec manus auriculas imitata ē mobilis albas. Applicatis expenſarum manum ad tempora policibus crebro palmarum motu: aſini aures non ſine riſu repreſentantur in eius ludibrium: quem a tergo irrideamus. Quod a Midæ auribus tractum eſt. ¶ Nec linguæ tantum. Lingua in aliquem exertare irriſionis eſt ſignum. Sitiat canis apula quantum. Canis per æſtum defatigata multum linguæ exertat: in apulia præſertim: ubi calores immenſi ſunt eam ſiticuloſam Hora. appellauit.

Vos o patricius ſanguis. quos uiuere fas eſt.
Occipiti cæco poſticæ occurite ſannæ.

IO. BAP. PLAV. ¶VOS o patricius. αποστροφε: ſermo cōuerſus ad illos: q meliores erāt: quoꝝ poemata debere fieri æuiterna credebāt: quo eos admonet: atq; hortaī: ut populariū plauſus: & aſſentationes abigāt: & pro nihilo reputent: ne talibus irriſionibus dirideanī. Quod totū inuidioſe dictū eſt accipiendū qm̄ tūc tēporis difficillimū fuiſſet unū etiā ſordidū: atq; abiectū poetā inuenire: qui ſcribēdi uerſus ſtudio nō eſſet addictus: atq; mancipatus: ut inde gloriā & laudes aſſequereī. Hinc Ora. Mutauit mentē populus: & calet uno ſcribendi ſtudio: Idem lib. ii. epiſto. ad Auguſtū. Scribimus indocti: doctiq; poemata paſſim. Mart. Auditur toto ſæpe poeta die. ¶ Patritius. uocatiuū ſecundū antiquos protulit: apud quos is erat ſimilis nominatiuo: ſic Verg. Proice tela manu ſanguis meus. Orat. in arte uos o Pompilius ſanguis carmen reprahendite. Verg. lib. ii. Enei. Adſis lætitiæ bacchus dator. Idem Socer arma latinus habeto. Lucanus Degener o populus. Romu. aīt (ut ſcias qd ſit patritius) centū ſenatores ad reip. curā elegit: ſiue qa is nūs ſatis erat: ſiue qa ſoli centū erāt: qui ad id idonei eſſent: q patres dicti ſunt: patritiiq; progenies eoꝝ appellati: ſcribit Liuius in. x. patricios dictos: qui patrem ciere auumq; poſſent. i. nihil ultra q̄ ingennos: qui plebeis opponunī. Sed illud. Imprimis annotandū eſt: qm̄ uiꝝ quendā. Iuriſperitū ſecus ſentire uideo. non omnes ſenatores fuiſſe patricios: quod Suet. teſtatur in Auguſto his uerbis. ea gens a Tarquinio priſco rege: Inter Romanas gentes allecta in ſenatum: Mox a ſeruio tullo in patricias traīducta procedente tēpore ad plebē ſe contulit. Cornelius Tacitus hiſdē diebus in numeꝝ patricioꝝ aſciuit Cæſar uetuſtiſſimū quemq; ex ſenatu: aut quibus clari parētes fuerant. Sed qd hyſtoricos teſtes adduco nōne hoc apertiſſime docet imperator in primo inſti. dum dicit ſenatorem nō liberari a patria poteſtate: patriciū uero penitus ſolui ex quo apparet patricios eē ſenatoribus digniores: & nō eoſdē eſſe ſed diuerſos: ut ille cecutiens dum aliū reprēhēdit: aſciam ſuis ſibi cruribus impegit. ¶ Viuere. carminibus: qbus nō tm̄ poetæ ipſi: ſed in his celebrati in mortalitatē aſſequunī. ¶ Sannæ poſticæ ideſt deriſioni: quæ a tergo prioꝝ dentium denudatione cōtrahēdo labra fieri conſueuit. ſanna enim os diſtortum eſt (ut inquit probus) cū uultu: quod cū aliquē rideri uolumus: fieri conſueuit: a nariū ſonitu: a quo ſaniones q ſunt & aſpectu: & motibus: & geſtibus fatui: quos græci μωρους: & ab eo nos motiones uocamus unde μωροτισ græcis per delirium eſt: & inſania: quotienſcūq; ſomnifico grauamine: ſomnulētaq; oppreſſuta: & pene letifica aio reſipiſcētia nō datur ad mentē: quę nō modo memoriā: ut lethargus: ſed uſum quoq; rōnis intercipit. De Morione Epigrāmat. Nō mendax ſtupor eſt. nec fingitur arte doloſa Quis qs plus iuſto non ſapit: ille ſapit. Teren. Solus ſamnio ſeruat domū. Cicero. Quid. n. porro tam ridiculū q̄ ſamnio eſt: qui ore: uultu: imitandis motibus: uoce deniq; corpore rideī ipſo. ¶ Poſticæ a tergo: & poſt factæ: adiectiuū hoc in loco: alibi poſtica nomen eſt augurale (ut ſcribit Seruius) ponitur tñ Apuleio pro poſteriore parte domus: hoſtioq; poſtico: qd eleganti uocabulo ab Oroſio: Cicerone: Amiano Marcellino: cæteris uſitato pſeudotyrum nūcupaī quaſi falſum hoſtium. ¶ Occipiti cæco: ideſt parte poſteriore capitis: qua oculos nō habemus: unde cæco. Sueto. in Tyberio colore erat candido capillo pone occipitiū ſummiſſiore: ut ceruicem etiā obtegeret. Occiput inquit Albertus Magnus eſt pars anterior: ſinciput uero poſterior: Cui eruditoꝝ omnium ſchola reclamat. ¶ Quis populi ſermo. poeta glorioſus: & laudis cupidus: cui populi aſſentationes mirum imodum placebāt: utpote uentoſus: & auræ popularis aucupator: quærit: ſcrupuloſe: & anxie inueſtigat, quid de ſe populus loquatur: cuius iudicio nō ſtandū non tantum in Tuſcul. ſed etiam in ſomno Scipionis præcipit. M. Tullius.

Vocatiuꝰ apud antiquos ſimilis ntō — Patricii — Error cuiuſdam Iuriſperiti. — Sanna — Moriōes — Morotis — Poſtica — Pſeudotyrum. — Occiput — Error Alberti magni.

CORN. ¶VOS o patritius ſanguis opus uiuere fas eſt. Occipiti cæco poſticæ occurrite ſannę: uos igiī nobili loco nati q uidere qd retro fiat nō curatis date operā ut nō derideamur: quos uiuere fas eſt. Occipiti cæco. i. quos eſt fas oculis occipitum poſterior pars capitis ſinciput pars anterior: ac ſi diceret: q non ſentitis a tergo uos irrideri. ¶ Poſticæ occurrite ſannæ. i. poſteriori irriſioni qui nō eſtis iani nec poteſtis a tergo irriſus uidere: nolite uos deridendos præbere. Poſticæ. ideſt poſt factæ: antiqui ita fores temploꝝ uel edium dixere poſticas & anticas poſticæ quoq; ſannæ quæ fit a poſteriori parte. Sāna autem dicitur os diſtortum cum uultu: quod facimus cum alios irridemus: unde ſanniones dicti ſunt ꝙ non rectum uultum habent.

Sanniōes

IO. BRI. ¶VOS o patritius ſanguis. inuidioſe hoc dicit: nam oēs fere carminum ſtudio tenebantur: ut inde laudem merentur: unde illud exit Horatianū. Scribimus indocti doctiq; poemata paſſim. Idem alibi. Mutauit mentē populus leuis: & calet uno ſcribēdi ſtudio. Iuuenalis. Expectes eodē a ſummo minimoq; poeta. ¶ Vos o patritius ſanguis: apoſtrophe eſt. Hæc enim ſchemata & his ſīlia cōuertūt in ſe auditorē: nec languere patiunī. ¶ Occipiti cæco. i. irriſioni quæ a tergo fieri ſolet. ¶ Sannæ: irriſio quæ fit diſtorto uultu: unde ſubſannare.

Sanna — Subſannare

BART. FON. ¶VOS o patritius ſanguis: Meliores hortatur & quorum ſcripta diuturniora futura ſint: nec plauſu & adulationibus capiantur quo talis irriſiones effugiant. ¶ Occipiti cæco: Occiput & occipitium poſterior capitis eſt pars. Quam iure cæcam cum oculis careat: appellauit. ¶ Poſticæ occurrite ſannæ: Euitate irriſionem quæ ab occipitio diſtorto ore & labris contractis fit anteriorum dentium oſtentatione. Quo uocabulo & Iuuenalis eſt uſus: I nunc & dubita qua ſorbeat æra ſanna Tullia: Hinc ſanniones, ridiculi homines: in dictiſq; uacuis fatui appellantur. Cicero ad papirium petum ſalis enim ſatis eſt: ſannionum parum Sannatores quoq; eos: qui benigne irrident: nuncupamus. Deſannare etiam per faſtidium deridere ſignificat. ¶ Poſticæ ſannæ. Poſtica dicuntur quæ poſt nos ſunt: ſicut antica quæ ante. Vnde poſticum hoſtium in poſteriore parte ædium ſitum dicitur. Hora. Poſtico falle clientem.

IO.BAP. PLAV.

Q VIS nisi carmina. Ironica assentatoris responsio: qui dicit populum de illo poeta nil aliud loqui: q̃ carmina eius esse tersa: Luculenta: & suaui rythmo composita: ut criticos: & seueriorum iudicium tetricamq; censuram non reformident, ut pote quibus & rectus ordo: & apta iunctura: & cum iis numerus opportune cadens contigerit: cum secus esset: ex quo assentatorum: quos philosophi teste Hieronymo blandos inimicos diffiniunt: cognosce peruersum: & uersipelle ingenium: qui sunt principibus gemoniae scalae: robur: symplegades: & acroceraunia: contra quos παλλαδᾶ poetae graeci nobile est epigramma. ραχαι λαμβδαμονον χορακασ χολακασ τεδιιστα ου χουντεαυτοχοραξ βωμολοχοσ τεχολασ του νεχαμοι βελτιοτε τοδεκον πεφυλαξω ει δυσ χαιζωντου τασ χολακασ χορακασ. Inquit graecus poeta coracas: & colacas tantum unico elemento. R. scilicet & L. distare: alioqui scurra colax est corax merum. Causa uerborum pladiorum: quae u usui pant mi optime & teliqua: sunt colaces coraces. Sed ut intelligas quid sibi hoc epigramma uelit colax dicitur adularor scura. Coraces uero fuerunt pręcipitia apud thessalllos talia: quales apud Romanos gemoniae.

In adulatores

Enarrat epigrāma graecum

Colax

Corax

Quis populi sermo ē? qs enim nisi carmina molli
Nunc demum numero fluere: ut per leue seueros
Effundat iunctura ungues? scit tendere uersum
Non secus: ac si oculo rubricam dirigat uno.
Siue opus in mores: in luxum: & prandia regum:
Dicere res grandes nostro dat musa poetae.

¶ Molli numero. suaui rythmo. Vergilius. Mollesque sub arbore somni. ¶ Fluere. abundanter: & affatim exire ab ingenio tuo sine aliqua difficultate: uel fluere dicendo respexit ad modulationem: sonoritatem: & optimam iuncturam uersuum: sumpta ab aqua met. ¶ Vt per laeue seueros. a marmorariis sumpta translatio: qui in lapidibus iuncturam fetuminatam: coniunctam & cohaerentem ungue solerti: & censoria explorare: quaerere: & probare consueuerunt: quam tunc perfectam: absolutam: & complanatam existimant: cum unguis super inductus nullo scrupulo: nulla offensiuncula: nullo moramento: obstaculoque: supereminenti materia detineatur: Calphurnius: impositos subita uertigine falleret ungues, unde rem factam ad unguem cum dicimus perfectam: & absolutam intelligimus. hinc Oratius ait ad unguem factus homo idest ex omni parte perfectus. Vergilius: iudex ipse sui totum se explorat ad unguem: idest ad perfectionem. ¶ Laeue. Planum leuigatum: expolitum hoc enim significat quando primam habet extensam. Vnde laeuor tersitudo. laeuigatio: laeuatus expolitus. Vergilius: laeuis ocreas dixit pro expolitas. Pueritiam laeuem appellauit Lucius: quae nullo barbicio: nullisque pilis hirsuta est. Martialis: Leuior o conchis galle cytheriacis. ¶ Effundat. effundi: & transmitti nullo asperitatis impedimento permittat. ¶ Iunctura. tuotum uersuum compositio: & conglutinatio. ¶ Seueros. censores: castigatores: uitiorumque: & inaequalitatis inuentores. ¶ Scit tendere uersum. idest tam bene: & graphice rotundum: teres: & uolubile carmen componit: ut nullus hyatus: nulla hiulca uerborum compositio in illo inueniatur. ¶ Tendere. componere: producere. ¶ Dirigat rubricam. more lignatiorum fabrorum: qui rubrica utuntur ad rectitudinem lignorum formandam. Rubrica autem pluribus in locis nascitur: sed optima paucis uti ponto: sinope: & Aegypto: in Hispania Balearibus auctor Victruuius in septimo. omnium optima (ut scribit Strabo libro duodecimo) est sinopica quae cum iberica decertat. Iccirco sic appellata q illam mercatores eo deferebant priusquam ephesiorum emporium tam celebre esset. Iheremias facit laquearia cedrina: pingitque sinopide: huius rubricae tres sunt species: rubra: & minus rubens: & inter has media. Haec est antiquis multum celebrata eo insula in qua nascitur: nec nisi signata uenundabatur: unde & sphragidem appellauere: auctor Plinius libro trigesimoquinto capitulo sexto naturalis historiae ubi plura: cuius codicem mendosum secundum nostram lectionem recognosces, nam ubi passim cum legebatur eo legendum est. ¶ Vno oculo. ut rectior linea efficiatur. uno enim oculo rectius cernimus q̃ duobus: quia plures motus duobus: q̃ uno excitantur. Et quia radii oculi utriusq; nō sine perturbatione in idem concidunt. Itaque cum uno inspicimus oculo ad rectum conspectum tanquam regulam melius quod rectum est deprehendere iudicareque habemus auctor Aristote. in problema. ex quo illud Iuuenalis: sic exponere consueui. Et statua: meditatur praelia lusca idest uno oculo clauso: quo ictus certior fieret, sic enim bellatorum statue erigebantur uno oculo clauso: ut homines imitarentur: qui ut rectius feriant oculum claudere superinducto cilio consueuerunt: alii dicunt clauso oculo uel propter uetustatem: uel Hannibalem: uel Sertorium intelligit: quae esse mera nugamenta quisquis recte sentiet: iudicabit. ¶ Siue opus. cum musis poeta noster tantum commertium: & tam intimam habet familiaritatem: ut siue satyricum dicendi genus: siue cothurnati stili caracterem excolere uoluerit: statim illi grandes hae uires in carmine praebeant: & roboris affatim suppeditent. ¶ Siue opus. subintellige sit scripturus: compositurus: uel aliquid simile. ¶ In mores. comoediam intellige: ut fauorem musarum in poetam maiorem esse demonstret: q̃ si in satyra sola: & tragoedia uires suppeditarent. ¶ In luxum. satyram signat: quae homines luxos: solutos: effeminatos: caeterisque malis moribus praeditos carpit. luxo dicitur soluo: a quo luxa: luxata ue membra dicuntur soluta: & suis locis mota: quae graeci stremmata dicunt: & luxati: quorum membra suis locis mota sunt. Plini. Alterae radix decocta luxatis prodest. Carmen idest incantatio etiam luxatis membris auxiliatur auctor Varro. ¶ Et prandia regum. idest tragoedram: In qua nil nisi facinus atrox. scelus truculentum: cedes: luctus principaliter continentur: dixit prandia: quia saepe parentes filiorum membra elixa apposita inconuiuio comederunt: sicut tereo: atreo: aliisque q̃ plurimis accidisse ignorat nemo. Hieronymus libro primo contra Iouinianum armantur parentum in liberos manus. nefandae apponuntur epulae. dicta tragoedia, a quodam illinimenti feculenti genere: quod graecorum quidam tryga appellant: permutatione litterarum in aduersum: quoniam olim nondum personis a Thespide repertis tales fabulas peruncti foecibus ora agitabant. Oratius: Ignotum tragicae genus inuenisse camoenae dicitur: & plaustris uexisse poemata thespis: Quae canerent: agerentque peruncti fecibus ora. haec differt a comoedia: q in tragoedia introducuntur duces. heroes: reges: in comoedia uero humiles: atque priuatae personae. In illa luctus: exilia: cędes. In hac amores: uirginum raptus

Locus Ora.

Leuis

Laeuor

Apulci locus

Rubrica

Emēdat? codex Plinianus

Vno oculo rectius cernitur

Locus Iuuena.

Luxata membra

Luxatisp dest incantatio

Tragoedia.

Item turbulento principio la tus exitus subsequitur: In tragœdia uero frequenter & pene semper la tis re-
Rex bus exitus tristes: & liberorum: fortunarumque priorum in pœnis agnitio: quis autem sit rex philosophica in-
terpretatione docet Ausonius hoc uersu. Qui recte faciet non qui dominatur erit rex.

CORN. ¶ QVIS populi sermo est: ad eius personam redit: quam superius fecerat dicentem uerum mihi dicere de
Parenthesis. me: deinde motus indignatione iam paruam parenthesim facit: nam cum textus: hic est uerum indicite: de
me populus loquitur an bonum me poetam dicant. ¶ Quis enim nisi carmina molli nunc demum numero
fluere. ut per læue seueros effundat iunctura ungues scit tendere uersum non secus ac si oculo rubricam di-
rigat uno. & responsio illius conuiuæ adulatoris. quid aliud nisi quod talia carmina facis quæ mollicie: & leno
re suo in offensam defluunt & ungues & se uerum iudicium non reformidant quod autem dixit. ¶ Vngues: tra-
ctum est a marmorariis qui quotiens uolunt tractatam marmoris iuncturam approbare ungue experiun-
tur si ulla inæqualitas ipsam læuitatem offendit & uersus ita deduci & dirigi oportere ut solent fabri rubri-
ca & linea opus dirigere quo certius uideant ad quorum similitudinem diligenter uersus a normate faciant
uersificatores tantum studentes. ¶ Ac oculo dirigat uno: tractum a fabris qui quotiens uolunt rectitudi-
Tragœdia nem lineæ reprobare: retortis in unam partem ambobus oculis lineam ex rubrica factam inspiciunt ob
hoc solum ne per oculorum diuisionem iudicii ueritas confundantur. ¶ Siue opus in more in luxum in pran
Comœdia dia regum idest in tragœdia & hoc dicit quicquid eis poetis opere imposueris non illos inuenies dissimiles
sui: si uolueris eum scribere comœdias hoc est mores nam comœdia mores hominum exprimit conuersa-
Satyra tionem quod in luxum dicit: si uolueris scribere satyram quæ inuectionem hominum continet: nam satyri hoc
Orestes habēt. ¶ In prandia regum: hoc est tragœdias orestis atrei & thiestæ & prognæ: nā tales tragœdiæ cœnasque
Thiestes facinorosasque continent descriptionē qualiter apposuerit thiestes ignoranti fratri membra filii comedenda.

IO. BRI. ¶ QVIS populi sermo: cum superioribus coniunguntur: ut sit. De me quis populi sermo: nam cætera: ut
dictum est a poeta interposita sunt. ¶ Quis enim laus assentatoris. Horatius. Scribet mala carmina uecors
Laudato. ¶ Quis enim subaudi est: ironia est assentatoris. ¶ Nisi carmina molli: nunc demum numero flue-
re: sic Horatius de ficto laudatore: Clamabit enim pulchre: bene: idem alibi. Derisor uero plus laudatore
mouetur. ¶ Fluere. sumptum ab aquis quæ molliter & sine strepitu fluunt. ¶ Molli numero: suaui rithmo. Vt
iunctura. compositio uerborum. ¶ Effundat: transmittat nulla intercurrente asperitate: translatio est sum-
pta a marmorariis qui iuncturam lapidum unguibus pertentant. unde ortum est illud dictum rem esse fa-
ctam ad unguem: cum uolumus significare rem esse perfectam. ¶ Per læue idest lauorem i & scribitur per æ
Ad unguē diphthongon. ¶ Vngues seueros: scrupulorum inuentores. ¶ Scit tendere uersum idest tam quidem recte
Rubrica uersum facit: ut ex omni parte quadret: & æqualis sit: sumptum a fabris lignariis qui rubrica lineas rectas in
Sinopis lignis dirigunt. ¶ Rubricam: tertia est rufa: quæ alio nomine synopis dicitur: primum inuenta auctore Plin.
in ponto: unde nomen a Sinope urbe nascitur: & in ægypto: balearibus: aphrica: sed optima in Lenno: & in
Capadocia effossa: & in speluncis: quæ saxis adhærent excellit. Ex reliquis rubricæ generibus fabris utilis-
sima ægyptia & aphricana: quoniam maxime sorbentur. ¶ Siue opus in mores: in luxum & prandia regum
dicere res grandes: quodcunque inquit uelit scribere noster poeta: siue satyricum carmen: siue tragœdiam: mu
sa res grandes ei suggerit. Ordo est: musa dat nostro poetæ dicere res grandes. ¶ Siue opus in mores subau
di scripturus sit aliquid tale. ¶ In mores & luxum. Alii autem distingunt: ut per mores comœdiam intelli-
Luxa gant: per luxum uero satyram accipiant. Alii uero coniuncta legunt: ut sit rei exaggeratio: idest satyram: quę
Luxuriosus & mores & luxum hominum persequitur: & hoc melius. ¶ Luxum: luxa membra e suis locis mota & solu-
ta dicuntur: a quo luxuriosus inde familiari solutus ut scribit Festus: luxuria est igitur omnis morum solu-
Luxuria tio. ¶ Prandia regum: idest tragœdiam: quę cœnæ regum exitiose scribuntur.

BART. FON. ¶ QVIS populi sermo est. Ventosi scriptoris interrogatio quid de se populus colloquatur. Quis enim re-
spondentis assentatio. Enim autem ornatus & metri causa posuit. Vergilius. Quam pius Aeneas tibi enim
tibi maxima Iuno Mactat. Molli nnmero fluere. Nunc tandem elaborata: perfectaque ad amussim carmi-
na est. ¶ Vt per læue seueros effundat iunctura ungues: translatio ab his est: qui unguibus lapidum cohæ-
rentem iuncturam probant. Marmorarii enim iuncturas marmorum tunc absolutas existimant: cum un-
guis superductus nihil ostendit. Hinc ad unguem facta esse dicimus: quæ absolutissima esse putari uo-
lumus. ¶ Per læue: leuigatum & planum. Læue enim cum prima syllaba per æ diphthongon effertur:
nitidum & perpolitum: sine piphthongo uero prima breui minime ponderosum significat. ¶ Oculo rubri-
cam dirigat uno. Lignarii: fabri. lapidumque sectores rubricata linea opus dirigunt: unoque oculo clau
so eius rectitudinem metiuntur: ne uago amborum oculorum discursu norma rectitudinis conturbentur.
Rubrica uero pluribus nascitur locis. rubraque est & minio proxima colore palma lemniæ dabatur. Fa-
bris uero utilissima ægyptia & Aphricana. ¶ In mores: in luxum: in prandia regum. Quidam mores pro
comœdia: luxum pro satyra: regum prandia pro tragœdia ponunt. In his sane uerbis cæsa oratione sine
copula interualis distinctis articulis exornatio est.

> Ecce modo heroas sensus afferre uidemus
> Nugari solitos græce. nec ponere lucos

IO. BAP. PLAV. ¶ ECCE modo heroas. Oratianum in arte poeti-
ca præceptum est. Summite materiam uestris qui
scribitis æquam uiribus: & uersate diu quid fer-
re recusent: quid ualeant humeri: cui suffragatur
Seneca his uerbis Quotiens aliquid conaberis te
simul: & ea: quæ paras quibusque parateris ipse metire scilicet nam (ut canit Propertius) Turpe est quod
nequeas capiti cōmittere pondus: Et pressum inflexo mox dare terga genus. Vnde indignatur: fremit: & ex-
candescit poeta: quod hoies tā isanos: tam laudis cupiditate delirātes uideat: qbus buccę sit ignota mēsure suę:
qui nullā cupiant cū sit sibi gobio tm̄ loculis: ut cū latina nesciant: græce ubique perstrepant: blaterēt: & ob
loquantur: cū sit turpe magis nostris nescire latine (ut inqt Iuue.) ex quo pcipit Mar. Tullius lib. primo de offi
ciis sermone uti nos debere: qui notus est: nec uerba græca esse inculcanda: ne iure optimo rideamur. Lucil
lium satyrarum primum scriptorem quidam ex hoc mirabantur: quod uerbis latinis græca miscuisset perin-
de ac sermo lingua concinnus utraque esset suauior: quos mordet: taxat Oratius. Sed præter hoc acce-
dit & aliud fermentum ad Persii indignationē: stomachum i & bilem excitandam quod scilicet cum nec ad mi-

nima quæq;:ut est lucum ponere:aut ruris cōmoda laudare:sint apti:res grandes:ad quas celebrandas homines ποιητικῷ πνεύματι multifscio opus est describere audacter fronte perfricata aggrediantur: qd' æquo aio ferre:& tolerare nequit Persius. Heroas sensus idest heroicos.i.facta:& gesta heroum a poetis istis minus tilis (& ut ita dicam) patellaribus describi intuemur.sic Vergil.hoc Ithacus uelit:pro ithacensis:ubi est principale pro deriuatiuo.Heros dr̄ ab eo qd est ἀρετὴ.i.uirtus:quæ maxima in illis fuit:hic Aristotelis uirtutē excellētissimā heroica uocat.Mithalus scriptor græcus ἥρωσ ἀνὴρ θεῖοσ ἐστὶ μιξόθεοσ γεννάιοσ λέγεται ... ἀρετῆσ ... αἰτίασ ... ἀνθρώπων ... γένοσ ἀιρεται.uel ab eo quod est ἀήρ:q; post mortē nubibus inuoluti a Ioue noībus præpositi dicuntur:uel ab ἔρα hoc est Iunone(ut auctor est Augustinus lib.x.de ciuitate dei)Martianus Capella libro.ii.de nuptiis Philo.& Mercurii:A medietate uero aeris usq; in montiū:terræq; cōfinia Hemithei:Heroesq; uersant: qui ex eo:q ἔραν terrā ueteres dixere.heroes nuncupati:ibiq; manes corpori humano præsules attributi: qui parentum seminibus manarunt.Trimegistus auctor est heroas habitare inter aeris purissimam partē supra nos. Nugari solitos græce.i.græcoꝝ uerba poemati suo ispergere:atq; inserere:ut cōcinniora:& meliora uideantur.Quid si nugari stilo græcoꝝ uti, quoꝝ hystoriæ mythistoriæ sunt exponemus: unde nugari in uidiose dixit:& cum indignatione:& contemptu:nam quamuis Mar.Tullius in oratione pro.L.Flacco tribuat græcis litteras:det multarum artium disciplinam:nam adimat sermonis leporem:ingenii acumen: dicendi copiam cui suffragatur Eusebius in.viii.præpara.euangelicæ his uerbis. Græcia sola homines generat uere celestes:atq; diuinos:natura ad omnem scientiam natos:cuius rei causa est subtilitas aeris: Tamen leues:infidi:uanidici:Mendaces sunt:adeo ut nulla fere historia apud græcos repetiatur: quoꝝ carminibus(ut Manlius ait)nihil est nisi fabula cœlum:hinc Mar.Tullius in oratione.pro Milone grecos nugas appellat:Et Iuuena.græciam dixit mendacem:& Plinius portentosa græcie mendacia.Apud Valerium etiā capite de amicitia taxantur ut mendaces græci:quibus suffragatur Lactantius Firmianus in primo: Ausonius:Et Plautus in asinar.dum dicit'Aquam:solem:lunam:noctem hæc argento non emo:Cætera:que uolumus uti:græca mercamur fide:ubi expone nulla.uerba Lactantius hæc sunt.Sicut faciunt:qui apud reges etiam malos panegyricis mendacibus adulantur:quod malum a græcis ortum est:quoꝝ leuitas instructa dicendi facultate:& copia:incredibile est:quantas mendatiorum nebulas excitauerit. Heros

Vbi habitant heros.

Græcia generat celestes uiros

Mēdaces græci

Græca fides quid apd Plau.

CORN.

ℭECCE modo heroas sensus afferre uidemus nugari:solitos græce:adhuc de malis poetis loquitur & dicit: uidemus eos qui hoc tantum sciunt græcas nugas componere uerbis: uel uellem tantum fortes & nobiles sensus carminibus pingere:tempore neq; uilia aut agrestia carmina apti sunt explicare. Nec ponere lucum artifices:idest doctos idoneos. Ponere:dicit scribere: ut Horatius. Scriptor honoratus si forte reponis: uel ut luucnalis.Semper ego auditor tantum:nunquam ne reponam:& hoc dicit: nec scribere artifices nemora.ita ut uarietas arborum enumeretur decenter:ut non tantum scripsisse quantum ipsum lucrum uidisse uideatur. Ecce inquit sensus:nobis heroum facta suggerunt: non ut solemus græcorum motibus pulsantes nugis plena scribere:faturum autem dicit rebus omnibus abundantem.

Satur

IO.BRI.

ℭECCE modo heroas:sensus afferre uidemus: indignatio est in quosdam græculos idest in eum qui paulum aliquid ultra primas litteras græcas progressi ubiq; græce perstrepunt: cum latinarum litterarum cognitionem perfectam non habeant.Quod turpe ostendit etiam Iuuenalis.Omnia græce: cum sit turpe magis nostros nescire latine.Hinc ergo fremit poeta nullo modo ferens ab his poemata heroica scribi. cū nec ad minima quæq; describenda sint apti.Ex quo innuit Persius poetas oportere omni studioꝝ genere prædi tos esse. Ecce: particula est incipiētis & rē nouā demōstrantis. Solitos nugari græce.i.nec adhuc tn̄ perfectos græcos. Sensus heroas.i.heroicos principale pro deriuatiuo:ut Vergilius.Hoc Ithacus uelit pro ithacensis:Nec artifices:doctos. Ponere:scribere:ut alibi.Fabula seu mœsto ponatur hianda tragœdo. Lucum:quasi tem humilē & minimā. Lucum:aut enim generaliter loquitur:aut lucum dicit Marti consecratum:in quo peperit Iliam Romulū & Remum.Sequitur enim unde Remus:nam de eo multi scripserat. Iuuena.Nota magis nulli domus est sua q̄ mihi lucus Martis.Sed generaliter locutum esse magis placet.

BART. FON.

ℭECCE modo heroas sensus:Ecce demōstrandi aduerbium est.Atq; ut Asconius Pedianus in Verrem scribit:In rebus improuisis Ciceronis proprium est quod non sine diligenti cura Vergilius quotiens opus fuit sibi desumpsit:& hoc quoque in loco summa cum arte Persius posuit.Ineptos enim atque ineruditos poetas non expecto:ac quasi de improuiso reprehendit. Qui cum lucum describere:aut ruris commoda laudare: quæ quidem parua sunt:nesciant:maxima tamen aggredi non erubescant. Nugari solitos græce:uel græcoꝝ more nugas inserere:uel græce describere:qd Horatius quoq; i sermo capit a Quirino se monitū dicēs ne græcoꝝ cateruas iplere uelit. Nec ponere lucū artifices:nec qui artificiose aliquē describere lucū sciāt: ponere enim scribere est. Lucus uero a contrario nomen traxit:quia opaca adumbratio parum luceat.

IO.BAP. PLAV.

Artifices:nec rus saturum laudare.ubi corbes
Et focus & porci.& fumosa parilia fœno.

ℭNEC artifices.i.ignatos:nescios:non idoneos ex quo maior est poetæ idignatio: qd' iperiti uelint res grandes:& materias altiores aggredi:sciētiæq; nomen sibi uendicare: quoꝝ genus pessimū eē testis ē Quint.in primo his uerbis. Nihil enim peius est iis: qui paulum aliquid ultra primas litteras progressi:falsam sibi scientiæ persuasionem induerunt. Ponere lucos.ponere prę̄ter alia multi iuga significata significat apponere.Mart.Nolo mihi ponas rhombum:mullum ue bilibrem:idem.Quicquid ponitur hinc & inde uerris.Plautus.Vafre facit:ponit uini plusculum eras et ut reponam large:ac liberaliter:Hinc poetæ fabulas:& scripta sua ponere dicebantur: q in scena hæc spectatoribus quasi in conuiuio apponebant.Iuuena.Pone tigillinum hoc est affer aliquid in scena detigillino scriptum . In quo significatu quidam accipiunt hoc Persianum . Ego uero ponere scribere interpretor græcorum adductus consuetudine : apud quos θέσις . idest posuit pro scripsit inuenio : carmen græcum est hoc ὅστις ἔθηκε τὰ γραφέντα:unde nostri grecorum simiæ ponere pro scribere frequenter utuntur a quo reponere:quod est rescribere Oratius scriptor honoratum si forte reponis Achillem:in quo significatu illud Iuuena.Nunq̄ ne reponam positum.esse omnes fere arbitrantur:ego uero pro reiicere reponam dictum esse autumo:ut illud Ouidii.Telasque:& calathos:infectaque pensa reponit: ut sit sensus reiiciam ne

Ponere

Locus Iuuena.

Locus Iuue. unq̃ audiendi consuetudinẽ:alii aliter sentiunt. Visus asit est(ut nõnulli traduut)numero plutatiuo: qm̃ plu-
tes fuerunt luci poetarũ carminibus celebrati:quos Marti:quẽ primũ armis fabricatis armasse milites tra-
dunt:pugnandiq; ac certandi morem iduxisse:gentilitas ꝯsecrauit.fuit.n.lucus martis ad albã: in quo Rhea
Luc. marti cõsecrati Numitoris filia peperit Romulũ:& Remum urbis cõditores:Lucus item martis athenis Areopagus dictus:
ubi teste polluce iudicia cædis:uulnerũ:& ueneficiorũ per populum exerceri solita sunt noctu. & i tenebris:
ne ad dicentes:sed ad ea:quæ dicerentur:respicerent:quod Lucianus aperte scribit in dialogo : q iscribitur
Areopagitæ Hermotinus hortans ipsum:ut in iudiciis:& rerũ examinatione imitetur Areopagitas: οιεν νυκτι και σκοτω
δικαζουσιν ως μη ες τους λεγοντας αλλ ες τα λεγομενα αποβλεποιεν.hoc est qui in nocte & tenebris iu
dicant:ut non ad dicentes:sed ad ea quæ dicerentur:respicerent.Fuit & Lucus Martis i ponto:ubi erat uel-
lus aureum(ut scribit Diony.)unde Martia,custodem scythici fuisse luci Eruditoribus tamen magis placet:
Locus Iuue. ut Persium generaliter de oĩbus lucis locutũm esse intelligamus.Apud Iuuenalem cõtra oĩum hactenus sen
tentiam illo uersu.Nota magis nulli domus est sua q̃ mihi lucus Martis.lectus legendum esse in nr̃is annota-
Rus mentis arbitramur.⸿ Rus saturũ.plenum:copiosum:abundans:fertile:frugiferum.rus uocabulum græcum
est:rura græcis αρουρα.dicuntur auctor Seruius:nã apheresis sermonẽ facit latinum.M.Varro tamen putat
rus dictum esse:ꝙ quotannis rursum eadem facienda sunt:ut rursus captas fructus,cuius deis Mercurio: Pa
niq; sacrificabant placentas & uinum:unde Leonides in epigrammatis. αυλια και νυμφαιων ιερος πας ος
αιθ υποπετρηιδ αχεοντι υδασιν γειτονεουσα πιτυς και σ υ τε τρας λαχιν μηλοσσοευ αισθ ος ερμας
ος τε τον αιγιβοτην πανκατεχεις σκοπελον ιλαοι τα φαιστα τοτε σκυφος εμπλεον οινος αλεξασκε
ιαχιδ εω δωρα νεω πτολεμου.hoc autem scripsi ne simplex narratio fastidium:& nauseam lectoribus conci
piat gaudent enim res uarietate:& sicut oculi diuersarum aspectu rerum magis detinentur : ita semper ani-
Corbes mus perstat in quod se uelut nouum intendat(ut in nono auctor est Quintilia.)⸿ Corbes . corbes uasa sunt
uiminea(ut docet Serui.)dictæ ꝙ eo spicas:aliud ue quid corruebant.Hinc Plau.& cæteris minores corbu-
læ dictæ.Cato in re rusti.dicit uilicum habere oportere corbulas amerinas quattuor.Corbis messoria dici
Corbita tur.M.Tullio in oratione pro Sestio:a qua fit corbita genus nauigii enorme & tardum:quod ne uento hinc
illuc:& illinc huc propulsetur sabulonem:& statumine harenido fulciuur dicta ꝙ in malo earum summo pro
signo corbes solent suspendi(ut scribit Pompeius)iurisconsultus inter instrumenta fundi numerat corbes.
Focus ⸿ Focus.locus ubi fit:& nutritur ignis:Inde focula nutrimenta apud Plautum in persa:& foculare uerbum
quod est nutrire:& fouere Auctor Marcellus.⸿ Porci.in agro habendos esse porcos præcipiunt rei rusticæ
Chirade auctores. porcum græci appellant χοιρον:unde chiradas uocant eum morbum:quem a sue scrofulas uulgo
dicimus.⸿ Fumosa palilia.pales dea pabulorum auctore Seruio est:cuius sacrum dicit probus appellari pa
rilia : transposita littera : quæ si suo loco esset palilia potius dicerentur : qui dies natalis est urbis Romæ a
pastoribus conditæ(ut scribit Eusebius libro temporum)& Propertius libro quarto eleg. testatur dicens.
Vrbi festus erat:dixere palilia patres.Hic primus cœpit mœnibus esse dies. Solinus partu illiæ parilia esse
dicta existimat:quo die obseruatum ne qua uictima:cæderetur:& ut ille dies purus esset a sanguine. Festiui
tatis autem ritus erat:ut ignem transilerent accensis stramentitiis fascibus : laque biberent : qui fructus pe-
Quo die celebrabantur palilia coris est. Propertius libro quarto.Annuaq; accenso celebrate palilia fœno. Ouidius in quarto fasto. Dum
licet apposita ueluti cratere canella Lac niueum potes : purpureamq; sapam : Moxq; per ardentes stipulæ
crepitantis aceruos Transilias celeri strenua membra pede. Tibullus ille leuis stipulæ solennis potus acer
uos.Accendit flammas:transiliet quæ sacras,unde dixit Persius fumosa fœno.Illud sciendum decretum fuis
se a Romanis:ut dies quo cepisset Imperium Caligula palilia uocaretur:uelut argumentum rursus conditæ
urbis auctor Sueto.celebrabatur autem hic dies.xi.calendas Maii qui(ut dictum est)urbis Romæ dies na-
talis fuit. ex Plinio Ouidio Plutarcho cæteris.

CORN. ⸿VBI corb.& focus & porci & fumosa parilia fœno:fertilem agrum:qui necessaria habet & corbes & por-
cos.⸿ Parilia:parilia dicit sacrum in honore palis deæ pastoricæ cognominatæ:quo die positis i foco mani
Ilia mr̃ Romuli & Remuli pulis fœni:ludibundi rustici solebant:qui expiare hoc se sacrificio credebant ideo famosa dicit aliter si pa-
rilia dicit:diem dicit sacrum i honorem illæ quæ peperit Remum & Romulum:quorum mentionem sacrifi-
ciorũ Cicero i philippicis cõmemorat.palilia quæ nunc parilia mutatis litteris dicimus : uel ꝙ die conditæ
Varrus Romæ accensis manipulis accenso fœno colatur:aut parilia dies festus pales deæ agrorũ seu pastorũ habi-
tus a ueteribus.Varro sic ait:parilia tam publica q̃ priuata & est genus hilaritatis & lusus apud rusticos : ut
cum gestis cum fœno stipulis ignem magnum transiliant quorũ palili faciunt eam expurgari credentes.

IO. BRI. Rus Parilia ⸿RVS saturum:plenum & omnium abundans : rus dictum ut Varroni placet ꝙ quot annis rursum eadem
facienda sunt ut rursus capias fructus.Laudare.hinc poetæ uirtus cognoscitur:cum rem uerbis & excollare
& deprimere nouit.⸿ Parilia:festa palis deæ pastorum:ꝙ feriæ ei deæ fiunt:sic dicta ut cerealia a cerere ui
nalia a uino uulcanalia a uulcano.usus tamen obtinuit:ut parilia non palilia dicerentur:quoniam pro par-
tu pecoris eidem sacra fiebant.xii.calendas maias:ut scribit Seruius : Parilibus Romulus urbem condidit:
quem diem festum præcipue habebant minores:autores Festus & Varro de re rustica.⸿ Fumosa fœno:nam
pastores ut diximus.xii.calendas maias solemnia quædam in honorem palis celebrabant: quæ putabantur
ad salutem tam pastorum q̃ pecorum q̃ canum pertinere.unde Ouidius.Pelle procul morbos ualeant homi-
nesq; gregesq;.Et ualeant uigiles prouida turba canum : deæ enim liba offerri solita . Idem testatur . Quæ
pecor eueniant:& nos faciamus ad annum:Pastorum dominæ grandia liba pali:stipularum manipulos sum
ma effusi hilaritate transiliebant idem.Moxq; per ardentes stipulæ crepitantis aceruos. ⸿ Traicias celeri
strenua membra pede. Tibullus.Ille lenis stipulæ solemnis potus aceruos:Accendit flammas transilietque
sacras:sicq; ea sacrificii solemnitate expiari putabat:unde Ouidius.Omnia purgat edax ignis:uitiumq; me-
tellis:Excoquit:iccirco cum duce purgat oues.

BART. FON. ⸿RVRSVS.saturum:fertile ac copiosum: quodq; saturare colentes possit & fumosa palilia fœno : Pales
dea pabulorum est:cui pastoralia sacra palilia:quæ & parilia nuncupantur:ad lupus arcendos morbosq; a
pecore depellendos a pastoribus in agris fiebant undecimo calen.maii: quo die Romulus urbem fundauit.
Fumosa uero dixit:quod stipulæ ac fœni manipulos pastores incenderent:unde fumi ingens copia emana-
bat. Tibul.ille leuis stipulæ solẽnis potus aceruos:Accendet flammas transilietq; sacras.

JO.BAP. PLAV.

¶ VNDE. Ex quo rure, aduerbiũ pro nomine: ut apud Oratium in primo Car. Cur perirent funditus: idest propter quas. Idem. Multaq; merces: unde potest tibi defluat æquo ab Ioue. & est parchausis hoc est regressio quædam in ruris honorem: quæ cum suo loco punitur: ornatum maximum confert: sed raras aptasq; interserere conuenit. ¶ Remus. furtim: & uelut aliud agens Romanorum carpit: & notat originem: quæ a pastoribus ducebatur: de qua pluta apud Liuium: Iustinum cæteros. Iune. Maiorum primus quisquis fuit ille tuorum: aut pastor fuit. Remus: & Romulus fuerunt fratres (ut ex historia Liuii pueris etiam ẽ notissimũ) Ita nominati ab eo: q; lupa infantibus præbuerit mammam: quæ antiquo uocabulo ruma dicebatur (ut docet Plut. in Romulo & Augu. in vii. de ciuitate dei. Codices Plinium habent rumen: quod cum auctore Marcello: & Festo Pompeio: cæterisq; pars sit colli: quæ esca deuoratur: unde ruma dicebatur: quod nunc ruminare. & rumigare Lucio Apuleio: mendosum Plinium: esse arbitror: autumo q; non rumen: sed rumam aut rumin esse legendum: nam & rumis mamma dicitur: & hoc ante nos oculis cõniuentibus omnes literarum lincei nihil mendi suspicantes pertransierunt: quod admirari debet nemo: nam non omnes per omnia: sed certi per certa meliores: & deteriores sumus: ut ait Iustinianus. Titu. de iure ueteri enucleando. Seruius existimat ruma esse partem gutturis: sed an bene uiderint alii: ego certe: ut dicam quod sentio uel codicem mendosum esse: quod credibile est: uel Seruium errasse crediderim. hic (ut ex semita in uiam repedemus) subrumos rustici appellant edos: qui adhuc sub mammis sint. In uerbum subrumari: quod significat sub mamma summittere: Colu. in. viii. Et alienis non amantibus agni subrumuntur: illud notandum codicem Mar. esse maculatum: nam pro subrummi subromari perperam legitur sunt autem por cui subrummi: qui uocantur orthragorisci απο του ορθρου και αγοραζεσθαι: quoniam matutinis omnibus uenales circumferebantur: a ruma ueteres dici rummam Deam uoluerunt: quæ rumis: idest mammis præsidet. cuius meminit Augu. in. iiii. Sulcoq; terens. L. Quintium Cincinnatum intelligit. quem dictum dictatorem missi legati nudum arantem transtyberim offenderunt: de quo Plin. de uiris illustribus siue is sit cor. nepos. Verg. Plinius maior. Norbanus & Augustinus cuius uerba quoniam Persium maxime interpretantũ subscribere collibuit: Audiat uel legat quintium Cincinnatum cum quatuor iugera possideret: & ea suis manibus coleret: ab aratro esse abductum: ut dictator fieret: maior utiq; honore q̃ consul: uictisq; hostibus ingentem gloriam consecutum in eadem paupertate mansisse. Cincinnatus autem dictus est: quia ex Cincinnatorum erat familia: cuius insigne erat crinis: quem Cincinnum appellant. βοστρυχαι βοστρυχος: dicitur capillus: & cæsaries. Firmicus Maternus in. iii. mathe. Venus crispos crinium facit bostrichis comatos. & si illic perperam bostritis conatos legatur: sicut & in. vii. ubi loquitur desidere pleiadum in lustris legitur pro in bostrichis. Cincinnum. M. Varro signat esse intortum capillum his uerbis: is est coliculus uiteus: intortus: ut Cincinnus: inde cincinnati dicti capillati: & crispuli: quod uitu nomen indelicatos: & comæ curiosos regeri solet. Hieronymus ad demetriadem. Cincinnatulos inquit pueros: & calamistratos uirgo deuitet. ¶ Terens dentalia, arando: & terras excolendo. agriculturæq;: qua nihil fructuosius: nihil melius: nihil honestius Plinius: Varro Columella. M. L. esse confirmant: operam dando: quod antiqui feres omnes factitauerunt (ut docet Ora. in secũdo epodon) cum ait: Beatus ille qui procul negotiis: ut prisca gens mortalium paterna rura bubus exercet suis. Seneca lib. xiii. epistolarũ de Scipione maiore inquit. Abluebat corpus laboribus rusticis fessum. Exercebat. n. operæ se terráq; (ut mos fuit priscis) ipse subigebat: quod affirmare uidetur Pli. scribens in linterno agro durare suis temporibus oleas aphricani prioris manibus satas. dẽtalia autem intellige aratra per synecdochen. nam dentale auctore. Seruio est lignum: ad quod inducitur uomer. Verg. in primo Geor. Duplici aptantur dentalia dorso.

Vnde Remus. sulcoq; terens dentalia Quinti.

Romulus Remus. Sub rumis Plinium locus emaculatus. Error Serui. Subrumi. Codex Marcelli emaculatus. Orthagorisci. Rumina dea. Qu. cincinnatus. Cincinus. Locus firmici materni. Agricultura nihil melius.

CORN.

¶ VNDE remus: hic occulte tangit Romanos ex rusticis: & pastoribus originẽ trahere. Vnde remus natus: ut Verg. qui hoc mutat laudat uitam ueteres coluere sabini. hr. c. r. s. f. c. ¶ Sulcoq; terens dentalia Quinti cum trepidam ante boues dic. ind. ux. & tua aratra domũ littor tulit: sensus duplex est: & hoc dicit: non possunt rudes poetæ Satyrum laudare: unde remus ortus est: num & ru Attili quinli serane quæ re ante boues littor dictaturam induit: & tua uxor trepida domũ aratra tulit: alter sensus ueniente ad se littore cũ insignibus dictatoris: quoniã tuus seranus iussit uxori: ut has a littore uestes acciperet: & sibi ad locum in quo arabat afferret. Ordo ergo sermonum iste est: cum te o Quinti.

IOAN. BRI.

¶ VNDE Remus: latenter Romanorum originem respondit duci a pastoribus de quibus scribit Varro. Romanorum uero populum a pastoribus esse ortum quis non dicit: quis Faustulum nescit pastorem fuisse nutricium: qui Romulum & Remum educauit: non ipsos fuisse pastores obtinebit. Quod parilibus potissimum condidere urbem. ¶ Sulcoq; te. dẽ. quin. hinc est ille. L. Quintus Cincinnatus qui filium Cæsonem petulantissimum abdicauit: & dictus dictator insignibus sumptis. Q. Minutium consulem in aligido monte a uolscis: & sabinis obsessum liberauit. Quare minutio: & eius exercitu corona aurea obsidionali donatus est: uicit hoste: ducem eorum in deditionem accipit: & triumphi die ante currum egit. Sextodecimo dictaturam quam acceperat deposuit: & ad agriculturam reuersus ipse iterum post uiginti annos dictator dictus Spurium Melium regnum affectantem a Seruilio hala magistro equitum occidi iussit domum eius solo æquauit: unde locus æquimeliũ dicitur. Hincq; dictus est seranus a serendo. Verg. Nec te sulco serentem: nã aranti trans Tyberim quatuor sua iugera in uaticato. quæ prata quintia appellantur. Viator attulit dictaturã: & quidem: ut tradit Norbanus: nudo plenoq; pulueris etiam unum ore cui uiator uela corpus inquit: ut proferam senatus populiq; Romani mandata. ¶ Dentalia. i. aratra: partem posuit pro toto. Nam dentale ea pars est aratri cui uomer præfigitur.

L. Quintius Cincinatus. æqmiliũ Seranus Dentale

BAR. FON.

¶ VNDE remus: ex quo rure: & Quintius prouenere: Parechasis aũt hoc est egressio quædam in ruris honorem est: quæ cũ suo loco ponitur: ornatum maximũ confert. ad raras aptasq; interserere conuenit. ¶ Sulcoq; terens dentalia Quinti. ad. L. Quintiũ Cincinnatũ dictum missi legati nudum eum arantemq; inuenerunt: sed dictaturæ insignibus sumptis uolscos sabinosq; domuit: de quæ iis triumphauit. Sextodecimo aũe die dictatura deposita ad agriculturam reuertitur. ¶ Dentalia: dentale lignum est in quod uomer immittitur. Verg. Duplici aptantur dentalia dorso.

Cum trepida ante boues dictatoré induit uxor.
Et tua aratra domum lictor tulit.euge poeta.
Est nunc brysei quem uenosus liber acci:
Sunt quos pacuuiusq3:& uerucosa moretur.

IO.BAP. ¶TREpida.rei nouitate:& casu inopinato timore perculsa:ut pote quæ uiro suo aranti talem honoré de-
PLAV. mandari minime expectabat:expectantibus.n.(ut inquit Seneca)oia leuiora accidũt. Necesse est itaq; ma-
Dentale gis corruamus:qui quasi ex inopinato ferimur:Quæ multo ante prouisa sunt:languidius incurrũt. Minus
enim iacula ferũt:quæ præuident ingt Gregorius.nam omnia repentina grauiora sunt(ut scribit Cicero)
uel trepida:idest festinabunda ob leitiam ex re inopinata conceptam iuxta illud Quintiliani Magis inopi-
Dictatu- nata delectant.¶ Dictaturam.idest dictaturæ magistratus insignia:Dictura erat Romæ summæ potestatis
ra magistratus:capitis aiaduersioné habens: a qua
(ut scribũt iuriconsulti) prouocare non licebat:
quam retinere ultra.vi.méses fas nõ erat. Titus
largius primus dictator fuit: & Spurius cassius
primus magister eqtũ: sic dictus(ut tradit Var-
ro)q̃ sũma potestas huius in eqtes: & accensos
esset:q dictatori sic iungebaẽ qõ regibus tribu-
nus celeꝝ:ad quoꝝ similitudinem præfecti præto
rio a principibus electi sunt:hic post dictatoré secũdam dignitatem obtinebat:& ab ipso dictatore eligebaẽ
Magister. ut libro primo digestoꝝ scriptum legimus.Dictator uero dictus est q̃ a consule diceref nocturno tp̃e(ut li-
Equitum. bro nono docet Liuius)unde Fabius ille maximus:q cũctando restituit rem:cũ a populo Romano dict⁹ eẽt:
Dictator cui nõ hærebat creandi dictatorem potestas:non legitimus dictator fuit:sed pro dictatore.Dionysius in qn
Fabi⁹ ma to hystoriarũ Romanaꝝ refert uelut electã tyrãnidem fuisse dictatoriam ptãtem qđ a græcis institutũ Ro
ximus p mani transtulisse uiden⁹:apud quos erat Esymnetæ tyrãni dictatoribus sites:qualem elegerant olim mithy
dictatore lenei pithacũ:cuius rei ẽt in.iii.Politico.meminit Aristoteles.Plutarchus in Fabio auctor est lege quadã ue
esymnetę tusta nefas fuisse dictatori eqtare:q qm eius summa potestas erat in populũ Magister ppli nuncupabaẽ: qđ
Magister Varro:& Seneca perscribũt:& memorat Cicero libro tertio de finibus bonoꝝ & maloꝝ. ¶ Lictor.populi:
populi. & magistratuũ minister:de quo Plu.Tiro Tullius. A.Gellius: cæteriq græce ραβδουχοσ:και δημιοσ και
λειτουργοσ dicitur απο του λειτουργειν quod significat ministrare:unde lictores(ut autumat Plu.)Apud
Lictor. Apuleiũ li.x.de asino aureo p publicos ministros intellige lictores.¶ Fuge poetã.Insultatio cũ Ironia i poe
Locus. tã:q heroicos uersus scribebat:cũ quæq; minima ignoraret.rem tenué uerbis magnificis extollere:& multis
Apule. uirtutibus:naturæq; donis ornatã depmere:sermone suo nesciret:In quo poetæ:& scriptoris laus:& gloria
consistere iudicatur.¶ Est nũc brysei.Antiquarios:q sordes uerboꝝ & uoces nimis prisca:quaꝝ fetoré Au
Oratio sit gustus uitare se dicebat: In oratione aucupanẽ:quæ aperta:& perspicua esse debet:cuius(ut ait Quintili.)
aperta summa uirtus est perspicuitas:& q uerbis nimis absoletis:exculcatisq; utunẽ:priscosq; hoc imitanẽ:& amãt
reprehẽdit Persius:castigat:& satyrica uellicatione prosequiẽ.est.n.poetas delictũ non paruũ:qđ plerunq;
Gelli.ait esse feræ eruditiõis:quã græci οψιμαθιαν uocant unde delusus est ille:qui in cætu eruditoꝝ de
Apluda quodam furfureum panem esitante:& unum fetidum potante dixerat:Apludã edit:& floces bibit: quæ ut
scopulum præcipiente cæsare fugienda sunt.Quinetiã monet Quintil.uerba nõ esse usurpanda:quæ ab ul-
Toper. timis.& iam ob literatis sint repetita temporibus:qualia sunt toper:quod significat cito. Tuburcibũdus:&
Tubur- lurciabũdus:quæ ad ganeones:& lurcones referũtur:hinc illa Fauorini adulescẽti plerasq; uoces nimis pris
ciabũdus. cas:& ignotissimas in quotidianis sermonibus expromenti elegans:& faceta responsio.Viue moribus pteri-
Viue mo- tis:ut ere uerbis præsentibus:auctor Gellius in primo no.¶ Est nunc.nostra tẽpestate inueniẽ ne quispiam:
rib⁹ anti- cui Pacunii:& Acci poetaꝝ lectio uetustate squalens sit periocũda.adeo:ut illoꝝ uerba situ uetustatis con-
quis. tracto lapsantia suis inserãt opibus:¶ Venosus.asper:Incultus:durus:Inequalis:& horridus:a Corpe tra-
cta similitudo:quod uenæ nimiũ extantes pminulæ:& extuberantes dehonestãt: uitiãt:deturpãt.Oratio.n.
sicut corpus hois ea demũ pulchra est:in qua nõ eminent uenæ:nec ossa numeranẽ: sed tẽperatus ac bonus
sanguis implet membra:exurgit thoris:ipsos quoq; neruos robur tegit:& decor comẽdat:dura aũt fuisse q̃
scripsit Accius satis docet Tacitus:q scribens de Asinio pollione ita inqt.Pacuuiũ certe:& Acciũ non solũ
L.Actius. tragœdiis:sed ẽt orationibus suis expssit:adeo durus:& siccus.¶ Actii.L.actius:cui plus uiriũ(ut inqt Qui-
ti.)tribuiẽ q̃ Pacuuio anctore Eusebio tragœdiaꝝ scriptor fuit:nat⁹ Mancino:& Serano cõsulibus:paren
tibns libertinis:q seni iam Pacuuio Tarẽti tragœdiã suã:cui Atreus nomé est:desiderãti legit:qua lecta Pa
cuuiũ dixisse ferũt sonora qdem esse quæ scripsisset:& grãdia:sed uideri ea tñ sibi duriora Paulũ:& acerbio
ra:Cui ita est inqt Accius ut dicis neq; id sane me pœniret.Meliora enim spero:quæ deinceps scribã: Nam
quod in pomis est:Itidé inqt esse aiunt in ingeniis:quæ dura:& acerba nascunẽ:post fiũt mitia:& Iucũda.Sed
quæ gignunẽ statim uieta:& mollia:atq; a principio sunt uuida.nõ matura mox fiũt:sed putrida.auctor Gel
lius in.xii.noct.fundũ habuit iuxta pisanrum ab eo Actianum denominatum:qa illuc inter colonos fuerat
deductus ex urbe.Celebratũ est illud Accii ex astianacte:Nihil credo istis auguribus:qui aures uerbis diui-
Bryseus tant alienas:suas ut auro locupletent domos.¶ Brysei.Bryseus unum est ex cognominibus bacchi a Bry-
sea ciuitate:In qua teste porphirio.In Ilia.Bacchis præcipue colebatur:uel a uoce Bacchantium : unde &
βρυγμοσ stridorem apud nos designat.uel(ut quibusdam placet)a mellis usu eo q̃ ex aluearibus mella: uel
ex uuis musta exprimere primus docuerit. βρυω enim.μ:υσω.ω.υκα diciẽ emano:scaturio. Nonnulli legunt
bryseum quoniam apud Diodorum libro quinto Bacchum in prælijs pardalorum pellibus usum constat.
βυρσα enim dicitur corium. βυρσευσ:& βυρσοδεψησ coriarius:βυρσοδεψεω corium tingo.Bryseũ antẽ
uocauit Acciũ quoniam poetis preest Bacchus.Ora.Scriptorũ chorus omnis amat nemus: & fugit urbem
Bacchus Rite cliens Bacchi somno gaudentis:&umbra:unde hedera illi sacra:& gratissima (ut est apud Ouid. in.iii.
pest poe- Fast.)poetæ coronanẽ:ut copiose supra scripsimus.Proptius.Mi folia ex hedera porrige bacche tua.¶ Pa-
tis. cunius.Brũdusinus fuit tragœdiarũ scriptor illustris Ennii poetæ ex filia nepos (ut scribit Ensebius)ut ne-
ro Plinius ex sorore Ennii genitus:qui Romæ picturam exercuit:ac fabulas uenditauit:deinde tarentũ trã
Pacuuius gressus prode nonagenarius diem obiit:hic(ut ait Quintil.)grauitate sententiarũ:uerborũ pondere:aucto
ritate personarũ Clarissimus fuit citra nitorem:non eius tamen culpa:sed temporũ : quibus studia adhuc
erant Inculta.Pacuuii cum Actio meminit.Martia.taxans antiquarios his uersibus. Attonitusq; legis ter-
rai frugiferai.Actius:& quicquid Pacuuius uomunt.

CTREpida uxor.i.rei nouitate perterrita ante boues dictaturã: Induit & tua aratra bouũ lictor tulit. Qui ti. aũt cincinatus quũ suũ agrũ araret: & sereret dictatura ei a ppl'o uel decreto senatus est delata: q ɔtra sãnites pfectus uictor extit qui a serendo seranus appallatus est: ut Verg. Et te sulco serane serentẽ. Fuge poeta: ironice per spiritum quo laudãdo derider. ¶ Est nũc brysei quẽ uenosus liber acci: uenosus.i.asper & fortis: & est sensus: sunt q cõtẽnẽtes caris nobilitates solos student autores poetas legere: ut Acciũ q fortia carmina scripsit cuius uenosum ait librũ uel pacuuiũ q comœdiã de antiopa scripsit. ¶ Bryseũ: ideo Acciũ dicit: quia poetæ in liberi patris tutela esse noscunt. Est aũt bryseus liber pater cognominatus: siue ut quibusdã uidet a mellis usu eo ꝙ ipse primũ inuenisse dicat mel & ex fauis exprimere. bris enim dicimus iocũdũ: unde ẽt quidam bryseidam dictam ꝙ achilli iocũda fuerit uel certe: ut aliis uidet ab una misericordia inuenerit: & bryth hirsutus pedib⁹: bryth pactũ interpretat: brysare.n. dicimus exprimere. uel certe bryseũ dictũ ex noie nymphæ quæ eũ dicit nutrisse: Bryseus: ideo qa barbatus colit liber pr̃ bryseus cognomine: & uenosus quasi inæqualis horridus sitr: & uerucosa antiopa q̃ est tragœdia nobilis o brysei. hirsuti: & tractũ a libro patre q in græcia ẽ cui eius duæ sunt statuæ: una hisuta: q̃ dicebat brysei. ¶ Sunt quos pacuuius: amor ẽt anthiopa moret: anthiopa.i. oblecte & detieat anthiopa meret regis filia ab epapho per dolũ stuprata: de hoc a uiro li eo spreta est: hãc relictã Iuppiter cõuersus in Satyrũ dicit compressisse. Iratus licus diccen in matrimonium duxit: cuius suspitio incidicit uirũ suũ cũ anthiopa cõcũbere: itaq imperauit famulis: ut eã uinctam in tenebris clauderent: deinde euenit: ut includeret: ut instãte pœna anthiopæ Iuppiter pulchritudinis seductus ab ardore cõcubitus eã uinculis liberauit: & impregnauit ex quo concubitu in citherone mõte. Zetũ & amphiōem pcreauit q educari a pastoribus sunt: quos postq̃ mater cognouit anthiopa eis retulit qũo fuerit a dirce tractata. Licũ interfecerũt: & iniuriã matris dirces supplicio uindicarũt: uã ob crudele seruitiũ qd ei fuerat a dirce impositũ crudeli tauro alligatam in silua dimiserũt: hinc fons ille appellatus est dirces: q thebis uicinus est: ꝙ ex ipso loco in quo ipsa ossa collecta sunt dirces emanat. Pacuuius & ipse poeta tragicus legit ab eis maxime q quondã ingenio eius ḡnis horrido delectari sunt cuius anthiopã uerucosam Persius dixit q̃ apud dirceũ in seruitio oppræssa fuit sic illuuie corporis: & coma ꝓmissa impexa conglomerata atq horrida uertice papula eminentes squalore: & oppræssione dirces dixit uerucosa.

CDICTAturam induit: insignia dictatoria: Dictatorem scribit Vatto appellatũ esse ꝙ a cõsule: diceret: eiusq dicto oẽs audiẽtes eẽnt. ¶ Vxor: dicta est quasi unxor. eo ꝙ nouæ nuptæ euntes ad maritũ portas adipe lupino ungueban: nequid mali mendicamẽti inferretur. Lictor: ut Valgius Russus scribit: appellatus a ligando: ꝙ cum magistratus po. Ro. quẽpiã uerberari iussisset crura eius: & manus ligari uincirĩq a uiatore solita sint. Isque qui ex collegio uiatorũ officium ligandi haberet lictor sit appellatus. Cice. in oratiõe pro. C. Rabirio. lictor inquit colliga manus. Festus tamen dicit a ligando ꝙ fasces uirgarũ ligatos imperantibus: & magistratib⁹ gerit: Tironi uero Ciceronis liberto a lino uł licio deriuari placet. ¶ Euge poeta: insultatio ẽ & ironia in imperitum poetam ¶ Est nũc brysei quem uenosus liber acci aliud uitiũ in poetis cõfutat: carpit enim eos q supra modũ cũ priscos poetas imitant: & amant: nimisq ueterũ uerborũ cupidi ea scriptis suis inserũt: monẽs: ut Cæsar solitus est dicere: autorib⁹ Gellio & Marco. tanq̃ scopulũ fugiẽdũ esse inauditũ atq insolens uerbũ: cũ nihil sit odiosus: ut scribit Fabi⁹ affectatione uerborũ uetetũ. ¶ Est nũc.i. nostris temporibus. ¶ Est: subaudi alius. ¶ Liber acci: Accius & pacuuius tragœdiæ scriptores clarissimi iisdem temporibus sniarũ grauitate: ut scribit Fabius: & pondere uerborũ cæterũ nitor: & summa in colẽdis operibus man⁹ defuit: non eorũ culpa: sed temporũ: qbus studia adhuc erant inculta: unde Martia. Verborũ asperitatẽ notans: eos irridet q ueterib⁹ delectãt. Attonitusq legis terrai frugiferai: Accius & qcqd pacuuiusq uomit. ¶ Venosus: durus: & asper: a uenis ɋ̃ in corpore eminentes asperũ illud efficiũt: unde ita scribit Tacitus de Asinio: Pacuuiũ certe & Acciũ nõ solũ tragœdiis: sed etiam orationibus suis expressit adeo durus & siccus. Oratio aũt sicut corpus hominis ea demũ pulchra est: in qua nõ emineut uenæ: nec ossa nũerant: sed temperatus ac bonus sanguis implet membra: & exurgit thoris: ipsos quoq neruos robur tegit: & decor cõmẽdat. Nã dura fuisse q̃ scripsit Accius illud ẽt testimonio est: qd quũ Accius Terẽti: autore Gellio ad pacuuiũ diuertisset: eiq desideranti Atreũ comœdiam suam legisset: ferẽ pacuuius dixisse sonora qdẽ esse q̃ scripsisset: & grandia: sed uideri tamen ea sibi duriora paulũ: & acerbiora ad quẽ inqt Accius ita est: ut dicis: neq id me sane pœnitet: meliora enim fore spero quæ deinceps scribam: nam qd in pomis est: itidem inquit esse aiunt ingeniis quæ dura & acerba nascũtur: post fiũt mitia: & iocũda. Acci: Acci⁹: ut diximus tragœdiarũ scriptor natus est Mancino & Serano consulibus parentibus libertinis. ¶ Et ut dictũ est: senitiam Pacuuio Tarenti sua scripta recitauit: a quo & fundus Accianus iuxta Pisaurũ dr: qa illuc ex urbe inter colonos fuit deduct⁹. ¶ Brysei: bryseiũ pro bryseiũ dixit figurare ponẽs principalitatem pro deriuatione: ut Verg. laticemq lieiũ. ¶ Acci brysei. Quia in tutelam bacchi esse dicuntur poetæ. Hora. Scriptorũ chorus oĩs amat uemus: & fugit urbem Rite cliens bacchi somno gaudentis & umbra. ¶ Brysei: unum ex cognominibus bacchi a brigmos.i. a stridore: nam eius sacra magno bacchantiũ stridore celebrant. ¶ Pacuuiusq: Brũdisinus fuit Ennii sorore genitus: ut Pli. scribit: ut uero Eusebius Ennii poetæ ex filia nepos: uixitq Romæ non tantũ poetica: sed & pictura clarus: sic enim scribit Pli. proxime celebrata est in foro boario ædes Herculis Pacuui poetæ pictura. Tarentũ deinde transgressus prope nonagenarius diem obiit.

CDICTAturam induit: magistrum pro ueste: q̃ dictaturam ineuntes assumunt ponit: dictator aũt ut Var. placet appellatus est: quod a consule diceretur: eiusq dicto audientes omnes essent. ¶ Lictor: lictores Romulus primus instituit a ligandoq appellauit: hi carnificis officio fungentes uirgarũ fasciculũ cõsecuti ligatum portabant: magistratusq præibant: ac quotiẽs iussi erant fascem soluẽtes primo uirgis reũ cædebant mox securi feriebant. ¶ Liuius de bruti filiorũ cæde: Missiq lictores ad sumẽdum suppliciũ: nudatos uirgis cædunt: securiq feriũt. ¶ Fuge poeta: Ironice cũ irrisione clara uoce pronũciandum est: Ridet enim quod cum læuia ignoret: heroicos sensus attigerit. ¶ Est nũc bryseim quem uenosus liber acci: eos nunc repræhẽdit: qui antiquitatis præcupidi meliori grauioribusq omissis Accium pacuuiumq legebant: dupliciter aũt hunc locum a periorbus legi uideo. Quidam in laudem Acci uenosum librum sanguine abundantem grãdiloquum atq animosum intelligunt: ut apud Hora. Animosiq Accius oris. Bryseum uero Bacchicum legunt: quoniam in tutela Bacchi poetæ sunt, cæteri pœnitus contra sentiunt. Bryseum enim furore insaniaq

CCRN. Qu. cincinatus. Accius pacuuius. Iuppiter Anthiopa. Zetus Amphion Dirces fons. IOAN. BRI. Dictator Vxor Lictor. Accius pacuuius. BAR. FON.

bacchantē:ut ministri liberi p̄ris solēt:& uenosum eius librũ tanq̄ male descriptũ ponũt.Nã cũ Persius cerne
ret Acci & Pacuuii fabulas neglectis potioribus crebroq; legi idignatus nullã graue atq; utilē lectionē cõce
lebrari:nõ in lectores tm̃:sed ēt i scriptores ipos modeste uehit:alterũ uenosum:uerucosum alterũ ēē dicēs:
qd ob eã cãm sane fecit:ut ab eorũ assidua lectiõe facili⁹ hoies remoueret:qd ne qs i persio admiret.Hora.
quoq; uetustiores poetas plæraq; nimis antiq; dureq; dicere:& Luculentũ Ceciliũ fluere:& recte nec ne cro
cũ floresq; pambulet:Acci fabula dubitare se scribit.⁋ Brysei Acci:brysei⁹ ex uariis bacchi cognominibus
unũ a.Q d aliqua a Brysea ciuitate aoniæ:i qua bacchus colebat:qdã ab antiquo uerbo bryo:qd emano
scaturioq; significat dici uolũt:qm uel ex aluearibus mella:uel ex uuis musta exprimere primus docuit.Qui
cũ noui scriptores sint:ueritas q̄ i occulto lateat:ipe quoq; eã opinionē subiciã in quã doctos plærosq; ire
pspicio:q byrseũ potius q̄ bryseũ bacchũ cognominatũ a byrsa pelle:quã in bellis induebat existimãt.Nam
apud Diodorũ qrto uolumie bacchũ in p̄lus pardalorũ pellibus usum cõstat.Byrsam aũt coriũ ac tergus si
gnificare oñdit.Ver.Mercatiq; solũ facti de noie byrsam Taurino quãtũ posset circũdare tergo.Postea ue
ro q̄ huius cognominis cãm reddidimus nõ alienũ a pposito nr̃o uidebit:q ad utilitatē discētiũ hæc scribi
mus:si cætera quoq; bacchi cognomina apud alios passim dispsa:nos hũc i locũ breuiter redegerimus:bac
chus:ut diodorus refert:a mulieribus dictus ē.Quæ illũ bacchãtes:hoc est furētes seq̄bant.Ab Ioue aũt pa
rente:urbe q̄ Nisã:ubi educatus a nymphis fuit Dionysius appellat.Liber pr̃:Lieusq; dr̃:aut qd libertatē lo
quēdi pstet aut q uinũ:cuius inuētor fuit a curis hoies liberet:aut qd exercitũ apud indos sua sapiētia libe
rauit.Aqualysii quoq; cognomē a græcis autore Plutarcho meruit:& si qdã alii alyein:qd soluere significar:
dictũq; putãt.Leneus uero a torculari quo uinũ exprimit dictus est:Bromius atq; Pyrgenius a tonitu:q ei⁹
in ortu cõtigit:dr̃ Mitrophoros:qd mitra caput ligabat:si qñ pini potu agitabat:est appellatus.Dimitora
quoq;:hoc est bimatrē nuncupatũ tradũt:q ex uno p̄re duabusq; m̄rib⁹ gemini Dionysii orti sunt.Antea.n.
Iuppiter ex pserpina aliũ Dionysiũ pderat.Triũphator ēt dr̃:qd de indis omniũ primus in patriã radiēs tri
umphauit.Bassareus a lõgæ uestis habitu:Euchius ab Iouis laudatiõe:uel a uoce bacchantium dictus fert.
Nyseus a nysa urbe:Iachus ab effusiõe uel uini uel uocis lætitiæ cã noiat.Thyoneus a m̄ris cognomine:quę
Thyone dr̃ nũcupatus.⁋ Venosus liber uenarũ plenus & malus a lucidis gēmis.trãslatio est p̄ciosioribus si
ne uenis.Pli.de carbũculis Archelatus:& i ægypto circa thebas nasci tradidit:fragiles uenosas morietti car
boni sites.⁋ Acci:acci p accii p apocopen figurã legit:q̄ est ablatio lr̃æ uel syllabæ in fine dictiõis.De Ac
cio uero Eusebius de tpibus olympiade cētesima & sexagesima hęc scribit:Accius tragœdiarũ scriptor agno
scit:natus Mancino & Serano cõsulibus pentibus libertinis:& seni iã Pacuuio tarēti sua scripta recitauit:a
quo & fundus accianus iuxta pisaurũ dr̃:qa illuc ex urbe inter colonos fuerat deductus.⁋ Sũt quos Pacu
uius.Idē auctor olympiade sexta:& qnquagesima.supra cētesimã de Pacuuio hæc refert.Pacuuius brũdusi
nus tragœdiarũ scriptor clarus hr̃.Ennii poetæ ex filia nepos:uixitq; Romæ quo ad picturã exercuit:ac fa
bulas uēditauit:deinde Terētiũ trãsgressus pro pe nonagenarius diē obiit.⁋ Verucosa antiopa.Si i laudē Pa
cuuii referemus.Verucosa p aspera:laboriosaq; sumemus.Si uero q plures ɔsentiũt:ɔtra pacuuiũ expone
mus.Verucosam:hoc ē nõ apposite descriptã itelligemus.Sicut.n.ueruca corpus:ita iæqualitas stilũ detur
pat.Veruca aũt carbũcula eminēs i corpore est sine pruritu:cui⁹ sanguis fricatiõe:alias quoq; cũcta uereat.
De ea.Qu.Serenus iterdũ existit turpi ueruca papilla.Et mox si rupta imēsos fundi ueruca cruores.Locũ ēt
in mõte æditiorē:atq; excelsiorē uerucã antiqui noiauere.Pacuuius & uerucosa antiopa.Endiadis hoc loco
figura est:q̄ fit quotiens una res diuidit in duas coniunctiões:q̄ tñ in unũ soluuntur coniunctione detracta.
Antiopam enim pacuuii intelligit:ut apud Vergilium.Pateris libramus & auro:pro aureis pateris.

Antiopa erumnis cor luctificabile fulta.
Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cum uideas:qris ne:unde hæc sartago loquēdi
Venerit in linguas?unde istud dedecus? in quo
Trossulus exultat tibi per subsellia leuis?

IO.BAP. CET Antiopa Verucosa.uerucis plena:sale
PLAV. brosa:aspera pp uerborũ odiosam uetustatem.
Veruca. Mar.Cato appellat uerucã locũ editũ:asperũq;
a uertēdo:nã q̄ supereminēt uerri solēt:hinc ue
ruca i corpibus ē tuberculũ caroq; dura:& callo
sa græcis ακροχορδων.Porrus uulgo appellata
de q̄ Pli.Ocymũ mixto attramēto sutorio uerru
cas tollit.Quitus.Serenus.Interdũ existit turpi
ueruca papilla.hinc Fabius Maximus:q cũcta
tor dictus est:uerucosus appellabat:huius dimi.est uerucula.Verucariã herbã appellari tradit Pli.li.xxii.q
Heliotropium tollat uerucas:q̄ alio noie dr̃ Heliotropiũ:qd solstitialē herbã appellat Plautus:qa cũ sole se circũagit:ēt
nubilo die:tãtus sideris amor ē:hoc dixi:ut obiter adisceres:qd Hermolaus barbarus ille doctissimus igno
Locus tauit nõ.n.dr̃ solstitialis q uertat ad solē solstitialibus dieb⁹ cũ sol ē itēsior:sed solstitialis dr̃ i significatiõe:q̄
Plau. solarē accipe ɔsueuimus:Q d docet Serui.Sic scribēs:Trib⁹ humana uita ptinet natura:cui ultra cērũ:& ui
Error Hermolai. ginti solstitiales annos cõcessum nõ ē:ubi solstitiales expone solares:Q d apud.Plautũ sic dēre exponi p̄ter
uerba seruii grãmatici:oñdit:& Cornelius celsus:q illã solarē his uerbis appellauit in qnto li.Medic.Biber
Solstitial' aũt oportet herbæ:quã heliotropion græci uocãt:semē.⁋ Moret.detineat:delectet.⁋ Antiopa.idē ē.de an
pro solari tiopa.n.tragœdiã cõposuit Pacuui⁹:uñ leget antiopã idē ē qd pacuuiũ hãc figurã uocãt Endiadin q̄ fit quo
ties una res diuidit i duas ɔiũctiões:q̄ tñ i unũ soluunt ɔiũctiõe detracta:ut apd Ver.pateris libam⁹& auro p
aureis pateris.Fuit aũt Antiopa(ut scri.Oui.)nictei:ut teste Homœro li.xi.odis.Asopi filia:ait.n.sic αντιο
Antiopa. πην ειδον ασωπου θυγατερα.i.antiopã uidi asopi filiã:ex q̄ lico thebarũ regi despõsata Amphionē:& Zetũ
filios sustulit Iuppiter.Quãobrē offensus Lic⁹ ea repudiata Dircē solis filiã nouã uxorē supinduxit:q̄ semel.
in suspectionē adducta:ne cũ Antiopa lycus ɔcubuisset Antiopã ipsam i uicula ɔiici Iussit:q̄ i stãte ptus tpe:
& agēte Ioue uincula rupit:ac i mõtē cytheronē aufugit:ubi pariēs natos exposuit:quos pastor iuuenēs pro
suis educauit:quorũ alter Amphiõ fuit musicæ dedit⁹(ut scri.Ser.)primusq; q cũ cythara cecierit(ut ait Pli.
Amphiõ. in.vii.)de quo Ora.Dict⁹& Amphiõ thebanę ɔditor urbis Saxa mouere sono testudinis:& p̄ce blãda ducet
quo uellet.qd ad affatus suauitatē refert Solinus.Eusebius scribit auditores fuisse duro corde:uñ nomē fa
bulæ.Plu.i libro de musica refert heraclide auctore hũc primũ a Ioue pte Citharedicã poesim doctũ fuisse:
Zetus. Idq; pbat ex iis:q̄ i syctiõe de sacris argiuorũ:& poetis:& musicis scripta sũt.Zetus uero fuit rusticus:q cum

adoleuissent in recognitæ matris ultionẽ Lycum interfecerunt:& thæbanoꝝ regno occupato Dircen no- Dir.
uercan Indomitoꝝ tauroꝝ caudis alligarũt distrahendã:unde mutata est in fontẽ sui nois:de qua Papi.flu-
xit in subiros regina lacus.¶ Fulta cor.sinedochicos.i.habẽs cor fultũ:& ob hoc ipsa sustẽtans:est.n. fulcire
sustinere.Verg.Coelũ qui uertice fulcit:unde fulcra(ut docet Seruius)lectoꝝ spondæ:q legato lecto cõtine Luctus.
ri ait Vlpianus.¶ Luctificabile.a luctu qui est(ut scribit Cicero in quart.tuscu.)ægritudo ex eius:q carꝰ fue
rit:Interitu acerbo:quẽ Verg.añ uestibulũ inferoꝝ:& in primis orci faucibus collocauit:de quo cecinit Si-
lius:Luctus edax:maciesq; malis comes addita morbis.de luctu qd est isigne:& indiciũ lugentis alibi plura.
¶ Erũnis.sollicitudinibus:miseriis:Calamitatibus:Incitis:Cruciabilitatibus Infortuniis. ¶ Hos monitus.
ꝙ pueros uerbis antiquoꝝ poetarũ absoletis:& uetustate cariosis uti:& laudẽ:plausuq; populares auidis-
sime:& aio lubenti captare cõspicimus:nõ eẽ mirãdũ dicit poeta:cũ patres oẽs talibus studiis teneant: a qui
bus nati talia didicerũt.est.n.consectarium(q̃uis Manlius dixerit Degenerãt nati patribus natisq; parẽtes) Filii pr̃es
ut si pater malus filius pessimus:aut saltẽ uestigia paterna Imitet̃:Quod Iuue.demonstrat in.xiiii. cum ait: Imitant̃.
Si damnosa senem iuuat alea:ludit & hæres Bullatus:paruoq; eadem mouet arma fritillo:nã(ut idem ait.)
Expectes:ut nõ sit adultera largæ filia:q̃ nunq̃ maternos dicere mechos tam cito:nec tãto poterit cõtexere
cursu:Vt nõ ter decies respiret.Quicqd.n.exẽplo fit:id iure fieri credit̃ auct.Cicerone in epistola ad Seruiũ
Sulpitiũ:Et cũ oia mala exempla noceant:plurimũ tñ nocẽt domestica:magnis cũ subeant aios auctoribꝰ.
hinc merito:& sancte monet Plu.Ante oia opus esse:ut patres nõ solũ nihil peccãdo:uerũ ẽt honesta singu-
la peragendo manifestũ sese filiis exemplar exhibeant.Sit inquit Architas pater filiis uirtutũ exemplar:unũ Vnũ exẽ-
enim exemplũ aut luxuriæ:aut auaritiæ multũ mali facit:cõuictor delicatus paulatim eneruat:& mollit:Vi plũ multũ
cinus diues cupiditatẽ Irritat:malignus comes quãuis candido:& simplici rubiginem suam affricuit(ut scri mali facit
bit Seneca libro primo epistolarũ ad Lucil.)Scias necessarium esse inquit Epictetus qui cũ inquinato con-
flictetur:& ipm̃ inquinari.¶ Hos monitus.Seruius scribit:ꝙ dicitur monitus quarto:& secundo ordine: Vt Monitus.
Carmẽtis nymphæ monita.& allegat hoc Persianum.Oui.finietat monitus.¶ Patres lippos.quod corporis
est poeta noster ad sensum animi trãstulit nõ inscite:nec imprudẽter:nã sicut uirtutes in corpore eẽ dicũtur
cõsimiles animi uirtutibus:Ita similitudo est inter morbos corpoꝝ:& animoꝝ:ut uitium dicit̃ corporis sic
animi:ut egrotatio.In corpore sic in aio.Quod in decretis canonicis fieri obseruauimus curiosa:& diligẽti Corporis
lectione.Di.xlviii.ubi uitia corporis trãsferuntur ad animũ:sicut cecus:claudus:mancus:lippus:gibbosus: uitia ad
impetiginosus:quæ uitia qui habuerit:panes deo:& sacrificiũ offerre prohibet̃:de quibus uocabulis multa aium trãs
Gregorius in pastorali.est autẽ proprie lippus:qui laborat lippitudine:quæ inter morbos oculorum annu- feruntur.
meratur:ex qua pituita lachrymæ miscetur:Oratius fuit lippus:& Mar.Tullius unde in epistolis ad Atticũ Lippus.
sic scribit.Dictaui ꝑpter lippitudinem.Mar.Seruilius nouianus in metu lippitudinis chartam duabus lite- Quid pro
ris græcis scriptã circunligatam immo subnectebat collo.Lippientibus(ut ꝓcipit Celsus)uitandi sunt cibi: dest lippiẽ
qui extenuant.negant lippituros eos:qui cum pedes lauant:aqua inde ter oculos tangant:qui linguam uul- tibus.
pinam in armilla habebunt:nõ lippient:auctor Pli.¶ Hæc sartago loquendi.hic corruptus: ac deprauatus Sartago.
loquẽdi mos:hic sibilus:& sonus priscarum uocum:qualem sartago repræsentare consueuit:est a ũt sartago
uasculum patens:quo adhibito oleo destillatione:uel butyro carnes offellæ:pulmenta frictæ:quæ & fricti
cule dicuntur Hiero.Tomacula : & id genus compluria friguntur: Hieronymus sexto machabeorum. iussit
ignem admoueri:& adhuc spirantem torreri in sartagine.Pli.Therebinthinam in sartagine referuẽti: græce
dicitur τηγανον:uulgo patella.¶ Istud dedecus.ista ignominia:ista infamia æquo animo minime ferẽda:ꝙ
uerbis uietis:& ueternosis:temporisq; uitio cariosis utantur:& illa suis operibus interserendo in usum.& cõ
suetudinem reuocare contendãt.¶ In quo Trossulus.stultitiam:leuitatem:& mentis imbelliã Romanorum
castigat:qui eadem uerboꝝ antiquitate detinebant̃:eam laudabant:atq; poetis talia poemata recitantibus
applaudebant:palpum offerrebant:& assentabantur:cum potius eos accusare:& censoria castigatione re-
prehendere debuissent:ut ab errore in orbitam:ex semita in uiam rectam:& ex mentis captiuitate in resipi-
scentiã reducerentur:quod nõ fiebat:qm̃ rari quippe boni:esset.n.ridiculũ si luscus luscũ:claudus claudũ cõ
uicio insectaret̃:si clodius accusaret mechos catilina cethegum:quod in illum subito posset retorqueri notis-
simum illud loripedem rectus.¶ Trossulus leuis.auditor uoluptatibus indulgens:o:primus:corpulẽtus:suc Trossulꝰ.
cosus:habitior.alii accipiunt hic trossulum pro equite Romano:quoniã auctoribus Plinio:Sexto pompeio
cæteris trossuli dicuntur equites Romani:ab eo quod tuscoꝝ oppidum nomine trossulum sine ullo adiumẽ
to peditum coepissent:quod nõ inficiatur quispiam:Sed hic sensus non facit ad stomachũ.uidetur enim tros
sulus hic significare obesum:delicatum:succulentum(ut diximus)quasi torosulus a torosa carne: & aruina.
Quod uerum esse ostendit Pli.cum in.xxxiii.scribens trossulos equites uocatos eẽ subiungit:quia inquit nõ
intelligunt trossuli nomen.quod ualeat:multos pudet eo nomine appellari : inuitosq; etiamnum trossulos
uocari:in hoc significatu inquo locutus persius mihi uidet̃ apud Varronẽ:& Hieronymum inuenitur: cuiꝰ in Locꝰ Hie
Iouinianũ scribentis hæc sunt uerba:unius tantũ philosophi exemplum posui:ut formosuli nostri:& trossu- ronymi.
li:& uix summis pedibus adũbrantes uestigia imitent̃:saltem gentiliũ parcitatem. Varronis uerba ne qs ea
desideret apposui:Nũc emũt trossuli nardo nitidi uulgo attico talento equũ.Sed Nonius apertius hoc omni
bus his uerbis demonstrat.Trossuli dicti sunt torosuli:quasi habitiores torosa scilicet pinguitudine:accipe
ergo trossulũ hic pro Romanis:mollibus:delicatis:& opimis:quos magis pigmenta:flosculi:lenocinia ora-
tiõis: & antiqua uerba:q̃ res:q̃ sensa:q̃ argumenta commoueant.¶ Læuis.politus:mollis:deglabratus : uel
nihil sacueri habens iudicii.¶ Exultat.applaudit.¶ Per subsellia.idest minores sedes.sunt enim subellia mi- Subsellia
nores sedes:in qbus audientes poetas:aut spectantes ludos sedere solebãt:erant præterea (ut docet Asco-
nius libro primo uerin.)Tribunorũ: Triumuirum: Quæstorũ:& huiusmodi minora iudicia exercentiũ:qui
non in sellis Curulibus:non tribunalibus:sed in subsellis considebant.recitaturi aũt poemata auditoribꝰ
subsellia sternebant:nam sedilia illic non erant perpetua sicut in theatro:sed temporaria:quæ a poetis so-
luta pecunia conducebantur:unde dixit Iuuena.Nemo dabit regum quanti subsellia cõstent.¶ Nil ne puder.
sapientiam usus filiam fuisse ignorat nemo:qui saltem illos Affranii poetæ uersus ab.A.Gellio recitatos le Sapiẽtia
ctitauerit usus me genuit:mater peperit memoria:Saphiam uocant grati:uos sapientiam:in qbus demõstra usus filia.
tur eam in usu esse collocatã:quo maxime senes pollent longa ætate:quos(ut ait Diodo.)longa ætas pru-

bacchantē:ut ministri liberi pr̄is solēt:& uenosum eius librȝ tanq̄ male descriptū ponit.Nā cū Persius cerneret Acci & Pacuuii fabulas neglectis potioribus crebroq̄ legi idignatus nullā graue atq̄ utilē lectionē cōcelebrari:nō in lectores tm̄:sed ēt i scriptores ip̄os modeste .uehit:alterȝ uenosum:uerucosum alterȝ eē dicēs: qd ob eā cām sane fecit:ut ab eoȝ assidua lectiōe facili⁹ hoies remoueret:qd ne qs i persio admiret.Hora. quoq̄ uetustiores poetas plæraq̄ nimis antiq: dureq̄ dicere:& Luculentū Cecliū fluere:& recte nec ne crocū floresq̄ pambulet:Acci fabula dubitare se scribit.¶ Brysei Acci:brysei⁹ ex uariis bacchi cognominibus unū a.Q d aliqua a Brysea ciuitate aoniæ:i qua bacchus colebat̄:qdā ab antiquo uerbo bryo : qd emano scatur ioq̄ significat dici uolūt:qm̄ uel ex aluearibus mella:uel ex uuis musta exprimere primus docuit.Qui cū noui scriptores fint:ueritas q̄ i occulto lateat:ip̄e quoq̄ eā opinionē subiciā in quā doctos plærosq̄ ire pspicio:q byrseū potius q̄ bryseū bacchū cognominatū a byrsa pelle:quā in bellis induebat̄ existimāt. Nam apud Diodoȝ qnto uolumie bacchū in p̄lus pardaloȝ pellibus usum cōstat.Byrsam aūt coriū ac tergus significare oñdit.Ver.Mercatiq̄ solū facti de noie byrsam Taurino quātū posset circūdare tergo. Postea uero q̄ huius cognominis cām reddidimus nō alienū a ꝓposito nr̄o uidebit̄:q ad utilitatē discētiū hæc scribimus:si cætera quoq̄ bacchi cognomina apud alios passim dispsa:nos hūc i locū breuiter redegerimus: bacchus:ut diodorus refert:a mulieribus dictus ē.Quæ illū bacchātes:hoc est furētes seq̄bant̄.Ab Ioue aūt parente:urbe q̄ Nisa:ubi educatus a nymphis fuit Dionysius appellat̄.Liber pr̄:Lieusq̄ dr̄:aut qd libertatē loquēdi p̄stet aut ꝙ uinū:cuius inuētor fuit a curis hoies liberet:aut qd exercitū apud indos sua sapiētia liberauit.Aqualysii quoq̄ cognomē a græcis autore Plutarcho meruit:& si qdā alii alyein:qd soluere significat: dictūq̄ putāt.Leneus uero a torculari quo uinū exprimit̄ dictus est:Bromius atq̄ Pyrgenius a tonitu: q ei⁹ in ortu cōtigit:dr̄ Mitrophoros:qd mitra caput ligabat:si qn̄ pini potu agitabat:est appellatus . Dimitora quoq̄:hoc est bimatrē nuncupatū tradūt:ꝙ ex uno pr̄e duabusq̄ mr̄ib⁹ gemini Dionysii orti sunt.Antea.n. Juppiter ex ꝓserpina aliū Dionysiū ꝓderat.Triūphator ēt dr̄:qd de indis omniū primus in patriā radiēs triumphauit.Bassareus a lōgæ uestis habitu:Euchius ab Iouis laudatiōe:uel a uoce bacchantium dictus fert̄. Nyseus a nysa urbe:Iachus ab effusiōe uel uini uel uocis lætitiæ cā noiat̄. Thyoneus a mr̄is cognomine:quę Thyone dr̄ nūcupatus.¶ Venosus liber uenaȝ plenus & malus a lucidis gēmis,trāslatio est p̄ciosioribus sine uenis.Pli.de carbūculis Archelatus:& i ægypto circa thebas nasci tradidit:fragiles uenosas morienti carboni siles.¶ Acci:acci ꝑ accii ꝑ apocopen figurā legit̄:q̄ est ablatio lr̄æ uel syllabæ in fine dictiōis. De Accio uero Eusebius de t̄pibus olympiade cētesima & sexagesima hęc scribit:Accius tragœdiaȝ scriptor agnoscit̄:natus Mancino & Serano cōsulibus parentibus libertinis:& seni iā Pacuuio tarēti sua scripta recitauit:a quo & fundus accianus iuxta pisaurū dr̄:qa illuc ex urbe inter colonos fuerat deductus. ¶ Sūt quos Pacuuius.Idē auctor olympiade sexta:& qnquagesima.supra cētesimā de Pacuuio hæc refert.Pacuuius brūdusinus tragœdiaȝ scriptor clarus hr̄. Ennii poetæ ex filia nepos:uixitq̄ Romæ quo ad picturā exercuit:ac fabulas uēditauit:deinde Terētiū trāsgressus ꝓpe nonagenarius diē obiit.¶ Verucosa antiopa.Si i laudē Pacuuii referemus.Verucosa ꝑ aspera:laboriosaq̄ sumemus.Si uero ꝙ plures ꝯsentiūt: ꝯtra pacuuiū exponemus.Verucosam:hoc ē nō apposite descriptā itelligemus.Sicut.n.ueruca corpus:ita iæqualitas stilū deturpat.Veruca aūt carbūcula eminēs i corpore est sine prutitu:cui⁹ sanguis fricatiōe:alias quoq̄ cūcta uereat. De ea.Qu.Serenus iterdū existit turpi ueruca papilla.Et mox si rupta imēsos fundi ueruca cruores.Locū ēt in mōte æditiorē:atq̄ excelsiorē uerucā antiqui noiauere.Pacuuius & uerucosa antiopa.Endiadis hoc loco figura est:q̄ fit quotiens una res diuidit̄ in duas coniunctiōes : q̄ tn̄ in unū soluuntur coniunctione detracta. Antiopam enim pacuuii intelligit:ut apud Vergilium.Pateris libramus & auro:pro aureis pateris.

Antiopa erumnis cor luctificabile fulta.
Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cum uideas:q̄ris ne:unde hæc sartago loquēdi
Venerit in linguas?unde istud dedecus? in quo
Trossulus exultat tibi per subsellia leuis?

IO.BAP. PLAV. ℂET Antiopa Verucosa,uerucis plena : salebrosa:aspera pp uerboȝ odiosam uetustatem.

Vetuca. Mar.Cato appellat uerucā locū editū: asperūq̄ a uertēdo:nā q̄ supereminēt uerri solēt:hinc ueruca i corpibus ē tuberculū caroq̄ dura:& callosa græcis ακροχορδων. Porrus uulgo appellata de q̄ Pli.Ocymū mixto attramēto sutorio uerrucas tollit.Quitus.Serenus.Interdū existit turpi ueruca papilla.hinc Fabius Maximus:q cūctator dictus est:uerucosus appellabat̄:huius dimi.est uerucula.Verucariā herbā appellari tradit Pli.li.xxii.ꝙ tollat uerucas:q̄ alio noie dr̄ Heliotropiū:qd solstitialē herbā appellat Plautus:qa cū sole se circūagit : & nubilo die:tātus sideris amor ē:hoc dixi:ut obiter adisceres:qd Hermolaus barbarus ille doctissimus ignorauit nō.n.dr̄ solstitialis ꝙ uertat̄ ad solē solstitialibus dieb⁹ cū sol ē itēsior:sed solstitialis dr̄ i significatiōe:q̄ solarē accipe ꝯsueuimus:Q d docet Serui.Sic scribēs:Trib⁹ humana uita ꝯtinet̄ natura:cui ultra cētū:& uiginti solstitiales annos cōcessum nō ē:ubi solstitiales expone solares:Q d apud.Plautū sic dēre exponi p̄ter uerba seruii grāmatici:oñdit:& Cornelius celsus:q illā solarē his uerbis appellauit in qnto li.Medic.Bibet̄ aūt oportet herbæ:quā heliotropion græci uocāt:semē.¶ Moret̄.detineat:delectet.¶ Antiopa.idē ē.de antiopa.n.tragœdiā cōposuit Pacuui⁹:uñ leget̄ antiopā idē ē qd pacuuiū hāc figurā uocāt Endiadin q̄ fit quoties una res diuidit̄ i duas ꝯiūctiōes:q̄ tn̄ i unū soluunt̄ ꝯiūctiōe detracta:ut apd Ver.pateris libam⁹& auro p aureis pateris.Fuit aūt Antiopa(ut scri.Oui.)nictei:ut̄ teste Homœro li.xi.odis.Asopi filia:ait.n.sic αυτιοπαν ειδον ασωπου θυγατερα.i.antiopā uidi asopi filiā:ex q̄ lico thebaȝ regi despōsata Amphionē:& Zetū filios sustulit Iuppiter.Quāobrē offensus Lic⁹ ea repudiata Dircē solis filiā nouā uxorē supinduxit:q̄ semel. in suspectionē adducta:ne cū Antiopa lycus ꝯcubuisset Antiopā ipsam i uicula ꝯiici Iussit:q̄ i stāte ptus t̄pe: & agēte Ioue uincula rupit:ac i mōtē cytheronē aufugit:ubi pariēs natos exposuit:quos pastor iueniēs pro suis educauit:quoȝ alter Amphiō fuit musicæ dedit⁹(ut scri.Ser.)primusq̄ q cū cythara cecinerit(ut ait Pli. in.vii.)de quo Ora.Dict⁹& Amphiō thebanę ꝯditor urbis Saxa mouere sono testudinis:& p̄ce blāda ducet̄ quo uellet.qd ad affatus suauitatē refert Solinus.Eusebius scribit auditores fuisse duro corde:uñ nomē fabulæ.Plu.i libro de musica refert heraclide auctore hūc primū a Ioue pte Citharedicā poesim doctū fuisse: Idq̄ ꝓbat ex his:q̄ i syciōe de sacris arginoȝ:& poetis:& musicis scripta sūt.Zetus uero fuit rusticus : q cum

Heliotropium

Locus Plau.

Error hermolai.

Solstitial̄ pto solari

Antiopa.

Amphiō.

Zetus.

adolcuissent in recognitæ matris ultionẽ Lycum interfecerunt:& thæbanoꝝ regno occupato Dircen no- Dir.
uercan Indomitoꝝ tauroꝝ caudis alligarũt distrahendã:unde mutata est in fontẽ sui nois:de qua Papi.flu-
xit in subitos regina lacus.¶ Fulta cor.finedochicos.i.habẽs cor fultũ:& ob hoc ipsa sustẽtans:est.n. fulcire
sustinere.Verg.Cœlũ qui uertice fulcit:unde fulcra(ut docet Seruius)lectoꝝ spondæ:q̃ legato lecto cõtine Luctus.
ri ait Vlpianus.¶ Luctificabile.a luctu qui est(ut scribit Cicero in quart.tuscu.)ægritudo ex eius:q car⁹ fue
rit:Interitu acerbo:quẽ Verg.añ uestibulũ inferoꝝ:& in primis orci faucibus collocauit:de quo cecinit Si-
lius:Luctus edax:maciesq̃ malis comes addita morbis.de luctu qd est isigne:& indiciũ Ingentis alibi plura.
¶ Ernnis.sollicitudinibus:miseriis:Calamitatibus:Incitis:Cruciabilitatibus Infortuniis. ¶ Hos monitus.
ꝙ pueros uerbis antiquoꝝ poetatũ absoletis:& uetustate cariosis uti:& laudẽ:plausuq̃ populares audis-
sime:& aio lubenti captare cõspicimus:nõ eẽ mirãdũ dicit poeta:cũ patres oẽs talibus studiis teneant: a qui
bus nati talia didicerũt.est.n.consectarium(q̃uis Manlius dixerit Degenerãt nati patribus natisq̃ parẽtes) Filii pr̃es
ut si pater malus filius pessimus:aut saltẽ uestigia paterna Imitet:Quod Iuue.demonstrat in.xiiii. cum ait: Imitant.
Si damnosa senem iuuat alea:ludit & hæres Bullatus:paruoq̃ eadem mouet arma fritillo:nã(ut idem ait.)
Expectes:ut nõ sit adultera largæ filia:q̃ nunq̃ maternos dicere mechos tam cito:nec tãto poterit cõtexere re
cursu:Vt nõ ter decies respiret.Quicqd.n.exẽplo fit:id iure fieri credit auct.Cicerone in epistola ad Seruiũ
Sulpitiũ:Et cũ oia mala exempla noceant:plurimũ tñ nocẽt domestica:magnis cũ subeant aios auctorib⁹.
hinc merito:& sancte monet Plu.Ante oia opus esse:ut patres nõ solũ nihil peccãdo:uerũ ẽt honesta singu-
la peragendo manifestũ sese filiis exemplar exhibeant.Sit inquit Architas pater filiis uirtutũ exemplar:unũ Vnũ exẽ-
enim exemplũ aut luxuriæ:aut auaritiæ multũ mali facit:cõuictor delicatus paulatim eneruat:& mollit:Vi plũ multũ
cinus diues cupiditatẽ Irritat:malignus comes quãuis candido:& simplici rubiginem suam affricuit(ut scri mali facit
bit Seneca libro primo epistolarũ ad Lucil.)Scias necessarium esse inquit Epictetus qui cũ inquinato con-
flictetur:& ipm inquinari.¶ Hos monitus.Seruius scribit:ꝙ dicitur monitus quarto:& secundo ordine: Vt Monitus.
Carmẽtis nymphæ monita.& allegat hoc Persianum.Oui.finierat monitus.¶ Patres lippos.quod corporis
est poeta noster ad sensum animi trãstulit nõ inscite:nec imprudẽter:nã sicut uirtutes in corpore eẽ dicũtur
cõsimiles animi uirtutibus:Ita similitudo est inter morbos corpoꝝ:& animoꝝ:ut uitium dicit corporis sic
animi:ut egrotatio.In corpore sic in aio.Quod in decretis canonicis fieri obseruauimus curiosa:& diligẽti Corporis
lectione.Di.xlviii.ubi uitia corporis trãsferuntur ad animũ:sicut cecus:claudus:mancus:lippus:gibbosus: uitia ad
impetiginosus:quæ uitia qui habuerit:panes deo:& sacrificiũ offerre prohibet:de quibus uocabulis multa aium trãs
Gregorius in pastorali.est autẽ proprie lippus:qui laborat lippitudine:quæ inter morbos oculorum annu- feruntur.
meratur:ex qua pituita lachrymæ miscetur:Oratius fuit lippus:& Mar.Tullius unde in epistolis ad Atticũ Lippus.
sic scribit.Dictaui ppter lippitudinem.Mar.Seruilius nouianus in metu lippitudinis chartam duabus lite- Quid pro
ris græcis scriptã circunligatam immo subnectebat collo.Lippientibus(ut pcipit Celsus)uitandi sunt cibi: dest lippiẽ
qui extenuant.negant lippituros eos:qui cum pedes lauant:aqua inde ter oculos tangant:qui linguam uul- tibus.
pinam in armilla habebunt:nõ lippient:auctor Pli.¶ Hæc sartago loquendi.hic corruptus: ac deprauatus Sartago.
loquẽdi mos:hic sibilus:& sonus priscarum uocum:qualem sartago repræsentare consueuit:est a ũt sartago
uasculum patens:quo adhibito oleo destillatione:uel butyro carnes offellæ:pulmenta frictæ:quæ & fricti
culæ dicuntur Hiero.Tomacula : & id genus complura friguntur:Hieronymus sexto machabeorum. iussit
ignem admoueri:& adhuc spirantem torreri in sartagine.Pli.Therebinthinam in sartagine referuẽti: græce
dicitur τηγανον:uulgo patella.¶ Istud dedecus.ista ignominia:ista infamia æquo animo minime ferẽda:ꝙ
uerbis uietis:& ueternosis:temporisq̃ uitio cariosis utantur:& illa suis operibus interserendo in usum.& cõ
suetudinem reuocare contendãt.¶ In quo Trossulus.stultitiam:leuitatem:& mentis imbelliã Romanorum
castigat:qui eadem uerboꝝ antiquitate detinebant:eam laudabant:atq̃ poetis talia poemata recitantibus
applaudebant:palpum offerrebant:& assentabantur:cum potius eos accusare:& censoria castigatione re-
prehendere debuissent:ut ab errore in orbitam:ex semita in uiam rectam:& ex mentis captiuitate in resipi-
scentiã reducerentur:quod nõ fiebat:qm̃ rari quippe boni:esset.n.ridiculũ si luscus luscũ:claudus claudũ cõ
uicio insectaret:si clodius accusaret mechos catilina cethegum:quod in illum subito posset retorqueri notis
simum illud loripedem rectus.¶ Trossulus leuis.auditor uoluptatibus indulgens:o:primus:corpulẽtus:suc Trossul⁹.
cosus:habitior.alii accipiunt hic trossulum pro equite Romano:quoniã auctoribus Plinio:Sexto pompeio
cæteris trossuli dicuntur equites Romani:ab eo quod tuscoꝝ oppidum nomine trossulum sine ullo adiumẽ
to peditum cœpissent:quod nõ inficiatur quispiam:Sed hic sensus non facit ad stomachũ.uidetur enim tros
sulus hic significare obesum:delicatum:succulentum(ut diximus)quasi torosulus a torosa carne: & aruina.
Quod uerum esse ostendit Pli.cum in.xxxiii.scribens trossulos equites uocatos eẽ subiungit:quia inquit nõ
intelligunt trossuli nomen.quod ualeat:multos pudet eo nomine appellari : inuitosq̃ etiamnum trossulos
uocari:in hoc significatu inquo locutus persius mihi uidet apud Varronẽ:& Hieronymum inuenitur: cui⁹ in Loc⁹ Hie
Iouinianũ scribentis hæc sunt uerba:unius tantũ philosophi exemplum posui:ut formosuli nostri:& trossu- ronymi.
li:& uix summis pedibus adũbrantes uestigia imitent:saltem gentiliũ parcitatem. Varronis uerba ne qs ea
desideret apposui:Nũc emũt trossuli nardo nitidi uulgo attico talento equũ.Sed Nonius apertius hoc omni
bus his uerbis demonstrat.Trossuli dicti sunt torosuli:quasi habitiores torosa scilicet pinguitudine:accipe
ergo trossulũ hic pro Romanis:mollibus:delicatis:& opimis:quos magis pigmenta:flosculi:lenocinia ora-
tiõis: & antiqua uerba:q̃ res:q̃ sensa:q̃ argumenta commoueant.¶ Læuis.politus:mollis:deglabratus : uel
nihil seueri habens iudicii.¶ Exultat.applaudit.¶ Per subsellia.idest minores sedes.sunt enim subellia mi- Subsellia
nores sedes:in qbus audientes poetas:aut spectantes ludos sedere solebãt:erant præterea (ut docet Asco-
nius libro primo uerin.)Tribunorũ:Triumuirum:Quæstorũ:& huiusmodi minora iudicia exercentiũ:qui
non in sellis Curulibus:non tribunalibus:sed in subselliis considebant.recitaturi aũt poemata auditorib⁹
subsellia sternebant:nam sedilia illic non erant perpetua sicut in theatro:sed temporaria:quæ a poetis so-
luta pecunia conducebantur:unde dixit Iuuena.Nemo dabit regum quanti subsellia cõstent.¶ Nil ne pudet.
sapientiam usus filiam fuisse ignorat nemo:qui saltem illos Affranii poetæ uersus ab.A.Gellio recitatos le Sapiẽtia
ctitauerit usus me genuit:mater peperit memoria:Saphiam uocant graii:uos sapientiam:in qbus demõstra usus filia.
tur eam in usu esse collocatã:quo maxime senes pollent longa ætate:quos(ut ait Diodo.)longa ætas pru-

dentiores effecit: Quapropter uehemētius indignať: & maiori in eos prorūpit excādescētiæ fremitu: q cum
sint cani: senes: & ætate maxime grādes quo deberēt esse prudētiores: sint adeo laudis cupidi: ut in cā: in qua
capite ipsi periclitanť: relictis cāæ ꝓprius argumētationibus: ad exornationes tū uerboꝝ: cū sententiaꝝ se
conferant: ut a populo Romano plausus habere: laudari: cōcelebrariq; mereanť: & est sensus afficeris ne ali
quo pudore: ruborē ne aliquē cōtrahis: cū de salute tua agať: qua nihil melius: circa laudes: & plausus popu
Pellere. li exornationibus esse sollicitū. ¶ Pellere. remouere: ꝓpulsare: abigere: extrudere: in quo significatu est illud
plautinum pelle animo timorem: mox aderit gnarus.

CORN. ¶ CERVMnis cor luctificabile fulta. Erūnis. i. miseriis calamitatib⁹ cor luctuosum habēs: eo ꝙ seruiret Dir
cæ. ¶ Hos pueris monitus patris infundere lippos. Cum uideas. Hoc dicit cū uideas: qa in senectute fere ita
afficiunť oculi non recto parentū iudicio: hæc ad filios permanasse nō bene sequēdi poeticā materiā: ut mi
seris aut hoc interroges unde linguis iuuenum hæc dicendi ariditas pei sonet: aut hoc loquendi genus tā sor
Metaphora didū in locutionē uenit larinoꝝ: metaphora ꝓ garrulitatis: & ardore argute sine sensu qualis strepitus sarta
ginis. ¶ Vnde istud dedecus: locutus. In quo Trossulus exultat tibi per subsellia leuis. Trossulos milites ro
Trossul⁹ manos dicit: q imprudentissime exulant. Trossolum aūt oppidū fuit æthruriæ. Trossolus eques adolescēs
Romanus tros diminutiuū: hoc equites Romani sine peditibus expugnauere minimo quodā duce: unde eq
tes trossuli dicti sunt: ut thorosi adolescentes trossulus. i. breuis & cōpacte naturæ dici pōt: & sic intelligi: ita
inqt exultant sicut respectu honestatis tanq̄ trossulum cœpissent. ¶ Leuis. i. ephœbus: aut eo ꝙ eques leuis:
aut citus in leuando se: aut certe leue nihil habens se scueri iudicii.

IOAN. ¶ ANTIOpa: Lyci thebanum regis uxor fuit: quā cū Iuppiter in satyrum cōuersus grauidā fecisset: eam ue
BRI. luti adulteram Lycus derelinquēs Dircem superduxit. Quæ suspicata cum Antiopa Lycum rem habuisse: ip
Antiopæ sam in uincula compegit: quæ instante partu auxilio Iouis ruptis uinculis in citherone monte geminos pepe
fabula rit: Zetum & Amphionē: ii cum adoleuissent in ultionē matris Dircem nouercam indomitorū tauroꝝ cau
Dirce dis alligauerunt per nemora distrahēdā. Eam crudeliter laceratā: & ad fontē clarissimo deductam poetæ in
sui nois fontem cōuersam scripsere. ¶ Antiopa. i. tragœdia antiope: quē Pacuuius poeta scripsit. ¶ Veruco
Veruca sa: aspera & salebrosa nimia uerborū antiquitate: uerucam enim Cato: auctore Gelio locū asperum: & edi
tum appellat. Verucam etiam in corpore dicimus paruam pustulam & tuberculum. Hor. Qui ne tuberibus
propriis offendat amicum postulat ignoscet uerucis illius. ¶ Moretur: delecter & detineat: tractū aspecta
toribus theatri: quos ludoꝝ celebratio detinet & remoratur. ¶ Cor luctificabile fulta: synecdoche est. Ver.
Nodoq; sinus collecta fluentes. ¶ Fulta: sustentans. ¶ Hos pueris monitus patres infundere lippos: dicit mi
randum non esse si pueri in loquendo uerbis priscis: & asperis utantur: assentationesq; & laudes quærant po
puli: quando a senioribus hæc omnia didicerint: hinc erumpit ois indignatio poetæ ut supra. Tunc cum ad
Monitus caniciem ac nostrum istud uiuere triste as. & nu. fa. q. r. ¶ Monitus: numero plurali secundæ & quartæ decli
Lippum nationis dicimus. Ouid. Fimerat monitus: Vergil. Ille Iouis monitis immota tenebat Lumina. ¶ Lippos di
cimus quibus semper stillant oculi: sed acumen poetæ attendendum est qui quod corporis est ad ingenium ani
mi transtulit. q. d. eos cæcæ mentis qui hæc filios docent. ¶ Vnde hæc sartago loquendi hic modus: hic sibi
lus: & dictionum nimis priscarum sonus: qualis sartagine repræsentantur. ¶ Venerit in linguas in usum quo
tidianum. Vnde istud dedecus: ꝙ nimis prisca sectentur: & scriptis suis inserant. ¶ In quo Trossulus exultat
tibi per subsellia læuis stultitiam arguit Romanorum qui eandem uerborum antiquitatem laudant poetis
Trossuli applaudentes ¶ Læuis trossulus: ad uituperationem spectat læuis. i. politus: & circa corporis cultum moro
Celeres sus: cum antea bellis: & laboribus equites assueti essent: nam trossuli equites dicebantur. Ipsum enim equi
flexumies tum nomen sæpe uariatum est celeres sub Romulo regibusq; appellati sunt a Celere centurione. Romuli:
deinde Flexumines: postea Trossuli cum oppidum in thuscis citra Volsinios hoc nomine passuum. ix. milia
sine ullo adiumento peditum cœpissent: eius uocabuli uis durauit ultra. C. Gracchum. Iunius certe q ob ami
citiam eius gracchanus appellatus est: scriptum reliquit his uerbis: quod ad equestrem ordinem pertinēt an
tea Trussulos uocabant nunc equites uocant. Ideoq; quia non intelligunt Trossulus nomen quod ualeat:
multos pudet eo nomine appellari: causamq; quæ supradicta est exponit: auctor est Plinius. ¶ Exultat: ap
plaudit. ¶ Subsellia: hoc loco scanna adiutorii significat subsellia tribunorum: trium uirorum: quæstorum:
Subsellia & huiusmodi minora iudicia exercentium: qui non sellis curulibus nec tribunalibus, sed in subselliis conside
rabant: auctor est Asconius.

BART. ¶ ANtiopa erūnis cor luctificabile fulta. Lycus thebarū rex Antiopam Nictei Lesbi regis filiam uxorē du
FON. xit. Quam a Ioue in Satyri formam conuerso grauidam factam repudiauit: Diceremq; nouam coniugem
superduxit. Hæc uerita ne lycus quandoq; se reconciliaret. Antiopæ eam grauit seruitio præssit: atq; in uin
culis tenuit. Sed instante partus tempore regalibusq; manicis ruptis: incitheronem effugit: illicq; Zetū: &
Amphionem sustulit. Qui primū a pastore quodam educari: longo postea interuallo a matre recogniti: cū
ctaq; edocti in eius ultionem: & lycū interficeret: & Thebano regno occupato. Dircem tauro indomito alli
gatam: adeo usq; fontem extra thebana mœnia distraxerant: qui ab ea Dirce cognominatur. ¶ Hos pueris
monitus. Cum parentes uideas scriptis antiquorū tragicis ac mollibus delectari filiosq; talia etiā edocere.
Mirandum non est hanc parū utilem atq; eneruem loquendi cōsuetudinem increuisse. ¶ Patres lippos. Ocu
lorum uitiū ad animi perspicaciam transtulit. Lippitudo enim morbus oculoꝝ est mouēs inspicienti fastidiū
hęc sartago loqndi: sartaginē q̄ latine frixoriū dr: qa crepitū cōfusum in frictū emittit ꝓ corrupto ac depra
uato loquēdi more accepit. ¶ Trossulus leuis: eqs cultus & nitidus. Trossulos. n. eqtes antiqtas: ut Fest⁹ me
minit: appellauit qd sine peditū auxilio tuscoꝝ oppidū Trossulū expugnarāt: qd & Pli. in. &. xxx. lib. his uer
bis plane significat. Quin ēt ipm eqtū nomen sæpe uariatū est in iis quoq; q ad eqtatū trahebanť. Celeres
sub Romulo appellati sunt. deīde flexumies: postea Trossuli: cū oppidū i tuscis citra uulsinios hoc noie pas
suū nouem milia sine ullo adiumēto peditū cœpissent. ¶ Exultat: gestit: & applaudit. ¶ Per subsellia: a sedē
do sedes ac sella dicta est: hinc subselliū: qd non plane erat sella: sicut subsipe nō plane sape dr. Sunt aūt ꝓ
ptie Asconio auctore subsellia triū uiroꝝ tribunoꝝ: qstoꝝ: & huiusmodi minora iudicia exercentiū qui nō
in sellis currulibus: nec tribunalibus: sed in subsellis considerent. Recitaturi aūt poemata auditoribus sub
sellia sternebant. Iuue. de sta. Sed cum fregit subellia uersu.

¶PERIcula.capitis.s.discrimia Ver.Obscenã famẽ:q̃ pria picula uito.alias expimẽtũ Teren.fac piculũ in lris.¶ Capiti cano.i.uetusto:seni:& antiquo capiti:In quo totus hõ(ut Plato dicit)est collocatus.dictũ cap. ϰωοτοιϛ κεφαλιϛ:qd cap̃ significat:uel αωτοιϛ χαραϛ eiusdẽ significatiõis:uel(ut existimat Varro)q in de initiũ capiãt sensus:& nerui:i sũmo.n.a natura positũ est:ut in quo futurũ erat regimẽ totius aiantis. caput hñt oĩa aialia in qbus ẽ sanguis auctor Pli.i.xi.a capite capital facin⁹ dici uoluerũt ueteres:qd capitis pœna luit.Plau.in menech.iã & si capital fecerit facile asseruabis.Capitalis cã dr̃ Apu.q̃ agit̃ de capite hois: & salute.Capitalis ofo M.Tullio i.ii.of.a quo & hõ capitalis in antonian.dr̃.p exitiali:& pestifero.

JO.BAP. PLAV.

Periculũ.

In capite totus hõ.

Caput uñ

Capital.

Capitalis causa.

Nil ne pudet capiti non posse pericula cano
Pellere?quin tepidũ hoc optes audire decẽter.
Fur es ait Pedio.Pedius quid?crimina rasis
Librat in anthitetis doctas posuisse figuras
Laudat̃ bellũ hoc.hoc bellũ?an Romlæ ceues?

¶ Quin tepidũ hoc.qui celebrari:& laudibus imodicis tolli cupias:lætitiaq̃:& nõ minima uoluptate afficiaris:& exultes:& gestias.quũ scripta tua graphice:cõcine:& elegãter eẽ cõposita ab auditorib⁹ p̃dicant.¶ Optes.cupias:desideres:alias eligere.uñ optio electio:& optio p milite:quasi optatus.i.elect⁹ ascitusq̃:q dabat̃ teste Pompeio adiutor centurioni a tribuno militũ.In quo significatu ẽ illud Plau.in asinaria.Optionẽ tibi sumito lconidã.de optiõe meminit.Vegetius li.ii.de quo dictũ ẽ illud a iuriscõsulto titulo de pœnis dãnatorũ.Ita neq̃ spiculatores ultro sibi uẽdicẽt:nec optiões ea sibi desiderẽt.apud Cor.tacitũ ubi legit̃ ueturiũ opitonẽ corrige optionẽ.¶ Hoc tepidũ decẽter.hãc laudationẽ tepidã:& frigidã:qa ficta:& adulatoria:qd eẽ turpe docet phauorinus lib.penultimo noct.attic.ap̃.Gelliũ:decẽter aũt ẽ uerbũ a laudatoribus usurpatũ sicut euge:beate & id genus sexcẽta.Mar.Effecte:grauiter:cito:neqter:euge:beate.Ora.Clamabit.n.pulchre:bñ:recte.¶ Fur es ait pedio.exẽpla(ut iquit seneca)plus pñt:q̃ uerba:cui⁹ rei nõ ignar⁹ poeta ut̃:ut qd supra locutus ẽ exẽplo pbet:scribit pediũ blesum furti accusatũ ad uerborũ lenocinia sniarũq̃ exornationes:& antitheta se conuertisse:relictis argumẽtatiõibus:q̃ ad crimen refellẽdũ mirũ imodũ cõducebãt:tanto amore.& laudis cupiditate detinebat̃.fuit aũt pedius blesus hic de quo loqtur Persius ille:q sub nerone(ut scri.Cor.tacitus)motus ẽ senatu accusantibus cyrenẽsibus uiolatũ ab eo thesaurũ æsculapii:delectũq̃ militarẽ ptio:& ambitiõe corruptum.Quid si pediũ nõ reũ:sed causidicũ & rei defensorẽ:atq̃ pronũ eẽ suspicemur?q cũ dẽret reũ defendere refutatis aduersariorũ rõnibus:& argumẽtis:ad anthiteta se cõferebat.ut laudẽ assequeretur:cui illud dici potuisset:qd uetus narrat historia:& refert Hiero.his uerbis.Quidã cũ diserte diceret:feretur q̃ ipetu ac uolubilitate uerborũ cãm oino nõ tãgeret:prudẽs auditor:& iudex:bñ inqt:& bñ:sed quo istud tã bñ Pediũ aũt fuisse oratorẽ testis ẽ Ora.sic scribẽs.Cũ pedius cãs exudet publico:atq̃ &c.¶ Ait.supple aliqs Pediũ:uel Pedii cliẽtẽ accusans q furatus fuerit:qd apud ægyptios:& lacedemonios erat honorificũ:cũ apud nos fures strangulentur.¶ Quid supple rñdit Pedi⁹:quũ se defendit.¶ Crimina rasis.qua defensione utat̃.Pedius oñdit dicens Pediũ studeres oẽm suã orõnem uariis:& pulchris figuris exornare:post habitis ad defensionẽ necessariis argumẽtationibus:ut pp̃s illũ laudibus pseqret̃.ex quo poetæ maior fit indignatio ridiculũ:& minime ferẽdũ eẽ docet Quin.in.ix.Quis.n.ferat cõtrapositis & piter cadẽtibus:& cõsimilibus irascentẽ:flentẽ:rogãtem:ubi atrocitate:inuidia miseratione pugnãdũ est:cũ iã his rebus cura uerborũ deroget affectibus fidẽ:& ubicũq̃ ars ostẽtat̃:ueritas abesse uideat̃.ueritas.n.nõ q̃rit fucũ:nõ pigmẽta:nõ cincinnos:sed ut scri.Euripides in phenissis απλουϛ ομυθοϛ τηϛ αληθειαϛ.i.simplex sermo ueritatis exi stit.¶ Librat in antitethis.longe fortissima tuẽdi se rõ est(ut tradit Quin.)si qd obiicit̃ negari põt:si possumus dicere nõ feci:nõ occidi:Quod cũ pbare ualidissimis rõnibus:& argumẽtis pedius debuisset:loco eius antitetha:& exornationes fucatas:& pigmento oratorio delibutas inaniter effutibat:illas tãtifaciẽs:ut laudem:& absolutionem pmereri posse nõ dubitaret.Librat expone.i.ponderat:estimat:expẽdit furtũ cõ exornationibus:In una parte crimina:in altera figuras constituens.quas scelus eleuare habet exploratum nõ secus:q̃ ai bona in libra critolai copis:& fortunæ terrãq̃:& maria deprimebant.¶ Rasis antitethis.i.politis exornatiõibus:& figuris.Antitetha:q̃ contra posita latine sonant(ut scri.Fabius in.ix.)In ornamẽtis elocutionis teste Aug.in.viii.de ci.dei:sunt decẽtissima Antithetõ est in primo de asino Au.apud Apule.Seneca taxans desidiã:& mollitiẽ romanæ iuuẽtutis fecit antitheton p quã elegãs cũ ait:Certare cũ feminis:& imundissimis se excolere mõditiis nr̃orũ adolescẽtiũ speciẽ ẽ.¶ Doctus posuisse figuras.q̃si græci uocãt σχηματα:quasi cultus:& ornamenta orationis:quæ conuertunt in se auditorẽ:nec lãguere patiunt̃:subinde aliqua notabili figura excitatum:& habẽt quãdã ex illa uitii similitudine gratiam:ut in cibis interim acor per iocundus est.¶ Bellum hoc.uerba adulatoris:q pedio ob figuras:exornatiões:qbus usus fuerat in defensione:assentabatur.¶ Bellum hoc.Persii uerba percũctatiue:& cũ indignatione:non sine admiratione legẽda:q̃rit.n.& admirat̃ hũc esse tam deperditis moribus:ut hæc bella:& proba esse diiudicet.¶ Romule.Romulum pro omnibus Romanis positũ.accipe:q adulatorio gestu:& ad turpitudinem inclinato nimium pedium dilaudabant:sic Catullus.Cinede Romule hęc uidebis:& feres.Idem Romuli remigẽ.¶ Ceues.obscœno:turpi:& indecoro corporis motu blandiris dum hunc laudas:tanq̃ si ueneri indulgeres:& aphrodisia perageres iuxta illud Plau.plaudite:& lumbos exporgite.Ceuere enim est proprie in obscenis marium.hoc est apte se motare dum ueneris turpitudinem patiuntur.Crissare uero mulierum est:apte se:scilicet motantium dum coeunt.exempla sunt apud Martialem:Iuuena.cæteros.

Opto

Locus Plau.

Cor.tacitus emendatus.

Pedi⁹ blesus.

Mordax responsio

Non feci fortissima tuẽdi ratio.

Antitetha

Figuræ

Ceuere.

¶NIL ne pudet capiti nõ posse pericula cano Pellere?qn tepidũ hoc optet audire decẽter.Hoc dicit:nõ est tibi pudicũ:nõ est tibi uerecũdiæ:ut de capite tuo tã grãdeuo:& senili discrimina nõ obucias:hoc est illa q̃ inepta sunt:& sine ueribus liceat te fauorabiliter audire.nomen fictũ respondit.¶ Pedius qd carmina rasis li.in anti.rasis.i.expolitis uel purgatis.Pedius:qdã illo tpe dãnatus fuit repetundarũ pecuniarũ cui cũ crimẽ obiectũ fuisset furti:nõ se fortiter rñdendo purgauit:sed ex cõpositiõe uersum fauorẽ q̃rebat:figuris dictio nũ seruiẽs securus criminũ diuersorũ antitheta:ut sunt hæc.Fortia neglecti uelabant colla capilli.Et per neglectos uelabant colla capillos.Aut quotiens umbra porrexi brachia mota.Et est sensus cum pposuerit pedius in carmine suo carmina furti obiecti purgare:omissa carminis materia aduersuum figuras antitheta commigrauit.quæ quidem essent in libris eius laudabilia nisi ordinem materiæ pturbasset.¶ Librat.i.qua

CORN.

dam moderatiōe uerba trutinat. Antitheta aūt illa sunt q̄ cōtra se ponunt: ut hac parte pudor pungit: illinc petulantia: hinc pudicitia: illinc stupru͂. Librat: quia laudat pedius docte figura posuisse non crimina soluisse: uituperat aduocatū qui breui sermone obiectū crimen nō diluit: sed ambagibus distulit. Bellū hoc bel. est an ro. ceues: hoc dicit. O roma nec hoc ꝙ laudes: & dicis esse bellū: uere est bellū an ceues. i. ad turpitudinē icliuatus nō sincere iudicas. Ceues: molles & obscenos clunīū motus significat. An tu Romule nō es?

JOAN. BRI. CNIL ne pudet capiti nō posse pericula: cano: mira excādescit indignatiōe: & fremitu in eos q etiā in capitalibus criminibus refellēdis tantope laudis cupidi sint: ut fere obliti peculiaria cāsæ argumēta ex elocutione tm̄: ac ēt nerboꝝ: sniarūq; exornationibus uniuersi populi laudem: & fauorē promereri conent. Quod Quintilianus in. ix. summopere dānat. Hoc aūt Persius exēplo pedii cōprobat: q accusatus furti ēt in piculo capitis tanta laudis cupiditate agebat: ut fere relictis causæ argumētis exornatiōibus tm̄ populo studeret placere: adeo laudis & gloriæ desiderio uexabat: itaq; ad antitheta. i. cōtraposita: & reliquas figuras cōuertebat. Sensus est igit: nullo ne teneris pudore. cū uita tua agat sollicitū esse de laude adipiscēda. Pellere periculas. capitis. i. defendere te ipm̄ in iudicio. Capiti cano: a capite cano: hinc est poetæ ardor: ꝙ ēt cū in piculo uitæ. tū ēt in extrema ætate laudis tātopere anxius sis. Hoc tepidū deceret: tepidas: & fragidas laudes: sic. n. dicere solent laudatores. Hor. Clamabit. n. pulchre: bn̄ recte. Tepidū: qa ficte & frigide laudat: cū adulatio oino fit. Fur es ait pedio: exēplum pedii: quē pro quocūq; ponit q laudē sibi ēt in capitalibus criminibus refellēdis: exornatiōibus uerboꝝ: & sniaꝝ qrit. Hinc est ille blesus pedius: q sub Nerone auctore Tacito motus est senatu accusantibus cyrenēsibus uiolatū ab en thesaurū æsculapii: delectūq; militarē pretio: & ambitione corruptū. Fur es ait pedio. i. aliqs furti pediū accusat. Pedius qd: subaudi: qūo se defendit. Crimina rasis librat in antithetis: hoc est Pedius nequaq̄ refellit obiecta crimina uerꝫ ad figuras: & exornatiōes decurrit. Crimina nō carmina legēdū est: sed crimina qbus accusatus est. Librat: ponderat: æstimat: quasi putās his exornatiōibus: & absol'onē: & laudē posse pmereri. Librat. expēdit. i. tāti qdem æstimat ex ornatione: & figuras orōnis suæ: quāti furtū: & obiecta censent: ut facile speret: & absol'onē & laudē. Antithetis: latine sonāt cōtraposita: ut in. ix. scribit Quinti. q figura qdem nō uno mō fit: nā ut fit si singulis opponunt: ut uicit pudorē libido: timorē audacia: rōnem amentia. Et bina binis nō ut nostri ingenii: uestri auxilii est. Et sniæ sententiis: ut dr̄ in cōcionibus: iaceat in iudiciis. Teren. in Andria. Antitheton facit ut p falsas nuptias uera obiurgandi cā. Antitheton. n. est: qa falsa dixit deinde intulit uera. Sic idē in eadē. Quæ sese inhoneste optauit parare diuitias priusq̄ in patria honeste pauper uiuere: antitheton est inhoneste: & honeste. Rasis: quia neutrum altero uerborum animo plus habet. Figuras: græce schemata dicūtur. Duplex est figurarum genus: alterum sniarum: alterum uerborum. Figura: ut Fabius tradit est sicut nomine ipso patet confirmatio quedam orationis remota a cōmuni. Ergo figura est arte aliqua nouata forma dicēdi. Bellum hoc: uerba laudatoris quæ pnunciatiue legunt: & cum admiratione more adulatoris. Bellum hoc: interrogatiue: & cum indignatione proferuntur a poeta: qui eum carpit: a quo adulatorio gestu nimium poeta laudatur. Nam querit poeta bellum hoc. e. d. non ex uero animo iudicio: sed ficto laudes: unde sequitur. An romule ceues. An romule in contemptum dictum est: quasi nequaq̄ Romulo similis. Ceues: ceuere uerbum est in obscœnis. Iuuenalis. Ego tenentem sex tenerebor: hoc est indecoro motu corporis adularis: sumptum a canibus: qui clunes agitando blandiuntur.

Antitheta

Stuprum

Pudicitia

Petulātia

Peditus blesus

BART. FON. CNIL ne pudet. Senex cū sis in qua ætate prudentia maior inesse debet: nōne pudet eiusmodi assentationibus delectari. Pericula: q̄ ex tali assentatoria laude: q̄ insanire ppe nos facit: otiunt. Qui tepidum hoc opes audire decenter: q̄ uehemēter laudari: tibiq; applaudi desideres: & ingēti uoluptate afficiaris: quum audis assentatores scripta tua: q̄ tepida sunt decenter ac bn̄ cōpositā pdicantes. Tepidū: q̄ inepte descripta sunt iure tepida nuncupat: cū in colore sanguinis ingenii uis consistat. Fur es ait Pedio: ornatu lasciuiaq; uerborū: atq; arte orationis tm̄ romanos teneri. dicit: ut non solū in poematibus: sed ēt in causis peragendis eiusmodi multitudine abutan. Ponit aūt aliquē furti Pediū accusantē. Pedius qd: qua de sensiōe se pedi? teneat cū in ius uenit: ondit. Carmina rasis librat in antithetis: quum obiecta carmina debeat ualidis rōnibus cōfutare: qm̄ per magna reo uincendi spes in cōfutatiōe locata est: eius loco figuris elocutionis abutit: atq; in re leui: fucoq; orationis occupatus: uires ac neruos causæ ptermittit. Antitheton uero figura. Quinti. auctore contrapositū uel contentio dicitur. singula cum singulis: uel bina binis opponunt. Rasis aūt pro politis: & climaris tanq̄ pilo carentibus posuit. Librare uero a libra tractū: estimare: ppenderēq; significat. Bellum hoc bellum est. O tu qui tā lasciua scripta laudas: dicisq; hoc bellum: & hoc bellum est: es ne tā perditis moribus hæc: ut probes. An romule cæues. Romulū p romanis ponit: q eūdē quē colūt imitari deberent. Tanq̄ uero de uirilitate Romuli dubitaret: an Romule cæues inquit. Moris. n. romanorum scriptorū fuit quum in quēpia inueherent. Romulum inuocare. Catul. Cinædie Romule hæc uidebis & feres. Cæuere autem cinædorum est leniter: & obscœne clunes dum subagitantur mouentium.

IO. BAP. PLAV. CMEN moueat. artificiose hęc ifert: & subiūgit Persius tanq̄ qspiā dixerit o Persi figuræ: exornationes: & antitheta istorū poetaꝝ tam grata rā iucūda sunt: tantam lenitatis: dulcedinis: & suauitudinis uim in se habent: tam facile aminos auditorum alliciunt: mitigant: demulcent: & beniuolos reddūt: ut statim: his auditis te cēsoria ēt seueritate pditum in nostrā nō solū manibus: & pedibus: sed toto aio ire sniam: ut illos laudibus prosequaris: & ab oibus criminibus absolutos reddas non sit ambigendū: cui rndit Persius apta: cōcinna: & eleganti similitudine dicēs se illorū uerboꝝ lenocinio: & suauitate mellita: qbus in cāis capitalibus utunt: perinde posse flecti: ac si audiret naufragū cāus: incitas: calamitates: & infortunia sua i tabula picta circūferentem: cantare: & uocibus emodularis tanq̄ lætabundus exultari. est enim opus: ut lachrymas suspiria: lamentatiōes: depræcationes: & id genus compluria miseratiōis plena: adhibeat: qui hoies ad misericordiā: & pietatē flectere: & reuocare desiderabit. unde nō minus uere q̄ scite dixit Ora. Si uis me flere dolendum est

Men moueat qppe: & cantet si naufragus assem
Protulerim? cātas: cū fracta te ne in trabe pictū
Ex humero portes? uerum nec nocte paratum
Plorabit: qui me uolet incuruasse quærela.
Sed numeris decor est: & iūctura abdita crudis.

Dolēdū tibi ipi pri? si uis me flere

Primum ipsi: tunc tua me infortunia ledent.¶ Moueat.i.flectat.¶ Naufragus.qui passus est naufragium: aliquādo qui facit naufragium: unde mare naufragum appellat Ora.Verg.Caulonisq; arces:& naufragum scyllaceum.¶ Et cantet protulerim assem.i.diderim nūmum ob hoc: quia cantet.i.laudabo ne hunc poetam: quia scripta sua ornet affectatis exornationibus.q.d.non sunt enim hæc omnia pro traslationem dicta ad poetā referenda.¶ Assem.nūmum assem proprie iuriscōsulti deffiniunt oēm quātitatem: & omne corpo duodecim uncias cōtinens.apud quos in.u.insti.legimus hereditatē plerūq; diuidi.xii.uncias: quæ assis appellatione cōtinentur.unde heres ex asse dicitur: qui totā hereditatē consecutus est. Mart.heredē ex asse reliquit ꝓuerbiū est.quod Augu.Sueto.& Macro.testibus usurpabat das assem elephanto in eos: qui timide aliqd agunt: qui enim assem.i.nūmum elephāto dabat: cum pauore: & formidine porrigebat: cuius meminit Quint.in.vii.ꝙ autem elephantis stipes a populo darent̄ testatur Pli.in.viii.¶ Cantas cū solebant ex naufragio egeni effecti tabulā: in qua naufragiū de pictum est etiā circūferre: ne oibus sibi obuiā factis: a quibus stipem manu porrecta: & concaua peterent: narrare cogerent̄.Mart.Hæc fasciato naufragus loquax trunco.Iuue.Naufragus assem dum rogat: & picta se tēpestate iuet̄.Illud addendū ꝙ demum tēplis eoꝝ deoꝝ: per quos euaserant tabulā suspendebāt.& uestes madidas: qbus euaserant (ut testat̄ Acron) & docet Vergil.in.xii. Orat. in primo car.ondit autē Persius sicut superuacuū: cassum: & frustratoriū naufrago est casum: & infelicitatem suā narrare oibus: cū tabulā habeat: qua hæc oia depicta cōtinent̄: ita esse futile: nugatoriū & parū prodesse oīones: & poemata figuris cōquisitis: & affectatis exornare: esseq; indecorum populi laudationes & plausus uarietate figuraꝝ: & elegantia uelle consequi: cum eoꝝ uirtus nota habeat̄. Quod & Quint.turpe esse demonstrat his verbis: ideoq; magis nobiles: ut nouitate aurē excitant: ita copia satiant, nec se obuias dicenti: sed conquisitas: & ex oibus latebris ex tractas: congestasq; declarant.¶ Fracta trabe.rupta: & conquassata naui per μετωνυμιαν.i.denominationē: quæ est (ut scribit Cice.in.iii.reth.) quæ a propinquis: & finitimis rebus trahit orationē: quæ possit intelligi res: quæ non suo uocabulo sit appellata: de qua plura Quin. in.ix. fit autem (ut alios modos silentio prætermeam) cū contentū ponit̄ pro eo: qd̄ cōtinet: ut si qs auꝝ: uel argētū: aut ebur noiet cū diuitias uelit noiare: & talis est hinc metonymia: & q̄uis oēs codices habeant fracta uidet̄ tamen lepidior lectio si ficta legamus: utrumq; placet.¶ Veꝝ nec nocte paratum. qui misericordiam impetrare: & laudē a me consequi voluerit: nō his figuris: & exornationibus in causa ancipiti: & pericula se defendet: nec se tali verboꝝ artificioso lenocinio tuebitur: sed ex corde: ex animo: ex medulis dolebit: lachrymas effundet: & voces mœstas imo de pectore trahens vera causæ argumētia: & ad rem: de qua in iudicio agitur facentia: prosequetur.¶ Prolabit.lachrymas effundet: quæ maximam habent uim. Terent. Hæc verba una me hercle falsa lachrymula extinguet.Ouid.Et lachrymæ prosunt: lachrymis adamāta mouebis.qd̄ credens nero inixus humeris famuloꝝ affirmauit simul ac primum ꝓuinciā attigisset: inermem se in cōspectus exercituū prodituꝝ: nec quicq̄ aliud q̄ fletuꝝ. ueꝝ ignorabat illud appolloni rethoris non minus uere q̄ pulchre dictum: Lachryma nihil citius arescere: cui nō aduersat̄ Menāder his: Nostris mederi si malis possent lachrymæ: Semperq; tolli flætibus quiret dolor: lachrymas emeremus auro.¶ Incuruasse.flexisse: inclinasse ad misericordiā.¶ Sed numeris decor.Persio acerbe molliriē: lasciuiāq; poetaꝝ genuinā repræhēdēt i obiicit aduersarius hæc carmina oio laudāda esse: qa in illis magna uerboꝝ cōpositio: decorq; cōtinet̄: quo ueteres: q nūc despectui habent̄: caruisse quis ignorat?¶ Decor.ornatio: pulchritudo: cōcētus.¶ Numeris crudis.i.uersib⁹: quos crudos.tu appellas.i.nō coctos: īpfectos: īsipidos.al's crudus dr̄ cruētus.Iuue.En hitū: quo te leges & iura ferēt ē uulnerib⁹ crudis.¶ Iūctura.uerboꝝ apta: & ꝓcina ꝓpositio.¶ Abdita.abstrusa: occulta latēs.

Locus Mart.

Prouerbiū das assem elephanto enarratū.

Suspendebāt uestes naufragi deis.

Metonymia.

Lachrymæ maximam habent uim.

Lachryma nil citius arescit.

Crudus.

CORN.

¶MEN moueat quippe & cantet si naufragus assem protulerim.ab exēplo uituperat. Hæc similitudo dicta est ab illis: qui mendicando cantant.Hoc ergo dicit naufragans.Si ergo uelit ad misericordiā animum meū flectere: sola: dulcedine cantilenæ materiam suæ calamitatis opprimat nihil meretur: qui in solis figuris uersuum neglecta carminis materia uigilauit.¶ Cantas cum fracte in tra.pi. Ex hu.por. Qui apud ueteres passi sunt naufragia tabulam qua fuerant liberati pingebant ne omnibus cladem suam medicantibus narrare cogerentur.Inuehitur ergo in illos & dicit qa qui me uellet flectere lachrymis flectat nō cantu uocis.Allegoricos arguit malum poetam scripta sua canore uocis commendare non carminis dignitate.¶ Veꝝ nec nocte paratū.Plorabit q me uolet icur.q̄re.Veꝝ: nomē ꝓ aduerbio uere hoc est nō simulate: & hoc dicit q nr̄a cupit elicere: nunq̄ exerceat lamētationē ex nocte cogitatā: qa nō me flectit q ociū oi die habet & se plorare fingit.¶ Numeris decor est & iunctura abdita crudis: sed uide qui uersus nisi leuigatus sit ꝓ nihilo est: & est ordo.Murus crudus iuncturā honorē affert, ergo quēadmodū semicrudus uersus interficit sarchasmos subiicit: sed uidelicet se putant nomē facere decorē.qa inuenisse duris & crudis uersibus.Versus si compositi sunt aliqua leuitate statim legitima poemata putant se scribere: si versus ponunt vel spondicos duobus ultimis clausula.ut Verg.Cornua antennaꝝ obiicimus uelatarum: & dissyllabæ spondeo terminari.

¶MEN moueat: ita hæc inferunt̄ o poeta q̄si aliqs dixerit: tu quoq; ad hos laudādos iis exornationibus & verboꝝ & sniaꝝ moueteris: & ipse rideat mene moueat.i.nullo qdē pacto adducar: ut hæc laudē quæ & ipsi poetæ ambitionē exprobrant & ipsi ppl'o assentationē cū oino laude digna nō sint.¶ Et canter si naufragus assem ꝓtulerim: erat cōsuetudo apud antiquos.at q naufragiū fecissent: illud ex humeris i.tabella pictū circunferent: medicātes ne ab oibus cogerent casus suos narrare.Mart.Nec fasciato naufragus loquax trūco. Iuue.¶ Naufragus axem.Dum rogat & picta se tēpestate tuetur.Ondit igit̄ poeta sumpto exēplo a naufrago ut superuacaneū est & paꝝ ꝓdest naufragis cātare casum suū cū eū pictū habeāt i tabella qd̄ qdē satis est ad misericordiam hoium alliciēdā: ita & poetæ & oratori nō couenire ostētare se scriptis suis.i.laudem & verboꝝ & sniaꝝ & figuris q̄rere: cum argumēta causæ tm̄ simpliciter sint ꝓsequenda: nec affectatis exornationibus utēdū.¶ Et cātet si naufragus assem ꝓtulerim.Ordo est: & ꝓtulerim assem si cātet.¶ Protulerim assem.i. nec ob eā rē qa cātet dedero assem.Hæc oia metaphoricos ad poeta accōmodāda sunt.i.ego qdē nō landauero eū: qa exornationib⁹ & figuris affectatis cōmēdet scripta sua.¶ Cātas cū te fracta in trabe pictū ex humero portes: Hinc ondit idecoꝝ eē poetis & oratoribus: cū eoꝝ uirtus nota sit: uelle exclamationibus & crebris figuris verboꝝ laudē sibi q̄rere.Quod turpe eē ostendit Fabius cū ita ait.Ideoq; magis nobiles: ut nouitate aurē excitant: ita copia satiāt: Nec se obuias dicēti: sed cōqsitas: & ex oibus latebris extractas cōgestasq; declarant: Ergo ita figuris scripta exornanda esse docet: ut nō cōquisitæ: sed obuiæ scribenti fuisse uideant.

IO.BRI.

¶ Cantas ironia est.i.exornationibus uteris & ita ad oratorem referas.si autem ad naufragū applices: hinc est sensus cātando & sublata voce mendicans naufragium tuum oībus prædicans. ¶ Fracta in trabe.i.naufracta: quæ picta una cum nautis in tabella: ut dictum est: circunferebatur a naufrago: alibi: Trabe rupta bruttia saxa prendit amicus inops: & paulo inferius. Largire inopi ne pictus oberret Cærulea in tabula. ¶ Verum nec nocte paratum Plorabit.i.si a me uolet laudari uera causaꝝ argumēta: & ad rē pertinētia psequat.i.ex aīo & corde doleat: nec putet his figuris & ornatioribus nocturno studio patis a me laudatum iri. ¶ Curuasse: flexisse ad laudē.s. ¶ Quærela: naufragū respexit. ¶ Sed nūeris de cor est & iunctura abdita crudis: hic obiicit poetæ ea carmina oīno laudāda eē: qa mira verboꝝ cōpositiōe cōstēt. ¶ Iūctura abdita: cōpositio qdā verboꝝ occulta: ea.n.demū oīo optima habet: q̄ elegāti uocabuloꝝ cōpositione & ordine constat. ¶ Abdita: abstrusa. ¶ Nūeris crudis: quos crudos appellas tu Persi.i.nihil saporis hn̄tes: ut īmaturos uersus.

BART. FON.

MEN moueat. Similitudo est apte cōcinneq̄ posita. Ait enim si reum uidero tali verboꝝ artificioso lenocinio se tuentem: perinde ad misericordiam cōmouebor: ac si naufragum casum suum in tabula depictum circunferentē cantare audirē. Cui sic cantanti, cū plorare debeat se assem daturum negat. Quo dicto illud horatianum ostendit illi in primis dolendū esse: qui sui misereri alios uelit. Cum fracta te in trabe pictum. Ex humero portes. Mos erat eoꝝ qui maris periculum euasissent depictum naufragium in tabella appensa humeris circunferre: ut infortunio cognito ab inspectantibus. naufragiumq̄ miserantibus stipem sibi aliquam compararent. ¶ Fracta te in trabe pictum: in aliquo fractæ nauis fragmento.

IO.BAP. PLAV.

Claudere sic uersum didicit berecynthius Atys:

CLAVDere sic didicit alioꝝ suæ tempestatis poetaꝝ exempla adducit: qui ita inflate: ampullose: & cū affectato uenustatis lepor̄ uersus suos finiebant: ne corrigēdus & sale satyrico perfricādus: sed laudandus: extollendus: & celebrandus uideat̄: nā quicqd multis peccat̄ inultū est inqt Lucanus: cui Iuue.iaronia subscribit dicēs. Sed illos defendit nūs iunctæq̄ umbone phalāges: & si Hiero.dixerit.peccantium multitudo nō parit errori patrociniū. Cōtra hos tales qui peccatū suū peccatis alienis exēptum: purgatūq̄ eunt Demosthenis uerba recitat. A. Gelli. σὺ δὲ μὴ λέγε ὡς γέγονεν οὕτω πολλάκις. ἀλλ' ὡς αὐτὸ προσήκει γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε. μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη. σὺ δὲ τοῦτο ἐμιμήσω. διὰ τοῦτο ἀποφύγοις ἂν δικαίως ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἁλίσκοιο ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἑάλω. σὺ ταῦτα οὐκ ἂν ἔγραψας οὕτως ἂν σὺ νῦν ἁλῷς. ἄλλος οὐ γράψει: quæ sic latinæ sonant: Vere ne dicas sic esse actum sæpenūo: sed hoc fieri sic dicere nō enim si qd aliqn contra leges actum iam est: tuq̄ id secutus es: ꝓpterea iure q̄as euadere qn immo eo magis iccirco in te debeat statui: ut.n.si prius in aliquē foret aīaduersum: tu minime hæc scriberes: ita si ipse in præsentia punieris: nequaq̄ deinceps alius scribet. Quidā referunt hoc ad Netonē pp Taciti auctoritatē: qui scribit carminum studiū Neronē affectasse contractis: quibus aliqua pangendi facultas foret: qui allatos: uel ibidem repertos uersus comectere: atq̄ ipsius verba qnoquomodo: prolata supplere solitus erat: quod spēs carminū docet non impetu: & instinctu nec uno ore fluens: Sed qui Tranquillū sequunt̄: non tam ad Neronē: q̄ ad cęteros poetas: q tali studio tenebant̄: referendū esse autumant.

In eos qui sua alienis peccatis excusant.

Athys.

¶ Berecynthius athys. carminis cuiusdam poetæ conclusio: & finis. Athys cresi lydoꝝ regis maior natu filius fuit: q nulla arte custodiri potuit: quin ferro necaretur. Nam teste Herodo.libro primo ab Adrasto uenando fortuitu interfectus fuit: Alius eodem nomine eius frater fuit. q cum natus diuq̄ educatus elinguis esset: ui timoris paternæ necis uocalis euasit: Cuius hæc fuerunt uerba ἄνθρωπε μὴ κτεῖνε τὸν Κροῖσον. idest o homo ne interfice croesum. At de his nequaq̄ intelligendum est: sed de athi puero phrygio: quem forma ægregium cybelle deoꝝ mater casto sibi amore deuinxerat: lusseratq̄ ut castus uiueret. Ouid. Et dixit semper fac puer esse uelis. Sed ipse vel præcepti oblitus: vel libidine (vt fit) expugnatus cum sangaride nympha concubuit. Ouidi. In nympha sangaride desinit esse quod fuit: unde mox in furorem conuersus ferro lapideo pudenda sibi amputauit hinc Lactan. Deum inquit mater & amauit formusum adolescentem: & eundem cum pellice depræhensum: exectis uirilibus semiuiꝝ reddidit: & nunc a Gallis sacerdotibus sacra eius celebrant̄. Verum a Catullo hæc hystoria aliter narrat̄: quam nos ignorare sentire esse ridiculum: cū & quæ tradunt̄, a Diodo. teneamus: nec nos fugiant quæ scribit Ful.in.iii.mytholog. & August.in.vii.de ciuitate dei. & Possido.philosophus: qui nobiles athyn flores significare perhibuit: & ideo abscisum qa flos decidit ante fructū conuersus est in pinū (ut tradunt mithici.) hinc Domi.qui in ibim atyn.casu pinei pomi esse obrutum: scribit error manifestarius apparunt (ut in nostris cōm.ibim: qui propediem exibunt: tradidimus) Berecynthius autem dictus est athys.i.cybellicus a loco: in quo cybeles colebat̄ est enim berecythus mons: & oppidum phrygiæ iuxta sangarim fluuium: ubi magno cultu venerabat̄ deoꝝ mater: a quo frequenter ipsa berecyntia uocata fuit. præterea scri. Stra. deoꝝ matrem a locis vocari ideam: dyndimenam. pessimuntiam: Cybellem. tradit tamen Mar. Cap. quod scitu dignū: cubum omnem arithmeticū matri deum esse tributum: & a cubo cybelem nominari: cuius ministri corybantes cretæ populi erant (ut scri. Stra. libro.x.) multa notatu digna de cybele scribit Lucre. in secundo reꝝ naturaliū.

Error Domi.

Berecynthius.

Cybelles

Corybantes.

¶ Et qui cæruleum. Carmen poetæ cuiusdam: quod vt nimis inflatum: turgidum: ampulosum: & affectatū irridet: & repræhendit Persius: tangit aūt hoc versu Arionis fabula: qui (vt verbis Ser. utar) lesbius citharedus: cū corynthū tarento cū multis opibus peteret: & uideret sibi a nautis tendi insidias: petiit ut cythara paululum caneret: feros & immanes nautas prolnbium tum audiendi subiit (ut scri. Gel.) Quod orauerat impetrat. Atq̄ ibi mox de more cinctus amictus ornatus: stansq̄ in summæ puppis foro orthrium: quod esse νόμον κιθαρῳδικόν.i.legendum citharedicam Suidas interprætat̄: Vel carmen palladis bellici ardoris in centiuū (vt scribit Diony.) voce sublatissima cantauit: ad cuius cantū & sonum cū delphini peruenissent: se supra nnnm excussit: & ita iminens periculum uitauit eum enim delphin incolumi corpore: & ornatu tænaꝝ in terram laconicam deuexit: de quo. Hero. lib. primo Pli. in.ix. A. Gel. lib. xv. Aug. Oui. lib. ii. Fasto. Solinus cæteri. Apu. lib. vi. Credimus etiam exemplo tuæ veritatis: & phryxum arieti supernatasse: & Arionem delphino gubernasse. unus tamen Strabo dissentiens autumat arionem a prædonibus fuisse in mari obrutum: quem reliqui exceptū a delphino tradunt. Sed fabulæ argumentum vel potentissimū est: q̄ simulachra duo Aenea ad tenaꝝ laconiæ promontoriū visabant̄ delphinus vehemens: & homo insidens: pro quo facto (& si sciam alias causas ab auctoribus tractu) delphin inter sidera figuratus est.

Arion

Orthriū.

CORN,

¶ CLAVdere sic didicit uersum berecynthius atys: non q atys berecynthius scripserit carmina: sed q positus a poeta in fine uersus suæ cantilenæ componit similiter & delphin bene sonet: & dicit hos uersus Neronis in hæc nomina desinentes.

IO. BRI.

¶ CLAVdere sic didicit uersum: pbat p exēplū. Neronis aliena carmina nō esse dānāda qm̄ & Nero ita inflare didicerit finire uersum suū: nā ita scri. Tacitus: Carminū studiū Nero ita affectate cōtractis qbus aliqua pāgēdi facultas, cōsidere simul: & allatos: uel ibidē reptos uersus cōnectere atq ipsius uerba quoquomō plata supplere: qd spes ipsa carminū docet: nō impetu & istinctu nec uno ore fluēs: irridet igi Neronē: q tā indecēter tāq inflate & sua carmina scriberet: & aliena iperfecta quoquomō suppleret: quis Trāquillus affirmet ad manus suas peruenisse libellos Neronis cum quibusdā notissimis uersibus ipsius chirographo scriptis: ut facile appareret non translatos: aut dictante aliquo exceptos: sed plane q̄si a cogitante atq generante exaratos: ita multa & delata indicta & suprascripta inerrant. ¶ Claudere: finire: quasi qui aliena imperfecta quoquo modo finiret. ¶ Didicit. s. Nero. ¶ Sic ut est berecynthius atys: hoc est quod notat Tacitus: q ipsius uerba quoquo modo prolata supplebat: non impetu: & instinctu nec uno ore fluentia. ¶ Berecynthius atys: hæc cōcludebant carmen. ¶ Atys: puer phrygius a Cybele matre deorum amatus cum ei castitatem promisisset: quā in nympha Sangaritide non seruauit: Nymphaq suppliciis affecta perisset correptus furore putans domos: ut scribit Ouidius: reuere tectum omne diffugit: & per summa Dindymi montis phrygiæ discurrens: arrepto lapideo cultro seipsum excastrauit: unde Ouidius. Ha pereant partes quę nocuere mihi. Ha pereant dicebat adhuc: onus inguinis aufert: Nulla quæ sunt subito signa relicta uiri. Catullus tamen aliter scribens tradit puerum cum ex aqua Galli fluminis phrygiæ bibisset: in furorē ex aquæ natura cōpulsum scilicet se castrasse. Tandem e monte eiusdem ipsus in arborē pinum cōuersus est. Ad huius pueri imitationē sacerdotes Cybellis qui Galli cognominati sunt a Gallo fluuio phrygiæ quem accolunt: ut scribit Plinius & Festus: eunucabantur: unde Iuuenalis. Et ingens semiuir obscœno facies reuerenda minori: Mollia qui rapta secuit genitalia testa. Et quia diximus in nympha Sangaritide: illud sciendum Sangaritidem proprium non esse nomen: sed patronymicum a sangorio fluuio phrygiæ. ¶ Berecynthius. i. Cybelicus. Berecyntes enim natio quædam inter phrygias est: simpliciter uero ut scribit Strabo: phryges troesq prope idam habitātes rheam præcipuo uenerantur honore eius Orgia frequentantes hanc quidem deorum matrem uocant: & Vestam: & deam phrygiā magnam: a locis autem Ideam: & Dindymenam. & Phylenam: & Pesinuntiam: & Cybellem: gręci sane ministros eius nuncupant uno uocabulo. Curetes eosdem & coribantes uocant.

Berecyntes.

BART. FON.

¶ VERVM nec nocte paratum plorabit: uere: & ex corde: ex animoq dolebit: & se sine talibus dicendi figuris iuebitur qui me uolet ad sui misericordiam commouere. ¶ Sed numeris decor est. & iunctura addita crudis. Cum Persius eiusmodi sermonis lasciuiam & mollitiem repræhendisset: respondet aduersarius decorem: quo ueteres carebant: tali scribendi stilo quæsitum esse. ¶ Claudere sic didicit uersum berecynthius atys: Auctoritatem poetarum sui sæculi affert: qui sic uersus componere consueuerunt: ut ostendat non repræhensionem: sed laudem illos mereri: qui cum lepore ac Venere scribunt. Athyn uero quidam proprium nomen poetæ dicunt: de quo Mar. ad classicum. Nec dicta mihi luculentus atys. Nonnulli confictum nomen pro euitato ac molli poetæ ponunt: eiusmodi Phrygius atys a Cybelle dilectus fuisse dicitur. ¶ Peritiores: quidam non proprium aut effictum poetæ nomen: sed fabulam ipsam de Athy conscriptam intelligunt. Cæterum berecynthus mons & urbis in phrygia. Quo in loco mater deorum Cybelle: quæ Athyn dilexerat colebatur. Vnde & ipse quoq Athys Berecynthius nominatur.

Et qui cœruleum dirimebat Nerea delphin:
Si costam longo subduximus Apœnino
Arma uirum: nōne hoc spumosū: & rortice pigui:
Vt ramale uetus uegrandi subere coctum?

IO. BAP. PLAV. Cœrule?

¶ Cœruleum nerea. mare coloris cœrulei. est autem ceruleus color uiridis: & subniger: qualis in mari conspicitur: quem uenetum scriptores idonei appellant: Plau. talassicum: quasi dicas maritimum. græ. enim ταλασσαν mare uocant: unde Ambrosio mensor maris Thalassometra uocitatur. Gellius quoq in secundo refert cœruleum colorem esse uiridem: qui græco uocabulo a latinis usitato dicit glaucus: sentitq cesium esse eundem: cum ait. nostris latinis ueteribus cesia dicta est: quæ a græcis glaucopis dicitur (ut Nigidius ait) de colore celi quasi celia. Cesium leonem ex hoc omnes accipiunt dici a Catullo quasi oculos glaucos habentem: at ego quoniā lego apre Pli. grauem odorem: nec minus halitum leones habere: quod testat & Mart. facile adducor: ut non cesium: sed cessium legere non dubitem pro olido: & ferenti αποτου χαισσειν. quod egerere significat unde cessale: quod priuatam latrinā appellauit Colu. his uerbis. In secundo. Vbi greges inquit quadrupedum uersant: quædam quotidie ut culmina & cessale Carmen Catullianum est hoc cessio ueniam obuius leoni. γλαυκωπις αθηνη. dicitur Minerua ab Homero quasi oculos habens glaucos. de qua in carmine obsceno. Minerua flauo lumine. ¶ Dirimebat idest separabat: diuidebat. Iuuena. Bellum dirimente sabina. ¶ Delphin. dicitur & delphinus. Plin. qui multa cum Gellio & Aristo. de delphinis scriptitauit. sub sidere delphini nati erunt petaminarii: & petauristarii (ut scribit Fir. maternus in ultimo) sunt autem petaminarii (ut hoc intelligas) qui agilitate corporis. quasi uolare uidentur. απετομαι quod uolo significat. Petauristæ uero quos & petauristarios uocant: a ueteribus dicebantur: qui uel saltibus: uel scenis leuioribus mouerentur. ¶ Sic costam. præter inflatum: & nimis turgidum dicendi caracterem aliud uitium in carminibus poetarum suæ tempestatis reprahendit: qui mira quadam affectione: & studio incredibili spondeū in qnta sede carminis heroici collocabant: ut est illud Vergil. Cornua uellatarum obuertimus antennarum. Lucanus altus cæsorum pauit cruor armētorum. Quod si nimis fit indecorum: & inuenustum iudicat. est autem hoc carmen cuiusdam poetæ spondeos in penultima sede exametri uersus: quem inuenit phemonoe (ut scri. Pausa.) libēter: & cū affectatione collocatis: in quo notat hannibalis historia: q (ut scribunt Liui. & Plu.) montē apœninū facto incendio: infusoq isup aceto dirupit: unde Iuue. Diruptit scopulos: & montē rupit aceto: quod prodigii loco habitū est (ut refert Pli.) & sunt verba hannibalis ad milites (vt arbitror) quæ metaphoricos sic possunt iterpretari: ut costam pro syllaba: apœninum autē pro heroico uersu positū esse a Persio intelligamus. ¶ Sic, ut pro hoc carmen est manifestū. ¶ Subduxi-

Glaucus. Glaucopis. Loc' apd Catullū Cessale.

Delphin. Petaminarii. Petauristæ.

mus subtraximus.Verg.Subducite naues.Ouid.Subducunt oneri colla perusta boues.Mart. Clinicus hero
Locus dem trullam subduxerat ægro.Alias significat supponere:in quo significatu est illud Iuue.Et nos ergo manũ
Iuuena. ferulæ subduximus:q̃uis nõ desint:q aliter exponant:sed nostrã sequi differentie sniam admonentur Macro
bii:& Hiero.scriptorũ classicorũ uerbis:quorũ alter in monachũ detractorẽ sic inqt.Possum respondere:pos-
sum genuinum dentẽ lesus infigere:& nos didicimus litteras:& nos sæpe manũ ferulæ subduximus : de nobis
quoq; dici potest fœnum habet incornu longe fuge.Macrobius uero sic.libro tertio.Exclamauit Euãgelus
diu se succubuisse patientiæ:nec ultra dissimulandum quin in medium deregat in scientiæ Vergilianæ uulne
ra:& nos inquit manum ferulæ aliquando subduximus:& nos cepimus pontifici iuris auditum . ¶ Costam.i.
syllabam.¶ Longo a pœnino.i.carmini heroico.quod græci ἔπος appellant: diffiniuntq; esse περιοχὴν
θειων τε και ηρωικων και ανθρωπινων πραγματων.i.cõtinentiã diuinarũ:heroicarũ:humanarumq; rerũ. est
autẽ Apœninus:qui alpibus illis inchoans:q citeriorẽ galliã ab ulterioribus separant:septẽtrionẽ uersus in
siculũ usq; portendit fretũ:Italiã per mediũ secans:quod scri.Diony.de quo dixit Luc.Mons inter geminas
Apœnin⁹ medius se porrigit undas inferni:superiq; maris.Sillius.Alpibus æquatum attollens caput apœninus.¶ Ar
ma uirum.uerba excusantis crudi poetæ uersus in hunc sensum:O Persi:qui tam acerbe:& satyrice poetam
meum tanquam uersus duros:nimium sonantes:turgidos:& affectatos cõponentẽ repræhendis : nõne opus
Vergilianũ inflatũ:& turgidum etiã esse iudicas:quasi dicat si Verg.nõ arguis:cur poetã meum castigare de-
beas non inuenio.¶ Hoc.Verg.carmẽ.¶ Cortice pingui.tumido:inflato:superbo:crasso:& nimium sonanti.
¶ Vt ramale:cõparatio suberis ad carmen Vergilianum:¶ Ramale uetus.i.truncus uetustus:durus qui diffi-
Coctum culter inclinatur:& retorquet̃ a ramo:quo utit̃ & capella in lib.de grãmatica.¶ Coctũ multi temporis.Verg.
in.xi.Et robore cocto:ubi Ser.interpres nõ minimi faciendus allegans hoc Persianum inquit: ꝙ multi tem-
poris aliquid coctum uocamus.Ora.Plerunq; recoctus scriba ex quinq; uiro coruũ deludet hiantem.¶ Præ
grandi subere.cortice hoc in loco.Verg.huic natam libro:& siluestri subere clausam.de subere sic Pli.in.xvi.
Suber cap.lxxvii.Suber minima arbor:glans pessima:rara cortex tñ infructu præcrassus:ac renascẽs:atq; in de-
nos pedes undiq; explanatus.Vsus eius anchoralibus maxime nauium:piscantiũq; tragulis: & cadorũ obtu-
ramentis.Præterea in hyberno fœminarũ calceatu. Quãobrẽ nõ infacete græci cortices arborũ appellant.
hæc ille & plura.præterea Porphy.In illius corat. interpretatiõe Vepallida lecto desiliat mulier:sic scribit.
Vegrãdis Quidã putarunt uepallidũ nunc unam partem orationis esse ut uegrãdi subere coctum ait Persius Flaccus:
qbus auctoritatibus si pro prægrandi ut habẽt codices ois uegrandi scripsero:qui repugnet:& refraget̃ erit
nemo.uegrandis autẽ significat minime grandem:Paruum. Ve.n.particula in aliis auget uocabulis , in aliis
minuit:hinc uehemens:& uegrande dicimus uesanos:& uecordes auctor Gel.in.v.Seruius etiam lib. quarto
Male ænei.inquit super illo Malesana sororem.Male.n.plerumq; nõ:plerũq; minus significat:sicut ue: ut uecors:
Loc⁹ Au & uesanus.uegrandi ergo.i.parua: Varro lib.ii.de re rustica.Quod quæ postea concipiunt: fiunt uegrandes:
soni atq; imbecillæ.Ausonius burdegalla.Hic sæpe falsos messibus uegrandibus.
CORN. ¶ ET qui cæruleũ dirimebat nerea delphin.i.sperabat Arionem dicit citharedũ:qui a piratis captus quum
Arion ab his ĩpetraret ut caneret:delphines uenerunt:ille se in more proiciãs ab his exceptus perductus est ad lit
Cithare- tus.¶ Sic costã longo subduximus apœnino.costã.i.syllabã:& hoc dicit si robur leuit atis curauimus linguæ
dus intermiscẽdo græcas glosulas ac ẽt cõsuetudine & spõdaicos uersus cãtauimus facere:& de lõgitudine metri
heroici syllabã ita cõtraximus:tanq̃ de lõgitudine apœnini mõtis partẽ aliquã demeremus: si costã lõgo uer
su.i.heroico q ꝓlixior est.ergo si huic uersui costam.i.syllabã surripimus & facimus meliorẽ spondaizantem:
ut est apœnino una syllaba sublata.Costam dicit & mollem uersum factũ ex eo ꝙ dicant̃ & fœminæ una co-
sta minus nasci.Omnia epicureorũ fere ita carmina cõposita sunt:ut ꝓximus pes ab ultimo dactylus sit: exce
Corneli⁹ ptis admodũ paucis quos spõdaizãtes appellant ut apud Cornelium Seuerum Pinea frondosi murmureat
Seuerus apœnini:nihil ex dactylo qui ex tribus syllabis constat:transit in spõdeum detracta syllaba pro qua costam
dixit:sed ibi placuit ut exempli loco daretur longum apœninum:nõ ꝙ a supero mari ad inferũ extendit̃: sed
ꝙ duobus spondeis terminat̃.Hoc genus uersus si qñ euenit præstat decorẽ : si affectet̃ & mouet risum : sunt
tamen qui affectent.¶ Longo apœnino:in longis syllabis extenso.¶ Arma uirũ:nõne hoc spumosum & cor-
tice pingui.¶ Vt ramale uetus prægrandi subere coctum:Quærit & his qui carmina uergiliana repræhen-
Vergilius dunt:nõne inqt in hoc est laudandus Verg.ꝙ inchoauerit arma.usq; quid habeat in se iucunditatis . Vellem
uidere dicit carmina horrida Vergilii & horridos uersus nihil lætitiæ habentes.Placere aũt ea quæ ipsi ui-
ciosissime stabunt græcis decora noĩbus:atq; illa molli & flexa ceruice debeant legi:uelut uersus qui sequẽ
nõ ita aspera est:ut spumam remitteret.Ergo ita puto durum esse hoc initium : ut cortex arboris uetustissi-
mus habetur: suber autem dicitur cortex arboris.Vergilius.Huic natam libro & siluestri subere clausam.
IO.BRI. ¶ ET qui cæruleum dirimebat nerea delphin : aliud est carmen meo iudicio Neronis:quod uel ipse scripsit
uel repertum suis connexuit:quod irridet:ut nimis altũ & inflatũ:historiã uidet̃ tangere Arionis:qui ut scri.
Hero.nobilis cantor fidibus fuit loco & oppido Mitilenens:is cum in Siciliã atq; Italiã uenisset:auresq; om
nium mentesq; demulsisset in quæstibus & uoluptatibus amoribusq; hoium fuit:grandiq; pecunia cõparata
domũ redeunti a nautis cædes parata est.Quod cũ cognosceret traditis oibus bonis imperrat : ut sibi liceat
sua oia indumenta & fides capere & canere carmen casus illius cõsonabile:atq; ibi mox de more comptus &
ornatus:stansq; in summa puppi carmen quod orithium dicit̃ uoce subaltissima cantauit:iecitq; sese ꝓcul in
ꝓfundum:sed a delphino dorso sup fluctus edito incolumis Tenarum in terram laconicam deuectus est: de
hoc plura apud Hero.& Gellium.Sic costã longo subduximus apœnino:aliud uitium in carmine neroniano
repræhendit.ostẽdit.n.indecorũ esse in qnto pede heroici carminis frequenter & affectare spondeum poni:
ut est illud Vergilianum.Cornua uelatarũ obuertimus antẽnarũ.Luca.Altus e.ꝯ forũ pauit cruor armentorũ.
Nam Nero id in troicis suis affectauit:in cuius inuidiã hanc fere totam satyrã scribit.¶ Sic.i.ut per hoc car-
Apœnin⁹ men paret.¶ Subduximus:subtraximus.¶ Costam.i.syllabam:Longo apœnino.i.carmini examerro : quod
longũ dicit ad similitudinẽ apœnini mõtis:qui ab alpibus incipiens p mediã Italiam excurrit: quam in duas
ptes separans a dextris inferũ mare relinquit:a sinistris autem superũ:in siculumq; usq; fretum progreditur.
Arma uirum:non hic carpit Virgilium:ut quorundam est opinio:sed uersa sunt excusantis uersus crudi poe
tæ.¶ Nonne hoc spumosum.q.d.si hoc uitio non das: neq; id superius dandum . ¶ Cortice pingui : Crassum

superbum & tumidũ.¶ Vt ramale uetus:uetus truncus q non facile flectit̃.nam tale carmen ut nimis durum irridet̃:ut illud Antimachi apud Hora.Fortunã Priami cantabo : & nobile regnũ . Sequit̃.n.Quid nam igit̃ teneṙ & laxa ceruice legendũ,Ex quo apparet superiora carmina eã reprehensa:qa dura:& nimis sonantia essent:ut erunt & sequentia.Torua mimalloneis implerũt cornua bõbis.¶ Coctũ:scribit Seruius multi tem poris aliqd recoctũ uocari:ut Verg.Solidũ nobis & robore cocto.Vnde Hora.Hois longo reṙ usu tẽporis exercitatos recoctos appellauit.Plerũq recoctus Scriba ex qnq uiro coruũ deludet hiantẽ.¶ Prægrandi.i. ualde grãdi.Porphyrio tñ exponẽs illud Horatii in secũda satyra.Ve pallada lecto Desiliet mulier affirmat hoc loco legendũ eẽ uegrãdi.Quod legit̃ apud Var.de re rusti.Quodq postea cõcipiunt̃ fiunt uegrãdes atq imbecilliæ.¶ Subere:hoc loco cortice.Verg.in Geor.Hinc natam libro & siluestri subere clausam .Suber ꝓprie ut scribit.Pli.numina arbor.Glans pessima rata:cortex tm̃ fructu præcrassus ac renacens : atq etiã in denos pedes explanatus:usus eius anchoralibus maxime nauiũ piscantiũq tragulis:& cadoṙ obturamẽtis. Præterea ui hiberno fœminaṙ calciatu.Quidnam igitur teneṙ & laxa ceruice legendum est . Veluti offen-sus monitor:quod poeta talia irrideat carmina: ut nimis tonãti & plena:ita eum interrogat:ut ostendat ta-lia carmina esse repræhendenda:quando ab oibus poetis talia fiant.Ad quod Persius ridens subiungit quat-tuor carmina sequentia Neronis:quasi ostendens illa nõ esse nimis sonantia & plena:sicq Neronem irridet.

Recoctũ

Suber

BART. FON.

¶DELphin:delphini fabulã pelago illudẽtis:ac uel trionem metinneum:uel quẽpiã aliud deuehẽtis ab ali-qno eius ætatis poeta descriptã reor.Nereũ uero pro Mari posuit:cũ deus marinus sit occeani & Thethios filius.¶ Sic costã longo subduximus apœnino:longũ apœninũ aliqui ꝑ exametro uersu legunt:cui costa sub ducit̃:cũ spõdeus pro dactilo qnta in sede ponit̃:uersumq antiquioris poetæ esse uolunt. Quidã uero apœ-ninum montẽ pro multitudine ueteṙ poetaṙ:& costa pro eoṙ ruditate duritieq accipit̃:ut respõdentis de-pulsio talis sit.Hunc nostṙ scribẽdi morẽ o Persi nõ iure arguis qđ nimis apparatus & mollis sit . Eiusmodi enim stilo ruditatẽ oẽm tanq̃ siluosam quandã costam apœnino longo.i.multo carmini abstulimus:decorẽq ac uenustatẽ omni turgidit ite remota addidimus.¶ Arma uiṙ.Quod multã inflationẽ carminibus nouissi-mi poetæ subtraxerint:exẽplo ostendit:dicit enim.Nonne tibi o Persi:ut cæteroṙ omittam:uel Maronianũ opus inflatum turgidumq uidet̃ .¶ Vegrandi subere:Et si scio prægrandi subere scriptum in omnibus fere exẽplaribus præter q̃ admodum paucis reperiri:ut ego tamen uegrandi potius q̃ prægrandi legendum puta-rim.Porphyriõ grãmaticus me admonuit.Is in sermões Horatii super uepallida lecto desiliat mulier sic scri bit.Quidam putarunt uepallidã nunc unam partem orationis esse : ut uegrandi subere coctum ait Persius Flaccus.Præterea cum suber autore Plinio uolumine sextodecimo arbor minima inter glandiferas sit iure eam Persius:uegrandẽ:idest paruam minutam quæ respectu aliaṙ arboṙ grandem ferentiũ appellauit.Ve-grandem uero male grandem : & paruum significare apertum est.Ve enim syllabã rei paruæ ueteres præpo nebãt.unde ueiouem:paruum Iouem:& uegrandem fabam:minutam fabam uocabant: in eadẽ significatio-ne Ausonius secundo epigrammatum libro ait.Hic sæpe falsus messibus uegrandibus.Var.quoq secũdo de re rustica idem probat de fœtura ouium scribens.Quod quæ postea concipiunt:fiunt uegrandes atq imbe cillæ.Quare cũ inter grandiferas minima suber sit:uegrandis uero paruum significet si prægrandi legere-tur esset tum contra arboris quantitatem:tum Porphyrionis doctissimi atq diligentissimi uiri auctoritatẽ. Sunt tamen qui Porphyrionis testimonio ducti cum uegrandi legendum assentiat̃:pro multum & ualde grã-di accipiunt quidã prægrandi potius legi uolunt.¶ Coctum:antiquum.Multi enim temporis aliquid coctũ dicit̃:unde recocti homines ipso usu & frequentia & longitudine temporis cautiores exercitatioresq facti co-gnominantur.Hora.enim sermo.Plerunq recoctus Scriba ex quinq uiro coruum deludet hiantem.

Quid nam igit̃ teneṙ:& laxa ceruice legẽdũ?
Torua mimalloneis implerunt cornua bombis:
Et raptum uitulo caput ablatura superbo
Bassaris:& lyncem Mœnas flexura corymbis

JO.BAP. PLAV.

¶QVID nam igitur . Quod Persius talia car-mina:ut pote nimium sonantia: affectata:& tur-gida indiscriminatim irrideat: ueluti ardore iræ concitatus monitor eũ interrogat quidnã igit̃ te-neṙ & lassa ceruice legendum sit:ut talia carmi-na non esse reprehendenda ostendat:quandoqui dem omnis poetaṙ caterua tali studio teneatur. ¶ Igitur.cum talia carmina reꝑhendas.¶ Quid. nam tenerum.molle:non durum nõ asperum:non superbum:& nimis plenum: quasi dicat omnia pariter uel laudari:uel uituperari debere.¶ Laxa ceruice.libero ac remisso sono:non exerta uoce: aut nimium emissa: ab equis translatio:qui remissis habenis colum submissum magis:& inclinatum gerere consueuerunt.est au-tem ceruix:quæ græce dicitur αὐχὴν:posterior pars colli:ut ait interpres philosophi lib.primo de aialibus: ex qua origo est oibus neruis:& qm̃ nerui corpus erectũ:ac rigidũ faciunt:qui in ceruice sunt collocati : di-cimus hoiem duræ ceruicis quasi idomabilem more ferocium boum:& a diuo Hiero.in interpretatione ue teris instrumẽti est dictum populus iste duræ ceruicis est.Dicta ceruix ꝙ per eã cerebrũ ad medulam spinæ dirigit̃:quasi cerebri uia.Veteres pluraliter tantũ ceruices dicebant:primus Hortensius ceruicẽ singulariter ꝓnunciauit sicut docent Quin.& Varro.a ceruice fit ceruical denominatiuum:ut docet Priscia.in.iiii. quod significat puluinũ:qui pluma refertus delicatoṙ capiti subiicit̃.nãq eo delitiæ ꝓcessere:ut sine hoc plumæ instrumẽto durare iam ne uiroṙ quidẽ ceruice possint ut scri.Pli.Mart.Tinge caput nardi folio ceruical ole bit.ꝑdidit unguentum cum coma pluma tenet.¶ Torua mimallo.Monitori respõdens poeta hæc quattuor alterius poetæ carmina subiungit:quasi ostendens hæc laxa ceruice legenda:cum nec affectata:nec turgida nimis sint:quod totũ in illoṙ poetaṙ irrisionem:ꝑ ironiam dictũ est:qui grandiorẽ sonũ captantes reṙ sen-sus nequaquã aduertebant:contra quos illud Ciceronis dici potuisset.Quid enim est tam furiosum : q̃ uer-boṙ,uel optimoṙ:atq ornatissimoṙ sonitus inanis:nulla subiecta sententia:nec scientia:¶ Cornua quoṙ cantu bacchanalia celebrabant̃.Catul.Multi raucisonos efflabunt cornua bombos .¶ Bombis Mimallo-neis.idest sonitibus bacchicis:nam mimallones bacchi sacerdotes fuere (ut docet Strabo.) quas πρότερον κλαδώνας καλουμένας:idest prius ramales uocatas Suidas auctor est.dictæ mimallones ἀπὸ τοῦ μιμεῖσθαι:idest ab imitatione:ꝙ imitentur bacchum:Ouidi.Ecce mimallonides sparsis post terga capillis: Ecce le-ues satyri præuia turba dei.uel a monte minoris asiæ(ut quidam existimant)qui dicitur mimas : de quo Pli.

Ceruix

Ceruical

Mimallonides.

Bombus in.v.& Strabo in.xiiii.ubi solēnia:& certamina libero patri:quotānis celebrabanť. Bōbus uero(ut notū est) sonitus est talis:qlis ab apibus murmurātibus exprimit.Pli.in.xi.Noctu quies apibus in matutinū donec una excitet oēs gemino:aut triplici bōbo:ut bucino aliquo.Idē.Cū adueſperaſcet in alueis ſtrepūt minus ac minus:donec una circūuolet eodē quo excitauit bōbo ceu quietē capere iperans.Ennius sonū pedū bombū dixit.

Pentheus Et raptū uitulo.hic fabulā tāgit.Penthei:qui Echionis filius:& Agaues cadmi filiæ.& Dionysiorum osor: cū liberi sacra nō mō negligeret sed matrē etiā:reliquāq; fœminarum gregē ab eis phiberet:forte uisus a bac

Loc⁹ Propertii. chante genitrice cū duab⁹ sororib⁹ discerptus est.Oui.Mater & o geminæ clamauit adeste sorores:hic Propertius.Pentheos in triplices funera grata greges.Plau.imitatus pētheū diripuisse aiunt bacchas.unde nomen nā græ.πένθος dr luctus:πένθιμος lugubris.πενθέω lugeo.Porphyrio tamē in.ii.carminū scribit Pen

Scolus. theū fulmine ictū iterisse:q liberi patrē tenuerūt i custodia.Scolus dicebať locus ex quo pētheus deductus: & discerptus fuit:q(ut Stra.ait li.ix.)pagus est i ora asopia sub Citherōe sedes i iucūda:atq; aspera.un natū est .p uerbiū:q quū uolumus quēpiā admonere ne se ad loca iculta:& minus grata pferat dicimus ad scolon neq; ipse uades:neq; alteri comes ibis. Vitulo supbo.i.pētheo techuitas:& bacchi dionysia fastidiēti:hosti literq; psequēti.Persio subscribit:& suffragaǷ Catullus hoc uerſu.pars e duulso lactabāt mēbra iuueco:at Ouidius uoluit Pentheū Agaue aprū uisum:apud quē ipsa sic loqť.ille aper m nēis errat q maximus agris ille mihi feriēdus aper.

Bassarides. Bassaris agaue bacchi sacerdos.Bassarides dnr bacchæ a baccho:qui bassareus a genere uestis appellať(ut Acron & Porphyrio tradūt)Papinius.& tu bassaridū rotator euā.Se.in œdipo.te bassaridū cōitata choris.Orat.in pmo nō ego te cādide bassareu in uitū quatiā.hinc e'egāter cōas bacchi bassaricas appellat Prop.i.illo uersu.Ciget bassaricas lydia mitra comas.Pelles lyncū bassaras uocitāt thraces

Menas (auctor Euse.)Raptū.i.sectū. Et lyncē menas.Menas magni Pōpei fuit suus:quē Cæsar libertate donauit: q bellorum ciuiliū deftor dictus ē:nā a sexto Pōpeio ad Augu.ab Augu.ad sextū:deide ad Augustū subide trās

Menodorus fugiebat:hūc.quē Appianus appellat Menodorū:i quē scri.Ora.carmē illd ex epod.Lupis & agnis qta sortito obtigit iecū mihi discordia est:hūc inq & Menecratenū seruos sexti Pōpei scri.Pli.in.xxxv.uisos eē a proauis in catasta pedibus argētaria creta denotatis.sed de hoc nequaq hic itelligendū est:nā nihil ad rem de seruo.imo mœnas hic significat bacchā:& bassaridem a græ.μαίνομαι qđ est furo.Iuue.Crinēq; rotant ululante præapo mœnades.Catul.Ego mœnas:ego mei pars.Proptius.Seu seqť medias mœnas ut acta uias. Lynces.lynces:& tigres bacchi currū trahūt:ut teste Probo p eorum colorē in uino uarias hoium eē mētes intelligamus:uel ut p eas seuitia demōstreť:q quidā poti infinitā excedūt crudelitatē.est āt lynx aial maculosum.

Lynx. Verg.lib.iii.Geor.Quid lynces bacchi uariæ.i æthiopia uulgo nascunť:(ut scri.Pli.lib.viii.)qui etiā li.xxviii. inqt peregrinæ sunt & lynces:q clarissimæ oium quadrupedū cernunt.hinc tractos qdā falso oculos lynceos existimār:nā deducunť a uiro noīe lynceo oculatissimo:pspicacissimoq; mortaliū:de quo Hie.cōtra.Ioannē

Error quorūdā castigato origenistā sic scri.lynceus(ut fabulæ ferūt)uidebat trāsparietē.Vale.Flac.primo.argonaut.Fluctibus & me dus terras dabit ille materno.Et dabit astrati:cumq; æthera iuppiter umbra perdiderit solus trāsibit sidera lynceus.Apu.li.ii.de Asino uides hoiem ferreum:& insomnē certe perspicatiorē ipso lynceo .hinc prouerbialiter lynceus pro oculatissimo:& acutissimi uisus usurpatur.Oratius.Ne corporis optima lyncejs contēplere

Oculi lyncei quid apre oculis Mar.Tulli.Quis est tam lynceus:qui in tantis tenebris nihil offendat:Præterea debuissent a Pli.admoneri:qui autumat.lib.ii.fabulā cernendi lynceo inde ortam:q nouissimam primamq; lunam:in ariete primus eadem die conspexerit quod nullo alio signo contingit.de lyncibus plura apre Pli.legeris.q non scripsi-

Orarium. mus:quoniam protrita non curamus. Corymbis.Corymbi sunt uuæ hederarum(ut scri.Ser.)exponens il

Corymbi lud Vergilianum diffusos hedera uestit pallente corymbos.quod senit & Pli.in.xvi.

CORN. ℭQ VIDnam igiť teneri:&l:xa ceruice legendū est: Tenerum est fluxū delictū. Laxa ceruice.i.remissiore sono. Torua mimallonēis iplerūt cornua bōbis.Hi uersus Neronis sunt.Calandrus Hilricorum rex ad ma-

Calādrus cedonā cū exercitu uenit:Illyrici cū partē exercitus haberēt plurimas mulieres cothurnis & thyrsis ornauerunt in mediū bacharum.illi credētes exercitū aduentare discesserunt.Mimallones aūt dicti a potu munesos q

Mimallones. mutarenť furore.Liberi dicunť & bombi soni & mimallones hos uersus:uelut dicit ipse Persius.Finxit in aliorum mutationē quoq; scripta sonū grandē habent sensum nullum . Bombus aūt sonus est tubarum raucus nec ualde acutus.Iccirco aūt in sacris liberi patris bacchæ hos sonos faciunt tubarum quia pomis inde triumphauit:primus militiæ ordinem docuit. Et sectum uitulo caput ablatura superbo:pentheum significat agaues

Pentheus & echionis filium qui liberum patrem negabat deum:quem mater libero faciente correpta sub imagine liberi trucidauit:quem mox deposito furore cognouit:cum in suis manibus caput filii cerneret conuiuiata libero est:superbo autem sacrilego conuitiati libero. Bassaris: ipsa agaue: nam bassaridæ omnes bacchæ

Horatius dictæ sunt.Sed & ipse liber pater:ut Hor.Non ego te candide inuitum rapiam:quibusdam uidetur a genere uestis quam liber pater contra demissa ad thalos:quam thraces bassarim uocant qdam a uulpibus quarum pellibus bacchæ accingebanť & lineum pantherarum:uulpes inde thtoes bassares dicunt . Et lyncē menas fluxura corymbis : corymbis.i.racemis hederæ lynx est libero patri consecrata : ut Vergili. ait : quid lynce.b. Menas:baccha a furore dicta mem græce furor dicitur q significat currum liberi patris subiungere lynces:eosq; hedera & pampinis indutos regere:ut Vergil.nec quia pampineis uictor iugu.f.h.li.br.

Vergilius IO. BRI. ℭQ VIDnam igiť teneri:quasi dicat oīa pari modo haberi in oibus poetis. Tenerum:nō nimis durum:nō nimis pleni. Laxa ceruice.i.remissiore sono:nec tā recte uoce. Sūpta methaphora ab eqs:qui laxati si habenis collū submissus gerūt. Torua mimallonēis iplerūt cornua bombis:quattuor uersus sequētes Neronis fuisse illud suspitionē affert.Sed quid opus teneras mordaci radere uero Auriculas . Eos ut nimis plenos & tumidos irridet.ut Hora.carmen Antimachi.Fortunam Priami cantabo:& nobile regnū: & Marti.carmen detractoris irridendo infert.Quid cum panticibus laxis & cum pede grandi.& Hora:carmē Furii bibaculi.

Toruum Furius hibernas cana niue conspuit alpes. Torua:terribilia:quasi terua a terrendo.Vergil.Torua leena

Mimallones. lupum sequitur. Mimallones:mimallones mulieres bellicosæ dicunť:mimune idest imitor:q imitenť bacchum.Nā ut scribit Strabo sileni:satyri:bacchæ lenæ:thaides:mimallones:naiades:nymphæ: & quos tytiros uocant:sacerdotes fuerūt bacchi.Ouidius in arte amandi . Ecce mimallonides sparsis in terga capillis. Ecce leues satyri pūia turba dei.Ebrius ecce senex pādo silenus asello.Vox sedet:& pssas ariner arte comas. Dū sequiť bacchas. Cornua:qbus utunť in sacrificiis bacchi. Bōbis:sonitibus nomen fictū a sono uocis.

CET raptum uitulo:hoc uersu tangit fabulā Agaues:nam Pentheus Echionis & agaues filius thebarꝝ rex IO.ERI.
liberi patris sacra cōtēnens:cū eo accessisset ubi illa celebrabanť: mater furore & temulētia percita una cū Agaues
reliquis bacchis Pentheū interemit:& oium prima caput abstulit: unde a luctu sortitus est nomen. Nā pen- Fabula.
thos significat luctum:Pagus aūt ex quo Pentheus deductus & discerptus fuit scholus appellať:in ora autem Penthos
Apuliæ sub citherone auctor Strabo.Vitulo.Ouid.aprum dicit uisum fuisse ut ille mihi feriendus aper mo- scholus
re poetarꝝ nomen pro noie posuit:ut Domitus polucis habenis:cū castor equorꝝ domitor fuerit. Bassa- Bassari-
ris.i.agaue sacerdos bacchi:nā bacchæ bassarides dictæ sunt a bassareo uno ex cognominibus bacchi:Ho- des.
ra.Non ego te candide bassareu inuitum quatiā.A genere aūt uestis quam induebať dictus est ut Porphyrio
scribit usque ad pedes demissam:dicta ut Acroni placet a bassata loco libyæ ubi fiat.Tali enim ueste & nu-
mina uti dicuntur:ut Verg.Pedes uestis defluxit ad imos:ut alii uolunt dicuntur apotō bison.i.a uallibus per
quas sacrificantes feruntur. Et lyncem:aial est baccho dicatum.Vergil.iii.Georg.Quid lynces bacchi ua- Lynx
riæ.Eius aialis ruinam scribit,Pli.ubi reddita fuerit glaciari in gēmas carbunculis similes. Oui.Victa race-
mifero lyncas dedit india baccho.E quibus ut memorant quicqd uesica remisit,Vertitur in lapidem: & con- Menas
gelat aere tacto. Menas sacerdos bacchi a meno.i.furo. Corymbis:uua est hederarum:quæ baccho ideo Corym-
dedicatæ sunt: ꝙ cum uictor ex india ut dictum est rediret:coronas hederæ portauit. bus.
CQVIDnam igiť renerꝝ.Si stilus Virgilianus turgidus & inflatus uideť tibi.Respōdet Persius : qd nā graue BART.
& ornatū putandū est. Et laxa ceruice:libera ac remissa ceruice:& quæ pro qualitate carminis inflectatur. FON.
Torua mimalloneis.Et si qdam hæc Persii uerba putant cū indignatione interrogantis an hæc talia carmi-
na sint:quæ laxa ceruice leganť.Satius tamen est:ut ea respondenti aduersario tribuamus. Cum.n.poetæ in
terrogarit quid laxa ceruice legendum esset:ex quo Virg.nō probaret Respōdet ille hæc carmina quæ sub-
iungi: eiusmodi esse:ut iucunde ac flexibiliter legi possint:quæ sane carmina:uel alicuius quidem poetæ cō-
temporanei:uel Neronis principis sunt:quē cōstat:auctore Suetonio uersus notissimos cōscripsisse.Hos au
tem maxime uersus poeta posuit in eorꝝ repræhensionē.qui grandiorem sonū captantes:rerꝝ sensus nequaq̄
aduerterent.Mimalloneis bombis:Mimallones bacchæ mulieres sunt cornua in orgiis ferentes ea:quæ spi
ritu inflantes:Cognominatas uero plures autumāt.a mima mōte ioniæ,de quo Pli.lib.v.& Strab.xiiii.refe-
runt.In ionia.n.iuxta Labedum quæ urbs nō procul a minante locata est:artificiū liberi patris cōuentus ē:
& Ionum habitatio usq; in Helespontum in qua solemnia & certamina libero patri: quotannis celebrantur.
Verꝝ quidem ex doctioribus a mimume græco uerbo:quod imitor significat mimallones dictas aiunt ꝙ libe
rum patrē imitarentur:& ad eius imitatione cornua ferrent : unde etiam Cassandram Lycophron clari mi-
mallonem appellat:qđ in claro ubi Apollinis responsa dabantur:artem uaticinandi ab eo edocta in uatici
nium illum imitaretur. Torua cor.ad sonantium toruitatem respexit.Toruum aūt a tauris tractum est cū
quadam truculentia irati respectant.Cornua uero inflexa erant a curuo aere ꝙ ea curuarentur cognomina
ta.Inde cornicen.ut a tuba tubicen deriuatur. In orgiis aūt propterea cornibus utebantur ꝙ Bacchus illis
in capite usus sit.Et uero cornua dedit antiquitas: uel ꝙ hoies nimio uino cuius ipse inuentor fuerit truces
fiant.Vel ut Diodo.placet:quod primus tauros iugo submiserit:atq; arare terras docuerit. Vitulo caput
ablatura superbo Bassaris.Pentheus echionis filius thebarꝝ rex liberi pr̄is numen ira contēnens dei ab aga
ue matre reliquisq; thyadibus uitulū eum esse credentibus descerptus est.Bassatides aūt bacchæ sunt a Bas
sareo appellatæ.Bassareus uero unū e cognominibus bacchi est.Hora.a.Non ego te candide Bassareu inui-
tum quatiam.a genere aūt uestis qua iduebať auctore Porphy.Bassareus dicitur:& sane uestis ad pedes flue-
bat.Sta.Si decet aurata bacchum uestigia palla Vrere.a Bassara uero loco lydiæ cognominata est : ut noui
quidā scriptores lr̄is mādauere. Et lyncē me fle.a tygrib⁹ lyncibusq; Bacchi currus trahebať.Sta.Effrena
tæ dextra læuaq; sequunť.Lynces & uda mero labūt retinacula tygres:Baccha uero mulier i liberi pr̄is my-
steriis lyncem ad dei currum positam tanq̄ auriga deflectebat.Lynx quidem ut Pli.locis pluribus auctor est
binos utrinq; digitos habet linguamq; serpentium similem in magnam longitudinem porrigit : grandibusq;
ungulis seu gracculus est circūagitq; collū in aduersum se peregrina est auis & clarissime cernit atq; in æthio
pia nascitur.Menas a mænone græco uerbo:quod furor significat appellatæ:ut Diodo.in.v.scribit : Bac-
chæ mulieres sunt liberum patrem semper secutæ. Corymbis:corymbi acini hederarum sunt quibus Bac
chus coronabatur:Tibul.Sed uarii flores & frons redimita corymbis.

Euion ingeminat:reparabilis ad sonat echo.
Hæc fierent si testiculi uena ulla paterni
Viueret in nobis?summa delumbe saliua
Hoc natat in labris:& in udo ē Mænas:& Atys.

CEVION.nomē est Bacchi. Sta.li.ii.Et tūc for IO.BAP.
te dies nota signata tonātis fulmine: p̄repti quū PLAV.
te tener euie partus trāsmisere pr̄i . sic dictus eo Euchius
ꝙ cū dii bellū cū gigātib⁹ gererēt:prius bacch⁹
in leonē ɔuersus occidit gigātē:unde eū ειςαυτο
λετηυ.græ.uocāt: ꝓpter qđ eum Iuppiter blāde
affatus ē euie dicēs.i.bone fili.eu.n.græ.bū ιου.fi
liū dr̄t.auctor.Acron.li.ii.Carmi. de noib⁹ bac
chi copiose Oui.Dio.est ēt Epigrā.apre græ.luculētissimū de noib⁹ bacchi.Errat.Interpres.Ouid.de arte &
cæteri:q p euio euchion scri.ut ex græ.scriptura facile possumus ɔiectari. Reparabilis assonat Echo. q̄ re Echo.
percussu reparať & resarciť.echo āt:quā Auso.filiā dixit aeris:& liguæ:resonat uocib⁹ mortaliū iter mōtiū
flexus:& cōcauos uallhū sinus:ubi scindiť resultās aer:q̄ cā etiā uoces mr̄tis i locis reciprocas facit.Olympiæ
arte mirabili fuit porticus q̄dā.Heptaphonō appellāt:qm̄ septies eadē uox reddiť.In urbe cizico turres se-
ptē acceptas uoces numerosiore repcussu multiplicāt.homēq; huic miraculo echo ē a græ.datū.ut.xxxvi.lib. Hepta-
scri.Pli.ηχοσ.n.græce sonus:& ηχεω resono.Vn̄ Lucre.Sex ēt:ac septē loca uidi reddere uoces unā cū iace- phonos
res:ita colles collibus ipsi uerba repulsantes iterabāt uerba referri.Fabulanť echo amorē:& delicias rure- porticus.
stris dei panos eē:qđ mistico itellectu significat Armoniā cæli:q̄ soli amica ē:quasi oium spherarꝝ de quibus
nascitur moderatori.Pana autē solem prudentiores intelligunt:aliā causam refert Alexander aphrodiseus. Pan ē sol
Ab Oratio:Valerio Flacco.M.T.cæteris latinis imago echo appellať quasi imitago:ut exponit Por. Sed Halluci-
qm̄ hic de echo fit mentio:& uideo Domi.in illius carm.expositione hallucinari.Nusquam græcula quod re natio
cantat echo,uideor facturus opere precium si obiter hoc te docuerimus . scito(ut cætera omittam)quosdā Domitii.

uersiculos innuere hic epigrāmatariū sic factos:ut in extremis respōsationes ex persona ponantur echus sen
Locus tentiam explentes:morem tuentes illius ultima regerendi.Quales sunt cuiuidā gauradæ græc.poe.antiquis
Mart. quos hic subscribere ad maiorē facilitatē collibuit. αχω φιλαμοι συγκαταινεσοντι τι. ιρω χοριοχασ.αδ ε
μοφιλει.φιλει.πραξαι δ οκαιρος καιρον ω φερει:τυτα νυν αυτα λεξον ως ερω.ερω.και πιστιν αυτα χειρ
ματων τυδος.τυδος.αχω τι λοιπον ποθον τυχειν.Hæc fierent si.q istoꝝ poetaꝝ uersus duri: inflatis
& nimium sonantes nil aliud q̄ de baccho:aut cybelle loquanť,excandescit:& idignať poeta ostēdens ex eoꝝ
incuria prouenire:nā si maiori in scribēdo diligentia uterenť:roderent ungues:& caput scaberēt: eū ad sto
machū sniæ faciētes nō succedūt:accuratiora:elimatiora:& pbabiliora carmina cōponerent.est aūt sensus.
si aliqua uirilitatis maioꝝ portio:& uirtutis scintilla in nobis esset:nequaq̄ talia de baccho & cybelle mol
lia:& lasciua cōponeremus.¶ Testiculi paterni.i.paternæ uirilitatis sunt enim testiculi seu testes colei ex co
Testiculi le pēdentes:dicti ita quod testes uirilitatis sint.Auctor carminis obsceni.Magnis testibus ista res ageť: hinc
Locus in fit testiculoriquod est auctore Pōpeio iumētis maribus fœminas:uel mares fœminis admouere:quod nōnul
pria. li etiā testillor dicunt.hoi testes tm iniuria aut sponte fraguntť:in quo dependent ab inguinibus per singulos
testiculot neruos:quos κρεμαστηρας graeci uocant:cū quoꝝ utroq; binæ descendunt uenæ & arteriæ. Hæc aūt tuni
Apocopi ca tegunt tenui neruosa:sine sanguine:alba:quæ ελαφροειδης a græ.dicitur:qui testiculos habent auulsos
Detesta elegāti uocabulo Apocopos uocat Firmicus mat.Detestatio Apu.diciť emasculatio:abscisio testiū m.vii.
tio de asino aureo.nō ignoro tm̄ detestationē q̄nq; pro execratione accipi:quæ alias etiā diciť denunciatio facta
Emascu cum testatione(ut docet Vlpia.)Emasculare est excastrare:& mascula uirilitate uiduare:in quo significatu ē
lare. euirare:hinc emasculatores dicti pedicones:& pueroꝝ subactores:quos græ.αστυνοχοιτας uocant.qūo fiat
Emascu detestatio docet.In sexto palladius.¶ Sūma de lumbe.In hoc nostræ tēpestatis poetæ tm̄ operā suā collo
latores cant:& ingenium suū exercent:ut de baccho:& cybelle scribant:quoꝝ sacrificia cōmunia fuisse apud phry
ges a Strabone didicimus.¶ Hoc de lumbe.eneruatū:effœminatū:molle:lasciuū:solutū. Ciceronē a bruto
tanq̄ fractū:& elumbē male audiuisse auctor est Tacitus.¶ Summa salua.i.summa:& extrema oris parte:&
idē significant in labris:& in udo:& ē exaggeratio color rethoricus: Vdum aūt dixit:qm̄ uocis iter udum est:
quæ per udam arteriaꝝ:fauciūq; uiá labiť.Verg.de Almone Hæsit.n.sub gutture uulnus:& udæ uocis iter.
¶ Mænas:& atys.i.carmina de baccho:& de cybelle cōposita:ut est Torua mim.
CORN. ℭEVion ingeminat reparabilis assonat echo.euchion: idem & idem clamitat q̄ uox libero patri celebrať a
bacchis:libere aūt patere:Euchius dictus est eo q in bello giganteo nō apparuisset & credidit eum discoo
pertum a gigantibus & dixit Heu:quæ uox gementis est:deinde adiciebat ion:idest filium miserum: uel ubi
est:clamantium ergo a baccharum uoce.¶ Euion:ingeminat & assonat reparabilis echo est epitheton echo
nis quæ reparat uerba audita.¶ Hæc fierent si testiculi uena ulla paterni Viueret in uobis : summa de lum
be salua:uerba tam mollia & uirtute reum carentia carmina qualia sunt hæc quæ de bacchis & satyris scri
pta sunt si in uobis aliqd paternæ uirtutis remansisset amitteremus scribere . Hæc fierent si tes.ue.ul.pa.ui.
in nobis:talia poemata a quoq̄ scriberentur:sic quicq̄ in membris uirilitatis esset uel si aliquā partē habere
mus:quapropter isse possemus:alii tradunt si non degenerauissemus a nostris parentibus:uel si masculi esse
mus & non delūbes.¶ Summade.lumbe salua.. Hoc natat in labris & in udo est menas & atys : de lumbe est
carmen adumbratum nihilq; fidei habens uel fractum eneruę:qui in lumbis & renibus uirtus est q dicit istos
non habere.¶ In udo est menas & atys:in udo in palato:unde humero nascitur:athyn namq; & menam dice
re promptum est:& sine tormento cogitatum uenit ore primo emissum.
IO. BRI. ℭEVion ingeminat:uox bacchantiū est:nā liber cū in bello giganteo dilaniatus a gigantibus:ut scripsit Or
Euion. pheus fuisset:iuppiter eum quærēs magno clamore & lamentatione ita appellabat.¶ Euion.i.bone fili:euei
beneiios græce filium sonat latine quod postea in eius sacris seruatum est.Ouid.in arte amandi. Pars hyme
nea canunt:pars euion euio clamat.¶ Echo:reboatio:ab echin idest resonare. ¶ Reparabilis : quæ repetit
uoces:quod fieri solet in locis concauis.¶ Hæc fierēt si testiculi uena nlla paterni : idignať poeta qd' semper
de Baccho tm̄ & cybelle scribāt: & dura nimis & plena carmina ostēdens id prouenire ex nimia poetaꝝ incu
ria:qui si diligentius stilo suo uteretur.elimatius scriberent.Est igiť sensus.Si nos haberemus aliquid maioꝝ
nostroꝝ:hæc a nobis nō fierent.¶ Summa de lumbe salua hoc natat in labris.i.hoc tm̄ poetis temporꝫ nō
stroꝝ in promptu est:ut de Baccho & Cybelle scribant:quoꝝ sacrificia cōmunia fuisse apud Phryges aucto
re Strabone produnť.Nam ita Home.in palamede choꝝ loquentē dicit.Cū patre libero lasciuiens : qui per
idam lætať chara cū matre tympanoꝝ sonitu & cōgregantes in unū Sylenū & Marsiā Olympum & tibiarum
quærentes repertores.celebrantesq; rursus Bacchia:& phrygia si simul conferunt. ¶ Delumbe: ueluti solu
tum & eneruę:tanta repletione fertur carmen qualia sunt quæ præcesserunt scribit Tacitus Cice. a Caluo
male audiuisse tanq̄ solutum & eneruem.a Bruto autem,ut ipsius uerbis utar tanq̄ fractum & elumbem.¶ In
labris & in udo.Exaggeratio est reiunam idem est in salua:in labris:in udo.¶ Mænas.i.carmen: de Baccho:
ut illa.Torua mimalloneis implerunt cornua bombis.¶ Athys propter id berecynthius atys.
BART. ℭEVion ingeminat:ut Acron scribit.ex eu qd' bonum significat:hios filiū euchius cōponiť : Ait enim Bac
FON. chum in leonem conuersum primū deoꝝ oīnm illi gigantheo in prælio affuisse:Rhœtūq; interfecisse:ex quo
facto eum Iuppiter ita laudauit euchie.i.bone fili.Porphy.aūt a uoce bacchantiū dictū refert:nam hæc uox
in bacchi sacris iactabať:ob quod ingeminari euchion dixit.¶ Reparabilis echo:quæ ipsa repercussione uo
cis:ut in conualibus & concameratis locis audiuimus:reparatur: natura.n.locoꝝ euenit:& plerunq; cōual
lium:ut acceptæ uoces numosiorem repercussu multiplicentur.¶ Nomenq; eiusmodi uoci a græcis datū est.
ut Pli.sexto.&.xxx.libro.¶ Hæc fierent:indignanter cū acrimonia uultus:& ceruicis agitatione:uoceq; cla
riori legendū est.Ait.n.Persius:Si quid in nobis utilitatis patriæ superesset:nequaq̄ scripta eiusmodi proba
remus.¶ Hoc de lūbe natat in labris:Hæc mollia & eneruia sæpe legimus:crebro q̄ in ore habemus.¶ Ge
nitalis aūt seminis sedes in lūbis est.Vnde a sacris litteris lūbos:ut præcingamus:admonemur. De lūbe ue
ro holem effœminatū & mollem ob nimiā uenerem dicimus.Hinc de lūbe carmē ore lasciuo minimeq; uirili
transferť.¶ Et in udo est menas & atys:de menade atq; aty uersus crebro legūť: in translatione aūt uerboꝝ
manet.Nam cū saluam ac natare posuerit:nūc merito udū addidit , Vocis enim inter udum est : q̄ per udam
arteriaꝝ ac fauciū uiam labiť.Vergil.de Almone.Hæsit enim sub gutturæ uulnus & udæ uocis iter.

IO.BAP. PLAV.

¶NEC pluteum cædit. Poetarum incuriam circa carmina: & κενοδοξιαν .i. inanem gloriam taxat: & reprehēdit: qui tanto laudationis studio tenebantur: ut in carminibus cōponendis: emendādis: & corrigendis nullā moram: nullum laborem: nullumq; studium adhiberent: pluteum nō crederēt: ungues dētibus nō morderēt: sed adhuc imperfectos: inelimatos: tanq̄ abortiuū effunderent: ut citius plauso: & laudes populariū cōsequerentur: Quapropter nō est mirū si eorum opera moriebantur: anteq̄ uiuere incepissent. Quod nō accidisset si potius Euripidē: q̄ Alcestidem imitari uoluissent: quorum cū alter euripides quereretur: q̄ biduo uix tres uersus maximo impenso labore deducere potuisset: atq; is centū perfacile scripsisse gloriaret: uerum hoc inquit interest: inter tuos uersus: & meos: q̄ tui intra triduum peribūt: mei in omne tempus sufficient. auctor Valerius. sumptum aūt est hoc Persianū ex illo Orat. de Lucilio. Et inuersus faciendo sæpe caput scaberēt: uiuos & roderet ungues Sæpe stilū uertens iterum q̄ digna legi sum scriptur⁹. Laurūq; momordit inquit Iuue. Quæ solent facere poetæ cum res: & uerba ex sn̄ia nō succurrūt: hæc autē ridicula sunt uisi cum soli sumus: auctor Quintilianus.

Euripides & Alcestis

Nec pluteū cædit: nec demorsos sapit ungues.
Sed quid opus teneras mordaci radere uero
Auriculas? uide sis ne maiorum tibi forte

Pluteus

¶ Pluteū. tabulā: qua utuntur qui literis dant operā Iuue. Et iuber archetypos pluteū seruare Cleanthas: Sidonius. Grāmaticales Pluteos aut athenei cuneos: aut armaria extructa bibliopolarum. Hinc plutealis deriuat. Cicero ad atticū. p̄terea typos tibi mādo: quos in territorio atrioli possim includere: & plutealia sigilla duo. sic. n. legendū est: nō aūt putealia sigyllata: ut oēs passim habēt codices: nō me fugit quid sint plutei militares: de quibus i quarto copiose Vegetius: & Festus Pompeius. Præterea apud Sueto. & Propertium pluteus mensam significat: apud Martialē illo uersu. Nāq; puer pluteo uindice tutus erat. spondā lecti quo dormimus: nō discubitorii intelligo: ut patet per uersus superiores. Vitruuius lib. v. ostēdit: & pluteum id esse: quod inter supiores: & inferiores colūnas ē.

Emēdat⁹

Silentiū p̄ prudentia hoi imprudenti

¶ Sed quid opus. aduersarius sciens pythagoricū eē præceptū silentiū homini imprudēti uicē afferre prudētiæ: qđ hoc disticho p̄nūciat. πασ τισ απαιδευτοσ φρονιμωτατοσ εστι σιωπων τον λογον εγκρυπτων ωσ παθοσ αισχροτατον. nec ignorans naturā nobis aures duas: & unā linguā dedisse: ut auctore Seneca plura audiremus: q̄ loqueremur: poetā nostrum admonet: ut silentio oia Romanorum facinora: & oculis conniuentibus pertranseat: ne imprudēs uideat: qm̄ si in Romanos caninā facundiā exercere perseuerauerit: ultimo supplicio afficiet nam πολλακισ εν τοισ λογοισ ελυπησαμεν αυτουσ τουτοισ εργοισ την τιμωριαν εδοσαν .i. sæpe numero quic uerbis lacessimus huic ipsa re pœnas dāus auctor Isocrates.

Vnam linguā & duas aures tradit natura

¶ Quid opus. qa firmū fodis: æthiopem lauas: & in te odiū uatiniauū cōtrahis: nulla. n. castigatione Romani a talibus studiis possunt remoueri: cū in his diu permanserint: nā (ut ait Cicero in philippicis) malū nascēs facile opprimitur: Inueteratū fit plerūq; uetustius. ¶ Radere. rep̄hensione acri: & amarulenta tangere. morsu p̄sequi satyrico. ¶ Teneras auriculas. aures potentiorum: & nobiliū: q̄ ad credēdū teneræ: & faciles eē consueuerūt. & delatoribus: susurronibusq; expositæ (ut ostendit Iuue. in. iii.) quod neruos stultitiæ eē ostendit Quinti. Cicero ad Ciceronē de petitione consulatus his uerbis. illud teneo neruos: atq; artus eē sapientiæ nō temere credere. Iō debent: p̄bi: & circūspecti: principes imitari Alexandrū magnū: qui ex duabus auribus alterā accusatori p̄bebat: alterā manu obturabat: ut illa illibata reo cōseruaretur. Senecæ i p̄uerbiis p̄ceptū est: ne aures habeamus faciles criminantibus: in quā sn̄iam est illud dictū a p̄pheta Psalmographo. Sepi aures tuas spinis. hoc est (ut interpretaē Hieronymus) noli habere aures pruriētes ad audiendū alienas calūnias.

Nerui sapientiæ non temeē credere

Aures ne hēamus facil.

¶ Mordaci uero. elegans: & accōmodarum ueri epitheton. Veritas. n. hoiem scelerosum mordet: & lācinat iuxta illud notissimū. Obsequiū amicos: Veritas odiū parit. Hieronymus. Amara est ueritas: rugosæ frontis: ac tristis: offenditq; correctos: & qui eā prædicant: replentur amaritudine. Idem. Ita natura se habet: ut amara sit ueritas: unde & Apostolus loqtur inimicus uobis factus sum: ueritatem dicens uobis. Veritatē mordacē ex Persii emulatiōe dixit idē Hierony.

Amara ē ueritas

Animus i aurib⁹ habitat

¶ Vide sis. Xersem illū magnū persarum regem dixisse ferūt aīum in hoium auribus habitare: nā prout bene quis: uel male audit: ita lætatur: uel excandescit. ex quo saluberrime admonet Persium aduersarius: ut uideat ne si ad principū aures: & nobilium Romanorum: Persium in eos satyrā scribere peruenerit: illi succēseant: ipse uero supplicio atrocissimæ mortis afficiat. ¶ Sis. i. si uis. Antiqua locutio: & comicorum maxime peculiaris: ut Sodes. i. si audes (ut in oratore interpretat Tul.) Sultis. i. si uultis: & id genus sexcēta. Enni⁹. Pandite sultis genas: & corde relinquite somnū: ubi in scansiōe. s. abiicitur p̄ sibilo: quod & apte Neotericos obseruasse Iuue. nōnulli uolunt. cū ait. Dispositis p̄diues armis sic. n. lego nō aūt hamis. In hoc frequēs est Lucre. Lucil. Verg. Catul. cæteri. Apte Epigrāmatariū poetam est Lucil. carmē. Tale. Lucil. Colu. est hic situs Metrophanes: in quo ē uerbū eē superuacuū: & . s. abiiciēdū in quadā Epist. hoiem doctissimū ciuē: & olim p̄ceptorē nr̄m (ab sit inuidia uerbo) docuimus: qđ mirandū nō est: nam (ut in græco est adagio) πολλοι μαθηταικρειττονεσ διδασκαλων. idest multi discipuli meliores præceptoribus.

Sodes

Multi meliores magistris

CORN.

¶NEC pluteum cædit nec demorsos sapit ungues: molles sensus est: quomodo potest esse sensatum carmē scribentis: quum ingenium leuitas non pondus sequatur: q̄ nec diu cogitatum est: nec structum manu quærentis aliquid mirificum afferre: aut ungues sursum indignatione risisse: Nam qui cum cura scribunt: ita intenduntur: ut ideo pupiltu uel tabulam feriant interdum ungues corrodant: ut Horatius lib. primo sermonum. Sæpe caput scalpere uiuos corrodere ungues: quorum nihil faciunt lænium carminū auctores. ¶ Sed quid opus teneras mordaci radere uero auriculas? teneras idest molles uel tractabiles: uel se castigat i q̄ se nimium libere gerat uel libellum respondet apud quem Persius: ut supra dictum est. Incoato sermone figuraliter inductis personis locutus est: ergo uera sunt inquit quæ dicis: sed minime est opus mordaci uero auriculas eorum radere: idest perstringere uel lacerare. ¶ Et bene mordaci uero: dixit ueritas enim habet morsum: & odium creat. ¶ Vide sis ne maiorum tibi forte limina frigescāt: sis. i. sodes: aut certe si uis ecce p̄dico tibi caue renūciēt tibi potentū familiaritas: & excludaris de domo amicorum cum uis uera loqui: aut.

IOAN. BRI.

¶NEC pluteum cædit: incuriam notat poetarum. Sic Hor. de Lucilio: & in uersus faciendo sæpe caput scaberet. uiuos: & roderet ungues. Sæpe stilum uertens iterum quæ digna legi sint scripturus: nam in uersibus faciendis: cum res & uerba non suppetant: præ indignatione plerūq; poetæ. ¶ Et pluteum percutiunt. & ungues rodunt cogitando quæ dicant. ¶ Pluteum. plutei crates erant corio crudo intentæ: quæ solebant, ut

scri.Festus opponi militibus opus facientibus: & appellabantur militates:Nunc etiam tabulæ quibus quid
præsepitur eodem nomine significantur.¶ Sed quid opus tenera:monitorem introducit sibi cauendum esse
ne supplicio efficiatur dum tam aperte nobilitatem insectatur.q.d.superuacaneum esse.¶ Teneras : Nero-
nis potissimum:& cæterorum nobilium:ut supra.Non si qua elegidia erudi.Dictarunt proceres.¶ Radere:
reprehendere:mordere:tangere.Tractum a medicis qui cultro uulnera radere:& resecare solēt:ut alibi per
sius.Pallentes tradere mores doctus.¶ Vide sis ne maiorum:æmulatio est Oratii. O puer ut sis uitalis me-
tuo:& maiorum nequis amicus Frigore te feriat.¶ Vides sis:idest uide si uis hoc est caue tibi:quia impera-
tiua uerba uelut contumeliosa sunt:addebant ueteres sis:quod significat si uis.

BART.
FON.
¶NEC pluteum cædit:nec demorsos sapit ungues.¶ Neq; accurate neq; apposite scriptum est:ex Horatio
uero transtulit:qui sermonibus ait.Et in uersu faciendo:Sæpe caput scaberet uiuos:& roderet ungues.Sti-
lus autem tardus potius ac diligens q̄ celer:& languidus esse debet.Nam quod bene scribitur satis celeriter
scribitur.Qui uero moram stilo iudiciumq; apponunt in ipso limæ labore irati interdum:& caput scabunt:
& pluteos cædunt:& extremos ungues morsicant:quæ tamen coram alíis fieri non decet.Nam ut scri. Quin
ti.Ridicula sunt nisi cum soli sumus.¶ Nec pluteum cædit:Plutei proprie crates e corio crudo intentæ sunt:
quæ militibus opus facientibus:ne ab hostibus lædi possent opponebantur.Postea uero etiam tabulæ:qui-
bus aliquid præsepiretur:eodem nomine dictæ sunt:hinc librorum & tabularum:signorūq; repositoria plu-
tei appellantur.Iuuena.Et iubet archetypos pluteum seruare cleantes. ¶ Sed quid opus teneras mordaci
radere uero auriculas:interrogat aduersarius quid causæ sit:cur alios reprehendendo odium in se contra-
hit.Admanet autem ex eiusmodi scriptis mortis ei periculum imminere.Magna uero in his uerbis est uis.Nā
mordax uerum esse: & non tangere:sed radere aures atq; teneras dixit utpote:quæ celerius reprehensiōe ad
mittant proptereaq; uehemētius indignentur.¶ Vide sis ne maiorum tibi forte limina frigescant Vide si
satyrā scripseris ne a potentioribus occidaris Frigescere.n.si potentiorum limina nihil est aliud q̄ potētiori
bus frigore:hoc est morte:q̄ frigus ui caloris extincta inducit feriri. Totus uero hic locus ex tremetiano ad
monitu apud Ora.sumptus est.O puer ut sis uitalis metuo:& maioꝝ ne quis amicus frigore te feriat.

> Limina frigescant.sonat hic de nare canina
> Litera.per me equidem sint omnia ꝓtinus alba:
> Nil moror.euge oēs oēs bene miræ eritis res.

JO.BAP.
PLAV.
¶LIMINA maioꝝ.i.ædes maiorum : potentio
rum:nobilium:pars pro toto:sicut apud Vergi.
Perge modo:atq; hinc te reginæ ad limina per-
fer.i.domos:in quo significatu est apte iuriscon-
Locus iu- sultos Titulo de officio præsidus: (& si omnes
riscon. Codices lumine habeant)quod Accursius: cæte
Error Ac rique legum olim purissimarum:& elegantissimarum inquinatores:candellam:uel porculum non obseruata
cur. iurisconsulti eruditione:barbaros:qui secus:& bene sentiant:existimantes interpretantur: quos omnes : ut
In legule- Iuppiter ab hac superstititione in bonam religionem reuocaret:nam sic cum literis:& legibus: quæ iam ex
ios lingua latina in gothicam ab istis:qui cum latine nesciant osce:& uolsce loquuntur:translatæ sunt : melius
ageretur.Opus esset profecto Hercule ad monstra domanda:quæ in codicibus iuriscōsultorum ob incuriā
squalentibus reperiuntur.Quid si apte iurisconsultos lumine positum pro camino esse intelligamus: sed ad
Limen poetam iam reddeo:uel Limina:idest amicitias:familiaritates:nam a poetis pro amicitia limen poni docet
Seruius illic apud Verg.de turno.Se limine pelli.Iuuena.Limine submoueor:est autem proprie limen in ho
stio:quod egredientibus ingredientibusq; est transuersum.nam limis transuersum significat ut docet Dona-
Aiā ignis tus unde limos oculos pro obliquis dixit Plini.quod limo breuius:& obscurius dixit Solinus apte Plau.&
Apu.oculos limos in hac significatione de amasiis:& ueneriis dictos reperies.¶ Frigescant:idest frigida fiāt
horrore:& frigore:quod mortem sequitur:nam abiit anima:quam ignem zeno citheus arbitratus est: qua-
re frigidos mortuos uidemus:& ζωὴ græce inde dicta est uita:quoniam ζέω feruere significat & Vergi.dixit
igneus est ollis uigor.Oui.uero de mortuo.Frigus lætale secutum est.Hinc frigidus mortuus Verg.uoluitur
ille uomēs calidum de pectore flumen frigidus. Ora.O puer ut sis uitalis metuo:& maiorum ne quis amicus
frigore te feriat:idest mortis horrore(ut exponit Por.)uel frigescant:idest claudantur : ut a te frequentari
non possint.Frigere enim teste Ser.est cessare:non exercere.nec frequentari. Teren.Nimirum hic homines
frigent.i.non sunt frequentes.Legimus enim huiusmodi homines qui adulati nec sciunt:nec uolunt a princi
Solon ex- pibus limine summoueri cōsueuisse:sicut olim solonem crœsus expulit præcipitem : quia blādiri nesciebat.
pulsus a Et Diony.philoxeno acriter succensuit minime assentanti.Contrarium posuit Catullus in ati. mihi limina
crœso tepida.i.cætu amicorum:& amatorum frequentara.& ob hoc calentia.Augustus ad Tyberium.Nos mi ty-
beri quinquatriis satis iucunde egimus:lusimus enim per omnes dies forumq; aleatorium calefecimus.¶ So
Erubesci- nat hic de.erubescimus cum sine lege loquimur inquiunt iuriscōsulti.i.sine rōne:unde aduersarius ne ipsum
mus sine ἀμετροεπῆ καὶ ἀκριτόμυθον.idest loquentem sine iudicio:& ratione quisq̄ iudicaret:reddit rationem:qua
lege loquē cognoscit perscio periculum mortis a principibus imminere:quoniam.s.tanta mordacitate : tanto impetu
tes amarulento:tanta iracundiæ acerbitate in satyra sua uitia prosequitur:& Romanorum mores lacerat:quā
R lr̄a ca- tum causis irritata ondere ringēdo consueuit.Hic in satyra:& in libro tuo:uel hic in domo principum(ut q-
nina dam sentiunt)malo tn̄ legere his.i.istis tuis carminibus.¶ Litera de nare canina.i.R.quā distinctis dentibus
Ringo canis latrās:& irritata imitatur(ut scri.Donatus)Lucillius irritata canis quod R q̄ plurima dicat:Quod di
Canes q- citur Ringo:hinc Ringi est stomachari.Ringitur irascitur ait Marcellus.Teren.In phormione.cum tibi sit
dam quod placeat ille ringitur:tu rides.Auctor obsceni carminis.Tota nocte mihi litat tingendo.Sidonius sem-
per ringitur ociosa uirtus.¶ Sonat.Mordendo enim hunc:& illum linguam exercet : quod qui faciunt cāes
possunt appellari.Boetius.ferox autem inquietus linguam litigiis exercet:cani comparabilis. Verba cani-
na.Oui.& facundia canina Hieronymo dicitur maledica:mordax:& conuiciose:a rabie canum: cuius mor-
Mordere su saxa feriuntur(ut scri. Plinius) unde. Mordere lapidem prouerbium deductum est.¶ Per me equidem.cū
lapidem Persius uideat se κακὰ ἐφ' αὑτὸν ἕλκειν ὡς καικίας νέφος.i.mala ad se atrahere:ut cæcias nubes.mortis sci-
licet periculum si saty.scri.seq; operam penitus cum ipso(ut dicitur)puluisculo perdere:cum ro.medici ma-
num renuant:propulsent:abigant:& castigationem nullo modo patiantur:stomachabundus non ex mente:
sed ex ire:& animi ardore omnia inquit ro.facinora per me sint alba:honesta:candida:sine neuo: & macula

q.d.quātum ad me pertinet in nullum inuehar:neminem amplius castigabo:quod totum ironicos dictū est.
¶ Alba.candida:serena:bona:sicut econtrario illud dicitur.Nigro cum lacte uenenum.Albus.n. bonum: &
liberalem:niger uero siue ater malum:& fordidum significat:ut interpretatur porphirio apud Oratiū. hinc
factū est puerbiū albus an ater sis:quo Catullus:Oratius:Quintilianus.Apuleius cæteri utūtur:apud Hie Albus an
ronymū scriptū legimus in libro cōtra heluidiū.Quare balbutis:& erubescis:albus(ut aiūt)ater ue sis ne- ater
scio.¶ Nil moror.nihil curo:nihil estimo:teruntii facio:bonos ne:an malos mores sequantur Romani: qđ
maxima indignatiōe:& ardore estuanti a perscio dictum est:cū propter timorem dixisse uideaꝰ sunt autē ꝓ-
nuncianda hæc omnia præcipitanter uultu artificioso:ne indignatio poetæ delitescens appareat. ¶ Euge.
tanquā a Romanorum castigatione se abstinere proposuerit.exultat:sibi congratulaꝰ:& applaudit:ꝙ si sa-
tyricum characterem non excolet mors sibi:& capitis discrimen nō iminebit:sed omnia ad uota succedent.
iro.¶ Miræ:ægregiæ:quia uos laudabo:& celebres reddam.
¶CERte limina frigescant:non calefacta fricatione tua:aut certe quasi persona loquiꝰ.¶ Sis:apud anti- CORN.
quos pro si uis.¶ Sonat hic de nare canina litera:hic.i.in domo diuitum:nam canes lacessiti sic irruunt mi-
nitabundi.Exprime idem facturos diuites ait si uerum audiant.¶ Per me equidem sint omnia protinus al-
ba:& Persius:ꝙ ergo irascuntur si aliqui de eis dixero nihil dico:sint omnia.¶ Alba.i.bona quomodo cum
malum nigrum dicimus:ut Horatius hic niger est hunc tu Romanæ cauete:maneant qui nigrum in candida
uertunt.Euge omnes hæc pars orationis laus est.
¶FRIgescant:ubi frigida fiant horrore mortis:ut illud Oratii.Ne qs amicus Frigore feriat.i.horrore mor IOAN.
tis:aut Porphirio interpretaꝰ.Verg.in.xii.de morte Turni.Assilli soluūtur frigore mēbra.i.morte.¶ Sonat BRI.
hic de nare canina litera.i.in domo Neronis aut diuitū.¶ Litera canina dicitur.r.quā canes restrictis denti- Lr̄a cani-
bus iterant.Lucil.Irritata canis quod.r.q̄ plurima dicat.Nam irritati dicunꝰ ꝓprie canes.Per me equidem na
sint oia protinus alba:permissio est: nō ex uolūtate sed ex stomacho ꝓficiscens.i.quantū in me est cōcessero
oia esse optima.¶ Alba candida:polita:sine macula.¶ Nil moror magno cū ardore hæc a poeta dicuntur:
& p̄cipitanter legenda sunt ne indignatio ostendaꝰ.¶ Nil moror:quasi p̄ timore abiturus sit:sequiꝰ.n.disce-
do.¶ Euge:exultantis est & assentientis:nā & se oia ꝓbaturū dicit.Ironia est.¶ Oēs res eritis miræ per me:
idest ego laudabo post hac omnia scripta quasi mira:& egregia : nec ullo loco carpenda.
¶SONAT hic de nare canina litera:hac tua in satyra tanta inest mordacitas quanta irritatus canis ringē BAR.
do solet ostendere.R.autē litera canibus tribuitur.Irati enim canes restrictis dentibus.R.literam ringendo FON.
exprimunt.Vnde & irritare Dona.auctore deductum est.Per me equidem sint omnia protinus alba.Ironice
respondet Persius quantum ad me pertinet:nemo nigra turpiq; nota afficietur:nihil enim in quempiam scri
bam.¶ Euge bene omnes mire eritis res assentientis prope:& quasi sponte sua congratulantis ꝙ bene se res
habebit:si satyram non attigerit.Totum uero per Ironiam cum risu legendum est.Nam tacite cum irridēs
omnia uitia hominum se descriptutum significat.

Hoc iuuat:hic inquis ueto quisquā faxit oletū.
Pinge duos angues:pueri sacer est locus:extra
Meiite:discedo.secuit Lucilius urbem:

¶HOC iuuat.uerba Persii in hunc sensum. Si IO.BAP.
uera ducor coniectura:& recte mentē tuam per- PLAV.
spicio neminem reprehendi:stimulis:aculeisq; sa
tyræ mordentis castigari tibi summa est uolu-
ptas.sicq; irridet: qui errores suos egro:& mole
sto animo notari patiuutur.¶ Hic inquis.tu qui
carmina cōposiris:& uulgi plausum captas ꝗ uis
neminem hic uentrem exonerate:& excrementa relinquere:idest carmen tuum a nemine satyricorum poeta
rum castigati:nihilq; obscenū:& reprehensibile in diuites notari.¶ Inquis.tu poeta iactanticulus:qui aura
populari:& eius laudibus detineris.¶ Hic.In libello meo.¶ Faxit.faciat more antiquo.Ennius.Nemo me la Emēdatꝰ
chrymis decoret:nec funera fletu faxit:cur uiuus uolito docta per ora uirum : in quo carmine uiuus dictio Ennii uer
est adulterina : uel aduentitia.¶ Oletum.hominis stercus Oletum significat (ut scri.Festus)Veranius.Sacer sus
dotula in sacrario martiali fecit oletum:ab oleo:quod uerbum est diasyrticon:& quēadmodum ad liberalē: Oletum
probum:& gratū odorem transferri potest:ad tetrum similiter:& diasodiam traducitur.hinc olor:& olenti Stercus
cerdū:quæ fere semp in deterius accipiunꝰ:& oletū: Alexander aphrodiseus q̄rit in ꝓblematis.Cur sterc⁹ hois hois quia
maxime fetidi sit:cū quorundā aialium:& maxime capraꝝ aromaticā sua ueolentiū fragret:qm̄ inqt hoies odoris ma
multiformi:& humecto cibo affatim nescunꝰ:minusq; exercenꝰ.Ideoq; nō bene cōcoctū tetri odoris cū pri- xie fetidi
mis.est q̄tis cutariōibus ꝓficiat fimus hois ευαπλοισ.i.in simplicibus docet Galienus.hic aūt p oletū alego
ricos satyrici uersus graueolentiā:& mordacitatē intellige.¶ Pinge duos angues.q sunt dii topici.i.locales: Dii topici
si uis carmē tuū a me castigari:illud aliquo signo notare tibi cōuenit:quo monear:ab illo eē abstinendū:& ē
dicēdū cū indignatione:tanq̄ ira cōcepta:& delitescēs ꝓpter illius uerba pectore se amplius cōtinere neque- Nullus lo
rit.hoc aūt carmen allegat seruius in.v.Aeneidos scribēs nullū locū carere genio:q p anguē plerūq; ondiꝰ: cus caret
ut demōstrare uꝰ Verg.in.v.sic loquēs de serpēte:q e tumulo anchisæ exierat.Incertus geniū ue loci famulū genio
ne parētis eē putet.hoc aūt faciebāt:ut pueri territi nihil turpe:& fedū illic ppetrarēt:sed locū ueluti sacrū ophiuchꝰ
uenerarenꝰ:de anguibus multa.Plini.græce dꝛ οφισ a quo ophiuchus.i.(ut uertit Columella)anguifer ob Error
οφισ.& εχω teneo ut lichnuchi lucernas ferētes:q̄si luciferi dicunꝰ:& sceptruchos reges q̄si septiferos Ho quorūdā
me.appellat.Errāt q ophiulcū dicūt:& ab οφισ:& ελκω traho cōpositū eē arbitranꝰ.cur anguis sit in tutella notatus
Esculapii medicinæ dei cās afferūt Pli.Higi.& Macro.apud quē scriptū est dracone:iō subiūgi Esculapii si- Quales
mulacris:qa sit acie acutissima:& puigili:un̄ απο του δερκειν.i.uidere nuncupaꝰ:medicū aūt talem esse diffe medici eē
rētie pscribit:q acie mentis uel cōmoda:uel incōmoda in corpore mortaliū p̄noscat.oportet.n.medicū dice- debent
re de egroto:pterita:pn̄tia:& futura:ut in ꝓgnosticis ait uerissime Hippo.¶ Sacer ē pueri.o pueri nolite lo-
tii madore hūc locū ꝓfundere:qm̄ sacer:& diis dicatꝰ existimaꝰ.i.nemo satyrā scribēs poetaꝝ ne q; uersus re
prachēdere audeat:qm̄ sacri sunt.& est ironia.¶ Sacer.uenerabilis:diis destinatus:Calphur.Itē ꝓcul sacer est Sacer cur
locus ite ꝓphani.nā sacrū qcqd destinatū:& cōsecratū est diis uocaꝰ.Auctores Vlpianus:& Macro.q̄q̄ sacrū execratus
aliqū execrabile:funestūq; dicaꝰ iuxta illud Maro.Auri sacra fames.Plau.in bac.Ego sum malus:ego sum sa dicitur
cer:Quod tractū eē ex more galloꝝ ānotauerūt eruditi.Nā Masiliēses quotiēs pestilentia laborabāt: Vnus

se ex pauperibus offerebat alendũ anno integro pudicis:& purioribus cibis:hic postea ornatus uerbenis:&
uestibus sacris circunducebatur per totã ciuitatẽ cum execrationibus:ut in ipsum reciderẽt mala ipsius ciui
Religiosus — tatis:& sic ꝓiciebat.Religiosum diem:& sacrũ ueluti cõtraria opposuit fortunatianus in.iii.reth.qd autẽ sit
dies religiosus præter quæ in integris codicibus festi legunt docet.A.Gellius li.iiii.lex duodecim tabularum
Lex.xii.ta. inteptata — est patronus si clienti fraudẽ fecerit sacer esto.i.exectabilis:in quo significatu sacram famẽ aurũ Pli.appellat.⁋ Meite.mingite:urinã facite:dicimus meiere & mingere.Iuue.cuius ad effigiẽ nõ tñ meiere fas ẽ Orat.
Veniat mictum atq cacatũ.⁋ Discedo.Iratus Persius se discessurũ dicit.& est cũ interuallo quodã prõnũciã
dum:quo melius Persii asseueratio de discessiõe percipiat.⁋ Secuit Lucilius.libertatẽ:quã lepidã uocat le
Libertas inestimabilis — no plautinus:q(ut scribũt iurisconsulti)res est inestimabilis:quã popularẽ esse dixit Arist.sibi eripi:& denega
ri nõ sine indignatiõe conquerit Persius:præcipue cũ Lucilio:Oratioq nulla diuitiarũ: nobilitatisq habita
rõne:quẽ uis notare:& satyra mordaci lacerare licuerit:quo bñficio Eupoli:Cratinũ: Aristophanẽ ueteres
poetas fuisse decoratos ex uersibus Oratii facile ꝑcipitur:q sunt Eupolis: atq cratinus Aristophanesq poe
tæ:Atq alii:quorũ comœdia prisca uirorũ est si qs erat dign⁹ describi ꝙ malus:aut fur.Quod mecho foret:
aut siccarius:aut alioq famosus multa cũ libertate notabãt.demum ne liceret carmẽ fieri ad alterius iniuriã
Carmẽ ad alterius iuriã face re ꝓhibẽt leges — leges sanxerũt: ut scri.Cicero lib.iiii.tusc.& in lib.de rep.testat:quod diuus Aug.repetit lib.ii.de ciui.dei.de
hac lege intellexit Ora.sit scribẽs in.ii.sermonũ si mala cõdiderit in quẽ qs carmina ius ẽ iudiciũ.⁋ Secuit.ue
luti gladio dillaniauit tam acerbe:& mordaciter in illos inuectus est.Iuue.Ense uelut stricto quotiẽs Lucili⁹
ardẽs infremuit Orat.Qui sale multo urbem defricuit.⁋ Vrbem.Romã intelligo ex Quintiliani aucto.i.vi.
qui tradit urbis appellatiõe ẽt si nomen nõ adiiceretur:Romã tñ accipi receptũ esse:& est continens pro cõ
Vrbis appellatio — tento:p Romã.n.in ea habitantes intelligit:quo uerbo amaritudo:ĩpetus:& acrimonia Lucil.magis exprimit:q nõ cõtentus paucos satyrico morsu tangere totam urbem lacerauerit.⁋ Lucillius.de hoc ita Quintilianus Satyra e quidem tota nostra est:in qua insignẽ laudẽ adeptus est Lucil.q ita quosdam deditos adhuc
habet amatores:ut eũ non eiusdẽ modo operis auctoribus:Sed oibus poetis præferre non dubitent:ego q̃
tum ab illis tñ ab Ora.discutio:qui Lucil.fluere lutulentũ.& esse illic aliqd:quod tollere possis putat:nã in
eo erudi.mira:& libertas:atq inde acerbitas:& habũde salis hæc ille.de hoc Oratius.Aut leso.doluere Me
tello famosisq lupo cooperto uersibus:atq priores populi arripuit:populũq tributim:hic ex aurunca ciuitate nõ procul a pontinis paludibus genus suum duxit:qui natus uno anno anteq̃ chartago inditionẽ ro.per
Scip.redacta esset:anno ætatis.xlvi.diem suum obiit:& publico funere elatus.

CORN. ⁋HOC iuuat hic inquis uero quisq̃ faxit oletum pinge duos angues:inquis ꝙ hoc delectat auris eorũ:ut ue
ritatem non audiãt:si ita est consentio:& ego uoluntati tuæ:neq audeo carmina tua in quoq uitiare:nõ ue
ritati:sed uoluntati tuæ inseruiens:ut pueris:ne in loco sacro micturiant angutum pictura terrori est: ergo
tam ualide interdicũt diuites ne uituperent queq̃ qui aliquẽ locũ urina olere nolũt pingũt duos serpẽtes iux
ta cõsecrationis similitudinẽ faxit prisca cõsuetudie ꝓ faciet Allegoricos:nolo quisq̃ uituperet:pinge duos
angues sub specie relegatiõis mingere uolẽtes submoueãt:mos aũt erat:ut tabernarii cupiẽtes ne mingerẽt
stationũ suarũ angulos pingebãt supra duos angues:deinde interdicere micturiẽtibus oñdentes eis religionẽ
loci :ergo exẽplo interrogat amicũ uis a me neminẽ maledici defini q̃ uitia castigauit:sed ut rideret & is qui
emẽdabatur quãuis circa eius uiscera medendi præcepta uersent:ita ut amici qui eũ audirent recitare Horatium reputabant nõ tangi uel uitia ipsorũ deinde cum dicta apud se diligentius pertractarẽt uiderũt uitia
sua per illum descripta in laudem eius lacerãdo iruere non passi sunt.

IOAN. BRI. ⁋HOC iuuat:eos irridet qui in assentatiõibus delectant:ut de scriptis suis quod displiceat nolint audire.
Hoc iuuat:quasi monitor dicat.Ita placet Persi.ut oia laudes.⁋ Hic inquis ueto faxit oletũ:allegoria est.i.
nolo quisq̃ carmina mea reprehendat.⁋ Veto:hoc uerbo ueto innuit Neronẽ reprehendi:cuius est:& uetare
& imperare.⁋ Hic.i.in carmine meo.Faxit: faciat.⁋ Oletum stercus est humanũ.Veranius:sacerdotula in sa
crario Martiali fecit oletũ.⁋ Pinge duos angues:ueluti offensus poeta hoc dicto in indignationẽ ꝓrumpit.
Sensus est.Si nõ uis tua carmina reprehẽdi:ea aliquo signo:ut a me cognoscant tibi notanda sunt.⁋ Pinge
duos angues:nullum locũ auctore Seruio antiqui putauerũt esse sine Genio:q per anguem sæpe ostẽdebat:
ut pueri territi pictuta serpẽtis locũ:ut sacrũ uenerent:nec in eo meierent:unde Verg.lib.v.loquens de serpente qui e tumulo Anchisæ exierat ostendere id ui.Incertus genium uel loci famulum ue parentis esse putet.⁋ Sacer est locus:Ironia est:quasi dicat.Carmina nostrorũ poetarũ tangenda nõ sunt.⁋ Disce bene iratus discessum minat sic supra.Nil moror.⁋ Secuit Lucilius urbem:indignatur eam sibi libertatem scribendi
eripi:quæ olim Lucilio & Oratio concessa fuit:nã ante occupatam remp.ab imperatoribus Lucil.mira car
minis acebitate multos nominatim insectatus est:unde Orati.de Lucilio.Aut læso doluere Metello Famosisq lupo cooperto uersibus.At q primores populi arripuit populumq tributim.⁋ Lucilius poeta satyric⁹
natus est uno anno anteq̃ Carthago inditionem Romanorũ per Scipionem redacta est:anno autem ætatis.
xlvi.neapoli mortuus:& publico funere elatus est:quo anno Furius bibaculus poeta natus.ẽ Cremonæ. Et
cymbri superati sunt a Mario.⁋ Secuit urbem:ueluti gladio dilacerauit.Iuuena.Ense uelut stricto quotiẽs
Lucilius ardens infremuit.Orat.Qui sale multo urbem defricuit.

BART. FON. ⁋HOC iuuat.Si prope mentem tuam perspicio:queq̃ nõ reprehẽdi te iuuat.⁋ Hic inquis ueto quisq̃ faxit
oletum.Veto ne quis hic uentrẽ exoneret. In re aũt subsordida similitudo assumpta est.Ait enim.Hic uetas
excremẽta deponi:quasi satyrici carminis graue olentia queq̃ potentiorũ notari ꝓhibes.Oletũ uero ab oleo
quod in præterito & olui facit:& oleui:unde oletum deducit:tractum est:auctore autem Festo stercus huma
num significat:Veranius sacerdotula in sacrario fecit oletum:proprie uero pro loco:in quo meimus : atq
excernimus:ponitur.Tacitus in Nerone:Gymnasium eo anno dedicatum a Nerone:præbitumq oletũ equi
ti ac senatui.⁋ Pinge duos angues:qm hic exercendũ:hoc est in aliquẽ primatem inuehendum esse:ne quicq̃
censes.⁋ Pinge aliquod signum:quo maneat a quibus mihi sit abstinendum:geniũ uero loci per angues ostẽ
dit:nam locum nullum ueteres carere genio putauerunt:quod per anguium picturam genio sacrorũ demõstrabatur.Verg.Incertus genium ue loci:famulum ue parentis esse putet.Duplex uero eorũ gen⁹ est auctore
Pli.ix.&.xx.Quidam enim in aqua uiuit:nonnulli in terram uiuunt inter se fere per similes.Pulcherrimum
uero anguium genus est quod in aqua uiuit hydri uocantur:sed hi noxii ac nulli serpentium inferiore ue

neno. Cæteri placidi ac fere semper innocui sunt. In terrenis autem anguibus multa esse remedia credeban-
tur: uulgoque comæ: & in domibus pascebantur. Aesculapioque salu:is ac medicinæ deo consacrabantur pue-
ri sacer est locus: extra meite. Veteres quibus in locis oletũ neri uolebant angues tanq̃ loci genium depinge
bant: quo signo perspecto inde metu pueri discebant: per quam similitudinem pollicetur: si sibi ostenderit: a
quibus abstinẽdũ sit nõ in eos quippiam se scripturum: sed illi hinc tanq̃ e loco quodã uetito discessurũ. Di-
scedo separatim a reliqs hoc uerbũ cũ aliquo interuallo pnũciandũ est: quo melius Persii asseueratio de sua
discessiõe peipiaẽ. Secuit Lucilius urbẽ: cũ superius nihil est scripturũ pmisisset: uolũtate nũc imutata cũ Lu
cilio inquit Oratioque licuerit quẽuis aperte magna cum libertate reprehendere: cur nõ & mihi satyram scri-
bere: uel clanculum cõcedetur. ⸿ Secuit: hoc uerbo amaritudinem: acrimoniãque Lucilii exprimit qui nõ cõ-
tentus paucos intra satyræ legem reprehendere: totam urbem acrius flagellari.

Te lupe: te Muti: & genuinum fregit in illis.
Omne uafer uitium ridenti Flaccus amico
Tangit: & admissus circum præcordia: ludit:
Callidus excusso populum suspendere naso.

ℭ TE Lu. te mu. lu. & mu. secuo. mira liberalita- IO. BAP.
te: & acerbitate insectatus nihil. n. timebat ab i- PLAV.
peratoribus cũ nulli illa tempestate essent. Lu-
cilii in Mutium hi sunt uersus. Græcum te Albu
ti q̃ Romanum: atque Sabinum Municipem pon-
ti tritamen centurionum: & demum. Chere tite
Mutii. Albutius: quos duos Lucilii uersus in al-
butiũ refert. Mar. Tul. i. iii. de oratore. hic ẽ ille
Albutius: cuius satyras eẽ scri. Var. Lucilliano stilo. Lupus hic pprĩũ alias pter notã significatioñẽ ẽ piscis q
græce dr̃ λαβραξ: alias dr̃ serra (ut interptaẽ Palladius in primo) lupas eẽ meretrices qs negat: Carmẽ poe- Carmen
tæ uetusti esti hæc uerba. Ad meã lupã nitro cittoque multi cõmeant lupi: ubi lupos intelligo scortatores hoc poetæ ue
enim & lupus significat. qd̃ innuit fulgentius placiades his in. ii. Myth. Scylla. n. in modũ meretricis ponitur: tusti enar
quia ois libidinosa cãibus: lupis inguina sua necesse est misceat. ⸿ Fregit Genuinũ. tã acerbe: & mordaciter ratum
stilũ satyricũ in illos exercuit. ex hoc dixit Hiero. possum genuinũ dẽtes lesus infigere. Idẽ in plerisque pruinciis
familiare est: ut genuino dẽte se lacerent. Genuini aũt dentes sunt dicti q̃ a genis dependeãt (ut scri. Fest. Põ Genuini
pe.) q̃ in hoĩes nouissimo gignunẽ: circa. xx. annũ: multis & octogesimo: sed qbus in iuuẽta nõ fuere nati. auct.
Pli. in. xi. de qbus satyrus. Et genuinũ agitẽt nõ admitẽtia morsum: hos quidam cranteras. Arist. uero: & Cleã
thes sophronisteras appellant. his pximi sunt molares dentes appellati: quorum unum se uidisse tam ingentem Molares
scri. Aug. ut si in nostrorum dentiũ modulos minutatim cõcideret: cẽtum sibi facere potuisse uideret. Sunt: & in Canini dẽ
hoie canini dentes. quos græ. appellant κυνοδοντας. sunt brochi siue brunci: q sunt pminuli: quos alchos ap tes
pellat Plau. Plin. in. xi. Senectus in eqs: & cæteris ueterinis intelligitur dentium brochitate siue bruncitare.
hoc dixit ut intelligas dictiones: qbus Lucil. M. Var. cæteri utunẽ. ⸿ Oẽ uafer uitium. Rubet auditor: cui fri
gida mens est criminibus tacita sudant pcordia culpa: inde iræ: & lachrymæ inqt Iuuena. Vnde miro ingenio
præditũ fuisse oratiũ demonstrat Persius: cum amicis ridentibus uitia illorum castigaret: & insectareẽ. ⸿ Flac
cus. Ora. qui obiit (ut Euse. testatur) ætatis anno. lxii. ut aũt Acron scri. anno. lxxvii. nulla tñ certitudo anno
rũ habeẽ: alii. n. alia scribunt. Cætera sunt notissima. ⸿ Ludit. tanto astu: tanta caliditate amicos suos repħẽ
dit: & circa eorum pcordia uersaẽ tanta strenuitate: ut illũ ludere oẽs existimẽt. ⸿ Circũ pcordia. præcordia (ut
scri. Pli.) lib. xxx. uocamus uno uoie exta in noie: quorum in dolore cuiuscũque partis si catullus lactens admo- præcordia
ueatur transire morbus in eũ crediẽ: dicta pcordia (ut idem scri. in. xi.) qa cordi ptenduntur: græci dicũt phre Phrenæ
nas: quasi participes prudentię sint: Sed (ut inqt Arist. in. xii. de aialibus) nullactenus participes sunt: Sed qa
propinque sunt his quæ uim obtinent illã prudentiæ Gal. lib. v. de interioribus docet diaphragma dici phre
nas ex eo: q propter apostema diaphragmatis gignantur phrenetis Cor. celsus in. iii. Videtur præcordia ap Hipocon
pellare: quæ ypocondria hipocrates nuncupauit. In præcordiis uis maxime consistit. ⸿ Suspendere: deride- dria
re subsannare. Ora. Naso suspendis adunco. alias pendendo strangulor Hierony. Tiba. quos dilexerint se- Suspendo
nes suspendunt in patibulis: a quo suspendium. Gel. Suspendio uitam finiuit: quod genus mortis informe ap Qui se su
pellauit Verg. & merito. est enim infamissima: unde & in pontificalibus libris cautum fuerat: ut tales in sepul spẽdũt i se
ti abiicerentur. ⸿ Excusso naso. quem maiores nostri subdolæ irrisioni dicauere: quoniam diridentes naso pulti abii
obstreperunt: & quendam ueluti stertentis sonum emittunt. qui ronchus facto nomine dicitur. Mart. Maio- ciuntur
res nusquam ronchi iuuenesque senes: & nasum pueri Rhinocerotis habent: in quo significatu: quãuis aliter: & Rhõchus
perperam tradat Domitius accipimus: & illud in primo eiusdem poetæ. Non cuicunque datum est habere na-
sum. Apuleius Contorta: & uituperanti nare discessit.
ℭ CALLIDVS excusso populum suspendere naso: sciens in populum seuire: uel secundum arbitrium suum CORN.
tractare ueluti stabili sede excusso naso: idest emuncto unde intelligitur prudenti: ut econtrario qui sunt stul
ti mi cosi ita prudentes.
ℭ TE lupe: te muti: Lupus & Mutius Albutius infames fuere tẽporibus Lucilii. De mutio ita Luci. græcũ IOAN.
te Albuti q̃ Romanum atque. Sabinum municipem pori tritamen centurionum. Et demum chare Tite muti. BRI.
⸿ Genuinum fregit. sumptũ a canibus qui irritati hunc & illum dentibus incessunt. ⸿ Genuinum: genuini dẽ
tes sunt homini nouissimi q circiter uicesimum annũ gignũtur multis: & octogesimo: auctor est Pli. dicti qđ
a genis: ut scri. Fest. pendeant. ⸿ Omne uafer uitiũ: mirũ Horatii ingeniũ ostendit qui tanta carminis urbani
tate uitia hominum insectatur: ut eos etiam in risum mouear. ⸿ Vafer: afri perfidi semper sunt hiri: unde ua Vafri
fros homines dicimus callidos: & asturos quasi ualde afros. ⸿ Ludit. uersatur urget. ⸿ Præcordia: uno noie:
ut scribit Pli. exta in hoie dicimus. ⸿ Populum suspendere: subsannare. i. per fastidiũ quoddam deridere. Ho
ra. Naso suspendis adunco. Naribus enim auctore Fabio derisus contemptus fastidium significari solet. ⸿ Ex
cusso: extorto & moto: ut fieri solet in derisu. Horatius autem dixit. Naso unco.
ℭ TE lupe: te muti: Luciliũ maiorẽ Põpeii magni fuisse cõstat: Nã põpeii auia Lucilii soror fuit eius nobili- BAR.
tatis Hor. in sermonibus meminit. Quicqd sum ego quãuis infra Lucilii sensum: Ex aruca uero urbe non p- FON.
cul a pontinis paludibus genus duxit. Iuue. Per quẽ magnus equos aruncæ flexit alumnus. Acer aũt: & uio-
lentis poeta fuit: primusque apud latinos satyram scripsit. Sed in primo in eius libro: ut apud Seruiũ legiẽ. Dii
conciliũ habere: & de interitu lupi cuiusdã in repub. ducis agere inducunẽ. Mutium quoque ppotentem: sed

malũ ac noxiũ ciuẽ carmine suo pstrinxit. De lupo: Hora. Famosisq; lupo cooperto uersibus. De Mutio. Iuue. Quid refert scriptis ignoscat Mutius an nõ. ¶ Et genuinũ fregit in illis: q alios reprehẽdũt: genuinũ dentẽ agitare q̃si cõtondere morsib⁹ lacerareq; dicunt. Hiero. ad Marcellã. In plerisq; puinciis familiare ẽ: ut genuino dẽte se lacerẽt. Verũ qm̃ ad genuinũ puentũ est: nõ pter rẽ esse uidebit: si pauca de dẽtibus Celsum Plinũq; secuti scripserimus. Duriores osse dẽtes sunt quorũ ps maxille ps supiori ossi malarũ hæret. In hũano aũt ore quaterni ordines dentiũ sunt. Ex his quaterni primi lati & acuti: & qbus primo morsus affigit: primores nr̃is: qa primi sunt temici a græcis: qa secãt dicunt: Post hos rotundi aliquatenus: & in serræ modũ acuti: canini locati sunt: q hos loco tertio subsequunt duplices ac cibũ cõficientes molares dicunt. Iuue. Interq; molares difficile crescẽte cibo. Vltimi oium genuini sunt q sero gigni solẽt. Nã circiter. xx. annũ quãdoq; & lxxx. innascunt: qm̃ uero a genis depẽdeãt genuini cognominant. Et admissus circũ pcordia ludit. Extra hos: ut Pli. xi. li. scribit. Ab inferiori uiscerũ parte separant mẽbranis qua pcordia: qa cordi ptendunt: appellãt. Quãq̃ ut li. xxx. idem ait pcordia uno noie exta in hoie nuncupamus. His in mẽbranis pcipua est sedes hilaritatis: q in titilatu maxime alarũ intelligit nõ alibi tenuiore cute humana: ob qđ maxima illic dulcedo scabẽdi ẽ: Cuius rei Persius nõ ignarus a lectorib⁹ admissum Horatiũ circa pcordia ludere: & eos quasi titilare significat. Quod sane ad Horatianos sales referendũ est. ¶ Callidus excusso populum suspendere naso: ductus populũ reprehendere ac ridere: Nasum enim contrahimus: cum aliquem deridemus unde nasuti pro reprehẽsoribus atq; irrisoribus capiuntur. Mar. Nasutus sis usq; licet: sis deniq; nasus. Callidi uero: ut scri. Cice. iii. de natura deorum li. dicti sunt quorum tanq̃ manus ope: sic animus usu concaluit.

Men mutire nefas? nec clã: nec cũ scrobe nusq̃?
Hic tamen infodiam. uidi: uidi ipse libelle
Auriculas asini qs nõ habet? hoc ego opertum
Hoc ridere meum tam nil nulla tibi uendo
Illiade. audaci quicunque afflate cratino.
Iratum eupolidem prægrandi cum sene palles.

IO. BAP. PLAV. ¶ MEN mutire nefas. Cũ Oratius: & Lucillius tãtã scribẽdi libertatẽ assecuti sint: ut aperte: palã: & nominatim ẽt potẽtes acriter castigare: & morsu satyrico insectari potuerint: mihi secrete loq: & clanculum noie ẽt suppresso Romanos lacerare nõ cõcedet. cũ percontatione: & indignatione nõ minima pnũciandum est: indignat. n. & dolet sibi denegari: qđ aliis cõcessum est: sic & iuno Vergiliana: & Dometrius expulsus instituta cũ Apollonio sermocinatiõe dolẽter dixit: & grauiter. Cicadis licet impune canere: nobis nec quidem mutire fas est. ¶ Mutire. loqui: Ennius in delpho. Palam mutire plebeio piaculum est. ¶ Nec clam. qđ minus tolerandum est: & æquo animo ferendum. ¶ Nec cum scrobe. scrobs fossa: siue fouea: dicitur quo uocabulo. Vergilius. Plinius. Cætera utuntur. Apud Columella aliosq; non nullos masculini est generis: Vnde scrobiculus: quidam tamen genere fœminino dici maluerunt (ut Gracchus) alludit autem Persius ad fabulã midæ: quæ sic se habet. Minerua (ut scribit Fulgentius) tibias ex osse inuenit. de quibus cum in conuiuio deorum cecinisset: cumq; eius tumentes buccas dii omnes irrisissent: illa ad tritonem paludem pergens: In aqua faciem suam speculatur: dum turpia aduccasset bucarum inflamina: tibias eiecit: quibus repertis Marsia uultu serino: trux teste Apuleio lib. i. Flo. hispidus: multibarbus: spinis: & pilis obsitus doctior factus prouocauit Apollinem concertaturum de cãtibus: sibiq; mydam gordiæ filium: & regem phrygum: cui (ut scribit Cicero) formicæ aurum in os congesserunt: quiq; cunctorum pene regum opes pecuniæ habundantia antecessit: unde pro ditissimo ponitur. Aristophanes νιτουσ ιτουσ μιδασ μεν ουνανωτα ονου λαβεται: de quo Herodotus & Iustinus lib. epit. xi. plura: Midam inq̃ iudicem sibi deligunt: quem Apollo cum non recte iudicasset asininis auribus deprauauit: ille criminis sui notam tonsori tamen ostẽdit: qui cum nec reticere posset: nec prodere cuiq̃ auderet. secretum domino sui in terram fodit: & indefosso terræ dixit: & operuit. In eodem loco calamus natus est: unde sibi pastor tibiam fecit: quæ cum percutiebatur dicebat asinales rex aures habet: nihil minus q̃ quod ex terra cunceperat: ut Petronius arbiter & Ouid. in. x. metha. luculentissimis uersibus atestantur. ¶ Nusq̃: percunctatiue profertur non sine indignatione. ¶ Hic tamen infodiam: q̃uis nec clam: nec in scrobe: & nũq̃ mihi liceat mutire: & de Romanorum uitiis loqui: ni uelim mortis supplicio puniri: tamen satyram scribam: & in illa Romanorum mores intortos atrociter lacerabo. ¶ Hic. in libello meo. ¶ Infodiam. more illius tonsoris: idest scribam. perstat in met. ¶ Vidi uidi. quid libello suo sit commissurus nunc dicit: & est duplicatio qua utimur ad maiorem affectum animi exprimendum: magisq; quod sentimus in audiorum animis infingendum. Ci. pro Milone. Erit erit illud profecto tempus: & illucescet aliquãdo dies. Hiero. huc huc mihi erunt exempla puerorum. Idem. ueniet ueniet postea dies quo uictor reuertaris in patriam. ¶ Auriculas asini quis non habet. Romæ qui iudicio recto: & incorrupto sit præditus inuenies neminem: In Romanos dictum: qui non in specta sententiarum grauitate: & non medullitus uerborum pondere. impoematibus considerato: oratione lenocinanti: & suauitate quadam fucata aures auditorum demulcenti capti falsum iudicium. & iniustum inter poetas discrimen afferebant. Ad quod: ut sic audeam præter aliorum sententiam hunc locum interpretari faciunt uerba fulgẽtii ex tertio myth. quæ sunt. Mida enim græce quasi μηδὲν εἰδὼν dicitur: quod nos latine nihil sciens dicimus: Ideo etiam asininis auribus dicitur: quia omnis discernendi ignatus nihil differt ab asino: Alii existimant Midam auriculas asini dictum habuisse: q acute audiebat. dicit enim Arist. Asinum multum audire: quod fortasse uoluit. Apu. affirmare cum dixit: q auribus grandissimis prædictus cuncta longule etiam dissita facillime sentiebant: uel φ ωολλουσ ειχενω τακουτασ: idest multo haberet auditores seu exploratores: uel (quod uerum est) quoniam in phrygia duo erant tumuli: seu colles: qui uocabantur asini aures ονοσωτα: quos cum cepisset Midas expulsis latronibus dictus est asini aures habere. aliter existimat Apollo. apre philostratum. ¶ Auriculas asini. spectabilis est: monstrabilis auricularum magnitudine Asinus. Inuenio apre Plini. esse quosdam populos: quorum corpora prægrandes aures tota integant. asinus in pectore uilissimo censetur: Vnde a Colu uilis: uulgarisq; asellus nuncupatur. græce ονοσ dicit asinus: quod dixi: ut prouerbium græcum scires interpretari. ὑπὲρ ονου παραχυψεωσ: idest de asini prospectu (ut uertit Apu.) ex luciano: cuius interpres parum eleganter de asino conspecto interpretatus est. de his autem dicitur: qui ridicule calumnitur. hoc nostro documento poteris: & alia q̃

Marginal notes: Mutire — Scrobs — Marsia — Duplicatio — Mida — Asin⁹ multũ audit — Asin⁹ uilis

plurima prouerbia apte graecos interpretari: quae subinde apte scriptores reperiuntur. ¶ Hoc opertū. hoc secretum: hoc occultum: quod in libello meo sum infossurus. ¶ Ridet. e. satyram suam intelligit: quam totam risu cachinabili esse legendam demonstrat. ¶ Nulla tibi uendo iliade. sensus est. hoc meum opus: hāc satyrā: quam terrētui facitis: cuius lectorem neminem fore asseueratis. cum Labeo opusculo de rebus apte illiū gestis cōposito: cui applauditis: & euge: & beate: belle: & id genus uerba compluria adulatoria subinde dicitis: non permutatem: sicque non sine labeonis: caeterorumque inuidia ostendit se illi non esse postponendum: ilias autem dicitur ab ilio urbe: quam ilus trois filius a suo nomine condidit in troade (ut scri. Diodo.) hanc graeci diruerunt. viii. mensis lunii (ut refert Diod.) ¶ Audaci quicque afflare. Scripturus poeta in Romanos satyram: literarū non expertes: & a satyrarum lectione multi fuga non abhorrentes: qui ueteres cōicos nō supresso nomine atrociter hominum uitia taxantes subinde: & frequēter lectitauerint: curaque & studio medullitus inspexerint. sibi lectores elegit: caeteros a suo opere remouendo: qua opinione homini diserto: erudito: & prudenti conuenientissima nos docet populare iudicium: & plebeculae plausus: hominūque in eruditorum adulationes nihili faciendas: pessimus enim est iudex turba: ut pote inconsulta: imprudens. temeraria: sine iudicio: sine ratione: & circūspicientia. unde recte euripides: qui (ut scri. Valde.) dixit se ut populum doceret: nō ut a populo disceret fabulas componere solere nam uir sapiens non debet spectare quid uelit populus: quid turbe probet: sed se ipsum suarū actionum iudicem: trutinatoremque praebere: sicut tibicines fidicinesque: qui (ut. M. T. est auc. in. v. Tus.) nolunt moderari cantus suos: & modulationes numerosas ex arbitrio multitudinis: sed suo. facessant ergo uoces imperitorū dum docti nos celebrent: & laudibus immodicis nostra prosequantur. Nihil. n. est quod aeque fugere debeat sapiens: q̄ ad ostentationem uiuere: & populares auras sequi (ut inquit Basi.) ¶ Audaci. Ordo est quicque affl. au. cra. pal. ira. Eupo. cum se. praegran. as. haec. audacem autē appellat cratinū: quasi nihil timentem in aliorum uitia insurgere: erat enim magna p̄ditus audacia: sine qua anima non recte instituta est ex sententia socratis: qui in gor. Pla. censet animā recte institutam tria potissimū habere differentie: Scientiam primo: deinde opinionē prudentis. s. atque beniuoli. Tertio audaciam. Cratinū artificem ex aegira celebrat pausanias: locus Pli. in. xxxv. emendandus est: nam ubi cratinus comoedus athenis Pompeium pinxit legere: scribendum est cratinus comoedos Athenis in Pompeio pinxit: hoc est in loco: qui πομπεῖον. dici (ut est apte pausaniam.) ¶ Afflatae. imbute: asperse: alii dicūt percusse: reprehēsē tanq̄ Persius admittere uelit illos sui libri lectores: qui satyricos morsus tam experti sunt. sed non placet. ¶ Praegrandi sene. i. Aristophane: quem grandem appellat. i. ualde grandem. Pli. lib. viii. praegrandes itaque fuere: hodieque reliquiae stirpium durant: uel p̄pter aetatem: quia esset grandis natu: uel propter stili magnificentiam. ¶ Palles eupolidem. non quia ab illo castigeris: Sed quia est tam acerbus: & mordax uitiorum castigator: ut terrorem legentibus incutiat. hic fuit comoediarum scriptor. Inter quas baptas comoediam scripsit: in qua cum alcibiadem lacerasset: ab eo in undas est praecipitatus: quod tetigit Platonius scriptor graecus his uerbis. ισ μεν ουσ τον ευπολιν ... βαπτασ ... ει ουσ καλ... τουσ βαπτασ. Idest scimus eupolidem quoniam baptas fabulam docuerit ab iis ipsis in mare sumersum: contra quos baptas emiserat: quibus uerbis domiti: & aliorum error manifestarius deprehenditur: qui hunc ducta uxore prima nocte mortuum inuentum fuisse cum puella crediderunt: Illud Ouid. afferentes. Sint tibi coniugii nox prima nouissima uitae Eupolis haec periit: & noua nupta modo: nam non de poeta (ut hoc quoque explicem.) Sed de alio iuuene nictae filio: quem una cum noua nupta thalamū cadēs prima nocte extinxit. glicerium sponsa dicebat filia eudici: de qua re extat exasthicon in. iii. lib. epigrā. cuius hi sunt duo uersus ... de his autem tribus comicis mentio est apud Ora. ubi Acron inquit: q̄ hi primi archeas comoedias scripserunt: in quibus hominum uitia amaritudine stili secuerent. ¶ Haec libellum meum. satyras meas. | Ilias | Populare iudiciū nihil faciendum | Cratinus | Sine audacia aia nō recte instituta | praegrādis | Eupolis | Loc⁹ Plin. | Archeae comediae primi scriptores

CMEN mutire nefas: hoc dicit Lucilius. Liber reprehendit ambos. Horatius. mihi aut aliquid mutitur nimium est prouerbialiter dicitur mutilum: idest nullum emiseris uerbum nec clam: idest nec tam occulte ita dictum est: ut si dixisset men mutire nefas: nunc consequens est. ¶ Nec clam: nec cum scrobe nefas: unde tangit historiam quae talis est: Mida rex lidiae fuit cognitor adhibitus a Marsia: & appollinae decertantibus inter se: quorum audita cantilena praeposuit Marsiam. Iratus Apollo damnauit eius stultitiam auribus asininis: quas ob omnium aspectu corona imposita prohiberet dum tonderetur a suo liberto tonsore: metuens diuulgari: poenam ei imposuit: quum silentium intra se retinere non posset: scrobem fecit ita q̄ uiderat: terra incusauit siquidem: ex eadem canna pastores fistulam fecerunt: & cum ipsi aliquid decantare uellent fistula tonsoris uerba narrabat: hoc est mida res auriculas asini habet quod autem inculcatum feminibus fuerat hoc ipsum canna cantabat: hoc ergo Persius dicit: nec illius more tonsoris dum licebat supra scrobem canere: quia non licet mihi aperte: nec clam conquestionibus uti. ¶ Hic tamen infodiam: pront ille scrobi insusurauit: ego libello meo committam. ¶ Infodiam: idest incipiam ad librum meum dicere. O libelle uide homines stultos in hac ciuitate: & dicitur Neronem & Clodium tetigisse sub allegoria Midae qui aures maximas habuerunt deindeque Persius sic scripsit auriculas asini Mida rex habet: sed Cornutus hoc mutauit: ita ponens. ¶ Auriculas asini quis non habet: ueritus Nero in se dictum putaret: perseuerat autem in methaphora q̄ dixit infodiam: quia superius dixit. ¶ Inscrobe: quis nō habet pro Mida rege posuit. ¶ Hoc ego opertum: Hoc ridere meum nulla tibi uando. Iliadae: sensus est hoc carmen meum quod latens est obscurum nullius momenti: & ridiculosum atque ineptum quod ego composui: quo delector quo rideo non tibi illud dic. si mihi des Iliadem labeonis aut Neronis troadas: scripsit enim Nero Troiam hoc autem per Ironiam dicit libellus meus: ocultus non significat plebeam personam montarii quoniam in Neronem dixit. ¶ Audaci quicunque afflate cratino: Iratum eupolidem p̄grandi cū sene palles: Metaphora ab incendio afflatus est cratinus Eupolis: & Aristophanes graecorum comoediarum authores fuere: ut meminit Horatius Eupolis atque Cratinus Aristophanes q̄ poetae primo etiam exemplum dederunt tectae scribendi: qui cum amaritudine multa multum inuecti sunt in principes ciuitatis propter q̄ lege. xii. tabularum cautum est: ut fuste feriretur qui publicae inuehebatur: nam unicuique suum epitheton dedit: si quidem cratinum audacem dixit. Iratū Eupolidem. Aristophanū pergrande: quia nullus eū poeta satyrographus: antecedit: & haec dicit. Qui afflatus es cra. etiam palles legendo aristophanem: & mea carmina lege. | CORN. | Metaphora

IOAN. BRI. ¶MEN mutire nefas:ergo inquit Lucilio & Oratio tanta libertas concessa fuit:& mihi loqui non licet : cũ
interrogatione legẽdũ est.Mutire loq.Ennius.Palam mutire homini plæbeio piaculũ est.Teren. in andria.
Midæ fabulæ Nihil iam mutire audeo.¶ Nec scrobe: alludit ad fabulã midæ quæ talis est.Cum inter marsyam: siue ut alii
uolũt Pana & Apollinẽ: orta est cõtentio de laude catilinæ:uictoriaq iudice Thmolo staret Apollini:oẽsq
Thmoli iudiciũ probarẽt:solus midas Panifauit.Qua re Apollo iratus ei:ut aures asininæ eẽnt efficit:quã
deformitatẽ cum uelamẽtis tegeret solus tõsor uidit.Verũ cũ id uereret loqui:nec tñ reticeret posset effos-
sæ telluri illud insusurrauit.Natæ inde harundines sunt:q uentorũ flatu agitatæ secretã turpitudinẽ Midæ
indicauerũt:hunc aũt Gordii filiũ fuisse regem phrygũ ditissimũ tradunt Herodotus lib.i.& Trogus undeci
mo:cuius pater Gordius ab agricultura ad imperiũ est euectus:ab cuius noie inter phrygiam minorẽ: & ma
iorẽ erat gordiæ urbs:in qua seruabaẽ plaustrũ:quod olim gordii fuerat.Mandas aũt sanguine:ut scri.Euse
bius tauri e poto extinctus est.¶ Nec usq̃:distinguendum est:& cũ interrogatiõe:& indignatione legendum.
¶ Hic tñ infodiam:in hoc meo libello inseram:ut ille Scrobi immurmurauit:perstat in metaphora.¶ Vidi: ut
di ipse libelle auriculas asini quis nõ habet:hæc sunt quæ uelut secreta libello suo dicit cõmissum:hoc signi
ficat neminem esse:qui ut laudis & assentationis cupidus nõ irrideat:illud respexit.Nec manus auriculas imi
tata est mobilis albas.¶ Auriculas asini quis nõ habet.i.quis nõ irrideatur:receptum tamen est a Persio scri
ptũ fuisse auricula asini Midas habet:sed quia in Neronem dictum uideri potuisset a Cornuto mutatam fuis
se:nã is:ut scribit Tranqllus:tanta laudis cupiditate agitabaẽ:ut orationis carminisq latini. Coronam de
qua honestissimus qsq contenderat ipsorũ cõsensu concessam sibi recepit.¶ Vidi uidi:geminatio facta ẽ mi
ra excandescentia:& risu satyrico legendũ.¶ Hoc ego opertum: Hoc ridere meũ tam nil nulla tibi uẽdo Ilia
de.hoc pendet ex stomacho eorũ carminũ.Ne mihi polydamas aut troiades labeonẽ Prætulerint:quasi dicat.
hic libellus meus quẽ nullius pretii esse dicitis Iliadi labeonis nõ est postponẽdus hoc totum in inuidiã Nero
nis dicit:qui & troica scripserit.i.captiuitatem illi quã ardente urbe: ut diximus cantauit:ut scribit Tranql-
lus:& tantopere:ut dictum est Labeonem fouerit:qa de rebus iliensibus scripsisset.¶ Hoc ego opertũ: hoc
occultum:& secretũ meum propter id.Hic tamen infodiam.¶ Hoc ridere meum:hinc monstratur totũ fere
satyram risu legendam esse.Hoc pendet ex illo.Sed sum petulanti splene cachinno.¶ Tã nil:quod Nero par
uifacit & Roma.hoc illud spectat.Quis leget hæc:min tu istud ais:nemo Hercule.¶ Nulla Iliade aut labeo-
nis aut Neronis qui troica ut dictum est:scripsit Iuuenalis.Nunq̃ cantauit Horestes Troica nõ scripsit.¶ Au
daci qcunq afflate cratino:hoc loco monet uulgi iudiciũ nõ esse magnificiẽdũ: sed doctorũ tñ uirorũ.Iuxta
illud Oratii.Neq te ut miretẽ turba labores.Cõtẽtus paucis lectorib⁹:Ait igitẽ eos uelle lectores eẽ sui ope
ris:q diligenter euoluerint:& uiderint comœdias Cratini: Eupolidis:atq Aristophanis:q tres comœdiç pri
scæ pcipui scriptores ciuiũ uitia fœcũdissima libertate notauerũt:unde Ora.Eupolis atq cratinus Aristo-
phanesq poetæ.Atq alii quorũ comœdia prisca uirorũ.Si qs erat dignus describi qđ malus aut fur. Quod
mœchus foret:aut siccarius aut alioqui Famosus multa cũ libertate notabãt.Taliũ igitẽ iudicio:ut doctissi-
morũ standũ esse docet.¶ Afflate: ĩbute:qdam aura scriptorũ cratini risperse.Sumptũ est ab incẽdio alicu⁹
Eupolis rei.¶ Audaci:unicuiq epitheton suũ dedit.¶ Iratũ:i uitia.¶ Eupolidẽ:hic ducta uxore primitiali nocte mor
tuus inuẽtus est una cũ puella:unde Oui.Sint tibi cõiugii nox prima nouissima uitæ: Eupolis hoc periit:& no-
ua nupta mõ.¶ Prægrandi cũ sene.Aristophanẽ significat:cuius ingeniosæ:& attici salis plenæ extãt comœ
diæ.¶ Prægrandi:an ad ingenii excellẽtiã:an ad ætatẽ retulit:nã utroq natu maior fuit.Olympiade octua
gesima octaua claruit iisdẽ fere tẽporibus:quibus Pericles mortuus est.

BAR. FON. ¶MEN mutire nefas:cũ Lucil.atq Ora.acriter & aperte reprehẽderint:nõne me loqui uel clanculũ pmis-
sum erit.¶ Nec cũ scrobe: Scrobs fossa intra terrã manu facta est ad uineas uel arbores conferẽdas:uel me-
talla:& qcunq alta fodienda.Nusq̃: rñdet aduersarius:ne in scrobe qdem & occulte licere ei queq̃ corripere.
¶ Possumus & aliter ordinare:ut cũ Persius dixerit.Est ne mutire ac loq nefas ille rñdeat.¶ Nec clã nec te cũ
scrobe in alterũ loqui decet Qua qdem phibitione Persius subiratus quasi interrogãs cũ indignatiõe de ru-
gata fronte rñdeat.¶ Nusq̃ hoc est:nõne saltẽ clam & cũ scrobe mutire possum.Ac deinde cũ aliquãtulo inter
uallo sedata uoce subiũgat.¶ Hic tñ infodiã:hõc suũ libellũ significas.¶ Vidi uidi:conduplicatio est color
eiusdẽ uerbi iteratiõe ad maiorẽ affectũ ai exprimẽdũ magis q̃ qđ senit in auditorũ aĩs infigendũ.Cic. p Mi
lone.Erit erit illud pfecto tẽpus:& illucescẽt aliqñ dies.¶ Auriculas asini:qs qs nõ habet.Mydas Gordii fi-
lius phrygiæ rex inter Marsiã:uelut Ouidius scri.inter Panẽ atq Apollinẽ iudex electus ex hebeti suo inge-
nio cũ sniam p Marsia tulisset Apollo eũ asininis auribus deturpauit:hæc auriũ deformitas cũ cæteros oĩs
præter tõsorẽ eius latere:tõsor uero nec reticere uisum posset:nec pdere cuiq̃ auderet:in agrũ secessit:scrobẽ
q effodit:ac capite in eã demisso tenui uocula retulit:quales Midæ aures respexisset:nõ multopost cũ arun
dines ibi natæ leui aura motarentẽ:eadem uerba q̃ tonsor regius scrobi dixerat:referebãt:hoc est.¶ Auricu
las asini: Mida rex hẽt quo pacto hũc uersum primo poeta posuit.Sed postea monẽte Cornuto:ut nũc legi-
tur:imutauit nec tam aperte in se dictum Nero aduerteret.Cæterũ mihi eiusmodi figmentũ diligentius per-
scrutanti simile ueri fit qđ Philostratus lib.vi.his uerbis scri.Ipse.n.Mida satyrorũ genus participauit:quod
ipsius aures manifestãt.Satyrus igitur quidam per affinitatem ipsi illudebãt in Midæ aures calũnias iactãs:
nec uoce solũ:uerũ ẽt tybiis in ipsum carmina decãtabat.¶ Hoc ego opertum:hoc quod clanculum scribo:
quodq tã paruifieri:& a quoq̃ lectũ iri existimas:nulla acciana Iliade cõmutarem.¶ Audaci qcunq contem
ptoribus:sed ab hi qui graues scriptores legere assueti sint:& a satyra non abhorreãt:legi uult.Cratinus ue-
ro atheniensis & Eupolis atq Aripha.quẽ pergrandem senem appellat:priscã comœdiam multa cum liber-
tate animi descripsere.¶ Palles:cum pallore regis uitiorum metu.

IO.BAP. PLAV. ¶SI forte aliquid.Modestissime innuit:& signi
ficat poeta perutilem futuram esse operis sui
lectionem: & est sensus: inspice diligenter:& cu-
riose inuestiga an Satyræ meæ in se aliquid bo
ni: aliquid eruditionis : & doctrinæ contineant
quo illarum lectioni homines addicti:atq man
cipati futuri sint:adeo ut tanta cupiditate : & legendi feruore teneantur : ut ab illis nequeant aliquo im-

Aspice & hæc:si forte aliquid decoctius audis:
Inde uaporata lector mihi ferueat aure.
Non hic qui in crepidas graiorũ ludere gestit

pedimento remoueri. ¶ Decoctius: perfectius: decentius: suauius: a uino sumpta translatio: quod coquen-
do fit dulcius: uel ab auro: cui uiui (ut scribit Pli.) nihil igne deperit: quinimo quo sæpius arsit perficit ad bo-
nitatem: idq; ipsum vocant obrizum: quasi syncerum. In libro Danielis apud canonicas scripturas hæc sunt Obrizum
verba. Et ecce uir unus uestitus lineis: & renes eius accincti auro obrizo: ubi exposuit interpres aurum obri-
zum dici mundissimum: quod (ut docet fortunatus) scriptores ecclesiastici ophir hebraice appellãt. ¶ Vnde.
ex quo. Aduerbium pro nomine: ut multis in locis positum obseruauimus. Vergi. Genus unde latinũ. i. a quo
Aenea uĩ ascr a quo latio (ut exponit Seruius.) ¶ Ferueat. aio: & cupiditate feruenti opus meum legat. ¶ Va
porata aur. uapore: & feruore mei operis perfusa: quod minime ociose dictũ est: nã aures indicia ai habent: Aures ani
Mediocres no ã h ibẽt mo e optimo e (ut inquit Aristo.) quæ uero magnæ ultra modũ sunt loquacitatis: & mi indicia
stultitiæ sunt indices (ut ait Trogus Pompeius:) & in mulieribus rubentes auriculæ indicio sunt recentioris
cõcubitus (ut Suet. & Iuue. indicã.) Prætere in equis: & in oẽ genere iumentorũ indicia præferunt aures (ut
auctor est Pli.) ¶ Non hic qui. facessant a mei operis lectione homines rudes: uulgares: & penitus illiterati: ho
steiq; uirtutum infestissimi: qbus uirtus aliorũ odiosa ẽ: qui petulantes: atq; pcacitate isignes phos: eruditos:
probitateq; uiros excellẽtes illudere nullo pudore afficiunt. ¶ Hic. i. sit lector. ¶ Gestit. idest cupit. Apuleius. Gestio
Video quoidã seuissimos latrones aditũ tentantes: & domus ianuas cardinibus obtordis euoluere gestien-
tes: uel gestit. i. delectatur: quod placet. Gestire. n. letum eẽ significat: & lætitiã gestu corporis significare (ut
Nonius: Seruiusq; notificant.) illud Vergilianum enarrantes. Et studio incassum uideas gestire lauandi. Dixit
Terentius ipsum gestio dari mihi incõspectũ: exposuit Donatus plus eẽ gestio: q̃ uolo: Gestit ille: qui (ut ait
Sestus Põpeius) subita felicitate exilararus nimio corporis motu præter cõsuetudinem exultat. ¶ Ludere. ir
ridere. In crepidas. idest in philosophos. Crepidæ teste Seruio fuerunt tusca Calciamenta: quæ corrigiis ad Crepidas
pedes ligabantur. Vergil. Et Tyrrhena pedum circundat uincula Plantis: de quo Suidas: κρηπῖς δὲ μέλαιον
εἶδος ὑποδήματος τοὺς πολλοὺς κρατοῦσα ὑποβάθρα: Persius uero uidetur sentire fuisse græcorum
philosophorum. Scribit Liuius Scipionem fuisse sermone maleuolorum pulsatum: q; cum palio: crepidisq; Scipio
inambularet in gymnasio. Gellius lib. xiii. tradit crepidas & crepidulas calciamenta esse: quas Romani So- pulsatus
leas uocant: Cicero gallicas appellauit. Errant qui in secunda philippica pro gallicis legunt caligis eius cal- Gallicæ
ciamenti sutores crepidarios vocat Sempronius Asellio in lib. rerum gestarum xiiii.
¶ ASPice hæc si forte aliquid decoctius audis: metaphora sumpta a uino quod coquit ad dulcedinem: aut CORN.
certe ad translationem de conflato auro uel argento quæ quanto coquuntur tanto magis perfulgent: ergo
hoc dicit: uide si possunt tibi mea carmina placere siquid in meis dictis pulchrum inuenetis: quicunque
instructum animum cratini satyra mihi venis auditor. ¶ Decoctius: uaporata translationis pulchræ.
¶ Vnde uaporata lector mihi ferueat aure. ¶ Vnde: illorũ scriptis accensus ueniat: qui uult mea carmina
legere. ¶ Nõ hic qui in crepidas graiorũ ludere gestit: si nullius uel bi pensator moribus. s. sordidus: & hoc
dicit: tamen ille me legat: qui habitu græcorũ mea uult irridere carmina cum sit impudicus: & iocari sibi si- Tragœ-
ne urbanitate permittet: hoc de Nerone qui inuehitur contra tragœdia graphos: alter qui patitur phorum dia gra-
calciamenta risu digna iudicare gestit: idest gaudet. ¶ Trepidas: caligulas quibus philosophi utuntur. phos
¶ ASPICE: & hæc: idest satyras meas. ¶ Si forte aliquid decoctius audit. ¶ Vnde uaporata lector mi- IO. BRI.
hi ferueat aure. Sensus est: uide num in meo libello aliquid inuenias boni ex quo lector mihi concilietur:
& feruentior fiat ad mea scripta legenda. Modestissime poeta declarat opus suum utile fore. ¶ Decoctius:
perfectius: suauius: translatio est sumpta a uino quod ad dulcedinem coquitur. ¶ Vnde: ex quo: unde le-
gendum est non inde. ¶ Lector ferueat mihi: cum feruore & ardore scripta mea legat. ¶ Vaporata: aure per-
stat in metaphora bene enim subdit uaporata: qua decoctius præcessit: & item illud. ¶ Affiate cratino: Vo-
tum enim est ab incendio sumptum. ¶ Vaporata: idest uapore scriptorum meorum perfusa. ¶ Non hic qui in
trepidas graiorum ludere gestit: arcendos omnino affirmat rudes homines & uulgares ut pote contempto-
res uirtutis & petulantes a sui operis lectione. ¶ Non hic: subaudi sit lector: nam hic pronomen est. ¶ Gestit:
delectatur: gestire proprie est animi sensum gestu corporis indicare. Terenti. Quid gestiam: aut quid lætus
siem. & Vergil. Est studio incassum uideas gestire lauandi. ¶ Ludere: irridere. ¶ Crepidas graiorum. i. philo-
sophos: nam crepidæ calciamenta sunt philosophorum.
¶ SI forte aliquid decoctius audis. Modestissime de se loquitur. ait enim quicunq; alios satyros legisti meũ BART.
quoq; hoc opus aspice nisi forte legi sit. decoctius autem pro bene cum cocto & apposite scripto ponit. Con FON.
tra superius crudos proceres: q; non bene descripserint appellauit. ¶ Vnde uaporata lector mihi ferueat au
re. Vnde hoc est: qua mei operis lectione erubescat lector eius ne aure uaporata quadam uetera exempla-
ria idem habent. Quomodo si legemus: non a Persio: sed ab aliis antiquioribus satyris autem uaporatam
intelligemus. ¶ Vaporata aure: hodie quoq; moris est: ut quem acriter reprehenderimus ei aurem calefecis-
se dicamus non sine causa uero in prouerbium hoc uenit. Aures enim indicia animi sunt: & in mulieribus
commissum adulterium rubore produnt. Iuuenalis. Vexatasq; comas: & multum auremq; calentem: in equis
etiam & omnium iumentorum genere: vt Plinius. xi. volumine author est. indicia animi preferunt fessis mar
cidæ: mutantes pauidis: subrectæ furentibus: resolutæ ægris sunt. ¶ Auribus autem aur a uocibus haurien
dis impositum nomen est: unde Vergil. Vocemq; his auribus hausi: aut quia vocem ipsam græci audin vo-
cant: ab auditu per immutationem litteræ aures velut audes sunt nominatæ. ¶ In crepidas graiorum. crepi-
das pro philosophis ponit: quia huiusmodi calciamenti genere utebantur.

Sordidus: & lusco qui possis dicere lusce
Sese aliquem credens italo: quod honore supinus
Fregerit heminas: ereti ædilis iniquas:

¶ SORDidus. turpis. Vitiosus: more suo ad IO. BAP.
animum transferens: quod est corporis ¶ Lu PLAV.
sco qui possit. sensus est. Nolo illum mearum
satyrarũ lectorẽ: q rã insulsus erit: & pcax: ut
hoibus uitia fortuita exprobret & obiciat:
q̃ minime faciendũ docuit. Isocrates his uer Calami-
bis ad Demonicum. μηδενὶ συφορὰν ὀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη· καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον: idest nemini un- tas non ẽ
quam calamitatẽ exprobres: est enim fortuna cõmunis. futura uero oculta: incõpertaq; sunt: cui subscribit il exprobrã
le uersiculus: μὴ μβαινε δ' ὑστυχοῦντι κοινὴ γὰρ τύχη. quid autẽ sit luscus nemo nõ nouit: uñ Lusciosũ: lusci- da

tiosum:& luscitium in discriminatim dicimus:quem græci Myopen vocant: hoc dixi vt codicem Gellianum
emendemus & in pristinum ordinem teducamus: apud quem sic legitur libro quarto capitulo secundo de mu
mo pe. περινοχου.i.de edentulo quoq;:qui lusciosus latine appellatur dissensum est. Tu sic scribe De myo-
pe:qui lusciosus latine appellatur. περινωδου.i.de edentulo quoq; dissensum est. Sese aliquid credens.i.pu
tans:& credens se esse magnæ auctoritatis:precii:& æstimationis:quia edilitatis magistratum consecutus ē:
sicq; illos subsannat:qui in aliqua dignitate constituti cæteros fastidiunt minimeq; Vespasianū imitanē: qui
dignitates:& magistratus:qui Romano imperio subsunt adeo modeste:tēperateq; gessit:vt nunq̄ aut ellatus
nimis:aut rursus humilis:abiectusq; apparuerit(ut ipse ait apud Philost.) Supinus.superbus:elatus:infla-
tus. Honore italo. Dignitate italica. Edilis fregerit.i.superit:quod proprium erat edilium. Iuuen. Et de
mensura ius dicere uasa minora Frangere pannosus vacuis edilis ulubris. Vlpia. Si quis mensuras conduxe-
rit:easq; frangi magistratus iusserit:siquidem iniquæ fuerūt Sabinus distinguit utrum scit conductor an nō:
si sciti esse ex locato actionem. Si minus non:quod si æquæ sunt ita demum eum teneri:si culpa eius id faciat
Ediliū officia — edilis:& labeo:& Mella scribunt, erat ēt ædiliū officiū annonā teste Apuleio curare vt quæ in foro vendunē
iusto.s.& moderato precio diuendanē:quos græci appellant teste Hieiony. ασορανομοσ. αγορα. forē dicitē: &
Dictio restituta in codicibus iurisconsultis — νομοσ lex:unde agoranomos quasi lex & regula fori:rerūq; in foro venaliū hac voce ex incuria priuati sunt
iurisconsulti:quam restitue. Archadius digestis de muneribus & honoribus cura quoq; emendi frumenti: aut
olei:nam harū specierū curatores quos græci agoronomos appellant creati moris est. Plato in.vi.de legibus
curatores appellat rerū venaliū eos magistratus:qui fori venditionisq; curam habuerint. sed plura alibi de
Hemina — edilibus ex Dionysio:Pōponio Iurisc̄osulto:Ci.Seneca,Mar.Pōpeio,Liuio:cæteris. Heminas iniquas. He
mina est genus mensuræ quæ dimidiū sextariū continet a græcis cotyla dicta: de qua Prisc. utitur & hac di-
ctione libro octauo Epigram. Ereti: quod figulina præualet ex eius enim terra fictilia magna laude fie-
bant.unde eretinæ teste Argillaceæ intelliguntur:unde eretinus:na:num: luteum: & cenuienium significat.
Fulgētius correctus — Fulgentii codicem mendosum obiter corrige:qui pro eretinis habet aricinis. Dictum autem est eretum: q̄ il
lic peculiariter ηρα hoc est Iuno colebatur. Tibur inquit Strabo & Eretum uici po.ius q̄ oppida. Idem pau-
lopost uia inquit Salaria in quam nomentana concidit: ibi sabinorum uicus supra tiberim ηρητον nomine.
Antonius quoq; ab urbe inquit Distat.xviii.M.P. Dionysius Eretum inquit sabinorum fuit oppidum: Verg.
Ereti manus omnis oliferæq; mutiscæ. Porro Eretum modo is uidetur locus esse:qui mons eretum: & corru
pta uulgo dictione mons rotundus appellaē. Obiter Corrige locum mendosum apud Valeriū quando loquiē
de quodā Valesio:qui fecit quædam sacra pro filiis pestilentia laborantibus. nam ubi fretum legitur passim:
& perperam eretum legendū est. nōnullis apud Persiū legiē Areti:& accipiē pro oppido ethruriæ: qd erat fi
ctilib⁹ celeberrimū:uñ Epigrā. Arretina nimis ne spernas uasa monemus Lautus erat tuscis Porsena fictilib⁹.
CORN. — ❡ET lusco qui possit dicere lusce: naturalia sunt: vt sit quis improbus in moribus ergo qui sapiens est: q̄
naturale est uicium non imputat: hoc ergo dicit nec ille mihi sit auditor qui fortunæ uicia deducit ad eos:
idest stulius deum moribus deberent esse obnoxii. Sese aliquem credens italo: q̄ honore supinus frege-
rit heminas areti ædilis iniquas: Supinus: idest superbus: hoc inquit: nec ille mihi sit auditor qui se putat
honoratum & incomparabilem propter dignitatē edilitium in aliquo oppido italis facturus inequales men
suras. Aretio municipio ubi sunt aretina uasa.
IO. BRI. — ❡SORDIdus, uitiosus: immundus citra uirtutem. Et lusco: qui possit dicere lusce hominem intelligit
Lusci — infulsum & procacem:qui fortuna uicia boni imputat. Lusco: lusci dicuntur carentes oculo: aut qui pa-
rum cernunt. Iuuena. Ambos perdit ille oculos:& luscis inuidet. Sese aliquem credens italo q̄ honore su-
pinus Fregerit heminas areti ædilis iniquas: eos irridet:qui uel minima dignitate fungentes ita in superbiā
efferuntur:vt alios præ se contemnant: Sicq; hominis amentiam ostendit. Sese aliquem:aliqui codices ha
Supinum — bent sese aliquid credens:idest seipsum magnæ autoritati putans. Supinus:superbus:elatus:& erectus: un
Resupinū — de resupinare oritur. Iuuenalis: Aulam resupinat amici:& Plinius loquens de potu aurium:sic scribit. Sed ex
Aediles — his quibus longa sunt colla intermentes capite resupinat vel uti infundentes sibi bibunt. Aedilis: ædiles
præerant mensuris:& minimi magistratus erant adolescentesq; prima commendatione creabantur. Cicero
legum secundo. Suntoq; ædiles curatores urbis: annonæ:ludorumq; solennium: ollisque ad honoris am-
plioris gradum primus accessus esto. Fregerit heminas: hoc erat:vt diximus etiam officium: Iuuenalis: &
de mensura ius dicere:uasa minora frangere. Heminas: genus mensuræ siue ponderis: dragmas sexaginta
vt scribit Plinius pendens Areti. pro aretii: ut patavi pro patauii: nam oppida præter urbem ipsam ædiles
habebant. Cicero ad Brutum. Nam constituendi municipii causa i hoc annu ædilem filium meum fieri volui
Aretium — & fratris filium:&.M.Cesium.is enim magistratus in nostro municipio:nec alius uellus creari solet. Aretium
oppidum est hetruriæ fictilibus celebre:nam ex terra aretina fictilia magna laude fiebant: ut scri. Pli. Mar.
Aretina nimis ne spernas uasa mouemus. Lautus erat Thuscis Porsena fictilibus.
BART. FON. — ❡ET lusco qui possi dicere lusce:& qui sine aliquo delicto lusco exprobret qd' nulla sua culpa contigerit:
qd' nō nisi ab ineptis fatuisq; hoibus fit. Lusci uero q̄q̄ habetioris quandoq; uisus reperiunē ꝑ prie tamen al-
tero capti oculo appellaē. Italo quod honore supinus existimans se iam magnū uirū esse factum ex quo ædili
tatem ademptus est. Supinus uero & si quidam ꝑ supbo legunt: ꝑ ocioso tamen:& molli negligentiq; ponitē.
Quod a re ipsa tractum est quasi dicat supini tacent: ociose ac molliter negligenter Sene. epistolarū ad Lu-
cilium libro sexto: est quidem:mi Lucili supinus & negligens qui in amici memoriam ab aliqua regione ad-
monitus reducitē. Iuuenalis & multum referens de mecœnate supino. Mecœnas uero etiā ab Horatio mollis
scribitē: ut Malcinus tunicis demissis ambulat. Hinc & supinor in eadem significatione deductum est. Mar.
Nusquam delitiæ supinores. Fregerit heminas arrecti ædilis iniquis: postquam e sacro monte in urbem re
uersa est: ædiles quattuor plæbs creauit qui sacrarū priuatarūq; ædium curam haberēt. Vnde & appella-
tionem sortiti sunt. Aut quod ad eos facilis æditus plebeis esset. Hi quoq; annonæ præerant. Sed cæsarū tē-
pestate cereales etiam appellati regiones peragrabant: mensurarūq; oium ad annonam pertinentium curā
habebant. Iuuena. & de mensura ius dicere uasa minora Frangere pannosus uacuis ædilis ulubris. Hemina
autem mensuræ genus est qua uinum uel frumentum metiebatur:ab hemis quod semis significat appellata.
Dimidium enim sextagii continet. Aulus Gelius libro.iii. si e sextario hemina fusa est. sed dimidium.

NEC qui abaco. Ille opus meum non legat: cui placet mathematicos irridere. Abacus autem præter alia significata accipitur pro tabula: in qua calculatores: & geometræ numeros: & figuras designant: de qua Martianus in li. geome. Abacus inquit nuncupatur res depingendis: designandisq; oportuna formis: in qua signisficantia hoc Persianum maccipio. Et secto in puluere metas. machinarios commentatores: & disciplinæ geometricæ scientes intelligit: qui varias formas figurasq; describere consueuerût in puluere: de quo. M. Tul. Ex eadem urbe humilem homunculum a puluere: & radio excitabo: de hoc intelligit Apuleius in magia cum ait. Quem tu librum Aemiliane si nosses an non modo campo: & glebis: verum etiam abaco & pulusculo te dedisses: ob hunc puluerem geometricû Martianus capella sic scripsit Pandere pulueream formarum ductibus æquor. Illud scitu dignum est. Archimedem esse interfectum dum intentus formis est: quas in puluere descripserat. Geometricam: aut Arithmeticam rationem innuens. Priscia. ita cecinit. Vt tenui docuit scribens e puluere musa. Plutar. quoq; auctor est regiam Dionysii puluerulentam fuisse ob eorum multitudinem: qui geometricas in puluere figuras describebant. est autem geometria ars: quam Plato. lib. vii. de legibus præcipit liberis hominibus esse discendam: cuius inuentores fuerunt (ut docet Strabo in. xvii.) Aegyptii. sicut arithmetica a phœnicibus inuenta traditur: quam qui ignorant non homines sunt appellandi: unde Aristippus cum naufragio eiectus ad Rhodiensium litus animaduertisse geometrica schemata descripta exclamauit ad comites dixitq; bene speremus hominum. n. uestigia uideo. potissimus & per puluerem puluisculum: idest tabulam illam palimpseston: idest deletilem: quam nunc passim calculatores utuntur Persium designare interpretari. Metas. est meta idem: quod turbo inuersus: conos a græcis appellata: sicut Turbo rectus calathos: nam quæ figura columnæ tacitur Cylindroides uocatur. Pli. libro secundo. Figuram autem umbræ similem metæ: acturbini inuerso. In alio significatu Meta est pars molæ inferior (ut ait Paulus iurisconsultus.) Si nonaria. si meretrix infernitauna (ut inquit Boetius) dictu ab hota: in qua prostituebat se: & cruribus diuaricatis homines excipiebat: vt crebra subsilens: lubricisq; gestibus mobilem spinam quatiens: quo uenus est uiris concinior (ut inquit Lucretius) aphrodisia exerceret: fortiebâtur enim nomina meretrices ab horis: sicut a pecuniæ numero: ut Diobolaris meretrix: Diobolare scortum a duobus obolis (ut docet Varro) qui pro precio concubitus numerantur: uel quod uerius est: & a nullis ex commentantibus adhuc obseruatum nonaria appellatur meretrix tanq̃ infausta: infelix & ominosa uenenibus quos pellundant meretrices expilant: & ad miseriarum voraginem sæpenumero detrudunt. a nonis quæ inter dies atros annumerantur ab antiquis: cuius rei causam referunt Verrius Flaccus in quarto de verborum significatione Liuius in. vi. Macrobius in primo: &. A. Gellius in quinto. Vellat barbam cynico. carpat barbam philosopho: quam promissam: & ad pubem usq; porrectam gestant: qui aut philosophi sunt: aut uideri uolunt: unde barbam vocant poetæ sapientem: tanq̃ ex barba longa: & promissa homines sapientes efficiantur. Olim quod ad ostendendum veteres philosophos barbam promisisse mire facit: ad atticum Herodem adiit palliatus quispiam: crinitus: barbaq; prope usq; ad pedem porrecta: ac petit æs sibi dari. εις αρτους idest ad panes emendos. tum Herodes interrogat quisnam esset: atq; ille uultu: sonituq; vocis obiurgatorio philosophum se esse dicit mirari quoq; addidit cur quærendum putasset quod uideret: uideo inquit Hero. barbam & pallium philosophum nondum uideo. Orat. Solatus iussit sapientem pascere barbam. Huic Persiano consimile est illud Sidonii. Quæ cynici per menta feri. rugosaq; colla Rupit odoratam redolenti forcipe barbam. Sed quoniam multi sunt spurci: incolæq; sordentium ganearum ex illis: qui barbam porrigunt: discalciati incedunt: & philosophos mentiuntur: præcipit Eustochio Hierony. ut illos fugiat: quorum fœminei sunt crines: & hircorum barba. Nigrum pallium: & nudi impatientia frigoris pedes. apud Lucianum in scaphidio iubet Mercurius philosopho barbam abradi: & supercilia non nouacula sed securi. de cynicis alibi plura. His mane. Romanorum taxat ignauiam: qui nihil supra hominem cogitabant: nec ante prandium: nec post prandium: sed mane tempus philosophiæ idoneum: litterisque ingenuis: deditis per legendis dabant: tempus uero postmeridianum: & postcibale fabulis perlegendis. sensus autem est. hos: qui ut moribus peruersis prædıti: & virtutum contemptores a lectione operis: & satyrarum meatum remoueantur volo: ut matutino edicta legant: post prandia vero in fabulis quas histriones recitabunt audiendis: uel legendis uitam inertem: ociosam: & nullas bonas disciplinas excolentem perducant. & est dictum cum indignatione tanquâ Persius iratus quamuis non recta agant nihil eorum salute desperata curare uideatur. Refertur autem ad illam Callirhoen: quæ fuit Acheloi filia: & Alchmeonis uxor filii Amphiarai ex Eryphile coniuge: qui cum matrem in paternam ultionem interfecisset: in insaniam versus: at furiis agitatus cupiens purgari confugit ad Phegeum patrem Alphesibeæ: cui dedit monile maternum præcio suum: & eius maritus factus est. profectus deinde ad Acheloum: filiam eius adamauit nomine Callithoen: quæ cum & ipsa supplex monile illud posceret: rediit ad Alphesibæam ad monile repetendum: tunc a fratribus Alphesibeæ Themeno: & Axione interfectus est: quos Alphesibæa inultionem mariti interemit (ut auctor est apud græcos) Pausanias: & Propertius cecinit Alphesibæa suos ulta est pro coniuge fratres Sanguinis & chari uincula rupit amor. Callirhoe uero toto corde Iouem precata est: vt filios suos impuberes q̃ primum erescere fineret: & infantibus adderet annos ne necem finant genitoris inultam (ut canit Ouidius in nono) de qua postea facta fabula in theatro recitabatur: quam legendam: uel audiendam concedit Persius. Fuit & Callirhoe fons in Arabia: & Attica sudæa (ut apud Plinium & Solinû legere) Papinius. Et quos Callirhoe nouies errantibus undis implicat. Hic postea a Tyrannis reparatus Enea crunos dictus est: idest fa hientes nouem. Suidas. καλλιρροη κρηνη ενναεκρουνος ... de quo fonte sit meminit Martianus. Fontes multi atticæ: inter quos Callirhoe prædicatur: ex quo nonnulli animant Persium Romanis ut pote mollibus & luxuriosis permittere: ut post ciborum ingurgitationem natationi: & rebus uoluptificis indulgeant: At Ioannes Baptista Pius ille Baptista Pius bibliotheca loquens: quem obseruo: colo: ac ueneror: & cum Affricam ubiq; librorum meorum nuncupo refert hoc Persianum

> Nec q abaco numeros & secto in puluere metas
> Scit risisse uafer multum gaudere paratus
> Si cynico barbam petulans nonaria uellat
> His mane edictû: post prandia caliorem do

IO. BAP. PLAV.

Abacus

Geometria

Meta

Diobolare scortû

Barbam philosophi gestât

Fugiendi barbari

callirhoe

Ioânis baptistæ Pii laus

ad illam fabulam Callirhoes in quadam Dionis epistola recitatam: quam reperies in quibusdam suis annotationibus miscelanea doctrina refertis quæ prope diem exibunt (ut spero.) Edicere autem est iubere pronunciare: decernere. & est proprie magistratum. vnde edicta consulum: ædilium: atq; prætorum nuncupantur. inde etiam Plautus Edictiones basilicas appellat in captiuis. Donatus Edicimus inquit iubemus. Edicta enim imperatoris sunt. Cicero in verrinis edictum prætoris annuam legem esse dixit.

CORN. ¶NEC qui abaco numeros & secto in puluere metas. Scit risisse uafer: quasi stultũ vrbanitatẽ habens: nec il
Mathematici le nisi sit auditor qui deridet vrbanitatẽ mathematicorum. Abacus. n. dicit mensa in qua geometre designãt lo
ca vel mensuras. ¶ Secto in puluere: uento cõsperso: nec illo delector qui aliis artibus liberalibus deridet ar
Geometri tem geometricam qui geometrici coniuncti sunt abaco. i. stilo formas aliquas & mẽsuras in summo terræ an
notate. Multũ gaudere paratus. ¶ Si cynico barbã petulans nonaria vellat: ille stultus paratus gaudere: si ui
derit meretrix manũ delicatã phi barbã tenentem: quia ueteres a nona hora prostabant meretrices ne mane
Lays omissa exercitatione militari illo irent adolescente: significat tamen Layden quam Dyogenes amabat. His
Dyogenes mane edictum post prandia caliorẽ do: in usu fuit vt prætores edicta præponerent cæteris tẽporibus cõpel
lentia debitores satisfacere creditoribus si huiusmodi homines uidere derisores rerum præpositarum a me inui
cem mutabo eorum risum in lachrymas ostendo eis edictum prætorium: cuius aspectus debitoribus horribilis
est ac simul eoq; incaluerint potato: uino: inde illis cantandam tragœdiam poetam cuiusdam indocti qui ca
Calciocha nympha paris tro. liorem vel aliquam historiam pueriliter & indocte scripsit: uel ut alii dicunt de calciocha nympha quam pa
ris ante raptum helene habebat: tue diserta ferіur multum rapti a modis dulce fleuisse cõsortium: hanc co
mœdiam scripsit atines colere pueriliter: uel certe caliora patrimonia fuit mane ergo edictum prætoris. s.
ob culpam uel æs alienum: deinde post prandia ante uoluptates uolo me legant circum circa qui mane edi
Atines ctum consulis imperatoris populo recitant: meridia læuia carmina dicunt.

IO. BRI. ¶NVmeros abaco: arithmeticos dicit qui numeros & figuras in abaco. i. in tabellam ad id accõmodata designant. Erat præterea abacus mensa in qua pocula potoria reponebantur. Iuuena. Vrceoli sex ornamentum abaci. ¶ Et secto puluere metas: geumetras designat. qui uirga in terra signa & mẽsuras notant. ¶ Multum gaudere paratus. Si cynico barbã petulans nonaria uellat. Hinc hois inscitia ostendit: qui philosophorum obprobriis delectatur. ¶ Vellat barbã cynico: phi plærunq; erãt ludibrio. Horatius destoico. Vellant tibi barbã Lasciui pueri: quos ni tu fuste coerçes Vrgeris: turba circum testante: miserq; rumperis: & latras magnorum
Cynici maxime regum. ¶ Cynica: cynicorum sectæ princeps autore Laertio: Antisthenes atheniensis fuit qui cũ discef
Cynosarges ferat in gymnasio quod cynosargi appellabant: nõ longe a ianuis: cynicum cognomen suæ sectæ dedit. Lactã
tius uero a canibus cognomen accepisse trahit his uerbis. Quid loquar de cynicis: quibus in propatulo coi
Cynos re cum coniugibus mos fuit? Quid mirũ si a canibus quorum uitã imitantur: etiam uocabulum nomen traxerunt? Cynos enim græce: canis latine: alii uero cynicos dictos esse putant: qđ essent mordaces ut canes. Nam Diogenes: ut scribit Laertius: interrogatus quare canis diceretur: respondit: quia in eos qui dant blandior in eos qui nõ dant oblatro: malos autem mordeo Cynici nobilitatem & diuitias abiiciebant. ¶ Barbam: barbati. n. incedebant phi: ut alibi Persius. Barbatum hoc credere magistrum Dicere: & Mart. Sic quasi pytha
Nonaria goræ loqueris successor & hæres. Perpendet mento nec tibi barba minor. ¶ Nonaria. i. meretrix quæ in lupanari post nonã horam prostabat: cum ante homines in negociis occupati essent. Mar. Sufficit in nonam uiri
dis octaua palestris: Imperat extructos frangere nona toros. ¶ His mane edictum: hic cum contemptu legẽ
dum est: idest his ut aspernatoribus uirtutum hoc tamen curandum mando: ut mane edicta prætorum au
Edictum diant & quærant: post prandia scorta petant. Edictum dicitur prætoris & consulis: quo aliquid iubent aut
caliore prohibent fieri. ¶ Post prandia caliorem do: multi caliorem fabulam accipiunt: quæ in theatris sæpius reci
taretur. ¶ At ego caliorem infamem mulierem puto quæ in temporibus poetæ in propatulo pudicitiam ha
beret: unde Persius iratus in huiusmodi homines: ut uirtutem prorsus contemptores ad ea reiicit quæ solẽt sequi libenter: fons etiam est eiusdem nois autore Plinio in attica. ¶ Post prandia: nam prandia hora nona sumebantur: post eam horam: meretrices: ut diximus prostabant: unde nonariæ nomen accepere.

BART. ¶NEC qui abaco numeros: nec qui mathematicas artes irrideat. Mathe. enim quattuor in partes diuisa ẽ.
FON. Arithmetica quę numeros. Geometriam quę dimensiones. Musicam q̃ sonos. Astrologiam q̃ cœlum ac stellas complectitur. per numeros uero arithmeticam ostendit. Quamquam enim abacus mensura: supra quam uasa & pocula reponuntur. ut Iuuena. Vrceoli sex ornamentorum abaci: & Pli. libro ultimo uasa ex auro & genis abacorum nouem. interdum tamen pro quadrata gypsoq; oblita tabella ponitur: in qua quoniã arithmetici numeri conscribuntur abacus ars ipsa arithmetica nuncupatur. ¶ Et secto in puluere methas. Geometricam significat cuius partes: linea superficies: corpus solidum sunt cuiusq; officium est latitudinem altitudinem profunditatemq; omnium corporum dimetiri. Eiusmodi autem figuras geometræ in harena maxime uel in puluere radios describebãt: philostrotus circiter operis finem partim libris legendis incumbebat partim geometricas quasdam figuras in puluere designabat. Si cynico barbam petulans nonaria uellat. Si meretrix philosopho illudit. Cynici uero Anthisthenis sectatores uel a gymnasio cyno ubi Antisthenes uersabatur: cognominati sunt: uel a cynos. i. a cane qm̃ essent in cauillis castigationibusq; more canum mordaces: ut obscœnitate: Iniaq; sermonis rabiẽ quãdã caninã repræsentarent. sunt tamen qui a contrario potius dictos tradant: quia nequaq̃. ut canes adularentur: sed oratione ac gestu delinquentes inueherent. ¶ Petulans nonaria. Nonariæ: ut fere docti oẽs consentiunt: meretrices a Romanis sunt appellatæ quod a nona hora cellam aperirent atq; prostarent. Antea enim ne rebus necessariis omissis iuuentus scortis uocaret non licebat aperiri lupanar. ¶ His mane edictum post prandia caliorẽ do: quis Acheloi filia calliore atq; almeonis uxor fuerit: confictũ tñ nomen pro hermione quidã legũt q̃ a paride deserta multũ dr̃ iterpellati amoris dulce cõsortiũ defleuisse. De qua ferunt conficto noie Atinẽ celerẽ scriptitasse. qđ qdẽ si ita ẽ: do inqt ut post prãdia iocosa potius atq; amatoria q̃ hãc satyrã meã legãt. Quidã cũ calliorẽ fontis cognomẽ fit. Nam apud Pli. & Solinũ in Arabia & Attica iudęa: apud Valeriũ Flaccũ & i paphlagonia reperit: dicunt eiusmodi uiris tanq̃ mollibus luxuriosisq; dari: ut post prandia nationi indulgeat. Equidẽ calliorem meretricis nomen existimo. Ait. n. ab his doctrinæ ac sapientiæ derisoribus legi nolo. Quin potius illis do mane prætorio edicto a lupanaribus abstineant, post prandia uero scortis uacare liceat. Qui sensus cum nonaria plane conuenit.

IO.BAptistæ Plautii in.II.Satyra Persii Commen.

HVNC Macrine diem. Ad Macrinum Brixianum natalem suum celebrantem uirum illa tempestate auctoritate: sinceritate & modestia singulari cæteris antistantem: equestrisque ordinis principem: quia nihil altius uoluit: alectus enim (ut inquit Plinius) a diuo Vespasiano interpretorios honestam quietem huic nostræ ambitioni dicam an dignitati constantissime prætulit: ad hunc inquã Macrinum hominem probitate insignem: & puritate non mediocri decoratum hanc luculentam: floridam: & bonis admonitionibus: præceptisque saluberrimis scatutientem satyram scribit. In qua non sine ingenti laudum sua rum præconio: & celebratione dicit eum esse tantæ sanctitudinis: bonitatis: & sanctimoniæ: ut nihil petat a diis quod homines latere uelit: cuius uestigia cæteri Ro. non sequentes clanculum uoce summissa: ne quispiam arbiter arbitrari queat inhonesta: nefaria: & scelerosa multa offerendo petere non erubescunt: nec ullo uiolatæ religionis timore afficiuntur. Quamobrem illos uehementi morsu lacerat: & satyrica mordacitate insequitur: ostendens non ditia: & preciosa dona: non opulentas largitiones: sed probos mores: mentem a prauis cogitationibus defecatam ab illis qui optata consequi uoluerint: ad eorum templa deferri oportere: donis enim & donorum magnificentia nõ capiuntur dii: ut homines cupidi: & auaritiæ laqueis tenacissimis impliciti: sed merula fiunt surdiores: cum solam mentem hominum: & corda purissima confiderent: quæ templa dei dicuntur affirmante Apostolo: qui ait. Si quis tẽplum dei uiolauerit: disperdet illum deus. Tẽplum enim dei sanctũ est: quod estis uos. ¶ Meliore lapillo. antiquis ex thracũ instituto. Mos fuit lætos dies albis calculis: infœlices nigris quotidiana natione signare: eo modo totum annum computantes: candidis notatos inter uitæ seriem recensebant: nigris autem signatos uitæ non esse ascribendos putabant: quem morem. Plinius lib. septimo capitulo. xl. exagitat. IO.BAP. PLAV. Donis nõ capiũt dii

SATYRA SECVNDA.

Vnc macrine diem numera meliore lapillo.
Qui tibi labentes apponit candidus annos.
Funde merum Genio: nõ tu prece poscis emaci:
Quæ nisi seductis nequeas cõmittere diuis.

Oratius: uero cum Acrone: & Porphyrione: interpretibus hunc morem cretensium fuisse putauit. Carmen Oratianum est hoc. Cressa nec careat pulchra dies nota. meliore lapillo ergo expone albo candido: & fœlici: ut dicat. Macrini natalem inter dies faustissimos: & fœlices esse annumerandum. Marullus. Hic dies nota meliore dignus leniet longas patriæ querelas. Statius: O nox erithreis thetidis signanda. lapillis. Apponit. computatione ostendit: & assignat. ¶ Annos labentes. recte labentes inquit: nam (ut ait Ouidi.) Vtendum est ætate citò pede labitur ætas. Nec bona tam sequitur: q̃ bona prima fuit: Idem. Eunt anni more fluentis aquæ: cui subscribit Orat. libro secundo Carmi. Heu fugaces posthume posthume labuntur anni. Idem libro primo. Dum loquimur fugerit inuida ætas. Iuuena. Dum serta vnguenta puellas poscimus obrepit non intellecta senectus. Annum autem: quem iurisconsulti in æstatem: & hyemem solummodo diuiserunt. Aegyptii vero in hyemem uer & æstatem: inde Mercurius lyram trium chordarum reperisse fertur: Ateius Capito a circuitu temporis putat dictum: quia ueteres an pro circum ponere solebant: ut an terminum: idest circum terminum dixit Cato. alii ab annulo: quod instar annuli in se redeat. Vnde est. Atque in se sua per uestigia uoluitur annus. sed annulum: quem græci Dactilon: nostri condulum: Condalium: & Symbolum appellant a circuitu uocitatum nemo est qui ambigat. ¶ Funde merum genio. Genius deus est: in cuius tutela: ut quisque natus est: uiuit: hic siue q̃ generamur curat: siue q̃ gignatur nobiscum: siue q̃ genitos suscipiat: ac tueatur: certe a gignendo genius appellatur (vt scribit Censorinus) Genio mero sacrificatur (vt testatur Tibullus) Oratius. Tellurem porco. Siluanum lacte piabant floribus: & vino genium memorem breuis horæ. Sane cur genio merum fundendum sit (ut hic præcipit Persius) non hostia faciendum: si quis scire voluerit: docuit Varro in eo libro cui titulus fuit Articulus: siue de numeris. Id enim moris: institutique maiores tenuisse testatur: vt quum die natali munus annuum genio soluerent: manum a cæde: ac sanguine abstinerent: ne die: quæ ipsi lucem accepissent: aliis demerent. Denique ad delii Apollinis genitoris aram (vt Timæus docuit) nemo hostiam cedebat. Genius apud Plautum sic loquitur in Aulu. Huic filia una est: ea mihi quotidie, aut thure, aut vino, aut aliquo semper supplicat: ubi perperam aliquod scriptum est: sicut in asinaria. Vides meam ante mergere: vbi nos sic corrigimus. Vides me amantem egere. ¶ Non tu prece. Vt in alios satyrica indignatione inuehatur: qui a diis multis precibus diuitias: & inhonesta: nefariaque nemine audiente petunt: Macrinum probum: modestum: & honestissimæ uitæ hominem laudat: qui ita loquebatur cum deo tanq̃ homines audirẽt: sic uiuebat cum hominibus tanq̃ deus uideret (quod Seneca: & Macrob.) faciendum esse præcipiunt: huic Macrino ac nostra tempestate qui non solum sit similis: sed eum longe virtutibus superet est unicus clarissimus. D. FRANCIscus Ruueris Reuerendissi-

Anni labuntur

Annus uñ

Genius

Mero genio sacrificabatur

Natalitia cede abstinebant

Duo loca Plauti emaculata

mus Episcopus Vgubii qui cum nihil uotis suis turpe: & inhonestum consequi a superis cupiat: est prudens moribus defecatis ornatus: frugalissimus eruditorum suffragor: pro bonum fauissor: egestosorum opilator: beneficentia: humanitate: multifaria doctrina: & imprimis religione monstrabilis quæ omnia ut eius diuinam: & insolubilem amicitiam: inirem: me tanquam quibusdam fidiculis coactum compulerunt. ⁋ Prece emaci: Precem recte appellat emacem: quia uidemur precibus emisse: quod a diis precibus rogando impetrauimus: inde precarium: de quo Titulus est apud iurisconsultum. ⁋ Nisi seductis: remotis: se motis: separatis: & in locum secretiorem abductis vbi nulli fieri possint arbitri. & testes: hoc enim significat seducere. Ouidius libro tertio Metamorphoseos. Forte puer comitum seductus ab agmine fido. Dixerat. Seductos homines appellat Pli. sequestratos a strepitu urbano: uiuentesq; in secessu.

Seducere

CORN.

VNC macrine diē numera meliore lapillo. Hanc satyram scribit ad plectrum Macrinum de bona mente: significatq; eodem illic eiusdem macrini natale esse: quem diebus lætis albo calculo more cretensium iudicat assignandum. Quod cretenses diffinientes uitam ex lætitia constare dies lætos albo lapillo: & tristes nigro iudicabant: postea facto computo lapillorum uidebant quot dies lætos in anno uiderant & eos se uixisse testificabantur: uixit annos tot durauit tot. Est autem hic sensus: in oratio Cressa ne careat pulchra dies nota: & dicit placandos esse deos non sumptuosis sacrificiis præmereri. bona enim dii hominibus sponte concedunt: derident autem eos qui putant affectum suæ malitiæ sumptuosis sacrificiis. Alloquitur Macrinum hominem eruditum & paterno affectu se diligentem: qui in domo seruili didicerat a quo agellum comparauerat inducto sibi precio aliquantulo. ⁋ Qui tibi labentes apponit candidus annos. Labentes dicit natura lubricos: ut Ouidius. Labitur occulte fallitq; volatilis ætas. Et nihil est uelocius annis. Et Horatius. Heu heu fugaces postume labuntur anni. ⁋ Apponit: autem dicit adiungit. quia ad præteritos alii accedunt. Item Hora. Et illos quos tibi depressit appono labentes. Nam est annorum epitheton: sed ad calculos redige. ⁋ Non tu prece poscis emaci. Quæ nisi seductis nequeas committere diuis. Non ita inquit poscis emaci prece: quæ nisi secrete non possunt optari propter ipsius turpitudinem uoti: sed illa scilicet aperte petis: quæ bone fidei sunt: & uotandum prece numero singulari: ut Hora. Prece quæ fatigent virgines facies minus audientem & emaci prece dixit ab emendo q; emat uotum precibus a dono corruptis diis: quia putant impia postulantes promissis uotis deorum redimere uoluntates.

Lapillus

Macrin?

Annus

Votum

IO. BRI.

Minutius macrinus

VNC macrine diem, inuenio temporibus Persii quendam fuisse Minutium macrinum Brixianum uirum magna quidem auctoritate: & singulari modestia: de quo ita scribit Plinius: patria est ei Brixia ex illa nostra Italia quæ multum adhuc verecundiæ antiquæ & frugalitatis retinet ac seruat: pater Minutius macrinus equestris ordinis priceps: quia nihil altius voluit. Allectus enim a diuo Vespasiano inter prætorios honestam quietem huic nostræ ambitioni dicam an dignitati constantissime prætulit. De hoc omnino potera intellexit. Nam inter ultima tempora imperii Neronis & prima Vespasiani: tres tantum intercessere anni: ut temporibus Persii in vrbe Macrinus equestri dignitate notus esset. Hunc igitur: ut familiarem & amicum suum diem natalem celebrantem alloquitur: eius animi candorem laudans. Et satyræ non oblitus stulta uota hominum arguit: eos in primis accusans: qui nimia auaritia obstricti: a diis nefaria & scelesta petunt: deosq; æque ac mortales muneribus capi credunt: docens deum hominum magis corde sincero q̃ auro gaudere. ⁋ Numera molliore lapillo: inter dies fœlices natalem Macrini dicit esse habendum ex thraciæ gentis instituto: quæ ut scribit Plinius: calculos colore distinctos pro experimento cuiusque diei in urnam condit: ac supremo die separatos dinumerat: atq; lapillorum computatione uitam actam cognoscit. Quod Plin. accusans inclamat. Heu uana & imprudens diligentia: numerus dierum computatur vbi quæritur pondus. Horatius tamen eam consuetudinem dicit fuisse cretensium. Cressa nec careat pulchra dies nota. ⁋ Apponit: assignat i & computatione ostendit. ⁋ Annos: Atteius capito annum a circuitu temporis putat dictum: quia ueteres an pro circumponere solebant: ut Cato in originibus oratorum. An terminum idest circum terminum. Et ambire pro circuire. Ad quod Vergilius. Respexit interea magnum sol circumuoluitur annum. ⁋ Funde merum genio. ex epicureorum sententia, qui in omni lætitia hoc agebant. Vinum promendum esse dicit & animi relaxationi operam dandam. sic Horatius. Nunc est bibendum: nunc pede libro pulsanda tellus. ⁋ Genio: Genium colere dicitur qui opera dat uoluptati & animi relaxationi. Vnde Iuuena. Genialis agatur iste dies: unde & genialis lectus dicitur qui nuptus sternitur in honorem Genii. Nam Genium appellabant deum qui uim obtineret rerum gignendarum: autore Festo. Aufustius Genius inquit est deorum filius: & parens hominum: ex quo homines gignuntur. Et propterea Genius meus nominatur: quia me genuit. Alii Genium esse putauerunt: uniuscuiusq; loci deum: ergo indulgere Genio dicimus: cum lautius uiuimus: nec naturam defraudamus. alibi Persius. Indulge genio: carpamus dulcia: & contra Terentius suum defraudans genium idest naturam suam. ⁋ Non tu prece poscis emaci: modestia Macrini lauando: satyrica indignatione in eos conuertitur: qui a diis multis precibus diuitias & nefaria petunt. ⁋ Nisi seductis: idest nisi prius precibus & muneribus captis: ac perinde deceptis. Seducere enim est decipere: alias ponitur pro seorsum ducere: & separare: ut alibi Persius. Nisi solers luxuria ante seductum moueat.

Calculi vrnam cōdebantur.

Genium colere

Genialis

Genius

BART.

FON.

VNC macrine diem: impia mortalium uota carpit: qui a diis scelesta: nefariaque petentes: frustra ingentia efferunt munera i cum non ditia dona: sed probi mores ad templa deferri debeant. ⁋ Meliore lapillo. Consuetudo fœlicium: infœlicium: vt dierum versicoloribus lapillis designandorum a thracibus autore Plin. emanauit. Eius verba e libro septimo. Ii subieci vana mortalitas: & ad conscribendam seipsa ingeniosa computat more thraciæ gentis: quæ calculos colore distinctos pro experimento cuiusq; diei in vrnam condit: ac supremo die separatus dinumerat. atq; ita de uno quoq; pronunciat. ⁋ Funde merum genio: naturæ deus humanæ genus est: cui natali die sacrificatur. ⁋ Non tu prece poscis emaci: eum laudat quod deus honesta & recta postulet. Prece emaci. Cum enim donis aliquid impetramus: id emisse uidemur. Qui uero preces ad superos cum muneribus fundunt: emaci prece poscere id dicuntur. ⁋ Seductis diuis: secreto & sine arbitris.

IO.BAP. PLAV.

CAT bona pars. sensus est. Ex magna & numerosa sacrificantium turba q̃ paucissimos inuenies: qui aperto uiuant uoto: & qui honesta: & turpia vota summissa voce: & deuoratis verbis non cõcipiant. Rogantur enim dii palam cum honesta petuntur: archanæ vero preces fiunt: cum poscimus aliquid turpe. Sene. ad Lucil. Tum scio te ab omnibus cupiditatibus absolutum: cum eo perueneris ut nihil roges deum nisi quod poscis rogare palam. Nunc enim quanta dementia est. Turpissima vota diis insusurrant. Si quis admouerit aurem conticescunt: & quod scire homines nollent: deo narrant. Bona scilicet magna. Orat. At bona pars hominum decepta cupidine falso. Salust. Bona pars militum inde discesserat.

Bonus

At bona pars procerum tacita libabit acerra
Haud cuiuis promptũ est murmurq; humilesq; susurros
Tollere de templis: & apto uiuere uoto
Mens bona fama fides hæc clare: & ut audiat hospes
Illa sibi introrsum: & sub lingua murmurat osi
Ebullet patrui præclarum funus: & osi
Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro

¶ Procerum. nobilium ro. ¶ Libabit. idest sacrificabit. Ver. Et patheras libate Ioui. ¶ Tacita acerra: tacitis uotis: demussitato susurro: nolũt enim audiri cũ peruersa præditi cõscientia sint: ob qd oculos hominũ: auresq; uitant: bona. n. cõsciẽtia turbã aduocat: unde dixit Seneca. Si honesta sunt quæ facis: oẽs sciãt: si turpia: qd refert neminẽ scire: cum tu scias. O te miserũ si cõtemnis hunc testẽ.

Bona cõsciẽtia ad uocat testem

Stimulus peccãdi est illa secreti fiducia: ubi nobiscũ dicimus. Quis. n. sciet: inqt Pli. in epist. unde aliqs uir bonus nobis eligẽdus ac semp ante oculos habendus: ut sic tanq̃ illo spectãte uiuamus: & tanq̃ illo uidẽte faciamus: magna. n. pars peccatorũ tollitur: si peccatori testis assistit. Epicurus: sic fac inqt oia tanq̃ te spectet aliquis: oia. n. nobis mala solitudo persuadet. Acerra aũt est capsula tubulata: ubi reponit̃ thus ad odora suffimẽta excitãda a græ. θυμιαματηριον: & a latinis alio uocabulo Thuribulũ nũcupata (ut scrib. Acron) Arcera uero significat uehiculũ ex tabulis: uiminibusq; cõtectũ: & undiq; munitũ quasi area quædã magna uestimẽtis instrata (ut innuit Asco.) cuius Au. Gel. & lex decemuiralis meminerunt. Haud cui promptum. sensus: non oẽs possunt præsentibus arbitris palã: & aperte celicolas: æuiternos deos adorare: qm̃ turpia: & inhonestia uota cõcipiunt: & nefanda optant: quæ homo flagitiosissimus admirare: & obstupesceret. ¶ Humiles susurros. i. depressos: summissos: & tenues: ad uocẽ modicã referẽs: uel molles: & eneruatos. ¶ Aperto. uoto manifesto: ut nõ timeas quicqd optes: poscere oĩbus audiẽtibus. ¶ Mens bona. hoc quippe uotũ tã honestũ est: & utile: ut nihil honestius: & utilius: qd optes: inueniri possit unde dixit Iuue. Orandũ ut sit mens sana in corpore sano: qd præcipit: & Sene. qm̃ inqt. M. Tul. lib. ii. de nat. deorũ. Stultitia cõsensu oium philo. maius est malũ: q̃ si oia mala: & fortunæ: & corporis ex alterẽ parte ponant̃: sapientiã aũt nemo assequit̃: in sũmis malis oẽs summus. Cebes. Cæterũ sapiẽtia dũtaxat bonum: insipiẽtia uero malũ: utq; phus lib. ethicorũ. i. Vt est in corpore uisus sic in aia mens: quã qui habet bonã ut inquit August. malus esse nõ potest Cicero in oratione de responsis haruspicũ. Quæ potest inqt homini maior esse pœna furore: atq; demẽtia: ergo si mentẽ omnibus audiẽtibus optant ro. nõ est mirũ: cũ nõ solũ sit honestũ uotũ: sed & utile. dicit̃ aũt a verbo memini: uel a græ. μενε quod est luna: quia sicut luna crescit: & decrescit ita hoium mẽtes uariis modis hebescunt: & augentur auctor August. ¶ Famã. quæ imortalis etiã tum uiuit cũ esse credas mortuã: quã qui seruassit: sat est diues: iuxta illud. Bonũ nomen multæ diuitiæ. ¶ Fidẽ. quid honestius q̃ optare: ut sit sibi fides: quæ sanctissimum humani pectoris bonũ: nulla necessitate ut inquit Seneca ad fallẽdũ cogitur: nullo corrumpit̃ pręmio: dicta ꝙ fit quod dicit̃ auctor Cicero. ¶ Hæc. fama fides scilicet petunt̃. ¶ Audiat hospes. nõ tantũ cauet a domesticis: & familiaribus: sed uult & hospitẽ audire: ut ex hoc uoto aperte: & uoce clara cõcepto bonus nõ tm̃ familiaribus: sed etiã hospitibus uideatur. Hospes aũt dr̃ & qui recipit: & q recipit̃ ut Ouidius & Tul. ostendunt. græce dicitur ξενος: unde ξενιος hospitalis: quo cognomento Iuppiter ut Dion meminit colitur: quia hospitẽ nõ negligere: & hoiem alienũ inuitare amicitiæ initium est: de quo intellexit. Verg. cum ait. Iuppiter hospitibus nã te dare iura loquuntur. ¶ Illa: quæ sequunt̃ intellige uota nequissima. ¶ Introrsum. intra se: ut nullus audiat. Oratius libro primo epistolarũ. Labra mouet metuens audiri pulchra lauerna Da mihi fallere: da sanctum iustumq; uideri. Noctem peccatis & fraudibus obice nubem. ¶ Osi ebullet patrui. Impia Romanorũ uota recenset, eorumq;: auaritiam: pecuniæq; cupiditatem nefariam insectatur: a qua adeo erant occupati adeo uinculis adamantinis deuincti adeo in mancipatum redacti: ut suorum cognatorum ꝙ parẽtũ tum corporis & animæ diuisionem optare non erubescerent: quo scelus homo uitiorum caterua stipatissimus admiraretur. hinc Odi ego aurum inquit Plautus multa multis suasit perperam. πραγματα παντα πραγτεται δια πλουτον. Inquit Aristophanes in Pluto. idest omnia fiunt propter pecuniam. μονωτατος παντων αιτιος και των κακων και των αγαθων. idest sola pecunia omnium & bonorum & malorum causa: unde non immerito aurum Metallum execrandum a Vergilio Plinio. Cæteris fames auri sacra: idest execrabilis nuncupatur. ¶ Osi. optantis est. sic Oratius. Osi angulus ille proximus accedat qui nunc denormat agellum Osi urnam argenti fors qua mihi monstret. ¶ Ebullet. idest more bullæ uanescat exeat & rumpatur. Allusio ad illud. M. Terentii Varronis illius togatorum litteratissimi: & (ut uerissime dictum est a Terẽtiano) undecunq; doctissimi celebratum: & decantatum prouerbium. Homo bulla est: eo magis senex: quo hominẽ friuolũ: momentarium: fragilem: & nugatorium esse instar bullæ repente deficientem: vt natus est significat. Bullas aũt appellamus illos tumores superaquaneos: qui repente fiunt: & repente euanescunt. Bullãtes aq̃s appellat Calphur. bullantiũ aquarũ sufflatio dr̃ Pli. eius Diminut. est bullula: quo utitur Macrobius in. vii. ¶ Pręclarũ funus. luculẽtã diuitiarũ: suppellectilẽ dicẽdo pręclarũ significat. nam sumptus funeris pro facultatibus & dignitate defuncti fieri debent: unde ait Vlpianus eũ qui in funerando locuplete modicum sumptũ fecerit contumeliam defuncto fecisse uideri. quid autem sit funus docet Donatus: sic dictum quoniã φονος λεγεται και φονος ωνικος φενω γαρ και φονευω εστι το αναιρεω. Crepet crepitum faciat: resonet cum terram rastris effodiam. ¶ Seria uasis genus est oblongum. Terentius. Releui omnia. dolia: omnes serias: cuius Diminut. ẽ. Seriola. Iulianus iuriscõsul. scri. Serias tãdiu iter Vinaria esse: q̃diu uinũ habeãt: cũ sine uino esse desierũt in eo numero nõ ẽẽ: qm̃ ad aliũ usum trãsferri pñt: ueluti si frumẽtũ i his recõdat̃. ¶ Dextro hercule

Acerra

Turibulum

Nullũ malum peius stultitia

Hõ bulla

Funus ꝓ facultatibus

Seria

Hercules deus lucri — cule.bono propitio:felici hercule:qui deus lucri est:unde uocatus est icubo:q thesauris: & lucro creditus ē incubare.Oratius in.ii.sermo.Illū ipm mercatus arauit Diues aico hercule. hūc fabulata est antiquitas (ut li.v.scribit Dio.) dixisse eos:q sibi postq̄ ad deos trāslatus eēt decimā bonoꝝ dicarēt:uitā felicē ucturos:qd & euenisse cōstat.Mlti.n.ro.nō solū mediocri cēsu:sed q ditissimi sūt hiti decimas herculi uouerūt: posteaqꝫ fortūatiores fci sua bōa ad q̄ttuor talētoꝝ milia herculi sacrarūt.de hac decima herculi dicata sensisse uidetur.M.T.in.ii.de Officiis cū ait.Vt Horesti nup prādia i semitis decumæ noie magno honori fuerunt cuius rei cām q scire uoluerit legat in pble.Plu.Præterea ēt tradit̄ fabula.Fuisse quēdā Mercenarium:qui semper herculē depcatus sit:ut sibi boni aliqd pstaret: quē Hercules ad Mercuriū dixit: & obserāiū ihe auꝝ fecit ondi:quo effoso ille eūdē agrū:in quo operā mercenariā faciebat cōparauit:& labori solito operā dedit:sic

Nulla te felix uiuit — qꝫ pbauit Mer.qd deus pdixerat Herculi Nulla re ullū posse btē uiuere:cū in eadē opa ēt post iuētionē thesauri perseuerauerit de hercule autē oia auctoꝝ uolumina loquunt̄. sed illud nunc præcipue notandum est Policianum uirum alioqui eruditissimum non mediocriter errasse: cum in ambra poematio suo Magnetem Hercu.nuncupauit.propter forsitan Pli.& Themi.auctoritatem:qui Magnetem heraclium lapidem appellant:nam ab hercule:sed ab heraclea ciuitate lydiæ:quod ex Tarræo: & Lucil.græ.auctoribus præcipitur. Græcum prouerbium est hoc. ηρακλεια λιθοσ:ταυτην ενιοι μαγνητιν λεγουσι την επισπωμενην τον σιδηρον.ηδε ετερα παραπλησιοσ αργυρω.κεκληται δε ουτοσ απο ηρακλειασ της εν λυδια πολεωσ. idest Heraclius.Lapis huc nonnulli magnetem dicunt attrahentem ferrum:est & altera similis argento. uocatur autem ab heraclea lydiæ ciuitate.

CORN. Acerra — ℂAT bona ps p.ta.li.acer.Satyrice carpit nobiles psonas:licet ad amicū scribat & cum aliud agere uideat̄ efficit:bona āt ait magna acerra pathera est i q̄ libat̄.Verg.Et plena supplex.u.a.id.⸿ Est archa curis tacita: aut p ipsi taciti:q iō palā nō errant:ne iniqua eoꝝ petitio audiat̄ iuxta principiū pars cū sacrificat nihil neqꝫ murmure:nec clā a diis petit sciēs deū nosce qbus indigeat.⸿ Tacita acer.liba.i.sine hostia aut tacita prece acer.libabit.⸿ Haud cuiuis prōptum est murmurqꝫ humilesqꝫ susurros. Tollere de templis & apto uiuere uoto.Non cuius facile est nec potes hoc inuenire in homine:ut faciat uota euidenter dilucide habita omniū notitia & testimonio difficulter potest inueniri:qui sine murmure optare:nec facile cōtingit cuiq̄ dare a diis postulare quæ petit pro his quis humiliter fundunt humiles susurros: ut Vergili.Pergentes humiles strauit pauor:idest qui ē humilium amicorum.⸿ Mens bona fama fides hæc clare:& ut audiat hospes. Hospes pro quolibet ignoto posuit:& hoc dicit mentem bonā famā fidē dare optant:ut oīs audiat præteriens:quia hæc nullum lucrū in se habent sine aliqua dubitatione peregrinis auribus cōmittūt & bene sentiunt eoꝝ mentes: & ut existimatiom eoꝝ placeāt.⸿ Illa sibi introrsum:& sub lingua murmurat osi:at ea de qbus erubescēt.ne quis audiat murmute intra suā cōscientiā celebrāt:& magis ait hoc depcatū neqꝫ ultra murmur uota ac sua tia efferūt cōscia sua deterriti hoc itra se uoto nequiore agit:ut patruus moriat̄:uel ut pecunias inueniat ut pupillus cuius hereditati ipse pximus est iterea.Ebullet patrui pclaꝝ funus.Hypalage nō pclaꝝ funus: sed qa pclarā dat hæreditatē:uel pclaꝝ funus si pueris ebullia.Ebullire pprie dr̄ expirasse metaphora sūpte a bulla q̄ aliquo uēti tenore sustētat̄ q̄ i aq̄ fit & cadētibus guttis rūpit̄:& spūs quo cōtinet̄ cōmittit̄: ex quo ēt puerbialiter dr̄ bulla:pp qd ebullit expirat:nā cū ebullit:aq̄ igit̄ subiecta altius qdā uapor ab illis elegāter emittit̄ dixit ebullet siqdē senū fata trade coquāt̄:hoc ēt terminat̄ hæredū cupiditate pcipiti.⸿ Et osi.s.r.c.a. m.s.dextro Hercule.Item optat & dum rusticum opus exercet Hercule propitio thesauros inueniat: & id cir

Hercules — ca Hercules patet:quia aur sit deus lucri:aut q diuitiæ non sine uirtutibus acquirantur:aut quia Hercules labore proprio omnia adeptus est bona.⸿ Seria:doliola:fictile doliolum.

IO.BRI. — ℂAT bona pars proceꝝ tacita.li.a.Sensus est.Multi qdē & oēs fere sacrificia diis faciūt:sed nō oēs pie sacrificāt:nec aperto & manifesto uiunt uoto:Nā q̄ turpia sunt:ea summissa uoce & murmure suppresso petuntur.Quæ uero honesta:dissimulata prauitate:clara uoce rogant̄.⸿ Bona pars:magna.⸿ Tacita.i.ipsi taciti.⸿ Acerra:uas est thurariū.⸿ Humiles:suppressos:summissos.⸿ Mens bona:fama:fides:hæc clare, subaudi a diis petunt̄.⸿ Illa.s.q sequunt̄.⸿ Introrsum.Ora.Labra mouet metuēs audiri pulchra lauerna. Da mihi fallere:da sanctū iustūqꝫ uideri.Noctem peccantis & fraudibus obiice nubē.⸿ Osi:& si optātis sunt: q̄ nunc iungunt̄.Nam singula anteponebantur:Verg.Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus. Ostēdat nemore in tanto.Ergo unum uacat quantum antiquitatem.Vergil.O mihi præteritos referat si iuppiter annos.⸿ Osi ebullet:hinc sui tpis imanē cupiditatē & auaritiā ostendit:æmulatio est Horatiana. Osi angulus ille proxi

Ebullo — mus accedat qui nunc denormat agellum.Osi urnam argenti fors qua mihi monstret.⸿ Ebullet:hunc ego locum emendauit:Nam cū oēs codices tempoꝝ fortasse & librarioꝝ culpa ebulliat legant.animaduerti ebullet legendum esse non ebulliat. Nam ebullio secundam habet syllabam longam: & geminato.l.scribitur: ut alibi Persius. Summa rursus non bullit in unda. Hoc loco uero si ebulliat legatur: corriperetur: sensus etiam nullus prorsus esset.Ebullet igit̄ legendum est: sumptum a bulla quæ in aquis instar pilæ tumescit & facile rumpitur.Ouid.Intumuit sicut fuluo perlucida cœlo.Surgere bulla solet: & simul allusit poeta ad id prouerbium quod a Varrone in re rustica recitatur.Homo balla est. Est igitur sensus. Vrinam funus patrui ebullet:idest exeat & erumpeat:quo more rumpitur bulla.Sicqꝫ formatum est uerbū ebullare. ut ampullare apud Oratium hoc uerbo usus est Celsus loquens de vrina.Si hæc crassa:carunculas quidē exiguas:quasi capillos habet:aut si bullat:& male olet:interdum quasi arenam:interdum quasi sanguinem trahit.⸿ Præ

Seria — clarum:propter diuitias eius.⸿ Seria:genus uasis fictilis.Terentius.Serias omnes releui.

BART. FON. — ℂAT bona pars:maiorē sacrificantiū numeꝝ impie uouere significat.⸿ Tacita acerra.Ipsi taciti aūt & uocem nō attollentes:ne eoꝝ nota neferia deprehendant̄.Acerra uero arcula est thuri cōdendo ac seruādo deseruiens quæ ad tēpla cū erat necessitas ferebat̄.Verg.Farre pio & plena supplex ueneraē accerra.Haud cuius promptū est nō facile cūctis est aperte superos deprecari:qm iniqua uota eoꝝ sunt.⸿ Osi ebulit: impia iniqui hois uota cōnumerat Osi autem optantis aduerbiū est.Quod cū iteꝝ repetet: cōduplicatione utitur ad maiorē effectū animi ostendendū.⸿ Sub rastro crepet seria.Osi dū terrā effodio percussa rastro seria crepitum reddat.Est antē seria uas fictile.Liuius de secūdo bello punico lib.iiii.Et in unico historio fontē: sed terra tanta ui aquam fluxisse ut serias doliaqꝫ quæ in eo loco erant prouoluta:uelut impetus torrentis tulerit.A seria quoqꝫ seriola diminutiuum exoritur:ut Seriolæ ueterem metuas deradere limum.

IO.BAP. FLAV.

¶ Pupillum ue utinam. aliud uotum: in quo optat illum: qui primus in testamento signatus est: uita spoliari: ut hereditatem consequatur. ¶ Proximus hæres. i. uicinus. i. secundus. est aūt hæres secundus: q heredi instituto substituitur. Author Boetius in comment. Topicorum. Potest enim quis in testamento (ut scribunt iurisconsul.) plures gradus facere heredum puta sic. Ille hæres esto: & deinceps inquantum uelit testator substituere potest: ut si primi non adiissent: ultimi nanciscerentur: quam consuetudinem in testamentis Romani obseruabunt: unde legimus apud Appianum. Suetonium. Cæteros Decium brutum a Cæsare in secūdis heredibus nominatum fuisse. ¶ Impello Insequor post ipsum hereditatem habiturus.

Hæres secundus

> Hercule: pupillum ue utinam: quem ꝓximus hæres
> Impello: expungam: namq; est scabiosus: & acri
> Bile tumet. Nerio iam tertia ducitur uxor.
> Hæc sancte ut poscas: tyberino in flumine mergis
> Mane caput bis: terq;: & noctem flumine purgas.

Expungo

¶ Expungam. deleam remoueam: uita priuatum reddam. a militibus sumpta translatio. Expungere enim est uerbum militare: quod significat milites ab exercenda militia repellere atq; exauctorare adempto stipendio. Milites enim punctis scripti inserūtur legioni: & iurant: ut docet Vegetius in secundo inde expuncti dicti deleti: & a militia remoti. Hinc Plautus in Curcu. Miles pulchre centuriatus es expunctus in manipulo: ubi est ante nos perperam legebatur. ¶ Namq; est scabiosus. sui uoti posse fieri compotem facillime demonstrat: cum ille: cuius uellet consequi hereditatem: scabie laboret: & biliosus sit: sed nesciebat in omni petitione non hoc solum obseruandum: ut possit prestari: quod petitur: idest ut sit possibilitas. Sed etiam ut sit res iusta: ut habeat modum petitio: ut sequatur remuneratio quæ omnia in istius auari petitione desiderantur de scabie plura Cornelius Celsus libro quinto ubi legitur ꝙ eo difficilius tollitur: quo asperior est: & prurit magis. Talem scabiem ἀγρίαν: idest feram appellant græci. ¶ Atra bile. bilis nil aliud est scribente Plinio. q̄ purgamētum pessimi sanguinis: & ideo in materia eius est: quæ multifariam diuiditur est enim bilis siue Cholera (sic enim grece dicitur) quædam Vitellina. est Rubra: est Adusta: est Prasina a uiridi colore dicta: cuius uitor prasii hoc est Marubii simillimus. est Citrina: quæ uitrea etiam dicitur Oratio splendida uocitata: est & nigra bilis: quę χαλμεταον ιιν nocatur a græcis: & Melancolia: quæ in homine exuberans gignit mentis alienationem: & quandoq; intantum animum eorum agitat: ut sibi mortem consiscant: nil potius ducant noctu uagari: in sepulchretis: & polyandriis obuersarier: sibimet ceruices rumpant: atq; precipites dent quidam atra bile erūpente in morbum comitialem excidunt. alii attoniti fiunt: super quare nobile extat Aristo. problema. Plat. in timæo Bilem morborum causam esse refert: malasq; ex noxia eius intemperantia gigni ualitudines plurimas: quæ cum expirat extrinsecus narios tumores producit: intrinsecus uero cohibita urentes: edacesq; morbos plurimos procreat. ergo posse sui uoti fieri compotem auarus coniectatur: cum scabie laboret: & atra bile pupillus corripiatur. alii legunt acri. ¶ Nerio iam tertia ducitur uxor. philocrinatos iste: & auaritiæ mancipium nihil uitio uortens: nullum facinus: perhorrescens: dummodo diuitias paret: fiat solitus: & copia pecuniarum habundantissimus uxoris mortem exoptat: & egro: molestoq; animo fert tertiam uxorē iam efferre ad sepulchrum cum ipse infelicissimus: & diis odiosus unicam nondum sepelire potuerit: ut diues euaderet. & alteram ex bonis horis: quas habent fœminæ experiretur. Omnis enim mulier bilis: est habet autem duas horas bonas: unam in thalamo: alteram in morte (ut est apud grecos) πᾶσα γυνὴ χολός ἐστιν. ἔχει δὲ τὰς ἀγαθὰς δύο ὥρας τὴν μίαν ἐν θαλάμῳ, τὴν μίαν ἐν θανάτῳ. ¶ Iam tertia ducitur uxor. ad sepulchrū: quod melius est quamq; connubiose illi copulare: unde sententia est apud græcos γυναῖκα θάπτειν κρεῖσσον τοῦ ἐστι γαμεῖν. idest mulierem melius est sepelire. quaq; ducere. h autem quod tradit Persius minime mirum est. ꝙ scilicet Nerius tres uxores sepeliuerit: & factus fuerit trigamus: quando & Hieronymus rem dictu rus inquit incredibilem multorum testimoniis approbabo. Ante annos plurimos cum in cartis ecclesiasticis iuuarem Damasum Romanæ urbis episcopum: & orientis: ac occidentis synodicis consultationibus responderem: uidi duo inter se paria uilissimorum e plebe hominum comparata: unum qui uiginti sepelisset uxores: alteram quæ uigessimum secundum habuisset maritum: & extremo sibi (ut ipsi putabant) matrimonio copulatos: summa omnium expectatione pariter fœminarum post tantas rudes quis prius sepulturæ efferret: uicit maritus: & totius urbis populo confidente coronatus: & palmam tenens: adorans q; per singulos sibi acclamantes uxoris multinubæ feretrum præcedebat. ¶ Ducit. ducere proprie funerum est inquit Seruius. Vergil. Et tristia funera ducunt. ¶ Hæc sancte: ut poscas. tradit. M. Tul. li. primo de legibus aspersione aquæ labem corpoream tolli: & castimoniam corporis præstari: unde sacra superis facturi corporis ablutione purgabantur. Verg. Tu genitor cape sacra manu patriosq; penates. Me bello ex tāto digressum: & cede recenti Ac trectare nefas donec me flumine uiuo Abluero Iuuena. Vorticibus tumidum caput abluit. ¶ Illud notum Casta placent supe. pura cum mente ueni. Et manibus puris sumite fontis aquam. Quē mortem seruat ubiq; Verg. unde post Caietæ sepulturam ad eam partem appellit: per quāq; fluuius Tyberinus amœno Verticibus rapidis &. m. s. harena in mare prorumpit. Euandrumq; petit per Tyberim: ut sacris Herculis ablutus interesse possit: & iuno non tantum in Italiam uenisse dolet: quaq; quod optato potiuntur Tybridis aluo: quo flumine purificatus possit etiam illam placare: quod minime uolebat. Cum uero inferis litandum erat: satis aptum uidebatur si apersio sola contigerunt. Verg. Sparserat & latices. s. s. a. Idem. Ter. soc. p. c. un. spargens rore leui. Dido apud eundem cum diis inferis sacra instituit ait. Dic corpus properet fluuiali spargere lympha. Idem de ænea. Occupat Aeneas aditum: corpusq; recenti spargit aquai inter genera purgationum: quibus anime purgantur est & aqua: quod indicat: Vergi. sic scribens. Aliis sub gurgite uasto infectum eluitur scelus: quod totum ab Augustino lib. xxi. de ciuitate dei copiose: & luculenter explicatur. ergo talia uota Turpia: ob scena: & nefanda concepturus: non imprudenter se abluebat: ut ita purus diis quicquid peteret consequeretur: quæ omnia diis esse ingrata ostendit Persius. ¶ Mane. de tēpore conuenit Iunena. Ter matutino Tyberi mergetur. ¶ Bis. ter q; ter. caput irrotat inquit Ouidius. at Apuleius. lib. xi. de as. au. numerum septenarium ponit: quem præcipue religionibus aptissimum diuinus ille Pythagoras prodidit. Consimiliter. lib. regum quar. Heliseus propheta inquit leproso. Vade: & lauare se

Billis

Scabies

Ois mulier habet duas horas bonas

Vnus. xx. sepeliuit uxores & unam

Sacra facturi aq̄ abluūtur

Aspsio satis erat inferis litantibus

Numerus vii. religioni aptus

Ad diuos caste adeunto

ptiens in iordane:& recipiet sanitatem caro tua:& mũdaberis.¶ Et noctem flumine purgas. quoniam q deos colunt casti:& puri esse debent:hinc lex illa Ciceronis tradita. Ad diuos caste adeunto. Hesiodus χαδ᾽ δυνα μιν δ᾽ ἔρδειν ἱερὰ ἀθανάτοισι θεοῖσιν ἁγνῶς καὶ καθαρῶς. Hieronymus. contra Ioui. nam & in ueteri lege: qui pro populo hostias offerebant:non solum in domibus suis non erant:sed purificabantur ad tempus ab uxoribus separati:& uinum:& siceram non bibebant:quæ solent libidiné prouocare:nox autem solo etiam somno dicitur polluere:& ex pollutione piaculum committi.

CORN. ¶PVpillum ucutinam quem proximus hæres impello expungam. Non utiq cuius tutor sit:sed puerum adhuc intra pupillares annos constitutum & nondum suæ tutelæ:cuius seruos hæres substitutus est effecerat: quem scabiosum bellicosumq: ideo dicit tanq̃ ex hoc speret moriturum. ¶ Expungam:proprie foras mittam tractum a militibus:qui expuncti dicuntur dum foras in militia mittuntur. ¶ Impello autem psequor. Nam & scabiosus merito sperat cum cito moriturũ:& deos precatur q illum uideant plenũ squalore: & uehemẽti colera sæpius excitari. ¶ Et acri bile tumet. i. melancolia: metaphora a bello in quo cadente qui pri

melãcolia

mus est succenturiatur seius. Itidem suscipiendis pro meritis accipiunt mercedẽ:& ptimo mortuo serus succedit. ¶ Nerio iam tertia ducitur uxor nomen fictum est nerio qdam morte coniugum locupletatus fœnera

Nerius

tor factus est notissimus. De hoc Oratius ait. Scribe decem Nerio ille inquit nobilitatur coniuges tumulando mea uxor:nec ægrotare patitur. Dies. n. ciui Romano data non ex pa ris dotata non est, si repudium nõ interueniret post mortem uxoris ad maritum pertinet. ¶ Hæc sancte:ut poscas tyberio in gut. mer. Mane caput bis terq:& noctem in flu put. Tempore hoc quo tu postulas quisquis es auarus putas te caste petere si lætus perieris propter quod nocte coitu sis inquinatus.

IOAN. BRI. ¶DEXTRO Hercule: amico & propitio quem antiquitas fabula est:ut scribit Diodo. dixisse q sibi postq̃ ad deos translatus esset decimam bonorum d carent uitam fœlicem uicturos. Quod & euenisse constat. Multi enim Romanorum nõ solum mediocri censu: sed qui ditissimi sunt habiti decimas Herculi uouerunt. Lucullus romanorũ ferme ditissimus: æstimatis bonis decumam Herculi partem dedit: epulas præbens cõtinue ac profundens multa. Templum insuper iuxta Tyberim egregium Herculi condidere Romani in quo ex decimis sacra deo offerunt: æmulatio est Horatii. Diues amico Hercule. ¶ Impello. i. insequor ut proximior. ¶ Expugnam deleam: ex hac uita auferam: tractum a militibus: qui cum a militia remittuntur expugni dicuntur. Namq & scabiosus: lepide naturam auari exp̃ssit. qui dum auide hæreditatem expectat: hæc sibi cõ

Scabies

miniscitur. Scabies auctore Celso durior cutis rubicunda: ex qua pustulæ oriuntur quædam humidiores: q̃dam sicciores. Exit ex quibusdam sanies: fitq ex his continuate exulceratio pruriens: serpitq quibusdam cito: atq in aliis quidem ex toto desinit: in aliis uero certo tempore anni reuertitur: quo aspior est quoq prurit magis: eo difficilius tollitur. ¶ Acri bile hanc græci coleram nominauerunt cõe. i. stomachi. atq intesti

Colera

norum uitium: supra enim infraque erumpit: primum aquæ similis, deinde ut in ea recens caro lota esse uideatur. Cornelius Celsus. Is uero qui nauigauit: & nausea p̃ssus est: si multam bilem euomuit: uel abstinere cibo ebet: uel Paulum aliquid sumere. ¶ Nerio iam tertia ducitur uxor. auarus nimia auri cupiditate in omne scelus reuocatur: nam ita hoc intulit poeta: ut ostẽdat auarum cogitare: & repetere quæ ab aliis ad opes acquirendas turpiter facta sunt quasi non turpe futurum sit si: & ipse idem fecerit. Sensus ẽ igitur. Nerius iã tres uxores sustulit: & ita locupletatus est. Ducit: uerbo funebri usus est. i. ad bustũ fertur. Iuue. Ducit irati plaudẽdũ funus amicis. Verg. Et tristia funera ducũt. ¶ Nerio nomen improbissimi hois: quem sibi imitandũ præponit auarus. ¶ Mane caput: purgabant antiq si quo piaculo essent polluti: sulphure: aqua: & igne. Ouidius. Terq senẽ flamma. ter aqua: ter sulphure lustrat Iuue. Ter matutino Tyberi mergetur. ¶ Et noctem flumine purgas: qui dicitur etiam nox solo somno polluere: & ex pollutione piaculum committi: Vergi. Vndam de flumine palmis Sustulit.

BART. FON. ¶DEXTRO Hercule. Bono & ppitio. Sic Verg. Et nos & tua dexter adi pede sacra secundo: nõ solũ aut ẽ Mercurius: sed ẽt Hercules lucro pẽst. Hora. in sermo. Diues amico Her. Ob eam uero cãm thesauris pẽst: quod intentos q̃stui multos labores incõmodaq subire necesse quẽadmodum nõ sine magnis difficultatib⁹. Her. iniunctos labores exclamauit. ¶ Expungam: per mortem extrudam atq amoueam. ¶ Namq est scabiosus: ostendit eum facile mori posse: qm̃ bili scabie p laboret: Scabies uero: ut Celsus in quinto refert. Est durior cutis rubicunda ex qua pustulæ oriuntur: quædam humidiores: quædam sicciores exit ex quibusdam sanies: fitq ex his continuate exulceratio pruriens: serpitq quibusdam cito: atq in aliis quidem ex toto desinit: in aliis uero certo tempore anni reuertitur: quo asperior est: quoq prurit magis. eo difficilius tollitur. ¶ Acri bile: bilis quæ a græcis colera dicitur Landino auctore secundo de anima libro. Sanguinis spuma uideri potest quæ ita rubet: ut est in candore ignis deflectat corpusq optime nutrit. Sed hæc bona est: ipsumq sanguinem acuit: uerum huic aduersa & noxia: de qua Persius loquitur. duplex est aut enim bilis corrumpit cũ alio se admiscente humore adulteratur: aut ipsa sponte a se degenerat: sed cum aliis miscetur: uel pituitæ: uel bili atræ miscetur. Si pituitæ: tunc uel bilis tenuior est: & calorem citro similem reddit. unde eam citrinam dicũt: uel crassior bilis est. uitellinaq dicit: quod oui uitellũ repræsentet. si atra bili: tũc ita bilis aduritur ut rubeat: a quo colore rubra cognominat. Cũ uero ipsa bilis sponte sua per se corrũpit: aut uiridis: herbaceaq est: & prassina a succo passii herbæ dicit: aut Aeneæ erugini similis est: & zinaria a colore denominat. Zinam enim arabes æris eruginem uocant. Cæterũ noxia ipsa bilis: ut Celsus in quarto uolumine refert: cõe stomachi atq intestinorũ uitiũ uideri potest. Nam simul & deiectio & uomitus est: præterq hæc inflatio est intestina torquent bilis supra infraq i ũpit: primũ aq̃ similis: deinde ut in ea recens caro lota eẽ uideat: interdũ alba: nonnũq̃ nigra uel uaria. Ergo eo nomine morbũ hũc coleram græci nominarũt. Præterea uero quæ supra comprehensa sunt: sæpe etiam cura manusq contrahũtur urget sitis: anima deficit: quibus concurrentibus nõ mirũ ẽ si subito qs moriat. ¶ Nerio iam tertia ducit uxor. Vxoris mortem exoptat: sed non sine indignatione prõũciandũ: quod cũ Nerio iam tres uxores perierint: suam sibi quam unicã habuerit sepelire non liceat. Ducere uero proprie funerũ est. Vergil. De apibus. Exportant tectis: & tristia funera ducũt. Nerius aũt fœnerator apud Hor. in Ser. est ut scribe decem. Nerio non est satis. ¶ Hæc sancte ut poscas. Impie uouentium improbitatem ostendit: qui nocturnas pollutiones fluuiali aqua expiantes tali lustratione perfecta se pie ac sancte a diis posse aliquid exposcere iudicabant.

CHEVS age rñ. ut ostendat talia: ut obscena: turpia: & facinorosa deos nõ flectere: sed potius ad iram: & IO.BAP.
indignationẽ cõtra mortales puocare: interrogat Persius nõ sine stomacho auarũ: ut dicat: quid sentiat: quã PLAV.
opionẽ de Ioue habeat: an credat illũ esse alicui homini pietate: sanctitudineq; postponendũ: qd neget neces
se est: tũ cũ hõ sceleratissimus nequeat hoꝝ uitia: & turpia uota tollerare: Iouẽ maximã Iram cõcipere: indi
gnationem: & totũ in fermẽto esse concludet. ¶ Quid sentis de ioue: quã opinionẽ habes: qđ iudiciũ de Ioue
affers: illum ne malũ an bonũ existimas: quasi dicat es ne tam insanus: & a uia recta delyrans: ut Iouem opti-
mum maximũ esse oĩbus hoĩbus meliorẽ: odioq; talia infanda. turpissimaq; pseq nõ sit tibi explo
ratissimũ. ¶ Hũc. Iouem. i. praeponere. pietate: san
ctitate: iustitia. Cui nã: auarus loqtur. ¶ Vis sta-
io: inqt Persi⁹ hoĩ petulãti: oĩumq; hoĩum: quos
terra sustinet: neqssimo. Heres. dubitas Iouẽ sta-
io pponere: tanq̃ ille hesitaret. q. d. nõ est dubitã-
dum q̃ Iuppiter illi nõ sit pponẽdus. Fuit Staius
Albius oppianic⁹ uir sceleratissimus: & nocẽtissi
mus: pib⁹ Ciceronis: q cluẽtiã uxorẽ: & C. Oppia
nicũ fratrẽ: & eius uxorẽ grauidã iam apptopin
quante ptu ueneno sustulit: ut mulier: & qui erat
cõceptus necaret. Asiniũ item larinatem adole-
scẽtẽ pecuniosum Romã blãdicijs allectũ Aruli
opa interfecit: q postea accusatus ab Auloclũen

> Heus age responde: minimũ ẽ qđ scire laboro
> De ioue quid sentis? est ne ut praeponere cures:
> Hunc cuiq̃? cui nã? uie staio? an scilicet haeres
> Quis potior iudex puerisue quis aptior orbis
> Hoc igitur quo tu iouis aurem impellere tẽtas
> Dic agẽdũ staio: proh Iuppirer o bone clamet
> Iuppiter at sese non clamet Iuppiter ipse.
> Ignouisse putas quia cum tonat ocius ilex
> Sulphure discutitur sacro quam tuq; domusq;

tio scaleno cõdemnatus est: & si unũ ex iudicibus pecunia corrupisset. Quis potior iudex orbis? utilior me-
lior: eligibilior. Orbus pprie dicitur qui lumẽ oculorum amisit: quasi amissis orbibus pp rotunditatem ocu- Orbus
lorum: hinc per met. Orbi dicti quicũq; aliqua re cara priuati sunt: ut parentes liberis: quasi oculis priuati
quos in magna fuisse estimatione legimus apud Pli. ubi ait Orbitatẽ in auctoritate summa: & potentia fuis-
se: & captatione in q̃tu fertilissimo dicitur: & ecõtrario orbus: quẽ uulgo Orphanũ uocãt: hoc est filius parẽ Orbitas i
tibus priuatus: Terẽtius. Orbo q pximi sunt uxorem ducant. in quo significatu hic accipiendũ est: & est sen- auctorita
sus cũ ironia. Meliorẽ pupillis patronũ: & iudicẽ staio inueniri neminẽ. ¶ Hoc igiẽ staio. sensus est. si staius p te
fligatissimis: & pditissimis morib⁹ uir audita tuoꝝ uotoꝝ: q̃ ad deos facis: turpitudie: ob facinoris grauita-
tem atonitus: & indignabundus ph Iouem exclamaret: est credendum qñ talia in tẽplis murmurillo tenui su-
surras Iouẽ nulla indignatiõe cõmoueri. nemo. n. queq̃ amare põt: quem e flagitio senserit obnoxium: ẽt si ipse
oino bonus nõ sit. ¶ Impellere. flectere. impello pprio est urgeo. Verg. ferte citi flãmas: date tela: ĩpellite re- Impello
mos. unde p flectere ponitur: qa pcibus urgẽdo flectimus deos: uel hoĩes: & impetrabiles efficimur. Agedũ.
dum parelcõ. & est hortãtis. Catullus. Dic agedũ nobis. Clamet. pp nefandã uoti tui atrocitatẽ. At sese nõ cla
met. Iuppiter summa bonitas: & sanctitudo ex impia uoti tui turpitudine indignationẽ nõ ꝯcipiet: cũ eius tã- Ira cadit i
ta sit atrocitas: ut ẽt sceleratissimus cõmoueaẽ. & ita oñdit deũ ipsis hoĩum uotis stomachi: atq; irasci: qđ uerũ deum
esse dubitat nemo. nã in deũ (ut ait Lactãtius) cadit ira ne sit imobilis: est. n. necessariũ: iustũ (ut pipatetici: ec
clesiastici q̃ scriptores autumãt) uti ira aduersus minores: cuius effectus nobis datus ẽ ad coercẽda peccata
eorũ: qui sunt in nr̃a ptãte: ut filioꝝ: uxoris famuloꝝ: q artiore disciplina ad pbitatẽ formãdi sunt: quorum
aetas nisi cohibeaẽ licẽtia fiẽt deteriores: & ad oẽ flagitiũ: facinusq; pcipites ignouisse putas. tacitae obiectio
ni rñsio in hunc sensum: nõ debes existimare Iouẽ nõ tibi eẽ iratũ: quis illex potius q̃ tu domusq; tua fulmine
iouiali corripiaẽ: qñquidẽ raro teste Hora. añcedẽtem scelestũ deserat pede poena claudo. Poenae. n. malefi- Poenę cur
cijs aliqñ serae occupato Deo in tãta mole nõquã tñ irritae sunt (ut scri. Pli.) nã cõtẽni numẽ olympi haud i- serae
pune sinẽt superi scelera ipia q̃q̃ distulerint (ut canit Homerus) quinimo lẽto gradu (ut Vale. uerbis utar) ad Nemesis
uindictã suĩ diuina pcedit ira: tarditatẽq; supplicii grauitate cõpensat. Tibul. flosculus poetaꝝ. Ah miser: & iuxta pe-
si quis primo periuria celat Sera tamen tacitis poena uenit pedibus. hinc Dii lanatos pedes hr̃e dicunẽ. Pro- des gradiẽ
uerbiũ est apud grae. cuius mẽtio fit apud Suidã νεμεσις παρὰ πόδας βαίνει. i. Nemesis iuxta pedes gradi- Ilex
tur: quo significaẽ sontes celeriter puniri a Dea nemesi: quã ἀλαζόνων τιμωρὸν. i. superboꝝ ultricẽ uocitãt.
Magna est ira Dei: qñ peccatoribus nõ irascitur deus inqt Hiero. ad castruciũ. ¶ Ilex arbor ẽ glãdifera: cui⁹ Flumina
glans suẽ facit angustã: nitidam. Strigosam: ponderosam. est. n. breuior: & gracilior: quã homerus acylon ap
pellat auctor (pli. in. xvi.) ¶ Sulphure sacro. i. fulmine odorẽ sulphuris redolẽte. fulmina dñr manubiae: de q-
bus haec in integris Pompei exẽplaribus leguneẽ. Manubiae Iouis tres eẽ credunẽ quarũ unae sunt minimae: q̃
maneant: placeataeq; sit. Alterae quae maiores sint: ac ueniant cũ fragore: discutiãtq;: aut diuellant. unde di-
xit Persius significantur discutitur. ¶ An qa nõ fibris. epigrãma graeci poetae est luculẽtissimũ: in quo osten-
dit Deos uitiis: & sceleribus non oblectari: q̃uis sceleratos & facinorosos homines a periculis qñq; subdu-
cãt: qđ qa cũ Persio ꝯuenit. & est elegãs subiũgere collibuit. ἀνδροφόνῳ σταθρον παρὰ τειχίον ὑπνώοντι. νυ
κτὸς ἐπιστὰς τῷ ναὶ φασὶ σάραπις ὄναρ καὶ χρησμῳδεῖσαι κατακείμενος οὗτος ἀνίστω. καὶ κοιμῶ μετα
βὰς ὦ τάλας ἀλλαχόθι. ὃς δ᾽ ἐξυπνισθεὶς μετέβη. τὸ δ᾽ ἐσαθρὸν ἐκεῖνο τειχίον ἐξαίφνης εὐθὺς ἐκεῖ- Exẽplũ la
το χαμαὶ σαθρὰ δ᾽ ἐκεῖθεν ἔθυε θεοῖς χαίρων ὁ κακοῦργος ἥδεσθαι νομίσας τὸν θεῖον ἀνδροφόνοις. ἀλλὰ ὁ tronis
σάραπις ἔχρισε πάλιν διὰ νυκτὸς ἐπιστὰς κήδεσθαι μ᾽ δοκεῖς ἀδίκων εἰ μὴ σ᾽ ἐμέληκα θανεῖν θανά-
του μὲν ἀλυπὸν ὑπεξέφυγες σταυρῷ δ᾽ ἴσθι φυλαττόμενος. homicida inqt: & uiarũ obsessor strauerat
se apud maceriam fragilem: hũc serapis in somnis admonuit surgeret: & hinc se q̃ procul transferẽt: qđ cũ la-
tro effecisset subitario lapsu ruẽte piete icolumis euasit. Supbiebat demũ credẽs furtis oblectari serapĩ: cui
deo: nõ furtis inqt delector: sed ppea te seruaui: ut te cruci cruciabiliori morti reseruarẽ. sensus aũt Persii ẽ.
Iõ credis ipune tibi oia scelera licere cõmittere deo annuẽte. qa nondũ Iuppiter iaculatus e nubibus ignem
fulmine te rapuit. q. d. falleris. nã quẽ aut uitiis q̃si maculis iustũ: corruptũq; inuenerunt ad suppliciũ seruant
dii inqt Apol. apud Philo. & nullo modo licet mentem Iouis effugere (ut canit Hesiodus.)
CHEVS age rñde minimũ ẽ q̃ scire laboro De Ioue qd sentis: Ad auaꝝ dicit poetã ueteꝝ taliũ editorem CORN.
nec te pigeat uno uerbo. ¶ Minimũ ẽ qđ scire laboro. i. qđ cõsulto te ioue illũ quẽ postulas talia qualem esse

putas. Excordē & demētē eē qa assentit hmōi ꝑcibus ac ꝯsentit.¶ Est ne ut ꝑponere cures? Hūc cuiq̄: cui nō/ uis staio? nomen fictū quō supra Nerio. Elius staius in humano iudicio: & cōsortio sedet: q pecuniā a reio & accusatore accepit. decepit utrūq̄: erat ergo inter notissimos ciues. Pōt Iuppiter ergo uel hoc melior uideri. an ēt in hoc dubitas qs posset eē melior iudex Iuppiter. an Statius: an adhuc dubitas Staio ꝑponere Iouem Elige tibi quēuis pessimū cui dicas anponēdū Ioue in bonitate ai Stat⁹ aūt ꝑtor tutelarius fuit: gutta & al/ bus: & cæteri ꝑpositi fuere iudices q in iuniano iudicio corupti opiū armiū dānauere. Hęc igif quo tu Iouis aūt ipellere tētas.¶ Dic age dū staio proh Iuppiter o bone Iuppiter ipse. Sēsus ē. s. ille staius comessor oium innocētiū nō ꝑt sine iracūdia hæc se postulāte audiri: sed stati dicet o Iuppiter: & ipm iuocauit Ioue: quē tu nō credis ꝑfidia moueri. Clamitat tāq̄ de iportūo. Nā & mali sentiūt qd turpa & nefariū & aspnanf ubi ipso/ rū nō interest. Referūt aūt hæc ad uota q̄ ad funus patrui & pupilli ptinet ad sese facere exit: Sēsus aūt ē. Io/

Fulmen ui nō uī iportunū qd staio uī: ignouisse putas.¶ Quia cū tonat oci⁹ ilex sulphure discutif sacro q̄ tuq; domus

Sulfur q;. An putās Ioue ꝓsecutū ueniā tuæ petitiōis: qa tenet dū fulmē ex eo. n. qd seqf intelligif qd ꝑcedit fulmē

Ergena enim sulfur seqtur: ut Vet. & circūlate loca sulfure fumāt: qa dū fulmē occiderit: loca uicina odore sulfuris repleta sunt: un saciq; Ergēa aruspex peritissimus fuit: aut ꝓ quolibet posuit. Nā & rusticū nomen est.

IOAN. ℭHEVS age rñde: hæc interrogatio eo tēdit: ut ostēdat talia: ut turpissima diis minime grata ac iō eos ira/

BRI. sci.¶ De Ioue qd scis? q. d. credis ne hæc deo placere? i. nō scis Ioue iustū eē: & ei res nefarias displicef?¶ Est ne ut ꝑponere cures hūc cuiq̄. i. an nō debes Ioue pietate & iustitia oib⁹ anferre?¶ Vis staio? Staius albi⁹ op pianicus uir fuit sceleratissimus & nocētissimus tpibus Ciceronis: q Cluētiā uxorē: & C. Oppianicū frem & eius uxorē grauida iā appropinquāte partu ueneno sustulit: ut mulier & qd erat ex frē cōceptū necaref. Asi/ niū iē Larinatē adolescētē pecuniosum Romā blāditiis allectū Atulu opa iterfecit. Qui postea accusat⁹ ab Aulo Cluētio Scaleno uni ex iudicibus grādē pecuniā dedit: & tn̄ cōdēnatus. Hic ergo ꝓ scelesto hoie Staiū posuit uitæ argm̄ hoc sit certe o auare si hęc uota q̄ ad deos facis: Staio nocētissimo & ꝑfido hoi diceres: Stæ ius ueluti uetorꝫ turpitudine attōitus Ioue iuocaret. Nā & mali sentiūt qd turpe & nefariū sit: idq; plærūq; il lis displicere soler. Erit igif sensus hoꝫ sex carminū. Ioui ut iustissimo turpia non uidebunf: quæ Staio homī ni nocentissimo displicebunt: eritq; argumētū a minori ad maius.¶ Quis potior iudex: ut sit sensus: Iuppiter quidem iustior oino est.¶ Pueris orbis: orbus dicitur quicūq; aliqua re chara priuatus est.¶ Proprie autem parens amissis liberis. quasi amissa luce oculoꝫ Cōtra: filius ēt dr̄ orbus q priuatus parentibus. Teren. Or/ bæ: q ꝓximi sunt: iis nubāt: inde est orbitas & uerbū orbare.¶ Hoc igitur. s. uotū tuum ¶ Clamet: uoti atro citate.¶ Se ie nō clamet Iuppiter ipse Deū ōdit irasci iniqs uotis hoium.¶ Ignouisse putas: tacitæ obiectio ni pet ironiā occurrit.¶ Sulphure discutif sacro. i. fulmine. Nā fulmina & fulgura quoq;: ut scribit Pli. Sul/ phuris habent odorē: ac lux ipsa eorum sulphurea est Vir. Et late circum loca sulfure fumant.

BAR. ℭHEVS age rñde: iterrogatiōe graui & cōcinna ait existimas: ne Ioue optimū maximū hoie aliquo melio/

FON. rem esse. Si hæc eadē q̄ Iouem rogas ab ipso mortali hoie peteres: ille q̄tum uis impius ad hæc uota tua ne/ faria Ioue iuocās exclamaret teq; iniquū esse atq; impiū iudicaret. Quāto igif magis hoc idē faceret Iouem censendū est. Tu uero qa Iuppiter dū ab eo hæc poscis: neq; ad seipsum exclamat: neq; fulmine te domūq; tuā ꝑcutit eū tibi ignosceret: tuasq; ꝑces ac uota admittere putas?¶ An. s. hæres: dubitas ne Staio Ioue ꝑpo nere.¶ Quis potior iudex: ironice de staio hæc loqtur. Tacite. n. satyrorum more eū ꝑp auaritiā non recte iniam ferreq; pupillosq; fidei suæ cōmissos spoliare significat.¶ Pueris orbis: pupillis q parētibus quasi lu/ minib⁹ priuati sunt. Proh iuppiter. Cōduplicatio atq; exclamatio summa arte confecta est. Votorū. n. atroci tas tāta erat: ut oēm auditorē q̄uis sceleratū & ipiū cōmoueret. Ergo ad significationē indignatiōis exprimē dam Ioue cōpellat.¶ Ignouisse putas. Temerariā cōfidētiam turpiter uouētis reꝑhēdit: q Iouem sibi ignouis se putat: quia fulmine ilicē potiusq̄ se percusserit.¶ Sulphure sacro. Fulmine odorem sulfureum redolent.

An quia non fibris ouium ergénaq; iubente
Triste iaces lucis euitandumq; bidental
Iccirco stolidam præbet tibi uellere barbam.
Iuppiter: aut quidnam est qua tu mercede deoꝫ
Emeris auriculas: pulmone & lactibus unctis.
Ecce auia aut metuens diuum matertera cunis
Exemit puerum: frontemq; atq; uda labella.
Infami digito & lustrabilibus ante saliuis

IO. BAP. ℭFibris ouiū. ouē græ. προβατον appellant:

PLAV. un̄ piscina ꝓbatica: q̄ oues labanf: dicta ē i euāg.

Melotes μηλον. alio uocabulo græ. quoq; nūcupat ouem:

uestes un̄ melotes uestes ex ouinis pellib⁹ factę. Apicas

Ouis uocat oues qb⁹ nudus ē uēter: & sine lanicio: q̄s dānāt: de fibris alibi plura. dicta aūt ouis a græ.

Lucus οισ itur posita u pp hiatū.¶ Ergēna iubēte. iubē te sacerdote: & fulguꝫ cōditore.¶ Triste. malis & iauspicati ois. Ora. triste bidētal Mouerit ices/ stus.¶ Lucis. i qbus sæpiscule fulmia cadere cō/ sueuerūt. scribit Stra. o tēpla lucos uocari a poe tis: existimanf luci religione quadā ibuti. ut pote deoꝫ domicilia: qd testaf Ci. in Ver. dictus luc⁹ a cōtrario (ut Ser. Hiero. & Qui. tradiderūt.) Euitādū bidētal. scribit Sene. priscos Roma. cū crederēt nisi fa to fulmia nō decidere cesis uictimis: extructisq; aris: adhibito sacerdote uelut i ꝓcuratione maloꝫ illa cōde re. dñr aūt cōdi quotiēscūq; pontifex dispsos ignes i unū redigit: & q̄dā tacita ꝑce locus aggestiōe cōsecraf, Lucanus. Arūs dispsos fulminis ignes colligit: & tacita terre cū murmure cōdit. Datq; locis nomē: sacris tūc admouet aris. Electa ceruice marē: nā disciplinæ hetruscoꝫ periti haruspices adducti romā certis tpib⁹ trāsfi/ guratis fulminib⁹ in lapides: & ifra terrā recōditis ꝓ eius rei apparatū oues imolabāt: eūq; locū sicut qdam

Bidental fulmē Bidētal appellabāt: qꝫ ubi deciderat fulmē bidētes mactarenf: uel qꝫ ipm fulmen duos hr̄et dētes: aut certe qꝫ is loc⁹ scdo ꝑcussus fulmie ab haruspicib⁹ cōsecraref: q expiari nō poterat nisi imolata qualibet ho/ stia. eūq; locū calcari nefas fuit: un̄ dicit Per. euitādū. Stolidā barbā. Iouis stolidi. talis. n. crederef si barbā

Vellere uellicare tibi cōcederet. i. si eo uolēte qcqd optares turpe & flagitiosum cōseqreris: Vellere aūt barbā irrisio

barbā irri nis signū ē: un̄ uellūt tibi barbā lasciui pueri inqt Ora. in prio sermonū.¶ Aut qdnā ē qua tu mercede. Illos

sionis irrisiōe ꝓsequif: q deos capi munerib⁹ existimāt: neq;. n. hmōi ē dei natura auctore Platone ut dicaf munerib⁹ queadmodū in ꝓb⁹ fœnerator. nec q̄rūt du ꝑciosa i sacrificiis: sed mētē sacrificātis: ut ēt docet Ora. Pręterea ōndit se sentire nō carne opus eē ad placādū cœlestē maiestatē: sed mēte sancta: & iusto aio: & pectore: qd ho

nestate naturali sit generosum Haec religio coelestis ē:nō q̄ cōstat ex rebus corruptis:sed uirtutibus a:i:q ori ture coelo:ut iquit Lactā.in sexto.)Ouidius.Nō boue mactato coe.estia nuia gaudent.Sed q̄ pstāda est & fi de teste fide. Emeris auriculas:deoꝝ.s.ut ad tua uota flectanť:& te reddant ex oi pte ipetrabilē:q̄ illis tā q̄ esurietibus optimas:& pingues hostias mactasti:qd ecclesiastici scr ptores repħēdūt.& uehemētissime clau stris eloquētiæ reseratis insectātur:& merito.Quid.n.coelestis i se boni pōt hr̄e fecudū sanguis effusus:quo aras inquināt:nisi forte deos existimāt eo uelci:qd hoies aspernātur attingere. Lactib⁹ unctis.i.intestinis pinguibus.lactes.n.auctore Marcello sūt intestina ... (ut scr.Priscia.)cuius singulare ē hęc lactis:quo uocabulo Titinius:Pōponius cæteri utūtur:Plau.in Curculio.Ita uacuitate cibi uenio laxis la ctibus.Idē in pseudulo Agninis lactibus uinciēdū eē dixit.fugitiuū tanq̄ escaria uincula cæteris sint ualētio ra.Pli.li.xi.ut sentire lactes dici tm̄ i ouibus:& hoibus cō ait.Ab hoc uetriculo lactes in oue : & hoie:p quas labif cibus.Murenaꝝ tm̄ lactes dixit Sue.in Vitellio.Sptianus ēt scribit Mutenarū lactibus:& lupoꝝ in me diteraneis oris Heliogabalū pauisse rusticos suos.Illud mirū Theodoꝝ gazā p Mesenterio lactes interpre tari:cum utriusq; linguæ fuerit cōsultissimus:nisi quispiam suspicetur partem:& id quod continetur pro eo qd continet acceptum.etenim Mesenterio lactes inuoluunť:ut a spinæ cōtactu duro munitiores magisq; fe ctos reddat. Ecce auia.uanā feminarū supstitionē & uota inānia:& nugatoria repħēdit:accusat.& amaru lento uersu isectaťq̄ nō mēte sanā:nō bonos mores:q̄ nō mius hoi q̄ uirtus decori hñtur:nō uirtutes:nō deni q; multaꝝ reꝝ cognitionē filius exoptabāt:sed opes imodicas:iugera patētissima:& regē regiaᵃq; & puella rū oium amores pcabanť:Ignatæ misellæ:& delirātes mulierculæ diuitias multis exitio fuisse:honores cō plures pessūdedisse:regnoꝝ scepenfero exitus eē miserabiles:cōnubiaq; funditus nonnūq̄ domos euertisse: hinc Socratis illud uerissimū sapiētiæ quasi quoddā terrestre oraculū:nihil ultra petēdū a diis imortalibus arbi trabať q̄ ut bona tribuerēt:cui & Apollōius Thyæus(ut est apud philo.)obtēpabat:dū oraret sic dicēs Dii bona p̄state mihi petēti:mala aūt petēti remouete:& nō petēti:quā sniam est distichon græ. ... .i. Iuppiter rex bona qdē nobis cōcede pcātibus:& nō pcātibus,mala aūt et pcātibus amolire.Matertera:ē mr̄is meæ so ror(ut inquit iurisc̄ō.) ... græ.nūcupata. Cunis.Cūas appellamus lectulos:ubi icrepūdiis hoc ē linteolis:uestib⁹:bullis:fasciolis & id genus cæteris puellos nutricare cōsueuerūt:q̄ & cunabula dnr quasi cynabula.... græ.ē.eniti.Inde cunabula p primordiis aliaꝝ quoq; reꝝ usurpanť.Ver. Apu. Iu rescōsultis:Cicerone:Hiero.cæteris.Fortūatiāus:Cūabula uerboꝝ dixit p origiūb⁹.Cuninā deā prisci co luerūt:q̄ ifantiū cunis siue cūabulis psidebat. Vda,madida:hūida.Ora.Nūc i udo ludere cū uitulis saluto prægestiēris.Ver.Verē madēt udo.Infami digito.i.turpi:& famoso Mediū itelligit:q & Verpus dr̄ a uerrēdo podice.Iudæi.n.patiunť hemoroidas hoc est sanguis fluxū:hoc digito utunť uerrendo podicē:unī & ipsi uerpi (ut qdā sentiūt)aliqñ uocitari inueniunť.Idē dr̄ ob eādē cām ipudicus:& ifamis.Mat.Ondit digitū:sed ipudi cū Alconti Dasioq; Symachoq;:uel q subductis duobus utriq; digitis:& medio ptēso priapū formare uide bātur:& p ignominiā pferebant.Mar.Rideto multū q te sextile cynedū dixerit:& digitū porrigito mediū:ex quo autūo me iā repulisse:qd eruditissimi usq; ad sudorē q̄siuerūt:quare.s.potius infami digito q̄ aliis hāc ue tulā usam fuisse dixerit Persius:ut pueꝝ explaret:& ab eo fascinatiōes amolireť.Lego apud Pli.hæc uerba. in.xix.Quā rē comitata ē:& religio qdā hortoꝝ & fores tm̄ cōtra inuidētiā fascinatiōes dicari uidemus in remedio saty.signa:qq̄ tutellæ ueneris assignāte Plau.ubi p saty.signa intelligo nemo refragāte Priapū:quē deū fascinationū calamitates phibuisse gentiliū credulitas autumauit.dixit ergo ifami digito:qm̄ hic digit⁹ protensus & cōplicatis aliis Priapū(ut dictum est)representat fascinationum auerficatorem.græ. Sphace los dicif qa(ut possumus cōiectari)sphacelos apđ græ.morbus ad os penetrās uocaf:ut ita dicat iste digitus medius:qui morbosus est:& noxius:ut pote quo noxia notareť.Lustralibus ante saliuis:expiatoriis. Sali ua.n.hois efficaces habet usus.Ita despuimus comitiales morbos:hoc est contagia regerimus:simili modo:& fascinationes repercutimus sinistræ dextræq; claudītatis occursu.Au.Pli.Varro ēt tradit nūc esse paucos in helespontum circa pariū:quoꝝ saliuæ cōtra ictus serpentiū medeātur.Saliuā ueteres pro succo accipere cō sueuerunt qnq;:hinc Saliuarū Pli.& Col.potionis genus est:quo Veterinarii : ac Mulomedici utuntur græ. ... uocant:Pli.tn̄ codices pleriq; hñt salinati.a saliendo dicitur q i ore saliat:& crescat:uel q fere salis saporem habeat.Saliuam uirginem dixit Aug.quæ ieiuno stomacho manauit Lustrare aūt hic explare : & purgare significat:unde lustratus:purgatus:expiatus:& lustricus dies:quo infantes lustranť:& nomen acci piunt. Expiat.purgat.Impiare est maculare:cōtaminare:imputare.L.Apu. Inhibere cohibere:frenare: compescere.Sueto.in Calig.hic tūc qdē inhibere poterat.Pli.iu.ix.Mulæ calcitratus inhibetur uini crebrio re potu.Idem.xxviii.Hoc cinere poto ppuria uirorū eiusdē aspersu feminaꝝ libidines inhiberi:quē locū mē domi castigabis si nō ppuria:sed propudia scribes.Perita:docta:scia:consulta.

Nō boue: sed fide gaudēt dii

Lactes

Regnorū exit⁹ mise rabiles

Cunæ

Cunina Dea

Medius di gitus q̄re infamis

Sphace los

Saliua

Saliuariū

CAN qa nō fibris ouiū ergena iubet. Triste iaces lucis euitāddq; bidētal.Iccirco stolidam pbet tibi uellere barbā:id dicit:putas deos tuoꝝ sceleꝝ obitos.qa nō iaces fulminatus in lucis:bidētaliū i usu fuit: ut augu res uel auspices adducta de arūpia certis tpibus fulmina trāsfigurata i lapides ifra terrā abscinderent:cuius ipetratiōe rei oues imolabātur:hoc ergo dicit:qa necdū te pcussum fulmen sepeliuit cæsis hostiis Erigena: iō derides Ioue:Erigēa nomē aruspicis fictū secūdū morē æthruscoꝝ:Bidētal aūt iō dr̄ fulmē aut q duos dē tes hēt aucte q i eo loco ubi occiderit bidētes mactēť.Cætera āt fulgura qualibus hostia peurātur : sed oia calcari nefas ē:iō & uitāda dixi:eē in se iaces.i.q lecto noie tuo alii tristes efficianť. Iaces:qa fulminati su pra terra positi sepulturæ nō mādanť:bidētal ēt secūdo pcussus fulmie:q ludēte ab aruspicibus pscraf quē calcari nefas ē:ergo bis eadē de cœlo tacta q̄ expiari nō pōt nisi imolata qualib⁹hostia cętera fulgura tenēā tur. Aut qdnā est qua tu mercede deoꝝ.Emeris auriculas pul.& la.unctis:aut dicas qua confidentia tales diis supis offers præces. Emeris auriculas.i.au forte qdā cōmertia cū Ioue habuisti qbus ille cōpellaf obe dire iniustis petitiōib⁹ tuis. Lactes:sunt loca in lateribus sup umbelico pube tenus adeo delicata:ut plagā ferre nō possint:ide est q lactūdiatū dicimus q male fit calce pcussus:uel certe lactib⁹ itestinis pinguibus:uel ut alii dicāt membra ne sunt qbus itestina coherent iter se. Ecce auia aut metuens diuū matertera cunis. Exemit pueꝝ:dicit nūc q mala:& inania ab eis funt auiæ qdā aut matertera q statī pueꝝ a cunabulis eximūt postulātes eius diuitias formā uiros eloquiū i hoc petendo ondit uitā hoium nimiū esse iportunā i metu.a.s.

CORN.

Bidental

Lactes

diuum matertera:ut Terē.fugitās litiū,i.timēs lites:transit iteꝝ ad uanas supstitiões mulieꝝ quæ dū ad nu
triendū infantes susceperūt.⸿ Infami digito:turpi,i.medio uel salibus expiare fasciuū putant obscenitatis
iudiciū facit.⸿ Frōtē atq; uda la.Infami digito:& lustralibus añ sa.⸿ Expiat urētes oculos inhibere pita:tol
Polex lit eū de lecto:& icipit ei aliqd nicarāt frōti puerili:& labellis eius tenerrimis.⸿ Infami digiro.i.medio q ob
scenitatis ē ut ait Iuu.q fortiū ipse minaci pbeẽt laqum mediūq; oñderet unguē:sunt aūt nūc digitoꝝ hæc
polex salutatis infamis medicinalis ultimis.⸿ Lustrabilibus saliuis:purgatoriis pueri ex oi malo:& ex omni
quidem dicūt mulieres fascino urūt:& tanq̄ cōsumūt:Verg.Nescio qs teneros oculus mihi fascinet agnos.
IOAN. CAN qa nō fibris ouiū:Ergēnaq; iubēte.Triste iaces lucis euitāduq; bidētal.Sensus est:qa Iouis fulmie nō
BRI. piisti putas tibi cōcedi:ut ēt ipune barbā Iouis extirpes,i.oia scelera facere liceat.Bidētal:Cū fulgura cade
Bidental bāt statim fulguꝝ pcuratores aderāt:q locū cæsis bidētibus expiarēt qđ clausum:& septū bidētal a bidenti
bus:teste festo appellabat Iuu.Atq; aliqs senior q publica fulgura cōdit.Hora.Tristeq; bidētal Mouerit in
cestus.⸿ Triste:mali ominis.⸿ Ergēna nomē ẽ priū cōditoris fulguꝝ.Lucus ubi frequētius fulmē cadit.Eui
tandū:ut mali omninis & sacer locus.⸿ Barbā sto.s.Iouis quē tu auare stolidū putas:allusio est ad illud Dio
ny.Syracusani q Epidauri æsculapio Barbā aureā demi iussit:cū affirmaret nō cōuenire patrem Apollinem
in berbē:& ipm barbatū cōspici,Alii tñ stolidā barbā hoi stolidi interptanẽ.q.d.nec hoi misero: & stolido in
iuriā faciēdā.Sed superior melior est snia.⸿ Aut qd nā ē:q̄ tu mercede:irrisio est in eos q uictimis:& muneri
bus capi deos putāt.⸿ Qua tu met.deoꝝ:eme,au.ironia ē qua re credis emi aures deoꝝ:ut inclinenẽ ad tur
pia uota.⸿ Pulmone & lactibus unctus:cū interrogatiōe & ironia:quasi oñdat poeta maiestatē diuinā hisce
Lactes sacrificiis nō moueri:sed hoium mēte pura:& corde sincero inclinari.⸿ Lactibus intestina eẽ lectes scri.Pli.
Materte quæ a uētriculo incipiūt in oue & hoie:p quas labitur cibus:in cæteris eæ Ilia appellantur.Ecce auia: uanā
ra. mulieꝝ superstitionē & inania uota accusat.⸿ Matertera:soror matris:q̄si mater altera.Infami digito.i.me
Impudic? dio quē Mar.impudicū appellat.Oñdit digitū,sed impudicū Alcōii:de hoc intellexit:& Iuue.Mediūq; osten
digitus deret unguē.Nam ostendere mediū digitū opprobriū erat.Lustralibus:expialibus.⸿ Saliuis:hominis saliuā
Saliua ho magnos habere effectus docet Pli.Nam ita despuimus comitiales morbos:hoc est contagia regerimus. Simi
minis limodo:& fascinationes repercutimus sinistræ dextræ claudiratis occursu.
BART. CAN qa nō fibris ouiū.An iō Iouē tibi ānuisse existimas:qa nōdū ab eo fulmie ict? sis.Ergēna q̄ iubēte:Aru
FON. spicē hūc ergēnā p fibras eē demōstrat oues.n.& cętera aialia ad arā mactare:extaq; inspicere aruspex.soler.
⸿ Triste bidētal:qđ fulmie ictū ē.bidētal dr.Hoc expiari nō poterat.Quāre triste:& euitādū in lucis in se
pultū iacere dicit.Qui ueto hoiem fulminatū attrectauisse fuere a ueteribus putabaẽ.Hora.An triste biden
tal mouerit incestus certe fuerit.⸿ Stolidā barbā:q stolidus eēt si tibi barbā uellicādam præberet:hoc est si
ea quæ petis cōcedere.⸿ Lactibus unctis:hæc lactis singulari fœminino genere declinarur. Titinius inferē
tinati.Craticulū cerebellū lactis agmina.Auenticulo aūt in oue atq; hoie lactes incipiunt:p quas labiẽ cib?.
ut Pli.xi.scri.Ecce auia Fœminatū uota pro pueris suis carpit:q̄ nō pbitatē:& uitturem:sed opes & pulchri
tudinē illis optant.⸿ Infami digito:quinq; digiti in manu sunt quoꝝ crassior cæteris quæ se iunctus:seq; ob
uium reliquis cū uult præbens:tanq̄ rector oium ac moderator pellicis nomē accepit:qm ui & potestate iter
cæteros polleat.Secundo qui salutaris dicitur:ab indicando auctor.Quintilia.iudicis quoq; nomen est indi
tū.Medius digitus impudicus atq; infamis iure cognominaẽ.Cū enim longitudine:pulchritudine quæ cæte
ros excellat:aliorum tamen auxilio indigens parum ualet.Qua similitudine ueteres ducti eam hoiem.q cæ
teris famosior esset hoc digito ignominiæ cā demonstrabant.Hunc sequitur medicus:de quo Pli.li.xxx.Mu
sæ impari numero infricatæ digito medico.Quintus minimus appellatur.Idem uolumine tertio & uigesimo
singulis primo digitis annulos gerere mos fuerat:qui sunt minimis proximi.Lustralibus saliuis.Quibus.s.ifan
tem expiat atq; lustrat:saliua autem a saliendo dicta est:quoniam in ore saliat atq; crescat.

Expiat urentes oculos inhibere perita.
Tūc manibus quatit:& spē macrā suplice uoto
Nūc licini in cāpos:nunc Crassi mittit in ædes.
Hunc optent generum rex & regina puellæ.
Hunc rapiant quicquid calcauerit hic rosa fiat.
Hæc ego nutrici non mando:uota negato.
Iuppiter hæc illi:quāuis te albata rogarit.
Poscis opem neruis:corpusq; fidele senectæ.
Esto age:sed grandes patinæ:tucetaq; crassa
Annuere his superos uetuere:iouēq; morantur.

IO.BAP. CVrētes oculos.i.fascinatorios. Ver.Nescio qs
PLAV. oculis teneros mihi fascinat agnos.Tradit Isigo
Emacula nus quasdā familias i triballis:& illyriis eē.q̄ uisu
tus Pli. effascinēt:iterimātq;:quos diutius intueanẽ: ira
tis pcipue oculis:qd eoꝝ malū facilius sentiunt
puberes.hinc illa Pli.Exclamatio.Adeo naturæ
cū feraꝝ more uescēdi hūanis corpibus in hoie
rabiē genuisset:gignere i toto corpe:& quorūdā
oculis quoq; uenena placuit:neqd usq̄ mali eēt:
qd in noie nō esset.cur aūt hoc proueniat doceat
Aphrodise? i pble.⸿ Spē macrā.i puero nil alid
est q̄ spes:uñ Ver.Per spē surgētis iuli macra aūt
qa frustra fit:& uoto suo nō fruiẽ muliercula. fal
lax.n.ut plurimū: & īfida pcipue in puero ē spes.
cōtra quā:& fortunā cēto est Homericus εχπισ
χαισυ τυχη μεταχαιρετε τεισ οδουευρον ου
χετις αρσφετεροισε πιτερποι αιερρετε αμφω,ουνεκενεν μεροπεσσι πολυπλανεεσ μαλαεσ τε,οσσα
γαρετρεχεωσ ουκεσσεται υμμεσ ενι μην φασματαωσεν υπναεμβαλλε τεοι α τεοντα παισοι τε οτρο
φεσιτεοσουσ εμευυστερον ουτασ ευροιτου νοεοντοσ οπερθεμισ εστι νοησαι.Hunc licini in campos.
pueꝝ manib? q̄tiēs uetula optat:& supplex pcaẽ:ut puerulus licini cāpos:& ædes Crassianas hæres cōstitu
tus assequaẽ.i.fiat diues:& opulētus.⸿ Licini.Licinus: quē fuisse diuitē docent Iuue.Mar.cæteri.cuius me
minit sic in epl'is Sene.ubi notat eos:q assidue suum statū uariāt.Licinium diuitius.Apitium cœnis.Mecœna
tem delitiis puocat:hic inquā.Licinus fuit Cæsaris libertus:quē postea Augustus curatiōi galliaꝝ pposuit:
quas spoliauit(ut scri.Probus)qđ asserere uẽ & trāqllus.Pręterea domos fuit licinioꝝ iclyta:& diues (ut oñ
dit Pli.li.iii.epi.)Ad Marcum de Auunculo suo.Referebat ipse potuisse se cum pcuret: in hispania uendere
hos cōem.Laer.lici.quadringentis milibus nummum.Tacitus li.xiiii.Lici.gabolum ptura functum scr.i.xv.
Licinium cōsulem in.xvii.Licinium pculum orhois familiarissimum:atq; ptoru pfectum:sed de liberto li in

telligimus. ¶ In ædes: domos. ædē uero dicimus tēplū: unde æditus: q tuet hoc est curat res sacras (ut iter-
ptatur Var.) q ēt scri. a priscis Editimū nō ęditū dici solitū Lucr. dixit in eodē significatu edituētes (ut notat Edituus
Gel.) q habuerint horo. in. xxvi. pte gemi. erūt editui: aut Hieroduli. i. sacroꝝ ministri. νεωκορον græ. dr̄ edi-
tuū: qd dixi ut ītelligas firmicū Mater. in qrto sic scribētem. si luna a Mer. ad Ioue ferat: facit Neoco. in codi
cibus instituit. Iusti p æditui edititi passim legit pperā: puerse: & ifoelicitet: ut i nr̄is docuimus ānotamentis.
Crassi. Cras. prius oium ro. est dictus: cognomēto diues: q cū postea decoxisset: irrisiōe tn̄ occurrētiū diues sa
lutabat. Au. Pli. & Va. Alius fuit crassus q tradit qnq hisse reꝝ bonaꝝ maxia & pcipua. fuit. n. ditissimus: no
bilissimus. Eloqnti. iurecōsul. & Pōtifex maxius de. M. Crasso: q cōtra pthos pfectus occubuit: nihil nou': cu Carræ
ius morte carræ nobiles sunt i meso. qb' ab āne carra nomē est. Au. Steph. sed de prio intelligit. Nōnulli co-
dices hn̄t cræsi: q fuit ditissimus (ut nemo ignorat) & testat Oui. Diuitis audita est cui nō opulētia cræsi hic Crœsus
phibet aptas habuisse thesauroꝝ suoꝝ fores: ut egētibus oibus ide liceret accipe. auctor I hi. ¶ Hūc op. ge.
hic sit tā speciosus: tāta formositate mōstrabilis: amabilis: & fortunatus: ut hūc optēt sibi generꝝ reges. & re
ginæ: ex quo iuris iprudentiā i hac uetula talia optātē dephēdimus. nā Ser. Boetius in cōm. top. nuptias iter
ipares iure cōtractas nō eē: q. s. nō iter ciuē romanū: ciuēq romanā iūgebant: uñ Iuppiter psichē: & cupidinē
copulaturus inqt apd Apu. Iā faxo nuptias nō impes: sed legitias. & iure ciuili cōtractas. Decēuiri qd scitu di
gnū ē legē decēuiralē tulerūt: ne cōnubiū ptib' cū plebe eēt. postea Canuleius tribunus plebis legē pmulga-
uit: q cōnubia iter patricios: plebeiosq pmiscua eēnt maxia patrū idignatiōe: q ipares nuptias ægro aio fie-
ri patiebātur. ¶ Rosa fiat. ubicūq foelix pedū uestigiū collocauerit: illico exinde nascat rosa: cui' εὐωδία Rosæ
i. odor semp suauis ē (ut scri. Arist.) q ex uulnere ueneris ad adonis uocē currētis: quē Mars præ zeloti- Odor sem
pia iterficiebat: colorē rubicūdū cōtraxit auct. Apthoni' in pgymnasmatis rhet. uñ Claudi. li. ii. de raptu p- p suauis
serpinæ de Venere dea rosas colligēre inqt. Sic facta cruoris carpit signa sui. Venus rosam amat pp fabellā: Rosā cur
quā recitas Libanius scriptor gręcus: uel (ni fallor) q amor in rosis repeit: cuius mr̄ ē Venus. Iulianus στε- amat Ve-
φος πλεκων ποτε ευρον εν τοις ροδοις ερωτα. εβαπτισ εις τον οινον. και των πτερων κατασχων λαβ nus
ων δ' επιον αυτον πτεροισι γαργαλιζει. i. coronā plectens: iā olim i rosis ipsis amorē repeti cōiiciens in Amor in
uinū: quē pinnulis capiens ipm bibi: nūc ēt alis me titilat. ¶ Vota negato Iuppiter hæc illi. quāuis maxius sit rosis
parētū amor in filios uita cariores nō hominimus tn̄: sed & feris (ut scri. Opianus) tn̄ Persius diuitiaꝝ cōtē-
ptor: & uetulaꝝ pdirri marosissimus subsannator Iouē pcat: ut ad pces uetulæ filio suo talia cupiētis aures
freto surdiores exhibeat: qnqdē hæc: & hmōi uota mime cōcipiēda sint. ut pote supstitiosa: & delirametorū
plena. ¶ Nutrici: quā græci mo τιθην: mō τιθηνην. τιθηνεω. n. est nutrio: aliqn τροφον nūcupant. ¶ Albata. al
bis & coloris cādidi uestibus idūta: qbus utebant sacrificātes: nā ut scri. Cicero i legib' Color albus pcipue Albus co
decorus deo ē cū cæteris tū maxie in textili. Orat. Alios ue dieꝝ festus: & albatus celebret. ¶ Poscis opē. Vi lor
res corpori: & neruis robur firmissimū exoptātes deridet: atq castigat: q uoti sui cpotes fieri nō poterāt: cū
eduliis: & obsoniis ganeatis ingluuie pfundissima idulgerent. nā (ut ait Hiero.) epulaꝝ largitas & corp' frā-
git: & a ium hinc legimus in decretis canōi. dist. ultia de cōsecratiōe. quosdā morbo articulari. & podagra la-
borātes ad simplicē mēsam: & pauperes cibos redactos cōualuisse. Persio nr̄o succinit elegās: & luculenta de
iuuene assyrio aqua itercute laborāti historia: quā pluribus uerbis narrat in prio de uita Apollonii phylo. In neruis
¶ Neruis: in qbus peculiariter robur: & fortitudo existit: ide rē sine neruis dicimus quā debilē: & ibecillā uo- robur
lumus significare. Ora. sine neruis altera qcqd cōposui pars eē putat. hic apud. M. Var. Aristarchei suos cōtē
dūt neruos p eo: qd est uires oēs intēdūt: quo genere elocutiōis. M. T. Terē. cæteri usi sunt: q laborāt neruis Neruici
Neruici appellātur. Victruuius in quarto. A q neruicos: & podagricos efficiūt: Sulfurosi fontes neruoꝝ labo
res reficiunt. Iuuamētū neruoꝝ est sicuti Galleuus. Auicēna & cæteri tradūt: ut cato corroboret: & corp' for
tius fiat. Legimus qd scitu dignū est apud Iuliū Capitoli. Martiū. Ro. impatorem tāta manuū fortitudine p-
ditū fuisse: ut i digitis neruos nō uenas habuisse uideret. ¶ Fidele cor. se. Senectus morb' ipsa ē ait comicus: Mirū de
& añ comicū Apollodorus his uerbis. το γηρας εστιν αυτο νοσημα. a Sen. dr̄ morbus insanabilis. Aris. li. v. martio im
de generatiōe aialium recte inqt dixeris senectutem eē morbū naturalē. a ueteribus ætas mala dr̄ senectus: peratore
quā circūsilit agmine facto morboꝝ oē genus (ut inqt Saty.) hāc ut Hip. & Cor. cel. scri. inter cætera genera
morboꝝ maxie ifestāt coryza. i. grauedo: & pituita. Nephritis: & palysis. i. renū dolor: & neruoꝝ resolutio: di
sponœa: & strāguria. i. spūs: & urinæ difficultas: qbus adde lyenteriā. i. intestinoꝝ lenitatē. Caccxiā. i. malum
corporis habitū: pterea in senecta hebescunt sensus pmoritur uisus: auditus: incessus: dentes ēt: ac ciboꝝ instru Morbi se
menta: ut inqt Pli. cui nō dissentaneus est Xenocrates in li. de morte: unde nō imerito iste ut corpus fidele. i. nectute in
robustū. firmū: & ab oibus istis uitiis alienū du tribuāt impcat: nā (ut musę gręc. canūt) ουκ εστι υγιειας κρειτ festantes
τον ουδεν εν βιω· υγιεια και νους εσθλα τω βιω δυω. nihil est in uita melius sanitate. sanitas & mens duo uitæ
bona: unde q epigrāma in apollinis pthyleo inscripserat illud inseruit λωστον δ' εστι υγιαινειν. i. optimum: & sa
num esse. ¶ Esto a. istud nō esse uotum turpe concedit: ostendens deinde non posse impetrari: cum a cibariis
lautioribus: quibus se ingurgitāt: impediantur: nam ut auctor est Sene. multos morbos multa fercula fece-
rūt: & uolētibus sanitatē dūtaxat tribuere solet deus. ¶ Grandes patinæ. patina uasis genus est: quo dapes Patina
elixæ: & iurulētæ in mensa ferūtur. Terē. Iādudum aius est in patinis. hinc piscis patinarius Plau. in patina
cōditus. Vitelii celebrat a scriptorib' patina illa capacissima: & luxuriosissima: quā ipse ασπιδα πολιουχου
i. clypeum mineruæ dictitabat (sic. n. legendū est apud Suet. non autem ut hn̄t codices in uulgari ordine præ
postero) huius meminit Pli. in. xxxv. λοπας græce dr̄ patina: quidam codices habent pingues. ¶ Tuceta. ci-
bos regios tuceta interptatur Fulgētius. Callimachus in piseis Ambrosio redolent tuceta sapore. Tucetū Tuceta
perq sapidissimum dixit Apul. in. ii. ¶ Morantur lo. retardant: impediunt ne te reddat robustum.
C Vrētes: erpo fascinātes. ¶ Inhibere pe. phibere ne fascinet. ¶ Tūc ma. q. & spē ma. sup. uo. i. pcatiōe suppli
ci. ¶ Macrā spē. i. modicā q recte macris optat: uel certe. Macrā dubiā: nihil. n. tā dubiū q expectatio summa CORN.
de ifante. ¶ Nūc li. i cā. nūc crassi mittit i ædes: licinus: & crassus iter romanos locupletissim': iō diues cogno
minatus igit huius diuitias optat puero. Alii uolūt liciniū tonsorē: & libertū Au. Cæsaris significare p diui- Licinius
tē: cuius monumētū est pciosi opis sepultusq uia salaria ppe urbē ad lapidē secūdū: de hoc hoie nō iuenustū Crassus
uarrōis epigrāma fert: marmoreo licinus tumulo iacet: at Cato nullo Pōpeius puo: credimus eē deos sinec- Via sala-
dochios aut metricā fecit dieresim nois: & noie cognomē disiunxit: ut Verg. Obisq sui itacus spē uehemēter ria

uoto supplici mõ in cãpos licinii nũc in ædes liuii Crasso mittit dicens: da illi q̃tum Crassus hũit: sed hic admonet quoq; stultos ignorare q̃ sit petẽdũ a dijs: iõ ait. ¶ Hæc ego nutrici nõ mãdo uota. Hũc optẽt generem rex: & regina puellæ. i. amet iste ab imperatore: & tollat gener uel a rege uel a regina qd̃ ẽ fœlicitatis imẽsæ ut optet eẽ gener a regibus: & a puellis ob pulchritudinẽ rapiat. ¶ Quicqd calcauerit hic rosa fiat. i. ubicũq; pedem posuerit statim exinde rosa nascatur: & pululet terra floribus pede calcata pueri. ¶ Hæc ego nutrici non mã. uota: ast ego inquit contẽptor diuitiarũ nolo a dijs talia mihi ĩpetrare: nutricẽ arguit: & imperitos qui nesciunt qd sit cõsequẽs optare uero se dicit: solum ineptis uotis nõ teneri: sed & oĩbus modis abnegare: uota Ioui adijgens p̃ces & cũ fuerit rogatus non audiat tanq̃ pecuniarũ cõtẽptor: & non dicit hæc: aut hmõi uota: sed oĩno nulla. Veto qcq̃ infanti meo optate nõ mãdo: uerbo usus est aruspicũ: quũ eis dr̃ mãdo tibi: ut maximũ iouẽ audias: ut quẽadmodũ p̃curatiõis affectio fit: ita fiat & in sacris: & ĩ p̃cæ. ¶ Negato iupiter hæc illi q̃uis te albata rogarit: iupiter noli annuere: licet te albata petat. Albata: aut festiua: aut certe pura. i. uicijs carens. ¶ Poscis opẽ neruis corpusq; fidele senectæ. Ego age: sed pingues patinæ tucetaq; crassa. Annuere his supos uetuere iouẽq; morant. i. a bñficio retinent ad alios trãsir qui sua intẽperantia uotis efficiuntur bonã ualitudinẽ optas q̃ ẽt te ĩ senectute nõ deserãt: & in mẽbris auxiliũ poscis: sed hæc tibi a dijs p̃stari quotidianæ epulæ ac luxuriæ non permitunt. ¶ Tuceta. apud gallos cisalpios buballa dr̃ condimentis quibus-

Tuceta dam Crassis oblita ac macerata: & ideo toto ãno durãt: solet ẽt porcina eodem genere cõdita seruari: aut assatarũ carniũ significat. iura hinc Plotius Vergilii amicus in eadẽ regiõe est noiatus tuceta. ¶ Tuceta: autem sunt condimẽta gulæ deliciosa: qbus bona hominũ ualitudo corrũpitur. ¶ Corpusq; fidele senectæ: qd̃ sustinet senectam q̃ morbis oĩbus abũdat: uel tuceta dicũtur loca in quibus tostæ carnes ponuntur.

IOAN. BRI. ℭVrentes oculos. i. fascinatorios. Ver. Nescio qs teneros oculus mihi fascinat agnos. Tradit Isigonus ĩ Triballis: & illyricis quasdam familias: quæ usu effascinẽt: interimantq; quos diutius intueantur: iratis præcipue oculis: qd̃ eorũ malum facilius sentiunt puberes. ¶ Spem macram: nihil enim aliud est in puero: præter spẽ. Vnde Ver. per spẽ surgẽtis iuli. ¶ Nunc Licini in campos nunc Crassi mittit in ædes. i. auia siue matertera multis uotis oprat: & p̃catur infantẽ fieri ædium: & agrorũ Licini & Crassi hæredem. Nam Licinum diuitẽ fuisse ostendit. Mar. altaq; cum Licinis marmora puluis erunt. Eiusdẽ meminit Iuue. Ego possideo plus pallante & licinis. idem alibi. Dispositis prædiues hamis uigilare cohortẽ seruorẽ noctu. Licinus iubet attonitus pro electro signisq; suis Phrygiaq; colũna. Eum unum fuisse ex Cæsaris augusti libertis: principis indulgentia. prædiuite placet intelligere: sic enim scri. Tranquillus. Multos libertorũ in honore: & usu maxio habuit: ut Licinium Enceladum: aliosq; Crassus: ut scribit Valerius & Pli. cognomento dictus est diues primus oĩum Romanorum: postea decoxit: irrisione tamen occurrentium salutabat diues. Quia parthis cæsus fuit: a diues appellatus non est primus: sed hic: de cuius ædibus sic Nar. Altaq; cum licinis marmora puluis erunt. Quamuis albata rogarit: Vestibus albis sacrificantes utebantur: Nam ut scri. Cice. in legibus: color albus præcipue decorus deo est: cum in cæteris tum maxime in extili Hor. Alios ue dierum Festus & albatus celebret. ¶ Poscis opem neruis: eos irridet qui sibi uires in corpore dari petunt: cum ad eas assequendas nimis epulatum luxus omnino obstet. ¶ Esto age: concedit hoc turpe nõ esse uotum: sed epulis & crapula uires cor-

Tuceta poris impedijt. Tuceta. Genus est farciminis ex carnibus suillis minutum concisis.

BART. FON. ℭVrentes oculos inhibere perita. Docta effascinationẽ prohibere. Verg. Nescio qs teneros oculus mihi fascinat agnos. Pli. quosdam in triballis: & illyrijs esse scribit qui uisu effascinẽt: interimãtq; quos diutius ituentur: iratis præcipue oculis. Quod eorũ malũ facilius puberes sentiunt. ¶ Spe macram. Non quia spes petentis fœminæ macra sit: sed quia uel uoto postea non fruatur. uel quia futura oĩa incerta sint. Nihil autem infantis expectatione incertius. Nũc licini in cãpos. nũc crassi mittit in ædes. Puero crassianas exoptat opes Aliqui uero a crasso licinũ diuidũt: eũq; Augusti prædiuitem libertum intelligunt: de quo Suetonius. Q d̃ Augustus multos libertorũ in honore: & usu maximo habuit: ut Licinium enceladũ aliosq;. Aliqui uero licinũ crassum p̃ endiadũ legũt. ¶ Quãuis te albata rogarit: Quidam albatam expiatam & purgatam: quo magis ualeant eius uota. Quidam uero uitatam legunt. Est autem uita fasciola tenuis: quia capillos circũligabant. Poscis opem neruis. Eorum uota cõmemorat: qui bonam ualitudnem: atq; robur: longamq; uitam a dijs poscunt: quam ipsi sibi nimius epulis: & opipato uictu tollunt.

Rem struere exoptas: cæso boue mercuriumq;
Accersis fibra: da fortunare penates.
Da pecus & gregibus fœtũ quo pessime pacto
Tot tibi cum in flãmas iunicũ omẽta liquescãt
Attamen hic extis: & opinio uincere farto
Intendit: iam crescit ager: iam crescit ouile
Iam dabitur: iam iam donec deceptus & expers

IO. BAP. PLAV. ℭRem struere exoptas. ¶ Inscitia: & erroris caligine obnubilari non sine derisione ostendit illos: qui ditari cupientes: & greges suos reddere numerosiores quotidie sacra deo diuitiarum celebra-

Struices bant: quo frequenti sacrificio: & multiiuga pecudum imolatione minuebantur. ¶ Rem. diuitia. Iuue. Si res ampla domi similisq; affectibus esset. ¶ Struere: accumulare: coaceruare: augere: unde industria. Struices dicebantur oĩum rerum instructiones: auctor Põpeius. plau. Struices concinat patinarias. hoc aũt fit (ut melius itelligas) qñ lanx super ponitur lanci alteri: & ita construit: & exædificatur aceruus. ¶ Boue cæso. hinc. n. ut ait Pli. lib. viii. Victimæ optimæ: & laudatissima deorũ placatio: hoc autem inuidiose dictum est in bouis laboris: agriq; culturæ socii: ut ditesceret: interfectorem qui tantæ apud priores curæ fuit: ut sit inter exempla damnatus a po. Ro. die dicta qui concubino procaci rure omasum edisse se neganti occiderit bouem: actusq; in exilium tanq̃ colono suo interempto. Illud memoratu dignum est: quod tradit Hiero. Valentem imperatorem Ro. legem per orientem dedisse: ne quis uitulorũ carnibus uesceretur: utilitati agriculturæ p̃uidentẽ & pessimã iudaizantis uulgi emendatẽ consuetudinẽ: p̃ alitibus: & lactẽtibus uitulos cõsumẽtis. Mercuriũ. qa (ut refert Diod.) mercaturæ q̃stũ repisse affirmant: occul-

Penates tæq; iuicẽ peculãdi: & negocijs p̃fuisse (ut scri. Fulgentius) unde nomen Mercurii: quasi mercium cura. ¶ Penates. domos sunt. n. penates oẽs dii: q domi colũtur (ut inqt Seruius) qd̃ Tullius in orõne p̃ Sylla his uerbis oñdet uidet. Quãobrẽ uos dii penates: q huic urbi atq; huic impio p̃sidetis: dicti a penu: siue ab eo q̃ pe-

nitus insident:ex quo ēt penetrales a poetis uocanť Auctor idē lib.ii.de nat.deoꝝ.sed plura Macro. Fortu-
nare:fortunatos:faustos:& fœlices reddere a fortūa:cuius simulachrū teste Lactā.finxerūt cū copia: & gu-
bernaculo:tāq̄ & hæc opes tribuat:& hūanaꝝ reꝝ regimē obtineat.Vn̄ illā Maro appellat oipotētē.Histo-
ricꝰ.fortūa i oi re dn̄ať.¶ Quo pes.p.idignabūdus Persius hoiem iprudētia arguit:quotidie pecus suū imolā-
tē:ut nūs gregis multiplicaret:& ē sensus.O stultissime:& mori capitis hō:hippocratisq; uiculis alligāde quo
pacto diuitias augere.& multiiugū:nūosumq; pecoris armētū reddere poteris:cū quotidie & rē: & gregē imi-
nuas sacrificioꝝ frequētia.Omēta:omētū medio ab uētre depēdet:qđ nōnisi piguis mēbrana ē.auctor Aris. Omentū
li.i.de aialibꝰ:cui subscribit Pli.his.Vētriculi:atq; itestina pigui:ac tenui omēto itegūť pterq̄ oua gignētibꝰ.
scri.Celsus li.iiii.Omētū ex iteriore pte leue:& strictū eē:ex supiore mollius cui adeps quoq; inascit:q̄ sensu
sicut cerebrū quoq;:& medulla caret.¶ Iunicū.bonū iunioꝝ.a iuniori ætate.sunt.n.iunices uitulis grādio-
res:bobus uero iuniores.Liquescāt i flāmas.i sacrificiis deoꝝ: extra arę supi posita flāmis adolebāt:ut ita fie-
ret holocaustū:siue holocaustoma q̄si ολον καυσ τον.i.totū ꝯbustū aut totū igne assūptū:un̄ a Verg.dcm̄.Et Holocau
solida iponit tauroꝝ uiscera flāmis Pigue supq; oleū fundēs ardētibꝰ extis.Q n̄ tota uictima:q̄ imolať icēdiť stum
ad sacrificiū nomē holocaustomatis hēt iqt Iosephus libro.iii.antiquita. Alterum nero exhibeť parte uictimę
per imolationem incensa : parte ad uescendum reseruata:de holocausto hic intelligimus.¶ Exta.scribit Pli. Exta
lib.xxx.pcordia uocari uno noie exta i hoie dcā ꝙ ea diis psecēť q̄ maxie extāt:& eminēt(ut scri.Pompeius.)
¶ Opimo ferto.fertili:copioso:opulēto:& abūdāti sacrificio:est āt fertū(ut scribit Pōpeius)genꝰ libi:qđ cre-
brius ad sacra ferebať:nec sine strue altero genere libi:q̄ ferebāt struefertarii appellabanť:cuius Plau.&.M.
Cato meminerūt.apud quos ipressoꝝ i curia codices extāt maculosi:nā ꝓ ferto facto hn̄t codices Plautini.
In Catōe uero ferrū ꝓ fertū ipresserūt.¶ Iā crescit ager.auari uerba:q ut res sua augeať:& grex fiat numero-
sior:cæteraq; fortunatiora efficianť:large:oppipare:& pollucibiliter facere nō desistit:donec se deceptū : &
p̄rimoniū diminutū eē recognoscit:qa dii talia petētibus fiunt surdiores æque ac si i portu toroneo eēnt col-
locati.Deus.n.non pecudum sanguine.sed hois pietate placatur.auctor Lactā.¶ Despectus:lego deceptus:
fraudatus:falsus factus:ꝙ nihil a diis sacrificio grādi:& quotidiano sollicitatis impetrauit.¶ Expers. lego
exspes.i.sine spe. Spabat.n.posse cōsequi a diis numosa:& frequēti imolatione ut grex numosior fieret:& di-
uitiæ eius cum magna accessione multiplicarenť:sed illum spes:q̄ multos decepit.nā frequētius accidūt q̄ nō
speres q̄ q̄ speres ut inqt Plaut. apud quē inqt Trachelo:nā multa pter spē:scio multis euenisse:cui Ampeli-
sca.At ego ēt qui sperauerit spē decepisse multos:ad qđ facit lepidissimum illud distichon græcum ελπὶς
καὶ νέμεσις ὑμῶν παραβωμον ἔτευξα την μεν ινα ελπιζης την δ ινα μηδεν ἔχης.i.spem uolucrem i & ne-
mesin nostras prope cernitis ara.Hæc sperare diu nil ea habere iubet.

CREM struere exoptas cæso boue Merc.Ac.fib.i.sacrificio hoc dicit sunt alii q p̄nt sibi m̄rimoniū nō sine CORN.
dāno expetētes diuitias:prius ipsi ipendunt sacrificiis deoꝝ & bene ad inuidiā cæso boue dixit:quasi uictore Matrimo-
rei familiaris.cultura.n.boū ditescūt hoies Mercurio ideo facere sacrificiū dicit pp ꝙ deus est lucri qūo su- nium
perius dixit Herculem.Et si sub rastro crepet argēti in.d.h.si illum dixit abscōditi lucri præsidē Mercuriū āt
euidentis Lucillū.¶ Rē stru.ex.cæ.bo.dū exoptas ut negocia tua ipleanť Mercurio sacrificas cæso boue di-
cens:ut locupletior efficiaris & gregibus tuis facturā plenis tribuat cuius Mercuriū inducit respōdētem qua
rōne hæc tibi cōtingat cum quotidie uitulas quæ possent gregē amplificare.¶ Iunicū:dicuntur ætate iunio-
res uaccę iter uitulas & uaccas:iunicum fere iuuenci masculi dicunt.¶ Da fortunare pe.i.fortunatos facere. Penates
¶ Quo pessime pacto tot tibi cum fiā.iunicū omēta lique.hic quasi Mercurius respōdeat quo pacto possem
augere rem tuam:quū hoc quod habes cōsumas & disperdis hostia faciendo:uel certe pro suis in eum indi-
gnatur uel inuehitur.¶ Iunicū:autē aut iuuēcoꝝ.Iunices dn̄r teneræ ætatis boues q̄ iam cessarunt uitellas
esse:nec dum tn̄ ad summā magnitudinē peruenerūt dictę a iuuenibus: unde cōparatiuus iunioribus : quia
sunt iuniores iuuenibus:omēta aūt sunt mēbranæ quæ exta continent.¶ Artamen hic extis & opimo uince- Omenta
re.farto:bene ait uincere quasi supstitione sua cōtendat supare.¶ Opimo aut pingui:uel pleno:fartū autem Opimum
genus est panis uel libi ꝙ diis infertur & est sensus cū hoc pane clamātē deū audiat cū inqt pseuerat in uoto Fartum
& effectuꝝ se putat qđ improbe petit:donec oi re consumpta redactus minimum quem in exausta archa siue
inuenit superstitionem suam gemens exercet uerūtamen q̄uis audiat talia non cessat deos sacrificiis fatigare
& sperando diuitias futuras archam suam exhauriat q̄diu nullus nummus in fundo archæ suspiret.

CREM struere exoptas cæso boue.Insurgit riso satyrico in eoꝝ inscitiā q quotidianis sacrificiis & pecudū IO.BRI.
mactatione sperāt greges suos auctū iri:cum oino assiduo sacrificioꝝ officio minuantur.Struere congerere
& coaceruare.Vnde struē lignorum dicimus.i.congeriē.¶ Cæso boue:hinc.n.ut scri. Pli.uictimæ optimæ &
laudatissima deoꝝ placatio.¶ Mercuriū deū lucri:nā a mercibus dictus est:hunc.n.negocioꝝ oium affirma- Mercurꝰ
bant esse deum:autor est Festus.¶ Fibra sacrificio.Nā ut Var.scri.Antiqui fibrum dicebāt extremū.unde in de nego-
sagis Fimbriæ:& in iecore extremum:ut diximus supra fibra dr̄.¶ Fortunare:eodē uerbo usus est Cicero.in cioꝝ om-
eplis.Tibi matrimonium dii fortunēt.Hora.Tu quācūq; deus tibi fortunauerit horam.¶ Penates: autore nium
Macro.dn̄r qđ per eos pœnitus spiremus:apud poetas sæpenumero ꝓ domo ponuntur.¶ Quo pessime pa- Penates
cto:subaudi a superioribus dabiť:ut sit quo pacto dabiť qđ optas. Sicq; arguit eum dementiæ q putet gre-
gē augeri:cū quotidie sacrificiis minuať.¶ Iunicū:boues sunt iuniores.¶ Omēta:omentū intestinū est:auto- Iunices
re Celso ex iteriori pte læue & strictū & supiore mollius:cui adeps quoq; inascit:q̄ sensu sicut cerebrū quoq; Omentū
& medulla caret.Pli.omentū mēbrana potius eē declarat.cum ait.Vētriculi atq; itestina pingui ac tenui omē-
to integunť pterq̄ oua gignentibus.¶ Extis:dicta exta auctore Festo qđ ea diis prosecenť:q̄ maxime extant: Exta
eminentq;.¶ Farro:genus libi dictū:teste Festo:qđ Crebrius ad sacra ferebať:nec sine strue altero genere li- Fartum
bi:q̄ qui afferebāt strufertarii dicebant.¶ Opimo:pingui:ab ope quā terram uoluerunt significare : qđ oēs Opimum
opes humano generi terra tribuat:unde & opulenti terrestribus rebus copiosi:& hostiæ opimæ p̄cipue pin-
gues:& opima magnifica & ampla spolia.¶ Intendit.pseuerat.¶ Iā crescit ager:iā crescit ouile. Satis lepide
naturā hois cupidi exp̄ssit:q iam ob sacrificia facta putat deoꝝ beneficio res suas augeri cum tamen potius
minuantur.¶ Iam irrisio est poetæ.¶ Donec:nūmus deceptus.Sensus est.Tot quidem sacrificiis a diis opes
petit:ut iam archa nūmis exinanita sit:& ne nūmus quidem in ea uiuat.Satisq; philosophice ostendit poeta:
ut dictum est:a diis stulta uota non exaudiri.¶ Deceptus:Quod mihi a diis impetrauit.

BART. FON. CREM struere exoptas. Vota ditari cupientium. Quo pessime pacto. Quo pacto uis augere diuitias cum quotidie re iminuas muneribus Mercurio largiendis. Tot iuniceũ omēta liquescant. Tot tauri imolentur & cōburant. Iunices uero tauro uitulis grādiores: bobusq iuniores sunt a iunioti ætate cognominati. Omētum uero. ut Celsus in quarto refert: mebrana tenuis est itestina cōtegens ex interiore pte læue & structum ex superiore mollius. Opimo farto: Copioso & abundāti sacrificio. Fartũ.n. sacrificii genus est uel qd ad sacra ferretur dictum: uel qd pluribus uariisq rebus fartum esse. Nā ut de re rustica Caro scri. struem fa ris: tritici: hordei: fabæ: seminis rapici: iui e ac uino additis ante messem parabant in porcæ præcidanæ imolatione: lanoq ac Ioui & Iunoni sacrificabant. Quæ diuersarum rerum congeries farium nominabatur.

IO. BAP PLAV. CNE quicq̃. i. non. Suspirat. i. uiuat. ab amātibus sumpta trāslatio. huic Persiano conuenit illud Senecæ. Sera parsimonia ifundo est. Si ti. era. in eos iuchitēq hoies capi & delectari muneribus existimāt: & est sensus. Si aliqua dona tibi afferunt totus pfusus gaudio: & lætitia delibutus gestis: & exultas: quod dum deos facere eredis illoꝝ tēpla. Statuas: & Simulachra inauras: ut dii tali honore tibi cōciliati te ditius reddāt: & grege numeroso opulētissimũ: sed falleris: du. n. muneribꝰ nō capiunt. Crateras ar. i. uasa argētea

> Ne quicq̃ fundo suspiret nummus in imo.
> Si tibi crateras argenti incusaq; pingui
> Auro dona feram sudes: & pectore leuo.
> Excutias guttas: lætari per trepidum cor.
> Hinc illud subit auro sacras: quod ouato.
> Perducis facies nam fratres inter ahenos.

facta ex argēto: in quo celādo clatuere multi: cũ in auri celatura nemo clarus fuerit: qd eē mirꝰ dicit Pli. Lāces ex centenis libris argēti sup qngentas numero fuisse cōstat. Lectos operuisse argēto totos prius traditur Carbilius. Pollio. in codicibus ipressis Pli. perperā scriptũ est follio. Vasa coquinaria ex argēto Galuus orator fieri usui antiqtatis fuisse testat & Apuleius. est græcũ erater. Cratera latinum inqt Seruius [Greek] qd est tenere: cape. Incus. pducta fabricata: a b icudo: qd facit icudi: ut incusi p simplex s. & icusum: ut est apud Verg. i Geor. Intelligit aũt uasa (ut autumo) Anaglypha: q̃ m asperitatē excisa sunt (ut Pli. ondit in xiii.) unde nomē: ut triglypha cælaturis m & qualibus: eminētibusq: de anaglyphis Seruio interpte itellexit Verg. illo uersu Cimbiaq; ex auro pfecta atq; aspera signis. Mart. Mēsis anaglypha de pateris: de his Iuue. Vasa aspera tergeat alter. Anaglypticen artem sculpendi uocāt græci [Greek]: qd est exculpere: uñ & anaglyptes sculptor. Pingui. crasso: solido. Sudes. nimio gaudio: & lætitia: qd quare accidat docet Aphrodiseus in pblemat. Excutias. effundas: emittas. Lætari. corrige lætaꝛ: & attende Persiũ uerbo usum fuisse significātissimo ad gaudium omniũ: & delectatione hois pfusiorē ondendā: quā ex muneribus pcipiebat: qua merito uenieba t rephendēdus: nā ut cōsidere decet: timere nō decet: sic qdē gaudere decet lætari nō decet (ut scrib. Ci.) Leuo pectore. qm in leuā partē cor hoi ppendet (ut Arist. & Alber. magnus docent.) hinc Iuue. Quod leua i pte Papillæ Nil salit arhadico iuueni. Pli. li. xi. nat. hist. Cor aialibus cæteris i medio pectore est: hoi tm ifra leuā papillā turbinato mucrone i priora eminēs. Primũ nasci cor ipm sunt q cēseant: oculos nōnulli. Pertrepidũ. saltuosum: emicās: exiliens: ptremens: rē ludicrā faciēs: ut accidit iis: qbus subitariũ qd ant lætitiæ: aut tristiciei accidit: hmōi cor ludiosum appellat Plautus i cassina: & si codices impssi lyenosum pperā (ut opior) retineāt. Hinc. qa credis deos ut tu muneribus delectari: nō dicas ex donis: ut qdā cæcutiētes. sensus. nille pposterus est: & a poetæ aio remotissimus. Auro ouato. i. ex pda pdacea: ex qua tēpla statuas: & alia id genus cōplurima in deoꝝ honorē erigi lectitauimus: qd ostēdūt cōmodissime Gellii uerba ex. xiii. cap. xxiii. q [Greek]. i. cōmemorare mihi collibuit. In fastigiis fori Traiani simulachra sunt sita circũ undiq inaurata equoꝝ: atq signoꝝ militariũ: subscriptũq: est ex manubiis: cui rei testimonio est. L. Metellus dalmaticus: q ut auctor est Asconius ædē Castoris de manubiis extruxit. Dicitur ouatus ab ouo ea forma: qua triũphatus a triũpho. Ouationis nomen tractũ est teste Seruio ab oue: nā bos in triũpho immolabarur: in ouatione ouis (ut scri. Plut. in Marcello) de cuius: & triũphi dria: quædā memoratu digna tradit Dionysius alicarnaseus scribens quemadmodũ posthumus ouās urbē introiuit. nō ignoro quæ a Sexto Pompeio & a cæteris traditur de nomine: & more ouationis. sed transeo ad alia: uel dixit Ouato Persius ab ouo: qm oui albo antea illinito æra: ac marmora auri: & argenti laminis decorant: quod inuere uidetur. Pli. li. xxxv. de marmoribus loquens his uerbis. Vt ouatus esset nomidicus: ut purpura distingueretur finadicus. Nec obstat q ouũ primā habeat intentā: cũ multa inueniantur: quæ primitiuoꝝ natutā nō sequantur: ut humanus cuius prima producitur: cum humus primam breuem habeat. Lucerna ā luceo ut scribit Varro. Orar. Non quo fraudatis immundus nacca lucernis: dicimus & a duco ducem: a dico dicacem: a uito uitium: & alia id genus sexenta. Facies sacras: imagines: deoꝝ simulachra: statuas. Nam fratres inter ahenos. qdam de filus ægesti: ex quibus in porticu palatini. Apollinis: cuius Ouid. Suet. Proper. cæteri meminerunt: collocatis: quidam per somnum postulantibus dare responsa dicebantur intelligunt Nonnulli de Castore & Polluce: ego uero de omnibus diis: qnibus in templo statuæ erectæ uisebantur intelligendum esse arbitror: quos appellat fratres qm Betecynthiā. i. Cybellē magnam matrē hñt: ut Liuius. L. Florus: Sillius: Iuue. Sueto. attestantur: & Fulgētius his uerbis. Berecynthia. n. mr̄ deoꝝ athyn formosissimũ amasse dr̄: hāc terrā eē phisiologi dictitarũt: quā deoꝝ genitricē esse scripsit Hesiod. apparet ergo deos esse fratres: qd cæteri commētatores nō aiaduertissent: mera nugamēta cæcutientes & (ut ex Eupolide loqr) [Greek]. i. blaterare optimi: & dicere ineptissimi effutiuerũt sed ad poetæ sensum reuertamur: q talis ē ex oibꝰ deoꝝ statuis ex ære fabrefactis: illas i pris uenerare q̃ hoibꝰ uerā sonia trader̄ dñr: & ē ironicos.

CORN. CNE quicq̃ fun. sus. nũ. in imo iā crescit itra se cogitatiões eius refert. Donec deceptus & exps. i. donec decepta expectatione & spe accessionis q̃ erat dñ Pecunia usq ad imũ cōsumpta nũmus in ea deficiat. Posita in imo. i. in fundo arcæ frustra iam genitu & suspiris prosequente expectatione suorum uel certe ipse suspiret quia nihil uidet in fundo nummi: nam nummus tropicos: ut tacita libabit acerra pro ipse tacitus. Si ti. cra. ar. inc. pin. auto dona ferā: ad alterā ai ifirmitatē trāsit & aggredit illos q maniter nota solnũt credentes deos hiis delectari quibus ipsi delectantur: si tibi ergo argentea uel aurea uasa donauero sudes gaudeo: & guttas excuties q cor tuũ lætũ sit: ut auaro putes numina delectari q tibi diligis & iis uultus deauratos

Margin notes: Correct? Plinius — Anaglypha — Locus Plauti emaculatus — Ouatio — Nummus — Cratera

Incus

existimes.¶ Incussa:aũt dicit collata ꝑducta:unũ incus dr̃ a cudendo:celata castigata spei uanitate:trãsit iteꝝ ad aliq̃s hoĩs uolũtas q cupiditate tenenť si cõtingat:ut subito diuitias iueniãt statim eis iuentis potius fatigant.¶ Sudes & pectore læuo excu.guttas:pectore læuo iõ qa a pte sinistra pectoris cor hẽmus:ut Iuue.culpa docẽtis.s.arguit ꝙ læua i pte mamillæ nil salit:ul'læuo certe cõtrario.¶ Excutias guttas:aut sudoris aut lachrymaꝝ:nã & de hoc põt itelligi:qa de sudore ei⁹ dixerat:ut sit illud Terẽ.lachrymæ ꝑgaudio.¶ Lætari p tr.cot.pp sudorẽ ꝑgaudio natũ:toto corpe trepidabit qđ ad lætitia festinat & pectore læuo a malo sudoris guttas excutias.¶ Hic il.su.i.euenit auro.Sacras qđ ouato:Perducis facies:ouato siue p ouo ꝑfundanť.ut bracthea q̃le & ouũ ouato ẽt mediũ oui ẽ sĩle auri hoc ẽ in modũ oui.¶ Nã fr̃es iter.a.s.p.q purgat mittũt Acron tradit ꝙ i porticũ quãdã Apollinis palatini fuerũt Danai filioꝝ effigies & cõtra eas sub diuo totidẽ equestres filioꝝ ægesti:ex his ãt statuis dicebať postulãtib⁹ p sõnũ dare oracula:alii ãt.¶ Fr̃es ahenos pollucẽ & castorẽ q fr̃es fuere aliq̃n noctẽ pſem macedoniæ regẽ nũciauerũt uictũ in ciuitate in tẽplo somnioꝝ interpretes haberi solent uel puros a pituita uisus hominum exponebant. Alter cum Romani pestilentia laborent Castor & pollux in somnis populum monuerunt ficuti remedns curarentur: & licet earum multæ essent statuæ Romæ tantum paratæ sunt illi similes quas postea Romani deaurauerunt.

Pollux & Castor

IO. BRI.

¶NE quicq̃.i.nõ alibi Persius.Ne quicq̃ extrinsecus itrat.Quod neruos agitet:alias ꝑ frustra poniť. Vergil. Arma diu senior desueta tremẽtib⁹ æuo circũdat.Ne qcq̃ humeris.¶ Suspiret.i.uiuat sũpta metaphora ab aiantib⁹.¶ Si ti.cra.at.sensus est tãtæ qdẽ cæcitatis æs ur si q̃ ad re dona tulero:stati lætitia afficiaris:puteſ ꝙ ea a diis ob sacrificia facta tibi missa:& ideo deoꝝ imagines & simulacra in aures:ut diuini bñficiũ memor & gratus.¶ Incusa:ab uenit qđ ẽ icudo ab ultio supino.Vñ icuso & accuso.¶ Incusa:ergo sculpta & signata. ¶ Sudes:nimia lætitia.¶ Pectore læ.ubi sedes ẽ cordis.¶ Excutias:emittas:effundas.¶ Hinc:& ex donis acceptis.¶ Auro ouato:aut iõ dixit ouato:ꝙ imagines q̃ inauranť:ouo prius linunť a pectoribus. Nec illud tñ ostabit qđ ouũ primã hẽt lõgã nã mr̃ta ieniunť i autorib⁹ q̃ primitiuoꝝ:naturã nõ sequũť:ut faria:nã etsi a farre deriuãť:pria tñ corripiť.Aut ex pecũia ꝑdacea.Nã ut ex.A.Gelii noctib⁹ atticis pcipi licet: ex pecũia q̃ ex ꝑda uẽdita colligebať q̃s manubias appellabãt.Duces simulachra & deoꝝ imagines i tẽplis erigebãt. uerba sũt.A.Gelli.In fastigiis fori.Traiani simulachra sũt sita circũdiq; inaurata equoꝝ atq; signoꝝ militariũ: subscriptũq; ẽ manubus.Huic testimonia ẽ.L.Metellus Dalmaticus q Asconio autore ædẽ Castoris de manubiis extruxit.Erãt.n.ipatoꝝ Manubiæ:ex qb⁹ qđ uellẽt facerẽt.Auro:igiť ouato itellige ex pecũia ꝑdacea:ex q̃ ut dixi:sæpe & tẽpla & alia i honorẽ deoꝝ extruebãť.Ouatus eodẽ mõ dr̃ ab ouare: ut triũphatus a triũphare.Ouates ut scri.Festus dicti sunt ab o o clamore:quẽ faciũt milites redeũtes ex pugna:geminato o o lr̃a:qđ est lętitiæ.Rõ ouãdi & cã est:ut tradit.A.Gellius:cũ bella nõ rite neq; cũ iusto hoste gesta sunt:aut hostiũ nomẽ hũile & nõ idoneũ ut Fuoꝝ pyrataꝝ:aut deditio solito citius facta:ãt icruẽta uictoria.Ingrediebanť urbẽ pedib⁹ sequẽtib⁹ eos nõ militib⁹:sed uniuerso senatu.¶ Perducis facies sacras:hoc iudiose i mores tẽpoꝝ suoꝝ.Nã auro & argẽto placatiores putabãt futuros deos:cũ fictilib⁹ magis ꝓprii supplicãtibus essent ita scribẽte Seneca.Exurge mõ:& totoq; dignũ finge deo.Fingens aũt nõ auro nec argẽto nõ põt i hac materia imago dei exprimi.Quin cogitat illos:cũ ꝓpitii fuissent:fictiles fuisse. Perduci ꝓprie dñr imagines ex gypso & marmore.¶ Facies sacras:simulachra & deoꝝ imagines.¶ Nã fratres inter ahenos.¶ Sõnia pituita.q.p.m.Romæ:ut qdã tradunt i porticu q̃dã collis palatini fuerunt effigies filiaꝝ Danai & ꝯtra eas sub diuo totidem.Eq̃stres filioꝝ ægesti.Ex iis ãt statuis q̃dã dicebãť postulãtib⁹ p sõniũ dare rñsa:De hac porticu Oui.itelligereť cum ait.Quæq; parare necem miseris patruelib⁹ ausæ Belides & stricto stat ferus ense pater.Et idem alibi.Hesterna uidi spatiãtem luce puella illa:q̃ Danai porticus agmen habet.Est igiť sensus inter imagines æreas qnquaginta frum eos in primis colendos assumas q uera sõnia hoĩbus dãt.Et est ironia.

Ouates

BART. FON.

¶NE quicq̃ fun.suſ.num.in imo.Donec pecunias oĩs in eiusmodi sacris assumpserit.¶ Nec quicq̃ uero ꝑ non poniť Verg.Nec quicq̃ seros exercet noctua cãtus.Alibi frustra significat.Idem in octauo.Ter saxea tentat limina ne quicq̃.Suspiret uero ad gemitũ:& dolore donãtis rettulit:cum se oĩa consumpsisse cerneret spe frustratus suspiraret.¶ Si ti.cra.a.r.in eos dcm̃ q deos credunt:ut hoĩes muneribus delectari.¶ Auro ouato:qui triumphum ducebat albis eq̃s quattuor laureatus uehebať:& boues imolabat:At q ouabat:nõ in curru:sed pedes patritiis ĩ calceis mirteã gestãs coronã oues mactabat.uñ ouare & ouatio dcã est.Hic quoq; ouatum auꝝ dici nõnulli uolunt uel ouatione uictoriaq; q̃situm uel igens & copiosum q̃tũ ouationibus cõparať:peritiores qdã ouatum ouo auratum accipiunt:qm oui albo antea illinito æra ac marmora auri & argẽti lamis decoreť:nec obstat quod ouum prima longa efferatur.Plæraq; enim deriuatiua primitiuoꝝ naturam non seruant.Pli.quinto & trigesimo libro hoc pœne uidetur innuere.Ait enim de marmoribus loquens.Vt ouatus esset numidicus:ut purpura distingueretur sinnadicus.¶ Fratres ahenos.Pollucem & castorem quidã legunt. Satius tamen est ut deos omnis quibus in templo statuæ ponuntur:intelligamus.

Somnia pituita qui purgatissima mittunt
Præcipui sunto sitq; illis aurea barba
Aurum uasa numæ:saturniaq; impulit æra.

IO. BAP. PLAV.

Cõiectores

Somniatores

¶SOmnia:quibus philosophi tradunt non esse credendum:quod prophetarum auctoribus docet Hierony.contra Ruffinum. Coniectores dicuntur ii diuinaculi:qui somnia reuelare:conicere ue solent coniectura mentis inuolucrum captantes.est enim coniectura auctore Philo.sapienti umbram quandam scientiæ subministrans Somniatores etiam dicunt:unde in Deuteronomio scriptum est:ne audiamus uerba somniatoris.qui a græ.dicitur onirocrites:& onyropola.M.Tul.lib.ii.de diuinatio. ¶ Somnia.Somniorumq; significationes illudit:fateturq; nihil a Deo somniis significari:quod Vergil.& Tibullus attestantur: Homerus tamen dixit in primo Illiad.τονοναρεχδιοστοτιν. idest ex Ioue sunt somnia: cui subscribit Lactantius in lib.de opificio.¶ Purgatissima.& ob hoc uera:nam cum corporis humorum est quies:ut neq; bilis in nobis:neq; atra bilis nõ pituita:non sanguis exuperet: aut degrauet: neq; rursus aut crapula aut uino opprimamur:neq; rursus cibo:potu ue egeat natura:aut postremo nulla perturbatiõe prematur animus:nulla re angatur:nulla lætitia exultet:nihil timeat:nihil concupiscat:tunc mens ipsa nostra: q̃ diuina est ab oĩ cõtagione corporis soluta:& p somnium libera in suã naturã cõuersa põt ex diuinitate sua futura ꝓuidere:& aut apte ꝓuidet:ut cum apte aliqd aliq̃s loquens nobis uera ꝓdicit:ꝙ Oraculũ appellať a

Quando uera somnia

Oraculũ

Pituita uino ueto:& a cibis ꝓxima:atq redormitiōe uana esse uisa ppe cōuenit.auctoꝛ Pli.Pituita: qđ græ. Phleg
ma dr latini pituitā uocār:a quo.Pituitosus:q græ.uocabulo usitatissimo phlegmatic⁹ appellaṫ.Pituitæ do
Catarrus micilū ē(ut inqt Aug.)i capite:quā lāgoꝝ oium eē originē scri.Plato i timeo.græ.dr Catarrus(ut iterp̄tanṫ
Porphirio.)de q̄ plura Celsus.meminit & macer pituitæ:quā nō sine Quint.irrisione qa petat uitā dici affir
mat Aelius.⁋ Auꝝ uasa numæ.tpa sua taxat hoium arguas ignorātiā:q uasis fictilibus sublatis auꝝ i deoꝝ
cultu usurpabāt:auro:& munerib⁹ sic hoies deos fieri placatiores magisq beniuolos existimātes:qđ secus eē
docet Seneca his uerbis.Exurge mō:& te quoq dignū finge deo:finges āt nō auro:nec argēto: nō pōt in hac
Propitii materia imago dei exprimi.Quin cogita illos cū ꝓpitii fuissent:fictiles fuisse Cicero i legib⁹. Auꝝ & argētū
cum erāt in urbib⁹:& priuatū i phanis:inuidiosa res ē.Pli.qđ & huic sniæ suffragaṫ:scribit li.xxxv.cap.xi.naturalis hist.
dii fictiles φ Turani⁹ a fregellis accit⁹ tpe Tarqni prisci Iouis effigiē finxit i capitolio dedicādā:fictilēq eā fuisse : ab
fuere hoc eodē factū herculē.hæ.n.tūc effigies deū erāt laudatissimæ.Nec:penitet nos illoꝝ:q tales coluere. auꝝ.
eni & argētū ne diis q̄dē cōficiebāt.de Numa āt quē hidromāticū fuisse asserit Augusti:ρωμιων νομοτετην.
ro.legū latorē Suidas:oīa iuulgata sūt cuius Liuius Plut.Oui.cæteri meminerūt.de capidib⁹ āt sacrificali
Numa b⁹:qb⁹ Plut.auctore ignē fuabat Numa itelligit Persius.Capis aūt siue capedo:& miores Capulæ a capiē
Capis do noiantṫ:φ ansatæ sint(ut inqt Varro)posset qs:& a græco id nomē tractū putare φ Calpin:& calpiū digi
tatos:ansatosq crateras Erythris fingi solitos Philemō & Pāphil⁹ scripsere:q̄q̄ nři & calpar hñt Vas. ipulit.
remouit:fugauit:expulit.⁋ Aera saturnia.uasa ænea:qb⁹ simplex genus humanū i sacris utebaṫ tpe saturni:
Calpar cuius habitū inter alia q̄ scribit Lisippū ita fecisse scribit Possedipus i epigrāmatis.τουτε δ᾽ ἀπακρα βεβα
Habitus κασαει τροχαωτιδιε ταρσοσ ποσσ ινεχιεσ δ᾽ υφυεισ ωτα μαπινεμιοσ χειρι δε δεξιτερα τιφερεισ
Saturni ξορον & subdit.αδενομητιχατοφινοπαν τιασαντι λαβεσθαι ναδιαταξοπιθεν σροστιφαλακρα πελει.
Vesta de ære lege Pliniū:Arist.Macrobiū Cæteros.⁋ Vestales urnas:de Veste tēplo:& Virginib⁹:& igne in extin
guibili nihil scribēdū existimo:cū res sit memoratissima Plutar.Ouidii.Dionysii.A.Gellii:Augustini. cætero
rū monumētis.filia fuit saturni:& Domus mediū coluisse dicta est.Orpheus:εστιαεν δ᾽ ηνατοιοκρο νοο τυϲα
τερβασιλεια μεσον οικον εχεισ πυρος αεννάοιο μεγιστον.culta fuit in pitho cū apolline(ut Homerus)
εστιν τεανακτασ απολλονοσ εκτοιο πυθοιεν ηγαθει ιερον δ᾽ ομονα μ ιυποαευξιο. ab εστιμα.nomen a
græ.uideṫ in positū(ut idē Home.i hymno:q ad uestē scriptus ē.ωσ αρ ατερσ ον ελαπινει θινδαει ινου πρω
θεπημα τιτειοτιν αρχομενοσ απενδει μεδ᾽ ινδεα οινον.Scribit Diodorus uestā domoꝝ ꝯstructricē fuis
Enigma se:ꝓptereaq istitutū:ut in oībus domibus colaṫ.Plato uero i phedro p enigma ita loquiṫ. Magnus rex citās
allatū currū incedit exornās cūcta:ac disponēs:ac postremo demonstrat φ cæteri dii currū sequutṫ : sola āt
uesta domi manet:p qđ itellige uestā terrā eē:q̄ ē imobilis.Quid āt sit urna oēs sciūt: ex eo dicta φ urinat in
Vrna aqua hauriēda:est.n.Vrinare mergi:unde urinatores q in aquā merguntṫ:apud Varronē:& urinātes apud Pli.
Vrina scri.Calistratus iurecōsul.ad legē Rhodiā de iactu urinatores merces extrahere ex undis: quas leuandæ na
uis cā in illas nautæ miserāt.Quicunq sidere delphini oriēte natus fuerit:erit urinator.⁋ Et Thuscū fictile:
quo in sacris ꝑlibabaṫ.Pli.lib.xxxv.cap.xi.In sacris q̄dē ēt iter has opes nō murrinis cristallinis ue: sed fictili
bus prolibaṫ simpulis:qui mos & græcoꝝ fuerat:q(ut Atheneus ait)non auro:nec argento nec gēmatis po
toriis:sed e terra colia de fictilibus opabanṫ . ⁋ Thuscum: quia referente Pli.lib.xxxv.tradit.M.Va.plasti
cen Italiæ elaboratam & maxime ethruriæ:unde Iuue. Ponebant igitur thusco farrata Catino. Mar. Lau
Figuli tus erat thuscis Porsena fictilibus.figulinas primas inuenit Chorebus atheniensis.
CORN. ⁋ SOmnia pi.q pur.m.purgatissima:qa pituita:pleni nihil sōniāt ueri:petuita āt morb⁹ ē gallinaꝝ q ex eda
Pituita citate nasciṫ ut euenit:ut grauatæ sōno hoies nō bona sōnia uideāt:alter sensus dū ærato auro effigies linit:
exprimit antiquū ordinē misterii:qa mima istituit qb⁹ modis oporteat uenerari deos. ⁋ Præcipui sun.i.sint
ꝓcipui honoris magis colēdi honoratiores.est āt ꝓcipui aduerbiū. ⁋ Auꝝ ua.nu.sa.im.æra uestalesq ur.&
Numa Pō tus.fic.mu.Numa Pōpilius rex Roma.nilib⁹ fictilib⁹ usus ē:ēt ad religionē ex quā Numa dict⁹ ē numerib⁹ de
pilius seruiūt nā prius & religiōes iuenit.⁋ Saturniaq.æra:saturno.n.i italia regnāte:æs i usu fuit qđ ēt postea in
Virgines æde saturni cōdebaṫ:uñ ærariū dcm̄ nūdū.n.fuerat argētū atq auꝝ uirginesq uestales uasis fictilibus i sacri
Vestales ficiis usæ sunt illud ē.n.una pte capite iā notatū altera naue q̄ Saturnus fugiēs ad Italiā uictus ē:uñ ait in il
lud mime erat geminū signū & hospitalitatis iā & aduētus Saturni qđ æs postea ut dcm̄ ē in æde. Saturni cō
Assis debaṫ nūdū argēto auroq signato uñ ærariū nomē accepit:fuit āt Assis liberalis & depōdus duaꝝ libraꝝ φ
hodie i usu remāsit.& solet pēsari potius q̄ numerari:uñ & dispēsatores dicti sunt ꝓrogatores & ē sensus mi
steria inocentiū & simpliciū uasa auaritia cæca remouit ambitio uel quia Saturnus æreis uasis placabatur.
IO. BRI. ⁋ PITuita:ois est humor corpi onerosus dcā:ut scri.Aelius:qa petat uitā:cui Etymologiæ. Quint.minime
Pituita assentit ea est maxie nariū.Oculoꝝ:& auriū.Cor.Celsus ita scri.Distilat āt humor ex capite iterdum in na
res:qđ leue est.Inter fauces qđ peius est.Interdū ēt i pulmonē qđ pessimū ē.Si i nares distillat:tenuis p has pi
tuita ꝓfluit. Idē alibi.Oculos interdū occupat iflāmatio ubi cū tumore i his dolor ē:sequiturq pituitæ cur
sus:nōnunq̄ copiosior uel acrior:nōnunq̄ utraq parte moderatior.Et paulo iferius. Sed fere tpe iterposita
pituitæ cursus acerrimus sequiṫ:exulceratisq uehemēter oculis aciē quoq ipsam corrūpit.Et alibi.⁋ Si pi
tuitā acidā effudit:utiq sumere cibū:sed assueto leniorē.Pli.cōtra Auriū pituitas uermiculosq si decoquaṫ
ad dimidias partes cū porro capitato nouo fectili.Nec corporis tm̄ humani est pituita:sed & arboꝝ.Pli.Fun
goꝝ læuior natura & numerosa genera & origo nō nisi ex pituita arboꝝ.⁋ Purgatissima. Quæ ueriora ha
bentṫ purgato p noctem pectore.⁋ Auꝝ ua.nu.sa.im.æra.Notat ut diximus tpa sua qbus p luxum remoto e
Tēplis aere & fictilibus in usum.Cultus diuini usurpatum est auꝝ:quo deos magis placari credebāt:qđ nūc
poeta deridet:ignorātiā hoium arguēs:qui deos muneribus & Auro delectari putant in cuius rei inuidia ita
scri.Pli.Antiquior fuit plastice:quā fundendi æris ars:ex ea.n.dii fiebāt & domus ciuium ornabantur & dii
fictiles erant:eæ.n.tunc deoꝝ effigies erāt laudatissimæ.Ci.in legibus auꝝ & argētū in urbibus & priuatum
in phanis inuidiosa res.⁋ Vāsa numæ.Fictilia.s.quibus Nūma Pōpilius secundus post Romulū Roma.rex in
sacris utebaṫ.Is curibus sabinis agēs ultro Romā uocatus ob inclitā Viri religionē.Sacra plurima instituit.
Aedem uestæ cōfecit.Virgines uestales elegit.Flamines tres dialem Martialē Quirinalē Salios Martis Sa
cerdotes.Pōtificē maximū creauit.Et ut scri.Pli.septimū collegium singuloꝝ instituit.Saturnia æra.quæ Sa
turni tempore.i.rudi illa ætate in sacroꝝ celebratione erant in usu.⁋ Impulit:remouit ex templis.s.

BART. FON.

¶ SOmnia pi.pur. Vera & bene purgata sõnia. Oium ãt q̃ dormiẽtes uidere nobis uidemur diuersitates qnq: Macro. teste sunt. Sõniũ: uisio: isõniũ: oraculũ: uisus q a græcis phãtasma dr̃. Ex his in sõniũ & phãtasma cũ falsa sint iterp̃tatiõe nõ idigẽt. Tria reliq̃ uates iterp̃tant. Et oraculũ qdẽ est cũ qs in sõnis aliqd nobis denũciat. Visio uero cũ id qs uidet: qd̃ eodẽ mõ quo apparuerat euenit. Somniũ ãt ꝓprie vocat̃ qd̃ tegit figuris & velat ambagib⁹ nõ nisi interp̃tatiõe itelligẽdis. ¶ Pituita: phlegma græce: pituita latine: qd̃ vitã petat. Aelio autore: vt scri. Quint. dr̃. Est ãt pituita: vt Lãdinus. ii. de aĩa libro refert. Sãguis rudis adhuc: nec dũ plene decoctus: sed q̃ qñq: sanguis absolutissime fieri possit. Ea vero aut artificiosa natura gignit̃: & bona est. Aut aliquo pc̃tõ i corpe surgit: ob idq: adulteria iure appellari põt. Huius spẽs q̃ttuor sunt. Mucillaginosa: q̃ ẽt cruda. Vitrea a colore põderosa & uiscosa q̃ liquefacto uitro sĩis est. Gypsea crassa & albicãs ultra oĩb⁹ ficcior & leuior: ob eãq: rẽ acutior: & gustatu salsa. Cętera: Celsus q̃rto volumine autor ẽ: distillat humor ex capite: iterdũ in nates: qd̃ lene est: iterdũ ẽt in pulmonẽ: qd̃ pessimũ ẽ: Si in nares distillat: tenuis p has pituita ꝓfluit: caput leuiter dolet: grauitas eius sentit̃: sternutamẽta sunt. Si in fauces has exasperat: tussiculã mouet. Si in pulmonẽ p̃ter sternutamẽta & tussim: ẽ ẽt capitis grauitas lassitudo sitis æstus bilosa vrina. ¶ Augę: vasa Numæ: Numa Põpilius Põponii filius curibus sabinoꝝ oppido ortus Romulo mortuo regnũ suscipiens a belli cura ad religionẽ ppl̃m vertit: tẽplaq: multa ac sacerdotia instituit. Q m̃ vero fictilibus cũ i publicis: tũ i priuatis ea tẽpestate Romani ob paupertatẽ & cõtinentiã vtebant̃: septimũ quoq: collegium singuloꝝ ordinauit. Lõgo postea interuallo: cũ auctis opibus & increscente luxuria argento atq: auro pro fictilibus uterent̃: ob eam causam Numæ fictilia tẽplis expulsa est: ab aureis vasis cõmemorat. ¶ Saturnia æra: qbus saturno regnante utebat̃. Aes uero apud antiquos in precio magno fuit. Vnde & numa collegium tertium fabrũ ærarioꝝ instituit & inde militum æra: & ærarium: tribuniq: ærarii & obærati abære cognominantur.

Vestalesq: urnas: & thuscum fictile mutat
O curuæ in terris animæ cœlestium inanes.
Quid iuuat hoc tẽplis nostros imittere mores
Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa
Hæc sibi corrupto cassiam dissoluit oliuo

IO. BAP. PLAV.

¶ O Curuæ in terras. per acclamationẽ insurgit cõtra Romanos: qui feruẽtissimi in terrenis: frigidissimi i cœlestib⁹: imo relictis cœlestib⁹ sola terrena cogitantes suis muneribus deos placari existimabant: cũ potius dedignarent̃: q ex hoc facile cognoscit̃: q cũ numina erãt fictilia tũc reip. rutãde maiorẽ q̃ aurea nũc ipedebãt curã sicut testat̃ Iuue. Propert. fictilibus cruere deis hæc maxima regna Persio subscri. ille apud Philostratũ loquẽs de Apolline his verbis. Putamus ẽt nec augę: nec tã p̃clara dona: q̃ i tẽplo cõspiciũt̃ illo volẽte afferri: tẽpli structura gaudere etiã si duplo maius ac p̃clarius struent̃. ¶ Curuæ. ad terrena Inclinate adeo: vt nihil de cœlestibus cõsideretis sed altas mẽtes ad deũ cũ suis corporibus erectas ad iferiora tanq̃ peniteat nõ quadrupedes esse natos: deprimatis: secus qd̃ fiendũ nos docuit ille artifex verus Deus: qui cũ fingeret hoiem. i. aial intelligẽs ac rõnis capax: eũ ex humo subleuatũ ad cõtẽplationẽ sui artificis erexit: qd̃ aperte Boetius: in. v. Aristo. in. xix. de aialibus tradiderunt: & ingeniosus poeta signauit. Pronaq: cũ spectẽt aialia cætera terram. Os homini sublime dedit: cœlumq: uidere iussit: & erectos ad sidera tollere vultus: hinc utiq: ἀνθρωπον græci appellauerũt: q sursum spectaret. auctor Lactant. Seneca Luciliũ castigat: q eũ cœlo in terre se uetaret. i. capite demisso viuere iuberet (vt ipse interpretatur.) Cœlestium inanes. uacuæ: & a cœlestibus alienæ: qbus incognitũ est deos ad hoium vota muneribus: sacrificiis ue nõ moueri: nã illis: quæ in usum tribuit homini deus ipse nõ indiget (vt inqt Lactãtius.) ¶ Nostros mores vt credamus Deos aliqua muneꝝ cupiditate ita capi: sicut nos capimur: & ea illis esse Iucunda: q̃ nobis iocunda: & grata sunt: Ducere colligere. existimare. Apuleius. Ego sic duco: mox me inter meos futuꝝ. ¶ Dis quid sit deus inextricabilis est questio. verũq: illud Platonis ex timeo. θεον ευρασιον νοησαι δ᾽ αδυνατον Deũ vero inuenire nõ facile est: intellexisse autem impossibile. scrip. tamẽ Iulius polux. θεον δ᾽ ε ειναι δοξαζω ονε λλανεσ ζωον αθανατον λογικοντε αξιον νοερον ευεν δεμονια κακων παντοσ ανεπιδεκτον προνοητικον κοσμου τε και τω κοσμω και τα λοιπα. dicitur autem vel a dando quia dat hoibus quicquid cõmodum est: Iuuena. Nam pro Iucundis aptissima quæq: dabunt dii. Sene. quicquid nobis bono futurum erat dominus & parens noster in proximo posuit: nõ expectauit inquisitionem nostram: sed ultro dedit: nocitura altissime præsit. uel τοδ εοσ τα δεοσ. φοβοσ λεγεται οτι αυτον ο δ εν μιζον. vnde Stati. Primus in orbe deos fecit timor alia. πωτω θεω. Moscopolus. θεον λεγεσθαι οτι θεω τρεχω θεουσ γαρ εκαλουν τα στοιχεια εαυτα θεουσ ειναι και αριστοτελησ. Traduntur & alia. quæ lectorem curiosum non fugient.

Surſũ ſpectare debet homo

Ducere

Ex hac scelerata pulpa. ex hac peruersa: inhonesta: & turpi libidine nostra: Pulpa caro sine ossibus est dicta aucto. Dona. q pulsetur: & ꝯscindatur dum manducatur: inde pulpamentum. Teren. tu te lepus es & pulpamentum quæris: quod adagium in eos dictũ: qui ab aliis quærũt: quæ in se habent: cuius prouerbii mentio fit a Suida docente dasipodem esse leporem cõtra Plinium Dasipodem a lepore discriminantem: græci sic. δασυπουσ κρεων επιθυμει. hoc est lepus carnem quærit. Plinius: quod scitu dignum est pulpam pro neruo illo accipit: quem Theoph. ινα vocauit. ¶ Hæc sibi corrupto: cõtra stoicorum dogma apud quos equalia sunt peccata: grauiorem esse noxam illorum qui auro implent delubra: q̃ qui aliter delinquunt ostendit. & est sensus. Si uir per luxum unguentis delicatissimis se perfundat: & uestibus præciosis inductus se iactet: ostentet: & quodãmodo glorietur peccat quidem: sed aliquam consequitur utilitatem: at ex auro in templis collocato q̃ utilitatem: quos fructus: quod denique emolumentum consequimur: quasi dicat nullum. ¶ Dissoluit: dilluit: distemperat. Tempora sua notat: quibus in tantum luxum unguenta processerant, vt lini iam non solum: sed & perfundi unguentis gauderent: etiam uestigia pedum tingerent: quidam etiam biberent: auctor Plinius. ¶ Cassiam oliuo Corrupto. i. vnguentum. quod fit cõmixtione diuersorum odorum addito oleo: aut aliquo pingui ad vnguenda corpora delitiatum & luxuriæ causa inuentum: q qui conficit Vnguentarium: miropolam: & Seplasiarium nuncupamus: vnde Theodorus gaza Vir alioqui eruditissimus inscite apud Aristo. Miropolam pigmentarium uertit: cum unguentarium: aut Seplasiarium debuisset. est autem Cassia herba suauissimi odoris ut ex Virg. docet Seruius: quæ aquis in desinentibus nutriri dicitur & coalescere (ut scribit Hiero. in canticis) alio nomine dicitur fistula (ut idẽ est auctor) cuius duo sunt genera. alia enim cãdida: alia nigra. Candida magis se humi spargit. odorataq: est Nigra

Pulpa

Pulpamẽtum

Aequalia peccata apud stoicos

Vnguẽtũ quare inuentum

odore caret. Ambo florent post æquinoctium autumni: & multũ deniq; tẽporis florent Auct. Theophrastus
Vbi colli- nascit̃ iuxta Cinami cãpos in ethiopia Troglodititis cõnubio permixta: coligiturq; circa plaudes arabiæ ꝓ-
gitr̃ cassia pugnante unguibus diro uespertilionũ genere aligerisq; serpẽtibus (ut scribit Herodotus.) his comẽtis augẽ-
tes reꝝ ꝓtia Auct. Pli. Corrupta. qa suũ odorẽ nõ seruat: sed i cassiç naturã trãsit: & est æmulatio Vergiliana
Hæc casia liqdi Corrũpit̃ usus oliui. ¶ Oliuo. quo odores optime seruant̃. Pli. li. xiii. cap. iii. Vnguẽta optime
Dibapha seruant̃ in alabastris Odores in oleo. Coxit. Tinxit. infecit. Vestis bis tincta dicit̃ dibapha: q̃ lentulũ spinterẽ
cognominatũ primũ usum fuisse lectitaui. Cicero Curtius noster dibaphũ cogitat. sed eũ infectot morat̃: ubi
significauit Curtũ hoiem minimi ꝑcii aspirare ad magistratũ. ¶ Vitiato murice. Murices cõche sunt q̃les pur
puræ: ex quoꝝ sanguine tingunt̃ infectu ꝑcioso uestes (ut Plini. est auct.) quæ sic apud Epigrãmata loquunt̃.
Murices Sanguine de nostras tinctas ingrate lacernas induis: & nõ est hoc satis esca sumus. alias Murex est ferens triã
gulus per cuspidem. hinc leges apud Pli. Catonis suiam fuisse muricibus stemendũ foꝝ. Muricẽ Oratius. po-
suit ꝓ purpura. Verg. pro saxi asperitate. Muricẽ Mutianus ait esse latiorẽ purpura neq; aspero: neq; rotun-
Quomõ i- do ore: neq; in angulos prodeunte rostro: sed simplici concha utroq; latere sese colligente: quomodo aũt in-
uenta pur- uenta sit purpura Docet Iulius polux. li. de uerbis idoneis ad cõmodũ primo referens fabulam lepidissimam
pura super qua sic Nonius poeta græcus lib. iii. dionisiacõn. και τοριου σκοπιαζε διδευμενα φαρεα χαι πορ
φυρεου σπινθηρας ακοντιζοντα θαλασσης χιτωνα καιεργοος εταις ιαλοιο ερπετων ενδομυχον χα
ροποιο ι ςτυει. αστιβεα χειλον ιχθυν χιονεας πορφυρε παρηιδας ενδοθι κοχλου χιλεα φοινιξας δ ιερου πυ
ρι του ποτε κουρα φαιδρον αιχλαινων ιρυθαινετο φαρος ανακτων.

CORN. ¶ VE staq; ut. & thus. fi. mu. aur ueste aut uestaliũ uirginũ utrunq; .n. ẽ: sunt aũt uasa quæ seruiunt ueste ficti-
lia. ¶ Tuscũ fictile: siue q2 in æthruria crebro usus uasoꝝ fictiliũ fuerat siue q2 thusci deoꝝ simulachra ficti-
ctilia fecerunt: hæc .n. oia luxuriante mundo mutata sunt. ¶ O curuæ in terris animæ & cœlestium inanes:
exalauisse dicit in terris spiritũ diuinũ de oibus natura eis indicatum & ꝑp negligentiã summã animos nr̃os
originis diuinæ imemores factos & more pecudũ in terra spectãtes: ut Salustius ait quæ natura pronam ac
obedientia finxit. ¶ Cœlestiũ inanes .i. qui iguorant cœlestia ex quibus originem ducũt. ¶ Hęc sibi corrupto
Cassia cassiam dissoluit oliuo: nã eandẽ carnẽ multis delectamur aromatibus neq; dignitatibus & auri copia. Cassia
quã in terra orientis proxima hoies corpore contecto paulũ oculis relictis quod uisum in terris ꝑp multitu-
dinem auium infansarum quæ sunt uespertilionum similes aligetisq; serpentibus. colligunt enim & sitiligen-
Vnguẽtũ tes aquaꝝ superficiem in lini modũ hęc cassia oliuo mixta unguentũ facit. ¶ Quid iuuat hoc templis nr̃os
immittere mores? quid iuuat ut credamus deos cupiditate aliqua uel ambitione sicut hoies tãgi: & ex huma
no corpore vt credamus deos luxuria uel pompa aut ambitiois delectari carnalibus & fœlicitatẽ deoꝝ in
auro esse positam credere. ¶ Hæc sibi cassiam corrupto dissoluit oliuo: incipit iam de uiciis corporalibus lo
Corpus qui & tangit delitias quas si homines inuenerunt cassiam ad carnem referimus corpus enim nostrũ omnium
uitioꝝ causa est: est autẽ cassia odoris genus quod oleum corrũpit usus oliui Cassia herba vel pigmenti ge-
Pulpa nus quæ oleum meliorem inficit quod oleum caloribus uiciatur. ¶ Et bona dis. Ex hac scelerata pulpa: qd
delectat credere cupiditate deos tangi & bona eorum malis nostris estimare. hæc eadem pulpa .i. hoc nostrũ
corpus omnium viciorum causa est quod detractiue sceleratum appellauit.

IO. BRI. ¶ VR nas: Vrna proprie vas aquarium: dicta quasi Vrina ab vrinando: idest sub aqua nando. autor est. Var-
ro. Thuscum fictile. Quo in sacris prolibabatur. Plinius in sacris quidem etiam inter has opes non myrrinis.
Cristallinis: sed fictilibus prolibatur simpulis innocentius: templorum quoq; fastigia fictilibus ornabantur
¶ Tuscum. Etruria autore Plinio maxime Plasticem excoluit. Vnde Tarquinius priscus. Tauriano a flagel
lis accinto: Iouis effigiem fictilem in Capitolio dicandã locauit Martialis. Lautius erat thuscis Porsena ficti
libus. ¶ O curuæ in terras animæ. Acclamatio est cum risu & indignatione in eos qui ex desiderio suo deoꝝ
uoluntatem ducunt. ¶ Curuæ in terras. Ad terrena ita inclinatæ & deuolutæ: ut quid a nobis deus exigit non
consideretis. Sicq; innuit: ut sequentia docent: deum ad vota nostra nõ moueri nostris sacrificiis: muneribus
ue. sed vt dictũ est mente sancta & iusto animo. Non ignoro a Lactantio hoc carmen miris laudibus efferri.
¶ Cœlestium ina. quæ non cognosciris quid cœlestibus gratum sit ac si diceret superos non eisdem moueri
affectibus quibus mortales. ¶ Nostros imit. mo .i. credere eadem quæ nobis grata sunt diis pariter placere.
Pulpa ¶ Et bona diis ex. h. sce. di. pul. Idem est poetę exaggeratio. ¶ Ducere: iudicare: colligere. ¶ Ex scelera. pul .i.
voluptate & desiderio nostro. ¶ Pulpa: inde fit pulpamẽtũ: dictaq; est autore Donato: quod pulsetur & con-
scindatur dum manducatur. ¶ Hæc sibi cor. cas. Ostendit oino deos non hominis munera: sed puram mentẽ
poscere. Sensus est. si quãdo per uestium aliaꝝ ue reꝝ luxum peccamus: ex eo tamẽ aliquã capimus utilitatẽ.
At aurum in templis nihil omnino diis prodest cum muneribus more mortalium non moueatur. ¶ Dissoluit:
diluit. Tempora sua notat: quibus in tantum luxum unguenta processerant: ut lini iam non solum: sed & per
fundi unguentis gauderent. etiam. vestigia pedum tingerent: quidam etiam biberent. autor est Pli. cassiam vn
guentum. cassia enim autore Pli. frutex est in Aethiopia Troglodytis cõnubio permixta iuxta Cinnami cam
pos nascens. Fabulosa tamen antiquitas princeps ue Herodotus narrauit Cassiam circa paludes Arabię col
Cassia ligi propugnante vnguibus diro vespertilionũ genere: aligetisq; serpentibus his cõmentis augentis reꝝ pre-
tia. ¶ Oliuo: Quo vnguentoꝝ odores optime seruantur. Pli. Vnguenta optime seruantur in alabastris: odo-
res in oleo. ¶ Corrupto: quia in vnguentorum odorem transit. Nam vna quæq; res alterius permixtione cor
rumpitur. Vergil. Nec cassia liquidi corrumpitur vsus oliui.

BART. FON. ¶ O Curuæ in terris animæ: Terrena tantũ relictus cœlestibus cogitantes: Exclamans autem indignatur &
quærit qui luxuries tanta in templis prosit. Exclamatio vero ipsa conficit significationem indignationis atq;
doloris. ¶ Ex hac pulpa. Ex hac nimia luxuria nostra. ¶ Pulpa: nisi ossibus caro est. ¶ Hæc sibi corrupto cas-
siam dissoluit oliuo. Ex eadem luxuria natum est: ut oleo cassiaq; cõmixtis vnguenta conficimus & purpureis
vestibus: vnionibusq; utamur: atq; auri & argenti metalla effodiamus. ¶ Cassiam dissoluit: Virgiliana æmu-
latio est. Nec cassia liquidi corrumpitur usus oliui. Cassia vero: vt lib. xii. tradit Plini. frutex est amplitudinis
cubitorum trium in æthiopia iuxta cinnami campos nascens: sed in montibus crassiore sarmento: tenui cute
verius qua cortice color triplex. Cum primum emicat candidus pedali mensura. deinde rubescit addito semi
pede. vltra nigrans: hæc pars maxime laudatur ac deinde proxima. damnatur vero candidi.

IO.BAP. PLAV.

CALabrum.hoc dixit.quia ibi nobilissimæ lanæ ex ouibus.habebantur:nam circa Tarentum oppidum calabriæ canusiumq; auctore Pli.suam nobilitatem habent: Vnde Varro scribit Tarentinas oues pellibus integi ne lana inquinetur:quo minus uel infici recte possit uellus:uel lauari:ac parari. Matt.Velleribus patris apulia:Parma secundis Nobilis.est autem Calabria Italiæ pars:in qua est brundusiū:hydrus modos: tū salentini campi(ut Mella scribit)græci Mesapiam a duce appellauere:& ante Peucetiam a Peucetio Enotri fratre. Auct.Pli.scribitur per.b.distinctionis gratia(ut notat Eustathius) ut differat a calauria insula contra

Calabria
Calauria

Hæc calabrum coxit uitiato murice uellus
Hæc baccam conchæ rasisse & stringere uenas
Feruentis massæ crudo de puluere iussit.
Peccat & hæc peccat uitio tamen utitur: ad nos
Dicite pontifices:in sacro quid faciat aurum?
Nempe hoc qđ ueneri donatæ a uirginæ pupæ

Troezenū:quā Neptunus possedit pro delo cōmunitatione facta cū latona: sicut Tenarę pro pythone:ut in puerbiū res abierit uel permutationis: uel actionis eius quæ præscriptis uerbis fit.Do ut des ισουτοι δ᾽ υλουτε καλαυριαν τε νε μέστιοι πυθω δ᾽ ηναθευ και ταιναρον ηνεμοεσσαν, Vitiato, idest a quo lanitii color naturalis uitiatur:& corrūpitur.Sic Orat.Sed mala tollet annus uitiato melle cicuta alienum.n.colorē uitiat cū lana inficitur.unde Verg.discet mentiri lana colores.Baccam rasisse conchę bacca fructus est lauri:Mirthe:oleæ:hederæ:& similium.veręa similitudine rotūdi corporis baccas appellant & uniones: quas græ.Margaritas nominant:unde Margaritarii dicti negotiatores:mangonesq; margaritarum:quos facit luna defluens a venere(ut inquit firmicus)nascuntur in mari indico:fertilissima est ta probane insula: & perinula promontorium indiæ.nascuntur & in Britania sed paruæ:decolores.suffuscæ & liuentes. auctores Pli.& Tacitus:rasisse autē interpraetare extraxisse:euulsisse:quoniam sic adherescunt conchis:ex quibus piscibus generantur:vt uelli non queant nisi lima auctor Pli.¶ Et stringere venas.aurum:& argentū intelligit: quæ quomodo inueniatur docet Plini.noster in.xxxiii.dictū aūt est inuidiose in tempora sua: quibus auri in tantum adoleuit luxuria:ut fibulæ Tribunitiæ ex auro gestarentur:mulierumq; pedibus & mularum subuicerentur.atq;in omnibus obscenis desideriis usurpatum fuerit(Pli.aurum inquit etiānum pedibus induitur: atq; inter stolam:plebemq; hunc medium feminarę equestrē ordinem facit.Martia.ventris onus misero:nec te pudet excipis auro Bassa bibis uitro:carius ergo cacas:unde Iuuen.Sitrulla inuerso crepitum dedit aurea fundo:in quo carmine taxat poeta satyricus græculos illos assentatores.qui erant parati laudare dominum suum.& si in uasis aureis:& quod peius est ad esum humanum fabrefactis egereretur.Lampridius refert Heliogabalum onus ventris auro excepisse:& in murrhinis minxisse.quid si vena proprie alibi docuimus p metaphoram autem venæ in terra dicuntur subterranei meatus:per quos unda Manat.aut alius liquor:unde venæ argenti:& auri dicimus ut hic Persius:& frequentissime Pli.per venas enim terræ quæruntur:unde metallū a μεταλλάω.quod est sorutor & inquiro deriuatur:Homerus, μετιων ταυτα εκαστα διειρεο μηδε μεταλλα.Feruentis quia dum tonditur feruescit.Stringere.colligere conflare:unde auctore Plini.Strigiles hispania vocat auri paruulas massas φ super omnia solū in massa auramēto capit.aīs stringere deglabrare est(ut docet paulus iurisconsultus.)De puluere crudo.nō cocto.nā(ut ait Pli.)qđ est effossum tonditur: lauatur:molitur in farinam:ubi simplici.l.molitur legēdū est.idem paulo infra.Spurcitia in omni metallo uocatur scoria. hæc in auro coquitur iterum:& tunditur.κονισ græce dicitur puluis:unde Conisteriū:quod est instructuris palestrarę membrum:quo palestritæ puluisculo flauescentes luctam exercent: cuius meminit in quinto Victruuius Acōiti uicit prouerbio græco dicit: quoties quis sine labore uicit: & sudore. Pausanias tradit athletā.Dioteū uicisse aconiti:qđ Pli.citra puluerē.lib.xxxv.interpraetatus est. e contrario coniti uicit dicitur quoties cum labore:& sudore uictoria paratur.hoc annotaui:ut locus Gellianus corrigeretur:apud quē in quinto sic scriptū legitur.Quandi causa est cū deditione repente facta in puluere(ut dici solet) incruentaq; uictoria obuenit. Tu scribe sine puluere.¶ Peccat & hæc peccat.oēs sacris nō initiati huius modi luxuriæ seruientes peccant.Vitio tamen utitur.aliquā vtilitatē:aliqđ emolumētū percipit:& cōsequitur:nā gemmis:auro:purpuraq; utitur.& bene dixit utitur:nā fruitur.nā(ut subtiliter pēsitat Augu.li.de doctrina christiana & li.xi.de ciuitate dei.)frui est ea re uti:q nos nō ad aliud referenda p se ipsam delectat.Vti uero ea quam pp aliud quærimus.unde temporalibus magis utendū est:q fruendū.vt frui mereamur æternis. ¶ At uos dicite pontifices.insurgens per interrogationem in sacerdotes:qui aurę diis offerri debere persuadebant: ostendit nullam utilitatem:nullū emolumentū redundare in aurę in tēplis deorę collocantes:esseq; superuacuū φ aurea uasa templis inferantur:quod non sanctitudinis:non religionis:non cerimoniarę: sed auaritiæ sit instrumētū(ut inquit Lactantius)deum enim non auro templa fulgentia:altaria distincta:delectant: sed anima ornata virtutibus(vt scribit Hierony.)quod sentire videtur & Lucan.scribens deorę delubra diuitiis violari. ¶ Pōtifices:Pōtifices:quorę collegiū primus Numa Romæ cōstituit(vt est apud Liuiū)magnū apud Romanos teste Dionysio sacerdotiū:& nomē habēt:cū sint rerę maximarę dicūt multareq; cōsueuerint:quos viderint iussis suis minime obseqntes.ipsi vero neq; senatui:neq; Po.Ro.rōnē sacerdotii sui reddere coguntur. Diony.qīs subscribūt Canonici scriptores:apud quos i decretis Dist.xxi.de pōtifice hæc tradūt.Pontifex princeps sacerdotū est:ipse maximus nūcupatur.ipse oēs ecclesiasticos ordines disponit.Pōtifices græ.Archiereas: Ierodidascalos: Ieronomos: Ierophantas: Ierophylacas:protomistas:quo vocabulo vtitur Sidonius. Archimādritas. aliisq; noībus appellāt.dicti aūt a posse:& facere(ut ingt Se.uel a pōte(ut arbitratur.Varro)qm ab his sublicius pōs Romæ est factus primū & sæpe restitutus:cui Plut.astipulatur in numa.¶ Nempe qđ veneri.suæ interrogationi rńdet.Erat cōsuetudo vt puellæ virginitatē exuētes:puppas Veneri:vt felix:faustūq; esset mrimonii:cōdonarent:sicut pueri bullā laribus suspēdebant:cū ex ephæbis excessissent: qbus milites emeriti etiā sua arma dicabāt:vn̄ Ouid.Miles vt emeritis nō est satis vtilis armis Ponit ad antiquos q̄ tulit arma lares. Gladiatores donati rude post gladiatorias palmas arma herculi cōsecrabāt: Vnde Oratius.dixit. Veianius armis Herculis ad postem fixis latet abditus agro.sunt aūt Puppæ:& p diminu.Puppulæ imagūculæ puellares in deliciis:oblectamētisq; virgūcularę.Antiqui puppos:& puppas dixerūt pueros:& puellas. Auso.Barbara:sed latias uincis alumna pupas:vbi aduerte Ausonium corripere quod Persius produxit.

Bacca
Venæ
Mettallū
Strigere
Scoria
Cōsteriū
Aconiti uicit
Gelli codex emaculatus
Frui & vti
Pōtifices
Milites emeriti laribꝰ arma dicabant

CORN. ¶HAEC calabrũ coxit uitiato murice uelus.Lanæ coloribus tinctæ corporis usibus inquirunt ad ambi-
tionẽ.Sensus est.Apulã lanã cõchilio ificit adeo in apulia:qa ibi plurimæ oues nascunt. ¶ Vitiato murice.i.
cocto uel fracto cõchilio quo tingit purpura. ¶ Velus aũt ob hoc dictũ ꝙ prio lanæ uellerent nõ tonderent.
¶ Hæc baccã cõchæ rasisse & stringere uenas:p radere margaritas:de cõchis marinis uniones q nascunt in
Bacca cõchis p qbus bacchas posuit.ut Hora.Vnionibus onusta baccis.Bacca ergo gẽmæ genus qđ in cõchis na-
scit. ¶ Et stringere uenas feruẽtis massæ crudo de puluere iussit:qa aurũ & argẽtũ de crudo puluere separat
Massa in fornace coctũ i massam cõfert:ideo ãt crudũ puluerẽ dixit:qa coquit ut metallũ fiat & bñ stringere: qa eo
quẽdo religat i massam. ¶ Hæc peccat:uicio tñ utitur hæc faciẽdo itegritate sui mores humani uacillant iu
suo tñ crimine possumus hoibus ignoscere: quos.s.cõcupiscẽtus qbus utunt.Nã crimẽ est ambitionẽ petere:
utit ea quis peccat supuacue reperiẽdo:hẽt tñ aliquẽ usum appetitoꝝ. ¶ At nos di.põ.in tẽ.qd fa.auꝝ? Nẽpe
hoc qđ ueneri donatæ a uirgine pupæ.Hoc dici sacerdotes redditę mihi rõnẽ qd opes i tẽplis agunt?cur diis
Pupæ & nõ usuris cõsecrant:qbus tã supuacue q̃ ueneri pupæ quas nubẽtes uirgines donãt:Solebãt.n.uirgines an
teq̃ nuberẽt quædã uirginitas suæ dona ueneri cõsecrare. Hoc & Varro scribit si hoies igt acuti cupiditate
corrupti uicina incurrũt:ut qd superis qbus solẽt hæc displicere : nẽpe hoc tibi facit aurũ qđ pupæ in tẽplo
ueneris:& tñ hoc faciunt hoies:nec uitio corrũpunt.Veꝝ uos pontifices dicitæ in tẽplis aurum quid facit?

IO.BRI. ¶COxit:tinxit:infecit. ¶ Velus lanã:a uellendo.Nã ante tonsurã inuentã ex ouibus lanæ uellebantur.unde
Vellus etiã lana:siue laniciũ a laniando. ¶ Calabrũ:lanæ calabræ nobilissimæ habebant.Nã circa Terẽtũ oppidũ
Lana Calabriæ Canusiũq; autore Pli.sũmam nobilitatẽ habent.Vnde Varro scribit Tarẽtinas oues pellibus in-
Murex tegi ne lana inquinet:quo minus uel infici recte possit uellus:uel lauari ac parari. ¶ Murice.i.purpura:genus
enim est conchilii:ex quo liquor elicitur tingendis expetitus uestibus purpuræ haud quaq̃ dissimilis.Pli.audi
mus iã & bibentiũ uellera:purpura:cocco conchilio sesquipedalibus libris infecta:uelut illa sic nasci cogen
te luxuria. ¶ Vitiato:qa cũ laniciũ inficit alienũ colorem uitiat.Verg.Discet mẽtiri lana colores. Hora.Sed
Bacca mala tollet anum uitiato molle cicuta . ¶ Baccam.i.margaritã.Hora.Nec sit marita q̃ rotundioribus onu-
sta baccis ambulet.Baccas pprie dicimus fructus lauri.Fructus oliuæ:corni.Loti quã fabã syriacã uocant:
Acina myrthi:Lentisci:similiũq;.Acinos uero siue acina fructus minutiores arboꝝ fruti cũue densius nascẽtes no-
minamus:cũ baccæ dispersius & rarius:inter acinos igit numerant Vuæ grana:Hederæ grana:Sambuci gra
na:Ebuli grana:Malipunici grana & moꝝ:& quicqd his sile:Supra hæc aũt poma dñr duntaxat qbus uesci
Poma mur.Cerasũ & prunũ & mespilũ poma.non acini neq; baccæ noiantur.Glans in numeꝝ istoꝝ nõ uenit : sil-
Glans uestris.n.& pastio pecoꝝ est:Castanea in nuces refertur.Vnde Verg.Castaneasq; nuces. sicut pinus : corylus
Nuces siue a loco:auellana:amigdalus:inglans:& si qua his similia nõ poma dñt:sed nuces . Nonnunq̃ tamen acini
Conchæ & baccæ indifferenter ponuntur:ut Verg.Sanguineis ebuli baccis minioq; rubentẽ. ¶ Conchæ.i.unionũ ma
margariti tris.Margariti feræ.n.conchæ origo atq; genitura haud multũ ostreatoꝝ conchis differens: Has ubi genita
feræ lis anni stimulauerit hora:pandentes sese quadã oscitatione impleri rosido conceptu tradunt:grauidas po-
stea eniti partũq; conchaꝝ esse margaritas pro qualitate roris accepti.Si purus influxerit candorẽ conspicie
si uero turbidos & fœtum sordescere.Indicus maxime hoc mittit occeanus.Laudantur præcipue circa Ara-
biam in persico sinu maris rubri.Rasisse:auellisse:sic.n.autore Pli.Conchis aderescunt:ut iis nisi lima auelli
nõ queant. ¶ Stringere uenas.s.m.c.d.p.i.Aurũ ut scri.Pli.tribus modis inuenitur:fluminũ ramentis: nec ul-
lum absolutius auꝝ est:ut cursũ ipso tritũq; propolitum.Alio modo puteoꝝ scrobibus effodit: aut in ruina
montiũ.Quod puteis foditur canalitiũ uocant.Quod effossum est tundit:lauat:urit:mollitur in farinã: quæ
deinde igni excocta in massas redigitur.Sensus est.Aurũ quoq; ex uenis terræ petitũ esse.Hocq; inuidiose in
1. tempora sua:quibus auri in tñ luxuria adoleuit:ut autore Pli. fibulæ tribunitiæ ex auro bestarent mulieꝝ
quoq; pedibus subiicerent:atq; in oibus obscœnis desideriis usurpatũ fuerit.Stringere:in unũ conflare: un-
de autore Plinio Strigiles hispania uocat auri paruulas massas ꝙ super oia solũ in massa aramẽto capitur.
¶ Venas.i.aurũ:quod per terræ siue marmoris uenas colligit. ¶ Feruentis:quæ dum tundit feruescit . ¶ De
crudo pulnere:qui nundũ excoctus est. ¶ Dicite pontifices in sacris quid facit aurum? ostendit poeta super-
uacuum esse aurea uasa templis inferri:quod nõ sanctitatis sed auaritiæ sit instrumẽtũ:unde infert satius eẽ
deo:quẽ recte collas inferre pro munere. ¶ Cõpositũ ius fasq;:nimi sanctosq; recessus Mentis:& incoctũ ge-
Põtifices neroso pectus honesto. ¶ Pontifices.Varro scribit deos esse a ponte sublicio:quẽ supra tyberim primũ fece-
runt:& sæpe restituerunt , Maximũ aũt dictũ esse pontificem scribit Festus ꝙ maximus reꝝ quæ ad sacra &
religionẽ pertinẽt iudex sit iudexq; cõtumaciæ priuatoꝝ magistratumq;. ¶ Donatæ a uirgine pupæ: euellæ
uirginitati renunciantes pupas in templis.Veneri dedicabant:quemadmodũ pueri excedentes pueritia apud
Pupæ lares.i.deos familiares bulam suspendebant:unde Persius:Bullaq; succinctis laribus donata pependit. ¶ Pu
pæ:imagines puellares quæ in delitiis sunt puellarum:nomẽ ductum a pupa qui puellam:& pupum puerum
appellabant.Varro autore Nonio:Mammam lactis suggentem poscere pupum.

BART. FON. ¶VITiato murice.Muricis piscis liquore lanæ in purpuream tingebantur . ¶ Hæc baccam conche rasisse:
Margaritas dicit:quæ rotundæ in mortem baccarum sunt:& e conchis piscibus extrahuntur. Quoniam ne-
ro in concha gemmæ:semper sunt:neq; unquam indiscretæ reperiuntur: propterea a Romanis ut scribit Pli
nius:Vnionum nomen illis est inditum. ¶ Et stringere uenas.Aurum & argentum significat quod terræ uenis
effossum,fusumq; lauatur uritur & mollitur . ¶ Peccat & hæc peccat.Sacris non initiati peccant huiusmodi
luxuriç seruientes:sed ex ea tamen aliquam utilitatem percipiunt:quia gemmis auro purpuraq; utuntur.At
vos sacerdotes dicite quid aurea dona in templis prosint Nempe hoc quod veneri donatæ a virginæ pupæ.
Ipsemet interrogationi sue respondens:idem quod puellarum ludicra facere in templo aurũ assueuerat. Est
vero pupa puellula:& pupus puer paruulus.De pupa Ausonius in bissula.Barbara quæ latias vincis alum-
na pupas.De pupo Varro apud Marcellum.Mammam lactis surgentem poscere pupum. Sed a similitudine
pupa quoque paruula puellaris imago dicitur . Varro in originibus . Itaque breui tempore magna pars in
desiderium puparum & sigillorum ueniebat.Moris autem fuit ueterum puellarum paruula quædam puella
ria simulacra ex linteo insuere: deinde tormento infarcire:uestibus amicire.Has uirgines pueritiam egressę.
Veneri tanq̃ uirginitatis suæ insignia condonabãt:ut faustum fœlixq; futurum matrimonium cederet . Ve-
neri ab Ioue maturæ uirginum ætatis:nuptiarumq; cura.Diodoro autore concessa est.

IO.BAP.
PLAV.
Pupæ

¶Quin damus id.deos pietate:& pura mente ad uota hoium exaudiéda moueri:nō aūt donis:aut multiiuga uictimarū. Cæsarū feric ondit:q neq3 imortalibus grata eē pñt:qa fragilia:neq3 usui expitibus corpoꝝ:quia hæc ad usum corpoꝝ data sunt.& est sensus.Cū aurū:argētum:cōtaminatā supstitionē:uictimarūq3 multitudinē a diis nō expeti uideamus:cur illis mentē purā:honestatē uitæ:morūq3 sanctitudinē:q uitiosi offerre nequeūt nō exhibemus nā qđ aut digitis fit:aut extra hoiem est sacrificium ueꝝ nō est.nec qd ex arca:sed quod ex corde pfertur:nō qd manu:sed qd mēte libatur:hæc acceptabilis uictima est:quā de se ipso aius imolat:

Quin damus id supis:de magna qđ dare lance
Non possit:magni messalæ lippa propago.
Compositum ius fasq3 animi sanctosq3 recessus
Mentis.& incoctum generoso pectus honesto
Hæc cedo ut admoueā templis:& farre libato.

Exorabiles dii
Lances
Aristophorum
Mazonomum
Lenticula

& si Homerus dixerit.Exorabiles cōuertibilesq3 & dii sunt:& hos qdem sacrificiis:uotis:libatiōibus & hoies cū peccauerūt pcibus uertūt.¶ Magna lance.i.de suis magnis diuitiis:sunt aūt lances uasa lata:& rotūda:qbus caro tā tosta:q̄ elixa:cæteraq3 ædulia cōdiuntur:mensæq3 inferūtur.apud Martialem cōmēdantur Chrysendetæ ex auro cū fierēt:ut nūc ēt ex argento Argirenditæ.Inter lances hñt Aristophoꝝ:Magidæ:Discus.Mazonomū:quoꝝ Pli.Sestus.Acron.M.Varro.Ora.Fenestella cæteri meminerūt.Apu.Cœnarūq3 reliqs discus ornatus:uñ Discophorus dictus:q in disco in mēsam prandiū infert.¶ Lenticula uasis genus est a figura dictū(ut ait Pli.)& meminit Celsus:uideturq3 esse id qd discos appellaẗ Dioscoridi.¶ Lippa pgago.uitiosa pgentes:qđ est corporis ad aium:ut moris eius est transfert.sic Ora.Crispini scrinia lippi.¶ Magni Messallæ.diuitis:& potētis:& illum taxat.Familia aūt Messallaꝝ florētissima fuit Romę denoiata hoc noie a Valerio coruino:q Messanā in sicilia uicit:a qua Messalla cognominatus est(ut Sene.docet ad Pauli.) uñ dixit Ouidius in fastis.Hūc numidæ faciunt:illū Messana supbū Messallā coruinum inter Oratores laudat Quin.in.x.quē Tyberiū in orone latina secutū fuisse apud Suet.lectitauimus.huius meminit & Eusebius in libro tēpoꝝ:q ante biēnium:q̄ morereẗ.Ita memoriā:ac sensum amisit:ut uix pauca uerba coniungeret:ad extremū ulcere illi circa sanā spinā nato inedia se affecit anno.lxx.ætatis.de hoc nequaq̄ itelligemus:cū fuerit pbissimus:sed de Massallino cotta:q in luxū gulæ palmas pedū ex anseribus torrere:atq3 patinis cū gallinaceoꝝ cristis cōdire reperit.auctor Pli.hic fuit ditissimus:& ut ondit Epigrāmatista ædes habuit cū Licini domo decertātes.¶ Cōpositū ius fasq3.i.diuina:& humana iura simul collocata:nā ad bene:beateq3 uiuēdū nō sufficit diuina sine humanis:aut humana sine diuinis obseruare.Ius cuius pcepta refert Iustin.i prio inst. ad hoies:fas uero ad religionē pertinet.Auctor Ser.Ius est ptoriū:& coqnum:hinc amphibolon illud exit a M.T.Ego quoq3 iure fauebo.M.Varro sic hosce pisces nemo coquus in ius uocare audet decenter dixit in iii.de re rust.ȝωμοσ dr̄ ius:unde ȝωμοποιοσ dictus coquus Lucia.ȝωμουσ υχθυσ γαρω και ελαιω τακτισμενουσ.i.iura pisces garo oleoq3 profusos.¶ Sanctosq3 re.castas:icorruptas:inuiolatas mentis:q(ut inquit Lactā.)dei ueꝝ est tēplū:& ai ptes itimas:& penetrales.M.T.in legibus(ut supra ēt relatū est)ita pcipit ad diuos adeūto caste:q lex iubet:ut castimoniā corpis siẗ:& ai adhibeamus in euāgelio cū scriptū sit.Sūt Eunuchi q seipsos castrarūt pp regna cœloꝝ.Origenes ille magr̄ ecclesiæ icōparabilis seipm castrauit:& in semetipso re aggressus ē iplere:qd uox dñica nō hystorico:sed mystico intellectu pcipiebat.¶ Et pectus in coctum ualde coctū:purū:sinceꝝ:ab oi mala cogitatiōe seqstratū:pfectū:defecatū.Nihil.n.quietius:nihil purius:nihil deniq3 pulchrius ea mēte esse debet:q in dei habitaculū pparanda est inqt Hierony.alias nō coctū Plau.Quicqd ē incoctū nō exprimit.In.n.aliqñ auctiua:aliqñ στερητικα pticula est:uñ illā priuatoriā syllabā uocat Boetius in.iiii.Topi.de qua alibi plura.¶ Generoso ho.i.natiua & genuina honestate.¶ Hæc cedo ut admoueā sensus ē:si supradicta bonos.s.mores:pbitatem:& mētem rectā ad tēpla deos oraturus attuleris:oium uotoꝝ cōpos efficieris:dii.n.nō dona:nō uictimas pigues:sed adorātiū mētes.atq3 aium purū:hominisq3 inocentiā desiderāt:quā qs obtulerit deo satis pie:religioseq3 litauit:auctor Lactātius.hinc uere cecinit Oratius in.iii.car.Immunis arā si tetigit manus nō sumptuosa blandior hostia Mollibit auersos penates farre pio:& saliēte mica.¶ Farre.Numa Pōpi.istituit deos fruge colere:ut mola salsa supplicare:atq3 far torrere:statuitq3 nō eē puꝝ ad rē diuinā nisi tostū.Auctor Pli.cui facit fidē id:qđ legimus apud Suet.q Vitellius iter altaria ibidē statim uiscus:& farra pene rapta e foco māderet Intelligit aūt molam salsam:q aqua:farre:& sale fiebat:auctores Valerius & Var.Seruio fit ex horna fruge:& horno sale.¶ Litabo.facto sacrificio numen placabo.hoc.n.significat litare(ut scribunt Macrobius:& Marcellus.)

Ius
ȝωμοποιοσ
Mēs ueꝝ dei tēplū
Origenes se castrauit
Incoctum
Mola salsa

¶Quin damus id superis:de magna qđ dare lance Nō possit:magni Messalæ lippa pgago:feramus inqt ad tēplū cōsciētiā bonā & sic fiet:ut mola salsa litantes exaudiāt dii:qd pōt & paup:qd genus sacrificii nō locupletibus tm̄:sed maxie paupibus facile est:p Messalæ aūt pgaginē eoꝝ uult accipi:q nō puta cōscientia diis sacrificāt.Hic aūt Cottā Messalinū dicit q tā uitiosos oculos insenecta habuit:ut palpebræ eius in exteriorem ptē uerterenẗ.Fuit.n.& multis deditus uiciis:hic ab Aurelio Cotta adoptatus Marcus Aurelius maxius nocabaẗ.originē trahēs ab Aurelio Messala q cōsul fuit:q cū a quodā gallo ad monomachiam puocaretur:ad p̄lium coruus super galeam insuper eius caput sedit:& coruinus appellatus est hoste uicto.¶ Compositū ius fasq3 ai sanctosq3 recessus.Honestam cogitationē secretā:& percōpositā in a io:& secretas cogitationes:& sanctas:& honesti tenacitatē erui nō pñt cū uirtutes seminat:quas siqs frequētat ullis uictimis:sed farre imō deos placat & discretas cogitatiōes honestatēq3 senectam significat.Nā q q̄rit inqt iustus & inocēs & fidelis eē per hæc honestus hr̄:& ēt thure placabit deos.¶ Et incoctū generoso pectus honesto:incoctum.i.ualde coctū ac maturitate ai & honestate plenū:gñosi dnt q propitio igenio nascuntur:& iō beniuoli & honesti.¶ Hoc cedo ut admoneā tēplis & farre libato.Hinc quoq3 sensus ab Horatio sumptus est.¶ Immunis arā si tetigit manus:nō sumptosa his blandior moliuit auersus pœnates farre pro & saliente mica.

CORN.
Lippi
Messala
Palpebrę
Marc⁹ aureli⁹ cōsul
Mica

¶Quin damus id superis:docet deoꝝ mētē:ut scribit Cicero pro.A.Cluentio:pietate & religione & iustis præcibus nō cōtaminata superstitione neq3 ad scelus perficiendum cæsis hostiis placādā eē.¶ Quin:hæc particula increpātis est:sempq3 indicatiuo cōiungiẗ.Verg.Quin tu aliqd saliē potius quoꝝ indiget usus.Viminibus mollisq3 paras detexere iunco:¶ De magna.q.d.L.Messalinum Cotta Messalæ oratoris filium more satyrico per transitum notat qui in luxum gulæ:ut scribit Pli.palmas pedum ex auseribus torrere:atq3 patinis

IOAN.
FRI.
Messalin⁹ Cotta

cum gallinaceorum cristis condite reperit. Sensus est. superi ea te nobis placandi sunt: quã de se Messalinus præstare non potest. hoc est: non opimis uictimarum sacrificiis. quæ tantum Messalinus: ut diues dare potest sed mente dura: & corde sincero cum non opimas hostias: sed puram hominum mentem diuina maiestas desideret. ⁋ De magna lance idest diuite. ⁋ Magni Messalæ: oratoris q magnificas habuit ædes: quæ cum domo Licini certabant. Martialis. Et cum rupta situ messalæ saxa iacebant. Altaq; cum licini marmora puluis erunt. Lippa propago: lippi proprie dicuntur quibus oculi stillant. sed a poetis pro uitiosis ponuntur: id ad animum: quod corporis est transferendo. Hor. Crispini scrinia lippi. Persius alibi: Patres infundere lippos: Cum uideas: Compositum iusq; fasq;: &. i. ita uiuas: ut nihil contra leges humanas diuinasq; cõmittatur. Iuris enim præcepta sunt hæc honeste uiuere: nemini iniuriam facere: quibuscunq; si possumus prodesse. Fas uero dicimus quicquid dii permittunt: nec cum fit irascuntur. Ergo ius humanũ: fas diuinũ dicimus. Verg. Sæpe etiam festis quædam exercere diebus Fas & iura sinunt. ⁋ Compositũ ius fasq;. i. leges diuinas & humanas simul: ut sit compositum simul utrunq; positum. Sicq; monet non satis esse ad bene beateq; uiuendum: alterum sine altero præstari. ⁋ Animi sanctosq; re. mi. i. nihil turpe in animis nostris cogitemus: per quod ostẽdit a nobis facile deos placari posse. si & opere: & cogitatione recte uixerimus. ⁋ Sanctos recessus: puras & sanctas sedes mentis. ⁋ Pectus incoctum: perfectum. Sic enim uocabant antiqui: ut dictum est: aliquid longi temporis coctum quasi perfectum. ut est illud Vergilianum. Solidum nodis & robore cocto: sumptum ab his rebus quæ igni excoctæ: quod in se habent cruditatis: deponunt: sicq; mites: & perfectæ fiunt. ⁋ Generoso honesto: naturali honestate. ⁋ Hæc cedo ut admoueam templis: & farre libato. Sensus est: si hæc quæ dixi præstiteris: sola quidem mola Dii placabuntur: idest facile tibi obsequentur: & preces tuas exaudient. ⁋ Cedo: uerbum est defectiuum apud comicos celebre: idest da Terentius. Quin tu argentum cedo. ⁋ Farre: idest mola: quæ sale: & farre tosto constabat.

Lippi

Cedo

BART. FON. ⁋ Quin damus ut superis: honestatem uitæ morumq; sanctitatem: non aurum aut argentum superis largiẽdum hortatur. ⁋ De magna lance: lances uasa lata sunt: & aliquantulum concaua: minus tamen excaua q̃ patinæ. ⁋ Magni Messalæ lippa propago: messalarum familia Romæ clara: & illustris fuit. Messalinum autẽ Cottam prædiuitem uirum intelligit: cuius in lippitudinem satyrico more inuehitur: oculorum uitum ad animi auaritiam referens. ⁋ Hæc cedo ut admoueam templis & farre litabo. Fac ut probitatem: & sanctos mores: rectamq; mentem ad templa ferant: & tunc minima quæq; oblatione: quicquid a diis petiero impetrabo: qui non dantium dona: sed mentem atq; animum perscrutantur. Litare autem propriæ deos propitiare ac placare: uotumq; impetrare significat Plautus in penulo. Si hercle istuc unq̃ factum est: tum me Iuppiter faciat: ut semper sacrificem: neq; unq̃ litem.

IO. BAP. PLAV.

Empe hoc assidue. in hac satyra moralitatem quandam: & pcepta saluberrima pferẽti Persius sub alterius persona cõtra desides: & circa bonas disciplinas negligentes inuehit quid fugiendum: sequendũue sit ostendens: monet q ab incunabilis: a tenera ætate literis: & uirtutibus esse incumbendum. optimi. n. sunt ad institutionem morum primi quinq; anni: habent enim in se lentum quiddam & molle quod facile formari queat: atq; ad arbitrium uolentis trahi: & in cunctis fere rebus citius assuescitur omne qđ tenerum: ipsa quoq; literarum studia teneris melius inferuntur ingeniis: qm̃ frustra magistrorum suppetias imploramus: cum sumus in mala ætate. i. in senectute collocati: quæ raro admittit disciplinam iuxta illud Psitacus senex non sentit ferulam: cui subscribit Gregorius sentẽtialiter sic proferens. Canis antiquus cathenæ assuefieri nõ potest. Hoc ut ita somno indulgeas: quem βραχειαν θανατον. i. paruam mortem deffiniuit Aristo. somnum nõ laudari a philosophis: qui genas occuparet: non autem mentem censebat Apollonius. a græcis dicit̃ υπνοσ της υγιεσωματοσ σωτηρια. i. somnus corpis salus existit: quod intelligitur si sit intra modũ: nam supra medium somnus malus est (ut his docet Hippo.) υπνοσ αγρυπνιη αμφοτερα του μετριου μαλλον γενομενα κακον. Home. ανιη και πολυσ υπνοσ. i. tristitia etiam multus somnus. ⁋ Assidue. i. frequẽter. dum adhuc mobilis est ætas: & animus duci facilis exercenda boni cõsuetudo: & iugi meditatione firmãda inqt Hiero. hinc excandescit: & magis indignatur poeta: q hoc: cũ pessimũ sit: frequẽter faciat: uñ post reduci nõ poterit: nã (ut ait. M. Tul.) cõsuetudinis magna est uis: fit. n. tanq̃ natura mos solitus: ut inqt Theoprast. Græci in puerbus a χρισ ισ ετεραφυσισ consuetudo altera natura. Ideoq; Arist. in. vii. Ethic. cõsuetudinẽ inqt mutare difficile est: q naturæ assimilat̃: qđ adeo uerũ est: ut q lõgo tpe in uinculis detẽti fuerint si posterius soluant̃ ob diuturnã uinculorũ cõsuetudinẽ ambulare nequeũt (ut his docet Plut.) ωσπερ γαροι πολλυν χρονον δεθεντων και λυθοιεν υστερον υποτισ πολιχρονιου των δεσμων συνηθειασ ουδυναμενοι βαδιζειν υποσκελιζονται. ⁋ Extẽdit: qa iteruẽtu radiorũ rimę fenestrarũ uident̃ extendi. i. ampliari. ⁋ Angustias ri. strictas fissuras: exiguas tabularũ distan-

Psitac⁹ senex nõ sentit ferulã

Sõnus corporis sal⁹

Cõsuetudinis magna uis

SATYRA TERTIA

Empe hoc assidue. iam clarũ mane fenestras
Intrat: & angustas extẽdit lumine rimas.
Stertimus: indomitum qđ despumat̃ falernũ
Sufficiat: qnta dũ linea tangitur umbra.

tias. Rimam Helenæ pro genitalibus dixit Orat. Plau. uero: & Ambrosius ꝑ occasiuncula posuerũt. ⁋ Stertimus indomitum. sensus est. Tantum est dormiendũ quãtum ad cibi. Viniq; cõcoctionem sufficiat. nam cui stomacho ex indigestione crudum ructatis quiescere in lectulo mane: atq; paululum redormire debet (ut monet Cor. Cel.) & si cõcoquere somno corpulentiæ: q̃ firmitati sit utilius. Ideo athletas uolebant cibos ambulatione perficere. ⁋ Despumare. decoquere: degerere in stomacho. a uino qđ per multam spumam coqui solet ad dulcedinem translatio. Hier. Venter mero æstuans cito despumatur in libidines. ⁋ Falernũ indomitũ. nõ aqua mixtum: uel uix domabile ꝑpter eius uehementiam: aqua enim uix potest domari (ut scribit Ser.) Verg. Durum bacchi indomitumq; falernũ. Luca. Indomitũ meroe cogens spumare falernũ: ideo Iuue. ad natutam eius rettulit dicẽs. Cũ pulmo falerno arderet. Fumosos falernos dixit Tibullus de falerno uino Epigrãm. Sillius. Pli. Varro: cæteri multa tradiderũt adeo: ut nihil notius. ⁋ Quinta dum linea tãgitur &c. Romani sicut ex Martiale patet horas: & dei partes distributas habebant: prima salutantes atq; altera cõtinet hora exercet raucos tertia causidicos in qntam uarios extẽdit roma labores. &cæ. unde magis indignatur: & excãdescit poeta: ꝙ hora labori: & negociis deputata ocieñ. per quintam enim lineã quintã horam intelligo. Apud. n. antiquos erat concha hemicyclea lineis debita ꝑportione distincta cui ꝑlongus ex ære aut ligno baculus soli oppositus supereminebat: & eius umbra in lineas incidens horas ostendebat. Id primũ apud Lacedæmonios Anaximenes milesius excogitauit. dictũq; est ab umbra. Scioteticõ: de quo Victr. σκιοσ. n. dicitur umbra: unde sciurus: sciopodes uiti umbrã teste Philost. & Angu. pedibus sibi faciẽtes: ut scimachia umbratilis pugna apud Tul. i. epis. quo uocabulo utit̃ Cal. medicus apđ græ. i. li. υσ΄τεινων his uerbis μεταβαινειν δ᾽ εκαιροσ τωι τα ταχεια χωρισ ευτονιασ και βιασ δρομοειδεισ ταυτα και σκιαμαχιαι. meminit & Eustathius. M. Var. satyrã unã ex illis suis Menippeis inscripsit (ut sentit Politia.) sed perperã. nã criomachia legendum est (ut hñt codices Gelliani) Quod nos alibi copiose docuimus: sed ad rem & si sciã hæc diuerticula nõ minus esse iocunda: q̃ frugifera: de horologio: & de horarũ obseruatione q̃dam Cẽsorinus. multa Pli. li. ii. & li. vii. nat. hist. legũtur & q̃dam apud hebræos li. regũ. iiii. quæ apud Mart. recitauimus.

Falernum aq̃ nõ domatur

Scioterikon

Sciamachia

Error Politiani

CORN.

NEmpe hoc assidue. i. nunq̃ non assidue hoc facis: nempe enim est nunq̃ nõ in hac satyra in intemperantiam hominũ inuehitur: & ira hesterno uino onerari ut edormire ante quintam horam nõ possint: quam desidiam nunq̃ dicit euitari: & querit̃ subinde eas necti quominus studia celebrẽtur. Ad hoc ergo satyræ principium pertinet: ꝙ philosophi dicunt. Necesse est uitiis sapiẽtem incidere: sed hoc inter sapientem stultũq; interest: ꝙ se uitiis sapiens celerius euellit ibidem menso atq; inuoluto studio: ergo ne is quem Persius culpat in hac satyra: ad excusationẽ sui criminis sapientem quoq; posse aliquotiens uitio detineri. Hoc primum ei poeta exposuit ꝙ is nõ aliqñ: sed assidue uitiis semet tradiderit. Hãc satyram poeta ex Lucilii libro quarto transtulit castigans luxutiam: & nitiem diuitum. Et cum inducit pedagogum obiurgantem scholasticum increpat humanam uitam & dum exprobat omnium notat segnitiem: & inducit enium ex comitibus alium castigantem. ⁋ Iam clarum mane fenestras Intrat: mane nomen est tẽporis non tp̃s. Nam mane quãdo ipsum tempus significat aduerbium est: & uerbo coherẽt: ut mane uenit: & mane fecit: quando autem nomen est epithetum: ut clarum mane uel mane nonum significare dixit non appellato mane: ut uespere fenestras intrat: significat ꝙ prima lux intrat fenestras uel per fenestras lux in lectum intrat. ⁋ Et angustas ostendit lumine rimas. mane. s. uel per rimas fenestrarum se tota lux infundit ut capi non possit. ⁋ Stertimus indomitum: quod despumare falernum: indomitum falernum: idest uinum multæ uirtutis: ut Verg. Et durum bacchi & domitura soporem: & Luminis indomitum mœrore cogens spumare falernum. Sensus autẽ iste ẽ. Iam diu externo sopore deprimimur: ut possint uti qui nimia ebrietate grauati sunt tantum longo somno crapulam uini discutere falerna regio dicitur campania: ubi uina optima nascunt̃: uel uirum tantum dormimus quanto tempori qui falernum bibit concoquere possit & digerere. Vnde crudi indigesti: aut quanto ipsi coquamus falernum an ꝙ sufficiat falerno tempus in nobis despumare: idest deferuescere. ⁋ Quinta dum linea tangitur umbra Dum umbra illinc medii stili qui in horologio est quintam lineã tetigerit ac pro hoc si dicent usq; ad horam quintam.

Quid inter sapiẽtẽ & stultum

Falernum uinum

Crapula
Ebrietas
Cãpania

IOAN.
BRI.

NEmpe hoc assidue: iuuentutis tempoꝝ suoꝝ desidiam: & circa uirtutem negligentiã insectatus: q̃ maiorum: diuitiis autoritateq; contenta bonas artes nõ curat. Monetq; uirtutibus: & disciplinis: dum tenera est ætas uacandum esse: partes suas ad rep̃hendendũ personæ dat introductæ. ⁋ Hoc assidue: legendum est cum indignatione: & reprehensione: & gestu ad iuuandum: subaudi facis ut fit semper quidem stertis: Seqtur enim stertimus. ⁋ Assidue hinc erũpit fremitus poetæ ꝙ hoc assidue faciat. ⁋ Clarum mane. hoc loco mane: quia nomini adiunctum est: nomen efficitur. Verg. Mane nouũ: alias aduerbium est. ⁋ Despumare: concoquere: sumptum a uino: quod per multam spumam coqui solet ad dulcedinem. Lucanus. Indomitum meroe cogens spumare falernum. ⁋ Indomitum: durum difficile coctum. ⁋ Falernum: secundam nobilitatem falerno uino dedit. Augustus cum setinum uinum cunctis prætulisset: dictum: ut tradit Silius Italicus: a falerno agricola: qui primus eas uites coluisse dicitur: ut autem placet Plinı. a falerno agro campaniæ: unde Martialis. Scelus est iugulare falernum. Et dare cãpano toxica sæna mero. Nam falernus ager a ponte campano læua petentibus urbanam coloniam syllanam Capuæ contributã incipit nigri coloris esse. Martialis docet. Candida nigrescant uetulo cristalla falerno: idem alibi. Marmorea fundens nigra falerna manu. ⁋ Quinta dum linea tangitur umbra. hinc indignatur ꝙ ea hora stertat qua in negociis homines maxime exercebantur. Martialis. In quintam uarios extendit Roma labores. ⁋ Vmbra quinta: horarum obseruatio autore Plinio apud Romanos uaria fuit: Duodecim. n. tabulis ortus tm̃: & occasus nominabantur. Post aliquot annos adiectus est: & meridies accẽso cõsulum id ꝑnunciãte: sed hoc serenis tm̃ diebus. Vsq; ad primum punicum bellum. M. Varro. Romanis solatiũ horologium primum statutum in publico secundum rostra in colũna tradit bello punico primo a Marco Valerio Messalla consule carina capta in Sicilia deportatum: inde anno urbis quadringẽtesimo septimo: nec cõgruebãt ad horas eius linẹ. Paruerunt aũt eis annis undecentum. Nubilo tñ est incertæ fuere horæ usq; ad Scipionem Nasicã qui primus aqua diuisit horas æque noctium ac dierum. Idq; horologium clepsidra appellatum est: umbratum rationẽ: quam uocant Gnomonicen inuenit Anaximenes milesius Anaximãdri & Thaletis discipulus: primusq; horologium quod appellatur Scioterikon Lacedæmone ostendit.

Horarum obseruatio

Clepsidra
Gnomonica
Scioterikon

BART. FON. Empe hoc assidue. In desides & incontinentes inuehit quid fugiendum sequendumq́ꝫ sit ostendens. Quendam autẽ adducit comitis inertiam circa bonarum artium studia reprehendẽtem. Ordo uero est. Nempe tu hoc assidue facis: ut ad multam lucem dormias. ⁋ Indomitum faler: uel aqua nõ dilutum: uel tam uehemẽs ꝙ nix aqua domari possit. Verg. Diuinum bacchi indomitũq́ꝫ falernum. Ager aũt falernus in campania est uino celeberrimus. ⁋ Despumare in stomacho concoquere: ꝙ ab olla in qua carnes elixantur: translatum est. ⁋ Quinta dum linea tangitur umbra: antiqui per umbrã gnomonis orto sole horas in semicirculo spectabãt. in quo duodecim lineæ equis diuisæ spatiis a gnomone discurrebant: prima uero linea ab occidente sole orto in primis adumbrabat: deinde cæteræ singulatim. Verũ cum ad sextam lineam umbra uenerat: meridies erat. Quinta igitur linea iam prope diem medium declinabat: quo tempore canicularibus diebus pecudes umbras: & frigora captant: horologium autẽ primus Anaximenes milesius: & umbrarum in horis diei cognoscendis rationem inuenit.

En quid agis? siccas insana canicula messes
Iam dudũ coqt & patula pecus oẽ sub ulmo est
Vnus ait comitum: uerumne? ocius adsit.
Huc aliquis: nemon? turgescit uitrea bilis:

IO. BAP. PLAV. (Multi ægrotant oriẽte canicula) ⁋ INsana canicula. furẽs uehemẽs: & æstuosa: uel pestifera: nociua: & exitialis canicula: ea. n. oriente multi in ægritudinẽ cadunt. hinc de ea loquẽs dixit Home. λαμπρατατοσ μεν οσ εστι κακον δε τε σιματετυκτε και τε φερει πολλον πυρετον δειλοισι βροτοισι. i. splẽdidissimus aũt hic ẽ: malum aũt signum factũ est: & fert multã febrẽ miseris mortalibus: eius uim describit Pli. li. ii. Oui. li. iiii. fas. græce dr̃ ꝓcyon ꝙ añcedat canis ortũ. Cice. Anticanis ꝓcyon graio q noĩe fertur: locus ẽ apud Pli. emaculãdus in lib. xviii. cap. xxviii. nã ꝓceron loco ꝓcyon passim legit. apparet auctore Col. vii. calen. augu. Sitiens dr̃ ab Oui. ob æstũ. Verg. æstifer. Orat. Caniculæ uitabis æstus. ꝑ uit aũt canis (ut qdã sentiunt) quæ cũ dracone europæ custos data est. Alii neærã erigones eẽ autumãt. Home. uero canẽ orionis eẽ dicit illo uersu ουτεκυν ωριων επικλησιν καλεουσι. ⁋ Siccas messes. tostas. exustas ob solẽ: q in medio die uires suas extẽdere cõsueuit. ⁋ (Coquo) Coquit. maturat. Pli. Aegrescũt sexagenis diebus siti maxime anteq̃ hei coquãtur anno. ⁋ (Bilis) Patula sub ulmo est. hoc & a nostris secundũ de re rust. scribentiũ ꝑcepta fieri obseruauimus: q cũ calor intẽdit pecudes tãtisper sub arboribus cogũt: donec sol decidens crescẽtes duplicet umbras: & aer exæstuãs refrigeret: ut rursus pascãt ad solis occasum. Verg. Hũc ẽt pecudes umbras: & frigora captãt. Idẽ testatur Calphur. in buco. ⁋ Vnus ait comitũ. hucusq́ꝫ tẽdit hij baton hoc ordine. Vnus comitũ ait nẽpe hoc assidue: ut sit sensus unus comes supradicta desidioso locutus est. & intelligo pedagogum: q inter comites annumeratur (ut est apd iuriscõsul.) Verũne. a deside castigato: cui studere torqueri est (ut ingt Seneca) interrogatiue hæc ꝓferuntur: q tã clarũ eẽ mane indignatus quẽpiã ex seruis suis ad se uocat. ⁋ Nemon. cũ stomacho: & indignatione legẽdũ. Irascit. n. neminẽ sibi ex seruis esto accurrisse: & est Oratii æmulatio. apud quẽ sic legitur. Nemon oleũ fert ocius. Illud imprimis notãdũ desidis naturã a Persio ingeniose simul & eleganter designari: ea. n. magno ĩpetu icipit: deinde desinit ante tp̃s fatigata auctor Seneca. Turgescit uitrea bilis. poetæ: uel admonẽtis uerba: q illum indignari demõstrat: & eius ad uirtutẽ diligẽtiã deridet: quẽ minime duraturã nõ ignorat. ⁋ Bilis uitrea. alba: splẽdida: lucida: coloris uitrei iuxta illud Oratii. Splẽdida bilis: q ẽt uitreũ põium a splẽdore noiauit. alii exponũt tumidã: inflatã ut uitrũ: qm̃ ꝓcessit turgescit: & uitrũ aliud flatur: aliud torno teritur. aliud argenti mõ celatur: sed prior placet. Hyalon græci uocant. Gallienus imꝑator asꝑnatus est calices uitreos dicens nil uitro cõmunius. Hyalurgus dicitur uitrearius: q uasa format ex uitro. de bile: & eius generibus scripsimus supra: & copiose disertãt. Albertus mag. Galenus. Plato. cæteri. Hæc ut memorat Pli. ex felle est: & magnũ in hac pte uitius: hinc & in mores crimẽ bilis noie cũ se fundit in aium. de uarietate: effectuq́ꝫ multiplici atræ bilis luculentum ꝓblema est apud Arist.

CORN. ⁋ EN quid agis: Vnum ex comitibus inducit castigantem nimiam dormientis desidiam: & dicẽtem qui cũ diu dormis: tum meridianus æstus corperit ⁋ Siccas insana canicula messes. Iam dudum coquit canicula ardentissimam sidus: quã ideo insanam ait ꝙ sub ortu eius ægrotẽt multi: aut certe insanam nimiam Verg. insanã ait. ⁋ Et patula pecus omne sub ulmo est. idest iam meridianæ sunt horæ in quibus in frequẽtissimo sole tractæ segetes maturescunt: & pecora nemoris umbras inquirunt ut Vergilius. Nunc & pecudes umbras & frigora captant. ⁋ Vnus ait comitum. Ordo est. Hem quid agis unus ait comitum dormienti. ⁋ Verumne? itane: personam inducit interrogantis: an ueræ meridianæ horæ sint. ⁋ Ocius adsit huc aliquis. Surgentis de somno uerba sunt uel uocantis famulos. & quod tarde respondeant irascentis: & clamantis pueros. & irascẽtis ꝙ tardius clamati respondeant. ⁋ Turgescit uitrea bilis: idest ira uirilis perspicua ꝙ iratus intelligitur ex uultu iratus uirides: & pallidos facit homines uitrea ꝙ cito apparet.

IOAN. BRI. (Canicula) ⁋ EN quid agis? alia increpatio in desidem. ⁋ Siccas messes: idest ea hora ẽ diei: qua i agro segetes calori solis torrentur: & tu dormis: sicq́ꝫ cum indignatiõe: & repræhẽsiõe legendũ est. ⁋ Insana canicula: caniculæ: ut scribit Plinius exortu solis uapores incendunt: feruent maria: fluctuant in cellis uina: mouentur stagna: & canes autore Plinio toto eo spacio maxime in rabiem agũtur: unde insanam dixit: idest nõ salutiferam caniculæ syderi frugibus: ut scribit Varro: inimico rufæ canes immolabãtur: ut fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur. Inter solstitium & caniculam: eodem autore plærisq́ꝫ messem faciũt. ⁋ Coquit: maturat. ⁋ Patula pecus omne sub ulmo: circiter enim meridianos æstus pastores oues dum deferuescant sub umbriferas rupes: & arbores patulas subiiciunt: quoad refrigerato ære uespertino rursus pascant ad solis occasum. ⁋ Vnus ait comitũ: hoc cum superioribus cõiungitur: ut sit sensus. ⁋ Vnus comitum dixit: quæ præcesserũt desidioso. ⁋ Verumne: uerba desidis: subaudi est ut sit. Verũne est ita diem eẽ. ⁋ Ocius adsit huc aliqs: argute satisq́ꝫ lepide desidis: naturam expssit qui repentino impetu ferri uidetur cũ eũ statim laboris tedeat. ⁋ Nemon: æmulatio est Horatii Nemon oleum fert ocius: & ea uoce legendum qua irati inclamãt. ⁋ Turgescit uitrea bilis: uerba poetæ irridentis tam subitum ad uirtutem apparatum quem celerrime sit defecturum. ⁋ Vitrea an inflata & tumida: ut uitrium quod ab artifice fistula inflatur: ut ideo uitrea dixerit: quia turgescit præcesserit. An quod magis placet: lucida & clara quæ hominẽ omnia effundere: & aperire: unde Horatius dixit. Splendida bilis. ⁋ Bili: unde bilosus uomitus dicitur.

EN quid agis? cum superiori castigatione correptus nondum surgeret grauius instat: atq; repræhendit q tum maxime stertat: cum magna pars lucis peracta sit. En uero demonstrantis cum indignatione: & castigatione est. Iuuena. En habitum quo te leges ac iura ferentem. Insana canicula: furens per æstũ: quale apud Horatium. Iam procynon matutino æstuosus: quod sydus apud romanos non habet nomen: nisi caniculam hanc uelimus intelligi: hoc est minorem canem. Duo uero canes in cœlo sunt: maior & minor. Sed canem dicendo maiorem intelligimus. Minor enim canis canicula dicitur: quæ quia integrum diem in ortu atq; occasu canem pcedit: inde a græcis procynon appellatur: pro enim ante: cynos uero canem significat. Ardentissimo autem æstatis tempore canicula oritur decimoseptimo Iulii die: sole primam leonis partẽ ingrediente. Canis uero postridie: sole primam partẽ leonis ingresso. Verũne? Verba castigati adolescẽtis q tam clamane fit indignatus: & aliquẽ seruorum ad se uocantis. Nemon: separatim cũ stomacho acri sono uocis legẽdum est. Indignat enim nõ præsto ex seruis aliquẽ accurrisse. Turgescit uitrea bilis: uel admonẽtis uel Persii uerba sunt: illũ irasci demõstrantis. Bilis enim q̃q̃ proprie corporis humor est: ex cuius abundantia morbus nascit: q tñ animus q̃nq; corporis inclinatiõem sequitur ad mores iracũdiamq; trãsfertur. Plinius libro undecimo. Sed in felle nigro insaniæ causa homini: morsq; toto reddito. Hinc & in mores crimen bilis nomine: adeo magnũ est in hac parte uirtus cum se fundit in animum.

BART.
FON.

Finditur: arcadiæ pecuaria rudere credas
Iam liber & positis bicolor membrana capillis
Inq; manus chartæ: nodosaq; uenit arundo
Tũc querit crassus calamo qd pẽdeat humor
Nigre quod infusa uanescat sepia lympha
Dilutas queritur geminet quod fistula guttas
O miser inq; dies ultra miser: huccine rerum
Venimus? at cur non potius teneroq; palũbo
Et similis regum pueris papare minutum
Poscis? & iratus mammæ lallare recusas?

FINditur arcadiæ. ex nimia indignatiõe. q nemo ex serus sibi adsit disrũpit iracũdia: ut clamore i seruos absono: & illiberali asinos arcadicos imitet. Findit: ur. rũpit: diuiditur: scindit. Rudere. asinoꝝ pprie rudere est, sicut ballare ouiũ. Mugire tauroꝝ. Apule. in asinũ trãsformat⁹ de seipso loquẽs in. vii. dixit Rudiui fortiter. Arcadiæ pecuaria. asinos: q optimi: & maximi nascunt in arcadia (ut Var. & Pli. tradiderũt) Plau. i asi. Meministis asinos arcadicos mercatori pelleo nr̃m uẽdere atriẽsem. Stra. scribit in arcadia fuisse pecori pascua psertim eqs: atq; asinis eqrũ suppositus Arcadicũ asinũ nũcupauit: & Colu. Asinis in est frigidissimus sanguis: & ob hoc parꝛ sensus hẽre dicitur Pli. Aialiũ qbus fortior: ac sanguis crassior sapiẽtiora: quibus tenuior timidiora: qbus nullus aut minimus hebetia: unde dixit (ut qdã sentiunt) Iuue. hominem: qui ad asinos pxime accederet uolens annotare. Nil salit. Arcadico iuueni: quẽ locum Nicolao: & Camillo de Aldrouanda inter patricias Bononiæ domos nobilissima iuuenibus moribus: & doctrina pstãtissimis: & mihi discipulis nulla asinorum facta mentione: ut aliquid curiosius inuestigando non protriuum: nec ab aliis traditum ex literarum penetralibus eruerem. Ita interpretatus sum. Arcadico iuueni: idest pingui: obtuso: & ignauo: quoniam Arcades illi proselini hoc est ante lunam procreati cum phrygibus stulti habiti sunt: & rudes: unde Aristoph. in Nephele Vecefelinum appellat antiquissimum: & per hoc stultissimũ και ϖοσ ωμορτσ ν και χρονιω ν οζων και βεκκεσεληνε. Apollonius apud Philost. li. iii. Rudes sunt arcades: & suibus similimi: cum ob alia multa: cum q arborum fructibus: ut plurimum turgent. hoc nostrum interpretamentum fulcit: & fulgentius in primo Meth. qui sensus arcadicos dixit pro pinguibus: rudibus: & subrusticanis. Pecuaria autem ab eo uenit: quod est pecuare (ut scribit Ser.) nã pecua (ut ait Cice.) ab eo uenit ut a genu genua. Positis capillis. idest depositis pilis. Capillus enim non tam de homine dicitur: q̃ de aliis animalibus Apuleius lib. iii. meth. Capillos eorum humi iacentes: cum de pilis utrium caprinorum intelligeret. Gellius Nam si ouium lacte hedi: aut caprarum agni alerentur: constar ferme in his lanam duriorem. in illis capillum gigni teneriorem. Catul. Cinede Thalle mollior cuniculi capillo. Bicolor membrana. duorum colorum: sicut bicorpor duorũ corporum. Cosueuerunt. n. antiqui membranas inficere diuersis coloribus: ut purpureo: uiridi: quod græ. Eucharisticum uocant. Hie. inficiuntur membranæ colore purpureo. Lutheo quoq; unica tantum in parte crocari solebant Tibul. Luthea sed niueum inuoluat membrana libellum Iuuena. Croceæ membrana tabellæ. Membranarum autem usum pergami repertum fuisse tradit. M. Varro supprimente carthas Pto. unde pergamenæ sunt dictæ (ut scri. Hie.) nota autem hic membranam poni non pro illa: in qua scribitur: sed pro illa: q̃ liber inuoluitur. Nodosa harũdo. i. calamus: quo scribimus: qui harundinis habet similitudinem donax græ. dicitur harundo: quædam est piscatoria: quædam aucupatoria (ut scrib. Pli. in. xvi.) Calami aucupatorii græ. dñr. exeutæ. Tunc q̃ritur. rebus omnibus studenti conuenientibus apparatis: quia uirtutem fastidit atramentum q sit crassum conqueritur desidiosus: quin ullo labore uellet posse ad cacumina uirtutis aspirare. Humor crassus: idest atramentũ a Victru. librarium. a Cor. celso scriptorium nuncupatũ: cuius compositionem docet Dioscorides est enim & atramentũ sutoriũ: quo pelles tingunt coriarii (ut docet Pli. in. xxxiiii. cuius codex in. xx. mendosus est: nam pro atramento legitur ceramento. Atramentariũ i Ezechiele significat uasculum: quo atramentũ continetur. Calamus. qui scribit in cartha (ut auctor est. Hie.) Stilus uero in cæra: unde Mart. Capel. Stilos acuunt: cærasq; componunt. at calama est frumenti hasta. Suid. καλαμιοσ ταχυστουσ τουσϖακαλου τουξυλουαυτο δ εαϖοτισ καυσεωσ. Nigra q infusa: ecce naturam desidis peruersam a uirtute mirum immodum abhorentem: qui ne studeret: ne uirtutib⁹ icumberet: omnibus rebus aliquid incommodi perscrutabatur: & inueniebat. Prius. n. atramentum scriptorium esse nimis crassum conquestus: eo diluto q nimis fluat conqueritur. Nigra sæpia. piscis e genere molliorũ: qui ubi sensit se aprehendi effuso atramento: quod pro sanguine huic est: infuscata aq̃ abscondit: & insectãtes depellit (ut tradit Tulli⁹ Oppian⁹. σηπιαι δ ετι δολοφροσυνοι μελονται εσ τισ μαρψοι δορυ κεινο ατι ϖεϖαγοσ κυανεοσ ϖεσησ ανοφερωτεροσ αχλυοσ υγρησ. φαρμακον απροτιοπτονο τευφ σιναρ καροχλεφρου εν τρεφεται τασ δε συμπαν εκφοβοσ αυτικα κεινοι ορφναιαισ ραθαμιγξιν ασ αιμ εσαν παν τασ ϖοριξεμιαν και αμαλλαδε κελευθα ιχθυοσ αποσεισαν αδ εδραμε ϖασαν οπωσαν. unde pro atramen/

IO. BAP.
PLAV.

Rudere.
In arcadia optimi asini

Pecuaria

Eucharisticum

Mẽbranæ.

Harundo

Atramẽtũ

Calamus

Calama

Sæpia

to Persio:& opinatissimis scriptoribus poni consueuit:hinc sepioticum scriptutarium dixit fulgentius. Sepiæ meminit & Apitius in thallassa:& Suidas his uerbis.σηπιοειδὴς ἀριστοφάνης καὶ στοινὴν σηπίας μασσώμενος οἱονεὶ τρυφῶν διατινεξουσίαν.alias ex auctoritate interpretis Apollinii Sepia promontorium est in loco sic appellatum.ꝙ se in se iam commutauerit Thetis uim pelei aufugiẽs:de qua Apollo.in primo argo.πηλεὺς δὲ παρέξημει βουτήτινας ἀντεπιπρόθεοι τεσδυνεδεοπηπίας ἀκρ. ℣ Lympha aqua unde lymphati furibundi:cõmotaq; mentẽ habentes:quales laruati: & cereti: quos græci νυμφολήπτους uocant.℣ Fistula.harundo:calamus.O miser inq; dies.in excusationes fatuas desidis: quẽ quotidie deteriorem futurum cernebat:satyrica exclamatio maximam indignationem significans.℣ Huccine rerum uenimus?sensus est.sumus ne tam molles & effeminati ut uirtutem sine labore aquiri posse existimemus:ad quam profecto qui aspirant multos labores subire:atq; exãthlare necesse est.domicilium.n. uirtutis(ut inquit Silius)in arduo colle & edito situm est:ad quam ardua est uia(ut his uersibus canit Hesiodus.)τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν ἀθάνατοι μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται ῥηιδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα. si quidem ex auctoritate platonica & dulcitas & amaritas ex eodem fonte defluunt.Litteræ inquit Hie.non marsupium sequuntur:sudoris comites sunt:& laboris.unde optime Aristo.interrogatus ubi nam habitarent musæ respõdit. ἐν τοῖς τῶν φιλοπόνων ψυχαῖς.i.in laborum studiosis animis.O adolescens inquit sapientia Apollonio Ego tristis & laborum plena sum.An.Philo.℣ At cur non potius.nimiæ eius molliciei:& effeminatæ naturæ per irrisionem insultat.℣ Tenero palumbo.lasciuo:delicato:molli.sunt palumbi colũbi siluestres: qui in arboribus:sepibus ue indicant: quos ad.xxx.annum uiuere Aristo.& Pli.auctores sunt.horum caro in cibatu cohercet uenerem:& inguina hebetat.Mar.inguina torquati tardant:habetantq; palumbi Non edat hanc uolucrem:qui cupit eẽ salax.Hinc Alber.Magnus putat palumbum ex eo dici ꝙ parcat lumbis propter ueneris refrigerationem.Columbum uero ꝙ colat lumbos.Pueris regum.qui cibo tenerius culo:& delicatissimo nutriuntur.℣ Papare minutal.papare uox infantilis est cum teneris uerba e luctantia labris efferunt pueri ab aui nomine papam minutum masticatum uocantes.Pappas ait.Suidas non is est:qui puerũ alit:licet plerũq; pro eo capiatur(ut apud Iuue.)Timidus prægustet pocula pappas:sed ad altorem proclamatio:& nonnunq̃ ad patrem unde.παππάζω. Homerus confinxit uerbum.Inde pappare quod pro comesse latini ponunt.Pla.Nouo liberto opus est quod pappet Pappus Sesto Pompe.est auus in quo significatu dixit Auio.ad nepotem suum.Papposq; auiosq; trementes ante ferunt patribus seri noua cura nepotes.at pappam(ut nihil relinquamus)est enim consumata breuitas quæ nihil relinquit:Alb.M.id in auibus appellat quod Pli.dicit sinum:& in onocrotalis uterum.pappos flores carduorum antiqui uocant.unde dixit.Lucre.pappos uolantes.apud theophra.uerbum est papulto:& expapulto.Quid sit minutal omnes sciunt: & docet Apitius: qui cibus cum pueris non conueniat minutum legendum esse contenderim:ut sit pappare minutum cibum tenerum minutatim incisum:& confractum:quem nutrices ingerũt infantibus:a catone elegãti uocabulo turundam uocatum a græ.ψωμὸν.℣ Iratus.Ira more puerorum correptus:quorum iræ(ut inquit Sene.)acres magis sunt q̃ graues.Lallare mammæ.i.blandimẽtũ:blanditias:quibus flẽtibus liberis sic blandiri mater solet:quã mãmã antiqui uocabãt: & nos uulgo Cato de liberis educãdis.Et matrẽ mãmam patrem tatã.Mart.Mãmas:atq; tatas habet afra sed ipsa tatarũ.Dici & mãmatum maxima mãma põt.obiter castiga codicẽ Marcelli:q partẽ pro patrẽ habet.hoc pacto lallare:est uerbum pro nomine positũ.si uis dicere iratus mãmę.mãmæ erit casus datiui:& lallare erit blandiusculis uocibus loqui infantiũ more:cuius contrariũ est apud Aug.Appuellari:quod est more nutricũ puellis blandiri:& adlubescere.Nec est absurdũ hic mãmam accipere pro papilla:& ubere:quã grę.μαζὸν.uocant:nam & id significat:hinc Mãmil.apud Epigramma.est indumentum pelliceum ad mãmillas compescendas.

Thetis in sæpiam

Lunphati

Ad uirtutem ardua est uia

Palumbi

Pappare

Pappa

Turũda

Appuellari

Mãmillare

Calamus

CORN,

℄ Finditur ar.pe.ru.cre.hoc dicit ita rumpor clamoribus ut asinos clamare dicas.℣ Arcadiæ pecuaria:asinos rudere qui cãpum nacti insane exultant.℣ Iam li.& po.bi.mẽ.ca.i.una parte crocea capillis demptis ea quæ causantur qui pigre studet enumerat:& hoc dicit incassum excusas ꝙ uocatio eius afficit te desidiæ tã longe cũ habeas quod agas nisi tibi inuentis uanis occasionibus uanas necessitates ꝑcuras:dum uel crassum uel nimis remissum causaris atramentum aut non bonam calami dispositionem accuses tuo quærens ocio consulere:aut merito.℣ Bicolor:ꝙ pars crocea pars glutinata apud antiquos erat membrana quæ de pellibus animaliũ antiquitus scribebatur in una parte:nunc uero in utraq; parte derasis tñ pilis aut quoq; mẽbrana charta bicolor facta est:& posuit capillos.℣ Iã liber:dicit ꝙ & uigilans sibi compactiones id iam generat dũ aut de calamo intemperato queritur:aut dẽ pingui uel crasso atramento:& notandum fœminino genere membrana.℣ Nigra ꝙ infusa uanescat sepia lympha:quia ita sepia piscis nigrũ habet sanguinem:ut atramentũ ex ea conficiatur.Fistula guttas:fistula pro calamo exquisite dixit:tũ reprehendisse ꝙ quærendo tempus ꝑit nec perficit.℣ O miser inq; dies:ultra miser.℣ Huccine rerũ uenimus?at cur non po.te.pa.Et similis regum pueris papare minutũ Poscis?& ira.mã.lal.recu.o magis atq; magis piture desidia qui tũ inepte piget æs ad hanc dissolutionem lapsus & hoc dicit:solent enim uitia processu temporũ augeantur qui stultã imitatus molliciem delicatorũ uel nobiliũ puerorũ:quos ipsa magnarũ diuitiaꝝ frãgit luxuria uoces mutilas imitaris & papare pro comedere:& lallare pro nolo dormire recuses nã qui paruulas aues nutriunt cõ manducatos cibos deducto earum rostro insciunt hoc genere nutrices etiam infantes delicatos instituunt. ℣ Columbos:melius pueros intelligere iquos quæ nutriunt blandientes columbos & passeres uocant:& pullos:aut eũ nõ cõmanducatos poscis aut non nutritis iussu dormire ploras:q̃ infantibus:ut dormiant sæpe dicere solent lalla lalla.i.aut dormi aut lacta:ꝙ quasi infantes irati nolint.

Atramẽtũ

Fistula

Aliter palumbos

IO. BRI.

Asini arcadici

℄ Finditur:rũpit ꝓ nimia indignatione nullũ sibi adesse.℣ Arcadiæ pecuaria:uerba poetæ irridẽtis.℣ Arcadiæ pecuaria.i.asinos:quos egregios ꝓgenerat arcadia.Pli.de his ita scri.Sed mulaꝝ maxiẽ ꝓ gñatiõe patria ẽt spectat in his arcadibus in Achaia.in Italia reatinis.De nsdem sic strabo ubi loqtur de arcadia Fertilia aũt pecori pascua ꝑsertim eqs atq; asinis equaꝝ suppositoribus.Varro itẽ sic scri.Hoc.n.noĩe asini arcadici in græcia nobilitati.In italia reatini:hinc est illud Iuue.Nil salit arcadico iuueni.idest asinino.℣ Rudere:Persius primam producit.Alii uero auctores corripiũt.Verg.Grauiterq; rudentes.Et fera sub nocte rudentũ.Ouid.Vt rudit a scabra turpis asella mola.℣ Iã libet:chartã Alexãdri magni uictoria rẽpertã fuisse

auctor est Marcus Var. cōdita in ægypto alexādria: antea nō fuisset chartaræ usum. Palmaræ foliis prio scri ptitarū: deinde quarūdam arborum libris unde libri nomē accepe. Tunc queritur: ecce quā cito uirtutē fastidiat desidiosus. Nigra sepia: pisces est marinos: q sensit se apprehendi: effuso atramēto quod pro sanguine huic est: infuscata aqua absconditur. De eo ita meminit Celsus. Monent aliū salsamenta ostrea pelorides: echini: musculi: & oēs teneri pisces sepiaræ atramentum. Huius sanguis p atramēto in usu erat. Vanescat: queritur atramētū ita aqua dilutū esse: ut ex charta statim hēat. Fistula: calamus quē supra dixit arundinē. Guttas: gutta auctore Palemone uicētino dr cū stat: stilla cū cadit. O miser inq: dies miser: satyrica exclamatio in desidiosis excusationes. Huccine reru uenimus: tanta ne & ai & corporis mollitie sumus: ut uirtutē nullo labore partā uelimus. At cur nō potius: insultat per irrisionē nimiæ molliciei. Siliis regum pueris: q delicato uictu aluntur. Papare uerbū tractū a uoce puerorum: qui cibū petētes ita dicere solent: Cato de liberis educādis. Cū cibum ac potione: quas papas docent: & matrē māmam & patrem tatam. Papare hoc loco uerbum pro noie positum est: ut alibi. Est nostrū illud uiuere triste: ut sit papare minutum. i. cibum minutum: & confractum: qualē pueri poscūt: appellātes ut diximus cibū papas & potionē buas. Nec illis assentio q minutal hoc loco p minutū legūt. Nam is cibus infantibus haud quāq̄ conuenit. Iratus māmæ: māmæ pōt eē datiui casus: ut sit iratus māmæ: pōt esse & genitiui: ut sic dicas recusas lallare māmæ. i. blāditias mrīs: quā māmā: ut dcm est appellabāt antiq. Mart. Māmas atq tatas hēt afra: sed ipsa thebarū Dici & māmarū maxima māma pōt. Lallare. i. blādimentū matris: quæ flentibus liberis & sic blandiri solet. Finditur arcadiæ pecuaria rudere dicas: & si quædam exemplaria findor habent: qa tamen in uetustioribus finditur in tertia persona inuenitur antiquā scripturam tanq̄ sensui magis cohærentem secutus sum. Cū enim uel poeta uel monitor dixerit: turgescit uitrea bilis: statim fundit subiunxit: hoc est iracūdia indignationeq diffīditur: atq ita in seruos ad se nō accurrētes exclamat: ut eius uociferatione audita arcadicos asinos rudere existimes. Rudere aūt asinorum p̄prium est. Abusiue enim de leonibus. Sera sub nocte rudentū: & de hoie: inclusumq cauo saxo atq infueto rudentum dixit Ver. In arcadia uero boetiæ regione. & apud reatinos in Italia optimi asini nascebantur. Iam liber & positis bicolor mēbrana capillis: mēbranæ a membris aialium dictæ sunt: in quorum tergoribus primū latere ab uno scribi cœptū: deinde ab utroq derasis pilis. Earum usus pgami regnāte Eumene inchoauit: uerum q̄q̄ in mēbranis describit: hic tū p inuoluero libri ponitur. Nā qui librū cōptius adornabāt mēbrana colore aliquo infecta operiebāt: qd Tibullus ad Neerā librū suum mittēs: significat Luthea, sed niueū inuoluat mēbrana libellū. Inq: manus chartæ: cū librū mēbrana bicolori obuolutū sumpsisset ut ex eo aliqd trāscriberet chartā cœpit. Cuius usus condita ab Alexandro in ægypto urbe sui nois emanauit. Antea. n. ut lib. xiii. scri. Pli. Palmarum foliis scriptitabant: quādoq & arborum libris: unde ēt libri sunt appellati. Interdū & in plūbeis uoluminibus & linteis & in cæreis scriptū est. Ex papiro a st earum confectio prima fuit q in palustribus locis ægypti gignitur. Nigra q infusa uanescat sæpia lympha: q atramentum scriptorū: qd crassum antea calamo dependebat: nūc aqua dilutum nimis fluat conqueritur. Apud ueteres aūt ex atro sæpiarum humore librarium atramētū fiebat. Sæpiæ uero ut scrib. Pli. in nō mari bimū cubitorum capiunt neq his bimatul longior uita. hæ se apprehendi cū sentiunt: effuso atramēto: qd pro sanguine eis est infuscata aqua abscōdunt. Pariunt aūt oibus mēsibus. Fistulas: calamū scriptorum intelligit. O miser inq: dies: ultra miser. Sūma arte: exclamatione: cōduplicationeq utitur. Cum. n. cerneret eū in dies deteriorem fututū: ex quo tā fatuā excusationem desidiæ suæ afferret: in hanc significationē doloris prupit. Papare minutū: minutis ac blandiusculis uerbis partem appellare: ut qdā sentiunt: Quod si patrem uocare significat per unicū p scribendū est. Papes. n. pr est: & cū per unico scribit. Quod pater apud Homerū in Odyssea. Nausicaā. n. Alcinoi filiā inducit patrē suū uocantem Papaphile. i. pater care Iuue. Timidus pgustet pocula papas: p aliquo q te filii loco amet. Quidā uero papare per gēminū p scribētes pappū: hoc est auū uocare dicūt. Pappus enim auus est: ut Festus scribit. qd & Ausonius ad nepotē suum ostendit. Pappos aulasq trementes. Ante ferōt patribus seri noua cura nepotes. Iratus mamme lallare recusas: morem isantiū expressit: qui matri irati fugere mammam renuunt: quod lallare dicitur: qdam tñ lallare blandiusculis uocibus loqui infantium more legunt. Mamma uero & uber & mater est.

An tali studeam calamo? cui uerba? quid istas
Succinis ambages? tibi luditur: effluis amens
Contēnere: sonat uitium percussa maligne:
Respondet uiridi percussa fidelia limo
Vdū & molle lutū es nūc nūc pperādus & acri

An tali studeam calamo. excusat se desidiosus q tali calamo scribere nequeat: sed (ut Orat. Inquit) Culpātur frustra calami. ē ēt Calam? unū ex generibus æris ex thaphiuso nascēs ut testat Pli. in. xxxvi. de quo mentio fit a iurisconsul. li. digest. xxxix. ii. Titu. de publicanis: & si Codices Callam? scriptū retineāt. possumus tñ & callais legere: qui inter lapides præciosos a Pli. connumerat. Cui uerba. s. das inquit Comes. i. decipis: defraudas: os sublinis. nam dare uerba est dicepere eum (ut inqt Dōa.) qui cum tē expectet: nihil inuenit prætet uerba. Tibi luditur. in tua res agitur inquit Tibullus: & est sensus: dum per desidiam: & ai: corporisq molliciem finis irreuocabile tempus elabi: & ptēfluere nemine alium offendis: sed te tuomet gladio pcutis: asciam tuis tibi cruribus illidis: tibiq ipsi paras exitium: quod qui faciunt in eos est græ. prouerbium. τυρανν του μορον. est. n. Pyrausta bestiola uolucris: quæ lucernis uitro aduolat: igniq crematur: unde dixit scite Eschylus. μορον πυραυστου μορον. idest stultam pyraustæ mortem: quæ s. ultronea se cremat: huic simile est illud Plau. ex milite. Temere hanc dedolas tabulam tuis nunc cruribus. Tibul Messes uris acerba tuas. Cōtemnere. omnibus eris despicatui. Orat. Contēnere miser: uitanda est improba syren Desidia. dicit autem hoc quia nihil peius est q̄ derideri ut inqt. Qu. Cicero. Sonat. fictilibus non bene coctis desidiosum compat: ondens ita desides uirtute uiduos: & priuatos inueniri queadmodum uas nō bene coctū si fuerit pcussum sono rauco: & aspernabili emptori uitium latens aperit: & demonstrat: & est elegās comparatio cum subiungat uerba in totū accōmodata similitudini. Rñdet maligne. i. nō recte: sonum. n. raucum & in suauem reddit: quo uitia eius dignoscuntur. Methaphora est in hunc sensum. Iam exhibes manifestaria indicia te flagiciosum futurum. Percussa Fidelia. corrige non cocta. est autem fidelia uas famium ad usus plurimos (ut

Chartæ inuentum
Sæpia
Gutta & Stilla
Papare
Lallare
BAR. FON.
IO. BAP. PLAV.
Dare uerba
Græ. prouerbium enarratū
Nil peius q̄ irrideri
Fidelia

ſcri.Marcel.)Plutar.Totam effundet fideliam.⸿ Vdũ & mole lutum es.es talis:qualis eſt luti maſſa:quã fi-
guli nondũ in aliquã formam effinxerunt.i.es rudis:oi uirtutis cognitione priuatus:quẽ reformari:erudiri:
& inſtitui oportet:dum es in tenera:& multicupida iuuenili ætate colocatus:& in quacũq; parte modico la
bore:& facili conatu flecti potes.furtim autem oſtendit hominum originem:qui ut inqt Hie.facti fu-
mus ex eodem luto.⸿ Lutum.es.lutum terra eſt humore ſoluta:& ob hoc mollis:& tenera unde innuit hũc
iuuenẽ poſſe ad bonos mores:& uirtutis ueſtigia capeſſenda facile deduci:qm eſt mollis:tener:& ob ætatẽ
Aialia te-nera facile domanť flexibilis:in qua facilius ſanctæ conuerſationis uſus inualeſcit:patet in arbuſculis:quæ in quãlibet partem
trahi:& flecti poſſunt:& tenera adhuc:& primæ ætatis aialia ſine labore domari ſolẽt.auctor Hie.⸿ Nunc
nunc pperandus.i.feſtinandus dum es tener:& faciliter potes flecti in quacũq; partẽ:qm nondum in malis
conſuetudinem contraxiſti:quãto.n.citius a uagãdi libertate diſſueta ſunt aialia:tanto facilius uel colla iu
go:uel frenis ora inſueſcunt.⸿ ingendus ſine fine.ſine interuallo:& tẽporis intercapedine donec finis.& extre
ma manus tibi imponať.i.bonis artibus:& moribus inſtituaris:autẽq̃ ætas duriuſcula obrepat:& te reddat
Rota duræ ceruicis.& indomabilẽ.Se.Reſpice ætatẽ eius iã durã:& intractabilẽ:nõ põt reformari:tenera fingun
tur.Orat.Argilla qduis imitabilť uda.⸿ Acri rota.i.uehemẽti magiſterio:& polita eruditione.Rota eſt in-
ſtrumentũ figulorũ:cuius circuitu uaſa formanť:hãc Anacharſim inueniſſe tradit Pli.alias Rota inter tormẽ
ta:& ſeuos eruciatus annumerať:cuius Apu.meminit & Pli.hãc ſub noie trocleæ ſignificat.Euſe.his lib.viii.
hiſto.Eccl.Poſt tergũ alii iſictis mãibus appẽdebanť:& trocleis diſtenti mẽbrati diuellebanť.Sed iure pr̃no.
occurrit rñſioni:q̃ a deſidioſo acerrime:& ardẽter caſtigato potuiſſet fieri:cũ iõ literis & uirtutibus nõ incũ
bere:qm ad uitæ ſuæ ſuſtentationem donec in peculio pſerpinæ numeretur:affatim diuitiarum habeat.
CORN. ⸿An tali ſtudeam calamo:eius obiurgati uerba ſunt ſcolaſtici tu inquit calamũ cauſaberis.Cui uerba:qd
iſtas:ſuccinis ambages:hic poeta dicit tanq̃ fatuus iſta loqueris qd aliã rẽ ex alia cauſaris tibi perit tps.in
quo nihil agis qd mihi has excuſationes ſuccantas:⸿ Succinis:ita ut cõcinis ita ſuccinis.i.ſubmurmuras.Ti
bi ludiť.i.te illudis:effluis.i.deſidia deciperis tpe ſine actibus trito alludit:aut a uaſe uitiato qd nihil in ſe cõ
tinet:ut Terẽtius in eunucho plen⁹ rimarũ ſum:hac atq; illac effluo ẽffluis amẽs a tpe quo tibi neceſſarium
fuerit aliquid facere deſidia laberis & deperis cõminente a uicis.ſ.relicta uirtute:quia uirtus in te & rigidi-
tas mentis quæ uicia expellat non eſt.⸿ Item contemnere hæc ab Horatio male trãſlata ſunt.Hor.quin tu
inuidiam placare paras uirtute relicta:contẽnere hic efficiat:neq;.n.officia extorquẽda ſunt.⸿ Sonat uiciũ:
Fidelia utrũ ſonet uicium.Et percuſſa maligne:res non bene cocta.⸿ Fidelia li.qũo uas non bene coctum non aptũ
ſonũ reddit & tñ ictum & perdit uicium ſuum.ita & hõ non bene ſapientia politus uicium ſuũ tentandi oſtẽ-
dit apparet qualis futurus eſt.i.miſer allegoricos.⸿ Viridi limo:quia.n.ſono nõ tam cruda q̃ cocta uaſa ex-
Argilla plorantur allegoricos uiridi limo cocta:non cocta uel adhuc limum habens.i.argillam:ſed dubium utrũ ſi-
militudine uſus eſt an allegoria nam & udum & molle tranſlatio eſt & redit ad allegoriam cum ait torũ etiã
Figulis & fingendum pro erudiendum.⸿ Vdum & molle lutum es nũc nunc prope.& acri fingi ſine fine rota:tranſla-
tio ſumpta eſt a figulis.⸿ Aliud lutum eſt.i.non bene fictum decoctus es ſapientia.ideoq; acri rota.i.ueloci
politaq; doctrina debes omniaq; uiciorum labe molle erat corrigere.⸿ Item udum & molle lutum:figurate
Fictilia adhuc crudus es & aſſidua excitatura formãdus es ut fictilia circum actu rotæ formantur.
IO.BRI. ⸿An tali ſtudeam calamo:uerba deſidioſi excuſantis.Hor.Culpanť fruſtra calami.⸿ Cui uerba.uerba poe
tæ irridentis quaſi dicat teipſum non me decipis.Sicq; ſubaudi das ut ſit:cui uerba das.⸿ Succinis compoſi
tum a ſub & cano:Tibul.ideſt tua res agitur:ſumptum eſt a ludo in quo agitur pro eo qui pecuniam expo-
ſuit.⸿ Effluis amẽs:apte fictili non bene cocto deſidioſum & mollem comparat.⸿ Contemnere.Horatius.
Contemnere miſer uitanda eſt improba ſyren Deſidia.⸿ Sonat uicium percuſſa:perſtat in metaphora uaſis
per quam oſtendit quẽadmodum fictilia male cocta emptori uicium indicãt ſi percuſſa fuerint:ita & deſidio
Fidelia ſos nullius uirtutis inueniri.⸿ Maligne reſpondet:deeſt & Fidelia.uas fictile:dicta q; fideliter recondi-
ta ſeruet.⸿ Vdum & molle lutum es:a metaphora non diſcedit ideſt rudis & ſine aliqua uirtutis:cognitione,
& ideo denuo reformandus:quale eſt lutum quod nondum alicuius uaſis formam accepit:ſed rudis tantum
eſt maſſa.⸿ Nunc nunc prope.i.cum proparatione formandus.
BART. FON. ⸿An tali ſtudeam calamo:excuſat ſe adoleſcens tali calamo ſcribere nihil poſſe.⸿ Cui uerba:non me ipm
ſed te decipis:reſpõdet admonitor.⸿ Sonat uiciũ:optima ſimilitudine uaſis cõfictu a figulo uſus eſt in qua di
ligentiſſimi uerba ſimilitudini accõmodata ſubiunxit.⸿ Nunc nunc properãdus:dum tener & mollis es:& in
quacunq; partem faciliter flecti poteſt.

Fingendos ſine fine rota ſed rure paterno
Eſt ibi far modicum purum & ſine labe ſalinum
Quid metuas?cultrixq; foci ſecura patella
Hoc ſatis?an deceat pulmonem rompere uẽtis
Stemmate quod thuſco ramũ milleſime ducis

IO.BAP. PLAV. ⸿Far modicũ admodũ:& menſurã:& q̃tũ ſatis
ſit ad uictũ.Fare populus romanus uſus ẽ annis
Salinum ccc.eũ in latio primus antiqoribus cibus fuerit.
Salinæ Salinũ.uas domeſticũ quo ſalẽ ad mẽſæ uſum:
Patellæ tũ ad ſacrificia paratũ imponiť in eo.n.cũ ſale
dijs pmitiæ offerebanť.Salina uero ẽ locus Pli.
ubi fit ſal.Salinæ eſt urbs ſiciliæ.Quid metuas:
eũ nobilitate tuorũ maiorũ iſignit⁹:& decorat⁹
ſis:affatimq; habeas diuitiarũ.& eſt ironia.nã(ut uere inqt pellagius.)Corporalis nobilitas:atq; opulentia
tuorũ intelligũtur nõ tua.⸿ Patella ſecura.ab effectu q̃ te facit ſecurũ.Quid ſit patella oẽs ſciũt:& docet Põ
peius his patellę uaſa picata pua ſacrificiis apta:unũ apd Li.legiť pr̃es ſacrorũ cũ patellã retinuiſſe.a.πλατ
τω fingo:uel πλατεια:q̃ eſt latitudo.uel ẽ diminu.a patina.⸿ Hoc ſatis:exiſtimas ne hoc eẽ ſatis hr̃e.ſ.tãtũ
diuitiarũ:q̃tũ ad uictũ & ueſtitũ ſufficiat:q̃ ſunt ſub fortunæ ĩperio collocatæ temere oia facientis(ut inquit
Cebes)hinc oſdit ſtultũ eẽ diuitiis gloriari niſi q̃tũ ſcias uti:quod credẽs Socra.cũ uideret hoiem diuitiis
affluẽtẽ:eaq; de cã & faſtidio quodã gloriabũdũ uadere:nõ prius inqt te admirabor q̃ notũ mihi fuerit quo
Epicteti lucerna pacto ſcias uti fortunis tuis.auctor Baſileus.⸿ An de.pul.ſicut ob diuitias ita ob maiorũ nobilitatẽ neminẽ
ſe debere inſolentẽ:& ſuperbũ reddere docet Perſius:cui ſuffragať Epictetus phs ille memoratiſſimus:cui⁹
uitæ tãta admiratio extitit:ut Lucia.Syrius eius lucernam fictilem tribus drachmarum milibus ob eius au
ctoritatẽ ueniſſe tradat:ſuffragatur inquã his:Ob nullam alienam excellẽtiam te efferas:tuã genus & proa-

nos:& q̄ non fecimus ipsi uix ea nostra puto inquit Vlixes apud Ouidium.qui gestus suum laudat aliena lau
dat.hinc.M.T.contra Salust.Satius est tamen meis gestis florere:q̄ maiorum opinione uti:& ita uiuere:ut
ego sim posteris meis nobilitatis initium. & uirtutis exemplū.Sene.epi.xliiii.Non facit nobilem atrium ple-
num imaginibus.nemo in nostram gloriam uixit:nec quod ante nos fuit nostrum est.animus facit nobilem.
Quid est generosum:ad uirtutem bene a natura compositum. diuitiarum autem possessionem nostram non Nobilitas
esse docent Cebes:& Epictetus.uirtutem ergo excolamus:& ad eam acquirendam insudemus:nā ut ait Ari- uirtus
sto.in.iiii.polit.ingenuitas:& nobilitas est uirtus:& diuitiæ antiq̄.Iuue.Nobilitas sola est atq; unica uirtus
qua iure laudamur.& in qua iure gloriamur(ut testis est Tullius.) Pulmonē rumpere.idest inflari:fastosus Stemma
turgidus:& superbus fieri ob natales tuos nobilem originē hñtes. Ramum. qm(ut inq̄t Dona.)multi gra
dus sunt & uelut rami ꝓpinquitatis in affinitate:& cognitione. Stēmate thusco.stēma significat coronam
apud Aristopha.in pluto.& Home.cæteros:ut est illud . στεμματ᾽ ἔχων ἐν χερσί .i.coronas in manib⁹ ha-
bens.fitq; a uerbo.στέφω.quod est corono:in quo significatu inuenitur apud Iulium firmi.in.iii.Mar.sic ieri
bentē.Magnos uiros faciet Mercurius:q facris:& gloriosis stemanibus coronentur.Sed hac in parte gradus Stymma
generis:& ordines descēdentes significat:qui armis quibusdam:& uelut intercurrentibus lineis distinguebā-
tur.hinc illud a Pli.eleganter dictū in.xxxv.Stemmata uero lineis discurrebant ad imagines pictas.at Stym
ma spissamentum:& domitura unguenti(ut inquit Dioscorides)apud Pli.li.xiii.falso stagmata legitur cum
stymmata legendum sit. Thusco aūt dixit ut nobilitatem generosissimam significaret. Thusci.n.nobilissimi
habiti sunt pp originem:nam & Lucumones reges habebant:& maximam olim Italiæ partem superauerūt.
hinc Porsena rex:& Mecœnas notissimi.dicti a thusco rege Herculis filio:ut auctor est Pōpeius:uel a θύειν.
quod est sacrificare:uel a thure quo maxime in sacrificiis utimur.

¶Sine fine:sine interuallo incessant. Sed rure paterno est tibi sat modicū:hic antipophora usus est:sed in CORN.
quies rñdebis mihi tibi esse rem familiarem mediocrem frugalitatis satis contenta:& tibi posse sufficere: Far
& si minus perficias:uel etiam farris modicū & salinū ac patellā qbus rebus in sacrificiis utimur methonomi Salinum
cos nota & spes nō itapbasse concipere dicit:unde securior sit & minus timeat in rebus impetrabilibus quæ Patella
reuellare hominē frugi possint. Purum & sine labe salinū:sine labe:dicit sine macula uas fictile in quo sal Cultrix
ponit salinum dicit. Cultrixq; foci secura patella:qa deliberate dapes in ea posita: ad focum seruant. Iō
cultrix foci dicitur quasi integrā domū:ut horror amare focos. Secura.i.securos faciēs.Item cultrixq; fo.
se.pat.q̄ in rebus diuinis utimur:& non patella secura:sed ille quasi securus & sine dubio hoc potest ēt sic in
telligi tanq̄ & nō antipophon sit:& ille adhuc rñdear. Hoc satis:an deceat pulmonē rūpere uentis. Infla-
tum esse:poetica & familiaris figura est.Stemmate q thusco ramum millesime ducis censorem nerum uel q
trabeate salutas anre orce arrogātia inflatū dissilire q in aliquo nobili thusco stēmate millesimus a magno
auctore numeraris:& tamū aliquē ac lineā quasi successionis an genelcogis in stēmate numeratus obtineas:
uel q in equitū Romanoꝝ cognitionē trabeatū censorē & militaribus insignis salutas.Cognitio.n.equitum
Romanoꝝ cēsoribus erat subiecta quæ nūc cōsulum est officii. Stēmata dicunt quos aduocati faciunt in
aure cū cām patiunt.ut puta ille filius illius & ille pr̄ illius:ꝓprie aūt dicuntur stēmata rotūdæ imagines qm Stēmata
stepse dicitur coronare:thusce aut dixit q nobiliter in æthruria natus est:uel q thusci fuerunt nobiles apd
antiquos.hoc& Horatius de mecœnate dicit:tirenta regum progenies tibi.

¶Sed rure pa.Est ti.f.m.ironia ē poetæ occurrētis excusationibus desidis.q.d.nō mirū ē si liberalib⁹ studiis IO. BRI.
& uirtutibus nō incūbis.cū maiorū diuitiis & autoritate cōtētus eē possis. Sed rure pr̄no.i.ex agris p̄nis q̄
ad uictū sint satis colligis:ut iā necessariū nō sit te uirtutem quærere. Far.mo.hinc ei ōpit indignatio:cum
nec locuples sit po.to.farre tm̄ trecētis annis usum fuisse tradidit uetus autore Pli.Purum & sine labe sa.q.
d.per ironiā:iā maiorū tuoꝝ gloria & auctoritate cōtentus esse debes:cū iā tibi salinū & patella maioꝝ tuo
rū qbus quōdā i sacris utebant:tibi relicta sint:nā salino & patella utebant ad sacra:un.C.Fabritiū scribit
Valerius patellā deoꝝ & salinū habuisse.Aemeliū quoq; papū addit cū hr̄ditatis nomine ea accepisset: reli-
gionis cā a se ab alienāda nō putasse.Purū.i.desecatū:nā salinū argenteū erat:hinc irridet hois elationem
& supbiā. Quid metuas:ironicos.i.nō tibi metuēdū est ēt relicta uirtute:cū & diues & nobilis sis. Patella Salinum
se.ironice.q.d.ad quā parādā nullā curā & laborē sustinuisti:cū ea a maioribus tuis partā acceptis. Patella Patella
a patina.quā a paruulo.& dixerūt teste Var. Hoc satis:putasne ide pēdere nobilitatē hois:p qd monet oēs i
aliena gloria:nec in diuitiis:sed in ꝓpria ueraq; animi uirtute nobilitatem consistere. Pulmonē rumpere.
uē.i.in superbiam afferri q ortus sis ex splendida & nobili familia.Sicq; docet:ut dictum est:nobilitatem ho
mini parari:non diuitiis:neq; maiorum gloria:sed sola & propria animi uirtute iuxta illud Iuue . Nobilitas
sola est atq; unica uirtus. Stemmate q tusco,ra,mil.du.nam multi gradus:& ueluti rami sunt propinquita
tis in affinitate & cognatione dipositi. Stemmate thusco:a nobilitate thusca:nā thusci a thusco rege filio
Herculis sunt dicti auctore Festo nobilissimi pp originem sunt habiti:nam & Lucumones reges habebant:
& maximā olim Italiæ superauerāt ptem hinc Porsena rex:& Mecœnas Augusti tp̄ibus:de quo Hora.Non
quia mecœnas lydoꝝ qcqd ethruscos incoluit fines,nemo generosior ē te & alibi Mecœnas atauis edite re Thusci
gibus. Stēmate:stēma græce:latine corona dicitur:a stephano quod est corono:unde a latinis id uerbum Stemma
usurpatum est pro statuis maiorum quæ in atriis expressis:ut scrip.Pli.cæra uultibus disponebantur singu-
lis armariis imagines excipientibus ut essent imagines quæ comitarentur gentilitia funera.Sempq; defun-
cto aliquo totus aderat familiæ eius:q unq̄ fuerat populus.Stēmata uero lineis discurrebant ad imagines
pictas.De hoc ita meminit Suetonius in Nerone Cassio Longino iurisconsulto ac luminibus orbato : q in
uetere gentili stēmate Gaii cassii percussoris Cæsaris imagines retinuisset.Idē in Galba īpator uero etiā stem
ma in atrio ꝓposuerit:quo p̄nā originem ad Iouem:maternam ad pasiphaem minois uxorem referret.

¶Sine fine:nō qa exitus nullus futurus sit:sed sine intermissione temporis donec ad finem pducaris. Sed BAR.
rure pr̄no:rñsioni qua facere aduersarius posset:occurrit sibi studiis uigilādū nō esse:qm diuitiaꝝ satis ha- FON.
beret. Modicū far.ad mēsuram & modū:& q̄tum ad uiuēdū sufficiat.Salinū:hic pro uasculo domestico sa
lis ponitur:ut apud Hora.Splendet imēsa tenui salinū ꝓprie aūt pastella est:in qua primitiæ dīis cum sale
dabant. Quid metuas:multi.n.metu oē sibi necessaria desint:maioribus opibus semp inhiant. Secura
patella:q̄ te secuꝝ reddat.Est aūt diminutiuū a patina:quo uase ad sacra ueteres utebant. Cice.de finibus.

Quosdã ita nõ religiosos esse tradit: ut etiam de patella edant. Apud Liuiũ quoq; legit. P̃res sacro4 cũ patellã retinuisse. ¶ Hoc satis: ondit non satis esse tantũ fortunarũ hr̃e: q̃tum ad degendã uitã sufficiat: cũ recte uiuendi modus & scia q̃renda sit. An deceat pulmonẽ rumpere uentis: an te inflare superbireq; deceat q generoso sanguine clarus sis. ¶ Stẽmate q thusco ramũ milic.dn. stẽma græce corona est: & a nr̃is p nobilitare generis ponitur. Iuuenalis. Stemmata quid faciunt: quid prodest pontice longo. Sanguine cẽseri. Apud Romanos autem: ut scribit Plinius. Expressi cæra uultus singulis disponebantur armariis: ut essent imagines quæ comitarentur gentilitia funera: semperq; defuncto aliquo totus aderat familiæ eius qui unq̃ fuerat populus. Stemmata uero lineis discurrebant ad imagines pictas.

Censoreq; tuum: uel quod trabere salutas?
Ad populũ phaleras: ego te intus & incute non
Non pudet ad morem discincti uiuere nactæ
Sed stupet hic uitio: & fibris increuit opimum
Pingue: caret culpa: nescit quid perdat & alto
Demersus summa rursus non bullit in unda

IO. BAP. PLAV.

¶ Censoreq; tuũ. sensus est. uel hac de cã q trabea ueste indutus: & pulcherrime ornatus ex tua psapia hoiem cẽsorem potes salutare: debes superbia inflari. q. d. non. Nã (ut inquit Claudi) Virtute decet non sanguine niti. Respiciendũ est in primis qualis quisq; sit: non unde satus nõ ut pgnatus: sed ut moratus q̃sq; est spectãdus inquit Apu. Cẽsores (ut inq̃t Asconius.) q̃nto quoq; anno creari solebãt regẽdis moribus ciuitatis: q ciues sic notabãt: ut q senator eẽt senatu eiiceret: qui eques. ro. equũ publicũ pderet: q plebei fieret Erarius. τιμητάσ græ. uocant censores. τιμητιαν. censuram: penes quam motum: disciplinæq; romanæ regimen erat. de censoribus Plu. in uita Pauli Emilii. & in uita Catonis senioris: Ci. li. iii. de legibus. Liuius. cæteri multa tradiderũt ¶ Trabeate idest trabeatus uocatiuus p nominatiuõ. i. ueste trabea indutus. Suet. in li. de genere uestium (ut refert Ser.) dicit tria esse genera trabeaæ: unũ diis consecratũ: qd' est tm̃ de purpura. Aliud regũ quod est purpureũ: & hẽt tñ albũ aliqd. Tertiũ augurale de purpura & cocco mixtum. Apud Ro. trabea primus est usus Romulus: hinc Oui. Trabeati cura q̃rini. Pli. ãt scribit p̃textas apud hetruscos originẽ inuenisse: & trabeis usos fuisse reges. Liui. Ser. cũ trabea: & lictoribus pdiit. Eã scr. Dio. li. ii. circũ distinctã fuisse purpura sub regmie pũiceo ueste q; fuisse gẽtilẽ romãis honorificã: peculiareq; & cõsulum & ducũ amictũ: qd sensit & Papi. i. iiii. siluarũ. ¶ Ad ppl'm phaleras: si tua ornamẽta: & gñosam natalitũ tuo4 claritudinẽ: uestesq; has luculẽtitate mirifica splẽdicãtes ostẽta pp'o inepto: tõe: diligẽtia: & cõsiliis uiduos: q huiuscemodi reb' oblectari cõsueuit hoiemq; laute: splẽdide: & Magnifice uestitũ nobilẽ: & uirtutib' pditũ existimare: nõ aũt mihi: q te uitiis eẽ intrinsecus refertissimũ nõ ignoro: & uiros claros: bonosq; a uestium magnificẽtia nõ iudico: qd & Sene. se factitasse pfitet nã uestes: & diuitiæ nõ faciũt insignes: nisi quos põt bonis opibus facere clariores. Auctor lactãt. ¶ Phaleras. hæc ornamẽta claritudinis tuæ ostẽtationẽ. ab equis sumpta trãslatio. Hiero. Noli respicere ad phaleras. Sũt. n. phalere teste Ser. equo4 ornamẽta ἀπὸ τοῦ φαλοῦ. uł a uerbo φαναρου. qd illustrare signat. Ver. Pri. equũ phaleris insignẽ uictor habeto. Ser. nõ dissentiũt uerba. Suidę scribẽtis græ. uocare. φάλαρα προμετωπίδας καὶ κοσμοῦσιν ταῦτα τὸ μέτωπον τῶν ἵππων. i. frontalia & equo4 in frontibus ornamẽta. Pli. inter dona militaria phaleras nũat: qui scribit Sicinũ dentatũ donatũ eẽ phaleris. xxv. idem in. xxxiii. refert olim eq̃strem ordinẽ indignatione exardescentem phaleras abiecisse. Tradit Liui. in septimo. Comitia flauii Edilitia tantum habuisse indignitatis: ut plerigq; nobilium annulos aureos: & phaleras deponerent: phaleratus equus dicit Suet. Verba phalerata dicuntur honesta: & ornata (ut exponit Donatus apud Terẽtium. ¶ Non pudet ad. es ne frontis tam perfricatæ ut nullo afficiaris pudore: qui uirtutis est color (ut dixit Diogenes) hominis insanissimi: abiecti: & nullius precii incurua uestigia: & mores peruersos imitari. i. maiorũ tuo4 tm̃ gloria efferri: & nullam prorsus uirtutis curã habere. ¶ Nactæ discinti. lego hæc apud Pompeium: Naccæ appellantur fullones q nauci nõ sint: idest nullius pręcii. Omnia enim fere opera ex lana nata. νάκαι dicuntur a græcis quibus uerbis in hanc uenio sentẽtiã: ut Apuleiũ. Catone. Ora. & psciũ corigendos esse existimẽ: apud quos: nactam semper legimus: cum melior: pbior: & magis. propria sit lectio si naccã lectitabimus: quod ut magis credatur (nam ueritas magis oculata fide q̃ per aures ut inquit iustinia. ais hoium insigit.) uerba Apulei subscribemus ex nono Met. quę sunt. Nã & oportune maritus apud nactam pximũ cenitabat. Luciũ aũt de fullone intelligere non possumus inficiari: cum inferius subiugat Contubernalis mei fullonis uxor. Periculo ergo meo scribe naccã nec minus apud Catonẽ in orone q̃ inuenit post Salu. ubi refert Catilinam nactas fouisse: tu scribe naccas. Oratianum carmen tale est in primo sermo. Vngor oliuo non quo fraudatis imundus nacca lucernis: ubi interp̃tare hoiem uilissimũ: abiectũ: & ignobilẽ: quales sunt fullones: quã expositionẽ: q Persio nostro cõgruã putabunt: inter doctos annumerabunt.

Discincti

Discincti. ignauis. discincti. n. (ut interpretat seruius) inhabiles sunt militiæ. oẽs. n. qui militãt cincti sunt: unũ discĩcti inefficaces: & ignaui dñr: sicut ecõtrario Præcinctos strenuos uocamus. Augustus (ut docet Suet.) iussit milites delinquẽtes pedibus stare discinctos: qd' erat ignominiosum. Cingulum ad cõuiuiũ euntes deponebãt: unũ iulius. Capi. in Salonino galieno. Adiscinctus cũ ipatore cenat inq̃t: hõc morẽ significãs. ¶ Sed stupet. Naccã hoiem uilissimũ iprudẽtẽ: & in gẽti uitio4 barathro sumersum: q tã attonit' & isipidus erat: ut a uitio uirtutẽ discernere nesciret: excusat: ut hic adolẽscẽs mẽtis sue cõpos & in tali statu collocatus: ut de eius salute nõ sit timẽdũ: dũmõ labores exãthlare: & uirtutẽ p sudores amplecti uelit. maiori pena: supplicio: & cruciatu dign' eẽ uideat. ignoratio. n. excusat peccatũ: hinc apud Apuleiũ Venus Mercurio pcipit psichen q̃renti: ut mãdatũ suũ maturet: & inditia: q̃bus possit cognosci: designet: ne si q̃s occultationis illicitæ crimẽ subiret: ignorãtiæ se possit excusatiõe defendere. Aris. tn cõmissa per ignorãtiã puniẽda eẽ censet: si ipse cõmittẽs cã ignorãtiæ fuisse uideat: in lege Moisis dãnat: ignorantia: sup q̃ re scribit copiose: & diligẽter Hiero. Stupet stupefactus: consternatus: & attonitus est. Attonitos. n. dicimus illos: quo4 & corpus: & mẽs stupet. qd genus morbi fit interdũ ictu fulminis: iterdũ tonitruũ sonitu. aliq̃n morbo (auctores Seneca Ser. & Cot. celsus) hunc apoplexian græci uocant (ut docet Aphrodi.) & apoplectici. ἐμβρόντητοι q tali morbo laborãtes. pingue opimũ. piguedo: Crassities q̃dã cor eius: & pcordia occupauit: quo ingeniũ ipedit: & obtenebrat. minus. n. solertes habẽtur: q̃bus uẽter est obesus. Plut. graciles. n. & macilẽti ha

bitus artiū agilitati parēt.habitiores uero:& carnosi onere suo reluctanť:nā pingues(ut plurimū)sunt:quo
rū sanguis plurimū nec pituitę.hi tardo sunt ingenio(ut oñdit Albertus mag.)qa frigus nō mouet ipsūs:necq
adducit:ie.i.abscindit.¶ Nescit qd pdat.ideo eū carere culpa & dignū uenia iudicādus.te uero q ingenio pol
les:& te errare cognoscis nequaq̄.Basileus.Nā q nō ex uoluntate delinqt:is fore aliqua dignabiť uenia. Quī
aūt ex ppósito peiora eligit:nulla hēt excusatiōnē:qn multiplici pœna afficiať.hi.n.potius scelerati sunt ha
bendi:q cū sint liberalium disciplinaꝝ studiis expoliti ab humanitate discēdūt:q̄ qui rudes:& impiti ad ma
la facinora bonoꝝ ignoratiōe labūtur.auctor Lactā.Demersus summa.q magna:& innumerosa uitiorum
caterua:& sceleru ingenti gurgite sumersus est:haud facile pōt subleuari:& ad sanā mētē reuerti.Trāsl.sum
pta ab his:q semel aq̄ imerit difficile ad superiora reuertūtur.oñdit aūt eos:q a natura ad uitia ꝓpēsi sunt:
nō posse ad uirtutis uiā:& moꝝ culturā reuocari nā si difficulter reciduń uitia:q̄ nobiscū creuerut q̄to ma
gis q nobiscū nata sunt.Seneca nulla sapia naturalia corporis:aut aī uitia ponunť:qcqd infixū: & igenitum
est lenitur arte non uincitur.Citius frangas:q̄ corrigas quę nobiscum indui uerunt inquit Quintil.

¶Ad populū phaleras:ego te intus & uicute noui:ornamēta q̄ bñficio fortunę hēs:q te ornant extr hsecus CORN.
alius onde.¶ Ego te int.noui.i.in aio & ꝯscia:ꝙ uitiosus es.Non pudet ad morē discincti uiuere nactę:discin
ctum dicit negligētem & perditū:ut Hor.Discinctus ut qdā nepos:uel discinctū obesum & uenturosum luxu Nacta
ria q angi nō possit:nā ob pinguedinē caluisse nūc nactam inducit qď pōt uideri ab Horatio trāslatū qui ait
ungor oliuo nō quo fraudatis imundus nacta lucernis apud utrūq: nactę nomen fictum est.Alii putāt nactā
fuisse quēdam luxuriosum q patrimoniū suū perdiderat & nobilitatē male utendo extirpauerat : sed stupet
hic uitiis & fibris increuit opimū pingue:sed hic tā incaluit:& iam crassi cordis est ut peccare se nō sentiat &
similiter mersus nesciat emergere.i.a malis suis ad bona uerti nō possit.Miserabilis magis reꝑhendus ē.Ca
ret culpa:nescit q perdať & alto demersus summa rursus non bullit in unda:hoc dicit sicut iis quos uorago
cenosa absorbet nō remissos in alto undaꝝ ebulit.Ita hos quoq: quos magnitudo criminum mersit necesse
est uitiorum mole grauatos nescire q̄o uirtutem cognoscant uel qua arte scelertbus careant.

¶Censoremq: tuū:censurā auctore Plutarcho maxime oīum magistratuū reuerentiæ est.plurimæq: ptātis cū IO. BRI.
in aliis rebus:tum maxime ad morū emendationē:nā e senatu remouere pōt:equitibus auferre equos:nota
re infamia:censum agere unde nomē lustrū condere.In quinquēniū ea retinebať.Altero ex cēsoribus mortuo
alterum magistratu se abdicare oportebat.¶ Trabeate.Neronem notat:sed latenter.Nam ei cōstat:ut scri Trabea
bit Tacitus & a nobis Latius in Satyra sequenti recitabiť:togam uirilem ante tempus decreto senatus ma
turā:quo capescendæ reipu.habilis uideretur:decretū insup.Claudio libenter adulationibus senatu ceden
te:ut uicesimo ætatis anno cōsularū Nero iniret:atq: interim designatus ꝓ consulare imperium extra urbē
haberet:ac princeps iuuentutis appellareť additū noie eius donariuū militi,Cōgiariū plæbeis : & ludicro
circensiū:qď acquirendis uulgi studiis edebať.Britanicus in ꝑtexta:Nero triūphaliū uelle trāsuecti sunt: ut
spectaret populus hunc decore imperatorio:illum pueri habitu.Hinc ergo excandescit poeta: hinc fremit
ostendens animi generositate:non aūt imperatoriis ornamentis nobilitatem hois censeri quibus rebus Ne
ro populo se ostendebať:trabeate.Vocatiuum posuit ꝓ nominatiuo:ut sit trabeatus salutas. Trabeam sa
tyrica astutia appellat uestem triūphalem:ne in principem tā aperte inuehi uideatur. Trabeis accipio inqt
pliusos fuisse reges:sed auguꝝ fuisse interpre Seruio docet.Verg.Ipse qrinali lituo quaq: sedebat.Succin
ctus trabea:augures exprimoribus præstantioribusq: urbis eligi consueuerunt:unde Cice.gloriatur in bru
to se a. Qu.Hortensio uiro clarissimo in collegium augurum fuisse cooptatū.Qu.quoq: Mutium Scæuolā
augurem fuisse constat:quem in templo uestæ ara ipsam amplexantē Syllani interfecerunt:augur licet ma
ximorum criminū conuictus sacerdotio nunq̄ mulctatur:quia non honoris nec magistratus:sed scientiæ atq:
artis cuiusdam potius nomen est augur q̄ non pōt auferri:sicut nec medico medicina.nec musico cantādi pe
ritia.¶ Salutas ad id non sine indignatione respexit:quod ludicro circensium Nero Obuius Britanico uestē
triumphalem indutus eum noie salutauit:cum & ipse a Britanico nomine salutaretur.¶ Ad populum pha
leras.Sensu ergo est.Hos tuos fastus & uestes tuas.i.insignia imperatoria quibus te ostentas ad populū de
fer:qui ut ait Hora.Famæ seruit ineptus.Qui stupet ut titulis & imaginibus.Ego.n.te penitus noui.q.d.Ex
hac ambitione nobilitatem hominis non pendere.¶ Phaleras:nobilitatis ostētationem sumptum ab equis
qui huiusmodi ornamentis gaudent.Iuue.Magnoꝝ artificum frangebat pocula miles.Vt phaleris gauderet
equus:nam phalere proprie ornamenta sunt equoꝝ.Verg.Primus equū phaleris insignem uictor habeto.
Non pudet:mirus est ardor poetæ.Non putas tibi turpe esse more nactæ insani hois uiuere.i.nullam uirtu
tis prorsus curam habere:sed sola maiorum tuorum gloria efferri.¶ Nactæ:nomen est uilissimi hominis:de
quo Hor.Vngor oliuo:Non quo fraudatis imundus nacta lucernis.¶ Discincti : dissoluti & intemperantis. Discictus
Persius alibi.Cum bene discincto cantauerit ocyma uernæ.¶ Sed stupet hic uitio.dum nactam excusat,qui
uitio naturæ peccat:ostendit eorum excusationem accipiendum non esse:qui optima mentis ualitudine uir Attoniti
turem negligunt.¶ Stupet:attonitus est attonitos enim appellat Cornelius Celsus:quorū & corpus & mēs
stupet:fit interdum ictu fulminis:interdum morbo.¶ Vitio:subaudi naturæ.Fibris increuit opimū : pingue
nam minus solertes habenť:quibus ut scribit Plinius:uenter est obesus.¶ Summa rursus non bullit in uda:
metaphora sumpta ab iis,qui semel aqua immersi:non facile emergunt:per quod docet eos:qui uitio natu
ræ laborent non posse ad sanam mentem reuerti. BART.

¶Censoremq: tuū:uel ꝙ trabeate salutas:uel ꝙ trabeam insignem uestem indutus censorem gentiliū tuū FON.
salutas:Censores uero qm censum ageret:appellati in quinquennium creabantur.Quod tempus lustrū co
gnominatur.Primi uero censores creati sunt.C.Papirius &.A.Sempronius.M.Geganio macerino &.T.
Quintio Capitolino consulibus.Ad populum phaleras:hanc tuam generis claritatem & externa ornamēta
ꝓpso nō mihi ostētes:ego enim intrinsecus uitiatū eē cognosco.Phaleræ autē ornamenta equoꝝ sunt.¶ Di
scincti nacte:discinctos antiq negligētes & desides appellabant.Hora.Discinctus aut perdā nepos cōtra ac
cinctos & cincturos solertes strenuosq: uocabāt:quod a re ipsa deductū est.Moles enim demissis discinctis
q: uestibus uti solent:strēnui uero atq: industrii.quo sint ad res exequēdas prōptiores succincti incedunt.Na
cta uero ꝓ deside infamiq: ac uulgari uiro posuiť:qď quidē ex Horatio sumptum est.Vngor oliuo. Non quo
fraudatis imūdus nacta lucernis.¶ Sed stupet hic uitio:nactā ipm uitiorū in gurgite mersum:neq uirtutem

a uitio discernentem:ut qui penitus intemperás factus sit culpa prope modum carere asserit:quoniam quid perdat ignoret:per quod ostendit cum accerrima castigatione dignum esse:qui cum in genio ualeatum continensq; tantummodo sit:atq; emendari facile possit operibus:ac fama adhuc integris desidiæ luxuiq; se dedat. ⁋ Sed stupet hic uitio:stupidus & insanus in uitiis factus ẽ.Stupere enim quodãmodo sensum rerum habere significat. ⁋ Et fibris increuit opimum pingue.eius præcordia in quibus propter colorem scientiæ sedes locata est:quum pingua esse dicat:mirum in modum insaniam eius exaggerat. ⁋ Et alto demersus:& tanquam in profundam uoraginem mersus nunq̃ ad superiora reuertitur.

Magne pater diuum sæuos punire tyrannos
Haud alia ratione uelis:cum dira libido
Mouerit ingenium.feruenti tincta ueneno.
Virtutem ut uideant:intabescãtq; relicta
An ne magis siculi gemuerunt æra iuuenci.
Et magis auratis pendens laquearibus ensis
Purpureas subter ceruicès terruit imus
Imus præcipites quam si sibi dicat & intus
Palleat infœlix:quod proxima nesciat uxor

IO.BAP. PLAV.

Virtute nil formosior

¶ Magne pr̃ diuũ.i.uirtutis cõtẽpto res magna indignatiõe:& fremitu iuehit:rogãs Iouẽ:ut homines prauos:& uirtutẽ negligẽtes nulla alia pœna afficiat:quã ut uirtutis neglectæ splẽdorem:dulcedinẽ:& amœnã pulchritudinẽ ituẽtes se illa carere:& eẽ priuatos sua culpa ꝯspiciãt: qd ꝑfecto ingẽs:& atrox tormẽtũ est:cũ Cic.teste uirtute nihil sit formosius:nihil pulchri⁹:nihil amabilius:q̃ q hẽt ꝑfectã çq̃lis deo ẽ ur ait Sene.Virtus oĩbus rebus anteit profecto inqt comicus. ⁋ Pater diuum.Iouem intelligit: qui deũ pater atq; hominum est(ut docent Apollonius apud Philost.Iuno apd̃ Verg.& Vale.Soranus) quod testatur & Homerus:apud quem dicitur Iuppiter πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.καὶ ὦ πάτερ ἡμέτερε κρονίδη ὕπατε κρειόντων.pater hoĩumq; deumq;:& o pater noster saturnie summe imperãtium.eũdẽ Hesio.uocat θεῶν πατέρα ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν. ⁋ Sæuos tyrãnos:qui uirtutẽ negligũt:& contra ius:& leges æquitatem peruertũt(ut docet Hesiodus)unde sæui(ut autumo) proprio:eleganti:& perpetuo epitheto nuncupãtur.Carmina Hesiodi hæc sunt οἳ τὴν δ' ἐξ ὕβριν ἐθέλουσι δ' ἑκάσαι ὑπώσιοι οὐσ θε ιο ασινοσ ω πατον καὶ συπαντοσ.utitur autẽ numero plurali:ne neronẽ taxare principalr̃ uideaẽ:q oĩ libidinis gñe çtatẽ suã exercuit:ut petulãtia:libidine:luxuria:crudelitate flagraret.auctor Trãqllus de tyrãni significatu uide Seruiũ Trogũ.Cæteros.Tyrãnoꝝ interfectores Ci.græ.uocabulo Tyrãnoctonos:latini tyrãnicidas appellant. ⁋ Dira libido.crudelis uolũtas:cupiditas:malignitas.cupiditatẽ effrenatã interpræ tatur.M.T.quæ in oĩbus stultis est. ⁋ Mouerit inge.i.cum exercuerit oĩa libidinũ genera.uno ingenii noĩe(ut inqt Tullius)appellatur docilitas.& memoria:easq; uirtutes qui hñt ingeniosi uocanẽ. ⁋ Tincta.maculata:infecta. ⁋ Virtutẽ ut uideãt.subintellige q̃:ui sit nõ alia rõne:q̃ ut uideãt uirtutẽ:q̃ si oculis cerneretẽ:mirabiles amores (ut ait Plato in phedro)citaret sapiẽtiæ.Maiorẽ.n.(ut inqt Plut.)eẽ censebãt miseriã a cognoscẽte q̃ ab ignaro uirtutes:& bonas artes negligi.Tali fere imprecatiõe utitur phĩa apud Boetium. ⁋ Intabescantq; relicta. consumantur tabe angãtur:cruciẽtẽ:q uirtutẽ:q̃ secundũ stoicos hoĩes beatos:& fœlices efficit:nõ sint assecuti.Oratius.Virtutẽ incolumẽ odimus.Sublatã ex oculis q̃rimus inuidi.Tabes aũt ẽ morbus:q male habet: quos inuasit:cuius tres sunt spẽs:una qua corpus nõ alitur:& ita summa macies oritur:& nisi occuraẽ tollit. Atrophiam hanc græ.uocant.hinc atrophi apud Pli.lib.xxvi.qui atrophia laborãt.Alia est quã græ.cacesian appellãt:ubi malus corpis habitus est,lõgq; oĩa alimenta corrũpuntur:qd fit cũ longo morbo fatigata corpa refectionẽ nõ accipiũt.hac seniores infestãtur (ut ait Hippo.in aphorismis) Tertia spẽs est longeq; periculosissima:quã græ.pthisin noĩauerũt ἀπὸ τοῦ φθίνειν: qd ẽ cõsumi:& tabescere.oritur fere a capite: inde in pulmonem destillat:hinc exulceratio accedit:freqũes tussis ẽ:pus excreatur.sunt qui phthisin græce phtheon quoq; appellant:sed illud genus maxime quo sanguis reiicitur:quali morbo laborasse Theopompum:& ab Asclepio curatũ tradunt ex Suida. ⁋ An ne magis.tacitæ occurrit obiectioni demonstrans illos minori cruciatu:& tormẽto affectos fuisse:quos tyrãnoꝝ crudelissimi phalaris:& Diony.excruciarũt: q̃ qui ꝓpter male actæ uitæ recordationẽ:& uirturẽ relictam stimulis:& occulto cõscientiæ flagello continenter lancinantur:iugiter fodicantur:& ꝑmitur diuellunẽ.Cõscientia.n.ut(inqt Paccat⁹ panegyrista)hẽt occultos carnifices:q magis torquẽt intalia:q̃ uerbera q̃ tormenta. Græ.dñt οἰκεία συνείδησις τινὶ βέβαιει πλεῖστον ψυχῶν.i.sua cuiq; conscientia quodã quasi iaculo percutit aiam ⁋ Era iuuẽci siculi.i.qui in tauro æneo cruciabanẽ a Phalaride agrigẽtinoꝝ tyrãno:de quo sic scribit Paulus Orosius.Ea tẽpestate phalaris siculus agrigẽtinus arrepta tyrãnide depopullabaẽ:q crudelis mẽte cõmẽtis crudelior oĩa nefarie in innocẽtes agens inuenit aliqñ:quẽ iuste puniret iniustus.nã pillus qdã æris opifex affectãs tyrãni amicitiam aptũ munus crudelitati illius ratus tauꝝ fecit æneũ:cui fabre ianuam e latere cõposuit:quæ ad cõcludendos dãnatos receptui foret:ut cõclusis ibidẽ subiectis ignibus torrerentur:sonũ uocis extortæ capacitas concaui æris augeret:pulsusq; ferali cõpetens imagini murmur emitteret:nefarioq; spectaculo mugitus pecudis nõ hoĩs uidereẽ.sed phalaris factũ amplexus:auctorẽ execratus:& ultioni materiam ꝑbuit:& crudelitati. nam ipm opificẽ sua inuẽtione puniuit:qd testaẽ Sillius li.xiiii.Pli.Petillũ nemo laudat sæuiorẽ phalaride tyrãno:cui tauꝝ fecit mugitus hoĩs pollicitus igne subdito:& primo eũ exptus est cruciatũ iustiore sæuitia.Proper.ẽt meminit:sed plura Ouid.li.iii.tristũ.& lib.primo de arte.& phalaris in suis epist. ⁋ Et magis auratis. Diony.auctore Macro.aulæ siculæ inclemẽtissimus incubator familiati quodã suo solũ sibi existimanti uitam tyrãni beatã:uolens q̃ ꝑpetuo metu misera esset ostendere collocari iussit hoiem in aureo lecto: strato pulcherrimo:textili stragulo:magnificis operibus picto.Abacosq; q̃ plures ornauit.Tũ ad mensam eximia forma pueros delectos iussit cõsistere:eosq; ad nutũ illius intuẽtis diligẽter ministrare.tũ beatus sibi Damonidebat.in hoc medio apparatu fulgẽtẽ gladiũ e lacunari seta eqna appẽsum demitti iussit:ut impẽderet illius bti ceruicibus.Itaq; nec pulchros illos administratores aspiciebat:nec plenũ artis argentum manũ porrigebat in mẽsam.Iã ipie defluebãt coronæ.deniq; exorauit tyrãnũ ut abire liceret:q tã btũs nollet eẽ.Pẽ. de filo tenui in capitulũ Danoclis tyrãni familiaris: qui illum fœlicem magno errore existimabat. ὑπὸ τῶν γαρουδ' τισ ἐστι τινὲ δ' ἐμῶν inqt Eurip. ⁋ Au.la.i Pli.laquearia nũc & in priuatis domib⁹ auro tegũtur.post.

Tyrãnoctioni

Ingenium

Tabes

Atrophia

Cacesia

Phthisis

Phtheon

Conscia carnifices habet

Diõysii & Damoclis historia

cartha.euerſam poſt inaurata ſunt in capi.cēſura.L.Mūmii inde trāſiere in cameras:in pietes quoq;: Luca.
Craſſumq; trabes abſconderat aurum.Laquearium autem ſiue lacunar a lacu trabe in ædificiis plana tri-
clinū cubiculi ue partem ſuperiorem ſignificar:quod pingere primus Pamphilus Brietis filius apellis præce Laqariū
ptor inſtuit.hoc a græcis dicitur ὀροφον.¶ Imus imus ꝑcipites.hæc eſt omnium miſerorum peculiaris locu-
tio:ut dicant imus imus ꝑcipites.i.nullam ſpē ſalutis habentes præcipites in miſeriarum uoraginem detru-
dimur.quibus uerbis oſtendit animi cruciatus ex uirtute neglecta cuncta corporis tormenta ſuperare:lon-
geq; eſſe grauiora:unde eſt illud Ouid.Mens eſt quæ ſentiat ictus.¶ Intus palleat.propter conſcientiā:quæ
intus circa uitalia graſſatur:qua nemo nocens abſoluitur.M.T.pro Roſcio:& contra Piſonem docet ſuam
cuiq; ſceleraro domeſticam furiam eſſe conſcientiam non mirum:ergo ſi pallet hic omnium bipedum nequiſ
ſimus propter uirtutem neglectam iudicandus.¶ Neſciat uxor.tantus enim dolor:& uerecundia amiſſa uir-
tute hominem afficiunt:ut potius uelit intus rumpi:q̄ facinus hoc tam ingens cum uxore cōmunicare:quod
grauius tormentum eſt:q̄ ſi loqueretur : & dolorem cum uxore expromeret . nam(ut canit Ouid.)Strangu Strāgulat
lat incluſus dolor atq; cor æſtuat intus leuitur lachrymis:egeriturq; dolor,notum eſt illud Eſt aliquid fata- incluſus
le malum per uerba leuare. dolor.

¶MAGNE pater diuum ſæuos punire tyrannos.Haud alia ratione uelis:cum alia:cum dira libido.Moue CORN.
rit ingenium feruenti tincta ueneno.Virtutem uideant.intabeſcantq; relicta:ut oſtendat quod mali patiunt
qui cum cognoſcant:& uideant bonā uitam:malam tn̄ ſequūtur.hic præcatur iouē:ut tyrānus hoſtis publi- Libido
cus hac pœna uitiatur cū uendicat:ut faciat eos uidere bonam uitam:& gloriæ probitatem:nec tn̄ ſequan Tyrānus
tur poſſeſſos actibus prauis:ergo haud alia rōne nō diſſimili pœnaꝝ conditione qua:ut uirtutē cognoſcūt:
& cognitā deſerāt.Cū dira libido.Mouerit ingenium.i.cū malignitas eoꝝ:& cupiditas praua ſurrexit.¶ Cū
dira libido:nunc cum uenenum ait:ideo ſæuienti uel prona uoluntas circa quālibet rem.¶ An ne magis ſi-
culi genuerūt æra iuuenci.Et magis auratis pendēs laquearibus enſis.Purpureas ſubter ceruices terruit:an
maiora tormēta paſſi ſunt his quos phalaris agrigentinoꝝ tyrānus tauro torquebat incluſos: aut grauior Phalaris
ſollicitudo Democratem philoſophum torſit quem Dionyſius tyrānus apes:& fœlicitatem mirantem inui-
tauit ad cœnam appoſitoq; apparatu omni magnis epulis fuit iuſſit.ſed ita ut gladius ſeta ex laquearibꝰ ſu
pra ceruicem eius pendere q̄ torquent huiuſmodi cogitationibus ſuis quum ſe decipi intelligerent neq; ta-
men corrigūt & apud ſe ita murmurāt:ut nec uxoribus credāt:ut ſecretū eius ea neſciat:quę ſcire debuerat.
¶ Item qđ ꝓxima neſciāt uxor:habet aduocationem tanq̄ ex coniugibus:quæ eſt ꝓxima.i.corpore adiūcta. Vxor
¶ Imus præcipites:imus q̄q̄ ſibi dicat qūo ille qui ſibi ſoli dicit uitia ſua:& ne culpentur nō uult ea pandere.
Ita & ab uxore hoc ſecretum abſcedat:& tantum tormentum cū ſilentio ſuſtinet iter quam ſibi dicat non fu
rore compulſus:ſed intra conſcientiam obmurmurant.

¶MAGNE.pater diuum:ſæuos exclamatio eſt poetæ in eos q nulla uirtutis uia incedūt:totus tn̄ fremitus IO.BRI.
in Neronē fertur:q oī libidinis genere ætatē ſuā exercuit:ut autore Tranqllo:petulantia:libidine:luxuria:
auaritia:crudelitate flagraret:ſed ne in principē inuehi uideatur:generaliter omniū principiū ſæuitiam in-
ſectatur.¶ Precaṫ igitur deos:ut uirtutē contēptores nulla alia pœna afficiā.:quam in uirtutem contēptam
cognoſcant:& ſic dolore neglectæ uirtutis agantur:quæ homines ex ſtoicoꝝ ſententia beatos:& fœlices ef
ficit.¶ Libido:omnis imoderara cupiditas dicitur.Cui ut Cicero in Thuſculanis ſcribit:ſubiecta ſunt: ira
excādeſcentia:odium inimicitia:diſcordia:indigētia:& cætera huiuſmodi.¶ Mouerit ing.i.cum diu omnia
libidinum genera exercuerit.¶ Virtutem ut ui.ſubaudi quā.¶ An ne ma.tacite quidem occurrit obiectioni:
oſtendens eos qui uirtute contēpta turpiter uixerunt:grauiori qdem pœna affici conſcientia uitæ turpiter
acta:q̄ quos Phalaris & Dionyſius cruciarunt.¶ An ne ma.ideſt non magis quidem.Ordo eſt:æra ſiculi iu-
uenci genuerunt magis:& enſis pendens laquearibus auratis terruit magis purpureas ceruices : q̄ ſibi indi-
cat imus præcipites. ¶ Aera ſicu.iu.ideſt hi qui per Aeneum Taurum:Phalaride Agrigentinorum tyranno Perili tau
ſæuiſſime cruciabantur.Huic cum crudelitate:& omni ſæuitia flagitaret.Perillus optimus opifex:ſceleſto rus
cupiens placere tyrāno æneum Taurum conſtruxit:ut incluſus reus ſubiecto igne torqueretur.& uox homi
nis grauiter exclamantis mugitum bouis imitaretur.Cæterum phalaris Perillum tanti muneris artificem in
cluſum ipſo rauro primum graui ſupplicio mortis affecit.Eius ſic meminit Ouid.Vt munus munere penſes.
Da præcor ingenio munera digna meo.Dixerat & phalaris pœnæ mirandæ repertot.Ipſe tuum pſens im- De modis
bue dixit opus.Pendens laquearibus enſis.Hic cruciatum tangit de modis aſſentatoris Dionyſii Syracuſa- hiſtoria
ni qui cum in ſermone cōmemoraret copias eius.opes maieſtatem dominatus rerum abundantiam: magni-
ficentiam ædium regiarum:negaretq; unq̄ beatiorem quenq̄ fuiſſe. Viſne igitur inqt tyrannus o Demode:
quoniam te hæc uita delectat ipſe eandem deguſtare:& fortunam expiri meā?Cum ille cupere dixiſſet:col-
locari iuſſit hominem in aureo lecto:ſtraro pulcherrimo:textili ſtragulo magnificis opibꝰ picto. Abaſcoſq;
q̄ plures ornauit argento:auroq; cellato:tum ad mēſam eximia forma pueros delectos iuſſit cōſiſtere:eoſq;
ad nutum illius intuentis diligenter miniſtrare aderant unguenta:coronæ incedebantur odores:menſæ cō-
quiſitiſſimis æpulis extruebantur fortunatus ſibi Demodes uidebatur in hoc medio apparatu fulgentē gla-
dium e lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit:ut īpenderet illius beati ceruicibus.Itaq; nec pulchros
illos adminiſtratores aſpiciebat:nec plenū artis argētum:nec manū porrigebat immēſam.Iam ipſe deflue-
bant coronæ:deniq; exorauit tyrānum:ut abire liceret:q iā beatus nollet eſſe.¶ Ceruices purpureas.i. De
modis cultu regio ornati.¶ Imus imus p.q̄ ſi ſibi di.hic oſtendit cruciatum animi quo affligūtur ex uirtute
neglecta:ita.n.dicere ſolent dolentes.Imus imus ꝑcipites.i.omni ꝓrſus ſpe ſalutis deſtituti ferimur.Sicq; do
cet longe grauiora eſſe mentis uulnera q̄ corporis:unde eſt illud Oui.Mens eſt quæ ſentiat ictus.¶ Quod ꝓ
xima neſciat uxor:tanto dolore conficitur:& pudore impeditur ob amiſſam uirtutem:ut iam cum uxore cō-
municare non audeat:ſed intus tantum rumpatur.

¶MAGNE parer:diuū deum rogat:ut nō alia pœna prauos afficiat:quam:ut uirtutis fulgorem cernētes: BART.
illa ſe carere ſua culpa cognoſcant.¶ An ne magis ſiculi genuerūt æra iuuēci.Cruciatus corporis minores FON.
eē tormentis ai per cōparationē oſtendit.Perillus aūt athenienſis æreū tauꝝ tanta arte fabrefecit: ut igne
ſubito:qui eius in aluo icludebaṫ:eiulans mugire putareṫ.Hūc cum in Siciliam ad Phalaridē agrigētinorū
tyrānū detuliſſet:tali munere Phaleris ob inſitā opinionē crudelitatis ſuæ turbatus eſt.Itaq; ipm artificem

in taurum trudi iussit:ut primus artis suæ periculum faceret.⸿ Et magis auratis pendens laquearibus ensis.
Damocles philosophus Dionysii syracusarum tyranni opes ac potentiam cum extolleret:beatamq; eius ui-
tam in tanta opulentia rerum assereret:eum ad cœnam Dionysius inuitauit:gladiumq; seta alligatum supra
eius caput appendi iussit:quo ille intercenandum conspecto præ nimio imminentis periculi metu regalibus
mensis abstinuit:quod aduertens Dionysius illi tyrãnos idem uiuere atq; inter magnificos apparatus immi
nentibus periculis cruciari affirmauit.⸿ Laquearibus aureis: laquearia paruæ quædam connexitates in cõ
tignationibus testudinibusq; ædificiorum sunt quæ uariis coloribus adornantur.Vergil.Pendent lychni la-
quearibus aureis.⸿ Imus:imus præcipites.Orbo talis & sensus est.An magis affligitur qui crudelissime a
tyrannis torquetur:q̃ qui conscientia scelerum agitatus ad seipsum intra se loquitur.⸿ Imus:imus præcipi-
tes:nulla salutis spe:Et an magis tyrannis tortus cruciatur:q̃ ille qui infœlix ac miser intus conscientia eo-
rum scelerum palleat:quæ fidissime uxori narrare non audeat.Quibus uerbis ostendit animi tormenta om-
nis cruciatus corporis superare.

> Sæpe oculis memini tingebam prauus oliuo
> Grandia si nollem morituri uerba catonis
> Discere ab insano multum laudanda megistro
> Quæ pater adductis sudans audiret amicis

IO.BAP. PLAV. ℂSæpe ocu.me.dũ erat in puerili:& tenella æta
te collocatus se ẽt uirtutes spreuisse:& uoluptua
ria utilibus spretis in secutũ fuisse scribẽs: hũc q
p desidiã uirtutibus nõ inuigilet: cũ sæpissime ca
stigatus fuerit:& tãtam rerũ cognitionẽ hẽat : ut
uirtutẽ a uitiis:& scelerib⁹ discernere possit : ue-
nia nõ eẽ dignũ demõstrat:se uero illã facile ipe-
traturũ:cũ uitio ætatis:q̃ nõdũ nouit rerũ discrimina:& ignorãtia peccauerit:q̃ peccãtes(ut dictũ est)excusa
re cõsueuit Puer est:ætati donet̃:nescit an peccet inquit Sene.in.ii.de Ira.Apud Oratores in pribus purga-
tiõis est imprudẽtia:p quã is q arguit̃ aliqd sciuisse negat̃:& ignorãtiæ excusatiõe defendit̃.At q põt cõ Me-
dea dicere και μανθανω μεν οιαδ ραν μελλω κακαθυμοσ δεχρεισσων τονεμων βουλευματων: quæ uerba
Video meliora ita trãstulit Ouid.Video meliora:pboq; deteriora sequor:dignus uenia minime est existimãdus.⸿ Tingebã
oliuo.ungebã oleo:ut laborare quadã lippitudine:& morbo oculari uiderent̃:quo pentes oculis uitã teste
Pli.a morte distinguẽtibus timẽtes a lectiõe me remouerẽt.⸿ Grãdia si no.i.si nollẽ rhetorices disciplinæ in
cũbere:& declamatiõibus opam dare.i.domesticæ eloquẽtiæ exercitatiõi:quã Quint.in.ii.multo utilissimã
esse demõstrat:uersat̃ in materiis fictis:q̃ tñ simillimæ sint ueritati.grãdia aũt qm̃ de Catone graui:& seuero
dicebant̃.⸿ Morituri ca.plures fuerũt Catones:sed duo celebrati Cato cẽsori⁹.& de quo hic itelligit Cato
uticensis:quẽ docti uiuã uirtutum imaginẽ:& exẽplar appellant:cuius interitũ tanq̃ cõstãtissimis hois miro
pconio extollit Seneca: Augu.uero:& Lactã.eũ accusant tanq̃ sui homicidã.& iosippus ait nõ esse uiri fortis
simi se occidere:sed ignauissimi.Egisippus li.iii.ingrati est inqt.& citius discedere q̃ uelit:& diutius uiuere q̃
Insepulti abuciebã tur q se oc cidebant uoluerit ipe:q uitã donauerit.hinc apud iudęos:q se occidebãt:isepultos eos abiici decretũ erat.apud alios
aũt dextræ abscindebãtur eiusmodi mortuorũ:q̃ in ipsos armatæ fuissent.apud Pla.in phedõe ait Socrates.
Nõ prius decere hoiem seipm̃ interficere:q̃ deus aliquã necessitatẽ imposuerit:qualẽ uobis inqt imposuit in
pñtia.sed his posthabitis Catonis historiã pnũciemus.Cato secutus partes põpeianas cũ accepisset nunciũ
Historia cat. uticẽ sis iterũ in lybia duce Scipiõe põpeianos esse supatos oĩbus rebus bñ cõstitutis liberis suis.L.Cæsari:q tũc ei p
q̃stor fuerat cõmẽdatis:& sine suspitiõe uultu:atq; sermõe:quo supiore tpe usus fuerat:cũ dormitum iuisset
ferro:qd secũ portauerat:se traiecit:ne in manus Cæsaris deueniret:unde in scolis rhetorũ talis declamatio
pponebatur.Catoni longe melius fuisse mortẽ sibi cõsciscere:q̃ in manũ Cæsaris puenire.dr̃ aũt Cato quasi
Catus sapiens:& cautus.catũ.n.sabini acutũ dñt.Et cata dicta accipiẽda sunt acute dicta(ut auctor est Varro)Por
phyrio tñ catum exponit p experto:& docto.& Pli.Cato a sapiẽtia dictos intelligi uult sicut corculos.κατω
uero apud græ.significat infra:uñ Catoniũ dicimus p inferno:Laberius.Tollet bona fide uos orcus nudas
Catoniũ in Catonium:ad quẽ intellectũ referẽdus est Ci.ex epistolis locus mẽdosus:tenebricosusq;:q duce PHILIP-
PO illo BEROALDO pceptore nostro undecũq; doctissimo:& ad monstra.quæ in libris linguæ latinæ in
ueniuntur domãda ueluti altero Hercule ita emendari:& illustrari potest:in epist.ad Fabium gallum sic scri
ptũ legit̃.Vereor ne in Catonẽ catoninos mi galle:tu emenda Vereor ne in catonium Cato nos mi galle.hoc
Loc⁹ Ci cerõis te nebrico sus intellectu.Timeo ne nos Cato trudat in catonium:& quasi pcipitet ad orcum:fitq; causa calamitatis:asper
gitur autem sal facetosus ex nominis similitudine:tanq̃ a Catone sit Catonium.quæ blatterant cõmentato
res portenta sunt:& meræ nugæ:hic enim solus sapit Beroaldus:& q cũ eo sentiunt.⸿ Laudãda. a magistro
tanq̃ optime se gesserit in declamatiõibus:quas magistri laudabãt:ut puerorũ ingenia excitarent̃.Virtus.n.
laudata crescit.hoc faciendũ pcipit Quin.⸿ Sudans.ob lætitiam:& gaudiũ:qđ cõcipis filio tuo strenue : &
eleganter declamante.Lætitia.n.sudant hoies ubiq; fere:sed impẽsius in axillis(ut docet Alexãder in ple.)In
Sanus sano magistro.ualde sano:docto:prudẽti:& in literis apprime erudito.In.n.hoc in loco auget.Sanus autem
dicit̃ qui est sani cõsilii:& mẽtem hẽt integrã:ut apud Plau.in Amphit.Hæc sola sana restat mea familiariũ.
sic.n.nos primi(absit inuidia uerba)correximus cũ prius sarcã gestat ubiq; librorũ legeret̃:& nunc legat̃:cui
nostræ opinioni applaudet quicunq; aurẽ musicã habebit:& improculcatam:alii insanum pro concitato:&
aspero positũ esse interp̃tãtur:hoc enim & insanus significat.Oui.Insana qd equora possunt.⸿ Quæ pater
adductis.adducebãt.n.& conuocabant parentes amicos suos quando eorum filii aliquid erant recitaturi:ut
nomen:& fama illis pararetur:ibantq; ad magistros:qui certis diebus discipulos declamantes audiebãt(ut
docet Quintil.)unde dixit Iuue.Occidit miseros crambe repetita magistros:quo uersu titubat Domitius.
Expressit enim Iuuena.illud græcum adagium δισχραμβη θαρατοσ quo significatur q̃ bis posita crambe
mors:cuius meminit Suidas ,quid sit crambe docet Pli.lib.xx.
CORN. ℂSæpe oculos memini tingebam paruus oliuo.Grãdia si nollem morituri uerba cat onis.Sensus ẽ tu autẽ
quẽ ob desidiam & inertiam culpo:nõ potes tua carmina pueritia uenia refugere oẽs qdem sapiæ pp ætatis
ignorãtiam pueriles ludos pponimus tu uero iam potes & uitia morũ corripere:& sapiam cognoscere:& ui-
tæ meliorem uiam indagare:& enumerat quæ puer fecit ne in scholã ideo merito inqt leptitudinẽ accersebã
Cato ne catonis deliberatiuã recitarẽ:utrũ moriat̃ an nõ:aut qbus uerbis uti potuit quũ se destinaret interficere:
Oculus oculi aũt oleo tacti pcutiebantur ad tps & tñ tormẽtum cũ silentio sustinuit.ut turbatis oculis ad scholã nõ

ret: q̄si diuisus sensus supiorib⁹ ē: sed eo rńdet a pueritia nos auersum ab eruditione aium hr̄e: poetico aūt
more finxit hūc sensum: merito mihi accersebā lepitudinē.ad.n.erat mihi potissimū ialis ludere: & mō cuius-
cunq; sit nōie: & in collum orcæ nuces iactare: & turbines flagellare: & hinc dicit quibus modis puerilia ui-
tabat. ❡ Discere ab insano multum laudanda magistro.i.nimis sane: & est illud Verg. Insanam uatē per ual-
de sanam. aut certe: insano qui discipulorū suorū carmina laudabat quū aliorum iudicio debuerant cōpro-
bari. ❡ Quæ pater adductis sudans audiret amicis: pater sudans.i.solicitus spe filii recitantis.
❡ Sæpe oculos: occurrit excusatione desidiosi pbans: illū per ætatem nō peccare: q̄ uirtutibus nō inuigilet: IO. BRI.
sed p desidiam potius & negligētiam: qd̄ dicit sibi euenisse dū puer esset. Sensus ergo est. Ne se ad rhetores cō
ferret sæpe cōsueuisse oculos oleo linire: ut uitio oculorū laborare uideret. ❡ Tingebā: ungebā. Grandia si
nollē.i.si rhetoricē dicere nollē ex cuius pceptione discebāt declamare. Nā in scholis rhetorū talis declama-
tio pponebat. Catone lōge melius fuisse mortē sibi cōsciscere: q̄ in manū Cæsaris peruenire. Nā cū in lybia du Catonis
ce Scipiōe partes Pōpeianæ a Cæsare supatæ deletæq; eēnt Cato q tūc uticæ cū pte exercit⁹ se cōtinebat ac mors
cepto cladis nūcio: oībus rebus diligētissime cōstitutis: liberis suis. L. Cæsari. q tūc ei pq̄store fuerāt cōmē-
dari: & sine suspitiōe: uultu atq; sermōe: quo supiore tpe usus fuerat: cū dormitū isset: ferrū intro clā in cubi
culū tulit: atq; ita se traiecit. Quē postea uticēses sepulchro splēdide mādauerūt: uñ sibi post mortē uticēsis
cognomē adinuenit: de hoc multa Plu. Cæsar: siue aliis p eo in cōmētariis. Apianus. Lucanus. ❡ Grādia uer
ba: q̄ erāt de nece Catonis uiri. tā grauis & seueri: q aūt hoc ad librū Platonis referas: quē ante necē: ut scri
bit Apianus legit: nō placet. Quid.n. de puerorū exercitatione ea cōferebant: sed ad declamationes: qbus in
genia adolescētiū exercebantur. ❡ Catonis morituri quē suadebant mori debere. Hæc.n. erat ratio suasiōis
in declamatione. ❡ Discere ab insano multū laudādo magistro. Ordo est. Si nollē discere uerba grādia mori
turi Catonis multū laudanda ab insano magistro. ❡ Laudāda magr̄o.n. discipulorū declamatiōes laudabāt:
ut eorū ingenia excitarent. ❡ Insano: ualde docto: nam in particula mō actiua est. ❡ Quæ pr̄ adductis: nā pa
tres gaudio affecti amicos domū ducebāt: ut filios declamātes audirent Iuue. Quantum uis stipulare: & pro
tinus accipe quod do. Vt totiens illum pater audiat. ❡ Sudans: præ lætitia.
❡ Sæpe oculos me.s. quoq; dum puer erat utilibus salubribusq; cōtēptis uoluptuosa & delectabilia quęsisse BART.
se scribit. Verū tacite annuit se tūc uenia dignū fuisse. utpote q rerū ignoratiōe uitio ætatis deliq̄rit. Sed cū FON.
ipse tā sæpe admonitus sit: ad eāq; rerū cognitionē deuenerit: ut optime uitium possit a uirtute discernere:
cū uenia dignū nō esse significat. ❡ Oliuo: oleū oculis infusum quādam lippitudinē repsentat: quā in filiis: dū
parētes metuunt eos a lectione auertunt. Grādia uerba morituri Catonis. Cato qui uticensis cognomen: qa
se uticæ interemit: adeptus est pfligatis iterū in lybia: Pompeianis desperatis ptibus mori decreuit. Longa
itaq; oratione de aiorū imortalitate ad amicos habita: lectoq; de eodē Platonis libro: gladio se transfodit.
In eius postea laudem Cicero librū scripsit: Cæsar duos cōtra in calūniam eius composuit: anticatiōesq; ap
pellauit: ut cū alii plures: rū Apianus secūdo bellorū ciuilium libro scribit: insano magr̄o ualde sano ac do-
cto: in.n. ppositio interdum auget: ut Virg. Turnus ut infractos aduerso marte latinos. ❡ Quæ pr̄ adductis
sudans audiret amicis. Solebāt parentes: ut nomē filiis cōpararent ad eos cū aliqd recitatur eēnt audiendos
amicos cōuocare. Sudās aūt incertum est an sermonis magnitudine solicitus: an metuens ne filius male reci-
tet: an ob lætitiam opposite recitantis: an forsitan ob laborem in amicis conuocandis.

> Iure etenim id summum qd dexter senio ferret
> Scire erat in uoto damnosa canicula. quantum
> Raderet angustæ collo non fallier orcæ
> Neu quis callidior buxum torquere flagello
> Haud tibi inexptū est curuos deprēdere mores

❡ Iure. propter ætatē puerilē: q̄ ludicra sibi uēdi IO. BAP.
cat. ❡ Id summū. Hoc pcipuū: potissimū: & prin- PLAV.
cipale uotū. ❡ Dexter senio. Senio pūctus ē in ta
lis semp lucrosus: nec obstat Suet.i Augusto: qñ
qdem ex uetustis exēplarib⁹ illius uerba depra-
uata eē: & luxata appareāt. nā sic legēdū ē. Talis
iactatis: ut qsq; canē miserat in singulos talos sin
gulos denarios cōferebat i mediū: quos tollebat
uniuersos: q uenerē iecerat: aut senionem: cui le-
ctiōi suffragant̄ oēs: apud quos senionis mētio repit̄: semp.n. dexter: & fœlix dr̄. Videt̄ aūt senio dici a nume- Senio
ro senario: existimāt nōnulli senionē significare quaternariū: q.s.q iecerat duos seniones ille q̄tuor nūmos
lucrabat̄. Cous iactus idē est q senio: & chius idē: q & canis. Alii uñ pauci (ut auctor est Iul. Pollux) canē p mo Canis
nade accipiūt. Chiū uero p chiliade: q numerus cani sit aduersus. ferret. tribueret: apportaret. ❡ Dānosa ca
nicu. dānū: & dispēdium afferēs. Propter Semp dānosi subsiluere canes. Ouid. Dānosi facito stent tibi sæpe
canes de uenere: & cane: q sunt in talis hæc scribit digna annotatu Aristo. in.ii. de aialibus. Quæ ueneres uo
cant̄ intus aduersæ sibi positæ sunt: q̄ canes foris: q̄ antenæ supra hūt situs talorū oium talis est. Idem li.ii. de
cœlo & mūdo. Myrias inqt Astragalos: chios iacere difficile est: sed unū: aut duo facile. ❡ Raderet. diminue
ret. ❡ Nō fallier. nō falli: nō decipi ab aliis acutiorib⁹: & solertioribus pueris: quorū peculiaris mos ē talis de
cipe: ut dicebat Lysander. Plut. de Lysandro loquēs ἔλεγε τοὺσ μὲν παῖδασ τοῖσ ἀστραγάλοισ δεῖν ἐξα-
πατᾶν τοὺσ δὲ ἄνδρασ ὅρκοισ. Angustæ orcæ. Orca aleatoriū uasculū: quo cōlecti agitatiq; tali emittunt̄ Orca
in tabulā aleatoriam ad euitādas aleatorū imposturas: de qua ait eleganter Pomponius. Iterū dū contēplor
orcam taxillos pdidi. hanc græco uocabulo: & latinis usitatissimo πύργον appellāt. Orat. Mitteret in pyrgū Pyrgus
tallos. Sidonius. Quo uelut classico ad pyrgū uocabat aleatores. ab epigr. dicit̄ turricula ex græce dictionis
imitatiōe: in quo significatu: dicāt alii quicqd uelint. hoc Persianū accipimus. possumus & p orcam ludū nu-
cum interptari: quo maxima pueri delectatiōe capiunt̄: nā in terram uasculū quoddā defigebāt: in qd medio
cri distantes interuallo pueri nuces iaciebāt: unde Oui. de nuce. Vas quo sæpe cauū spatio distante locatur
in quo missa leui nux cadit una manu. ❡ Callidior. astutior. & bene dixit callidior: nam calliditas est quædā Calliditas
prudētiæ pars: quæ ita uersatur in paruis: ut prudentia in magnis. auctor Arist. ❡ Torquere buxum. Buxus Buxus
arbor in topinario opere commendabilis: frequens in Cythoro monte Paphlagoniæ (ut Pli. & Soli. scribūt)
hinc buxiferum eum Catullus appellauit. Pli. Buxus Pyreneis a cythoro monte plurima. Idem ostendit Ver.
Buxi est & magna copia in corsica auct. Diod. ex hoc fiebant tibyæ multi foratiles: & pectines dente multifi-
do ad capillos explicandos: unde cithoriacus pectē dr̄ ab Oui. q̄si buxeus illo uersu: Sæpe cythoriaco deducit

pectine crines: ubi cæteri cytheriaco legũt: & ꝓuenerio interꝑtantur: sed nr̃a lectio lepidior ē: & magis uera.
τροχον Fiebat & ex buxo quædã machina: quã græci τροχον appellãt: quo uocabulo utitur Apollinaris, latini tur
binem: quẽ pueri ludentes in orbẽ agitare cõsueuerũt. Tibul. li. i. Nãq; agor ut ꝑ plana citus sola uerbere tur
bo: Quem celer assueta uersat ab arte puer. Plau. in pseud. Turbo non æque citus est. Huius turbinis imagi
nem repsentat Maro his: Ceu quodã torto uolitans sub uerbere turbo: Quem pueri magno in gyro uacua
atria circũ Intenti ludo exercẽt: ille actus habena Curuatis fertur spaciis: stupet inscia turba: Impubesq; ma
nus mirata uolubile buxum Dant aĩos plagæ. In alia significatiõe Iul. Pollux. Buxum hoc est pyxion tabellã
esse ait: qua utũtur grãmatici cuius uocis apud Aristophanẽ fit mentio. & Herodotus delrion appellat: idip-
sum Aelianus: & Eustathius: qui tabellas uocari pyxia hoc est buxulos tradit: qm ueteres inquit elemẽta in
buxo deformabãt. Buxi aũt quãta sit firmitas Theophrastus: & Pli. docent. ⁋ Haud tibi inexptum. nulla ex
cusatiõe dignum demonstrat desidem: cũ tanti sit ingenii: ut rectos a curuis moribus distinguere nõ ignoret:
& ea optime teneat: quæ in scholis philosophorũ disputari cõsueuerunt. ⁋ Inexpertum. incognitũ. ⁋ Depre-
hendere. cognoscere. ⁋ Curuos mores. malos: & peruersos. i. uitia. adiecit curuos: qm mos est medium uocabu
Mos lum: unde boni: & mali mores dicũtur. Plau. in trin. Morbus bonos inuasit mores: q dum egrotant intermor
Pœcilæ tui mores mali quasi herba irrigua succreuerũt. ⁋ Sapiens porticus. Sapientes: & stoici phi: q in porticu ha-
Pyropœ- bitabãt. ⁋ Illita. depicta. fuit athenis porticus noiata pœcile ex uarietate picturæ: q̃ illic uisebatur: græci. n.
cilon ποικιλον uariũ dñt: & ποικιλιαν uarietatẽ. hinc pyropœcilon uocarũt lapidẽ pũctis ignei colori uariega-
tũ: & sideropœcilon gẽmã: q̃ ferro similis. & guttis uariãtibus. In hac aũt porticu Zeno phs discipulos doce-
Stoici uñ bat: uñ secta stoica nomẽ accœpit: & phi stoici nuncupati: q antea Zenonii ab ipso doctore appellabantur.
στοαν græ. dr̃ porticus. Suid. στοα ἐν ἀθήναις διατριβὴ τοῦ ὀνομαζομένου τοιχοῖς δὲ οἷς πάντας διατου
ωμεσ αλουντισ ωνομαζετο πεισιανακτειος υστερον δε απο της γραφης ποικιλη εκληθη την στοαν τηνικ-
Amphi- τος εφισου αποτεινομενην εις το ιερον. hæc est illa porticus stoicorũ memoratissima: quã chrisippus di-
ctyo ctus est fulcire: quã pinxit Polignotus gratuito: cũ partẽ eius Mycon mercede pingeret: unde maior fuit po-
lignoti auctoritas. Siquidẽ Amphictyones: quod est publicũ græciæ concilium (ut Ci. & Pli. scribunt) hospi-
tia ei gratuita statuere. de hac porticu cuius fit mẽtio apud Pli. li. xxxv. intelligit Persius. Illic. n. erat depicta
pugna marathonia: q̃ duce Milciade pugnata est aduersus Xersen persarũ. & medorũ regẽ: cuius sic meminit
Aemelius probus. Milciadi talis honos tributus est in porticu: quæ pœcile uocatur: cum pugna depingeretũ
marathonia: ut in decem prætorum numero prima eius imago poneretur. illud scitu dignum per non perclu-
tatos in marathone græcos iurare: quo utit̃ Demosthenes in oratione. περι στεφανου ου μα τους εν μαρα
θωνι προκινδυνευσαντας: quod citat Quinti. in. ix. & in duodecimo. apud Lactantium. thebaidos inter-
pretem inueniuntur: & hæc uerba sed corrupta.

CORN. ⁋IVRE etenim id sum. qd dex. se. ferret. Scire erat in uoto: hoc mihi inqt erat potissimum talis ludere. i. tes-
Talus seris & uim cuiusq; casus nosce dexterum senionem dicit ꝓpitiũ q in iactu talorũ spẽ boni afferret: aut senio
Canicula maior demissus: ut sena merito inqd flebã ista cũ semp laudarẽ. ⁋ Dãnosa canicula quãtum raderet. Canicu
Venus lam pro cane q in calculatorũ ex oi iactu talorũ q̃nq; detrahit excepta Venere in q̃ sola ꝓdest: canicula genus
Orca aleæ qd de numero quinq; subtrahat. ⁋ Angustæ collo nõ fallier orcæ: collo amphoræ ex discreti loco aut
Nux nuces mittere & manus nõ erret qui lusus ubiq; celebratur: & pstat quum extra collũ missas nuces colligat lu
Buxus do nucum circa collum ponitur: & q certo ictu iecit in eodem collo uiaq; extitit: orca est amphoræ species.
⁋ Neu quis callidior buxũ torquere flagello buxo. i. turbine buxeo ludere potior flagello: ut Ver. dant aĩos
plagæ. ⁋ Haud tibi inexpertum curuos dephendere mores: aut interrogatiue: aut pronunciatiue legendum
dicẽs. nõ illi esse incognitum turpes & prauos & peccantes mores: quos appellauit corripere: ergo ne ue uidi
sti dexteram litteræ pithagoricæ: an magis pronunciauit: certe degustasti prophetiam.

IOAN. ⁋IVRE & enim summũ. i. id pcipuũ & potissimũ erat in uoto & desiderio meo. ⁋ Iure. q. d. legitima quidem
BRI. rõne ludos sectabar pueri & cũ puer essem: ut nõ sim accusandus cum ætati imbecillæ obsequeret. ⁋ Dexter
Thessera senio. apud antiquos ludus erat. Tallorũ & Thessalarũ. Thessera quatuor laterũ erat. Talus sex in qbus pũ
Talus cta erãt denoiata: alia a diis: alia ab Heroib⁹: alia a claris hoib⁹: aut a meretricib⁹: nõ nulla uero a qbusdã
nũc in laudẽ: nũc in uitupatiõnẽ accidẽtibus nomẽ accipiebãt: & ut Pollux scri. Punctũ fuit: qd octo significa
Stesicor⁹ bat: idq; stesichorũ dicebat: qm stesichori sepulchrũ: qd erat in Himera urbe Siciliæ: octo angulo fuit. Erat
Euripidũ & aliud pũctũ: qd Euripidium dixerũt: q quadraginta significaret: qm uĩ Euripides unus fuisse quadraginta
Cubus præfectorũ post triginta tyrãnos athenis eiectos. ⁋ Thesseras pterea cubos dici græce scribunt: & Gelius ex
Astraga- Varronis snia: & Macrobius: qd Festus quoq; affirmat: Astragalos uero latine talos uocari. Iulius tñ pol-
lus lux diligẽtissimus apud græcos scriptor ondit Astragalũ Thessarã esse: cũ ait duo latera esse in Astragalo:
Senio hoc est duo pũcta: & quinq; quæ in hoc: ut scribit nõ sunt: ut in cubis. Thessarum aũt talo inferiorẽ eẽ decla
Venus rat Martialis. Nõ mea magnanimo depugnat Thessara talo. Et alibi. Non sum talorũ numero par Tessara:
ut oino Astragalus Thessara latine dici debeat: nõ Talus. Dexter senio propitius & utilis. Nam in talis se-
Canis nio & Venus lucrũ afferebant. Canis uero damnum & iacturam: unde Tranquil. in Augusto talis iactatis: ut
quisq; canem aut senionem miserat in singulos Talos singulos denarios: conferebat in medium: quos tolle
bat uniuersos qui Venerem iecerat: Horatius. ⁋ Quæ damnosa Venus: quem præceps alea nudat. Dãnosa
canicula quæ iacturã afferebat. Propertius. Semper damnosi subsiluere canes. ⁋ Raderet: auferret. ⁋ Augu
stæ orcæ: in quã humi defixã pueri nuces iaciebãt. Orca: genus uasis terrei. ⁋ Buxum: hoc est turbinẽ ex bu-
xo: quo ludo pueri exercent: Tibullus. Nãq; agor ut p plana citus sola uerbere turbo. Quẽ celer assueta uer
Orca sat ab arte puer. Verg. Ceu quondã torto uolitãs sub uerbere turbo. Quẽ pueri magno in gyro uacua atria
Turba circum. Intenti ludo exercent. Est. n. turbo in modum pilæ ligneæ: qui ab augusto incipiẽs sursum uersus in
latitudinẽ migrat: unde forma turbinata nominatur Dicit̃ aũt & hæc buxus & buxũ. Ver. Tympana uos bu-
Buxus & xusq; uocant berecynthia matris ideæ & alibi. Et torno rasillæ buxum Flagello: crebra enim scuticæ per-
Buxum cussione in gyrum uertitur. ⁋ Haud tibi inexpertum: indignatur in desidem: dicens illum excusari non posse
quando iam ea sit ætate: ut cognoscat quæ mala sint: & ea omnia quæ a philosophis disputẽtur. ⁋ In exper-
tum: incognitum. ⁋ Depræhendere cognoscere curuos mores: uitia. Persius alibi. Apposita in tortos exten-
dit regula mores: contra rectos mores dicimus: idest uirtutem.

¶ Iure enim: merito iure ait ppter ætatẽ puerilem: quã ludicra magis q̃ grauia utiliaq; delectãt. ¶ Dexteri BAR.
senio & dãnosa canicula in tali senio puncta sex. Canis uero unicũ pũctum cõtinet: senioris autẽ tactus pue FON.
rilis. Canis dãnosus erat. Propert. ¶ Semper dãnosi subsiluere canes. ¶ Angustæ orcæ: orca uas est fictile la
to aluo: angusto ore ac fundo: longiori collo: inq̃ iter ludẽtes pueros q nucẽ iniecisset uictor erat. Ab ea ora
cula diminutiuũ deducit. Cato de re rustica. Cyminũ: feniculũ: rutã mentem in orculã condito. Ex ea quoq;
nõnulli urceũ atq; inde p diminutionẽ urceolũ dici uolũt. ¶ Buxum torquere. Turbinem ex buxo in oui simi
tudinem tornatam dicit de quo Tibullus. Nãq; agor ut per plana citus sola uerbere turbo: quẽ celer assuc
ta uersat ab arte puer. ¶ Haud tibi inexptum: bonarũ artium ad uirtutem ducentium es ignatus: quibus uer
bis ostendit: nisi desidiam euitaris maiorem reprehensionem meriti: q̃ si literatum & doctrinæ ignarus esses.
Curuos mores: prauos atq; distortos quæ enim recta sunt bona & utilia iudicantur.

Quæq; docet sapiens braccatis illita medis
Porticus insomnis quibus indetonsa iuuentus
Inuigilat siliquis & grandi pasta polenta

¶ Bracchatis medis. Medi ppli sunt i Asia a Me IO. BAP.
do Medeæ filio (ut scri. Iustinus i. xlii.) quorũ li PLAV.
gua ipura ẽ: & corrupta uñ quotiẽscũq; qs pperã Mœdi
loquit in aliqua lingua græci μοιδιζειν dicunt:
Media teste Pli. includit regna parthorũ: cui9 re
gionis metropolis sunt Ecbatana: & Media re Braccæ
gni caput: qua regia parthi utunt: ibiq; æstatem
agunt (ut Stra. & Xenophon tradiderũt) Braccatos aũt appellat: qa braccis utebãtur hinc auctor carminis
obsceni Mœdis laxior indicis ue braccis. qd aũt sint braccæ docet Diodo. in. vi. scribens Galatas anaxari
das braccas uocare. his uerbis. εστι σιδε χρωνται κατα πλαχ γικαισ χιτωνασ μεν βαπτοισι χρωμασ
ι παντοδαποισ διηνθισμενοσ και αναξοριδασ εκεινοι βρακασ προσαγορευουσι. i. uestibus autẽ utũ
tur mirabilibus: tunicas quidã tingunt colorib9 uariis floridas: & anaxaridas illi braccas appellãt. usi sunt
& alii ppli braccis: ut Ouid. Hygi. & Mella: cæteriq; ostendũt. Hier. aũt ad Fabiolam de ueste sacerdotali: Periscelis
& Amb. in. i. de offi. Braccas appellant fœminalia qbus pudibũda uelanẽ. græ. περισκελη nocatur hebrai
ce Maschinasse: quis Orat. pro ornatu fœmineo acceperit periscelida illo uersu. Sæpe periscelidam raptã
sibi flentis. ubi dicit Porphyrio ornamẽta esse pedum circa crura περι. enim circum τοσκελοσ crus ex quo
error interpræris instrumẽti ueteris apparet: q periscelidas pro ornamẽtis brachiorũ siue manuũ iterpratus
est. ¶ Insomnis. uigilans. Nã hostes disciplinarũ (ut dictũ est a Platone: & a Plutar. repetitũ) sunt somni: & la
bores. ¶ Indetonsa. more antiquorũ. to. qui capillos nutriebant: ut innuunt Ora. Ver. Ouid. & Iuue. Catonem
intonsum: intonsam iuuẽtã. auos intonsos: & capillatum cõsulẽ appellantes. Varro in re rusti. Olim tõsores
nõ fuisse significant antiquorũ statuæ: q pleræq; habẽt capillũ: & barbã. ¶ Siliquis: & grandi pas. uictũ phi
cum: parcũ: & tenuiculũ describit: quo utebantur phicis disciplinis incũbẽtes: & maxie stoici: pithagoriciq;:
ut mentẽ ad sublimiora indagãda haberẽt agiliorẽ: Copia. n. ciborũ: & potuũ (ut refert Seneca.) Subtilitas
impedit & (ut ait Hiero. nõ est eiusdẽ hois uina degustare: ac prophas intelligere. Legamus antiquorũ libros
Dicearchi: Xenophõtis: Iosephi: Euboli: et cliquorũq; oium: q historiã scribũt: & nil aliud reperiemus q̃ uili Socrates
bus cibis & his mediocriter ueteres illos ob studiũ uictitasse: crapulã quoq;: atq; delitias ueluti cõtemplatio tẽperatissi
num impedimẽta penitus euitasse. Ipse. n. deliciæ mentem humi deiciunt: atq; eã corporeis nexibus retenta mus
ne in apicẽ contemplationis eleuetur impediunt. Hinc Socrates tẽperatissimus extitit: & unica refectione se
rotina cõtentabat sciens paucis: minimisq; rebus naturã cõtẽtari: nihilq; uiro congruentius arbitrãs sobrie
tate: qua corporis ac mentis prosperitas roborat. unde salubriter pcipit Boetius ut pueris literas operam
dantibus cibariorũ mediocris sit facultas. Potus aũt sit tenuis eiusq; pcitas. siliqs ergo expone leguminib9.
& cibo uiliori. Iuue. Sed laudẽ siliquas occultus ganeo. capitur. n. siliqua pro folliculo leguminis. Ver. Siliq̃
quassante legumẽ: est & arbor. quã iones ceratiã uocãt: auctor Pli. in. xiii: apud quẽ in. xviii. Siliquam p ea Siliqua
herba accipio: quã Theophrast. dolichon appellat. inter eas q̃ arboribus: & spinis quoq; circũuoluũt sese.
Verba Pli. hæc sunt. Siliqua ẽt dita herẽdo. sic. n. legẽdũ est nõ aũt ferendis (ut hñt codices fere oẽs) Grandi
pol. polẽta: qua psæ auctore Theop. uescebant. cibus fuit antiqtus græciæ peculiaris: & (ut ait Pli. in. xviii.) Polenta
nõ polẽta tam ignota Italiæ fuisse q̃ plus græciæ. pluribus fit modis (ut idẽ docet) πτισανα & αλφιτα dr a græ.
Turpiliũ citat Marcel. in athera. a polenta polentarũ crepitũ dixit Plau. Oui. genere neu. polenta dixit illo
uersu. Dulce dedit testa qd coxerat ante polenta. Polẽtarũ uero gñs est poculi apud Lãpridiũ in Helioga.
his Masticatũ: & polẽtatũ: & oĩa hæc: q̃ nunc luxuria retinet primus inuenit.
¶ Quæq; docet sapiens braccatis illita medis. Porticus: porticũ atheniensiũ dicit: in qua picta erat pugna CORN.
Atheniẽsiũq cũ Persis ad oppugnãdã græciã uenerunt gesta apud marothonios cãpos: quã porticũ sapien Porticus
tẽ dixit qm sapiẽtes in ea philosophant: ex qua ẽt stoici dicti sunt: græce. n. porticus stoa dicitur quã ẽt pisio Marotho
natũ uocant. ¶ Insomnis qbus indetonsa iuuentus: nosci ẽt & illa præcepta qbus inuigilet iuuentus. intonsa nios cãpi
i. phi qui non tondebantur. ¶ Siliquis & grandi pasta polenta: & naturalibus cibis uiuere contenta. i. legumi Siliqua
nibus & farre: uel uictu facili esuriem suam implens: aut ideo q philosophi carne non utantur dicentes aias Polenta
animalibus dari: ut Ouidius. Heu q̃tum scelus est in uiscere uiscera condi congestoq; auidum pinguescere Far
corpore corpus: alteriusq; animam animantis uiuere læto.
¶ Quæq; docet sapiẽs: porticus. i. phi stoici: q a stoa. i. porticu sunt appellati. Nam athenis porticus erat: q̃
pysianactia uocabat. refert uaria & multæ sciẽtiæ pictura Polygnoti thasii in qua cũ diuersis tẽporibus iam IO. BRI.
mille quadringẽti triginta ciues iterfecti fuissent. Voluit Zeno locũ illũ stabilẽ atq; inuiolabilẽ reddere. Qui Stoici
re cœpit in illa dictiõe: ad quẽ co audiendũ discipuli cõfluẽtes q antea Zenonii dicebant: postea ab ipa por
ticu stoici sunt uocati. Hæc laertius. ¶ Braccatis: braccas scribit. Dio. uestes eẽ: quas galli ad terrorẽ intõsas
& uarii coloris ferũt. easdẽ græci eodẽ auctore Anaxiridas uocãt Diodoro ad stipulat Cornelius tacitus ita Braccæ
scribẽs. An cecina uelut relicta post alpes seuitia ac licẽtia modesto agmine per Italiã incessit. Ornatũ ipsius Anaxiri
mũicipia & coloniæ i superbiã trahebãt & uersicolori sagulo: braccas: barbarũ tegmen idutus togatos al des
loqret. Braccas itẽ uestes eẽ docet. Sue. i Cæsare cũ ait: Gallos Cæsar i triũphũ ducit. idẽ i curia Galli brac
cas deposuerũt: latũ clauũ sumpserũt. ¶ Illita pi. nã in ea porticu picta erat pugna atheniẽsiũ quã cõmiserãt
Duce Xerse cũ persis dicente Pli. Pinxit. Polygnotus: & athenis porticũ: q̃ poecilæ uocat gratuito cũ pr̃ eius

Mycon mercede pingeret. Paneus quoq; fr Phidiæ ẽt ꝑliũ atheniẽsiũ aduersus Persas apud Maratonẽ factũ pinxit. Adeo iã colorũ usus increbuerat: adeo ars pfecta erat: ut in eo ꝑlio Iconicos duces pinxisse trãdaẽ atheniẽsiũ: Milciadẽ Callimachũ, Cynegyrũ. Barbarorũ, Dariũ. Thyssaphernẽ.

Medi — Medis: medorũ talis ẽ situs: nã habẽt Parthos & Caspos ab ortu: a Meridie Sithacenẽ Susianẽ & Persida. ob occasu Adiabenem. a septẽtrione Armeniã. Dicti aũt Medi a medio filio Medeæ: q ut scribit Diodorus ibi regnauit. Indetõsæ idest nõ tonsa more Veterũ. Vergilius. Ora puer prima signãs intonsa iuuenta.

Siliqua — Siliqs. Siliqua spẽs ẽ arboris q̃ ut scri. Pli. nascit in syria: ioniaq;: & circa Gnidũ atq; in Rhodo semp comãtibus foliis. flore cãdido: cũ uehemẽtia odoris: ea a ionibus ceraunta uocatur: Trunco fertilis: sed pomo siliquę. Ob id quidam ægyptiã ficum dixerũt errore manifesto cũ in ęgypto autore Pli. Nõ nascit. Hic uero Poeta siliquas posuit p legumĩnibus. Eæ enim generaliter significãt tegumẽta & folliculos leguminum & cæterarũ frugũ. Vnde Plinius Piperis siliquas appellat. Vergil. in Geor. Grãdior ut fœtus siliqs fallacibus eẽt. Et quãuis igni exiguo pperata maderet. Hoc aũt dixit ex Pythagoræ sñia q cũ sentiret aĩos hominũ post mortẽ migrare in noua corpora uel hominũ uel brutorũ: a carnibus abstinẽdum esse sua sit ne scilicet edẽdo in aĩos humanos sæuirẽt: sed ortensibus tm̃ nascendũ dicebat: unde Iuue. Viue bidẽtis amãs & culti uillicus orti. Vnde æpulũ possis centũ dare pytagoreis: & inde alibi. Vel quo nõ fugeret: si nũc hæc monstra uideret: Pythagoras cũctis aĩalib⁹ abstinuit qui tanq̃ hoĩe: & uentri indulsit nõ oẽ legumẽ. Grandi: abundãti.

Polenta — Polẽta: pluribus modis fieri polẽta docet sic Pli. græci pfusum aqua ordeũ siccãt nocte una ac postero die frigũt: deide molis frãgũt. Sũt q uehemẽtius tostũ rursum exigua aqua aspgãt: siccẽtq; prius q̃ molãt: alii uero uirẽtibus spicis decussum ordeũ recẽs purgãt: madidũq; in pila tũdũt: at in cordib⁹ eluũt: ac siccatũ sole rursus tẽdũt & purgatũ molũt. Quocunq; aũt genere pparatio uicenis ordei libris terna seminis lini & coriãdri selibras: salisq; acetabulo torrẽtes ante oĩa miscent in mola Qui diutius uolunt seruare cũ polline ac furfuribus suis cõdunt nouis fictilib⁹. Italia sine perfusione tostum subtilem formam: molit iisdem additis etiam Milio.

BAR. FON. — Quæq; docet sapiens braccatis illita medis porticus. Et plane philosophyę rectæq; uiuendi pręcepta cognosti: qualia stoici docent. Athenis uero porticus stoa fuit aqua & stoici. qm̃ in ea cõuenire differeteq; solebant sunt appellati. Hæc quondã pesianactia dicebaẽ ex uaria & multæ scientię picture polignoti teste laertio in Zenone in hoc porticu Darii Xersisq; pfarũ Medorũq; regis & in græciã transitus: & salaminiũ illud male prælium: & turpis: deinde fuga depicta erant: Braccatis medis: braccas fœmoralia non esse Galleotus martius recte sentit. Hero. de persis lib. v. Et genus pugnandi: eorum huiuscemodi est Breues arcus: ac breuia spicula: longas braccas. longasq; in capitibus cristas: unde faciles captu sunt gerẽtes in pugnã erũt Dio quoq; ubi de gallatis phrygiæ nationibus loqtur sexto uolumine: ita scribit. Vestes ad terrorem intonsas ac coloris uarii ferũt: quas illi uocãt braccas: uerũ ut de longitudinẽ uestiũ illi assenserim ita expellibus tantũ fieri iure negauerim. Nã & si in ponticis locis mala frigora hirsutis bracchis arceri scribit Ouidius: nõ tamẽ ex pellibus eas fieri dicit: sed longioris uilli uectes intelligit: ut paulo antea ex Diodori uerbis præcepimus qui intonsas braccas ad terrorem galatas ferre scribit Præterea in media dia Persia calidis regionibus in quibus brachis utuntur: ex pellibus eas fieri non est credendum. Siliquis, & grandi pasta polenta. Tenui facileq; uictu contenta. Pythagoricam autem uitam describit quę cunctis animalibus abstinẽs leguminibus & olceribus uescebatur. Polenta uero ut lib. viii. supra decimum scribit Plinius uicenis contusi ordei libris: ternisq; seminis lini & coriandri se libra salisq; acetabulo: milio interdum addito fit.

Et tibi quæ samios diduxit littera ramos
Surgentem dextro monstrauit limite calem
Stertis adhuc: laxumq; caput compage soluta
Oscitat hesternum dissutis undiq; malis:

IO. BAP. PLAV. — Et tibi q̃. i. nõ ignoras uitiorũ & uirtutis uiã: p similitudinẽ. y. lræ pytagoras demõstrauit. dicũt

Y. Pythagoræ — & humanæ uitæ cursum y lræ silem: q unusqsq; hoium cũ pmũ adolescentię limẽ attigerit: & in eũ locũ uenerit: ubi se uia scindit in ambas hæreat: utabũdus: ac nesciat in quã ptẽ potiu⁹ inclinet: si ducẽ nactus fuerit: q dirigat ad meliora titubãtẽ: hoc est si aut phiam didicerit: aut eloquẽtiã: aut aliqd honestæ artis: quo euadat ad bonã frugẽ: qd fieri sine labore maxio nõ põt: honestã ac copiosam uitã disputãt pacturũ. Si uero doctorẽ frugalitatis nõ iuenerit: ad finistrã uiã: q̃ meliorẽ speciẽ mentiaẽ icedere. i. desidię. luxurię: Ineritæq; se tradere: q̃ suauia qdẽ uidenẽ ad tps uera bona ignorãti. post autẽ amissa oĩ dignitate: ac re familiari i oĩbus miseris uicturũ. auctor Lactã. li. vi. di. inst. de hac lra itellexit Capella in. i. his lrãm quoq;: quã biuiũ mortalitatis asserere prudẽs samius existimauit i locũ pximũ sumit.

Diduco — Diduxit. seperauit, apuit: hiulcauit. Pli. in. xi Glãdis diductã carnẽ nũq̃ coalescere scribit. Fulgẽt. in. i. Et labori fera bouũ colla iugales i uaccinã molliciẽ diduxerãt callos: ẽ. n. diducta & diuisa bicorni discrimine. ut restaẽ & Verg. Ecclesiastici scriptores duas istas uias cœli: & iferorũ eẽ dixerũt: qd & copiose referr Hie. i ep̃i. ad celant.

Samos — Samios ramos. i. pythagoreos. Pythagoras. n. samũ patriã habuit (ut docet Apu. li. iii. flo.) Vñ sami⁹ ab Ouid. Cẽsorino: cæteris nũcupaẽ. ẽ aũt samos in Ionia teste Mella: gratissima oli Iunonis pelasgidos sedes (ut scribit Dio.) quã. M. Var. & Lactã. scribũt prius noiatã eẽ pthẽniã q ibi. παρθενος. i. uirgo Iuno adoleuerit: ibi educata sit. ibi ẽt Ioui nupserit. dicta samos. απο παρθενιας τις σαμου γυναικος ονομασθ. auctor Tareus. Nõ ualde uino. (ut docet Stra.) fortunata est: in cæteris uero feracissima: uñ laudãtes nõ dubitãt illud puerbiũ accõmodate: q ẽt fert galline lac (ut inqt Menãder) ibiq; possis lactus gallinacei haustũ reperire: qd in phemio naturalis hist. Pli. usurpat. Refert Plu. (qd scitu dignũ ẽ.) adagiũ gręcis i hũc ferme modũ inoleuisse. Samio pplo nullus adæq; lratus. ob hanc cãm. q in gręcis puerbiis utiq; reperiẽ. σαμιος ο δημος ως πολυγραμματος αριστοφανης εν βαβυλωνιοις επι σχευ πτουτοις εστιγμενος οι γαρ σαμιοι κατα των πεντε υπο των τυραννων απανειτειανως αριστοτελης εν τη σαμιων πολιτεια. Tradit quoq; Plut. ab ateniẽsibus redactos in seruitutẽ samios cauterio qualeslibet iniustos fuisse. Indeq; lris samiorũ frontes cauteriatę. fuerũt. Increbuit adagiũ. Populo samio nullus est literatior. de Pythagora Philost. Laertius. Aul. gellius cęteri satis multa. Stertis adhuc. cũ sis tã grãdis: & in ętate sapiẽtię: & phorũ pceptis ac cõmoda collocatus adhuc somniculosus es: & piger circa uirtutẽ: & bonas artes capessendas. Laxũ. dissolutũ aptũ: soluta: & diuisa cõpagine: & capitis coniunctione. Cõpagines penitus nemo dicit inqt Seruius: quem

errare.Ouid.Sene.Mālius.Pli.cæteri satis ostendunt.apertū aūt dixit caput somno Persius pp caluariæ su
turas:quasq(ut Cor.Cels.in.viii.scribit)duæ a supiori capitis pte discernūt.Tertia ad aures per uerticē ic- Error ser-
dens occipitium a summo capite diducit.Quarta ab eodem uertice per medium caput ad frontem procedit. uii
¶ Oscitat hesternum.securus:nihil metuens digerit concoquit uel euaporat:quod hesterna lucem uentrem Oscitatio
tuburciabūdus immiseras.Oscitatio.n.languidi animi signum est:& segnis:& resoluti : & nihil prouidentis.
unde legimus apud.A.Gellium.quēdam notatum a censoribus:ꝙ intempestiue oscitaretur.Epicurus oscita
batur uoluptarius rebus indulgens.Ci.in.i.de na.deorum Vt conferam epicureum nostrum oscitantem. ex
quo obiter carmen in priapeis emacula:ubi sic legitur.Vt credas epicureos citari.ut fultus auctoritate Ci-
ce.scribe.Vt credas epicurum oscitari.¶ Diffutis malis:pandiculatis: & discapedinatis maxillis:aperitur.p.
totum os in oscitatione:quæ cum fit toto corpore pandiculatio uocitatur.Est aliquid.Finis secundum phi-
losophos:cum quibus nunc loquor:duplex est:finis quo:& finis gratia cuius omnia fiunt.Ille enim est unus si Pādicula-
cut deus:uel beatitudo:qui appetitur ab omnibus sub una ratione in quātum est bonum: quo quis adepto tio
nihil ulterius desiderare queat.Finis uero quo est operatio:qua homines nituntur adipisci finem gratia cu- Finis du-
ius(ut ipsi appellant)talis autem finis non est unus sicut nō est una operatio , nam ut inquit Boetius)Omnis plex
mortalium cura:quam multiplicium studiorum labor exercet:diuerso quidem calle procedit: sed ad unum
tamē beatitudinis finem nititur peruenire.unde dicit Pers.desidioso.Elegisti ne adhuc homo nihili aliquem
finem aliquod gñs uitæ:quo sis uicturus:ut ad ultimum finem peruenias:an uagus & fluctuans sine ratione
uiuis:& illud ratum habes:quod sola animi tui libido persuaserit?constituendum enim est quidnam esse ue-
limus:& in eo perseuerandum(ut inquit Seneca)Dirigis arcum animum.mentem tuam a sagittariis sumpta
translatio:qui signum quod græci σκοπον.nominant:ad quod iacula dirigant:sibi constituunt:quod memo
rat & Hier.lib.i.contra pellagium:& præcipit Sene.Apud Oratores:quo omnis ductus oratorius tēdit sco- Scopos
pos nuncupatur:ut docet Fortunaria.de scopo sagittariorum meminit Vege.in.ii.est & arcus in cœlo ꝑ quo
antiqui dicebant arquus(ut docet.Pris.)hinc apparet ridiculam esse Nonii iter arcum & arquū differentiā.
An passim sequeris cor.in magnas miserias:& calamitates deuenire illos ostendit:qui nihil prouidentes . &
nihil de futuro cogitantes uitam suam nulla ratione consilioq; moderantur:per coruos aut aues uagas: in-
stabiles:& erraticas:similes uiros intellige:qui modo huc:modo illuc nullo habito rationis respectu decur-
runt:nec quid uelint:sibi proponunt.nec si ꝓposuerint:perseuerant:nec tamum mutant:sed redunt in diem
ad quod damnauerant:& in ea:quæ deseruerant:ac dānauerūt:reuoluuntur.ꝑ.malis coruos poni notissimū
est illud.Dat ueniam coruis uexat censura colūbas:cū quibus consuetudinem non esse habendam docet py- Ostracis-
thagoricum inuolucrum a Plu.his uerbis declaratum.οιον μη γευεσθαι μελανουρων τουτεστι μη συνδιατρι- mus
βειν μεταδοσιν ανθρωποισ δια κακοηθειαν.

¶ Et tibi q̄ samios diduxit litera ramos:subaudi haud tibi inexpertum:& q̄ pythagoras samo insula ortus ꝓ CORN.
cepit:qui literam ad modum uitæ humanæ figurauit:q̄ infantia uel initio monitione pædagogi & paterno
uictu secta est:& postq̄ in adolescentia uenerit diuidi:& in sinistra parte rami uelut uitiosa quæ deuexiori fa
cilē ad se præstat ascensum:& altera dextra in qua uirtutis opera celebrantur arduum ac difficilem limitē
pandens q̄ qui euaserint quieta sede excipiuntur:quas partes quisquis ab anno.xvi.obtinebat in his fuerat
staturus de qua similitudine dicebat pueritiam ad perniciem cito tendi ac peruenire ad fœlicitate per uirtu
tem tarde uenire literam y quam Samius Pythagoras inuenit instar humanæ uitæ quæ in dextra parte an-
gustior & ascensu commodata habens in summitate planitiē.In sinistra uero facilem ascensum sed nullum ca
cuminis retenaculum qua per uitia eundū eēt:& ideo eos ꝓcipitari necesse est qui illuc ascendunt & perue-
niunt.altera in qua uirtutis opera celebrantur arduum & difficilem limitē quē qui euasissent experirent̄ qe-
tissimas sedes:qua similitudine docebat per uitia ad perniciē cito tendi:per uirtutē ad fœlicitatem tarde ue
niri.¶ Surgentem dextro monstrauit limite calem.arduū ac difficilē:sed gloriosum ac certū.Stertis adhuc:
cuius ætas apta insipiētiæ:& philosophis ꝓceptis:stertis adhuc & crapula marcidus uix caput sustines iun-
cturis maxillarū extensis in rictum:ut uehementer patefactis.¶ Oscitat hesternum dilutis undiq; malis:cra-
pulam significat:significat & tenue animi ingenium:ut illud Vergi.Inflatum hesterno uenas.

¶ Et tibi quæ samios diduxit litora ramos.Pythagoras pe.y.literam quæ in duas partes diuiditur significa IO. BRI.
uit nobis duas esse propositas uias:quaꝝ dextra ardua & angusta nos ad uirtutū inuitaret.Sinistra uero la- Litera
ta & ampla uitiis pateret:Nam biuiū.y.lr̄æ ab angusto incipiens iuuētutis spēm ꝓfert:quo tpe hoies incerti
sunt uitia ne.i.partē sinistram.an uirtutē.i.dextrā sequant̄.De qua lr̄a Verg.sic.Litera pytagoræ discrimine
secta bicorni Humanæ uitæ spēm ꝓferre uidetur.Nā uirtutis dextrā petit:ardua callē.Difficilemq; aditum
primum spectantibus offert:eā lr̄am aliq Philostrati auctoritate nixi Palamedem inuenisse crediderunt: ꝙ
cum olim in contione Achiui.Philostratus scribit:forent:atq; ex consueto graues nominarent.Vlixes pala-
medem respiciens ait.Graues achiuis:ut testibus inuentionem sibi literæ uindicant.Cui Palamedes ergo sa
ne inquit literas non inuenit: sed ab auibus innuentas fateor.Nam is(ut tradit Cornelius Tacitus) tpibus
traianis sexdecim lr̄arum formas inuenit.Ad qd Martialis respexit de grauibus loquens.Turbabis uersus
nec litera tota uolabit.Vnam perdideris si palamedis auem:& Lucanus. Et turbata perit dispersis litera pe
nis.Sed y.literam Palamedem a quibus inuenisse:nec Philostratus nec cornelius tradūt.Ergo uero a Simo-
nide melico.y.literam inuentam credidero.Nam ut Plinius scribit quatuor literas inuenit Simonides yposi
lon:zita:Capa:Omega:ad quod tradit Corne præcipum Simonidem post palamedē cæteras reperisset . Et
tibi.quæ samios diduxit litera ramos.Ordo est & litera quæ diduxit samis ramos monstrauit tibi callē sur-
gentem dextro limite.¶ Samios.i.pythagoræ.qui auctore Trogo Pompeio Sami demarato locuplete ne-
gociatore patre natus est uir omni doctrinarum genere excellentimus.mortuus est Metaponti:quod oppi-
dum est quo tertia Italiæ regio finitur tanta olim admiratione.ut ex domo eius templum facerent eūq; pro
deo colerent.obiit aut eo anno.ut scri.Euseb.quo Volsci coriolā perdiderūt.¶ Setis adhuc:cū ætate tam
grandi sis.nondum ad uirtutem excitaris.Laxumq; caput:dissolutū.¶ Compage soluta.bene desidiosi hois
mores expressit dicimus compagem & compaginem a compingēdo.¶ Oscitat:qd heri bibit & commedit.cū
animi securitate ut negligens concoqt.Oscitationem ex animi ocio & securitate prouenit.oscitantes igitur Oscitatio
securi & nihil ꝓuidentes.Teren.Amato metu inter oscitantes opprimi.

BAR. FON. ¶Et tibiq; famios diduxit litera ramos.Non te fugit.n.queadmodũ pythagoras uirtutis:uiciorũq; uiam si/militudine ypsilon literæ demonstrauit.Ea quidem a græcis ita pingitur.ut in duos ramos aliquanto index/tram longior discindatur.Samios autem ramos pp pythagoram samium dixit:non q literæ huius inuentor fuerit:sed quoniam hominis uitam in huius lr̃æ formam primus diuiserit.Hois.n.primam ætaté incertá eẽ dicebat quippe q̃ nec uiciis nec uirtutibus penitus inhæreret.postea biniũ ypsilon literæ a prima adolescen/tia incipere.quo tpe hoies dextrã aut sinistram uiá cũ quadam electione capescerent.Huius uero literæ for/mam palamedes qui ad Troiam pugnauit egruum uolatu assumpsit ut scribit philostratus uolumine quar/to qd & Claudianus ondit:Pendula ceu paruis mortuæ bella colonis Thracia cũ tepido pmutant strimõa nilo.Ordinibus uariis per nubila texit alis.Litera:penarũq; notis iscribitur aer.¶Laxũq; caput cõpage so luta.¶Apertũ somno caput pp Caluariæ suturas dixit.quaq;:ut Celsus.viii.scribit.duæ sup aures tpa a su periore capitis parte discernũt.Tertia ad aures per uerticẽ tendens occipitiũ a sũmo capite deducit.Quar ta ab eodẽ uertice per mediũ caput ad frontem procedit.¶Oscitat hesternũ:oscitando euaporat qd ea co/medisti.Oscitare aũt est os totũ adaperire.qd interdũ excitatis a somno euenit.interdũ & desidia quædam fit.unde & oscitatio:& obscedo deducitur.A.Gelius li.iiii.Sed cũ ille deierasset inuictissimũ sese & repugnã tem oscitatione uictum teneri quæ eo uicio quod oscedo appellatur:tum notæ iam destinatæ exemptus est. Dissutis undiq; malis.Hoc oscitantibꝰ propter futuras malarum accidit.Male.n.Celso auctore in summa parte singulas transuersas suturas habent.Amedusq; naribus aut superiorum dentium gingiuis per mediũ palatum una procedit:aliaq; transuersa idem palatum secant.

Est aliquid quo tendis:& in quo dirigis arcum
An passim sequeris coruos:testaq; lutoque:
Securus quo pes ferat atq; ex tempore uiuis?
Heleborũ frustra:cũ iam cutis ægra tumebit
Poscentes uideas:uenienti occurrite morbo
Et quid opus cratero magnos pmittere mõtes.
Discite q; o miseri:& causas cognoscite rerum

JO. BAP. PLAV. ¶Testa.lapillo.quẽ græci mõ ceramon: modo ostracon appellãt.Vñ ostracismus qd testularũ exiliũ interpretamur.Testarũ suffragiis mulctati fuisse pdunt.Themist.& cimõ.hoc significãs col/labefactari testula dixit Emiliꝰ pbus:qd & eiici urbe p signa testarũ dixit Hier.in Eusebii eroni cis de thesco.Sẽ huic gñs ab usu nõ testarũ: sed

Petalismꝰ frõdiũ Petalismus i sicilia uocabaẽ auctorẽ Dio. qd Iul. pollux . ẽt φυλλοφορεισ ται appellat. dñr aũt hæc alegoricos:& notat morẽ puerorũ: q sine ulla pmeditatiõe aues plerũq; lapillis: & luto ita stulte insequunẽ:ut i foueas cadãt.Ora. si uelut merulis intẽtus decidit anceps i puteũ:foueãq;.¶Ex tpe ui.sapiẽs dẽt pteritorũ reminisci:pñtia di/sponere:& futura puidere:ne illud dicat nõ putarã.hic uero ut pote desidiosus:piger:& necors qd eẽ futurũ nulla cura pmebat: sed ex tpe uiuebat.i.ut tpa se illi offerebãt.hi ẽr in diẽ uiuere dicunẽ:qd ẽ barbarorũ (ut inqt Tul.in.ii.de orat.)& nihil aliud significat q̃ nihil cogitare de crastino:&(ut inqt Orat.)qd sit futurum cras noli inqrere: sicut olim Iudæi dictitabãt Edamus:& bibamus:cras.n.moriemur.Hiero.Deus uentrẽ: & de die in diẽ uiuiẽ:qua elocutiõe utiẽ & Tul.in phil.¶Helleborũ fru.admonet poeta bonis artibꝰ eẽ incũ bendũ:uitiisq; pullulascẽtibus:& radices iacere:& emittere incipiẽtibus eẽ resistẽdũ:anteq̃ uetustate mẽti/bus nr̃is inherescẽtia uires adeo ualidiores sumãt:ut postea duelli nõ possint:sicut morbi i corporibꝰ inue/terati uenenis:boni sq; medicaminibus ægre:& difficulter depellũtur nã(ut inqt Sene.)facile ẽ teneros ad/huc aĩos cõponere:difficulter reciduntur uitia:q̃ nobiscũ creuerũt.In quã sniam est illud ab Ouidio dictũ. Principiis obsta sero medicina paratur dũ mala p longas cõualuere moras.Ci.in phil. Malũ nascẽs facile

Heleborum opprimiẽ:inueteratũ fit plerũq; uestriꝰ.¶Heleborũ.cuius potio apud priscos pncipalis hẽbaẽ:& facta:quæ trahit aluũ:& bilẽ:pituitasq;:medeẽ melãcolicis:isaniẽtibꝰ:limphaticis.Itẽ si exulcerata sint pcordia:uel tu meãt.aliisq; ppe i nũeris morbis.Clarũ ẽ Erophili pconio:q heleborũ fortissimi ducis fortitudini æqbat.Cõ citatis.n.int oibus ipm iprimis exit:duo eius sunt gña.Nigrũ qd purgat p inferna.Cãdidũ qd uomitiõe cãs morborũ extrahit.latine dr ueratrũ:de qbꝰ plura Gellius.& Pli.li.xxv.ubi tradit heleborũ nasci in œta mor/te & optimo i eo eius loco circa pyrã.sic.n.legẽdũ est:nõ aũt epirũ(ut sentit Domit.)ignorãs Pli.hęc ex theo phrasto mutuatũ eẽ:& pyrã appellatũ eẽ locũ i œta.q ibi mortale corpus eiꝰ dei sit crematũ.ut refert Liui. li.vi.de bel.mac.¶Aegra c.tũ.i.cũ hydropisis mormo grauissimo laborabis:cuiꝰ tres sũt spẽs:ut pdidit Cel. li.iii.de medicina:qd ab Auicẽna quoq; traditũ ẽ.nã mõ uẽtre uehemẽter intẽto creber intus ex motu spũs sonus.Nõ corpus iæquale ẽ tumoribus aliter:aliterq; p totũ id oriẽtibꝰ.Mõ intus in unũ aq̃ cõtrahiẽ:& mo to corpore.Ita moueẽ:ut ipetus eius cõspici possit.Primũ tympanitẽ:Secũdũ leucophlegmaticõ:uẽ hyposar

Hydropisis ires species cha.Tertiũ asciten.græ.uocãt.Cõis oĩm ẽ humoris nimia habũdãtia.facilius i seruis q̃ i liberis tolliẽ:qa cũ desideret famẽ:sitim:mille alia tedia:longãq; patẽtiã:pmptius iis succurriẽ:q facile coguntẽ:q̃ qbus inutilis libertas ẽ.Sed ne ii qdẽ:q sub alio sunt:si ex toto sibi reperare nõ pñt ad salutẽ pducunẽ.lõgẽ non ignobilis medicus Chrysippi discipulus apud Antigonũ regẽ amicũ quẽdã eius notæ itempantiæ mediocriter eo moe bo implicitũ negauit posse sanari.Cũq; hoc alter medicus Epirotes Philippus se sanaturũ polliceretẽ: respõ dit illũ ad morbũ ęgri respicere:se ad aium.¶Et qd opus cra.sensus ẽ.Quãdo morbi erũt inueterati : quid opus erit tũc medico maxima pmia polliceri ut in pristinã ualetudinẽ te restituat.q.d.nil proderit.nã inuete rata(ut inquit Sene.)difficilius curantur:hinc salubriter & uere dixit Phocilides . αρχομενον τοκακον κο

Craterus πτειν εληοσ τε ακεσασθαι.i.incipiens malũ abscinde:ulcusq; sana.& Oui.Principiis obsta sero medicina paratui:cũ mala p longas cõualuere moras.¶Cratero.nomẽ medici.q augusto imperii.ro.habenas guber/nãte floruit.de quo sic.Ora.Nõ est cardiacus craterũ dixisse putato.fuit & alius Craterus Macedo.cuius me minit Plu.in apopht.& pluribus uerbis Suidas.Magnos montes.puerbialis locutio:qua usus ẽ Salu.i Car. his.Cui cũ minus gratus eẽt:qa in opia minus largiri poterat.repente glorians ex cõiuratione marta: mon/tesq; polliceri cœpit.Terẽ.Pellexit mõ nõ auri montes pollicẽs:q egroti magna medicis promittant docet Hier.in epist.ad Thesiphontẽ urbicũ:q̃ in scribiẽ de obediẽtia.nil aurẽ aliud curat Persius:q̃ ut admoneat p quandã decorã similitudinẽ senectutẽ nõ expectãdã illis:q disciplinis:& bonis artibus uoluerint incumbe/re:sed dũ iuuenes sunt discendũ:qd tps idoneũ est laboribus:Idoneũ agitãdis per studia ingeniis:& exercẽ/

dis pet opera corporibus: quod superest segnius: & languidius est: & prius a fine. Auctor Sene. Discite & o miseri. Vides poeta oia ee pter uirtute mometanea: q clata: eternaq hr (ut inqt Salu.) relictis diuitiis: quarum gl'ia fluxa: & fragilis. hoies in satyrică exclamationē prōpens ad phiam naturalē: & moralem: quā uitę ducē: uirtutis indagatricē: expultricēq uitio℞ nūcupauit. M. Tullius: cæteras q bonas artes excollendas hortat: qm̄ rectius: & magis gloriosum est ingenii: q diuitiaꝝ opibus gloriam qrere. quod sentiens Alexan. ille magnus Macedoniæ rex dicere solebat. Male se disciplinis antecelere q opulentiis. Causas re℞. quas qui potuit cognoscere felix existimatur. Intelligit autem philosophiam φυσικην. i. naturalem.

Est aliqd quo tendis: & in quo dirigis arcū. An passim sequeris coruos: testaq lutoq. Securus quo pes ferat atq ex tpe uiuis? Interrogatis est. Proposuisti ne tibi genus aliqd quod seq debeas: & in quo neruos ai tui extēdas: an uagus sine pposito uitā peragrans: ut ipsi libuit oia facis. Coruos: lapidibus insectaris: qđ ē inertiæ & stulto℞ indiciū. Ex tpe uiuis Hoc ē nō quo te sapiētia: sed quo uicio℞ ipetus duxerit trahēs coruos adulteros atq ex tpe uiuis cū tu nihil putas interesse quo te pedes ferāt. At horā: nihil de crastino cogitas habes inqt iam ppositū rectioris uitæ: an adhuc titubas nōdū inuenis firmiorē sniam q te cogat aliquod remedii genus qrere: ut tuæ uitæ metus iā turpitudine subuentas. Helebo℞ fru. cū iam cutis ægra tumebit. Poscētes uideas: solēt qdā stulti augmētatis morbi uiciis medendi remedia implorare cū utiq primo cauendum sit ne qs sanis mēbris morbus irrepat: allegoricos a medicis tractū intellige sic hoibus captis turpitudine subueniri nō posse: sicut a medicis nō pōt ualitudine diuina uictus subueniri. Helebo℞ aūt medicamēti genus qđ ydropici sæpe bibunt: q̄ si nimiū sumpserint necat. Venienti occurrite morbo. Et qd opus cratero magnos pmittere montes. In puerbio est mōtes aureos grādia. n. promittūt q in piculo sunt anteq moribi ueniat caute satius est ipsis morbis uenientibus occurrere: ut q ēt pōt morbos sera remedia qrere & cratero medico multa pmittere. Craterus Augusti tpibus fuit nobilissimus: de quo Hora. dicit. Nō ē cardiacus craterꝝ dixisse putato. Discitēq o miseri cās cōgnoscite re℞: ut Verg. Vnūquēq discere oium re℞ rōnem: ut sciat quis ipse sit: & ob quā rōnē natus est: sed & finē uitæ intueri q fugiat: quę exoptet: queadmodū i cupiditate se hēt. Quod bonū qd malū aspet nūmus hēt: uel qtū suis pentib' largiori oportet. Fœlix q potuit re℞ cognoscere cās Discite ergo aut naturalē phiam aut moralē. Naturalis ē q tractat de natura re℞. Moralis q de morib' nr̄is. Et hoc dici utrūq quē usum noscimur uicturi: aut qliter uicturi.

Est aliqd quo tendis: per ironiā interrogat an aliquem spectet finem quo uita sua sit directa nā cū in reb' humanis plures sint fines: is oium secūdū phos potissimus hr: ad quē reliqui tendunt. Quicqd. n. faciūt homines. seu nauigent. seu ædificent: siue alia quis gerāt: ob id faciunt ut ad ultimū finē perueniat ad uitam. s. beatam. Dicit ergo poeta: est ne tibi finis quisqūā propositus. q d. Ex nulla quidē rōne uita tua pendet. In quo dirigis arcū. i. mentē tuā metaphora est sumpta a sagitariis. An passim sequeris cor. tanquā nihil puidens: & nihil de futuro cogitans: sumptū a pueris: q sine ulla pmeditatione aues plerūq ita stultæ insequuntur: ut in foueas feranſ pcipites per qđ ostendit eos: quo℞ uita nulla tōne & consilio regiſ. in magnas miserias deuenire. Securus. quia nihil consideret. Hora. si ueluti metulis intentus decidit. anceps in puteū foueāq. Ex tempore uiuis. i. ut se se dat tempora. nihil omnino pensi habens quod futurum sit. Helebotū frustra: monet hoies ætate iuuenili summo studio bonis artibus & disciplinis inuigilandum esse: cauendūq ne uitia in nobis inueterascāt: q ut in corporibus inueteratio morbi ægrius depelluſ. Helebo℞ herba est: qua ueratrū a latinis uocaſ: qua cerebrū & bilis purgantur: & ut diximus: hois insania emendatur. Cutis ægra tumebit: in hydropisim incideris quo morbo cutis inflatur. Et quid opus cratero: craterus nobilis medicus. De quo Hora. Nō est cardiacus crate℞ dixisse putato. Hic æger. eiusdē nois fuit & magni Alexādri dux. Magnos montes. i. magnos thesauros: hoc de prouerbio tractum est hic. Teren. non mō auri montes pollicens. hic sensus est. Si in adolescentia & annis florentibus non didiceris. non est ut speres multa pollicendo magistris & philosophis: qui discentium medici dici possunt erudiri posse superueniente senectute. Discite o miseri. satyrica est exclamatio miserationis plena: p quā hortatur hoies ad philosophiā & cætera bonarū artium studia: relinquātq alis opes & diuitias: qm̄ melius nihil sit: q ingenii uiribus gloriā qrete. Causas cognoscite rerū hoc est philosophiam naturalem. quæ circa rerum cognitionem uersatur.

Est ali. quo tē. Proposuisti ne aliquē finem ad quem pgas: an uero uagus & fluctuās erras. Et in quo dirigis arcū. A sagitario tractū est: signū quo sagittā dirigat inspectāti. An pa. se. cor. te. lutoq. i. an more coruo℞ nullo certe meatu: uolātiū p cenosam stratāq uiā duceris. Coruos āt p ptā. & a uirtute deuiātib' sine ullo respectu ponit luue. Dat ueniā coruis: uexat censura colūbas. Nonnulli qđ luto ac lapidibus coruos insectetur legunt. Heleborū fru. cū iam cutis ægra tumebit. Optima similitudine utitur. Sicut. n. morbo anteq uires adaugeat occurendū est: qm̄ illi ingrauescit frustra remediū adhibetur: sic uitiis anteq illis occupemur repugnandum est. Nā ubi in ais nostris penitus insiderint: difficillime demouentur. Et qd opus cratero: nihil opus est desperata ualitudine. Cratero: magna pmia polliceri. Craterus quidem insignis medicus Augusti tempestate floruit: de quo Horatius in sermonibus. Non est cardiacus craterū dixisse putato. Magnos montes: antiquum dictum: in eos qui nimis magna temere pollicentur.

CORN.

Elleborū

Craterus

IO. BRI.

Ellebores
Veratrū
Craterus

BAR.
FON.

Quid sumus: aut qd nā uicturi gignimur: ordo
Quis datus: aut metæ quā mollis flexus: & unde
Quis modus argento: quid fas optare: qd asper
Vtile numus habet: patriæ: carisq propinquis
Quātum elargiri deceat: quem te deus esse
Iussit: & humana qua parte locatus es in re.
Disce: neq: inuideas: q multa fidelia putet

Quid su. i. q sumus tōnis capaces: & q (ut Senecæ uerbis utar) dociles natura nos edidit: & rōnē dedit iperfectā: sed q pfici possit: & q habemus magnę cœlestia semina mentis munere deū uel qd sumus. i. q breuis ætatis: q fragilis uitæ: ac si uellet dicere cū currat mortalibus æuū: nec nasci bis posse deū: fugiat hora: uirtute nosdēre famā & imortalitatem cōparare. Verg. Breue & irreparabile tps. Oibus est uitæ sed famā extendere factis hoc uirtutis opus. Aut qdnā uictu rigi. nascūtur hoies: ut deū agnoscāt ut colant: ut inqt Lac. q ēt tradit hoiem religiōis: ac iustitiæ cā eē figuratū: cuius rei testis ē. M. Tulli. in libris de legibus Augusti. Creauit uel fecit deus inqt rōnalē

IO. BAP.
PLAV.

Quare nascuntur homines

creaturam:ut summũ bonum intelligeret: intelligendo amaret:amando possideret: possidendo sumeretur
Ordo uiuendi — Anaxagoras uero dicebat se solis:& lunæ:ac cœli uidendi cã natũ esse.¶ Quis ordo:ordo uiuendi nobis p̃scribitur ab imperat.in institu.T.i.de iust.& Iuue.his uerbis.Iuris p̃cepta sunt hæc:honeste uiuere:nemine lędere:unicuiq; qd suum est redderet.¶ Aut q̃ mollis flexus.is demũ inquit Pli.profecto uitam æqua lance pẽsitabit:q semper fragilitatis humanæ memor fuerit:unde hortaĩ Persius:ut discamus q̃ citato:molli:& feili no cursu ętas nostra iuuenilis uergat ad occasum:cuius typus:& imago est flos:q mane uirescens ante uespera arescit:q cum sit speciosissimus citissime intermoritur magna(ut inqt Pli.)ho.um admonitióe:q̃ spectatissime floreãt celerrime marcescere:hinc propheta exclamat Ois caro fœnum:& ois glia eius quasi flos fœni:cui subscribere uĩ illud Homericum οιη ϕυλλων γενεη τοιηδε και ανδρων.i.mortaliũ uitã ut folia cadere.hinc Sen e.Nemo nostrũ inqt est in senectute:q fuit iuuenis:nemo est mane:q fuit pridie.corpa nostra rapiunĩ fluminũ more.Idẽ asserit & Pythagoras:quotidie.n.demitur aliqua ps uitæ:& dũ crescit uita decrescit:quotidie hõ moriĩ:unde Sen.Nemo tã deos habuit fauẽtes crastinũ ut possit sibi polliceri: Euripides ουκεστι θνητων οστισ εξεπισταται την αυριον μελλουσαν ει βιωσεται.i.nõ est mortalis:q sciat diẽ crastinũ futuræ si uiuet.hinc merito Theophrast.moriens accusasse naturã dr:& ceruis:& cornicib' uitã diuturnã quorũ id nihil interesset.hoibus uero quorũ maxime interfuisset tã exiguã uitã dedisset:quorũ si ætas potuisset esse longinquior futuræ fuisse:ut oibus perfectis ætatibus oium doctrinaræ hoium uita erudiretur.
Meta — Trãslatio aũt est ab equis sumpta in circo circa metas currentibus.¶ Metæ.termini:& finis uitæ nostræ. Meta est terminus ad quẽ curriĩ:& cũ illic puẽtum sit necesse ẽ:ut circa ipsam flectãtur.hinc Statius.Flectere si possit circũ cõpẽdia metæ.poniĩ tamẽ pro oi termino:& est sic dicta:uel qa sit posita in dimenso spatio:
Homo unde — uel q illã metiantur quadrigæ.¶ Vnde.i.incipit genus:& origo nostra:q.s.sumus ex limo terræ figurati:unde hõ nũcupatus est:q sit factus ex humo(ut scribit Lac.)uĩ q deus rex oium machinator nos fecerit:qd Cicero q̃uis exps cœlestium literarũ:uidit tamẽ(ut ex lib.i.de leg.)colegimus.Sibylla.οσ μονοσ εστι θεοσ κτιστησ ακρατητοσ υπαρχων αυτοσ δ' εστηριξε τυπον μορφησ μεροπων τε αυτοσ εμιξε φυσιν παντων γενετησ βιοτοιο.i.qui solus est deus creator inuictus liber:ipse autẽ statuit figuram formæ hoium:ipse miscuit naturam oium in generatione uitæ.Quis modus argento.quã mensuram adhibere debeamus circa diuitias parãdas.i.oino fugiendã eẽ auaritiã:quæ sordidissimum:& pernitiosum uitiũ est:ut quæ crudelitatẽ:deos negligere:oia uenalia habere docuerit(ut scribit Salu.)in auaritiam facit illud adagium α φιλοχρηματια σπαρταν ελοι αλλο δε ουδεν.hoc ẽ auaritia spartan & nil p̃terea:qd ĩ hos dicitur:q per oia lucrari cupiunt:hoc acceperũt lacedæmonii ab oraculo:quo rñdit deus fore ut pderentur.cũ argentũ amabũr. Auctor Arist.in politia lacedem.¶ Quid fas optandũ.qd sit optãdum docet Iuue.& Socra.(ut est apud Valeriũ)& nos supra.Asper nũmus.Asper nũmus elegãter dici uideĩ ab eo:q in aspitatẽ casus:signatusq; sit.Sueto.Exegitq; ingẽti fastidio:& acerbitate nũmum asperũ:argentũ postulatũ.νομισμα græci dicunt nummum απο του νομου qd est lex:qa cũ pmutatione uti homines solerent lege nũmi:usus introductus ẽ.¶ Quid utile ha.Arist.li.v.ethic.Denarius est oibus rebus melior:qa est fideiussor nobis in oi necessitate p quauis re:q̃ indigemus.aiam pecuniã appellat Plaut.qa est rex oium anima:& negocioꝶ agendoꝶ neruus.Quisqs habet nũmos inquit Petronius secura nauiget aura fortunãq; suo temperet arbitrio Multa loquor qduis nũmis p̃sentibus opta eueniet.Clausum continet arca Iouem.¶ Et humana qua parte lo.es.iu re.cognosce te esse nõ aial brutum.sed hoiem:cui crudelitatem exercere nequaq̃ concessum est:sed clemẽtiam:humanitatẽ iustitiam:de qua dixit phs ουτε εσπεροσ ουτε εωοσ ουτω θαυμαστοσ q neq; hesperus: neq; lucifer perinde atq; iustitia admirabilis est:uel disce quas facultates tibi cõcesserint numina:& in quo gradu:& conditiõe te
Locus in euangel.o — locauerint:quam non debeas opibus tuis p̃terire.¶ Quantum elargiri deceat.quãta liberalitate:& munificentia patriam:& cognatos psequi debeas patriæ.n.nihil denegãdum:periclitantibus cognatis subuenire:& subsidium afferre debemus liberalitatẽ exercẽdo:quod euãgelica p̃cipit oratio:quæ ait.Facite uobis amicos de mãmona iniquitatis.i.de pecunia:uel de diuitiis quæ de iniqtate pueniunt.Diues enim(ut inqt Hiero.)aut iniquus:aut iniqui heres.¶ Neq; inuideas.nec inuidia afficiaris:q aliquem te uideas locupletiorem multa in penario recõdita habẽtem:quæ sit clientum suoꝶ liberalitate.ac munificẽtia cõsecutus.Viue sine inuidia inqt Ouid.quo p̃cepto nil melius:nil magis salubre:quãdoqdem nullum inuidia pnitiosius crimẽ humanis sit inuentũ mẽtibus:qd licet iuidioso nullã afferat molestiã: p̃cipuũ tamen:& intestinũ est inuidi ma-
Inuidia — lum(ut latissime scribit Basilius in oratione de inuidia)ubi eã diffiniens inquit inuidia est dolor ex pximi cõmodo prouenies: q̃ sicut rubigo ferrum:ita aium hominis:ubi insita est:consumit.cui suffragaĩ illud Ora.Inuidus alterius macrescit rebus opimis(& ut inquit Alexander magnus)Inuidi sunt ipsorum tormẽta. Ouid. Intabescitq; uidendo successus hoium:carpitq;:& carpitur una.Scite dixit agis Lacedæmonius inuidos du-
Fidelia — plici dolore torqueri.nam dolent inquit & ex suis malis:& ex alienis bonis.Sed plura Plu.¶ Fidelia.uas fa-mium ad usus plurimos Auctor Marcel.Plaut.Mulsi congialem tibi faciam fideliam.¶ Putet.situm:grauecolentiam:& fetutini odoris aspernabilem redoleat putorem ex diutina conseruatione.

CORN. — ¶ Quid sumus aut quidnam uicturi gignimur ordo: quia mortales sumus & homines rationis capaces: & cæteris animalibus sola ratione discernimur quam nos sequi decet.& ideo facti sumus:ut cum hac uiuamus quæ ratio officiorum:& qui finis beatæ uel facilis uitæ:& q̃ cito uita nostra terminetur quam debemus uirtute portendere.Ordo quis datus.& metæ q̃ mollis flexus & unde:unde & ubi uertamur:uel quem ordinem uiuendi natura constituerit:quia decet sapientem ut in bono proposito constitutus:si flecti necesse erit ad meliora flectatur.¶ Quis modus argento.i.quis modus habendi diuitias sit.¶ Quid fas optare.i.quid maxime optandum est:quia solent sæpe stulti contraria optare.¶ Quid asper nummus utile hẽt.Hoc est quod utilitatis diuitiæ habent:qa ille bene diuitias possidet qui eis non abutiĩ:sed cũ honestate dispensat.¶ Asp nummus:aut male partus:aut criminosus.¶ Patriæ charisq; ppinquis quãtum largiri:debemus qũo patriç uel propinquis sit largiendum:siquidem largitate remuneratio tenacitatem pœna subseqtur.ut Verg. Hoc uolens ostendere ait.Et q diuitiis solum incũbere.r.p.p.s.& Hora.Indignus quisquã te duite.¶ Quẽ te deus esse iussit.idest hoc est rationabile & disciplinæ capaci.¶ Et humana qua parte locutus es in te disce.In humana ad quos usus constitutus sis:nisi ut sapientiam consequaris:uel q regnum teneas inter omnia animalia disce.¶ Neq; inuideas q multa fidelia putet.

IO. BRI.

¶ Quid sumus: hoc ptinet ad phiam moralẽ.q.d.nos oẽs disciplinas & studia seq debere. Aliq ita iterpͦtantur: q̃ fragiles sumus.ac si dicat. Cum uita ipsa qua fruimur breuis sit debere nos iuxta illud Salustii: q̃ maxime longam efficere uirtutis splẽdore qua cũ oia breui elabãtur ipsa clara æternaq; habetur Verg. Breue & irreparabile tps Oibus est uitæ.sed famã extendere factis. Hoc uirtutis opus.alius est sensus & melior. nos reminisci debere nos natos esse hoies rõnis capaces & brutis rõne discerni quã sequi non decet. Ergo discite qd sumus.i.scite nobis a natura datam esse rõnem.ex qua uita nostra pendeat.& ita cũ superioribus coniungantur: ut intelligamus: ideo desidiosos uirtutis curam non habere quia eo℞ uita rõne non gubernetur. Aut quidnam uicturi gignimur.ut honesta & recta sequamur nati sumus. ¶ Ordo quis datus: quo ordine excolenda sit uita nostra.qui qdem talis nobis pͦscribitur: ut nemini iniuriam faciamus. Vnicuiq; quod suũ est reddamus. De oibus bene mereamur. Hic ordo est & regula qua nobis uiuendum est. Aut metæ q̃ mollis flexus: quã cito & mollitur.i.sine strepitu hæc ætas nostra decidat: quæ ex florescente in senectutem: q̃ mox declinat unde Iuue. Obrepit nõ intellecta senectus: & ita monet quando.ut diximus uita nostra breuis sit nos q̃ maxime uirtute longa efficere debere. Sũpta est translatio ab equis qui circa metas in circo currebãt. ¶ Metæ.i.finis & termini uitæ. Verg. Metasq; dati puenit ad æui. ¶ Et unde: subauditᷣ incipit.ut sit sensus: scite nostram originem duci a mortalibus.& ideo nos esse mortales ut oino nobis recte uiuendum sit. Quis modus argento: ac si dicat auaritiam fugiendam esse: & ea tm̃ quæ satis sint ad uictum comparanda. quæ oia ex philosophia morali habetur. ¶ Quid fas optare: qd optãdum sit.ut intelligamus nihil a diis peti debere nisi ut alebat Socrates.tribuant bona: unde emergit illud Iuue. Nil ergo optabũt hoies si cõsiliũ uis. Permittes ipse expendere nũminibus quid conueniat nobis: rebusq; sit utile nostris. Hoc ideo dicit poeta qa stulti cõtraria optant: & pauci sunt qui quid optandum sit cognoscant unde. Iuue. Quid enim rõne timemus aut cupimus? quid tam dextro pede concupis: ut te conatus nõ pœniteat uotiq; peracti? ¶ Quid super utile nummus habet: pecunia ob id inuenta est.ut non iam in terram defodiatᷣ.sed ut egentibus subueniamus ad eam igitur utilitatem parari debet.ut partim nobis partim aliis ꝓdesse possimus. ¶ Asper: ꝓpter sculpturam: qd Pli. ostendit loquens de poculis: ea erãt excisa in asperitatem. Verg. Cymbiaq; argento perfecta atq; aspera signis. ¶ Patriæ charisq; ꝓpinqui: patriæ enim charitati nihil denegandum est: & ꝓpinq eadẽ rõne adiuuandi. ¶ Quẽ te deus esse: fac inquit memineris deum uelle te bonũ esse & iustũ. ¶ Humana qua parte locatus es in.r.q.d.cũ in rebus humanis uaria sint aialium genera: te hoiem esse scito: cui soli re℞ administranda℞ ratio concessa est: & iõ nõ feritatẽ: sed humanitatẽ exercendam esse. ¶ Ne inuideas q multa fidelia putet: hinc docet auaris diuitias esse relinquendas: & præ uirtute oia paruifacienda esse. Hæc est quæ præcipit philosophia moralis. ¶ Fidelia: genus uasis in quo optime seruantur salsamenta.

BAR. FON.

¶ Aut metæ q̃ mollis flexus. Per metæ silitudinem admõet ne a uirtute ad uitia delibamus. Meta uero a metiendo dᷣ terminusq; est ac signũ.quo cursus intenditᷣ: ac circa quod circulum aurigæ uertũt. Moris.n.erat septies metã lustrare. Proper. aut prius infecto deposuit prima cursu. ¶ Septima quã metã triueritante rota. Hãc cõsuetudinem postea Domi.iuertit & a septena lustratione ad quinã redegit. Suetonius in eius uita. in his circẽsiũ die quo facilius cẽtum missus peragentur singulos a septenis spatiis ad qnta corripuit. ¶ Asper nũmus Nũmi signo impͦssi cõtractando digitis asperi sunt. Cõtra nõ signati leuigati & ꝓpoliti sunt. Nũmus uero (ut Arist. in ethicis refert) nõ a natura: sed a lege mons dᷣ. est inductus & ueluti subsidium cõmutanda℞ re℞ cõpositus. ¶ Et humana qua parte locatus est in re. Quo in gradu re℞ humana℞ locatus sis: & quã facultatẽ re℞ obtineas: ne plus minus ue facias quã conditio tua ferat. ¶ Nec inuideas. qd multa fidelia: nec liuore afficiaris: qᵈ aliquẽ ditiorẽ cernas: & q penarium multis rebus refertũ hẽbat: quas umbri marsiq; cliẽtes sibi donarint. ¶ Putet: tam diu seruata sit ut putorem grauemq; odorem redoleat.

In locuplete penu defensis pinguibus umbris
Et piper & pernæ marsi monumenta clientis
Menaq; quod prima nondum defecerit orca
Hic aliquis de gente hircosa centurionum
Dicat quod satis est sapio mihi: non ego curo

IO. BAP. PLAV.

¶ In lo.pe.in copioso.diuiti: & habũdantissimo penario. Penus ꝓprie dᷣ quicqd uictus gratia siue esculẽtũ sit: siue poculentũ conditᷣ: ac seruatur (ut scribũt Scæuola) Sabinus. M. Tul. Vlpi. Donat. &. A. Gellius: q li.iiii.ẽt tradit Seruiũ sulpi.i rephensis Scæuolæ capitib⁹ scripsisse Sacco he lio placuisse nõ q̃ esui tm: & potui forent: sed tus quoq; & cereos in penu eẽ q eẽt ferme eius cã cõparatũ. Festus scribit penora dici res necessarias ad uictũ quotidianum: unde aũt penoris nomen deducatur docet Phauorinus apud Gellium: qui gestant penus dicuntur penatores. M. Catoni. cæterum Persio hic pro penario.i.re℞ conditorio ponitur. ¶ Defensis pingui.um.i.tutatis: & defensis diuitibus: & opulẽtissimus umbriæ pplis.uel pinguibus ob generosum oleę liquorẽ.nã (ut scri. Pli.) hoc certamẽ humanæ uoluptatis tenuere. Vmbriã in.vi. Italiæ regiõe collocat Pli.cuius gens oium pplo℞ Italiæ antiqssima existimatᷣ: ut quos umbrios a gręcis putẽt dictos ἀπὸ τοῦ ὄμβρου.i. ab imbre q inundatione terra℞ hymbribus supfuissent. ¶ Perna. perna: quæ a pede nomen mutuatur: uel a græco πτέρνα dicuntur tam priores q̃ posteriores coxæ porcinnæ salitæ cum toto pede: quem antiqui pernam dicebant. Pli. Castrantur sues post bidui medium suspensæ pernis prioribus. hinc pernæ e concharum genere pisces q stant ueluti suillo crure longo defixi. Orat. Quicq̃ pͥter olus fumoso cõpede pernæ: ubi epitheton adiunxit iuxta salsurã. M. Catonis: qui in libris re℞ rustica℞ pernas salitas in fumo biduum suspendere præcipit. ¶ Monumẽta marsi clientis: quę omnia marsi clientis patrono suo condonarũt: ut ex eius memoria non deciderent: & beneficiorum immemores eẽ uiderentur. Mos fuit apud ueteres: ut quilibet populus: ac natio Romæ suũ patronum haberẽt. Ita syracusanos in clientella Marcello℞ fuisse legimus. Ita Lacedæmonios in clientela Claudio℞. Ita Bononienses in clientela familiæ Antoniorum. Alabrogas in clientela Fabii sangæ. Antonius inuectus in Sidicinos: Vexauit Puteolanos q. C. Cassiũ. q Brutos patronos adoptassent inqt Tullius in phili. Quis fuerit marso℞ patronus nõdum legimus. Sed aliquem habuisse credendum est. Marsi aũt populi fuere i Italia albę finitimi prope fucinum lacum (ut docet Strabo) dicti (ut uoluit Silius) a Marsia phrygio. uel Circes filio marso (ut scribit Pli.) cui astipulatur Solinus in collectaneis. Hos quo℞ meminit Gallenus in.xi. simplicium ingenitum aduersus serpentes remedium habuisse tam Pli. in na

Penatores

Vmbria

Perna

Marsi

turali historia:q̃ Aulus Gellius in noctibus atticis illis luculentis:& diuus Augu.scripserit.Mœna piscis sal
gamarius:q mu at colorẽ:candida hyeme:æstate fit nigrior auctor Pli.huius meminit Plau.in penu.Aristo.
Mœna in.viii.aial.Mart.Et caudã cibii breuesq menas.M.Tul.de finibus.Qui enim uoluptates cõtẽnunt:eis licet
dicere se accipenserẽ menæ anteponere fuit & dea apud ro.quæ menstruis floribus præesse putabatur me-
na nũcupata.Alias mena est ciuitas:cuius meminit Tullius in Ver.& si cic.codices perperã Numã retineãt.
Orca ¶ Orca prima.Orca genus est marinæ belluæ maximum(ut Festus siue sestus ait)ad cuius similitudinẽ uas
ficarium teres:atq uniformi spẽ dicitur.Probus non uniformi:sed amphoræ specie:ut in alterutro fit error
Pli.li.xv.ubi copia ficorꝝ abundat implentur orcæ.In quo significatu est & apud Columel.hic uero capitur
pro uase salsamentario.Apud Varronẽ pro uase uinario.Flauius Vopiscus in aureli de Phagone Bibebat
inquit infundibulo apposito plus orca.Orcus uero(ut te hoc ueluti superpondio onustiorem reddam) dicit
Pluto.hinc pro lecto funebri dixit spondam orcinianam epigram.nõ autem ab ερχοσ quod est septum ut sen
tit Domitius:& Seruus orcinus libertus dicitur a iureconsul.Tit.de Comis.libert.& libro secũdo Insti. qui
sit ipsius testatoris mortui:& in orci familiã ascripti.Aliter sentit Accursius.sed male(ut opinor.)¶ Hic ali-
quis.uirtutibus incumbere nolentis rõnes recenset illos castigans:qui & uirtutes:& philosophos subsanant
atq derident.¶ De gente hircosa.pilosa hispida:hirsuta & ob hoc uirilis.¶ Nam ut inquit Iuuena.Hispida
mẽbra qdem:&.d.p brac.setæ ꝑmittunt atrocem aium.Polyphe.præ Oui.Barba uiros:hirtæq decẽt in pe-
ctore setæ:qbus fructificantibus sub alis hircinũ odorem olent uiri:qd ex sudore:nimiisq laboribus ꝓueni
re solet.tales aũt idonei ad militiam existimabãtur.ut ostẽdit Iuue.unde illud ita intelligendũ esse contẽde-
rim.Discit ab hirsuta iaculũ torquere capella.i.ab hirsuto centurione:q setoso corpore repsentat hirsutias
setasq caprinasq.q aũt hirsuti capellæ nominẽtur testat̃ Amianus Marcel.scribens iulianũ imperatorem cũ
eẽt hirsutus appellatũ fuisse a caiptoribus capellam possumus & exponere hircosam gẽtem fetentem: & fe-
tutinam graueolentem:uirusq ꝑ aspernabile hircorꝝ redolentem.ut illud Plau.in mer.Aia fetida:hircosus se
Hirsuti & eqtantes sunt salaces nex uel hircosa.i.libidinosa.nã hirsuti hoies:& eqtãtes ualde salaces:& luxuriosi sunt.Pli.loquens de pilis.
Dasipodi & in buccis itus.& pedibus:quæ utraq trogus & in lepore tradit:hoc exemplo libidinosiores ho
minum hirtos colligens.huius aũt rei cã est:qm hirsuti multo humore:& calore habũdant:qd pili oñdunt:&
pœnæ in auibus.Res aũt uenerea ex calido & humido ꝓuenit.Eqtantes agitãtur:& mouẽtur fere eo modo
quo in coitu:ex quo motu descendit humor ad inguina:unde fit:ut equitantibus sæpe mentula arrigatur.qd
autem hirci sint libidinosi(ut etiam ex hoc hircosa libidinosa debeamus interpraetari)satis aperte ostendit
Fulgent.lib.iii.mith.his uerbis.At uero capta:quæ in medio pingit̃:perfectio libidinis est:illa uidelicet cã:
q huius generis animal sit in libidine ualde ꝓcliuum.hinc arbitror Orat.meretrices olidas capras nũcupasse
se illo uersu.Et nimis arcta ꝑmunt olidæ cõuiuia capræ.Quicũq habuerint horoscopum in.xiiii.parte tau
Tragus ri exudabunt miserum uirus hircini fetoris auctor Fir.Tragus uoce græca uocatur ab Epigra.Ab Ora.la-
tine hircus.Proble.est Ari.Cur alæ oium maxime hircũ redoleant.Centurionum.militum:qui præerãt cen
Centurio turiis:quasi iustus nũs centenarius erat.Vege.li.ii.Cẽtum.n.pedites ab uno cẽturione sub uexillo guberna-
bantur:dicitur & primipilus(ut docet Liuius.)¶ Quod satis est.uerba:& rationes:quibus contẽptor uirtu-
tis ad excusationẽ suã utebat̃.nec mentit̃ Persius.nã pleriq sunt:q sibimet psuadent sufficiẽter se oia iã aud-
uisse:neq studio prsus ullo ulterius idigere.auct.Plato.¶ Non cu.tanq̃ inc.rudis: luxuriosus: & cẽturio hæc
ꝓnunciat:qb⁹ uirius est cõtẽptibilis:eteni notũ ẽ(ut dicebat Hera.)ονουσ συρματα αντλεθαι μαλλον χρυ
σου.δ ιον γαρ χρυσου τροφη ονοισ.i.asinos magis fœnum optare q̃ aurꝝ. & asino pabulũ eẽ auro dulcius.
CORN. ¶ In locuplete penu defensis pinguibus umbris.Disce hoc est philosophiam & non inuideas diuitibus q sa
pientia non est in quorum cælariis tanta est opum abundantia:ut etiam putrescant epulæ quæ cõsumi pro
Epulæ Cælaria multitudine nequeant quæ cælaria muneribus pinguium umbrorum uel clientum referta sunt: quibus de-
fensionem patrocinãdo præbet.pingues aũt dicit umbros nobiles populos:ut Verg.Totaq thuriferis &c.
& bene penu dixit non penore:ut Verg.Quinquaginta intus famulæ quibus ordine longo Cura penũ strue-
Penu re:quia ab eo q est penus penoris facit:& ab hoc penore.Ab hoc quod est penum huius peni ab hoc peno.
idest quas partes tibi adiunxit deus in conuictu:qui enim hominibus summa omnium est philosophari.nec
Piper te obstruxit miratio abundantiæ & potentiæ causidicorum quod plærisq iuuenibus accidit.¶ Et piper & p
Perna næ marsi monumenta clientis subaudi putent:monumenta sunt munera quæ memoriam efficiunt eo q hæ-
Mena reant memoriæ q̃ ea dant aut mentem moueãt.¶ Menaq q prima nõdum defecerit orca.Mena salsamenti
genus est ex pisce minuto quæ oblata est priusq̃ finiret q̃ in cœlario primũ habuerat.¶ Hic aliquis de gẽte
Hircosã hircosa centurionum dicat quod sapio satis est mihi.Hircosa dixit ut ab odore corpis:quia ex labore & ci-
bo multo ac somno fœtidum sudat:aut ad mores barbaros rettuli:ut eorꝝ qui iam putridi dici solẽt: & hoc
poeta dicit me de philosophia tractãte si quidam audiat hoc dicat.¶ Quod satis est sapio mihi.Nõ ergo suf
ficit mihi naturalis sensus:nullaq ex philosophica eruditione delector.
IO. BRI. ¶ Penu:appellatione penus intelligimus auctore Gelio:oia esculenta:& poculenta in usum totius anni.Te
Penu rentius cum in cellulam patris omne penum congerebam.Horatius:propter frumẽta penusq.Hic autẽ po
Locuples suit penum pro recõditorio rerꝝ.¶ Locuplete:Locupletem Aulus Gelius dici putãt quasi loca plæraq te-
Vmbri nẽtem.¶ Vmbris:Vmbrorũ gens antiquissima Italiæ existimatur:ut quos umbrios a græcis putent dictos
quo inundatione terrarum imbribus superfuissent.Tercẽta eorꝝ oppida thusci debellasse reperiunt.¶ Pin-
Piper guibus:ob generosum oleæ liquorẽ.Nã auctore Pli.hoc certamẽ humanæ uoluptatis tenuere.¶ Piper:apd
indos præcipue in fronte caucasi solibus opposita gignitur:arbor aũt quæ piper gignit in uiperis nostris si-
milis est:piper quod cãdidum dicitur in precio est:idq cibariis addebatur.Horatius.Primus & inuenior pi-
Perna per album cum sale nigro.¶ Pernæ:eam partem in sue acceperunt antiq:quæ cruribus coniuncta essent.Ita
enim scribit Cato. Cũ pernas emeris ungulas earꝝ ꝑcipito.Pli.tñ pro cruribus accepit:cũ ait.Castianẽ fœ
Cliente minæ suspensæ pernis prioribus.¶ Marsi:populi Apuliæ abellinares antea appellati.¶ Clientis dicuntur
qui magnos uiros sequuntur:quasi colentes.Nam romulos auctore Festo cũ plæbem tuam esse uellet: eam
inter partes distribuit:ut eorꝝ opibus defenderentur.Vnde nunc primum & patrocinia & clientelæ institutæ
sunt.¶ Monumẽta dicũtur quæcũq relinquuntur ad memoriam.Clientes ergo ut beneficii accepti memo-
res eẽ uideant̃ aliqd donãt:qd sui sit memoriã ꝯseruaturꝝ.¶ Menaq: piscis ẽ marin⁹:q colorẽ:aut scri.Pli.

t: nā hyeme cādidus ęstate fit nigrior. Hic aliqs de gēte hircosa cēturionū mira urbāitate: dū rōnes asp-
: recitat: eos pcutit: q & uirtutes & uiros uirtuosos ꝯtēnunt. ⁋ Hic: ꝑ tūc. ⁋ Gēte hir. hispida: hirsuta: q
boribus & militiæ sunt apta: nā fruticātibus pilis sub alis hircosi dicūtur ob fœtorē hircinū: ii q ad mi
n putabant idonei. Iuuenalis. Sed caput intactum buxo narésq; pilosas Adnotet: & grandes miretr lę- Cēturiões
las. ⁋ Centurionum. i. militum: ut alibi. Dixeris hæc inter uaricosos centuriones. Centuriones dicti q
ıriis præsint: quarꝫ centurius est numerus. Quod sapio satis est mihi: ratiões contēnetis philosophia.

Esse quod archesilas: ærumnosiq; solones
Obstipo capite: & fugientes lumina terram.
Murmura cū secum: & rabiosa silentia rodunt
Atq; ex porrecto trutinantur uerba labello
Aegroti ueteris meditantes somnia gigni
De nihilo nihilum: in nihilū nil posse reuerti.
Hoc est cur palles: cur quis non prādeat hoc est
Iis populus ridet: multumq; torosa iuuentus
Ingeminat tremulos naso crispante cachinos.

⁋ Archesilas. Plures fuere hoc noie uocari. un⁹ PLAV.
poeta priscæ comedię. Alius elegiæ inde poeta. IO. APB.
Alius sculptor. Alius un⁹ ex qnqꝫ ducib⁹ boeotio Arcesilas
rū: q ad troiā cū qnqginta namib⁹ aduenerūt (ut
ondit Home.) Ali⁹ fuit phs: de quo h itelligit ex
pythana eolica ciuitate: qui relicto genitali solo
sardis pexit. mox athēas ꝑfectus i academiam se
ad crātorē ꝯtulit: quē platonicā phiā oino cōmu
tasse: nouāq; quādā ꝯstituisse ferūt. Erat (ut inqt
Euse.) tāq̄ hydra capita sua ꝓprio ense amputās.
ακαταληψιαν. i. icomphēsibilitatē asseuerabat:
& exēplo colli colūbini ꝓbabat. Videmus. n. i eo
colore unū oium coloꝝ uniformitatē ꝑseferētē.
neq; tñ oculus idagare qt: qnā pcipue sit ille co-
lor. un̄ fecę ꝯtrarię. M. T. iqt ad Hortēsiū. Neq;
uero h loco expectādū ut de remo iflexo: aut de collo colūbę rūdeā. Mart. Archesilas collū ituēs collūbinū
dubitabat. In disputādo utebat hoc uerbo arbitror eqdē. nūq̄ idē bis dicebat: nec putabat igeniosi uiri eē i
eisdē pmanere. Cauillator uocabat: & cū nihil ipe se scire affirmaret: nec scire alios patiebat oēs turbās so-
phismatib⁹. Si qd prio turpe dixerat repēte cōmutatus plibus conabat rōnibus: q̄ prius astruxerat: cōfuta-
re. Homeꝝ maxie adamabat: cui⁹ adeo studiosus erat: ut sp añ somnū aliqd Homericū legeret. Mane quoq;
cū surgeret dicēs se pgere ad Amasiū. obiit āt teste Hermippo cū meꝝ imodice hausisset ętatis suę āno. lxxv.
eteni uinū multū nucet si qs illd abūdāter cœpit: neq; decēter biberit: qd cognouit Homerus sic scribēs οἶ-
νος τοι μελινδεος ὅς τε καὶ βλαπτει ὅς αν μιν χανδον ελῃ μηδ αἰσιμα πινῃ. ⁋ Ærūnosiq; so. i. septē sapiē Vinū imo
tes græciæ: q ut ad sapiētię nomē aspirarēt multos labores: & graues ęrūnas tollerauerūt: quoꝝ noia: suiq; dice sum-
& pria hoc elegāti cōtinent epigrāmate. ἑπτὰ σοφῶν ἐρέω κατ᾽ ἔπος πόλιν οὔνομα φωνήν. μέτρον μὲν κλε- ptū nocet
όβουλος ὁ λίνδιος εἶπεν ἄριστον. χίλων δ᾽ ἐν κοίλῃ λακεδαίμονι γνῶθι σεαυτόν. ὃς δὲ κόρινθον ἔναιε χ-
όλου κρατεῖν περίανδρος. πιττακὸς οὐδὲν ἄγαν ὃς ἔην γένος ἐκ μιτυλήνης. τέρμα δ᾽ ὁρᾶν βιότοιο σο-
λων ἐραισιν ἀθήναις. τοὺς πλέονας κακίους δὲ βίας ἀπέφηνε πριηνεύς. ἐγγύην φεύγειν δὲ θαλῆς μι-
λήσιος ηὔδα. sic latine. Verba loquor septē sapiētū nomē: & urbē. Optia mēsura ē cleobulus Lyndius inqt.
Ing; caua chilon temet lacedæmōe nosce & piander ages itę moderare corynthi. Nil minus ē genitus q pitta-
cus ex mitylene. Cerne solon uitæ finē sacris i athenis. Turba prienēsis cecinit bias ampla maloꝝ. Mileto-
q; thales ortus uadimōia linq̄. In quā sniam carmē extat & Sydonii. de solone aūt: q fuit ἀθηναῖος φιλόσο- Solon
φος (ut inqt Suidas) Multa Plut. qdā Vale. nōnulla Aris. plura Laertius scripserūt. meminit & Geli⁹. ⁋ Ærū
nosi. qa cęteris reb⁹ omissis ut sapiam ꝯseqrent: multas ærūnas: & nō paucos labores exāihlauerūt. acqrit. n. Q̄ ōo acq
uirt⁹ nō sōno nō plumis sardanapali: sed uigiliis: & duro cubili: nō ociositate: sed cura: nō uoluptatib⁹: sed la rit uirtus
borib⁹ (ut supra ex Hesiodo ēt docuim⁹). ⁋ Obstipo c. curuo: flexo: & obliquo qd cogitatis hois: & phicas di
sciplias pscrutātis ē iditiū (ut docēt Boeti⁹) Philost. & Plato i. ii. de uoto his uerbis. Tristitiā q̄dā ptefere ui
deris: & oculos i terrā figere tāq̄ aliqd tecū ipe pmeditās. Ora. Stes capite obstipo: & figes lumie terrā: quē
locū enarrās Porphy. exposuit tristi: seuero: & iclinato col. li. viii. febricitātiū inqt signa sunt cū obstipæ suis
trāsuersa capita ferūt. Idē Pli. qd Col. tradēs ait idex suis i ualidæ caput ē obliquū i icessu. ex quo appet Pli.
obliquū caput dicere: qd Col. obstipū noiauit. Obstipare ē ꝯtorqre. Plau. i mer. Circūfert se obstipat uerti- Obstipare
eē. ⁋ Murmura cū se. cū qd iuenerit: cogitauerit ue murmurillo quodā isusurrāt: & iter dētes loquunt: ut ra
bidos canes fremitu quodāmō imitari uideant. ⁋ Trutinant. pēsitāt: pōderāt: examināt. a trutia. Hie. Sit alii
diserti: laudēt ut uolnt: & i flatis buccis uerba spumātia trutinēt. ⁋ Meditātes so. q phi secū disserūt: & dispu
tāt: tāq̄ uana: futilia: & nulli⁹ pcii a desidioso & uirtutis disciplinas floccipēdēte sōnia nūcupant. Philos. au-
ctor ē Neronē dicere solitū ianē sibi uideri phiā: q̄ diuinādi sciam adūbraret. ē āt Orat. Emulatio. Nescio qd
meditās nugaꝝ tot⁹ i illis. ⁋ Gigni d ni. Oēs fere phi nihil eē qd nō fit fieri: aut i nihilū id qd aliqd ē corrūpi Inānisphia
posse tradiderūt & i pmis Epicur⁹. Diog. Themidis fili⁹: & Demo. cū de natura mūdi: & reꝝ creatiōe loqren
tur. ꝯtra quos stat Lac. & dogma ecclasticū asserēs deū oia ex nihilo ꝯfecisse. Lucreti⁹. Nā si de nihilo fierēt
ex oib⁹ rebus. Oē genus nasci possit. nil semie egeret. Itē postea. Nil igr fieri de nihilo putādū ē. Semie qñ op⁹
ē rebus quo q̄q; creatę Aeris i teneras possint pferrier auras. Talia āt iuestigātes ab h uirtutis sptore: & dsi-
dioso decachinant. ⁋ Hoc ē cur pa. qa nimio studio & sollicitudie icūbis talibus rebus pallorē nō minimū i-
qt uirtutis aspnator cōtraxisti: & ē irrisio. q āt palleāt phi uī testari Aristoph. i fabula cui titul est. νεφέλαι
phos discalciatos icessens his uerbis. ἀλαζόνας τοὺς ὠχριῶντας τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις. i. gliosos:
pallētes: nudipedes dicis. ⁋ Nō prā. cū nimia ciboꝝ igurgitatio hoium mētes obtenebret: & offuscatas red-
dat: studiis lraꝝ: & phicis disciplinis uaccātes uiri pce: & moderata ciboꝝ: potusq; mēsura: uitā suā sustine-
re ꝯsueuerūt. qd inuit. Iuue. sic scribēs fuit utile multis Pallere: & uinū toto nescire decēbri. ⁋ His po. his uer
bis oēs phiam sectātes ab oib⁹ passim derident. ⁋ Torosa iu. potēs: fortis: & ualida. Toros. n. appellamus Tori
pulpā carnis musculosam: pulposam: & succulētā: cui iest robur: firmitudo, & Valētia: un̄ Torosus dernıat.
scri. Col. parādos eē boues nouellos ceruice lōga: & torosa. Oui. Colla torosa boū. Hier. diaconū taxat: cui
taurina ceruix eēt toris adipeis itumescēs. In hercule poetæ laudāt toros lacertoꝝ. hinc apud Sophoclē ge
mebūdus infit. O pectora: O terga: O lacertoꝝ tori. Tori quoq; dnr in herbis eē p decorā trāslationē a Pli. Torulus
inula torosior dicta: q idētidē toros noiat in plātis. apud Plau. Torulus ꝑ quodā quasi torq̄ accipit. apud Vi-

a uitio discernentem:ut qui penitus intemperās factus sit culpa prope modum carere asserit:quoniam quid perdat ignoret:per quod ostendit eum acerrima castigatione dignum esse:qui cum in genio ualeatum continensq; tantummodo sit:atq; emendari facile possit operibus:ac fama adhuc integris desidiæ luxuiq; se dedat. ¶ Sed stupet hic uitio:stupidus & insanus in uitiis factus ē. Stupere enim quodāmodo sensum rerum habere significat. ¶ Et fibris increuit opimum pingue. eius præcordia in quibus propter colorem scientiæ sedes locata est:quum pingua esse dicat:mirum in modum insaniam eius exaggerat. ¶ Et alto demersus:& tanquam in profundam uoraginem mersus nunq̄ ad superiora reuertitur.

Magne pater diuum sæuos punire tyrannos
Haud alia ratione uelis:cum dira libido
Mouerit ingenium.feruenti tincta ueneno.
Virtutem ut uideant:intabescātq; relicta
An ne magis siculi gemuerunt æra iuuenci.
Et magis auratis pendens laquearibus ensis
Purpureas subter ceruicēs terruit imus
Imus præcipites quam si sibi dicat & intus
Palleat infœlix:quod proxima nesciat uxor

IO.BAP. PLAV.

Virtute nil formosior

¶ Magne pr̄ diuū.i.uirtutis cōtēpto res magna indignatiōe:& stemitu iuehit̄:rogās Iouē:ut homies prauos:& uirtutē negligētes nulla alia pœna afficiat:quā ut uirtutis neglectæ splēdorem: dulcedinē:& amœnā pulchritudinē iuētes se illa carere:& eē priuatos sua culpa ɔspiciāt: qd p fecto ingēs:& atrox tormētū est:cū Cic.teste uirtute nihil sit formosius:nihil pulchri⁹:nihil amabilius:q̄ q hēt pfectā ęq̄lis deo ē ut ait Sene. Virtus oibus rebus anteit profecto inqt comicus. ¶ Pater diuum.Iouem intelligit: qui deū pater atq; hominum est(ut docent Apollonius apud Philost.Iuno apd' Verg.& Vale.Soranus) quod testatur & Homerus:apud quem dicitur Iuppiter πατηρ ανδρων τε θεων τε.και ω πατερ ημετερε κρονιδη υπατε κρειοντων.pater hoīumq; deumq;:& o pater noster saturnie summe imperātium.eūdē Hesio.uocat θεων πατερα ηδε και ανδρων. ¶ Sæuos tyrānos:qui uirtutē negligūt:& contra ius:& leges æquitatem peruertūt(ut docet Hesiodus)unde sæui(ut autumo) proprio:eleganti:& perpetuo epitheto nuncupātur. Carmina Hesiodi hæc sunt οι τ ην δεδ ικην εθελουσι δεχασαι νηπιοι ουσ ει ισασιν οσω πλεον ημισυ παντος. utitur autē numero plurali:ne nerone taxare principalr̄ uideat̄:q oi libidinis gñe ętatē suā exercuit:ut petulātia:libidine:luxuria:crudelitate flagraret.auctor Trāqllus de tyrāni significatu uide Seruiū Trogū. Cæteros. Tyrānorū interfectores Ci.græ.uocabulo Tyrānoctonos:latini tyrānicidas appellant.

Tyrānoctoni

¶ Dira libido.crudelis uolūtas:cupiditas:malignitas.cupiditatē effrenatā interprætatur.M.T.quæ in oibus stultis est. ¶ Mouerit inge.i.cum exercuerit oia libidinū genera.uno ingenii noie(ut inqt Tullius)appellatur docilitas.& memoria:easq; uirtutes qui hñt ingeniosi uocant̄. ¶ Tincta.maculata:infecta. ¶ Virtutē ut uideāt.subintellige q̄:ut sit nō alia rōne:q̄ ut uideāt uirtutē:q̄ si oculis cerneret̄:mirabiles amores (ut ait Plato in phedro)excitaret sapiētiæ. Maiorē.n.(ut inqt Plut.)eē censebāt miseriā a cognoscēte q̄ ab ignaro uirtutes:& bonas artes negligi. Tali fere imprecatiōe utitur phia apud Boetium. ¶ Intabescantq; relicta. consumantur tabe angātur:crucient̄:q; uirtutē:q̄ secundū stoicos hoīes beatos:& fœlices efficit:nō sint assecuti. Oratius. Virtutē incolumē odimus. Sublatā ex oculis q̄rimus inuidi. Tabes aūt ē morbus:q male habet: quos inuasit:cuius tres sunt spēs:una qua corpus nō alitur:& ita summa macies oritur:& nisi occurat̄ tollit. Atrophiam hanc græ.uocant.hinc atrophi apud Pli.lib.xxvi.qui atrophia laborāt. Alia est quā græ. cacesian appellāt:ubi malus corpis habitus est,lōgē oia alimenta corrūpuntur:qd fit cū longo morbo fatigata corpa refectionē nō accipiūt.hac seniores infestātur (ut ait Hippo.in aphorismis) Tertia spēs est longeq; periculosissima:quā græ.pthisin noīauerūt απο του φθιμειν: qd ē cōsumi:& tabescere.oritur fere a capite: inde in pulmonem destillat:hinc exulceratio accedit:frequēs tussis ē:pus excreatur.sunt qui phthisin græce phtheon quoq; appellant:sed illud genus maxime quo sanguis reiicitur:quali morbo laborasse Theopompum:& ab Asclepio curatū tradunt ex Suida.

Ingenium

Tabes

Atrophia

Cacesia

Phthisis

Phtheon

¶ An ne magis.tacitæ occurrit obiectioni demonstrans illos minori cruciatu:& tormēto affectos fuisse:quos tyrānorū crudelissimi phalaris:& Diony.excruciarūt: q̄ qui ꝓpter male actæ uitæ recordationē:& uirtutē relictam stimulis:& occulto cōscientiæ flagello continenter lancinantur:iugiter fodicantur:& pturur diuellunt̄. Cōscientia.n.ut(inqt Paccat⁹ panegyrista)hēt occultos carnifices:q magis torquēt uitalia:q̄ uerbera q̄ tormenta. Græ.dñt οικεια συνειδησισ τισι βεδει παντειτην ψυχην.i.sua cuiq; conscientia quodā quasi iaculo percutit aiam ¶ Era iuuēci siculi.i.qui in tauro æneo cruciabant̄ a Phalaride agrigētinorū tyrāno:de quo sic scribit Paulus Orosius. Ea tēpestate phalaris siculus agrigētinus arrepta tyrānide depopullabat̄:q crudelis mēte cōmētis crudelior oia nefarie in innocētes agens inuenit aliqn̄: quē iuste puniret iniustus.nā pillus qdā æris opifex affectās tyrāni amicitiam aptū munus crudelitati illius ratus taurū fecit æneū:cui fabre ianuam e latere cōposuit:quæ ad cōcludendos dānatos receptui foret:ut cōclusis ibidē subiectis ignibus torrerentur:sonū uocis extortæ capacitas concaui æris augeret:pulsuq; ferali cōpetens imagini murmur emitteret:nefarioq; spectaculo mugitus pecudis nō hois uideret̄.sed phalaris factū amplexus:auctorē execratus:& ultioni materiam ꝓbuit:& crudelitati. nam ipm opificē sua inuētione puniuit:qd testat̄ Sillius li.xiiii. Pli. Perillū nemo laudat sæuiorē phalaride tyrāno:cui taurū fecit mugitus hois pollicitus igne subdito:& primo eū exptus est cruciatū iustiore sæuitia. Proper.ēt meminit:sed plura Ouid.li.iii.tristū.& lib.primo de arte.& phalaris in suis epist.

Conscia carnifices habet

¶ Et magis auratis. Diony.auctore Macro.aulæ siculæ inclemētissimus incubator familiari quodā suo solū sibi existimanti uitam tyrāni beatā:uolens q̄ ꝑpetuo metu misera esset ostendere collocari iussit hoiem in aureo lecto: strato pulcherrimo:textili stragulo:magnificis operibus picto. Abacosq; q̄ plures ornauit. Tū ad mensam eximia forma pueros delectos iussit cōsistere:eosq; ad nutū illius intuētis diligēter ministrare.tū beatus sibi Damo. uidebat.in hoc medio apparatu fulgētē gladiū e lacūnari seta equina appēsum demitti iussit:ut impēderet illius bti ceruicibus. Itaq; nec pulchros illos administratores aspiciebat:nec plenū artis argentum manū porrigebat in mēsam. Iā ipie defluebāt coronæ.denīq; exorauit tyrānū ut abire liceret:q; tā btūs nollet eē. Pē. de filo tenui in capitulū Danoclis tyrāni familiaris: qui illum fœlicem magno errore existimabat. θνητων γαρ ουδεισ εστιν ευδαιμων inqt Eurip. ¶ Au.la.Pli.laquearia nūc & in priuatis domib⁹ auro tegūtur . post

Diōysii & Damoclis historia

cartha.euerſam poſt inaurata ſunt in capi.cẽſura.L.Mũmii inde trãſiere in cameras:in pietes quoq: Luca.
Craſſumq; trabes abſconderat aurum.Laquearium autem ſiue lacunar a lacu trabe in ædificiis plana tri-
cl inũ cubiculi ue partem ſuperiorem ſignificat:quod pingere primus Pamphilus Brietis filius apellis præce Laq̃ariũ
ptor inſtuit.hoc a græcis dicitur ὀροφον.¶ Imus imus ꝓcipites.hæc eſt omnium miſerorum peculiaris locu-
tio:ut dicant imus imus ꝓcipites.i.nullam ſpẽ ſalutis habentes præcipites in miſeriarum uoraginem detru-
dimur.quibus uerbis oſtendit animi cruciatus ex uirtute neglecta cuncta corporis tormenta ſuperare:lon-
geq; eſſe grauiora:unde eſt illud Ouid.Mens eſt quæ ſentiat ictus.¶ Intus palleat.propter conſcientiã:quæ
intus circa uitalia graſſatur:qua nemo nocens abſoluitur.M.T.pro Roſcio:& contra Piſonem docet ſuam
cuiq; ſcelerato domeſticam furiam eſſe conſcientiam non mirum:ergo ſi pallet hic omnium bipedum nequiſ
ſimus propter uirtutem neglectam iudicandus.¶ Neſciat uxor.tantus enim dolor:& uerecundia amiſſa uir-
ture hominem afficiunt:ut potius uelit intus rumpi:q̃ facinus hoc tam ingens cum uxore cõmunicare:quod
grauius tormentum eſt:q̃ ſi loqueretur : & dolorem cum uxore expromeret . nam(ut canit Ouid.)Strangu Strãgulat
lat incluſus dolor atq; cor æſtuat intus leuitur lachrymis:egeriturq; dolor.notum eſt illud Eſt aliquid fata- inclutus
le malum per uerba leuare. dolor.

¶MAGNE pater diuum ſæuos punire tyrannos.Haud alia ratione uelis:cum alia:cum dira libido.Moue CORN.
rit ingenium feruenti tincta ueneno.Virtutem uideant.intabeſcantq; relicta:ut oſtendat quod mali patiunẽ
qui cum cognoſcant:& uideant bonã uitam:malam tñ ſequũtur.hic præcatur iouẽ:ut tyrãnus hoſtis publi- Libido
cus hac pœna uitiatur cũ uendicat:ut faciat eos uidere bonam uitam:& gloriæ probitatem:nec tñ ſequan Tyrãnus
tur poſſeſſos actibus prauis:ergo haud alia rõne nõ diſſimili pœnaꝝ conditione qua:ut uirtutẽ cognoſcũt:
& cognitã deſerãt.Cũ dira libido.Mouerit ingenium.i.cũ malignitas eoꝝ:& cupiditas praua ſurrexit.¶ Cũ
dira libido:nunc cum uenenum ait:ideo ſæuienti uel prona uoluntas circa quãlibet rem.¶ An ne magis ſi-
culi genuerũt æra iuuenci.Et magis auratis pendẽs laquearibus enſis.Purpureas ſubter ceruices terruit:an
maiora tormẽta paſſi ſunt his quos phalaris agrigentinoꝝ tyrãnus tauro torquebat incluſos: aut grauior Phalaris
ſollicitudo Democratem philoſophum torſit quem Dionyſius tyrãnus apes:& fœlicitatem mirantem inui-
tauit ad cœnam appoſitoq; apparatu omni magnis epulis fuit iuſſit.ſed ita ut gladius ſeta ex laquearib' ſu
pra ceruicem eius pendere q̃ torquentur huiuſmodi cogitationibus ſuis quum ſe decipi intelligerent neq; ta-
men corrigũt & apud ſe ita murmurãt:ut nec uxoribus credãt:ut ſecretũ eius ea neſciat:quę ſcire debuerat.
¶ Item qd ꝓxima neſciãt uxor:habet aduocationem tanq̃ ex coniugibus:quæ eſt ꝓxima.i.corpore adiũcta. Vxor
¶ Imus præcipites:imus q̃q̃ ſibi dicat qđo ille qui ſibi ſoli dicit uitia ſua:& ne culpentur nõ uult ea pandere.
Ita & ab uxore hoc ſecretum abſcedat:& tantum tormentum cũ ſilentio ſuſtinet iter quam ſibi dicat non fu
rore compulſus:ſed intra conſcientiam obmurmurant.

¶MAGNE.pater diuum:ſæuos exclamatio eſt poetæ in eos q nulla uirtutis uia incedũt:totus tñ fremitus IO.BRI.
in Neronẽ fertur:q oi libidinis genere ætatẽ ſuã exercuit:ut autore Tranqllo:petulantia:libidine:luxuria:
auaritia:crudelitate flagraret:ſed ne in principẽ inuehi uideatur:generaliter omniũ principiũ ſæuitiam in-
ſectatur.¶ Precaẽ igitur deos:ut uirtutẽ contẽptores nulla alia pœna afficiã :quam in uirtutem contẽptam
cognoſcant:& ſic dolore neglectæ uirtutis agantur:quæ homines ex ſtoicoꝝ ſententia beatos:& fœlices ef
ficit.¶ Libido:omnis imoderata cupiditas dicitur.Cui ut Cicero in Thuſculanis ſcribit:ſubiecta ſunt: ira
excãdeſcentia:odium inimicitia:diſcordia:indigẽtia:& cætera huiuſmodi.¶ Mouerit ing.i.cum diu omnia
libidinum genera exercuerit.¶ Virtutem ut ui.ſubaudi quã.¶ An ne ma.tacite quidem occurrit obiectioni:
oſtendens eos qui uirtute contẽpta turpiter uixerunt:grauiori qdem pœna affici conſcientia uitæ turpiter
acta:q̃ quos Phalaris & Dionyſius cruciarunt.¶ An ne ma.ideſt non magis quidem.Ordo eſt:æra ſiculi iu-
uenci genuerunt magis:& enſis pendens laquearibus auratis terruit magis purpureas ceruices : q̃ ſibi indi-
cat imus præcipites.¶ Aera ſicu.iu.ideſt hi qui per Aeneum Taurum:Phalaride Agrigentinorum tyranno Perili tau
ſæuiſſime cruciabantur.Huic cum crudelitate:& omni ſæuitia flagitaret.Perillus optimus opifex:ſceleſto rus
cupiens placere tyrãno æneum Taurum conſtruxit:ut incluſus reus ſubiecto igne torqueretur.& uox homi
nis grauiter exclamantis mugitum bouis imitaretur.Cæterum phalaris Perillum tanti muneris artificem in
cluſum ipſo tauro primum graui ſupplicio mortis affecit.Eius ſic meminit Ouid.Vt munus munere penſes.
Da præcor ingenio munera digna meo.Dixerat & phalaris pœnæ mirandæ repertor.Ipſe tuum ꝓſens im- De modis
bue dixit opus.Pendens laquearibus enſis.Hic cruciatum tangit de modis allentatoris Dionyſii Syracuſa- hiſtoria
ni qui cum in ſermone cõmemoraret copias eius.opes maieſtatem dominatus rerum abundantiam: magni-
ficentiam ædium regiarum:negaretq; unq̃ beatiorem quenq̃ fuiſſe. Viſne igitur inqt tyrannus o Demode:
quoniam te hæc uita delectat ipſe eandem deguſtare:& fortunam experiri meã:Cum ille cupere dixiſſet:col-
locari iuſſit hominem in aureo lecto:ſtrato pulcherrimo:textili ſtragulo magnificis opib' picto. Abaſcoſq;
q̃ plures ornauit argento:auroq; cellato:tum ad mẽſam eximia forma pueros delectos iuſſit cõſiſtere:eoſq;
ad nutum illius intuentis diligenter miniſtrare aderant unguenta:coronæ incedebantur odores:menſæ cõ-
quiſitiſſimis æpulis extruebantur fortunatus ſibi Demodes uidebatur in hoc medio apparatu fulgentẽ gla-
dium e lacunari ſeta equina appenſum demitti iuſſit:ut ipenderet illius beati ceruicibus.Itaq; nec pulchros
illos adminiſtratores aſpiciebat:nec plenũ artis argẽtum:nec manũ porrigebat immẽſam.Iam ipſe deflue-
bant coronæ:deniq; exorauit tyrãnum:ut abire liceret:q iã beatus nollet eſſe.¶ Ceruices purpureas.i. De
modis cultu regio ornati.¶ Imus imus ꝓ.q̃ ſi ſibi di.nũc oſtendit cruciatum animi quo affligũtur ex uirtute
neglecta:ita.n.dicere ſolent dolentes.Imus imus ꝓcipites.i.omni ꝓrſus ſpe ſalutis deſtituti ferimur.Sicq; do
cet longe grauiora eſſe mentis uulnera q̃ corporis:unde eſt illud Oui.Mens eſt quæ ſentiat ictus.¶ Quod ꝓ
xima neſciat uxor:tanto dolore conficitur:& pudore impeditur ob amiſſam uirtutem:ut iam cum uxore cõ-
municare non audeat:ſed intus tantum rumpatur.

¶MAGNE pater:diuũ deum rogat:ut nõ alia pœna prauos afficiat:quam:ut uirtutis fulgorem cernẽtes: BART.
illa ſe carere ſua culpa cognoſcant.¶ An ne magis ſiculi genuerũt æra iuuẽci.Cruciatus corporis minores FON.
eẽ tormentis ai per cõparationẽ oſtendit.Perillus aũt athenienſis æreũ tauꝝ tanta arte fabrefecit: ut igne
ſubito:qui eius in aluo icludebaẽ:eiulans mugire putareẽ.Hũc cum in Siciliam ad Phalaridẽ agrigẽtinorũ
tyrãnũ detuliſſet:tali munere Phaleris ob inſitã opinionẽ crudelitatis ſuæ turbatus eſt.Itaq; ipm artificem

in taurum trudi iussit: ut primus artis suæ periculum faceret. Et magis auratis pendens laquearibus ensis. Damocles philosophus Dionysii syracusarum tyranni opes ac potentiam cum extolleret: beatamque eius uitam in tanta opulentia rerum assereret: eum ad cœnam Dionysius inuitauit: gladiumque seta alligatum supra eius caput appendi iussit: quo ille intercenandum conspecto præ nimio imminentis periculi metu regalibus mensis abstinuit: quod aduertens Dionysius illi tyrannos idem uiuere atque inter magnificos apparatus imminentibus periculis cruciari affirmauit. Laquearibus aureis: laquearia paruæ quædam connexitates in contignationibus testudinibusque ædificiorum sunt quæ uariis coloribus adornantur. Vergil. Pendent lichni laquearibus aureis. Imus: imus præcipites. Orbo talis & sensus est. An magis affligitur qui crudelissime a tyrannis torquetur: quam qui conscientia scelerum agitatus ad seipsum intra se loquitur. Imus: imus præcipites: nulla salutis spe. Et an magis tyrannis tortus cruciatur: quam ille qui infœlix ac miser intus conscientia eorum scelerum palleat: quæ fidissimæ uxori narrare non audeat. Quibus uerbis ostendit animi tormenta omnis cruciatus corporis superare.

IO. BAP. PLAV. ¶ Sæpe ocu. me. dum erat in puerili: & tenella ætate collocatus se et uirtutes spreuisse: & uoluptuaria utilibus spretis in secutum fuisse scribens: hoc quod per desidiam uirtutibus non inuigilet: cum sæpissime castigatus fuerit: & tantam rerum cognitionem habeat: ut uirturem a uitiis: & scelerib' discernere possit: ueniam non esse dignum demonstrat: se uero illam facile impetraturum: cum uitio ætatis: quod nondum nouit rerum discrimina: & ignorantia peccauerit: quod peccantes (ut dictum est) excusare consueuit. Puer est: ætati donetur: nescit an peccet inquit Sene. in li. de Ira. Apud Oratores in tribus purgationis est imprudentia: per quam is quod arguitur aliquid fecisse negat: & ignorantiæ excusatione defendit. At quod potest cum Medea dicere και μανθανω μεν οια δραν μελλω κακα θυμος δε κρεισσων των εμων βουλευματων: quæ uerba ita transtulit Ouid. Video meliora proboque deteriora sequor: dignus uenia minime est existimandus.

> Sæpe oculis memini tingebam prauus oliuo
> Grandia si nollem morituri uerba catonis
> Discere ab insano multum laudanda megistro
> Quæ pater adductis sudans audiret amicis

Video meliora. Tingebam oliuo. ungebam oleo: ut laborare quadam lippitudine: & morbo oculari uiderer: quo pentes oculis uitam teste Pli. a morte distinguentibus timentes a lectione me remouerent. Grandia si no. i. si nollem rhetorices disciplinæ incumbere: & declamationibus operam dare. i. domesticæ eloquentiæ exercitationi: quam Quint. in. ii. multo utilissimam esse demonstrat: uersari in materiis fictis: quam tamen similimæ sint ueritati. grandia aut quæ de Catone graui: & seuero dicebantur. Morituri ca. plures fuerunt Catones: sed duo celebrati Cato censori ?. & de quo hic itelligit Cato uticensis: quem docti uiuam uirtutum imaginem: & exemplar appellant: cuius interitum tanquam constantissimis hois miro preconio extollit Seneca: Augu. uero: & Lactã. eum accusant tanquam sui homicidam. & Iosippus ait non esse uiri fortis simi se occidere: sed ignauissimi. Egisippus li. iii. ingrati est inquit. & citius discedere quam uelit: & diutius uiuere quam uoluerit ipse: quam uitam donauerit. hinc apud iudæos: quod se occidebant: insepultos eos abiici decretum erat. apud alios aut dextræ abscindebantur eiusmodi mortuorum: quam in ipsos armatæ fuissent. apud Pla. in phedone ait Socrates. Non prius decere hoiem seipsum interficere: quam deus aliquam necessitatem imposuerit: qualem uobis inquit imposuit in patria. sed his posthabitis Catonis historiam perdicimus. Cato secutus partes pompeianas cum accepisset nuncium iterum in lybia duce Scipione pompeianos esse superatos oibus rebus bene constitutis liberis suis. L. Cæsari: qui tunc ei pro quæstor fuerat comendatis: & sine suspitione uultu: atque sermone: quo supiore tempore usus fuerat: cum dormitum iuisset ferro: quod secum portauerat: se traiecit: ne in manus Cæsaris deueniret: unde in scolis rhetorum talis declamatio proponebatur. Catoni longe melius fuisse mortem sibi consciscere: quam in manum Cæsaris peruenire. dicitur aut Cato quasi sapiens: & cautus. catum. n. sabini acutum dicunt. Et cata dicta accipienda sunt acute dicta (ut auctor est Varro) Porphyrio tamen catum exponit pro experto: & docto. & Pli. Cato a sapientia dictos intelligi uult sicut corculos. κατω uero apud græ. significat infra: unde Catonium dicimus pro inferno: Laberius. Tollet bona fide uos orcus nudas in Catonium: ad quem intellectum referendus est Ci. ex epistolis locus mendosus: tenebricosusque: quem duce PHILIPPO illo BEROALDO preceptore nostro undecunque doctissimo: & ad monstra. quæ in libris linguæ latinæ inueniuntur domanda ueluti altero Hercule ita emendari: & illustrari potest: in epist. ad Fabium gallum sic scriptum legitur. Vereor ne in Catone catoninos mi galle: tu emenda Vereor ne in catonium Cato nos mi galle. hoc intellectu. Timeo ne nos Cato trudat in catonium: & quasi precipitet ad orcum: fitque causa calamitatis: aspergitur autem sal facetosus ex nominis similitudine: tanquam a Catone fit Catonium. quæ blatterant comentatores portenta sunt: & meræ nugæ: hic enim solus sapit Beroaldus: & qui cum eo sentiunt. Laudanda, a magistro tanquam optime se gesserit in declamationibus: quas magistri laudabant: ut puerorum ingenia excitarent. Virtus. n. laudata crescit. hoc faciendum precipit Quin. Sudans. ob lætitiam: & gaudium: quod coeptis filio tuo strenue: & eleganter declamante. Lætitia. n. sudant hoies ubique fere: sed impensius in axillis (ut docet Alexander in ple.) In sano magistro. ualde sano: docto: prudenti: & in literis apprime erudito. In. n. hoc in loco auget. Sanus autem dicitur qui est sani consilii: & mentem het integram: ut apud Plau. in Amphit. Hæc sola sana restat mea familiarium. sic. n. nos primi (absit inuidia uerba) correximus cum prius farcã gestat ubique librorum legeretur: & nunc legatur: cui nostræ opinioni applaudet quicunque aurem musicam habebit: & improculcatam: alii insanum pro concitato: & aspero positum esse interpretatur: hoc enim & insanus significat. Oui. Insana quod equora possunt. Quæ pater adductis. adducebant. n. & conuocabant parentes amicos suos quando eorum filii aliquid erant recitaturi: ut nomen: & fama illis pararetur: ibantque ad magistros: qui certis diebus discipulos declamantes audiebant (ut docet Quintil.) unde dixit Iune. Occidit miseros crambe repetita magistros: quo uersu titubat Domitius. Expressit enim Iuuena. illud græcum adagium δις κραμβη θανατος quo significatur quod bis posita crambe mors: cuius meminit Suidas. quid sit crambe docet Pli. lib. xx.

Insepulti abuciebantur qui se occidebant

Historia cat. uticensis

Catus

Catonium

Loc' Ciceronis tenebricosus

Sanus

CORN. ¶ Sæpe oculos memini tingebam paruus oliuo. Grãdia si nollem morituri uerba catonis. Sensus est tu autem quem ob desidiam & inertiam culpo: non potes tua carmina pueritia uenia refugere oes quidem sapiæ pro ætatis ignorantiam puerilesludos proponimus tu uero iam potes & uitia morum corripere: & sapiam cognoscere: & uitæ meliorem uiam indagare: & enumerat quæ puer fecit ne in scholã ideo merito inquit leptitudinem accersebam ne catonis deliberatiuam recitarem: ut ne moriatur an non: aut quibus uerbis uti potuit quum se destinaret interficere: oculi aut oleo tacti percutiebantur ad tempus & tamen tormentum cum silentio sustinuit, ut turbatis oculis ad scholã non

Cato

Oculus

net:q̃si diuisus sensus supiorib⁹ ẽ:sed eo rñdet a pueritia nos auersum ab eruditione aium hr̃e:poetico aũt more finxit hũc sensum:merito mihi accersebã lepitudinẽ.id.n.erat mihi potissimũ talis ludere: & mõ cuiusc̃unq; sit nõe:& in collum orcæ nuces iactare:& turbines flagellare:& hinc dicit quibus modis puerilia uitabat.¶ Discere ab insano multum laudanda magistro.i.nimis sane:& est illud Verg.Insanam uatẽ per ualde sanam. aut certe : insano qui discipulorũ suorũ carmina laudabat quã aliorum iudicio debuerant cõprobari.¶ Quæ pater adductus sudans audiret amicis:pater sudans.i.solicitus ipe filii recitantis.

¶Sæpe oculos:occurrit excusatione desidiosi pbans:illũ per ætatem nõ peccare:q̃ uirtutibus nõ inuigilet: sed p desidiam potius & negligẽtiam:qd dicit sibi euenisse dũ puer esset.Sensus ergo est.Ne se ad rhetores cõferret sæpe cõsueuisse oculos oleo linire:ut uitio oculorũ laborare uideret.¶ Tingebã:ungebã. Grandia si nollẽ.i.si rhetoricẽ dicere nollẽ ex cuius pceptione discebãt declamare.Nã in scholis rhetorũ talis declamatio pponebat.Catone lõge melius fuisse mortẽ sibi cõsciscere:q̃ in manũ Cæsaris puenire.Nã cũ in lybia duce Scipõe partes Põpeianæ a Cæsare supatæ deletæq; eẽnt Cato q tũc uticæ cũ pte exercit⁹ se cõtinebat accepto cladis nũcio:oĩbus rebus diligẽtissime cõstitutis:liberis suis.L.Cæsari.q tũc ei p q̃store fuerãt cõmẽdati:& sine suspitiõe:uultu atq; sermõe:quo supiore tpe usus fuerat:cũ dormitũ isset:ferrũ intro clã in cubiculũ tulit:atq; ita se traiecit.Quẽ postea uticẽses sepulchro splẽdide mãdauerũt:uñ sibi post mortẽ uticẽsis cognomẽ adinuenit:de hoc multa Plu.Cæsar:siue alius p eo in cõmẽtariis.Apianus.Lucanus.¶ Grãdia uerba:q̃ erãt de nece Catonis uiri.tã grauis & seueri:q aũt hoc ad librũ Platonis referas:quẽ ante necẽ:ut scribit Apianus legit:nõ placet.Quid.n.de puerorũ exercitatione ea cõferebant:sed ad declamationes:qbus ingenia adolescẽtiũ exercebantur.¶ Catonis morituri quẽ suadebant mori debere.Hæc.n.erat ratio suasiõis in declamatione.¶ Discere ab insano multũ laudãdo magistro.Ordo est.Si nollẽ discere uerba grãdia morituri Catonis multũ laudanda ab insano magistro.¶ Laudãda magr̃o.n.discipulorũ declamatiões laudabãt: ut eorũ ingenia excitarent.¶ Insano:ualde docto:nam in particula mõ actiua est. ¶ Quæ pr̃ adductis:nã patres gaudio affecti amicos domũ ducebãt:ut filios declamãtes audirent Iuue.Quantum uis stipulare:& protinus accipe quod do.Vt totiens illum pater audiat.¶ Sudans:præ lætitia. IO.BRI. Catonis mors

¶Sæpe oculos me.si quoq; dum puer erat utilibus salubribusq; cõtẽptis uoluptuosa & delectabilia quęsisse scribit.Verũ tacite annuit se tũc uenia dignũ fuisse.utpote q rerũ ignoratiõe uitio ætatis deliq̃rit. Sed cũ ipse tã sæpe admonitus sit:ad eãq; rerũ cognitionẽ deuenerit:ut optime uitium possit a uirtute discernere: eũ uenia dignũ nõ esse significat.¶ Oliuo:oleũ oculis infusum quãdam lippitudinẽ repñsentat:quã in filiis:dũ parẽtes metuunt eos a lectione auertunt.Grãdia uerba morituri Catonis.Cato qui uticensis cognomen:qa se utice interemit:adeptus est pfligatis iterũ in lybia:Pompeianis desperatis ptibus mori decreuit. Longa itaq; oratione de aiorũ imortalitate ad amicos habita:lectoq; de eodẽ Platonis libro:gladio se transfodit. In eius postea laudem Cicero librũ scripsit:Cæsar duos cõtra in calũniam eius composuit:anticatiõesq; appellauit:ut cũ alii plures:tũ Apianus secũdo bellorũ ciuilium libro scribit:insano magr̃o ualde sano ac docto:in.n.ppositio interdum auget:ut Virg. Turnus ut infractos aduerso marte latinos. ¶ Quæ pr̃ adductis sudans audiret amicis.Solebãt parentes:ut nomẽ filius cõpararent ad eos cũ aliqd recitatur eẽnt audiendos amicos cõuocare.Sudãs aũt incertum est an sermonis magnitudine solicitus:an metuens ne filius male recitet:an ob lætitiam oppositæ recitantis:an forsitan ob laborem in amicis conuocandis. BART. FON.

Iure etenim id summum qd dexter senio ferret
Scire erat in uoto damnosa canicula. quantum
Raderet angustæ collo non fallier orcæ
Neu quis callidior buxum torquere flagello
Haud tibi.inexptũ est curuos deprẽdere mores

¶Iure.propter ætatẽ puerilẽ:q̃ ludicra sibi uẽdicat.¶ Id summũ.Hoc pcipuũ:potissimũ:& principale uotũ.¶ Dexter senio.Senio pũctus ẽ in talis semp lucrosus:nec obstat Suet.i Augusto: qñ qdem ex uetustis exẽplarib⁹ illius uerba deprauata eẽ:& luxata appareãt.nã sic legẽdũ ẽ.Talis iactatis:ut qsq; canẽ miserat in singulos talos singulos denarios cõferebat i mediũ:quos tollebat uniuersos:q uenerẽ iecerat:aut senionem:cui lectiõi suffragant oẽs:apud quos senionis mẽtio repit:semp.n.dexter:& fœlix dr̃.Videt aũt senio dici a numero senatio : existimãt nõnulli senionẽ significare quaternariũ:q.s.q iecerat duos seniones ille q̃tuor nũmos lucrabat.Cous iactus idẽ est q senio:& chius idẽ:q & canis.Alii tñ pauci(ut auctor est Iul.Pollux)canẽ p monade accipiũt.Chiũ uero p chiliade:q numerus cani sit aduersus.ferret.tribueret:apportaret.¶ Dãnosa canicu.dãnũ:& dispẽdium afferẽs.Propter Semp dãnosi subsiluere canes.Ouid.Dãnosi facito stent tibi sæpe canes de uenere:& cane:q sunt in talis hæc scribit digna annotatu Aristo.in.ii.de aialibus.Quæ ueneres uocant intus aduersæ sibi positæ sunt:q̃ canes foris:q̃ antenæ supra hñr situs talorũ oium talis est.Idem li.ii.de cœlo & mũdo.Myrias inqt Astragalos:chios iacere difficile est:sed unũ:aut duo facile.¶ Raderet. diminueret.¶ Nõ fallier.nõ falli:nõ decipi ab aliis acutiorib⁹:& solertioribus pueris:quorũ peculiaris mos ẽ talis decipe: ut dicebat Lysander.Plut.de Lysandro loquẽs εξεƒετουσ μενπαιδασ τοισ αστραγαλοισ δ'ειν εξαπαταν τουσ δ'ανδρασ ορκοισ.Angustæ orcæ.Orca aleatoriũ uasculũ:quo cõiecti agitatiq; tali emittunt in tabulã aleatoriam ad euitãdas aleatorũ in posturas:de qua ait eleganter Pomponius.Iterũ dũ contẽplor orcam taxillos pdidi.hanc græco uocabulo:& latinis usitatissimo πυργον appellãt.Orat.Mitteret in pyrgũ tallos.Sidonius.Quo uelut classico ad pyrgũ uocabat aleatores.ab epigr.dicit turricula ex græce dictionis imitatiõe:in quo significatu:dicãt alii quicqd uelint.hoc Persianũ accipimus.possumus & p orcam ludũ nucum interptari:quo maxima pueri delectatiõe capiunt:nã in terram uasculũ quoddã defigebãt:in qd medio eri distantes interuallo pueri nuces iaciebãt:unde Oui.de nuce.Vas quo sæpe cauũ spatio distante locatur in quo missa leui nux cadit una manu.¶ Callidior.astutior.& bene dixit callidior : nam calliditas est quædã prudẽtiæ pars:quæ ita uersatur in paruis:ut prudentia in magnis.auctor Arist.¶ Torquere buxum. Buxus arbor in topinario opere commendabilis:frequens in Cythoro monte Paphlagonię(ut Pli.& Soli.scribũt) hinc buxiferum eum Catullus appellauit.Pli.Buxus Pyreneis a cythoro monte plurima.Idem ostendit Ver. Buxi est & magna copia in corsica auct.Diod.ex hoc fiebant tibyæ multi foratiles:& pectines dente multifido ad capillos explicandos:unde cithoriacus pectẽ dr̃ ab Oui.q̃si buxeus illo uersu:Sępe cythoriaco deducit IO.BAP. PLAV. Senio Canis Orca Pyrgus Calliditas Buxus

pectine crines:ubi cæteri cytheriaco legũt:& ꝓuenerio interp̃tantur:sed nr̃a lectio lepidior ẽ:& magis uera.
τροχον Fiebat & ex buxo quædã machina:quã græci τροχον appellãt:quo uocabulo utitur Apollinaris.latini tur
binem:quẽ pueri ludentes in orbẽ agitare cõsueuerũt.Tibul.li.i.Nãq; agor ut p plana citus sola uerbere tur
bo:Quem celer assueta uersat ab arte puer.Plau.in pseud.Turbo non æque citus est.Huius sui binis imagi
nem rep̃sentat Maro his:Ceu quodã torto uolitans sub uerbere turbo:Quem pueri magno in gyro uacua
atria circũ Intenti ludo exercẽt:ille actus habena Curuatis fertur spacijs:stupet inscia turba:Impubesq; ma
nus mirata uolubile buxum Dant aios plagæ.In alia significatiõe Iul.Pollux.Buxum hoc est pyxion tabellã
esse ait:qua utũtur grãmarici cuius uocis apud Aristophanẽ fit mentio.& Herodotus deltion appellat:idip-
sum Aelianus:& Eustathius:qui tabellas uocari pyxia hoc est buxulos tradit: qm̃ ueteres inquit elemẽta in
buxo deformabãt.Buxi aũt quãta sit firmitas Theophrastus:& Pli.docent.¶ Haud tibi inexptum.nulla ex
cusatiõe dignum demonstrat desidem:cũ tanti sit ingenii:ut rectos a curuis moribus distinguere nõ ignoret:
& ea optime teneat:quæ in scholis philosophoꝝ disputari cõsueuerunt.¶ Inexpertum.incognitũ.¶ Depre-
hendere.cognoscere.¶ Curuos mores.malos:& peruersos.i.uitia.adiecit curuos:qm̃ mos est medium uocabu
Mos lum:unde boni:& mali mores dicũtur.Plau.in trin.Morbus bonos inuasit mores:q dum ęgrotant intermor
Pœcilæ tui mores mali quasi herba irrigua succreuerũt.¶ Sapiens porticus.Sapientes:& stoici phi:q in porticu ha-
Pyropœ- bitabãt.¶ Illita.depicta.fuit athenis porticus noiata pœcile ex uarietate picturæ:q̃ illic uisebaẽ: græci.n.
cilon ποικιλον uariũ dĩt:& ποικιλιαν uarietatẽ.hinc pyropœcilon uocatũr lapidẽ pũctis ignei colori uariega-
tũ:& sideropœcilon gẽmã:q ferro similis.& guttis uariãtibus.In hac aũt porticu Zeno phs discipulos doce-
Stoici unũ bat:unũ secta stoica nomẽ accœpit:& phi stoici nuncupati:q antea Zenonii ab ipso doctore appellabantur.
στοαν græ.dĩ porticus. Suid. στοα ἐν ἀθηναισ δ ιατριβη τον ομιρωνσ τοι κοι δε οι α παυτησ δ ια του
αμελ α λουντισ ανομα λι το πεισιανακτειοσ υστερων δε ζωγραφεισα ποικιλη εκληθη την στοαν ταυτης
Amphi- τοσ εφεσου α ποτει νομενην εισ το ιερον.hæc est illa porticus stoicoꝝ memoratissima:quã chrisippus di-
ctyo ctus est fulcire:quã pinxit Polignotus gratuito:cũ partẽ eius Mycon mercede pingeret:unde maior fuit po-
lignoti auctoritas.Siquidẽ Amphictyones:quod est publicũ græciæ concilium (ut Ci.& Pli.scribunt) hospi-
tia ei gratuita statuere.de hac porticu cuius fit mẽtio apud Pli.li.xxxv.intelligit Persius.Illic.n.erat depicta
pugna marathonia:q̃ duce Milciade pugnata est aduersus Xersen persaꝝ.& medoꝝ regẽ: cuius sic meminit
Aemelius probus.Milciadi talis honos tributus est in porticu:quæ pœcile uocatur:cum pugna depingeret ẽẽ
marathonia:ut in decem prætorum numero prima eius imago poneretur.Illud scitu dignum per non percli-
tatos in marathone græcos iurare:quo utiẽ Demosthenes in oratione.περι στεφανου ου μα τουσ εν μαρα
θωνι προκινδυνευσαντασ:quod citat Quinti.in.ix.& in duodecimo.apud Lactantium.thebaidos inter-
pretem inueniuntur:& hæc uerba sed corrupta.
CORN. ¶IVRE etenim id sum.qd dex.se.ferret.Scire erat in uoto:hoc mihi inqt erat potissimum talis ludere.i.tes-
Talus seris & uim cuiusq; casus nosce dexterum senionem dicit ꝓpitiũ q in iactu taloꝝ spẽ boni afferret: aut senio
Canicula maior demissus:ut sena merito inqd flebã ista cũ semp laudarẽ.¶ Dãnosa canicula quãtum raderet.Canicu
Venus lam pro cane q in calculatoꝝ ex oi iactu taloꝝ qnq; detrahit excepta Venere in q̃ sola ꝓdest:canicula genus
Orca aleæ qd de numero quinq; subtrahat.¶ Angustæ collo nõ fallier orcæ:collo amphoræ ex discreti loco aut
Nux nuces mittere & manus nõ erret qui lusus ubiq; celebratur:& p̃stat quum extra collũ missas nuces colligat lu
Buxus do nucum circa collum ponitur:& q certo ictu iecit in eodem collo usq; extitit:orca est amphoræ species.
¶ Neu quis callidior buxũ torquere flagello buxo.i.turbine buxeo ludere potior flagello:ut Ver.dant aios
plagæ.¶ Haud tibi inexpertum curuos dep̃hendere mores:aut interrogatiue:aut pronunciatiue legendum
dicẽs.nõ illi esse incognitum turpes & prauos & peccantes mores:quos appellauit corripere:ergo ne ue uidi
sti dexteram litteræ pithagoricæ:an magis pronunciauit:certe degustasti prophetiam.
IOAN. ¶IVRE & enim summũ.i.id p̃cipuũ & potissimũ erat in uoto & desiderio meo. ¶ Iure.q.d.legitima quidem
BRI. rõne ludos sectabat pueri & cũ puer essem:ut nõ sim accusandus cum ætati imbecillæ obsequereẽ.¶ Dexter
Thessera senio.apud antiquos ludus erat.Talloꝝ & Thessalaꝝ.Thessera quatuor lateꝝ erat.Talus sex in qbus pũ
Talus cta erãt denoiata:alia a diis:alia ab Heroib⁹:alia a claris hoib⁹:aut a meretricib⁹:nõ nulla uero a qbusdã
nõc in laudẽ:nõc in uitupatione accidẽtibus nomẽ accipiebãt:& ut Pollux feri.Punctũ fuit:qd octo significa
Stesicot⁹ bat:idq; stesichoꝝ dicebaẽ:qm̃ stesichori sepulchꝝ:qd erat in Hiemera urbe Siciliæ:octo angulo fuit. Erat
Euripidũ & aliud pũctũ: qd Euripidium dixerũt:q quadraginta significaret:qm̃ uiẽ Euripides unus fuisse quadraginta
Cubus præfectoꝝ post triginta tyrãnos athenis eiectos.¶ Thesseras p̃terea cubos dici græce scribunt:& Gelius ex
Astraga- Varronis snia:& Macrobius:qd Festus quoq; affirmat:Astragalos uero latine talos uocari. Iulius tñ pol-
lus lux diligẽtissimus apud græcos scriptor oñdit Astragalũ Thessatã esse:eũ ait duo latera esse in Astragalo:
Senio hoc est duo pũcta:& quinq; quæ in hoc:ut scribit nõ sunt:ut in cubis.Thessarum aũt talo inferiorẽ ẽẽ decla
Venus rat Martialis.Nõ mea magnanimo depugnat Thessara talo.Et alibi.Non sum taloꝝ numero par Tessata:
ut oino Astragalus Thessara latine dici debeat:nõ Talus.Dexter senio propitius & utilis. Nam in talis se-
Canis nio & Venus lucrũ afferebant.Canis uero damnum & iacturam:unde Tranquil.in Augusto talis iactatis: ut
quisq; canem aut senionem miserat in singulos Talos singulos denarios:conferebat in medium:quos tolle
bat uniuersos qui Venerem iecerat:Horatius.¶ Quæ damnosa Venus:quem præceps alea nudat. Dãnosa
canicula quæ iacturã afferebat.Propertius.Semper damnosi subsiluere canes.¶ Raderet:auferret.¶ Augu
stæ orcæ:in quã humi defixã pueri nuces iaciebãt.Orca:genus uasis terrei.¶ Buxum: hoc est turbinẽ ex bu-
xo:quo ludo pueri exercenẽ:Tibullus.Nãq; agor ut p plana citus sola uerbere turbo.Quẽ celer assueta uer
Orca sat ab arte puer.Verg.Ceu quondã torto uolitãs sub uerbere turbo.Quẽ pueri magno in gyro uacua atria
Tutba circum.Intenti ludo exercent.Est.n.turbo in modum pilæ ligneæ:qui ab augusto incipiẽs sursum uersus in
latitudinẽ migrat:unde forma turbinata nominatur Diciẽ aũt & hæc buxus & buxũ.Ver.Tympana uos bu-
Buxus & xusq; uocant berecynthia matris ideæ & alibi.Et torno rasilæ buxum Flagello: crebra enim scuticæ per-
Buxum cussione in gyrum uertitur.¶ Haud tibi inexpertum:indignatur in desidem:dicens illum excusari non posse
quando iam ea sit ætate:ut cognoscat quæ mala sint:& ea omnia quæ a philosophis disputẽtur.¶ In exper-
tum:incognitum.¶ Depræhendere cognoscere curuos mores:uitia.Persius alibi.Apposita in tortos exten-
dit regula mores:contra rectos mores dicimus:idest uirtutem.

¶ Iure enim: merito iure ait ꝑpter ætatē puerilem: quā ludicra magis q̄ grauia uirilia ꝗ delectāt. ¶ Dexteri BAR.
senio & dānosa canicula in tali senio puncta sex. Canis uero unicū pūctum cōtinet: senioris autē iactus pue FON.
rilis. Canis dānosus erat. Propert. ¶ Semper dānosi subsiluere canes. ¶ Angustæ orcæ: orca uas est fictile la
to alno: angusto ore ac fundo: longiori collo: inq̄ iter ludētes pueros q nucē iniecisset uictor erat. Ab ea ora
cula diminutiuū deducit. Cato de re rustica. Cyminū: feniculū: rutā mentem in orculā condito. Ex ea quoꝗ
nōnulli urceū atꝗ inde p diminutionē urceolū dici uolūt. ¶ Buxum torquere. Turbinem ex buxo in oui simi
tudinem toruatam dicit de quo Tibullus. Nāꝗ agor ut per plana citus sola uerbere turbo quē celer assue
ta uersat ab arte puer. ¶ Haud tibi inexptum: bonaꝝ artium ad uirtutem ducentium es ignarus: quibus ner
bis ostendit: nisi desidiam euitaris maiorem reprehensionem meriti: q̄ si literarum & doctrinæ ignarus esset.
Curuos mores: prauos atꝗ distortos quæ enim recta sunt bona & utilia iudicantur.

Quæꝗ docet sapiens braccatis illita medis
Porticus insomnis quibus indentosa iuuentus
Inuigilat siliquis & grandi pasta polenta

¶ Bracchatis medis. Medi ꝑpli sunt i Asia a Me IO. BAP.
do Medeæ filio (ut scri. Iustinus i. xlii.) quoꝝ li PLAV.
gua ipura ē: & corrupta uñ quotiēsꝗ qs ꝑperā Mœdi
loquit in aliqua lingua græci. μοιδιζειν dicunt:
Media teste Pli. includit regna partoꝝ cuiꝰ re
gionis metropolis sunt Ecbatana: & Media re Braccæ
gni caput: qua regia parthi utunt: ibiꝗ æstatem
agunt (ut Stra. & Xenophon tradiderūt) Braccatos aūt appellat: qa braccis utebātur hinc auctor carminis
obsceni Mœdis laxior indicis ue braccis. qd aūt sint braccæ docet Diodo. in. vi. scribens Galatas anaxari
das braccas uocare. his uerbis. εσθησι δὲ χρωνται καταπληκτικαῖς χιτωνας μεν βαπτους χρωμα
σι παντοδαποις διηνθισμένους και αναξυρίδας εκεινοι βρακας προσαγορευουσι. i. uestibus autē utū
tur mirabilibus: tunicas quidā tingunt coloribꝰ uariis floridas: & anaxaridas illi braccas appellāt. usi sunt
& alii ꝑpli braccis: ut Ouid. Hygi. & Mella: cæteriꝗ ostendūt. Hier. aūt ad Fabiolam de ueste sacerdotali: Periscelis
& Amb. in. i. de offi. Braccas appellant fœminalia qbus pudibūda uelant. græ. περισκελη nocatur hebrai
ce Maschinasse: q̄uis Orat. pro ornatu fœmineo acceperit periscelida illo uersu. Sæpe periscelidam raptā
sibi flentis. ubi dicit Porphyrio ornamēta esse pedum circa crura περι. enim circum το σκελος crus ex quo
et ꝗ interpretis instrumēti ueteris apparet: q periscelidas pro ornamētis brachioꝝ siue manuū iterpretatus
est. ¶ Insomnis. uigilans. Nā hostes disciplinaꝝ (ut dictū est a Platone: & a Plutar. repetitū) sunt somni: & la
bores. ¶ Indetonsa. more antiquoꝝ ro. qui capillos nutriebant: ut innuunt Ora. Ver. Ouid. & Iuue. Catonem
intonsum: intonsam iuuētā. auos intonsos: & capillatum cōsulē appellantes. Varro in re rusti. Olim tōsores
nō fuisse significant antiquoꝝ statuæ: ꝗ pleræꝗ habēt capillū: & barbā. ¶ Siliquis: & grandi pas. uictū phi
cum: parcū: & tenuiculū describit: quo utebantur phicis disciplinis incūbētes: & maxie stoici: pithagoriciꝗ:
ut mentē ad sublimiora indagāda haberēt agiliorē: Copia. n. ciboꝝ: & potuū (ut refert Seneca.) Subtilitas
impedit & (ut ait Hiero. nō est eiusdē hois uina degustare: ac ꝓphetas intelligere. Legamus antiquoꝝ libros
Dicearchi: Xenophōtis: Iosephi: Euboli: reliquorūꝗ oium: q historiā scribūt: & nil aliud reperiemus q̄ uili Socrates
bus cibis & his mediocriter ueteres illos ob studiū uictitasse: crapulā quoꝗ: atꝗ delitias ueluti cōtemplatio tēperatissi
num impedimēta penitus euitasse. Ipsæ. n. deliciæ mentem humi deiciunt: atꝗ eā corporeis nexibus retenta mus
ne in apicē contemplationis eleuetur impediunt. Hinc Socrates tēperatissimus extitit: & unica refectione se
rotina cōtentabat sciens paucis: minimisꝗ rebus naturā cōtētari: nihilꝗ uiro congruentius arbitrās sobrie
tate: qua corporis ac mentis prosperitas robotat. unde salubriter ꝑcipit Boetius ut pueris literas operam
dantibus cibarioꝝ mediocris sit facultas. Potus aūt sit tenuis eiusꝗ pcitas. siliqs ergo expone leguminibꝰ.
& cibo uiliori. Iuue. Sed laudē siliquas occultus geneo. capitur. n. siliqua pro folliculo leguminis. Ver. Siliq̄
quassante legumē: est & arbor. quā iones ceraunia uocāt: auctor Pli. in. xiii: apud quē in. xviii. Siliquam ꝓ ea Siliqua
herba accipio: quā Theophrast. dolichon appellat. inter eas q̄ arboribus: & spinis quoꝗ circūuolnūt sese.
Verba Pli. hæc sunt. Siliqua ēt dira herēdo. sic. n. legēdū est nō aūt ferendis (ut hñt codices fere oēs) Grandi
pol. polēta: qua ꝑsæ auctore Theop. uescebant. cibus fuit antiqtus græciç peculiaris: & (ut ait Pli. in. xviii.) Polenta
ut polēta tam ignota Italiæ fuisse q̄ plus græciç. pluribus fit modis (ut idē docet) πατιρα: & αλφιτα dr̄ a græ.
Turpiliū citat Marcel. in athera. a polenta polentatū crepitū dixit Plau. Oui. genere neu. polenta dixit illo
uersu. Dulce dedit testa qd coxerat ante polenta. Polētatū uero gñs est poculi apud Lāpridiū in Helioga.
his Masticatū: & polētatū: & oia hæc: q nunc luxuria retinet primus inuenit.
¶ Quæꝗ docet sapiens braccatis illita medis, Porticus: porticū atheniensiū dicit: in qua picta erat pugna CORN.
Atheniēsiūq cū Persis ad oppugnādā græciā uenerunt gesta apud marothonios cāpos: quā porticū sapien Porticus
tē dixit qm̄ sapiētes in ea philosophant: ex qua ēt stoici dicti sunt. græce. n. porticus stoa dicitur quā ēt pisio Marotho
natū uocant. ¶ Insomnis qbus indetonsa iuuentus: nosci ēt & illa præcepta qbus inuigilet iuuentus. intonsa nios cāpi
i. phi qui non tondebantur. ¶ Siliquis & grandi pasta polenta: & naturalibus cibis uiuere contenta. i. legumi Siliqua
nibus & farre: uel uictu facili esuriem suam implens: aut ideo ꝗ philosophi carne non utantur dicentes aias Polenta
animalibus dari: ut Ouidius. Heu q̄tum scelus est in uiscere uiscera condi congestoꝗ auidum pinguescere Far
corpore corpus: alteriusꝗ animam animantis uiuere læto.
¶ Quæꝗ docet sapiēs: porticus. i. phi stoici: q a stoa. i. porticu sunt appellati. Nam athenis porticus erat i q̄
pysianactia uocabat. refert uaria & multæ sciētiæ pictura Polygnoti thasii in qua cū diuersis tēporibus iam IO. BRI.
mille quadringēti triginta ciues iterfecti fuissent. Voluit Zeno locū illū stabilē atꝗ inuiolabilē reddere. Qui Stoici
re cœpit in illa dictiōe: ad quē eo audiendū discipuli cōfluētes q antea Zenonii dicebant: postea ab ipa por
ticu stoici sunt uocati. Hæc laertius. ¶ Braccatis: braccas scribit. Dio. uestes eē: quas galli ad terrorē intōsas
& uarii coloris ferūt. easdē græci eodē auctore Anaxiridas uocāt Diodoro ad stipulat Cornelius tacitus ita Braccæ
scribēs. An cecina uelut relicta post alpes seuitia ac licētia modesto agmine per Italiā incessit. Ornatū ipsius Anaxiri
mūicipia & coloniæ i superbiā trahebāt & uersicolori sagulo: braccas: barbaꝝ tegmen indutus rogatos al des
loqret. Braccas itē uestes eē docet. Sue. i Cæsare cū ait: Gallos Cæsar i triūphū ducit. idē i curia Galli brac
cas deposuerūt: latū clauū sumpserūt. ¶ Illita pi. nā in ea porticu picta erat pugna atheniēsiū quā cōmiserāt
Duce Xerse cū persis dicente Pli. Pinxit. Polygnotus: & athenis porticū: q̄ poetilæ uocat gratuito cū pr̄ eius

Mycon mercede pingeret. ¶ Paneus quoq; frater Phidiæ etiam prelium atheniensium aduersus Persas apud Marathonem factum pinxit. Adeo iam colorum usus increbuerat: adeo ars perfecta erat: ut in eo prelio Iconicos duces pinxisse tradatur atheniensium: Milciadem Callimachum, Cynegyrum. Barbarorum. Darium. Thyssaphernem. ¶ **Medi** Medis: medorum talis est situs: nam habent Parthos & Caspos ab ortu: a Meridie Sithacenem Susianem & Persida. ob occasu Adiabenem. a septentrione Armeniam. Dicti autem Medi a medio filio Medeæ: qui ut scribit Diodorus ibi regnauit. ¶ Indetonsæ **Siliqua** idest non tonsa more Veterum. Vergilius. Ora puer prima signans intonsa iuuenta. ¶ Siliqs. Siliqua species est arboris quam ut scri. Pli. nascitur in syria: ioniaq; & circa Gnidum atq; in Rhodo semper comantibus foliis. flore candido: cum uehementia odoris: ea a ionibus ceraunia uocatur: Trunco fertilis: sed pomo siliquæ. Ob id quidam ægyptiam ficum dixerunt errore manifesto cum in ægypto autore Pli. non nascitur. Hic uero Poeta siliquas posuit pro leguminibus. Eæ enim generaliter significant tegumenta & foliculos leguminum & cæterarum frugum. Vnde Plinius Piperis siliquas appellat. Vergil. in Geor. Grandior ut fætus siliquis fallacibus esset. Et quamuis igni exiguo properata maderet. Hoc autem dixit ex Pythagoræ sententia qui cum sentiret animos hominum post mortem migrare in noua corpora uel hominum uel brutorum: a carnibus abstinendum esse sua sit ne scilicet edendo in animos humanos sæuirent: sed ortensibus tantum uescendum dicebat: unde Iuue. Viue bidentis amans & culti uillicus orti. Vnde epulum possis centum dare pytagoreis: & inde alibi. Vel quo non fugeret: si nunc hæc monstra uideret: Pythagoras cunctis animalibus abstinuit qui tanquam homine: & uentri indulsit non omne legumen. Crandi: abundanti. ¶ **Polenta** Polenta: pluribus modis fieri polentam docet sic Pli. græci perfusum aqua ordeum siccant nocte una ac postero die frigunt: deinde molis frangunt. Sunt qui uehementius tostum rursum exigua aqua aspergant: siccentq; prius quam molant: alii uero uirentibus spicis decussum ordeum recens purgant: madidumq; in pila tundunt: at in cordibus eluunt: ac siccatum sole rursus tendunt & purgatum molunt. Quocunq; autem genere præparatio uicenis ordei libris terna seminis lini & coriandri selibras: salisq; acetabulo torrentes ante omnia miscent in mola Qui diutius uolunt seruare cum polline ac furfuribus suis condunt nouis fictilibus, Italia sine perfusione tostum subtilem formam molit iisdem additis etiam Milio.

BAR. FON. ¶ Quæq; docet sapiens braccatis illita medis porticus. Et plane philosophyæ rectæq; uiuendi præcepta cognosti: qualia stoici docent. Athenis uero porticus stoa fuit aqua & stoici. quoniam in ea conuenire differereq; solebant sunt appellati. Hæc quondam pesianactia dicebatur ex uaria & multæ scientiæ picture polignoti teste laertio in Zenone in hoc porticu Darii Xersisq; pugnæ Medorumq; regis & in græciam transitus: & salaminium illud male prælium: & turpis: deinde fuga depicta erant: Braccatis medis: braccas fœmoralia non esse Galleotus martius recte sentit. Hero. de persis lib. v. Et genus pugnandi: eorum huiuscemodi est Breues arcus: ac breuia spicula: longas braccas. longasq; in capitibus cristas: unde faciles captu sunt gerentes in pugnam erunt Dio quoq; ubi de gallatis phrygiæ nationibus loquitur sexto uolumine: ita scribit. Vestes ad terrorem intonsas ac coloris uarii ferunt: quas illi uocant braccas: uerum ut de longitudine uestium illi assenserim ita expellibus tantum fieri iure negauerim. Nam & si in ponticis locis mala frigora hirsutis bracchis arceri scribit Ouidius: non tamen ex pellibus eas fieri dicit: sed longioris uilli uestes intelligit: ut paulo antea ex Diodori uerbis præceptimus qui intonsas braccas ad terrorem galatas ferre scribit Præterea in media dia Persia calidis regionibus in quibus brachis utuntur: ex pellibus eas fieri non est credendum. ¶ Siliquis, & grandi pasta polenta. Tenui facileq; uictu contenta. Pythagoricam autem uitam describit quæ cunctis animalibus abstinens leguminibus & oleribus uescebatur. Polenta uero ut lib. xuii. supra decimum scribit Plinius uicenis contusi ordei libris: ternisq; seminis lini & coriandri se libra salisq; acetabulo: milio interdum addito fit.

Et tibi quæ samios diduxit littera ramos
Surgentem dextro monstrauit limite calem
Stertis adhuc: laxumq; caput compage soluta
Oscitat hesternum dissutis undiq; malis:

IO. BAP. PLAV. ¶ Et tibi quæ. i. non ignoras uitiorum & uirtutis uiam: per similitudinem. y. literæ pytagoras demonstrauit. dicebat **Y. Pythagoræ** & humanæ uitæ cursum y literæ similem: quia unusquisq; hominum cum primum adolescentiæ limen attigerit: & in eum locum uenerit: ubi se uia scindit in ambas hæreat iutabundus: ac nesciat in quam partem potius inclinetur: si ducem nactus fuerit: qui dirigat ad meliora titubantem: hoc est si aut philosophiam didicerit: aut eloquentiam: aut aliquid honestæ artis: quo euadat ad bonam frugem: quod fieri sine labore maximo non potest: honestam ac copiosam uitam disputant pactum. Si uero doctorem frugalitatis non inuenerit: ad sinistram uiam: quæ meliorem speciem mentiatur incedere. i. desidiæ. luxuriæ: Inertiæq; se tradere: quæ suauia quidem uidentur ad tempus uera bona ignoranti. post autem amissa omni dignitate: ac re familiari in omnibus miseriis uicturum. auctor Lactan. li. vi. di. inst. de hac litera itellexit Capella in. i. his literam quoq; quam biuium mortalitatis asserere prudens samius existimauit in locum proximum sumit. **Diduco** Diduxit. seperauit. aperuit: hiulcauit. Pli. in. xi Gladiis diductam carnem nunquam coalescere scribit. Fulgen. in. i. Et labori fera boum colla iugales in uaccinam molliciem diduxerant callos: est. n. diducta & diuisa bicorni discrimine. ut testatur & Verg. Ecclesiastici scriptores duas istas uias cœli: & inferorum esse dixerunt: quod & copiose refert Hie. in epi. ad celant. **Samos** Samios ramos. i. pythagoreos. Pythagoras. n. samum patriam habuit (ut docet Apu. li. iii. flo.) Vnde samius ab Ouid. Censorino: cæteris nuncupatur. est autem samos in Ionia teste Mella: gratissima oli Iunonis pelasgidos sedes (ut scribit Dio.) quam. M. Var. & Lactan. scribunt prius nominatam esse parthenia quod ibi. παρθενος. i. uirgo Iuno adoleuerit: ibi educata sit. ibi etiam Ioui nupserit. dicta samos. απο παρθενιας τις σαμου γυναικος ονομασθη. auctor Tarcus. Non ualde uino. (ut docet Stra.) fortunata est: in cæteris uero feracissima: unde laudantes non dubitant illud prouerbium accommodare: quod etiam fert galline lac (ut inquit Menander) ibiq; possis lactis gallinacei haustum reperire: quod in prohemio naturalis hist. Pli. usurpat. Refert Plu. (quod scitu dignum est.) adagium græcis in hunc ferme modum inoleuisse. Samio populo nullus adæq; literatus. ob hanc causam. quod in græcis prouerbiis utiq; reperitur. σαμιος οδ' ι μοσως πολυγραμματατος αριστοφανης εν βαβυλονιοις επι σχευπτοντοις εστιγμενος οι γαρ σαμιοι χατα των τεντιο υπο των τυραννων απανειτειανως αριστοτεχνις εν τι σαμιων πολιτεια. Tradit quoq; Plut. ab ateniensibus redactos in seruitutem samios cauterio qualeslibet inustos fuisse. Indeq; literis samiorum frontes cauteriatæ. fuerunt. Increbuit adagium. Populo samio nullus est literatior. de Pythagora Philost. Laertius. Aul. gellius ceteri satis multa. Stertis adhuc. cum sis tam grandis: & in ætate sapientiæ: & philosophorum præceptis ac commoda collocatus adhuc somniculosus es: & piger circa uirtutem: & bonas artes capessendas? Laxum. dissolutum aptum: soluta: & diuisa compagine: & capitis coniunctione. Compagines penitus nemo dicit inquit Seruius: quem

et rare. Ouid. Sene. Mālius. Pli. cæteri satis ostendunt. apertū aūt dixit caput somno Persius pp caluariæ su
turas: quas (ut Cor. Cels. in. viii. scribit) duæ a sūpiori capitis pte discernūt. Tertia ad aures per uerticē ic/ Error ser/
dens occipitium a summo capite diducit. Quarta ab eodem uertice per medium caput ad frontem procedit. uii
¶ Oscitat hesternum. securus: nihil metuens digerit concoquit uel euaporat: quod hesterna lucrim uentrem Oscitatio
tuburciabūdus immiseras. Oscitatio. n. languidi animi signum est: & segnis: & resoluti: & nihil prouidentis.
unde legimus apud. A. Gellium. quēdam notatum a censoribus: q intempestiue oscitaretur. Epicurus oscita
batur uoluptarius rebus indulgens. Ci. in. i. de na. deorum Vt conferam epicureum nostrum oscitantem. ex
quo obiter carmen in priapeis emacula: ubi sic legitur. Vt credas epicureos citari. ut fultus auctoritate Ci/
ce. scribe. Vt credas epicurum oscitari. ¶ Diffusis malis: pandiculatis: & discapedinatis maxillis: aperitur. n.
totum os in oscitatione: quæ cum fit toto corpore pandiculatio uocitatur. Est aliquid. Finis secundum phi/
losophos: cum quibus nunc loquor: duplex est: finis quo: & finis gratia cuius omnia fiunt. Ille enim est unus si Pādicula/
cut deus: uel beatitudo: qui appetitur ab omnibus sub una ratione in quātum est bonum: quo quis adepto tio
nihil ulterius desiderare queat. Finis uero quo est operatio: qua homines nituntur adipisci finem gratia cu/ Finis du/
ius (ut ipsi appellant) talis autem finis non est unus sicut nō est una operatio. nam ut inquit Boetius) Omnis plex
mortalium cura: quam multiplicium studiorum labor exercet: diuerso quidem calle procedit: sed ad unum
tamē beatitudinis finem nititur peruenire. unde dicit Pers. desidioso. Elegisti ne adhuc homo nihili aliquem
finem aliquod gūs unitæ: quo sis uicturus: ut ad ultimum finem peruenias: an uagus & fluctuans sine ratione
uiuis: & illud ratum habes: quod sola animi tui libido persuaserit? constituendum enim est quidnam esse ue/
limus: & in eo perseuerandum (ut inquit Seneca) Dirigis arcum animum. mentem tuam a sagittariis sumpta
translatio: qui signum quod græci σκοπον nominant: ad quod iacula dirigant: sibi constituunt: quod memo
rat & Hier. lib. i. contra pellagium: & præcipit Sene. Apud Oratores: quo omnis ductus oratorius tēdit sco/ Scopos
pos nuncupatur: ut docet Fortunaria. de scopo sagittariorum meminit Vege. in. ii. est & arcus in coelo p quo
antiqui dicebant arquus (ut docet. Pris.) hinc apparet ridiculam esse Nonii iter arcum & arquū differentiā.
An passim sequeris cor. in magnas miserias: & calamitates deuenire illos ostendit: qui nihil prouidentes. &
nihil de futuro cogitantes uitam suam nulla ratione consilioq; moderantur: per coruos aut aues uagas: in/
stabiles: & erraticas: similes uiros intellige: qui modo huc: modo illuc nullo habito rationis respectu decur/
runt: nec quid uelint: sibi proponunt. nec si pposuerint: perseuerant: nec tantum mutant: sed redeunt in diem
ad quod damnauerant: & in ea: quæ deseruerant: ac dānauerūt: reuoluuntur. p. malis coruos poni notissimū
est illud. Dat ueniam coruis uexat censura colūbas: cū quibus consuetudinem non esse habendam docet py/ Ostracis/
thagoricum inuolucrum a Plu. his uerbis declaratum. οιον μη γινεσθε μελανοπρων τον γεστιμ συνδιατρι/ mus
βειν μεταοσιν ανθρωποισ δια κεχοντιαν.

¶ Et tibi q̄ samios diduxit litera ramos: subaudi haud tibi inexpertum: & q̄ pythagoras samo insula ortus p̄ CORN.
cepit: qui literam ad modum uitæ humanæ figurauit: q̄ infantia uel initio monitione pædagogi & paterno
uictu secta est: & postq̄ in adolescentia uenerit diuidi: & in sinistra parte rami uelut uitiosa quæ deuexiori fa
cilē ad se præstat ascensum: & altera dextra in qua uirtutis opera celebrantur arduum ac difficilem limitē
pandens q̄ qui euaserint quieta sede excipiuntur: quas partes quisquis ab anno. xvi. obtinebat in his fuerat
staturus de qua similitudine dicebat pueritiam ad perniciem cito tendi ac peruenire ad fœlicitate per uirtu
tem tarde uenire literam y quam Samius Pythagoras inuenit instar humanæ uitæ quæ in dextra parte an/
gustior & ascensu commodata habens in summitate plantiē. In sinistra uero facilem ascensum sed nullum ca
cuminis retentaculum qua per uitia eundū eēt: & ideo eos pcipitari necesse est qui illuc ascendunt & perue/
niunt. altera in qua uirtutis opera celebrantur arduum & difficilem limitē quē qui euasissent experirent qe/
tissimas sedes: qua similitudine docebat per uitia ad perniciē cito tendi: per uirtutē ad fœlicitatem tarde ue
niri. ¶ Surgentem dextro monstrauit limite calem. arduū ac difficilē: sed gloriosum ac certū. Stertis adhuc:
cuius ætas apta insipiētiæ: & philosophis pceptis: stertis adhuc & crapula marcidus uix caput sustines iun/
ctutis maxillarū extensis in rictum: ut uehementer patefactis. ¶ Oscitat hesternum dilutis undiq; malis: cra/
pulam significat: significat & tenue animi ingenium: ut illud Vergi. Inflatum hesterno uenas.

¶ Et tibi quæ samios diduxit litora ramos. Pythagoras pe. y. literam quæ in duas partes diuiditur significa IO. BRI.
uit nobis duas esse propositas uias: quarū dextra ardua & angusta nos ad uirtutē inuitaret. Sinistra uero la/ Litera
ta & ampla uitiis pateret: Nam biuiū. y. lr̄æ ab angusto incipiens iuuētutis spēm pfert: quo tpe hoies incerti
sunt uitia ne. i. partē sinistram. an uirtutē. i. dextrā sequant. De qua lr̄a Verg. sic. Litera pytagoræ discrimine
secta bicorni Humanæ uitæ spēm pferre uidetur. Nā uirtutis dextrā petit: ardua callē. Difficilemq; aditum
primum spectantibus offert: eā lr̄am aliq Philostrati auctoritate uixi Palamedem inuenisse crediderunt: q
cum olim in contione Achiui. Philostratus scribit: forent: atq; ex consueto graues nominarent. Vlixes pala/
medem respiciens ait. Graues achiuis: ut testibus inuentionem sibi literæ uindicant. Cui Palamedes ergo sa
ne inquit literas non inuenit: sed ab auibus innuentas fateor. Nam is (ut tradit Cornelius Tacitus) tpibus
traianis sexdecim lr̄arum formas inuenit. Ad qđ Martialis respexit de grauibus loquens. Turbabis uersus:
nec litera tota uolabit. Vnam perdideris si palamedis auem: & Lucanus. Et turbata perit dispersis litera pe
nis. Sed y. literam Palamedem a quibus inuenisse: nec Philostratus nec cornelius tradūt. Ergo uero a Simo/
nide melico. y. literam inuentam credidero. Nam ut Plinius scribit quatuor literas inuenit Simonides ypsi
lon: zita: Capa: Omega: ad quod tradit Corne præcipuum Simonidem post palamedē cæteras reperisset. Et
tibi. quæ samios diduxit litera ramos. Ordo est & litera quæ diduxit samis ramos monstrauit tibi callē sur/
gentem dextro limite. ¶ Samios. i. pythagoræ. qui auctore Trogo Pompeio Sami demarato locuplete ne/
gociatore patre natus est uir omni doctrinarum genere excellentimus. mortuus est Metaponti: quod oppi/
dum est quo tertia Italiæ regio finitur tanta olim admiratione. ut ex domo eius templum facerent eūq; pro
deo colerent. obiit aūt eo anno. ut scri. Euseb. quo Volsci coriolā perdiderūt. ¶ Seri is adhuc: cū ætate tam
grandi sis. nondum ad uirtutem excitaris. Laxumq; caput: dissolutū. ¶ Compage soluta. bene desidiosi hois
mores expressit dicimus compagem & compaginem a compingēdo. ¶ Oscitat: qđ heri bibit & commedit. cū
animi securitate ut negligens concoqt. Oscitationem ex animi ocio & securitate prouenit. oscitantes igitur Oscitatio
securi & nihil prudentes. Teren. Amato metu inter oscitantes opprimi.

BAR. FON. ¶Et tibiq; samios diduxit litera ramos. Non te fugit. n. quẽadmodũ pythagoras uirtutis: uiciorũq; uiam similitudine ypsilon literæ demonstrauit. Ea quidem a græcis ita pingitur, ut in duos ramos aliquanto dextram longior discindatur. Samios autem ramos pp pythagoram samium dixit: non q literæ huius inuento fuerit: sed quoniam hominis uitam in huius lræ formam primus diuiserit. Hois. n. primam ætatẽ incertã eẽ dicebat quippe q nec uiciis nec uirtutibus penitus inhæreret, postea biniũ ypsilon literæ a prima adolescentia incipere, quo tpe hoies dextrã aut sinistram uiã cũ quadam electione capescerent. Huius uero literæ formam palamedes qui ad Troiam pugnauit gruum uolatu assumpsit ut scribit philostratus uolumine quarto qd & Claudianus oñdit: Pendula ceu paruis moturæ bella colonis Thracia cũ tepido pmutant strimõa nilo. Ordinibus uariis per nubila texẽ alis. Litera: pennarũq; notis iscribitur aer. ¶ Laxũq; caput cõpage soluta. ¶ Apertũ somno caput pp Caluariæ futuras dixit, quæ: ut Celsus. viii. scribit, duæ sup aures tpa a superiore capitis parte discernũt. Tertia ad aures per uerticẽ tendens occipitiũ a sũmo capite deducit. Quarta ab eodẽ uertice per mediũ caput ad frontem procedit. ¶ Oscitat hesternũ: oscitando euaporat qd ea comedisti. Oscitare aũt est os totũ adaperire, qd interdũ excitatis a somno euenit, interdũ & desidia quadam fit, unde & oscitatio: & obscedo deducitur. A. Gelius li. iiii. Sed cũ ille deierasset inuictissimũ sese & repugnantem oscitatione uictum teneri quæ eo uicio quod oscedo appellatur: tum notæ iam destinatæ exemptus est. Dissutis undiq; malis. Hoc oscitantib⁹ propter futuras malarum accidit. Malæ. n. Celso auctore in summa parte singulas transuersas futuras habent. Amediusq; naribus aut superiorum dentium gingiuis per mediũ palatum una procedit: aliaq; transuersa idem palatum secant.

Est aliquid quo tendis: & in quo dirigis arcum
An passim sequeris coruos: testaq; lutoque:
Securus quo pes ferat atq; ex tempore uiuis?
Heleborũ frustra: cũ iam cutis ægra tumebit
Poscentes uideas: uenienti occurrite morbo
Et quid opus cratero magnos pmittere mõtes.
Disciteq; o miseri: & causas cognoscite rerum

IO. BAP. PLAV. ¶Testa. lapillo. quẽ græci mõ ceramon: modo ostracon appellãt. Vñ ostracismus qd testularũ exiliũ interptamur. Testarũ suffragiis mulctati fuisse pdunt. Themist. & cimõ. hoc significãs collabefactari testula dixit Emili⁹ pbus: qd & eiici urbe p signa testarũ dixit Hier. in Eusebii cronicis de theseo. Sic huic gñs ab usu nõ testarũ: sed frõdiũ Petalismus i sicilia uocabat auctor Dio. qd Iul. pollux. ẽt φυλλοφορειν ται appellat. dñr aũt hæc alegoricos: & notat morẽ puerorũ: q sine ulla pmeditatiõe aues plerũq; lapillis: & luto ita stulte insequunt: ut i foueas cadãt. Ora. si ueluti merulis intẽtus decidit anceps i puteũ: foueãq;. ¶ Ex tpe ui. sapiẽs dẽt pteritorũ reminisci: pñtia disponere: & futura puidere: ne illud dicat nõ putarã. hic uero ut pote desidiosus: piger: & uecors qd eẽ futurũ nulla cura pmebat: sed ex tpe uiuebat. i. ut tpa se illi offerebãt. hi ẽt in diẽ uiuere dicunt: qd ẽ barbarorũ (ut inqt Tul. in. ii. de orat.) & nihil aliud significat q nihil cogitare de crastino: & (ut inqt Orat.) qd sit futurum cras noli inqrere: sicut olim Iudæi dictitabãt Edamus: & bibamus: cras. n. moriemur. Hiero. Deus uentrẽ: & de die in diẽ uiuit: qua elocutiõe utit & Tul. in phil. ¶ Hellebo. frn. admonet poeta bonis artib⁹ eẽ incũbendũ: uitiisq; pullulascẽtibus: & radices iacere: & emittere incipiẽtibus eẽ resistẽdũ: anteq uetustate mẽtibus nr̃is inherescẽtia uires adeo ualidiores sumãt: ut postea diuelli nõ possint: sicut morbi i corporib⁹ inueterati uenenis: boniſq; medicaminibus ægre: & difficulter depellũtur nã (ut inqt Sene.) facile ẽ teneros adhuc aĩos cõponere: difficulter reciduntur uitia: q nobiscũ creuerũt. In quã sñiam est illud ab Ouidio dictũ. Principiis obsta sero medicina paratur dũ mala p longas cõualuere moras. Ci. in phil. Malũ nascẽs facile opprimit: inueteratũ fit plerũq; uestri⁹.

Helleborum ¶ Heleborũ. cuius potio apud priscos pncipalis hẽbat: & facia: quæ trahit aluũ: & bilẽ: pituitasq;: medet melãcolicis: isaniẽtib⁹: lymphaticis. Itẽ si exulcerata sint pcordia: uel iumeãt. aliisq; ppe i nũeris morbis. Claræ ẽ Erophili pconio: q heleborũ fortissimi ducis fortitudini æqbat. Concitatis. n. intus oibus ipm iprimis exit: duo eius sunt gña. Nigrũ qd purgat p inferna. Cãdidũ qd uomitiõe cãs morborũ extrahit. latine dr ueratrũ: de qb⁹ plura Gellius. & Pli. li. xxv. ubi tradit heleborũ nasci in oeta monte & optimo i eo eius loco circa pyrã. sic. n. legẽdũ est: nõ aũt epirũ (ut sentit Domit.) ignorãs Pli. hæc ex theophrasto mutuatũ eẽ: & pyrã appellatũ eẽ locũ i oeta. q ibi mortale corpus ei⁹ dei fit crematũ. ut refert Liui. li. vi. de bel. mac. ¶ Aegra c. tũ. i. cũ hydropisis morbo grauissimo laborabis: cui⁹ tres sũt spẽs: ut pdidit Cel. li. iii. de medicina: qd ab Auicẽna quoq; traditũ ẽ. nã mõ uẽtre uehemẽter intẽto creber intus ex motu spũs sonus. Nõ corpus ia: quale ẽ tumoribus aliter: aliterq; p totũ id oriẽtib⁹. Mõ intus in unũ aq cõtrahit: & moto corpore. Ita mouet: ut ipetus eius cõspici possit. Primũ tympanitẽ: Secũdũ leucophlegmaticõ: uł hyposarca. Tertiũ asciten. græ. uocãt.

Hydropisis tres species Cõis o'm ẽ humoris nimia habũdãtia. facilius i seruis q i liberis tollit: qa cũ desideret famẽ: sitim: mille alia tedia: longãq; patẽtiã: pmptius iis succurrit: q facile cogunt: q qbus inutilis libertas ẽ. Sed ne u qdẽ: q sub alio sunt: si ex toto sibi tẽperare nõ pñt ad salutẽ pducunt. Iõq; non ignobilis medicus Chrysippi discipulus apud Antigonũ regẽ amicũ quẽdã eius notæ itempantiæ mediocriter eo morbo implicitũ negauit posse sanari. Cũq; hoc alter medicus Epirotes Philippus se sanaturũ polliceret: respõdit illũ ad morbũ ægri respicere: se ad aium. ¶ Et qd opus cra. sensus ẽ. Quãdo morbi erũt inueterati: quid opus erit tũc medico maxima pmia polliceri ut in pristinã ualetudinẽ te restituat. q. d. nil proderit. nã inueterata (ut inquit Sene.) difficilius curantur: hinc salubriter. & uere dixit Phocilides. αρχομενον τοκακον κοψπτειν εχχοσ γε αχεσασθαι. i. incipiens malũ abscinde: ulcusq; sana. & Oui. Principiis obsta sero medicina paratur: cũ mala p longas cõualuere moras.

Craterus ¶ Cratero. nomẽ medici. q augusto imperii. ro. habenas gubernãre floruit. de quo sic. Ora. Nõ est cardiacus craterũ dixisse putato. fuit & alius Craterus Macedo. cuius meminit Plu. in apophe. & pluribus uerbis Suidas. Magnos montes. puerbialis locutio: qua usus ẽ Salu. i Car. his. Cui cũ minus gratus eẽt: qa in opia minus largiri poterat. repente glorians ex cõiuratione maria: montesq; polliceri cæpit. Terẽ. Pellexit mõ nõ auri montes pollicẽs: q egroti magna medicis promittant docet Hier. in epist. ad Thesiphontẽ urbicũ: q in scribit de obediẽtia. nil autẽ aliud curat Persius: q ut admoneat p quandã decorã similitudinẽ senecturẽ nõ expectãdã illis: q disciplinis: & bonis artibus noluerint incumbere: sed dũ iuuenes sunt discendũ: qd tps idoneũ est laboribus: Idoneũ agitãdis per studia ingeniis: & exercẽ-

dis pet opera corporibus: quod supest segnius: & lãguidius est: & ppius a fine. Auctor Sene. Discite & o miseri. Vidẽs poeta oia eẽ pter uirtutẽ momẽtanea: q̃ clara: ęternaq̃ hr (ut inqt Salu.) relictis diuitiis: quarum gl̃ia fluxa: & fragilis. hoies in satyricã exclamationẽ prõpens ad phiam naturalẽ: & moralem: quã uitę ducẽ: uirtutis indagatricẽ: expultricẽq̃ uitioꝝ nũcupauit. M. Tullius: cæterasq̃ bonas artes excolendas hortaf: qm̃ rectius: & magis gloriosum est ingenii: q̃ diuitiaꝝ opibus gloriam q̃rere. quod sentiens Alexan. ille magnus Macedoniæ rex dicere solebat. Male se disciplinis antecelere q̃ opulentia. Causas reꝝ. quas qui potuit cognoscere felix existimatur. Intelligit autem philosophiam φυσικὴν. i. naturalem.

CEst aliqd quo tendis: & in quo dirigis arcũ. An passim seqris coruos: testaq̃ lutoq̃: Securus quo pes ferat atq̃ ex tpe uiuis? Interrogãtis est. Proposuisti ne tibi genus aliqd quod seq̃ debeas: & in quo neruos ai tui extẽdas: an uagus sine pposito uitã peragrans: ut ipsi libuit oia facis. Coruos: lapidibus insectaris: qđ ẽ inertiũ & stultoꝝ indiciũ. Ex tpe uiuis Hoc ẽ nõ quo te sapiẽtia: sed quo uicioꝝ ipetus duxerit trahẽs coruos adulteros atq̃ ex tpe uiuis cũ tu nihil putas interesse quo te pedes ferãt. At horã: nihil de crastino cogitas habes inqt iam ppositũ rectioris uitæ: an adhuc titubas nõdũ inuenis firmiorẽ sniam q̃ te cogat aliquod remedii genus q̃rere: ut tuæ uitæ. uictus iã turpitudine subuentas. Helleboꝝ fru. cũ iam cutis ægra tumebit. Poscẽtes uideas: solẽt qdã stulti augmẽtatis morbi uictis medendi remedia implorare cũ utiq̃ primo cauendum sit ne qs sanis mẽbris morbus irrepat: allegoricos a medicis tractũ intellige sic hoibus captis turpitudine subueniri nõ posse: sicut a medicis nõ põt ualitudine diuina uictis subueniri. Heleboꝝ aũt medicamẽti genus qđ ydropici sæpe bibunt: q̃ si nimiũ sumpserint necat. Veniẽti occurrite morbo. Et qd opus cratero magnos pmittere montes. In puerbio est mõtes aureos grãdia. n. promittũt q in piculo sunt anteq̃ morbi ueniat caure satius est ipsis morbis uenientibus occurrere: ut q ẽt põr morbos sera remedia q̃rere & cratero medico multa pmittere. Craterus Augusti tpibus fuit nobilissimus: de quo Hora. dicit. Nõ ẽ cardiac' cratero dixisse putato: p hũc oẽm medicũ uult accipi. Discitęq̃ o miseri cãs cõpescite reꝝ: ut Verg. Vnũquẽq̃ discere oium reꝝ rõnem: ut sciat quis ipse sit: & ob quã rõnẽ natus est: sed & finẽ uitæ intueri q̃ fugiat: quę exoptet: quẽadmodũ i cupiditate se hẽt. Quod bonũ qđ malũ asper nũmus hẽt: uel q̃tũ suis pentib' largiori oportet. Fœlix q potuit reꝝ cognoscere cãs Discite ergo aut naturalẽ phiam aut moralẽ. Naturalis ẽ q̃ tractat de natura reꝝ. Moralis q̃ de motib' nr̃is. Et hoc dici utiq̃ quẽ usum noscimur uicturi: aut q̃liter uicturi. CORN. Elleborũ Craterus

CEst aliqd quo tendis: per ironiã interrogat an aliquem spectet finem quo uita sua sit directa nã cũ in reb' humanis plures sint fines: is oium secũdũ phos potissimus hr: ad quẽ reliqui tendunt. Quicqd. n. faciũt homines. seu nauigent. seu ædificent: siue alia q̃uis gerãt: ob id faciunt ut ad ultimũ finẽ perueniat ad uitam. s. beatam. Dicit ergo poeta: est ne tibi finis quisquã propositus. q d. Ex nulla quidẽ rõne uita tua pendet. In quo dirigis arcũ. i. mentẽ tuã metaphora est sumpta a sagitariis. An passim sequeris cor. tanquã nihil prudens: & nihil de futuro cogitans: sumptũ a pueris: q sine ulla pmeditatione aues plerũq̃ ita stultæ insequuntur: ut in foueas feranf pcipites per qđ ostendit eos: quoꝝ uita nulla rõne & consilio regif. in magnas miserias deuenire. Securus. quia nihil consideret. Hora. si ueluti merulis intentus decidit. anceps in puteũ foueãq̃. Ex tempore uiuis. i. ut se se dat tempora. nihil omnino pensi habens quod futurum sit. Heleborũ frustra: monet hoies ætate iuuenili summo studio bonis artibus & disciplinis inuigilandum esse: cauendũq̃ ne uitia in nobis inueterascãt: q̃ ut in corporibus inueteratio morbi ægrius depellunf. Heleboꝝ herba est: qua ueratrũ a latinis uocaf: qua cerebrũ & bilis purgantur: & ut diximus: hois insania emendatur. Cutis ægra tumebit: in hydropisim incideris quo morbo cutis inflatur. Et quid opus cratero: craterus nobilis medicus. De quo Hora. Nõ est cardiacus crateꝝ dixisse putato. Hic æger. eiusdẽ nois fuit & magni Alexãdri dux. Magnos montes. i. magnos thesauros: hoc de prouerbio tractum est hic. Teren. non mõ auri montes pollicens hic sensus est. Si in adolescentia & annis florentibus non didiceris. non est ut speres multa pollicendo magistris & philosophis: qui discentium medici dici possunt eruditi posse superuenïente senectute. Discite o miseri. satyrica est exclamatio miserationis plena: p quã hortatur hoies ad philosophiã & cætera bonarũ artium studia: relinquãtq̃ aliis opes & diuitias: qñ melius nihil sit: q̃ ingenii uiribus gloriã q̃rere. Causas cognoscite rerũ hoc est philosophiam naturalem. quæ circa rerum cognitionem uersatur. IO. BRI. Ellebores Veratrũ Craterus

CEst ali. quo tẽ. Proposuisti ne aliquẽ finem ad quem pgas: an uero uagus & fluctuãs erras. Et in quo dirigis arcũ. A sagitario tractũ est: signũ quo sagittã dirigat inspectãti. An pa. se. cor. te. lutoq̃. i. an more coruoꝝ nullo certe meaꝝ. uolãtiũ p cenosam stratãq̃ uiã duceris. Coruos ãt p pra. & a uirtute deuiãtib' sine ullo respectu ponit Iuue. Dat ueniã coruis: uexat censura colũbas. Nonnulli qđ luto ac lapidibus coruos insectetur legunt. Heleborũ fru. cũ iam cutis ægra tumebit. Optima similitudine utitur. Sicut. n. morbo anteq̃ uires adaugeat occurendũ est: qm̃ illi ingrauescit frustra remediũ adhibetur: sic uitiis anteq̃ illis occupemur repugnandum est. Nã ubi in ais nostris penitus insiderint: difficillime demouentur. Et qd opus cratero: nihil opus est desperata ualitudine. Cratero: magna pmia polliceri. Craterus quidem insignis medicus Augusti tempestate floruit: de quo Horatius in sermonibus. Non est cardiacus craterũ dixisse putato. Magnos montes: antiquum dictum: in eos qui nimis magna temere pollicentur. BAR. FON.

Quid sumus: aut qd nã uicturi gignimur: ordo
Quis datus: aut metæ quã mollis flexus: & unde
Quis modus argento: quid fas optare: qd asper
Vtile nummus habet: patriæ: carisq̃ propinquis
Quãtum elargiri deceat: quem te deus esse
Iussit: & humana qua parte locatus es in re.
Disce: neq̃: inuideas: q̃ multa fidelia putet

CQuid su. i. q̃ sumus rõnis capaces: & q̃ (ut Senecæ uerbis utar) dociles natura nos edidit i & rõnẽ dedit iperfectã: sed q̃ pfici possit: & q̃ habemus magnę cœlestia semina mentis munere deũ uel qd sumus. i. q̃ breuis ætatis: q̃ fragilis uitæ: ac si uellet dicere cũ currat mortalibus æuũ: nec nasci bis posse deẽ: fugiat hora: uirtute nos dẽrer famã & imortalitatem cõparare. Verg. Breue & irreparabile tp̃s. Oibus est uitæ sed famã extendere factis hoc uirtutis opus. Aut qdnã uicturi gi. nascũtur hoies: ut deũ agnoscãt ut colant: ut inqt Lac. q ẽt tradit hoiem religiõis: ac iustitiæ cã eẽ figuratũ: cuius rei testis ẽ M. Tulli. in libris de legibus Augusti. Creauit uel fecit deus inqt rõnalẽ IO. BAP. PLAV. Quare nascuntur homines

creaturam:ut summū bonum intelligeret: intelligendo amaret:amando possideret: possidendo frueretur
Ordo uiuendi Anaxagoras uero dicebat se solis:& lunæ:ac cœli uidendi cā natū esse.¶ Quis ordo:ordo uiuendi nobis p̄scribitur ab imperat.in institu. Ti.de iust.& Iuue.his uerbis.Iuris p̄cepta sunt hæc:honeste uiuere:neminē lædere:unicuiq; qđ suum est redderet.¶ Aut q̄ mollis flexus.is demū inquit Pli.profecto uitam æqua lance pēsitabit:q semper fragilitatis humanæ memor fuerit:unde hortaẗ Persius:ut discamus q̄ citato:molli:& feilino cursu ętas nostra iuuenilis uergat ad occasum:cuius typus:& imago est flos:q mane uirescens ante uesperā arescit:q cum sit speciosissimus citissime intermoritur magna(ut inqt Pli.)ho.nm admonitiōe:q̄ spectatissime floreāt celerrime marcescere:hinc propheta exclamat Oīs caro fœnum:& oīs glīa eius quasi flos fœni:cui subscribere uẗ illud Homericum οιη ƒ αρ φυλλων γενεη τοιηδε και ανδρων.i.mortaliū uitā ut folia cadere.hinc Sene.Nemo nostrū inqt est in senectute:q fuit iuuenis:nemo est mane:q fuit pridie.corpa nostra rapiunẗ fluminū more.Idē asserit & Pythagoras:quotidie.n.demitur aliqua ps uitæ:& dū crescit uita decrescit:quotidie hō moriẗ:unde Sen.Nemo tā deos habuit fauētes crastinū ut possit sibi polliceri: Euripides ουκεστι θνητων οστις εξεπισταται την αυριον μελλουσαν ει βιωσεται.i.nō est mortalis:q sciat diē crastinū futuræ si uiuet.hinc merito Theophrast.moriens accusasse naturā dr̄:& ceruis:& cornicib· uitā diuturnā quoq; id nihil interesset.hoībus uero quoq; maxime interfuisset tā exiguā uitā dedisset:quorū si ætas potuisset esse longinquior futurū fuisse:ut oībus perfectis ætatibus oīum doctrinarū hoīum uita erudiretur.
Meta Trāslatio aūt est ab equis sumpta in circo circa metas currentibus.¶ Metæ.termini:& finis uitæ nostræ. Meta est terminus ad quē curriẗ:& cū illic puētum sit necesse ē:ut circa ipsam flectātur.hinc Statius.Flectere si possit circū cōpēdia metæ.poniẗ tamē pro oī termino:& est sic dicta:uel qa sit posita in dimenso spatio: uel q illū metiantur quadrigæ.¶ Vnde.i.incipit genus:& origo nostra:q.d.sumus ex limo terræ figurati:un
Homo unhō nūcupatus est:q sit factus ex humo(ut scribit Lac.)uẗ q deus rerū oīum machinator nos fecerit:qđ Cicero q̄uis exps cœlestium literarū:uidit tamē(ut ex lib.i.de leg.)colegimus.Sibylla.εις μονος εστι θεος κτιστης ακρατιτος υπαρχων αυτας δ εστηριξε τυπον μορφης μεροπων αυτος εμιξε φυσιν παντων γενεσιν βιοτοιο.i.qui solus est deus creator inuictus liber:ipse autē statuit figuram formæ hoīum:ipse miscuit naturam oīum in generatione uitæ.Quis modus argento.quā mensuram adhibere debeamus circa diuitias parādas.i.oīno fugiendā eē auaritiā:quæ sordidissimum:& pernitiosum uitiū est:ut quæ crudelitatē:deos negligere:oīa uenalia habere docuerit(ut scribit Salu.)in auaritiam facit illud adagium αφιλοχρηματια σπαρταν ολοι αλλο δε ουδεν.hoc ē auaritia spartan & nil p̄terea:qđ i hos dicitur:q per oīa lucrari cupiunt:hoc acceperūt lacedæmonii ab oraculo:quo rñdit deus fore ut pderentur.cū argentū amabūt. Auctor Arist.in politia lacedem.¶ Quid fas optandū.qđ sit optādum docet Iuue.& Socra.(ut est apud Valeriū)& nos supra.Asper nūmus.Asper nūmus elegāter dici uideẗ ab eo:q in aspitatē casus:signatusq; sit.Sueto.Exegitq; ingēti studio:& acerbitate nūmum asperū:argentū postulatū.νομισμα græci dicunt numum απο του νομος qđ est lex:qa cū pmutatione uti homines solerent lege nūmi:usus introductus ē ¶ Quid utile ha.Arist.li.v.ethic.Denarius est oībus rebus melior:qa est fideiussor nobis in oī necessitate p̄ quibus rebus q̄ indigemus.aīam pecuniā appellat Plaut.qa est rerū oīum anima:& negociorū agendorū neruus.Quisq's habet nūmos inquit Petronius secura nauiget aura fortunāq; suo temperet arbitrio Multa loquor qduis nūmis p̄sentibus opta eueniet. Clausum continet arca Iouem.¶ Et humana qua parte lo.es.in re.cognosce te esse nō aīal brutum.sed hoīem:cui crudelitatem exercere nequaq̄ concessum est:sed clemētiam:humanitatē iustitiam:de qua dixit phs ουτε εσπερος ουτε εωος ουτω θαυμαστος q neq; hesperus: neq; lucifer perinde atq; iustitia admirabilis est:uel disce quas facultates tibi cōcesserint numina:& in quo gradu:& conditiōe te
Locus in euangelio locauerint:quam non debeas opibus tuis p̄terire.¶ Quantum elargiri deceat.quāra liberalitate:& munificentia patriam:& cognatos p̄sequi debeas patriæ.n.nihil denegādum:periclitantibus cognatis subuenire:& subsidium afferre debemus liberalitatē exercēdo:quod euāgelica p̄cipit oratio:quæ ait.Facite uobis amicos.de māmona iniquitatis.i.de pecunia:uel de diuitiis quæ de iniqtate p̄ueniunt.Diues enim(ut inqt Hiero.)aut iniquus:aut iniqui heres.¶ Neq; inuideas.nec inuidia afficiaris:q aliquem te uideas locupletiorem multa in penario recōdita habētem:quæ sit clientum suorū liberalitate.ac munificētia cōsecutus.Viue sine inuidia inqt Ouid.quo p̄cepto nil melius:nil magis salubre:quādoqdem nullum inuidia p̄nitiosius crimē humanis sit inuentū mētibus:qđ licet inuido so nullā afferat molestiā: p̄cipuū tamen:& intestinū est inuidi ma-
Inuidia lum(ut latissime scribit Basilius in oratione de inuidia)ubi eā diffiniens inquit inuidia est dolor ex p̄ximi cōmodo prouenēs: q̄ sicut rubigo ferrum:ita aīum hominis:ubi insita est:consumit.cui suffragaẗ illud Ora.Inuidus alterius macrescit rebus opimis(& ut inquit Alexander magnus)Inuidi sunt ipsorum tormēta. Ouid. Intabescitq; uidendo successus hoīum:carpitq;:& carpitur una.Scite dixit agis Lacedæmonius inuidos du-
Fidelia plici dolore torqueri.nam dolent inquit & ex suis malis;& ex alienis bonis.Sed plura Plu.¶ Fidelia.uas fictilium ad usus plurimos Auctor Marcel.Plaut.Mulsi congialem tibi faciam fideliam.¶ Putet.situm:grauedentiam:& fetutini odoris aspernabilem redoleat putorem ex diutina conseruatione.

CORN. ℭ Quid sumus aut quidnam uicturi gignimur ordo : quia mortales sumus & homines rationis capaces : & cæteris animalibus sola ratione discernimur quam nos sequi decet.& ideo facti sumus:ut cum hac uiuamus quæ ratio officiorum:& qui finis beatæ uel facilis uitæ:& q̄ cito uita nostra terminetur quam debemus uirtute portendere.Ordo quis datus.& metæ q̄ mollis flexus & unde:unde & ubi uertamur:uel quem ordinem uiuendi natura constituerit:quia decet sapientem ut in bono proposito constitutus:si flecti necesse erit ad meliora flectatur.¶ Quis modus argento.i.quis modus habendi diuitias sit.¶ Quid fas optare.i.quid maxime optandum est:quia solent sæpe stulti contraria optare.¶ Quid asper nummus utile hēt.Hoc est quod utilitatis diuitiæ habent:qa ille bene diuitias possidet qui eis non abutiẗ:sed cū honestate dispensat.¶ Asp nummus:aut male partus:aut criminosus.¶ Patriæ charisq; p̄pinquis quātum largiri:debemus qūo patriæ uel propinquis sit largiendum:siquidem largitate remuneratio tenacitatem pœna subsequitur.ut Verg.Hoc uolens ostendere ait.Et q diuitiis solum incubere.r.p.p.s.& Hora.Indignus quisquā reduite.¶ Quē te deus esse iussit.idest hoc est rationabile & disciplinæ capaci.¶ Et humana qua parte locutus es in te disce.In humana ad quos usus constitutus sis:nisi ut sapientiam consequaris:uel q regnum teneas inter omnia animalia disce.¶ Neq; inuideas q multa fidelia putet.

¶Quid sumus: hoc ptinet ad phiam moralē.q.d.nos oēs disciplinas & studia seq debere. Aliq ita iterptantur:q̄ fragiles sumus.ac si dicat.Cum uita ipsa qua fruimur breuis sit debere nos iuxta illud Salustii:q̄ maxime longam efficere uirtutis splēdore qua cū oia breui elabātur ipsa clara æternaq; habetur Verg. Breue & irreparabile tps Oibus est uitæ.sed famā extendere factis.Hoc uirtutis opus.alius est sensus & melior. nos reminisci debere nos natos esse hoies rōnis capaces & brutis rōne discerni quā sequi non decet.Ergo discite qd sumus.i.scite nobis a natura datam esse rōnem.ex qua uita nostra pendeat.& ita cū superioribus coniungantur:ut intelligamus: ideo desidiosos uirtutis curam non habere quia eo℞ uita rōne non gubernetur. Aut quidnam uicturi gignimur.ut honesta & recta sequamur nati sumus.¶ Ordo quis datus: quo ordine excolenda sit uita nostra.qui qdem talis nobis pscribitur:ut nemini iniuriam faciamus.Vnicuiq; quod suū est reddamus.De oibus bene mereamur.Hic ordo est & regula qua nobis uiuendum est.Aut metæ q̄ mollis flexus:quā cito & mollitur.i.sine strepitu hæc ætas nostra decidat:quæ ex florescente in senectutem:q̄ mox declinat unde Iuue.Obrepit nō intellecta senectus:& ita monet quando.ut diximus uita nostra breuis sit nos q̄ maxime uirture longa efficere debere.Sūpta est translatio ab equis qui circa metas in circo currebāt.¶ Metæ.i.finis & termini uitæ.Verg.Metasq; dati peruenit ad æui.¶ Et unde:subaudit incipit.ut sit sensus:scite nostram originem duci a mortalibus.& ideo nos esse mortales ut oino nobis recte uiuendum sit. Quis modus argento:ac si dicat auaritiam fugiendam esse:& ea tm̄ quæ satis sint ad uictum comparanda.quæ oia ex philosophia morali habetur.¶ Quid fas optare:qd optādum sit.ut intelligamus nihil a diis peti debere nisi ut alebat Socrates.tribuant bona:unde emergit illud Iuue.Nil ergo optabūt hoies si cōsiliū uis.Permittes ipe expendere nūminibus quid conueniat nobis:rebusq; sit utile nostris.Hoc ideo dicit poeta qa stulti cōtraria optant:& pauci sunt qui quid optandum sit cognoscant unde.Iuue.Quid enim rōne timemus aut cupimus? quid tam dextro pede concupis:ut te conatus nō pœniteat uotiq; peracti?¶ Quid super utile nummus habet: pecunia ob id inuenta est.ut non iam in terram defodiat.sed ut egentibus subueniamus ad eam igitur utilitatem parari debet.ut partim nobis partim aliis pdesse possimus.¶ Asper: pter sculpturam: qd Pli. ostendit loquens de poculis:ea erāt excisa in asperitatem.Verg.Cymbraq; argento perfecta atq; aspera signis.¶ Patriæ charisq; ppinqui:patriæ enim charitati nihil denegandum est:& ppinq eadē rōne adiuuandi.¶ Q uē te deus esse:fac inquit memineris deum uelle te bonū esse & iustū.¶ Humana qua parte locatus es in.r.q.d.cū in rebus humanis uaria sint aialium genera:te hoiem esse scito:cui soli re℞ administrandaℸ ratio concessa est:& iō nō feritatē:sed humanitatē exercendam esse.¶ Ne inuideas q multa fidelia putet:hinc docet auaris diuitias esse relinquendas:& præ uirtute oia paruifacienda esse.Hæc est quæ præcipit philosophia moralis.¶ Fidelia:genus uasis in quo optime seruantur salsamenta.

¶Aut metæ q̄ mollis flexus.Per metæ silitudinem admōet ne a uirtute ad uitia delibamus.Meta uero a metiendo dr̃ terminusq; est ac signū.quo cursus intendit:ac circa quod circulum aurigæ uertūt.Moris.n.erat septies metā lustrare.Proper.aut prius infecto deposuit prima cursu.¶ Septima quā metā triueritante rota. Hāc cōsuetudinem postea Domi.inertir & a septena lustratione ad quinā redegit.Suetonius in eius uita.in his circēsiū die quo facilius cētum missus peragentur singulos a septenis spatiis ad qnta corripuit.¶ Asper nūmus Nūmi signo impssi cōtractando digitis asperi sunt.Cōtra nō signati leuigati & ppoliti sunt. Nūmus uero(ut Arist.in ethicis refert)nō a natura:sed a lege mons dr̃.est inductus & ueluti subsidium cōmutandaℸ re℞ cōpositus.¶ Et humana qua parte locatus est in re.Quo in gradu re℞ humanaℸ locatus sis:& quā facultatē re℞ obtineas:ne plus minus ue facias quā conditio tua ferat.¶ Nec inuideas.qd multa fidelia:nec linore afficiaris:qd aliquē ditiorē cernas:& q penarium multis rebus refertū hēbat:quas umbri marsiq; clientes sibi donarint.¶ Putet:tam diu seruata sit ut putorem grauemq; odorem redoleat. BAR. FON.

In locuplete penu defensis pinguibus umbris
Et piper & pernæ marsi monumenta clientis
Menaq; quod prima nondum defecerit orca
Hic aliquis de gente hircosa centurionum
Dicat quod satis est sapio mihi:non ego curo

¶In lo.pe.in copioso.diuiti: & habūdantissimo penario.Penus pprie dr̃ quicqd uictus gratia siue esculētū sit:siue poculentū condit:ac seruatur (ut scribūt Scæuola)Sabinus.M.Tul.Vlpi.Donat.&.A.Gellius:q li.iiii.ēt tradit Seruiū sulpi.i rephensis Scæuolæ capitib⁹ scripsisse Sacco helio placuisse nō q̄ esui tm:& potui forent:sed tus quoq; & cereos in penu eē q eēt ferme eius cā cōparatū.Festus scribit penora dici res necessarias ad uictū quotidianum:unde aūt penoris nomen deducatur docet Phauorinus apud Gellium: qui gestant penus dicuntur penatores.M.Catoni.cæterum Persio hic pro penario.i.re℞ conditorio ponitur. ¶ Defensis pingui.um.i.tutatis:& defensis diuitibus:& opulētissimus umbriæ ppl'is.uel pinguibus ob generosum oleç liquorē.nā(ut scri.Pli.)hoc certamē humanæ uoluptatis renuere.Vmbriā in.vi.Italiæ regiōe collocat Pli.cuius gens oium pplo℞ Italiæ antiqssima existimat:ut quos umbrios a græcis putēt dictos απο του ομβρου.i. ab imbre q inundatione terra℞ hymbribus supfuissent.¶ Perna.perna: quæ a pede nomen mutuatur:uel a græco πτερνα dicuntur tam priores q̄ posteriores coxæ porcinnæ salitæ cum toto pede: quem antiqui pernam dicebant.Pli.Castrantur sues post bidui medium suspensæ pernis prioribus.hinc pernæ e concharum genere pisces q stant ueluti suillo crure longo defixi.Orat.Quicq̄ pter olus fumoso cōpede pernæ:ubi. epitheton adiunxit iuxta salsurā.M.Catonis: qui in libris re℞ rustica℞ pernas salitas in fumo biduum suspendere præcipit.¶ Monumēta marsi clientis:quç omnia marsi clientis patrono suo condonarūt:ut ex eius memoria non deciderent:& beneficiorum immemores eē uiderentur.Mos fuit apud ueteres:ut quilibet populus:ac natio Romæ suū patronum haberēt.Ita syracusanos in clientella Marcello℞ fuisse legimus.Ita Lacedæmonios in clientela Claudio℞.Ita Bononienses in clientela familiæ Antoniorum.Alabrogas in clientela Fabii sangæ.Antonius inuectus in Sidicinos: Vexauit Puteolanos q.C.Cassiū.q Brutos patronos adoptassent inqt Tullius in phili.Quis fuerit marso℞ patronus nōdum legimus.Sed aliquem habuisse credendum est.Marsi aūt populi fuere i Italia albç finitimi prope fucinum lacum(ut docet Strabo)dicti(ut noluit Silius)a Marsia phrygio.uel Circes filio marso(ut scribit Pli.)cui astipulatur Solinus in collectaneis.Hos quo℞ meminit Galienus in.xi.simplicium ingenitum aduersus serpentes remedium habuisse tam Pli.in na

IO. BRI. — IO.BAP. PLAV. — Penatores — Vmbria — Perna — Marsi

turali hiſtoria:q̄ Aulus Gellius in noctibus atticis illis luculentis:& diuus Augu.ſcripſerāt.Mœna piſcis ſal
gamarius:q mu᷑at colorē:candida hyeme:æſtate fit nigrior auctor Pli.huius meminit Plau.in penu.Ariſto.
Mœna in.vni.aial.Mart.Et candā cibii breueſq; menas.M.Tul.de finibus.Qui enim uoluptates cōtēnunt:eis licet
dicere ſe accipenſerē menæ anteponere fuit & dea apud ro.quæ menſtruis floribus præeſſe putabatur me-
na nūcupata.Alias mena eſt ciuitas:cuius meminit Tullius in Ver.& ſi cic.codices perperā Numā retineāt.
Orca ❡ Orca prima.Orca genus eſt marinæ belluæ maximum(ut Feſtus ſiue ſeſtus ait)ad cuius ſimilitudinē uas
ficarium teres:atq; uniformi ſpē dicitur.Probus non uniformi:ſed amphoræ ſpecie:ut in alterutro ſit error
Pli.li.xv.ubi copia ficoꝝ abundat implentur orcæ.In quo ſignificatu eſt & apud Columel.hic uero capiuir
pro uaſe ſalſamentario.Apud Varronē pro uaſe uinario.Flauius Vopiſcus in aureli de Phagone Bibebat
inquit infundibulo appoſito plus orca.Orcus uero(ut te hoc ueluti ſuperpondio onuſtiorem reddam) dicit
Pluto.hinc pro lecto funebri dixit ſpondam orcinianam epigram.nō autem ab ερχοσ quod eſt ſeptum ut ſen
tit Domitius:& Seruus orcinus libertus dicitur a iureconſul.Tit.de Comiſ.libert.& libro ſecūdo Inſti.qui
ſit ipſius teſtatoris mortui:& in orci familiā aſcripti.Aliter ſentit Accurſius.ſed male(ut opinor.)❡ Hic ali-
quis.uirtutibus incumbere nolentis tōnes recenſet illos caſtigans:qui & uirtutes:& philoſophos ſubſanant
atq; derident.❡ De gente hircoſa.piloſa hiſpida:hirſuta & ob hoc uirilis.❡ Nam ut inquit Iuuena.Hiſpida
mēbra qdem:&.d.p brac.ſetæ pmittunt atrocem aium.Polyphe.præ Oui.Barba uiros:hirtæq; decēt in pe-
ctore ſetæ:qbus fructificantibus ſub alis hircinū odorem olent uiri:qd ex ſudore:nimiiſq; laboribus pueni
re ſolet.tales aūt idonei ad militiam exiſtimabātur.ut oſtēdit Iuue.unde illud ita intelligendū eſſe contēde-
tim.Diſcit ab hirſuta iaculū torquere capella.i.ab hirſuto centurione:q ſetoſo corpore repſentat hirſutias
ſetaꝝ caprinaꝝ.q aūt hirſuti capellæ nominētur teſtat Amianus Marcel.ſcribens iulianū imperatorem cū
eēt hirſutus appellatū fuiſſe a caiptoribus capellam poſſumus & exponere hircoſam gētem fetentem:& fe-
tutinam graueolentem:uiruſ p aſpernabile hircoꝝ redolentem.ut illud Plau.in mer.Aia fetida:hircoſus ſe
Hirſuti & eqtantes ſunt ſalaces nex uel hircoſa.i.libidinoſa.nā hirſuti hoīes:& eqtātes ualde ſalaces:& luxurioſi ſunt.Pli.loquens de pilis.
Daſipodi & in buccis itus.& pedibus:quæ utraq; trogus & in lepore tradit:hoc exemplo libidinioſiores ho
minum hircos colligens.huius aūt rei cā eſt:qm hirſuti multo humore:& calore habūdant:qd pili oñdunt:&
pœnæ in auibus.Res aūt uenerea ex calido & humido puenit.Eqtantes agitātur:& mouētur fere eo modo
quo in coitu:ex quo motu deſcendit humor ad inguina:unde fit:ut equitantibus ſæpe mentula arrigatur.qd
autem hirci ſint libidinoſi(ut etiam ex hoc hircoſa libidinoſa debeamus interprǣtari)ſatis aperte oſtendit
Fulgent.lib.iii.mith.his uerbis.At uero capta:quæ in medio pingit:perfectio libidinis eſt:illa uidelicet cā:
q huius generis animal ſit in libidine ualde pcliuum.hinc arbitror Orat.meretrices olidas capras nūcupaſ-
ſe illo uerſu.Et nimis arcta pmunt olidæ cōuiuia capræ.Quicūq; habuerint horoſcopum in.xiiii.parte tau
Tragus ri exudabunt miſerum uirus hircini fetoris auctor Fir.Tragus uoce græca uocatur ab Epigra.Ab Ora.la-
tine hircus.Proble.eſt Ari.Cur alæ oium maxime hircū redoleant.Centurionum.militum:qui præerāt cen
Centurio turiis:quaꝝ iuſtus nūs centenarius erat.Vege.li.ii.Cētum.n.pedites ab uno cēturione ſub uexillo guberna-
bantur:dicitur & primipilus(ut docet Liuius.)❡ Quod ſatis eſt.uerba:& rationes:quibus contēptor uirtu-
tis ad excuſationē ſuā utebat.nec mentit Perſius.nā pleriq; ſunt:q ſibimet pſuadent ſufficiēter ſe oia iā audi-
uiſſe:neq; ſtudio prſus ullo ulterius idigere.auct.Plato.❡ Non cu.tanq̄ inc.ſudis: luxurioſus:& cēturio hæc
pnunciat:qbꝰ uirtus eſt cōtēptibilis:eteni notū ē(ut dicebat Hera.)ονοισ συρματα ανελεσθαι μαλλον η χρυ
σον.ηδιον γαρ χρυσου τροφη ονοισ.i.aſinos magis fœnum optare q̄ auꝝ.& aſino pabulū eē auro dulcius.
CORN. ❡ In locuplete penu defenſis pinguibus umbris.Diſce hoc eſt philoſophiam & non inuidens diuitibus q ſa
pientia non eſt in quorum cælariis tanta eſt opum abundantia:ut etiam putreſcant epulæ quæ cōſumi pro
Epulæ multitudine nequeant quæ cælaria muneribus pinguium umbrorum uel clientum referta ſunt:quibus de-
Cælariā fenſionem patrocinādo præbet.pingues aūt dicit umbros nobiles populos:ut Verg.Totaq; thuriferis &c.
& bene penu dixit non penore:ut Verg.Quinquaginta intus famulæ quibus ordine longo Cura penū ſtrue-
Penu re:quia ab eo q eſt penus penoris facit:& ab hoc penore.Ab hoc quod eſt penum huius peni ab hoc peno.
ideſt quas partes tibi adiunxit deus in couictu:qui enim hominibus ſumma omnium eſt philoſophari.nec
Piper te obſtruxit mirario abundantiæ & potentiæ cauſidicorum quod plæriſq; iuuenibus accidit.❡ Et piper & p
Perna næ marſi monumenta clientis ſubaudi putent:monumenta ſunt munera quæ memoriam efficiunt eo q hæ-
Mena reant memoriæ q̄ ea dant aut mentem moueāt.❡ Menaq; q prima nōdum defecerit orca.Mena ſalſamenta
genus eſt ex piſce minuto quæ oblata eſt priuſq̄ finiret q̄ in cœlario primū habuerat.❡ Hic aliquis de gēte
Hircoſi hircoſa centurionum dicat quod ſapio ſatis eſt mihi.Hircoſa dixit ut ab odore corpis:quia ex labore & ci-
bo multo ac ſomno fœtidum ſudat:aut ad mores barbaros rettuli:ut eoꝝ qui iam putridi dici ſolēt:& hoc
poeta dicit me de philoſophia tractāte ſi quidam audiat hoc dicat.❡ Quod ſatis eſt ſapio mihi.Nō ergo ſuf
ficit mihi naturalis ſenſus:nullaq; ex philoſophica eruditione delector.
IO. BRI. ❡ Penu:appellatione penus intelligimus auctore Gelio:oia eſculenta:& poculenta in uſum totius anni.Te
Penu rentius cum in cellulam patris omne penum congerebam.Horatius:propter frumēta penuſq;.Hic autē po
Locuples ſuit penum pro recōditorio reꝝ.❡ Locuplete:Locupletem Aulus Gelius dici putāt quaſi loca plæraq; te-
Vmbri nētem.❡ Vmbris:Vmbrorū gens antiquiſſima Italiæ exiſtimatur:ut quos umbrios a græcis putent dictos
quo inundatione terrarum imbribus ſuperfuiſſent.Tercēta eoꝝ oppida thuſci debellaſſe reperiunt.❡ Pin-
Piper guibus:ob generoſum oleæ liquorē.Nā auctore Pli.hoc certamē humanæ uoluptatis tenuere.❡ Piper:apd
indos præcipue in fronte caucaſi ſolibus oppoſita gignitur:arbor aūt quæ piper gignit in iuperis noſtris ſi-
milis eſt:piper quod cādidum dicitur in precio eſt:idq; cibariis addebatur.Horatius.Primus & inuentor pi-
Perna per album cum ſale nigro.❡ Pernæ:eam partem in ſue acceperunt antiq:quæ cruribus coniuncta eſſent.Ita
enim ſcribit Cato.Cū pernas emeris ungulas eaꝝ pcipito.Pli.tā pro cruribus accepit:cū ait.Caſtrant fœ
Cliente minæ ſuſpenſæ pernis prioribus.❡ Marſi:populi Apuliæ abellinares antea appellati.❡ Clientis dicuntur
qui magnos uiros ſequuntur:quaſi colentes.Nam romulos auctore Feſto cū plæbem tuam eſſe uellet:eam
inter partes diſtribuit:ut eoꝝ opibus defenderentur.Vnde nunc primum & patrocinia & clientelæ inſtitutę
ſunt.❡ Monumēta dicūtur quæcūq; relinquuntur ad memoriam.Clientes ergo ut beneficii accepti memo-
res eē uideant aliqd donāt:qd ſui ſit memoriā pſeruatuꝝ.❡ Menaq;: piſcis ē marinꝰ iq colorē:aut ſcri.Pli.

mutat: nã hyeme cãdidus ęstate fit nigrior. Hic aliqs de gēte hircosa cēturionũ mira urbãitate: dũ rõnes asp/nãtis recitat: eos pcutit: q & uirtutes & uiros uirtuosos ɔtēnunt. ⁋ Hic: p tũc. ⁋ Gēte hir. hispida: hirsuta: q̃ im laboribus & militiæ sunt apta: nã fruticãtibus pilis sub alis hircosi dicũtur ob fœtorē hircinũ: ii q ad militiam putabanẽ idonei. Iuuenalis. Sed caput intactum buxo naresq̧ pilosas Adnotet: & grandes mirer ę/lius alas. ⁋ Centurionum. i. militum: ut alibi. Dixeris hæc inter uaricosos centuriones. Centuriones dicti ꝙ centuriis præsint: quaꝝ centurius est numerus. Quod sapio satis est mihi: rati õēs contēneris philosophia. Cētutiões

Esse quod archesilas: ærumnosiq̧ solones
Obstipo capite: & fugientes lumina terram.
Murmura cũ secum: & rabiosa silentia rodunt
Atq̧ ex porrecto trutinantur uerba labello
Aegroti ueteris meditantes somnia gigni
De nihilo nihilum: in nihilũ nil posse reuerti.
Hoc est cur palles: cur quis non prãdeat hoc est
Iis populus ridet: multumq̧ torosa iuuentus
Ingeminat tremulos naso crispante cachinos.

⁋ Archesilas. Plures fuere hoc noie uocati. un⁹ poeta priscæ comedię. Alius elegiæ itidē poeta. Alius sculptor. Alius un⁹ ex qnq̧ ducib⁹ boeotiorũ: q ad troiã cũ qnq̃ginta nauib⁹ aduenerũt (ut oñdit Home.) Ali⁹ fuit phs: de quo h̃ itelligiẽ ex pythana eolica ciuitate: qui relicto genitali solo sardis pexit. mox athẽas ɸfectus i academiam se ad crãtorē ɔtulit: quē platonicã phiã oĩno cõmutasse: nouãq̧ quãdã ɔstituisse ferũt. Erat (ut inqt Euse.) tãq̃ hydra capita sua ɸprio ense amputãs. ακαταληψιαν. i. icõphẽsibilitatē asseuerabat: & exẽplo colli colũbini ɸbabat. Videmus. n. i eo colorē unũ oĩum coloꝝ uniformitatē ɸseferētē. neq̧ tñ oculus idagare qt: qnã ɸcipue sit ille color. uñ secte ɔtrarię. M. T. iqt ad Hortẽsiũ. Neq̧ uero h̃ loco expectãdũ ut de remo iflexo: aut de collo colũbę rñdeã. Mart. Archesilas collũ ituēs collũbinũ dubitabat. In disputãdo utebaẽ hoc uerbo arbittor eqdē. nũq̃ idē bis dicebat: nec putabat īgeniosi uiri eē i eisdē pmanere. Cauillator uocabaẽ: & cũ nihil ipe se scire affirmaret: nec scire alios patiebaẽ oēs turbãs so/phismatib⁹. Si qd prio turpe dixerat repēte cõmutatus plibus conabaẽ rõnibus: q̃ prius astruxerat: cõfutare. Homeꝝ maxie adamabat: cui⁹ adeo studiosus erat: ut sp añ somnũ aliqd Homericũ legeret. Mane quoq̧ cũ surgeret dicēs se pgere ad Amasiũ. obiit ãt teste Hermippo cũ meꝝ imodice hausisset ętatis sue ãno. lxxv. eteni uinũ multũ nucet si qs illd abũdãter cœpit: neq̧ decẽter biberit: qd cognouit Homerus sic scribēs οἶνος τοι μελιηδὴς ὅς τε καὶ βλάπτει ὅς ἄν μιν χανδὸν ἕλῃ μηδ᾽ αἴσιμα πίνῃ. ⁋ Erũnosiq̧ so. i. septē sapiē/tes græciæ: q ut ad sapiētię nomē aspirarēt multos labores: & graues ęrũnas tolletauerũt: quoꝝ noia: sitæ: & pria hoc elegãti cõtinenẽ epigrãmatæ. ἑπτὰ σοφῶν ἐρέω κατὰ ἔπος πόλιν οὔνομα φωνήν. μέτρον μὲν κλεόβουλος ὁ λίνδιος εἶπεν ἄριστον. χίλων δ᾽ ἐν κοίλῃ λακεδαίμονι γνῶθι σεαυτόν. ὃς δὲ κόρινθον ἔναιε χόλου κρατεῖν περίανδρος. πίττακος οὐδὲν ἄγαν ὃς ἔην γένος ἐκ μιτυλήνης. τέρμα δ᾽ ὁρᾶν βιότοιο σόλων ἱεραῖς ἐν ἀθήναις. τοὺς πλέονας κακίους δὲ βίας ἀπέφηνε πριηνεύς. ἐγγύην φεύγειν δὲ θαλῆς μιλήσιος ηὔδα. sic latine. Verba loquor septē sapiētũ nomē: & urbē. Optia mẽsura ē cleobulus Lyndius inqt. Inq̧ caua chilon temet lacedæmõe nosce & piander ages irę moderare corynthi. Nil minus ē genitus q pira/cus ex mitylene. Cerne solon uitæ finē sacris i athenis. Turba prienēsis cecinit bias ampla maloꝝ. Miletoq̧ thales ortus uadimõia linq̃. In quã sniam carmē extat & Sydonii. de solone aũt: q fuit ἀθηναῖος φιλόσοφος (ut inqt Suidas) Multa Plut. qdã Vale. nõnulla Aris. plura Laertius scripserũt. meminit & Geli⁹. ⁋ Erũnosi. qa ceteris reb⁹ omissis ut sapiam ɔseqrenẽ: multas ærũnas: & nõ paucos labores exãthlauerũt. acqriẽ. n. uirt⁹ nõ sõno nõ plumis sardanapali: sed uigiliis: & duro cubili: nõ ociositate: sed cura: nõ uolnptatib⁹: sed laborib⁹ (ut supra ex Hesiodo ẽt docuim⁹. ⁋ Obstipo c. curuo: flexo: & obliquo qd cogitatis hois: & phicas disciplias pscrutãtis ē iditiũ (ut docēt Boeti⁹) Philost. & Plato i. ii. de uoto his uerbis. Tristitiã qdã ptefere uideris: & oculos i terrã figere tãq̃ aliqd tecũ ipe pmeditãs. Ora. Stes capite obstipo: & figes lumie terrã: quē locũ enarrãs Porphy. exposuit tristi: seuero: & iclinato col. li. viii. febricitãtiũ inqt signa sunt cũ obstipæ suis trãsuersa capita ferũt. Idē Pli. qd Col. tradēs ait idex suis i ualidæ caput ē obliquũ i icessu. ex quo appet Pli. obliquũ caput dicere: qd Col. obstipũ noiauit. Obstipare ē ɔtorqre. Plau. i mer. Circũfert se obstipat uertice. ⁋ Murmura cũ se. cũ qd iuenerit: cogitauerit ue murmurillo quodã isusurrãt: & iter dētes loquunẽ: ut rabidos canes fremitu quodãmõ imitari uideanẽ. ⁋ Trutinanẽ. pēsitãt: põderãt: examinãt. a trutia Hie. Sit alii diserti: laudēt ut uolũt: & i flatis buccis uerba spumãtia trutinēt. ⁋ Meditãtes so. q phi secũ disserũt: & disputãt: tãq̃ uana: futilia: & nulli pcii a desidioso & uirtutis disciplinas floccipēdēte sõnia nũcupanẽ. Philos. au/ctor ē Netonē dicere solitũ ianē sibi uideri phiã: q diuinãdi sciam adũbtaret. ē ãt Orat. Emulatio. Nescio qd meditãs nugaꝝ tot⁹ i illis. ⁋ Gigni d ni. Oēs fere phi nihil eē qd nõ fit fieri: aut i nihilũ id qd aliqd ē corrũpi posse tradiderũt & i pmis Epicur⁹. Diog. Themidis fili⁹: & Demo. cũ de natura mũdi: & reꝝ creatiõe loqrentur. ɔtra quos stat Lac. & dogma eccliasticũ assetēs deũ oia ex nihilo ɔfecisse. Lucreti⁹. Nã si de nihilo fierēt ex oib⁹ rebus. Oē genus nasci possit. nil semie egeret. Itē postea. Nil igẽ fieri de nihilo putãdũ ē. Semie qñ op⁹ ē rebus quo q̃q̧ creatę Aeris i teneras possint pferier auras. Talia ãt iuestigãtes ab h̃ uirtutis sptore: & desidioso decachinanẽ. ⁋ Hoc ē cur pa. qa nimio studio & sollicitudie icũbis talibus rebus pallorē nõ minimũ i/qt uirtutis aspnator cõtraxisti: & ē irrisio. q ãt palleãt phi uẽ testari Aristoph. i fabula cui titul est. νεφέλαι phos discalciatos icessens his uerbis. ἀλαζόνας τοὺς ὠχριῶντας τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις. i. gliosos: pallētes: nudipedes dicis. ⁋ Nõ prã. cũ nimia ciboꝝ igurgitatio hoium mētes obtenebret: & offuscaras reddat: studus liraꝝ: & phicis disciplinis uaccãtes uiri pce: & moderata ciboꝝ: potusq̧ mẽsura: uitã suã sustinere ɔsucuerũt. qd inuit. Iuue. sic scribēs fuit utile multis Pallere: & uinũ toto nescire decēbri. ⁋ His po. his uerbis oēs phiam sectãtes ab oib⁹ passim derident. ⁋ Torosa iu. potēs: fortis: & ualida. Toros. n. appellamus pulpã carnis musculosam: pulposam: & succulētã: cui iest robur: firmitudo. & Valētia: uñ Torosus deriuaẽ. scri. Col. parãdos eē boues nouellos ceruice lõga: & torosa. Oui. Colla torosa boũ. Hier. diaconũ taxat: cui taurina ceruix eēt toris adipeis itumescēs. In hercule poetæ laudãt toros lacertoꝝ. hinc apud Sophoclē gemebũdus infit. O pectora: O terga: O lacertoꝝ tori. Tori quoq̧ dñr in herbis eē p decorã trãslationē a Pli. inula torosior dicta: q idētidē toros noiat in plãtis. apud Plau. Torulus p quodã quasi torq̃ accipiẽ. apud Vi/

PLAV. IO. APB. Arcesilas

Vinũ imo dice sumptũ nocet

Solon

Q ũo acqrit uirtus

Obstipare

Inãisphia

Tori

Torulus

Cachinn⁹ ctrumiū accipi uidet̃ p materie torta:& callo ligni in se cōuoluto. Tremulos cachinnos.i.risus solutos:imo-
deratos:& rephensibiles.γελως enim.ακαιρος εν τοις δεινοις κακον.i.Risus intēpestiuus in mortalibus gra-
ue malū.cachinnus dr̃ risus solutus:& imodicus:quo(ut ait Catul.)inepto nulla res ineptior Risus:& le:iiię
affectus in splene ē(ut medici dn̄t:& memorat Lactā.)Ingeminat.nam.n.cōpati est:ut risus aliquādo coer-
citus mox obicibus refractis liberime erūpat:quod Cleophonto accidisse scribit Arist.ut.s.cum aliquātis p
risum cohibuisset:ox in largissimum sonorūq; cachinnum effunderetur.

CORN. ℭNon ego curo esse q̃ archesilas:ærūnosiq; solones.Non curo hoc eē qd̃ archesilas p̃hs aut solon q ēt apd̃
Archesilas athenieses p̃hs & legislator erat.Solones aūt more romano dixit ut Catones Camillos diuersos.Eurūnosos
aūt aut qa frugalitas p̃hoꝝ miseria uĩ luxuriosis & p̃digis qui duas tabulas legibus addidit eo q̃ aium colē
Solon tes corporis culturā abiiciat archesilas sciti filius pitharicus cyrenaicus p̃hs perfectissimus:aut q academiā
Solones primus inuenit.⸿ Obstipo capite figentes:p̃ tanta & intēta cogitatiōe quasi obstupidi uideātur.⸿ Obstipo:
Catones inclinato & grauitatē simulante:& cum obliquitate fixæ.⸿ Et figēter lumine terram.i.luminibus terram im
Camillos mobiliter fixit:ut Verg.Obrutuq; hæret.d.i.Diua solo recubās.t.o.a.⸿ Murmura cū secum & rabiosa silē-
Cyrenaicus p̃hs tia rodūt.i.cogitationes atq; inuentiones suas susurro immurmutantes & disputantes minutas & sensum pro
latas.⸿ Atq; exporrecto trutinātur uerba labello:ægroti ueteres mediantes somnia gigni De nihilo nihil
in nihilū nil posse reuerti.Dialectico more uerba examinantes quoꝝ disputatio talis:ut quasi ægrotantiū
dm somnia uideātur hoc disputātes.⸿ De nihilo nihil in nihilum nil posse reuerti.Primo physicoꝝ qui scio
est & de qua inter oēs conuenit nihilum de nihilo nasci.& nihil in nihilum solui.Nam mūdus de nihilo factus
est & in nihilum redigetur:ideo aut nihil mundum esse dixit.non quia homo est:sed quod erit:qa ex nihilo ē
Centurio in nihilum uadit:q̃ oia negat cēturio uelle se discere dicit:ita p̃hi sibi oculis formāt de qb⁹ scripturi sunt:ut
sunt diuturna infirmitate hoies:qui siccitate febrium & insomnitate diuersorū imagines eoꝝ oculis formā-
tur.Stoici asseuerāt nō posse ad nihilum aliquid reuerti:& aliod non in nihilum dissolui.Nam corpus atho-
Athomi mus cōstat:quū decidit in athomos dissoluitur:& ad utrūq; respondet posse gigni de nihilo nihilū: posse ni-
hilum nihil reuerti.⸿ Hoc est cur palles:cur qs nō prandeat hoc est.Ipse adhuc loquit ut ex tali studio pal-
les:& ecce ieiuniis sufficis:qa tam diuturna cogitatio uel lucubratio uel in ædia pallorem corporibus inie-
Callor cit.⸿ Iis populus ridet.i.de talibus uerbis.Multumq; torosa iuuentus Ingeminat tremulos naso crispante
Cachinnus cachinnos.Istis ergo disputationibus ridet populus & torosa iuuentus:aut multum ridet:aut cachinnos in-
geminat:at multum tremulos naso crispante cachinnos.

IO. BRI. ℭArchesilas pitaneus fuit academiæ nihil affirmantis clarissimus antistes Crantoris discipulus q cū in di-
Archesilas cendo grauissimus esset:& in scribendo satis exercitatus poetica quoq; operā dedit.Et ille est qui ut refert
Plutarchus auctore Gelio:cum uidisset quēdam diuitem nimis delicatū:q incorruptus tamen & castus dice-
batur:nihil inquit interest quibus membris cynædi sitis posterioribus an prioribus.Hic ab aliis Archesila⁹
Solon dictus est.Obiit.teste hermippo cum uinum imodice bibisset.⸿ Erūnosiq; solones.i.septem sapientes gręcię
quorum unus fuit Solon Excestiadiæ filius patria Salaminius:qui regnante Tarquinio prisco Romę Athe
nis claruit.Is teste Aristotele leges dedit atheniensibus tanto cum temperamento:ut parem gratiā teste Iu-
stino a senatu & plæbe contraheret:q̃q̃ plæbs & senatus in summa prius essent dissentione.Quibus si athe-
nienses perpetuo uti uoluissent:sempiternū:ut ait Valerius habituri fuissent imperium.Idem oraculi iudi-
cio sapientissimus habitus est.In cypro cum Pisistrati tyrānidem fugisset:mortuus est anno ætatis octuage-
Erumna simo.⸿ Erūnosi.qui semper in laboribus & miseriis uersantur:nam ærūna auctore Cicerone est ęgritudo la
Obstipū boriosa.⸿ Obstipo capite:idest obliquo.Horatius.Stes capite obstipo multum similis metuenti.Columel-
la loquens de suibus fabricitantium inquit hæc signa sunt:cum obstipæ sues transuersa capita ferant.Trā
quillus in Tybe.incedebat ceruice rigida & obstipa.⸿ Rabiosa silentia:tractum canibus q in rabiē uersi ne
Trutinari scio quid secum frendunt.⸿ Trutinantur:pensitant quasi in trutina ⸿ Aegroti ueteris meditantes somnia:
appellat aspernator uirtutis qui philosophi disputant & differunt:tanq̃ somnia ualitudinarii bonis.⸿ Medi
tantes:æmulatio est Horatii.Nescio qd meditans nugaꝝ totus in illis ⸿ Gigni:de nihilo nihilum in nihilū
nil posse reuerti:fuit cōis opinio apud philosophos:quā inter cæteros auctore Laertio maxime probauere
Epicurus:Diogenes:Themidis filius:& Democritus:cum de mundi & rerum creatione loquentur nihil ex
eo quod non sit fieri:neq; in id quod haud quaq̃ sit corrumpi.Quæ nunc ut subtilia & ociosa irridet asperna
tor uirtutis contēnens philosophos qui talia inuestigent.⸿ Hoc est cur palles:uerba irridētis philosophos:
quos per irrisionem ex eo pallescere dicit:quod nimis studeant.⸿ Cur qs nō prādeat.Liberalium.n.artium
scriptores parce uiuunt:unde Iuue.Tunc utile multis Pallere & toto uinū nescire decēbri. ⸿ His populus
ridet:philosophi a uulgo derideri solent:ut Persius alibi docet.Nec q abaco numeros:& secto in puluere me
tas Scit risisse uafer multum gaudere paratus.Si cynico barba petulans nonaria uellat.⸿ Torosa : carnosa
& pulposa:quo uocabulo utimur & in rebus inanimatis:ut sæpe est apud Pli.⸿ Cachinnos:risus immodera
tos.⸿ Inspice nescio qd trepidat mihi pectus:insurgit poeta in eos qui tanta sunt intemperantia.Vt quāuis
ualitudinarii sint cupiditatum:tamen uitia superare non possint:sed iis ita inseruiant ut grauiori contracto
morbo moriantur.Hos igitur poeta ridendo percutit ostendens q̃ turpe quęq; miserum sit hominem cupidi
tati & corporis uoluptatibus succumbere.

BART. FON. ℭArchesylas.Scythi hic filius patria pitaneus:clarusq; philosophus fuit:& ætatis anno qnto & septuagesi
mo obiit.⸿ Erūnosiq; solones:laboriosi:studio.n.sapientiæ dediti:cæteris rebus omissis multos labores p
ferūt:ob qd ærūnosi cognominātur.Solon uero patria Salaminius Exerestidiæ filius athenis maxie claruit
sed Pisistrati tyrānidem fugiens in Cypro:tādem octogesimo anno ætatis moritur. ⸿ Obstipo capite:tristi
seuero ad terrā inclinato.Obstipi dicūtur qbus cola rigent:& in humeꝝ capita inclinata sunt. ⸿ Exporre-
cto labello.Labra interdum cōtrahimus:interdū exporrigimus:atq; extēdimus.⸿ Qui autem interloquen-
dum uerba præponderant labra quodāmodo extēdere uidētur.⸿ Gigni de nihilo nihilum: & Democritus
abderites & Dioge.Appolloniates:& Epicurus:& philosophi fere oēs nihil esse quod sui originem non ha-
beat.Neq; quicq̃ ex nihilo gigni posse:aut in nihilum id qd aliquid est cōuerti posse:scripserunt.Oia enim ex
aliqua re fieri necesse est dixerunt:qm̄ si quod defluit interierit in id quod non est.Oia iādudum interiissent:
quum ea nō essent in quæ dissolueretur.⸿ Torosa iuuētus:ualens & robusta.Tori enim partes membrorū

neruosæ calosæq; & in ꝓpemodum collectæ sunt. Valerius flaccus. Protulit horendosq; toris in formibus artus: quod & de uenis quoq;: quũ uarium in morẽ qbusdã in locis turgescunt dicitur. Celsus in septimo. Ac per ipsos uenaꝝ toros inæquale est. In herbis quoꝙ eodẽ Pli. uerbo utitur. Nam de inula scribẽs ait. Breuior his est sed torosior amariorq; innula. Item de brassica: alii in orbem porrecti: alii in latitudinẽ torosi. Item de asparagis: qui caulem educens tempore ipso quo fatigatus est in toros stringitur.

Inspice nescio qd trepidat mihi pectus: & ægris
Faucibus exuberat grauis halitus: inspice sodes
Qui dicit medico iussus requiescere: postq̃
Tertia compositas uidit nox currere uenas.
De maiore domo modice sitiente lagena:
Lenia loturo sibi surrentina rogarit:
Heus bone tu palles: nihil est: uideas tñ istud
Quicqd id est: surgit tacite tibi lutea pellis:
At tu deterior palles: ne sis mihi tutor
Iampridem hũc sepeli: tu restas: perge tacebo.

¶ Inspice ne. qd. demõstrãs poeta q̃ta sit turpitudo: & miseria hois illi⁹: q corporeis uoluptatib⁹ cupiditatiq; succũbat stilo satyrico isurgit: & iuehit: q tãta sunt icõtinẽtia: libidine: & itẽperãtia ꝑditi: ut nõ solũ ꝯsuetudĩe: balneis: & cõmessationib⁹ nõ abstineãt ꝯtra medici ẽt uolũtatẽ: sed omnibus suis cupiditatib⁹ obediãt. uñ tãdẽ succrescẽte: & ꝯualescẽte morbo moriunt cũ breui: pancoꝝq; dieꝝ abstinẽtia ꝑstinã possent recupare ualetudinẽ. ¶ Inspice. medicum alloquit ægrotus. ¶ Trepidat pe. nimio: & grauiori ipũ agitat: qd malæ ualetudinis ẽ idiciũ (ut refert Cor. celsus li. ii.) Grauis halit⁹. tristis: teter: isuauis: & aspnabilis: qd cruditatis signũ ẽ: ut docet Ari. i ꝓblematis encicliclis. ¶ Faucib⁹. fauces uocamus supiorẽ ptẽ gulæ mẽto ꝓpinq̃ sed interiorẽ. Pli. Sũmũ gulæ fauces uocãtur: postremũ stomach⁹. ¶ Qui di. me. ordo ẽ q dicit medico supradicta iussus reqescere rogauit sibi loturo surrẽtina lenia de maiore domo postq̃ tertia nox uidit uenas cõpositas currere. ¶ Medico. q uitæ nr̃æ: necisq; ĩperator ẽ: cui tñ hoiem occidisse sũma ẽ ipunitas: cũ nulla sit lex: q (ut cũ Pli. loquar) puniat iscitiã capitalẽ: qnimo trãsit incõuiciũ: & itẽperãtia culpat: utroq; q piere arguunt. sine medico uixit populus roman ultra cẽtesimũ annũ auctor Pli. li. ¶ Tertia nox. nõ dem hoc sine medicinæ scia: ubi. n. auctore Celso corp⁹ ęgrotar icipit: quis unã febris accessionẽ secuta itegritas sit: tñ qa tertiana timeri pt expectãdus ẽ dies terti⁹: & ubi accessiõis tps ꝑteriit: cibris dãdus ẽ: sed exigu⁹: qa q̃rtana quoq; timeri põt. uñ si i deteriorẽ & grauiorẽ morbũ decidit: cũ tertia bñ cõpositis uenis. & salutẽ: ꝓmittẽtib⁹ ad pristinũ uictũ: & ꝯsuetudinẽ reuersus fuisset. ¶ Venas cõ. bñ dispositas. & qetas. uenas ãt illas itelligit: q spũi ac cõmodatæ sunt. qs recẽtiores medici pulsatiles appellãt a pulsu q ẽ. διαστολη και συστολη της αρτηριας και καρδιας .i. discepatio: & ꝯtractio iduisibilis arteriæ: & cordis. uel παλμος ητοι φλεβος αρτηριας .i. subsultio: & palpitatio: uel ebulitio uenæ & arteriæ i qbus si sanguis trãsfundebat Erisistrat⁹ putauit cãm motꝰ bi eẽ originalẽ. De maiore domo. cuiusdã diuitis: & opulẽti. ¶ Lagena. ποτηριον i. poculũ signat. hoc ẽ uas uinariũ. Apul. li. ii. de asino. & lagena iuxta orificio cesim deascẽte patescẽs. quẽ locũ emẽdãs sic lego. Orificio sensim dehiscẽte patescẽs. Hie. Ali⁹ portãs lagenã uini. fiebãt ope figulino (ut oñdit Esaias cũ ait.) Et cõminuunt sic ꝯterit lagena figuli ꝯtritiõe ꝑualida. Lagũcula ei⁹ diminut. utunt Pli. i epi. & Hie. sed qm locum Apulei emẽdauimus: nõ pigeat & hęc duo corruptissima subnotasse emẽdata. Apd Apu. li. iii. de asino legit. Saginer meũ ipa lupulis ꝯseruo thessalis. ubi saginer dictionẽ iusitatã obello fodiẽdã autumo: ut ei⁹ loco sic agnũ asterisco substituam⁹. Paulo isra legit Herculis Anethi &c. corrupte: & pperã. Tu lege herbulis: & sic destigue apulei codicẽ: q̃q; futilib⁹ tãta res ꝓcuret herbulis Anethi modicũ &c. enumerat. n. postea herbulas qb⁹ illa res pcurabat: & hęc ẽ uera lectio q̃ nemo añ nos recognouit: & si nõ diminit⁹ q illã sibi ascribãt. ¶ Modice si. i. parꝝ capaci. ¶ Lenia Su. surrẽtina uina iter gñosa numerant cõualescẽtibus maxie cõprobata pp tenuitatẽ: salubritatẽq;. Tibertus cęsar (ut scri. Pli.) dicebat ꝯsensisse medicos: ut surrẽtino uino darẽt nobilitatẽ: alioqn eẽ gñosum acetũ: hoc nobilẽ uappã appellabat. C. Caligula. q Tiberio successit. Surrẽtũ ãt ciuitas ẽ cãpaniæ cũ ꝓmõtorio mineruæ syrenũ quõdã sedes. cuius meminit Silli⁹ i qnto. Calices surrẽtinos celebrat Mar. illic. n. ope figulio ꝑcipui ꝯficiebant (ut idicat Pli. i. xxxv.) lenia aũt dic pp tria uini gña. Austeꝝ: dulce: & lene. ¶ Sibi lo. balneas igressuro more romanoꝝ. q añ cœnã auctore celso exercebant: post eã exercitationẽ balnea igrediebant. Appia. mẽtionẽ faciẽs de Catone sic ait. Circa uesperã a balneo ad cœnã trãsit. Apul. li. x. Qui quũ se refecturi clausa cellula balneas ꝑuissent. Idẽ li. viii. Disposita cenula balneas obeũt. erat & mos idorũ (ut docet Philos.) illũ notatu dignũ q lotiõe Cõmodus iperator adeo oblectabat: ut p diẽ septies: ac octies i balneis lauaret. e ꝯtrario prisci (ut inqt Sene.) bracchia tm: ac crura quotidie abluebãt: q s. sordes ope collegerãt: cęteꝝ totũ nũdinis lauabant. tps ãt lauãdi erat p⁹ meridianũ (ut docet Victr. ¶ Heꝰ bo. tu pa. cũ medici ꝑceptis: & admõitionibus luxuriosus iste morbo laborãs nõ peruisset: pallorẽ ꝯtraxerat: uñ medicus eũ reuisens in hęc uerba ꝓrũpit. ¶ Palles. pallore groti ẽ idicina. Verg. cõtinuo ẽ ægris alius color horrida uultũ deformat Macies. ¶ Nihil ẽ. egrotãtis uerba: qb⁹ se excusare nitit. ¶ Videas tñ: loqtur medicus eũ admonẽs: ut nolit hoc qcqd sit floccipẽdere: sed potius maxia cura: studio: & diligẽtia cauere: qm cutẽ eius itumescere: & luteã fieri ituet. notat aũt morbũ hydropisis: qua qui laborãt luteũ: & ceruleũ colorẽ ob aquã inter cutẽ repręsentare uident. ¶ Lutea ru. qd in egroto lætiferꝝ est signũ. a luce (ut docet in. ii.) hẽt primã ꝓductã ut patet hic: & apud Oui. cæteros: uñ manifestarius: & pene puerilis error est illoꝝ: q apud Iuue. ita legũt incude & luteo uulcani ad rhetora misit: cũ luto ꝓ luteo lege. i sit: ut apud Verg. mutabit uellera luto. At tu deterior palles. nõ solũ medico bene cõsulẽti: & de eius salute sollicito obedire patus est: sed illũ derisionibus: & iurgiis insectatur. nam asperime patitur ex malo pessimus monitionem at bonus moneri: & corripi læto animo gaudet & in cunctis. Senec. Admoneri bonus gaudet pessimus quisq; correctionem sperime patitur tales q castigationem moleste essent apud laconas: erãt in magno oprobrio au. Plu. Ne sis mihi tutor. Tutores: quoꝝ alii legitimi. Alii fiduciari. Alii honorarii nũcupant: sũt (ut docet pau. li. xxvi. dige.) q uim: ac ptãtẽ hñt tuẽdi eũ: q pp ætatẽ suã spõte se defendere neqt. dicti q̃si tuitores: atq; defensores (ut tradit in insti. de tutelis) Analogistos siue Analogos appellat tutores iulianus iuriscon. eos: qui non tenẽtur reddere rationem administratæ tutellæ. Ius dandi tutores datum est (ut inquit Vlpianus) oibus magistratibus mu

IO. BAP. PLAV.

Fauces

Pulsus

Lagena

Surrentũ

Tutores

Anologisti

nicipalibus.⸿ Hunc sepeli.tutorem:qm̃ mihi nimium molestus erat:unde infert se medicum interfecturum.
si molestia: & tedio ipsum afficere perseuerauerit.⸿ Perge tacebo.discedens medicus:qa ονοι τω οκονω.i.asi
ni uellera q̃rebat.i.suis praeceptis nihil proficiebat:cũ indignatione hæc loquitur.

CORN. ℂInspice nescio quid trepidat mihi pectus de his nunc dicit qui infirmitate inualidi uitia cupiditatũ suarũ
superare nõ pñt & ebrietate & aliqbus desideriis tracti in maius ægritudinẽ suã corroborauit:& ul' ꝑ ẽt ad
mortẽ perueniãt:& sunt uerba ægri loquẽtis ĩpatienter:q̃ salutẽ suã negligat.Item.⸿ Inspice nescio qd tre-
Fauces pidat mihi pectus:ad superioris sensus uim redit:Elleboꝝ frustra cũ iã cutis ægra tumescit:& plus hic eos
adiicit:q nõ libẽter opus eẽ medicina sibi dare pœnas huius cõtumaciæ.⸿ Et ægris faucibus exuberat gra-
Sodes uis alitus:grauis male olentis:ut Verg.Grauiter suspirantis & graue olentis auerni.⸿ Inspice sodes: sodes
autem sodalis:aut antiquæ affectionis est:adeo ut soluto eo quidam usi sunt.Dic mihi si audes : ut Plautus
per resolutionem sic ait:dic mihi si audes:quæ est ea quam ducere uix uxorem.⸿ Iussus reqescere postq̃ ter-
Lagena tia compositas uidit nox currere uenas.Hoc poeta dicit postq̃ ille æger a medico iussus est reqescere q̃ ter-
Surrentũ tia die eum sanum inuenit.Rogat famulos ut de nobili apotheca lagena plena surrentino uino anteq̃ lauet
oppidum abducatur:surrentum oppidum campaniæ quod bon i uina.mittit.i.electa leuia uina surrentina cũ sint for
Aegrotus tissima.Vnde Hora.surrentina uafer qui miscet fece falerna uina.⸿ Modice sitiẽte lagena:minus plena.uel
q̃ uetustate decoquatur:ac per hoc sesesitiens ebibat.⸿ Heus bone tu pales.Verba medici ad ægrotum: q
ostendunt non finitum esse laborem & introducuntur monẽs & monitus quorum altera responsio est.⸿ Ni-
hil est:uerba sunt ægri curam spernentis:& medicus.Videas tñ istud quicquid idest sur.ta.ti.lu.pel.At tu de:
pal.ne sis mihi tutor:quem ego iam pridẽ tutorem extuli.i.obrui.⸿ Surgit tac.tibi lu.pellis.i.tumescit:ydro
pesis.n.luteus color est.i.subcroceus.⸿ Tu restas.i.resistis:aut certe tu alter tutor sis aut quem sepeli.⸿ Per
ydropisis ge tacebo.Et medicus quia perseuerans non curaris:ideo discedo.

IO. BRI. ℂInspice:uerba sunt ægrotantis.⸿ Trepidat:palpitat.⸿ Grauis halitus:difficilis & olens.Faucibus:physi
Fauces cum est laborantem stomachi cruditate grauẽ olentiam emittere.Fauces autore Pli.uocant summum gulæ.
eaq; numero tm̃ plurali.⸿ Qui dicit medico.Ordo ẽ:qui:dicit medico quæ supradicta sunt iussis reqescere
rogauit sibi loturo surrentina lenia de maiore domo postq̃ tertia nox uidit uenas cõpositas currere. Venas
compositas: pulsuum arteriarum quietum.⸿ De maiore domo.i.diuitis.⸿ Lagena: genus uasis.⸿ Modice si
tiente.parum capaci.⸿ Surrentina:auctore Pli.conualescentibus maxime probata erant propter tenuita-
tem salubritatemq;.Tiberius tamen Cæsar dicebat consensisse medicos ut nobilitatem surrentino dareot:
alroquin eẽ generosum acetum.C.Cæsa.qui successit illi nobilem uappam.Surrentina dicta sunt a surrenti
nis montibus campaniæ.⸿ Lenia:tenua.Tria.n.sunt uini genera:austeꝝ:dulce:& lene.⸿ Sibi loturo.i. qui
Vini gene balnea ingressurus est.⸿ Heus bone tu pales:uerba medici reuiscentis ægrum.⸿ Nil est uerba ægroti asper
ratria nantis monitiones medici.⸿ Videas tamen istud:uerba medici bene consulentis.⸿ Surgit tacite tibi lutea
pellis: subaudi nam.⸿ Lutea coloris crocei:quod in infirmo pessimum est signum.⸿ At tu deterius palles:
tantum abest ut capiat consilium medici:& ultro etiam irrideat.⸿ Ne sis mihi tutor:curator qualis pupillis
adhiberi solet.Hora.Siue ego praue:seu recte hoc uolui:ne sis patruus mihi.⸿ Iampridem hunc sepeli.q.d.
eum a quo regendus erat:non seipsum bene exisse:quandoqdem ante se mortuus sit:qua re infert.⸿ Tu re-
stas:quem ante sepeliam q̃ moriar.Aemulatio est Horatii.Omnes composui fœlices:nunc ego restro.Con-
fice.⸿ Perge tacebo:medici sunt uerba irati & discedentis.

BART. ℂInspice:i cõtinẽtiã desidis:delicatiq; uiri capit:q eũ paucoꝝ dieꝝ abstinẽtia sanari possit cõtra medici p-
FON. cepta balneo ac uino utens in grauiorẽ morbũ recedit:unde mors tandẽ cõsequit.⸿ Inspice aũt ab ægrotã-
te ad medicũ dicit.⸿ Nescio qd uel ægroti paꝝ quid morbi esse dicentis:uel medici potius uerba sunt igno-
rare se qd inspiciat asserentis.⸿ Trepidat mihi pectus notæ aduersæ ualitudinis futuræ sunt:ut Celsus ẽt li
bro scdo refert:si dolor pcordioꝝ est:aut totius pectoris:aut si spiritus grauior ẽ.Postq̃ tertia cõpositas ui
dit nox currere uenas.Medicinæ Persius nõ ignarus eapfecto ponit q̃ ueteres medici obseruauerunt. Celso
.n.auctore libro tertio.ubi corpus ęgrotare incipit:quãuis unã febris accessionẽ secuta integritas est:tamẽ
quia tertianã timeri põt expectandus est dies tertius:& ubi accessiõis tẽpus pterit:cibus dandus est:sed exi-
guus qa q̃rtana quoq; timeri põt.Hic aũt die tertia cũ uideret febrim nõ reuertisse:tanq̃ oi piculo liberatus
ad pristinũ uictũ & incõtinẽtiã redit.⸿ Modice sitiẽte:Cui ad summũ libꝝ parũ desit.⸿ Lenia surrentina.
Tyberius Cæsar:ut scribit.xiiii.lib.Pli.consensisse dicebat medicos:ut nobilitatẽ surrentino uino darent.
Surrentini aũt montes & cãpania uicini massicis gauranisq; collib' sunt ⸿ Heus bone tu palles.Medici uer
ba sunt ne se lauet.ne ue largius uino utatur:qm̃ palleat.Nihil est ualitudinem ęger dissimulat:quo possit so
litæ incõtiæ indulgere.⸿ Videas tñ admonet medicus:q̃uis a morbo leberatus sibiipsi uideatur: caueat:tñ
qm̃ cutis eius tacite intumescat.⸿ At tu deterius palles:medico conuiciatur:præmouens ne sibi tanq̃ custos
& tutor sit.⸿ Perage tacebo.Nullum se ulterius uerbum facturum promittit medicus.

IO.BAP. ℂTurgidus h̃ epu.finito ex medici discessiõe lã-
PLAV. guẽtis:& eius dialogo elegãter.& satyrice descri
bit poeta:quẽ finẽ:& exitũ cõsecut' fuerit adole-
scẽs:q cũ egrotaret medici pcepta nihil faciens
epulis se igurgitabat:& balneis lauabat ignorãs
q̃ uẽtris igluuies:& ebrietas tã aiæ ĩfirmitatis q̃
corporis cãm:& materiã tribuũt.q.n.egrotat nõ
aliter recipit sanitatẽ nisi tenui : & castigato ui-
ctu : q λεπτη διαιτα.i. tenuis dieta dr̃. Auctor
Hie.⸿ Turgidus.i.cibo replet':& usq; ad uomi
tũ igurgitat' distẽtus.q̃ qdẽ iniquũ ẽ,nã(ut scri.
Cic.i catone)tm̃ cibi:& potiõis adhibẽdũ ẽ:ut re
ficiantur uires:nõ ut opprimant.nec uero corpori solũ subuenlendum est:sed & menti atq; aio multo magis
Auicenas Vehemẽs inquit repletio in qualibet dispõne uitanda siue ex cibo:siue ex potu pcedat:q̃ crapulæ
noie significatur.&(ut inquit Hiero.)morbi ex saturitate nimia concitantur.Græci sic. ουτω πλησμονη οι λι-

Turgidus hic epulis:atq; albo uentre lauatur.
Gutture sulphureas lente exhalante mephites
Sed tremor inter uina:subit:calidũq; trientem
Excutit e manibus:dentes crepuere retecti.
Vncta cadũt laxis hinc pulmentaria laboris
Hinc tuba candelæ tandemq; beatulus alto
Compositus lecto:crassis luctatus amomis.

μεσον καλλο ουδ᾽ ε ναγαθον.idest neq; repletio:neq; fames aliquo mõ bonũ.hinc Aristo.ad Alexandrũ.Qui
trangreditur debitum modum in pleno:& in uacuo non poterit euadere furorem ægritudinis: & molestias
infirmitatũ.¶ Lauat.in balneis:ut concoquat.Iussiuerunt medici quidam balneas ardentes teste Pli.qbus
persuasere cibos concoqui.multi uero ad sepulchrum efferebantur:qđ tetigit Iuue.cũ ait.Crudũ pauonem
in balnea portas hinc subitæ mortes.Colu.Mox.deinde ut apti ueniamus ad ganeas quotidianã cruditatẽ Laconica
laconicis excoqmus.sunt aũt laconica(ut obiter hĩ annotemus)loca in balneis:in qbus sudor elicitur sicco
sudore:ut docet Cor.Celsus.in.ii.Victru.in quinto Laconicũ:sudationesq; coniungi debere tepidario pci-
pit.sic aũt est appellatũ qm lacedemonii nudi unctiq; præcũctis exercebantur.auctor Dio.¶ Ventre albo. Mephitis
pallenti.Orat.Nisi cã morbi fugerit uenis & aquosus albo corpore langor.¶ Exhalante.emittẽte.¶ Sulphu
reas mephites.Verg.li.viii.Seuãq; exhalat opaca mephitĩ:ubi dicit seruius.φ Mephitis proprie est terræ pu
tor:q de aquis sulphuratis nascitur:& est in nemoribus grauior ex densitate siluarũ alii mephitim deũ uolũt.
leucothoe conexũ:sicut est Veneri adonis.Dianæ uirbius.alii mephitim Iunonem uolunt:quã aerẽ esse con-
stat.nouimus.n.putorẽ nõ nisi ex corruptiõe aeris nasci:sicut ẽt bonum odore de aere incorrupto:ut sit Me-
phitis dea odoris grauissimi.i.graueolentis.Sulphureas ergo mephites expone odorẽ teterrimum sulphur Sulphur
redolentẽ:quod nascitur in insulis æolis inter siciliam & Italiam.sed nobilissimum in melo(ut scribit Plin.
in.xxxv.)Sed tremor.dum est circa calices exhauriendos occupatus:fit tremulus:quod ex nimia potus:cibi-
q; repletione puenit.auctor Sene.& est imitatio Orat.q sic in primo epistolaҿ Occultã febrẽ sub tp̃s edẽdi Triens
Dissimiles donec manibus tremor incidat unctis.¶ Subit.sequit̃.Ver.pone subit coniunx.Calidũ triẽtẽ.uas
potoriũ.calicẽ a numero unciaҿ:quaҿ est capax.est.n.triens pars tertia assis.Mart.Crebros ergo bibas li-
cet trientes.Prop.Cũ fuerit multis exacta triẽtibus hora.alias est nũmus Calidũ aũt dixit ut eius longã po-
tationem:incontinentiamq; significaret:q tãdiu calicẽ manibus potãdo añ tremorem aduentãtis febris re- Calida
nuerint:ut eũ calidũ redidérit.uel respexit ad calidã potionẽ:de qua Iuue.i qnta.meminit:& Mar.in ultimo. potio
¶ Vncta pulmẽtaria.i.pinguia:& lauta obsonia.a pulte(ut docet Pli.in.xviii.)&.M.Varro.a qua pultarium
pro uasculo pultis dr̃.Cor.celso.Veteres dãnabant pulmentaria:q̃ egerẽt alio pulmẽtario.Pultiphagũ opifi-
cem appellauit Plaut.ignauũ:& nõdinalẽ:q uiliori cibo uesceret̃.i.pulte.¶ Hinc tuba.antiquoҿ tangit con
suetudinẽ:qui cadauera ad tubæ sonitũ sepeliebãt:qđ docet Lutatius papinii inter pˀs scribẽs indignioribꝰ.
funeribus tuba cãt:Plebeis tibia.Sta.Tibia cui teneros solitũ deducere manes.Oui.Tibia funeribus con-
uenit ista meis.Idem docet Pli.in funere eius corui:qui TIBErium:deinde Germanicũ:& Drusum cæsares
nominatim salutabat.hinc graphice:& significantur a Lucio in floridis choraulæ mõumentarii dicti sunt ti
bicines:qui ad sepulchra apud sitos hoc est defunctos canebãt:quales siticinas auctore Gellio prisci uocãt.
¶ Candelæ:candella:& cereos:& funalia adhiberi in defunctoҿ pompa apud antiquos sat notũ:uñ & no-
mẽ funeris(ut qdam sentiunt.)¶ Beatulus.nõ qui eẽt:sed qui uidebat̃ diues:felix:& fortunatus.¶ Cõpositꝰ. Funus
collocatus.¶ Alto lecto.magnifico:splendido:lecto.n.efferebãtur cadauera:quod & si unica.Suetonii Au-
ctoritate satis notum sit:q de funere cæsaris loquẽs sic inqt.Lectũ pro rostris in foҿ magistratus:& honori
bus functi detulere.Valerii tñ uerba idẽ testãtis subiciemus.ex li.iiii.de animi Moderatione.Idẽ filios suos
monuit ut funebri eius lecto humeros subicerẽt.docet & hoc in capitulo de paupertate. ¶ Lutatus crassis
amomis.pfusus:illinitus:delibutus unguẽtis pciosissimis.Antiqtus.n.cadauera unguẽtis pfundebant̃.ut ex
Verg.Valerio.Ennio:Iuue.Papinio cæteris didicimus.Proper.Cur nardo flãmæ nõ oluere meæ.scri.Plin.
Luxuriã adhibuisse defunctis urẽdis unguẽta:& odoramẽta:q̃ diis colẽdis natura genuerat.Amomũ aũt ge- Amomũ
nus herbæ est odoratissimæ:cuius frutex similis est botruo(ut inquit Diosco.)nascitur teste Pli.i Armenia.
in media:& in ponto.ex quo error est Seruii manifestarius:qui in Assyria tantum nasci arbitratus est amo
mum:de quo Actius Amelinus insignis medicus ita scribit. αμομον εοικε τὴν δυναμιν ακορον, πλὴν οτι ξη-
ροτερον εστι τὸ ακορον θερμοτερον δε μαλιστα αμομον.
¶ Turgidus hic epulis:atq; albo uentre lauat̃.ostendit negligẽtiæ eã hoc fieri dũ impatiar gulç rãtos cibos CORN.
sumit quos diligere difficile sit.¶ Turgidũ:dicit crudũ idigesto.¶ Albo uẽtre ydropesi pallidũ.Gutture sul Turgidũ
phureas lẽte exalãte mephites:nõ coctũ cibũ ructãs.¶ Sulphureas mephites a loco fœtido dixit:φ uitalia Mephitis
grauiter spirat:ut Ver.Sæuãq; mephitẽ.i.indigestionẽ uomitus sulphurei uel sulphureas idigestas.¶ Mephi Triens φ
tes corruptã ructãs aut putridũ.Calidũq; triẽtẽ.Excutit e mãibus:triẽtẽ dicit calicẽ talẽ q tertiã ptẽ sextarii calix signi
capit aut tres eminas capiẽtẽ.¶ Hinc tuba:qa sepultura tubis antiqtus celebrabat̃.ut Verg.In cœlo clamor ficat
q; uirũ clangorq; tubaҿ.cãdelæ quoq; ẽt sepulchris añ mortuos pcedebãt:ut idẽ Verg.& de more uetusto. Tuba
&c.¶ Tandẽq; beatulus alto cõpositꝰ lecto:beatulus dicit nõ φ beatꝰ sit:sed φ nũq̃ splẽdidior habitu fue
rit:q̃ eo quo effert̃:aut certe qa romanæ cõsuetudinis fuit simplr̃ sepelire inuidiose hoc dicit: ẽt ambitionẽ Apocri-
irridet:nõ φ matres & mariti dicũtur mortui:nõ est enim Romanæ consuetudinis apocrisios dorisum signi- sios
ficat:sed quia preciosiore in funeribus ueste stragula.cæteraq; ẽt paupeculis exponebãtur.¶ Crassis luctatꝰ
amomis.In portã rigidos calces extendit.i.multis oblitus unguentis foras exisse mortuus de domo sua.¶ Al
to compositus lecto:qa lecto melius strato in porta effertur q̃ eo quo dum uiueret utebatur.
¶ Atq; albo uentre lauatur:nam ante cœnam Romani auctore Celso exercebantur:post eam exercitatio- IO. BRI.
nem balnea ingrediebantur.quod & Appianus Alexandrinus indicat loquens de Catone uticensi.Circa ue-
speram a balneo ad cœnam transiit.Idq; etiam ab antiquis obseruatum ostendit.Verg.cũ ait.Littora aena
locant alii flammisq; ministrant.Tum uictu reuocant uires: nam auctore Seruio grammatico aena prata
erant a troianis ut se ante lauarent quam cœnarent cum heroicis temporibus carne elixa non uescerentur.
¶ Albo uentre.pallido.Hor.Vides ut pallidus omnis cœna desurgat dubia.¶ Mephites sulphuras: halitus
graues & olẽtes:Mephitis autem odor est nascens ex terris sulphuratis.Verg.Sæuamq; exhalat opaca me- Mephitis
phitis.¶ Sed tremor inter uina subit:ex nimia repletione & cruditate stomachi in conuiuiis obrepsit tremo
res & repẽte moriunt̃.Iuue.Hinc subitæ mortes atq; intestata senectus:hinc erũpit indignatio poetæ.¶ Ca-
lidũq; trientem:genus est uasis potorii.Mar.Cum potes amethistinos trientes:& nigro madeas opimiano. Triens
Itẽ genus nũmi.Iuue.Quem porrigat ore trientẽ.¶ Pulmentaria:pulmentarioҿ appellatione omnia cibo- Pumenta-
rum genera minutissima intelligimus:a pulte denominata:ut scribit Plinius.Hora.Tu pulmentaria quære ria
sudando.Seruius quoq; in bucolicis dicit.Testilem esse nomen mulieris rusticæ : quæ messoribus æstu fa-

tigatis diuersa genera herbarū contundens pulmentarium iis parat. ¶ Hinc tuba: consuetudo fuit maioris ætatis ut funera ad tubā efferentur. Vergilius. Item cœlo clamorq; uirum: clangorq; tubarum. Minoris uero ad tibias: ut Statius de archemoro. Tibia cui teneros solitum deducere manes: Id quoq; seruatum fuisse in funere eius corni qui Tyberium deinde Germanicum & Drusum cæsares nominatim salutabat Plinius ostendit: cū ait. Constratum lectum super æthiopum duorū humeros præcedente tibicine: & coronis omniū generū ad rogum usq;. Beatulus: qui beatus existimabatur & diues. ¶ Alto lecto: nobili & diuite: inuidiose hoc dicit. Nam in lectis funera deferebantur. Sueto. loquens de funere Cæsaris. Lectum pro rostris in forū magistratus & honoribus functi detulerūt. ¶ Lutatus: perfusus a luto deriuatū. ¶ Crassis amomis: in inuidiam temporū suorū hoc dicit: quibus corpora mortuorū aromatibus peruncta sepeliebant. Persius. Vrnæ ossa in odore dabit. Pli. loquens de unguentis sic ait Honosq; iis ad defunctos pertinere cœpit. ¶ Amomis unguētis ex amomo. Nam inter unguenta acutiora fiūt cocto amomo quæ maxime nares feriant: Crassiora mirra: suauioraq;. Medicinæ aūt utiliora croco acerrima per se amomo. Hoc est capitis dolores facit. Amomū genus fruticis palmi altitudine: cuius una in usu ē indica. Laudat q̄ maxime punici mali foliis simile. nec

Amomū rugosis: colore ruso: nascitur in armeniæ parte: quæ uocatur Ocene: & in media & in ponto.

BART. FON. ¶ Turgidus hic. ex persona sua poeta loquitur: ostendens hunc tandem ob incontinentiam interiisse. Gutture sulphureas lente exalante mephites. Ructus & exhalatio crudi stomachi signa sunt. Mephitis autem: cum terræ putor fit ex aquis maxime sulphuratis atq; etiam corruptis proueniens: per trāslationem ad grauem ructationis odorem retulit. ¶ Calidumq; trientem. Et si triens est tertia assis pars: pro calice tamē hoc loco ponitur. qui tertiam sextarii partem continet. ¶ Calidum uero dixit: uel quia tandiu calicem manibus potando ante tremorem aduentantis febris tenuerit. ut eum calefecerit. In quo summa arte longam eius potationem: incontinentiamq; reprehendit. Vel ad calidam potionem rettulit. Iuue. Quādo uocatus adest calidæq; minister. ¶ Hinc tuba: funera ad tubā efferebantur. Verg. de pallante. It cœlo clamorq; uirum clangorq; tubarum. ¶ Beatulus alto compositus lecto. crassisq; lutatus amomis. Beatum ut scribit Pli. hominē etiam in morte luxuria fecit adhibens urendis defunctis preciosa aromata: quæ deorum sacris conueniebāt Lutatum aūt pro oblito & unguentario ponit. Cadauera enim uariis aromatibus condiebant: amomo præsertim. cuius uua in uitæ persimili labruscæ in india nascitur: frutice uenenoso: palmi altitudine. Oritur & in armenia & in Syria: & in Media & in ponto.

In portam rigidos calces extendit: at illum
Hesterni capite induto subiere quirites
Tange miser uenas: & pone in pectore dextrā
Nil calet: hic summosq; pedes attinge: manusq;
Non frigent uisa est si forte pecunia: siue
Candida uicini subrisit molle puella:
Cor tibi rite salit: positum est algente catino.

IO. BAP. PLAV. Loc^9 mar. ¶ Extendit calces. ritu naturæ (ut auctor ē Pli.) capite hominem gigni est pedibus efferri. Mart. lib. ix. Sed mea porrexit sportula paule pedes: idest perit cœna. in cuius loci interpretatione hallucinatur Domitius. ¶ In portam. domus uł ciuitatis. nam lex. xii. tabularum uetabat cadauera in urbibus sepeliri: unde in agris sepeliebātur. Diuus Adrianus pœnam statuit quadraginta aureorum in eos qui in ciuitate sepulchrum faciunt: cuius rei meminit Vlpianus Tit. de sepul. uiolato. Seruius uero in. xi. Eneidos commētario refert antiquam consuetudinem fuisse: ut

In agris sepulchra in ciuitate sepelirentur: quod postea inquit Duillio consule senatus prohibuit: & legauit nequis in urbe sepeliretur. Hesterni quirites. eius serui pridie quirites: idest Romani facti ob libertatem consecutam. Titulus est apud iurisccon. quomodo fiant liberti ex testamentaria donatione. Capite induto accepto pileo: quod in templo feronia: quæ libertorum Dea est: serui qui manumittebantur: accipiebant. Plaut. Quod ille faciat Iuppiter: ut ego hodie raso capite caluus capiam pileum. Pileum enim libertatis est signum: unde legimus apud Liuium. Sueto. cæteros ad pileum seruos fuisse nocatos: idest ad libertatem cuius insigne est pileus. Plin. de Cor. cinna loquens. Vocatisq; ad pileum seruis aduersarios uicit. scrib. Diony. Brutum pugiunculos: & pileum gestasse significare uolentem a se: & Cassio patriam liberatam. Liuius lotera. Emilium refert captiuos Hanibalis Romanos euectos in Italiam ex græcia iussisse: q eos a seruitute redemerat: pileatos sequi suum currum. οσπερ εθος εστι τοις απελευθερωθεισι: idest ut est mos iis: qui liberi facti fuerint (ut auctor est Plu.) Curant raderent caput me docuit. Ioan. baptista pius facundiæ torrens: & literarum thesaurus: cuius doctrina & eruditio tanta est: ut iam sit nota gregalibus: nota nobilibus: nota principibus: notissima nostri seculi regibus: & neminem omnium eruditorum iudicio hac nostra tempestate in literis habeat superiorem. sed iam ipsius uerba recitemus: quæ in Amphit. comœdiæ commentatiis reperiuntur. Scito inquit id obseruari uti capillitium radatur: quoniam scilicet omnis umbra seruitutis capite tanquam primario mēbro: & arce: acropoliq; hominis excutiebatur: renouabaturq; seruus: qui ad libertatem spectabat: & quod non undiq; secus corporis fieri poterat per digniorem: honorificentiorem: & sacratiorem locū perficiebatur. hæc ille. Sumebant & Pileum ii. qui tempestatem maritimam effugerent significare nolentes ferociens: & impetuosum mare: ueluti agrestem domini effugisse: Iuuena. Gaudent quoq; uertice raso garrula seruati narrare pericula nautæ. Legimus apud Sex. Aurelium q omnis Roma adeo interritu Neronis exultauit. ut plebs induta pileis manumissione tanquam feuo exempta domino triumpharent: quod traditum est & a tranquillo. ¶ Tange miser uenas. non pauciores animi: q̄ corporis morbos esse: sed occultiores tradiderunt scriptores idonei: ex quo fit: ut non minus necessaria sit animorum medicina: q̄ corporum. unde

Venæ p arterus Persius corporis infirmitatem relinquens: qua ille adolescens ob incontinentiam: & ingurgitationem mortem sibi cōparauerat: Medicū alterius adulescētis de ualitudine consulentis auaritiā: libidinē: gulositatem: & iracūdiā eius: ob quas ai deprauationes ille adolescens corripiat satyrica indignatione rephendētē introducit: ut eos castigās. qui ocio: & desidiæ improbæ cōsulētes: corpus inualidū: & lāgore titubās pseferūt: & tn̄ si aut capiēdæ pecuniæ spes fuerit: aut puella mollis arriserit: cæterisq; uoluptatibus occasio fuerit monstrata: ita in eas se dāt principites: ut nō ita fatuus Melecides iudicet: oñdat hoi q̄ miserū: ifelix: & ifortunatū sit ai uitiis ægrotare. ¶ Miser adolescens supple ait. Tange uenas. Peruulgate magis: q̄ inscite locutus

est Persius: qui uenas dixit pro arteriis. quas medici tangere solent: quæ motu: & pulsu suo habitum: & modum febrium demonstrent (ut testatur & Pli.) his uerbis. Arteriarum pulsus in cacumine maxime membrorum euidens index fere morborum in modulos certos: legesq; metricas per ætates stabilis: aut citatus: aut tardus. Cæterum cum Persio multi non proletarii: sed classici scriptores uenas pro arteriis dictitarunt (ut Sueto. Se. cæteri. Cor. Celsus.) Veris maxime credimus fallacissimæ rei: quia sæpe istæ lentiores celeriores ue sunt & ætate: & sexu: & corporum natura. Nil calet. uerba medici asseuerantis: & indicantis hunc adolescentem febre non laborare: cum non caleat. calor enim signum est: & indicia febricitantium. nam in febribus est horripillatio. Leuis motus. frigus. Horror. Calor feruidus: a quo latine nomen accepit. nam a feruore teste Seruio febris dicitur. sicut pyrettus dictio est græca ab incendio. hinc lexipyretros medicamen finiēs febres. Arist. in Probl. enciclicis. Totius inquit corporis excedens caliditas est febris. ⁋ Summos pedes. extremas pedum partes: quæ semper citius frigescere solent. sunt enim extrema tenuia: & neruosa. & exigui admodum sanguinis: & ob hoc frigida: auctor Aphrodiseus. ⁋ Non frigent. Inquit medicus. de hoc febricitantium frigore meminit Cor. Celsus his. frigus uoco ubi extremæ partes membrorum malgescunt. ⁋ Visa est si. uerba medici hunc animo non corporis morbo laborare cognoscentis: & est sensus. Tu qui nunc egrotationem: & corporis ualetudinem simulas: cum animi morbo opprimaris: si aliquam pecuniæ speculam: uel puellam bona forma præstantem tibi ostenderimus: statim lætabundus exilies: & gaudimonio ingenti perfusus lętaberis: ita ut non eger corpore: sed sanus esse: & bona: optabiliq; ualetudine frui uidearis: & sic cum libidine eius castigat auaritiā: qua grauiter afficiebatur. Pecunia. ueteres in pecoribus habebant: quod habebant (ut inquit Aug.) & teste Col. adhuc apud quasdam gentes hoc unum usurpatur diuitiarum gratia: propter quod nomina pecunię & peculii tracta uidentur a pecore. Donat. in cōm. Vergil. Pecuniam autumat ex curio bubulo p̄scis temporibus fuisse: & inde dictam pecuniam: q; ex pecore fieret. hinc nummi scortei & asses quos dedit Numa Pompilius in congiario. Hiero. de thesauris tuis ne scorteum quidem nummum proferre possis. Pli. uero existimat pecuniam a nota pecudis appellatam: qua Seruius rex nummum signauit. hinc Plut. in publicola asserit in uetustissimis nummis signum fuisse ouis: & suis: bouisq; conspectum. Pecuniæ autem nomine (ut inquit Hermogenianus) non modo nummi hoc est numata pecunia: sed omnes res tā solidæ q̄ mobiles: & tam corpora q̄ iura continentur. ⁋ Candida puella. i. pulchra: & diuina formositate prædita: insigniq; pulchritudine: quæ adeo fauorabilis est: ut cecinet Home. ουνεμεσισ τρωασ και ευκνημιδασ αχαιουσ τοιηδ᾽ αμφι γυναικι πολυν χρονον αλγεα πασχειν αινωσ αθανατοισι θεησ εισωπα εοικεν. i. non est indignum troianos: & bene armatos græcos pro tali fœmina tot mala tanto temporis spacio sustinere: & quare: quoniam æternis facies nimium est æquanda deabus. ⁋ Subrisit molle. molliter: & dulciter tibi subrisit: tanq̄ omnibus tuis cupiditatibus obsecutura. Subrisit autem temperate: & cum quadam modestia risit. Verg. Olli subridens hominum atq; deorum: hæc enim particula Sub significat temperamentum: ut subtristis. i. aliquantulum tristis subiratus paululum iratus unde subbibere modice bibere: & cum temperamento. Sueto. Si paulum subbibisset aliquid se sufferri tinniturum gra. sermone promisit. ⁋ Cor tibi rite. ex lætitia: & gaudio: quod maximum ex puella tibi arri dēte concepisti. ⁋ Positum est. subintelligesi: ut sensum talem elicias. si huic: qui iam liberatus: & nulli morbo obnoxius esse uidebatur apposueris epulas uiles: & fercula non opipara; non lauta: uilia: & saporis non scitissimi: statim se dicet ægrotare: per quod rationis imperium declinare: & libidini obtemperare turpissimum esse demonstrat. ⁋ Algente catino. frigus recipiente. Catinus uasis genus est a capiēdo dictus. Orat. Laganiq; catinum. Scribit M. Varro siculos uas: in quo ponebant esculenta catinon appellare. utebantur & Ro. catino in sacrificiis (ut scri. Apul.) dicitur & Catinū. Catina uero est urbs siciliæ: Sillius in. xiiii. Tum catina nimium ardenti uicina Tiphœo. Strabo tamen Diodo. & Ptol. non catinam. sed Catanam scribunt: unde Catanæas charundas: qui leges atheniensibus dedit απο του κατα ανα dicitur: quia cum ignes ætna erumpant superiora ima fiant.

Febris uñ

lexipyretos

Extrema q̄re citius frigescunt

Pecunia

Subbibere

Catinus

Catina

⁋ At illum hesterni capite induto subiere quirites Hesterni ait defuncto pridē manumissi libertati & ciues Romani facti. ⁋ Capite induto. quia manumissi pileati incedebant. ⁋ Aut subieresimus quod plerumq; ipsi manumissi: manumissoris corpus portandum subirent. ⁋ Tange miser uenas & pone in pectore dextram: de his dicit qui desidiæ suæ confidentes infirmitatem fingunt quam mox uisis cupiditatibus suis abiciunt: ut uel auaritia uel libidine trahantur. ⁋ In pectore: ideo dixit quia quotiens plus solito cor aut sali aut calet infirmitatis indicium est: considera inquit tui corporis qualitatem: & ex uenarum motu sanum te esse cognosce: sed si aut capiendæ pecuniæ spes fuerit: aut puella mollis forsan riserit caleas inquit necesse est: & corde palpites: donec effectum res quam desideras sortiatur: non in auarum quemq; luxuriosum: & dicit intelligo te male ualere summosq; pedes attinge manusq; non frigent: econtra digitorum summitas siue in manibus siue in pedibus: ut si frigida fuerit infirmitatem insinuat: ergo nil calet nil friget quod ait: ut ipsius ęgroti interrogantis uerba sunt & aliter pronunciandum est: quoniam ex cupiditate manum summitates pedūq; frigescunt: aut uerba sunt respondentis. ⁋ Visa est si forte siue candida uicini subrisit molle puella cor tibi rite salit: hæc dicit esse uicia quibus perduntur ii qui infirmitates simulāt. ⁋ Rite autem dixit iam non ut infirmi: sed utpote sani positum est allegorice.

CORN.

Quirites pileati incedebant

Auarus

Luxuriosus

⁋ In portam rigidos calces extendit: funera enim pedibus præcedentibus efferuntur. ⁋ Hesterni quirites: idest liberti: qui pridie mortem domini libertatem accipere. ⁋ Quirites Romani: Cures enim urbs quodā fuit sabinorum insignis: nunc autem ut scribit Stra. uiculus ex qua acciti. T. Tatius & Numa Pompil. Romæ quandoq; regnantes. Hinc quirites appellare solent Romanos qui orationē habēt ad populum. ⁋ Capite induto: accepto pileo: q; raso capite induebantur: cum liberi fierent: nam serui cum manumittebantur in templo Eroniæ: quæ libertorum dea perhibebatur: raso capite pileum accipiebant: cuius rei Plautus in amphitrione mentionem facit. Quod utinam ille faxit Iupiter & ego hodie raso capite caluus capiam pileum. Plin. loquens de Cornelio cinna: pileum libertatis esse signum indicauit cum ait. Vocarisq; ad pileum seruis aduersarios uicit. ⁋ Tange miser uenas: inuehitur in eos qui ocio & desidiæ consulentes languorem præ se ferunt: & tamen superantibus animi cupiditatibus ratione contineri non possunt quin ita ferantur: ut iis nihil insanius habeatur. Tales igitur poeta deridet docens nihil homini miserius quam animi uitiis laborare itaq; inducit hominem ægrotum qui medicum de ualitudine consulat. ⁋ Miser pomonatiuus .i. ipse.

IO. BRI.

Quirites

æger miser subaudi ait. ¶ Nil calet: hic pronunciatiue legendum est: uerba sunt medici negantis eum calere. ¶ Non frigent: uerba medici ostendentis nullum pror.us esse signum ægritudinis. ¶ Visa pecunia: hic ostendit hominis auaritiam: idest si aliqua spes ostentata fuerit pecuniæ uel puellæ habendæ tibi qui infirmitatē fateris, statim in eam prorumpens lætitiam: ut non æger: sed sanus agnoscare. ¶ Subrisit molle: pro molliter: tanquam tibi obsecutura. ¶ Puella uicini, hic ardorem libidinis demonstrat: hęc dicūtur ex persona poetæ subsanantis. ¶ Cor tibi rite salit scilicet præ nimia lætitia: uerba poetæ irridentis. ¶ Positum est algente catino: deest si: ut sit sensus: si huic q iam morbo liberatus uidetur cibos populares: apposueris: rursus morbo teneri se dicet. Per quod ostenditur qua turpe sit hominem esse tantæ uecordiæ: ut rationis imperium fugiat: & appetitui obtemperet.

BART. FON. ¶ In portam rigidos: calces extēdit: cadauera anterioribus pedibus efferuntur: ut interitus ortui cōtrarius demonstretur. ¶ Hesterni quirites: hesterna die morte domini liberati: & quiritum ius adepti. ¶ Capite induto pileato: nam libertatis indicium pilei gestamen erat. ¶ Tange miser uenas: ab infirmitate corporis: unde propter ægroti incontinentiam mors tandem hominis secuta est ad ægritudinem animi transit: qua animus demersus in uitiis moritur: medicum uero inducit adolescentis auaritiam: libidinem: gulositate: iracundiam: ob quæ uicia insaniat reprehendentem. ¶ Nil calet hic nullum in te febricitantis calorem sentio. ¶ Non frigent. nullum aduentantis febris indicium uideo: solet enim frigidus febrem præcedere: ac tunc extremæ partes prius & frigere incipiunt. Visa est si forte pecunia: tuum inquit morbum cognoui. Ipso enim sano corpore es: mente uero non bene uales: nam & auaritia & libidine æstuas. ¶ Positum est algente catino durum olus: hæc perinde accipienda sunt ac si adolescens uiles dapes repudiasset: seq; appetitum non habere dixisset quod ex eo medicus dicit accidere quoniam cibos uiles fastidiret. ¶ Algente catino: uel quia ferculum in catino refrigeratum esset uel quod melius est ad saporem retulit. Catino enim quod non lauti ferculi erat attribuit.

Durum olus: populi cribro decussa farina.
Tentemus fauces tenero latet ulcus in ore:
Putre quod haud deceat plæbeia radere beta
Alges cum excussit mēbris timor albus aristas
Nunc face supposita feruescit sanguis: & ira
Scintillant oculi. dicisq; facisq; quod ipse
Non sani esse hominis: non sanus iuret orestes.

IO. BAP. PLAV. [Olus] [Coscinomantia] [Cribrorum plura gnā] ¶ Durum olus. quo exceptum: & farina nihil aliud in cibo sumere apud persas magos doctissimos: & eloquentissimos narrat Eubulus: Oleribus uescebatur & Apollonius (ut scri. Philost.) est autem olus quæq; herba: qua uescimur. Inde forum Olitorium: ubi olera uenduntur. Olitor qui & græcanica dictione cepuros ipse hortulanus: nam teste Phoca κηπος est ortus. ¶ Cribro populi. non pollinario: sed uiliori: & magistraro: quo utuntur plebei: & pauperes: ut plus panis: & minus furfuris conficiatur. κοσκινον græce dicitur cribrum: unde coscinomantia diuinatio quæ per cribrum fit. Plura sunt Cribrorum genera: est quōd fit e pellibus suillis ut plurimum crebris pertusum foraminibus ad frumenta purganda: a græcis λικμον dictū. λικμαω enim est uentilo: cribro: hinc adagium est aquam cribro haurire: in eos qui frustra operatur mercedes in pertusum mittentes sacculum: quoniam aquam: & id genus cætera liquida: uel minuta transmittit. Plaut. Non pluris refert: q̄ si hymbrem in cribrum geras unde Demonactes e duobus philosophis imperitis uidisset. Alterum quædam absurda percunctantem: alterum nihil respondentem: ad amicos conuersus. Non ne inquit uobis alter hircū mulgere. Alter cribrum supponere uidetur. Sunt & cribra ex setis equiorum: quæ galli inuenerunt. nam ægyptii ex papiro: atq; iunco: hispani ex lino excussoria: & pollinaria. Auctor Plin. lib. xviii. Pollinarii cribri meminit Plaut. in penulo. Pollintorem Cato pollinario cribro secernentem appellat. Pollintio factura pollinis.

[Pollin] Plin. dicitus: est autem pollim flosculus farinæ. de qua Cor. celsus libro. ii. infirmior est ex polline: infirmissimus panis secundarius. farina autem dicitur a farre: quam medullam hominum dixit Home. καὶ ἄλφιτα μυελὸν ἀνδρῶν. ¶ Tentemus fauces. si medicus dicer subaudi. ¶ Tenero latet ulcus in ore. ægroti uerba in hunc sensum. O medice noli fauces meas cibo tam insipido: & illiberali tentare cum male se habeant: & graui morbo lancinentur ex quo eius luxuriosa gulositas arguitur: qui cibos omnis nisi lautos: & saliares fastidiebat. At secus Ptolomeus: qui rex olim pro ægypti deserta non subsecutis comitibus pane cibario in casu-

[Beta] la oblato nihil illo pane iucundius unq̄ comedisse se affirmauit. ¶ Radere. tangere. ¶ Beta plebeia. cibo uili: sordido: & fatuo: nulliusq; saporis: ac præcii: quo utuntur illi: quo pauperes sunt. est enim Beta hortensium herbarum leuissima inciti saporis: & illiberalis: quam fabrorum prandium appellat Matt. Plin. betaceum pedem uocat: apud quem plura de beta: degener beta dicitur blittus: cuius Plaut. Plin. Marcel. cæteri meminerunt. Palladius lib. iiii. Hoc mense blitus seritur solo qualicūq;: sed culto: ab hac herba (ut arbitor) Boconienses fatuum. & helleboro indigentem betanum appellant. ¶ Alges. frigescis: quando pecuniarum: uel libidinis metus te corripuit. ¶ Nunc face. Iracundum illum esse demonstrat: quandoquidem leui oblata occasione ita in iram præceps agatur. ut illum fatuum esse delirus existimet. Vnde facem pro iracundiæ materia interp̄rare. ¶ Albus timor. ab effectu: quoniam albos: & pallidos reddat homines timentes: q natura nostra: uisq; corporis imprnuisa ueritur: ne quid extrinsecus patiatur: quemadmodum nos quoq; in domū

[Timoreq̄ re erigunt pili] profugimus: ita ipsa quoq; ualde fugit tuendi sui gratia introrsum corpus. Contrahit autem secum saguinē: quo utitur nutrimento: atq; uehiculo: utpote solo sibi utili. Idq; erat quod roseam: rubicundamq; cutem reddebat. Auctor Aphrodiseus. ¶ Excusit aristas. i. excutiendo pilos corporis excitauit: quod ex hoc accidere.

[Oculi indices Animi] Idem tradit Aphrodiseus: q affectus iuxta frigiditatem habent. atqui frigiditas cutis spiramenta densat: p inde capillus circum astricta superficie erigitur. Arista autem proprie aculeus spicæ est dicta q prima arescat: hac se muniunt fruges: ut tanq̄ uallo a morsu auium defendantur. Auctores Ser. Varro: & M. Tullius. ¶ Ira scintillant oculi. in oculis animi magna sunt inditia: & (ut inquit ille apud Philost.) mores hominū oculi plerosq; indicant: qui moderationis: clementię: misericordiæ: odii: amoris: tristitiæ: lætitiæ: indices sunt. & (ut uerbis Plin. utar) contuitu quoq; multiformes: truces: torui: flagrantes: graues: transuersi: limi summissi: blandi profecto in oculis animus habitat: qui iræ ardore correpto flagrant (ut inquit Seue.) & flām-

tibus pupillis accenduntur:unde dixit Plau.in menech. Vt oculi scintillant uide:cuius carmen paulo supra
mendosum est.nam ibi niere legitur:cum uirere & scribendum sit:& legendum.¶ Dicisq; facisq;.ordo est.di
cisq; facisq;: ꝙ ipse Orestes non sanus iuret non esse hominis sani.est autem sensus.stulti nedum sapientes: q̄
a te fiunt ad hominem mentecaptum pertinere iudicarent:& ita eum ob uitia superior insania animi morbo
grauissimo correptum esse demonstrat:cui mors sola medetur(ut inquit Phalaris)scribens ad Alcibonum
σωματοσ μενγαρ αρρωστιαν αυται τεχνη. ψυχησ δε νοσημα ιατροσ ιαται θανατοσ.i.aduersam enim
corporis ualetudinem ars sanat:ai aūt morbo sola mors medet̄:fuit aūt Orestes filius Agamēnonis:& clytē
nestræ:quā in ultionē necis p̄ris cū occidisset confestim in furorem deuenit:cum uideretur sibi occisæ ma-
tris imminere imaginem cum facibus:& serpentibus armatā:& ei continuum minitantem exitium.unde Ver
gi.lib.iiii.ænei.Aut Agamēnonius furiis agitatus Orestes armatam facibus matrē:& serpētibus atris Quū
fugit ultricesq; sedent in limine diræ.huius furoris meminit Cor.celsus lib.iii.in taurica tandem ab Iphige-
nia sorore liberatus est:de quo Naso lib.iii.de ponto.Memoriæ proditum est Orestiadem orā ab oreste oc- Oresticū
cupatam:nominatamq; fuisse cum cesa matre exul ꝓfugeret:cūq; oppidum condidisset argos oresticum de oppidum
suo nomine uocasse.Refert Lamprid.quod scitu dignum est.Orestem purificasse se apud tria flumina circa
hebrum:& orestam urbem condidisse:quam sæpe cruentari hominum sanguine necesse esset:quā postea Ha
drianus hadrianapolin nominauit.Probus uero scri.Orestem post matricidium ex responso didicisse:ꝙ de-
poneret furorem si ablueretur flumine:quod septem fluminibus confunderetur.Itaq; diu uexatus tandem
purgatus est matris nece in agro rhegino apud flumen:cui septem fluuii miscentur:cui rei meminit Varro
li.x.rerum humanarum.dicitur Orestes quia τοοροσ τοσ dicitur mons:eius.n.cadauer(ut de homine scri.
Solinus)inuētum est cubitorum septem:& Herodo.homo teste Gellio fabulator in primo hist.tradidit. uel Vñ dicit̄
quia immanis fuit moribus(ut sentit Eusebius de preparat.euangelica.) orestes
¶ Catino duorum olus & populi cribro discussa farina.¶ Tentemus fauces tenero latet ulcus in ore.¶ Pu- CORN.
tre quod aut deceat plæ.ra.beta:ad illum dicit sese mollicieí dedicauerat frugis quæ non possit os tuum de Catinus
licatum cibos durissimos transglutire & panem non delitioso cribro discussum:sed plæbeio de populo an- Cribrum
nona.i.fiscale:sed frustra h̄ singulis:alia.n.sunt animi tui uitia uel ulcera q̄ non possunt leuibus purgari re- Vlcus
mediis.Est alteri sensus non leuibus aut popularibus cibis tui fastidii ulcera possunt ꝑgari:hoc est quod ait
plæbeia radere beta.¶ Radere:autem ait obstergere:ut hoc pa.q̄ gal.ter palato algente catino nō frigidū
pulmentarium habente:sed misero ægestuoso quales qui sunt algent positum est in catinis posita est farina Farina
non.s.in catino.farinam nunc panem dicit:ꝙ hunc fingit gregalem & plæbeium esse positum.hoc uelit fin-
gamus apponi tibi qui consueuisti elegantius uiuere.¶ Tentemus fauces:inuitantis uerba tenero allegori
cos non oporteat quod impatiens sit radere hic exaspare dicit uulgus.¶ Alges cum excussit timor membris
albus aristas.Nunc face supposita feruescit sanguis & ira Scintillant oculi:dicisq; facisq;:quod ipse Nō sani
esse ho'is nō sanus iuret orestes:addicitur etiam ꝙ ista ullitas tunc mentis te furiosum facit siquidē mō frigo Aristæ
re.i.timore tremebūdus efficeris & pilos erigis.¶ Aristas.n.ꝓ pilis posuit mō in ira calefacto sanguine comi
taris & ea dicis & facis:ut ēt ipsis furiosis furiosi uideant̄.¶ Timor a.pallidus dic̄ eo ꝙ timor hoies pallidos Timor
faciat sic̄ pallida mors ęquo pulsat pede.¶ Scintillāt oc.nimio calore iflāmāt̄:& cū times frigore horrescis.
¶ Durum olus : olera dicuntur quæ in horto nascuntur:ab alendo:inter olera.Celsus cōnumerat ēt rapas. IO. BRI.
Catino uas est escantium.¶ Cribro:instrumentum est:quo farina decutitur & purgatur:ex setis equinis fie- Cribrum
ri consueuit:id etiam apud nationes orientales ex serico conficitur.¶ Populi.q.d.utuntur plæbei & paupe-
res.¶ Tentemus fauces:subaudi si medicus dicet.¶ Tenero latet ulcus in ore : uerba ægroti:possunt etiā
esse poetæ irridentis eius amentiam qui ira animi affectibus obtēperat:ut modo sanitatem mō ualitudinem
corporis præ se ferat.¶ Radere.tangere.¶ Plebeia:qua pauperes uescuntur.¶ Alges : legendum est in se-
cunda persona non in tertia : quod indicant sequentia. ¶ Dicisq; facisq;. ¶ Alges.febricitas quidem ut fit
sensus:morbo quidem acri uexaberis:sed rationis oblitus ita in irām oblata leui occasiōe effunderis:ut de
lirus esse uideare.¶ Tremor albus.febris ab eo quod ꝓcedit id qđ sequit̄:nā febrē sequit̄ tremor. ¶ Albus
pallidus ut supra atq; albo uentre lauatur.¶ Aristas:metaphoricos pilos:nā aristæ proprie sunt aculei spi Aristæ
carum dictæ qđ cito arescant.¶ Face supposita:materia iracundiæ.¶ Scintillant oculi:expræssio irati.¶ Di-
cisq; facis facisq; quod ipse non sani esse hois:nō sanus iuret orestes:ordo est dicis & facis quod ipse orestes:
non sanus iuret esse hominis:nō sani.¶ Ipse emphasis.i.qui ratione prorsus caret.¶ Orestes:Agamēnōis my Orestes
cœnarum regis filius fuit & Clytemnestræ:qui cum patrem a bello iliaco reuersurum ab ægisto adultero &
Clytēnestra interfectum cognouisset:seq; ab eisdem in mortem uocari capta opportunitate ægistū & matrē
necauit.Cuius patricidii Areopagitaꝝ iudicium subire coactus uariatis(ut scribit Cice.in oratiōe pro Mi-
lone sententiis)absolutus fuit.Cæteꝝ cōscientia gestoꝝ exagitatus in insaniam & furias uersus uidere sibi
uidebatur matrem se ardentibus facibus & serpētibus atris insequētem.Vnde Verg.Armatam facibus ma-
trem & serpētibus atris.Cum fugit:ultricesq; sedent in limine diræ.Pacuuius.Orestem inducit monitu Py-
ladis ut furias uitaret apollinis templum ingressum:& cum inde exire uellet ei furias occurrisse ad quod re
spexit.Verg.Vltricesq; sedent in limire diræ:nota est historia.
¶ Et populi cribro decussa farina.Plæbei ac tenues non ex molli filigine facto:sed pane secundario utebā- BAR.
tur qui enim pauperes sunt:rarioribus cribris utuntur:quo plus panis & furfuris minus conficiatur.Cribro FON.
rum autem genera plura sunt galliæ enim auctore Pli.setis equorum inuenere.Hispania lino excussoria &
polinaria:ægyptus e papyro atq; iunco:farinam uero a farre denominatam nomine ipso apparet.¶ Tene-
ro latet ulcus in ore:gulositatem eius ostendit:quæ non nisi lautis cibis expleri possit:ulcus uero causa est:
& tecta intra cutem malignitas.¶ Alges:cum metu pecuniarū uel libidinis afficeris tunc frigescit.¶ Timor
albus:pallidus ab effectu:timor enim pallorem introducit cum ab exterioribus partibus ad præcordia san
guis recurrat.¶ Aristas:pilos qui in gumano corpore uelut Aristæ in grano sunt.Arista enim ut acus tenuis
longa eminet e gluma:atq; ut Varro.i.de re rusti.lib.placet:dicta est quod arescit prima granum gerendo.
Excussit uero quasi excutiendo erexit:ut steteruntq; comæ & uox faucibus hæsit apud.Verg.Nunc face sup-
posita feruescit sanguis adolescentem irritatum atq; ira commotum significat.¶ Dicisq; facisq;:eum quoq;
ob superiora uitia insanire ostendit.

SATYRA QVARTA

Em populi tractas: barbatũ
hoc crede magistrum,
Dicere: sorbitio tollit quem
dira cicutæ
Quo fretus? dic hoc magni
pupillæ pericli

IO. BAP. PLAV.

Em populi tractas: homo considera inquit Epictetus primo qua nã: aut qualis sit ea res: quã aggredieris deinde naturã tuã consule utrũ id tollerai e possis: nouissimum est illud γνωθι σεαυτον i. cognoscere teipm: cuius pcepti memor Persius: eos q aliena uitia solerti diligẽtia perspiciunt: & rimantur: & notát castigaturus iprimis rephendit adolescẽtulum ambitiosum: q cũ eẽt mollis: petulás: libidinosus: & mõstrum nulla uirtute redẽptum impium: & reipu. habenas rectore ipo indigens suscipiebat: se ad tale onus subeũdum nõ esse idoneum minime considerans: nec memor illius: quod dixit olim Metellus Mario: quẽ ad cõsulatum festinãtem: & ob id missionem flagitãtem monuit ne super fortunã aium gereret: nõ oia oibus cupiẽda esse: debere illi res suas placere. Ne autẽ Neronẽ romanorũ imperatorẽ taxare uideat: cuius moribus perditissimis offensus hanc (ut arbitror scribit satyrã Persius) Socratẽ inducit Alcibiadem seuere: & atrociter castigautem: q athenienſium rempu. uellet gubernare: cũ esset iuuenis: dissolutus: & oi uitiorũ labe deturpat?: utpote cui ignotũ eẽt illud Agesilai principis ου μαλακια καρτερια δε και ανδρια δειν των ιδιωτων περιειναι. i. esse nõ mollicia, sed cõstantia: ac fortitudine priuatis hoibus antecellere. In hos tales: qui cum sint nihili magnis honoribus Inhiant græcũ adagium emanauit κορχορος εν λαχανοις. i. corchorus inter olera. ¶ Rem populi. romanũ ipeiũ. Rẽpublicã: a cui' administratione hoies deterrebat Pythagoras his uerb δειλοι πανδειλοι κυαμων απο χειρας εχεσθε. Ah miseri a cyamo miseri subducite dextras. qd carmẽ cum soleat aliter interpraetari: quia apud Empedoclem κυαμους testiculos significare docti existimarũt: qa sint εις το κυειν δεινοι και αιτιοι του κυειν. idest in hoc ferendo utero ualidi: causaq; uteri ferendi: & geniturae humanae uim præbeant: ne sine auctore loq uideamur: Plutarchus uerba subiiciemus: quæ hoc declarant κυαμων απεχεσθαι ο τι ουκ ει πολιτευτεον αρχαια μεν γαρ ην η δια κυαμων ψηφοφορια... i. abstinendum a fabis. q in re ciuili uersari non oporteat. fabis enim prisco tẽ suffragia ferebantur: q finem principantibus attulerunt. ¶ Tractas: Socrates apud Plato. Quamobrem prius te ad ciuilia conferes, q̃ sis gubernãdi peritus. ¶ Barbatum hoc crede magistrum. ne romanus imperator se a Persio castigari suspicetur hoc subiũgit. Magister auctore Suida uocatur præceptor: & magisteria dicuntur a Roma. principatus. Barbatum autem probum: & bonorum morum studiosum expone Iuuena. Barbatos licet admoueas mille inde magistros. ¶ Sorbitio tollit. descriptio est Socratis: qui athenienſis philosophus clarissimus ex pago alopecẽsi filius Sophronisci marmorarii: & Phanaretæ obstetricis, primo teste. Cice. philosophiã euocauit e cœlo & in urbibus collocauit: domosq; introduxit: & coegit de uita & moribus: rebusq; bonis: & malis quærere: quamobrem non modo consensu hominum: uerum etiam Apollinis oraculo fuit sapientissimus iudicatus: cuius rei Pli. Soli. Pla. Laer. cæteri commeminerunt. hic est illud uir bonus & sapiens qualem uix reperit unum millibus e cũctis hominum consultus Apollo. Miratur Plin. lib. xxxiiii. Romanos illos circunspectissimos pythagorã Socrati præposuisse: cui & alcibiadi in cornibus comitii cum delphicus deus fortissimo græce gentis iussisset: & alteri sapientissimo simulachra celebri loco dicari: statuas posuerũt. Fuit item Socrates orator promptus: & acer: & primus teste Fauorino cum Eschine discipulo oratoriæ artis campos aperuit. eum semis naribus: & recalua fronte repandis cruribus fœdissimum fuisse auctor est Hiero. de cuius fortitudine cum Phauorinus pleraq; differens attigisset πολλακις. i. sæpenumero inquit εξ ηλιου εις ηλιον εστηκει αστραβεστερος των πρεμνων. idest de sole ad solem erectior stipitibus arborum steterat. Cum autem sæpius ineptias Anyti risisset: non potuit Anytus id æquo animo pati: sed ita excandescens primum in Socratis maledicta cum nonnullos prouocauit: tum Aristoph. poetam comicum doctum quidem: sed hominem parum probũ: qui accepta grandi pecunia contra Socratem comœdiam scripsit: cuius titulus est νεφελαι: idest nebulæ: & agendam illam in scena: spectandamq; curauit quæ uniuersum populum a Socratis charitate: & reuerentia auertit. Vnde Anytus cum Lycone: & Melito postridie adhuc calentibus populi auribus Socratem in iudicium traxerunt horum criminum eum insimulantes. Iura uiolat Socrates. Noua dæmonia inducit deos patrios respuens. Contra ius & fas iuuentutem corrumpit pœna illi mors. Tunc Socrates pro seipse dixit: ut non supplex aut reus, sed ut magister: aut dominus uideretur esse iudicum. Cum esset interrogatus quã pœnam se commeruisse confiteretur respondit se meruisse: ut amplissimis honoribus: cõdecoraretur: & ut ei uictus quotidianus in prytaneo publice præberetur: qui honor apud græcos maximus habebatur: quo respõso iudices sic exarserunt: ut non solum primis sententiis: sed & secundis capitis hominum innocentissimum condemnarent. Existimat. M. Tul. Socratem damnatum nullam aliam ob culpam nisi propter dicendi inscientiam. Musonius uero quia nullam sibi parauit defensionem. Seneca scribens Ad Gallionem athenienſium rempu. uel ob hoc maxime uituperat: in qua Socrates damnatur. Scribit Plut. q athenienses adeo oderunt: auersatiq; sunt Socratis Calumniatores: ut neq; eis ignem accendere: neq; interrogantibus respondere: nec aqua illa: qua hi se abluissent: uti uoluerint: sed eam perinde ac sceleratam effundi iusserint, proinde

Nõ oibus oia cupiẽda

Forma Sacratis

illi cum odium tam atrox perpeti diutius non possent: suspẽdio sese necauerũt. Idẽ refert August. de ciui. dei.
¶ Sorbitio cicutæ. Lictor undecim uirorũ: q magistratus erat athenis: ingrediens carcerẽ circiter solis occa-
sum denunciauit Socrati uenenũ esse bibendum: mox in calice allatũ est uenenũ: erat aũt cicuta: quã merito Cicutę na
dixit Pli. publica atheniẽsium pœna inuisam: cuius uis refrigeratoria frigore enecat: incipiũtq; algere ab ex tura
tremitatib' corpis: & ita Socrates hausto in trepide: atq; alacriter poculo mortifero deãbulare cœpit: mox
cum interambulãdum crura iã grauari sentiret iacuit resupinus: cooperuitq; pedes: & crura sensim frigescere
cum uero uis ueneni ad pcordia: & uitalia peruenisset: decessit in ac uoce deficiẽs. Aesculapio Gallũ demus: Aescula-
quẽ reddite neq; negligatis. qd ex priscorũ more est: qui Aesculapio medico phœbi filio gallũ sacrificabant pio quare
diei solisq; nũtium .i. diuinæ beneficiẽtiæ morborũ o.um curatrici: quæ diuinæ prouidentię filia nominatur: gallũ sacri
diem h est uitæ lumen deberi a se fatebantur. huius Socratis uoti meminit Lactan. cuius causam iocularo- ficabant
riam refert Tertulianus in Apolog. illud scitu: memoratuq; dignum est q cum cicuta sit hominis uenenum:
est pecudum pabulum. Lucr. Quippe uidere licet pinguescere sæpe cicuta Barbigeras pecudes homini: quę
est acre uenenum. ¶ Tollit: perimit: necat: interficit. ¶ Quo fretus: qua re: quo uirtutis munere fretus es: ut
hanc reip. capessas administrationem. ¶ Magni pu. pericli ductum ex Platonis dialogo: in quo Socrates ostẽ
dit omnium maximum uisum Alcibiadi: q ipse relictus a patre tutor Xantippi filius pericles foret. de Alci- Pericles
biade Plut. Probus: Iustinus, Tucidides, cæteri multa & notatu digna tradiderunt. de pericle autem: qui fuit
atheniensium dux inclytus: philosophus: orator insignis: atq; Anaxagoræ discipulus: qui rempu. Athenien-
sium rexit. xl. annis mira prudentia late Iusti. lib. iii. hunc summum oratorem sic laudauit Eupolis προσ του-
το πειτω τισ επεκαθιζε το τοισ χειλεσι ουτωσ εκηλει και μονοσ των ρητορων τοκεντρον κατελειπε τοι-
σ ακροωμενοισ .i. ad hæc suadela quædam insidebat labris. sic mulcebat: & solus rhetorum aculeum re-
linquebat auditoribus. Sed quoniam de suadela mentionem fecimus: Theodori gazæ uiri alioqui eruditis-
simi hallucinationem cur non ostendimus: qui Ciceronis uerba ex Catone uertens cum suade medullam pi-
tho debuisset μελιγηρυν hoc est suauiloquium transtulit. Idem pericles ηστραπτεν: εβροντα: συνεκυκα τε
παντα: idest fulgurabat: tonabat: conturbabat omnia.

Rem populi tractas: de iis dicit qui honoris cupidi supra modum ætatis suæ publici moderaminis CORN.
gubernacula quærunt suscipere quod significat per alcibiadem qui relictus a patre periclis phi q Alcibia-
& nobilitate & diuitiis puer rempublicã ministrauit atheniensium. Et est sensus: quum puer es: po des
res rẽpublicã ministrare. ¶ Barbatum hoc crede magistrum dicere: sorbitio tollit quem dira cicu Cicuta
tæ: hoc est putas ne Socratem loqui cũ alcibiade suo: qui Socrates in carcere cicutã bibit & piit ob hoc. q herba
in hunc discipulum diceretur de turpi amore alcibiadis discipuli sui uenenum in carcere accepit quo puniret
Ille autẽ postq̃ bibit crimen suum purgauit: & dum ei diceretur quod illud uenenum sumpturus erat accusan
tibus daret noluit oñderet nihil eẽ morte absolutus a crimine sumpsit. ¶ Quo fre. i. non præsumis ut rẽ po-
puli tractes dico magistri. ¶ Pupillæ pericli: merito dicit pupillæ: quia sub tutela periclis philosophi auun- Pericles
culi sui fungebatur: & pupillos suos obicit tutores quibus tutelã gerunt. Phs

Rem populi tractes: repræhensurus hac satyra eos q aliena uitia solerti diligẽtia perspiciunt & no- IO. BRI.
tant: Domitii Neronis pditissimis offensus moribus eũ in primis acerbitate satyrica insectať q uix
dum pueritiã egressus decepto per Agrippinæ mřis scelus Britannico post mortẽ Claudii imperiũ
occupauit: cũ p ætatẽ & rerũ ipertiã qd agendũ: qdue dicẽdũ esset: ignoraret: sed oia sibi alteri' cõsi
lio administrãda eẽnt. Nam ut scri. Cornelius. Illud in urbe iactabať: quẽadmodũ princeps uix decẽ & septem
annos egressus suscipere eã molẽ aut propulsare posset: quod subsidium in eo qui a fœmina regeretur. Nam
matri summa oium rerũ autore Tranql. publicarũ priuatarũq; permisit: num pria quoq; & oppugnationes
urbium: & cætera p belli magřos administrari possent: alii inquirebãt: hinc igiť exclamat hinc excandescit.
Et ne in principem cuius tpibus floruit poeta: ferri uideatur. Socratẽ inducit q alcibiadẽ atheniensem disci
pulum suum rephendat. Hoc ego excogitaui quod qdẽ uero uerius est. Alii uero astutiã poetæ & tpa quibus
floruit: nõ cõsiderãtes hunc locũ generaliter errore manifesto accipiunt. ¶ Rem populi tra. imperium Ro-
manũ suscipis regendũ: cũ interrogatiõe: & increpatione legẽda sunt. ¶ Barbatũ hoc crede magistrũ: hęc sta
tim poeta subiecit ne suspectus eẽt Neroni tanq̃ eũ notaret. Sensus est igiť. Alcibiade qua dicunť i correctio-
nẽ morũ tuorũ a Socrate dici credito. ¶ Barbatũ magistrũ: Socratem quo magistro usus ẽ Alcibiades: a quo
etiam dilectus: sed ita tñ: ut Plato scri. in symposio suo alcibiadẽ cõmemorantẽ se pnoctasse cũ Socrate: nec
aliter ab eo surrexisse ac filius a parente debuerit: hic pria ætate ab atheniẽsibus dux electus cũ Nicia & La-
maco aduersus siculos bellũ gessit: sed ad reatũ uocatus q sacra Cereris nullo magis q̃ silentio solẽnia enũ
ciasset: siue consciam: siue indignationem rei nõ ferens tacitus in exilium æolidẽ pfectus est. De hoc Aemili'
Plutar. & Trogus. ¶ Cicutæ: cicuta uenenum est publica atheniẽsium pœna inuisa. Semen hẽt noxiũ ei & fo Cicutæ
lius refrigeratoria uis est: q̃ si enecat: incipiũt algere ab extremitatibus corporis. Remedium est prius q̃ per-
ueniat ad uitalia uini natura excalefactoria: sed in uino pota irremediabilis existimať. ¶ Tollit: pimit. So-
crates atheniensis phs clarissimus filius Sophronisci: marmorarii: & Phanaretæ obstetricis primus fuit qui
phiam moralem: ut ait Cicero: euocauit e cœlo coegit de uita & morib': rebusq; bonis & malis querere: cũ
ante illum philosopi oẽs rebus phisicis perscrutandis operam tñmodo impẽderent. Sed cũ hic nõnuq̃ Any
tum Atheniensem uirũ locupletem & factiosum rideret ob eius ineptias. Aristophanes comicus doctus qdẽ:
sed hõ parũ probus accepta grandi pecunia ab anyto: ꝯtra Socratem comœdiã scripsit: cuius est. Nephile. i.
nebulæ: quæ quidem inter cæteras criminationes illud cõfinxit: ab eo nebulas coli: & atheniensium religio
nes detractri: & pter hæc iuuenũ mentes sic imbuere: ut parentibus manus inferre pie & officiose possent: q̃
res accusantibus Anyto Lycone & Melyto: ut Plato in apologia pro Socrate scribit. cũ uniuersum populũ
in Socratẽ concitasset: furore quodã & ira multe dãnatus est. De hoc diuus August. Valerius: Solinus: Laer
tius: Diogenes: Horatius: Pythagoras: anytiq; reum doctũq; Platona. ¶ Quo fretus: qua re: qua uirtute cõ
fisus. ¶ Illud respexit: quia Agrippinæ matris Senecæ & Buri consiliis oia primis impii rebus administras-
set. ¶ Dic hoc magni pupillæ picli: interrogatio est contumeliæ & rephensionis plena. ¶ Pupillæ picli: alci
biades atheniẽsis Cliniæ filius fuit. quo ut Probus æmilius est autor nihil excellentius fuit: uel in uitiis uel
in uirtutibus. Imperator fuit summus & mari & terra disertus: ut nemo ei dicendo resistere posset. eius post

interitũ patris Periclẽ & Ariphonẽ tutores fuisse relictos scri. Plut. uiros ea tẽpestate ꝑclatos: & magna cũ Clinia ꝓpinqtate coniunctos. Periclem aũt alcibiadis patruũ fuisse scribit Trogus Põ. Aemilius uero uitricum. ⁋ Magni picli: nouies. n. hostes supauit. Inter cætera egregia opera nono mense Samios Ionũ primos & potentissimos deuicit: urbis mœnia diecit. Hinc ortus est Pythagoras: non aũt ex Samo quæ zazyntho & dulychio ꝓxima est. ⁋ Pupillæ: alluxit ad historiam: nam Neronem popea: ut scri. Tacitus: cum sibi matrimonium & dissidium Octauiæ incolumi agrippina haud speraret crebris criminationibus aliqñ per facetias incusabat principem: & pupillũ uocabat: qui iussis alienis obnoxius non modo imperii: sed libertatis etiam indigeret. Hoc me inuenisse glorior: ut multa alia in toto opere.

BAR. FON.

Em populi tractas. Adolescẽtem ambitiosum repræhendit: q cum libidinosus & mollis eẽt introrsum turpis & pelle decorus. r. q. gubernare ante maturos annos studeret. ⁋ Barbatũ magrm: barbati ꝓ studiosis uiris & phis capiunt. Iuue. Babatos licet admoneas mille inde magistros. ⁋ Sorbitio tollit quem dira cicutæ. Socrates athenienfis philosophus Sophoronisci & Phaneretæ: filius: accusante Anyto capitis dãnatus sorbitionẽ cicutæ hausit: quæ ut Pli. vi. & xx. lib. refert uenenũ est publica atheniensium pœna inuisa qđ & Iuue. de athenis ostẽdit. Nihil ꝑter gelidas ausæ conferre cicutas. Est uero cicuta herba caule uiridi altiore sæpe binis cubitis in cacuminibusq; ramoso foliis coriandri tenuioribus: graui odoratu: semine aniso crassiore: radice concaua nullius usus: nam semini tm̃ & foliis refrigetatoria est uis. ⁋ Magni pupillæ pericli: Alcibiades: ut Plutarchus asserit arcto gradu propinquitatis pericli coniunctus erat: sub cuius tutela mortuo Clinia patre fuit.

Scilicet ingenium: & rerum prudentia uelox
Ante pilos uenit: dicenda tacendaq; calles.
Ergo ubi cómota feruet plæbecula bilæ
Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ
Maiestate manus: quid deinde loquere? qrites
Hoc puta nó iustũ est: illud male: rectius istud
Scis etenim iustũ gemina suspendere lancæ
Ancipitis libræ: rectum discernis ubi inter
Curua subit: uel cum fallit pede regula uaro

IO. BAP. PLAV.

Ingenio sapiẽtia acqritur non ætatæ

⁋ Scilicet ingeniũ, quãuis ingenio nõ ætate sapiẽtia adipiscaf (ut iqt Plato.) cui subscribit Hiero. scribẽs ad Augu. Noli ergo nos annoꝝ existimare numero: ut sapientiã canis existimes. nõ n. cãterius (ut cũ Varrõe loquar) uetulus: q̃ nouellicus melior: nec canitudini comes est uirtus: nec prohibet adolescẽtia ne qs possit melius ẽt q̃ senex discernere (ut inquit ille apud Philostra.) oñdit tamẽ Persius rerũ agendarũ scientiã nõ accedere ante annoꝝ multitudinẽ: & est sensus cũ ironia. Occupasti impiũ: & ausus es remp. administrare qa quãuis sis iuuenis: & paucos annos natus: tñ uirtute: & prudẽtia nulli es iferior. ⁋ Scilicet. Ironicos. ut illud Terentii. Id curat populus scilicet. ⁋ Ingeniũ uelox: uelocitas corporis celeritas appellatur: quæ eadem ingenii etiam laus habetur. hinc ingenium uelox dicimus: qđ uersatile ẽ: & celeritate quadã ad res multas percurrendas ꝓditũ. Iuue. Ingeniũ uelox: audacia perdita. illud notũ ingenio uelox corpore paruus erat. ⁋ Ante pilos. ante pubertatẽ: q̃ incipit anno. xiiii. (ut iurisconsulti tradũt) apud athenienses decem & octo annoꝝ tempus pubertas dicebaf (ut docet Philost. ⁋ Ergo ubi cõmota. sensus ẽ. Igitur cũ sis prudentissimus nullãtenus debemus admirari si plebeculæ furentis aies cõcitatos sedare: & ad mentem traquillam deducere non ignoras. Viri enim grauis maiestate lenit plebeculæ seditio (ut est apud Verg.) & exemplo nobis es tu serenissime comes Iacobe antoni: qui populos tuos furentes & spumãti labello ad arma concitatos: Chrysopolimq; martigenam seditione laborantem uultus tui grauitate quoties ad tranquillitatem redegisti. ⁋ Feruet. seditionibus æstuat. ⁋ Turbæ calidæ. æstuãti: & ad iras cõmotę. ⁋ Maiestate man⁹: qua superiores: principes: & magistratus inducere silentiũ sæpissime cõsuerũt. Sueto. de Augusto. Quum spectante eo ludos ꝓnunciatũ esset in minimo O dñm æquũ: & bonũ: & uniuersi quasi de ipso dictũ exultãtes cõprobassent: stati manu: uultuq; indecoras adulatiões repssit. Apolloniũ Tyaneũ manu: uultuq; populoꝝ quorũdã sedasse discordias auctor est Philost. ⁋ Quid deinde loqre. qñ turba: & populus mansuũ maiestate ruperit uocẽ: qua orone: & sermone illũ alloqueris: cũ sis a reꝝ prudẽtia. & lrĩs destitut⁹: Vñ innuit oportere principẽ eẽ prudentẽ: pitũ: & lrĩs apprime eruditũ. quo medius fidius (si potest fieri) nihil pulchrius: nihil excellentius fieri posse contendo. hinc Magoi Hiero. Attalus: Iuba: Studioꝝ claritudine memorabiliores extitere q̃ regno. hinc Cæsar dictator: hinc Augustus: hinc alii Cæsares plusculi nõ minus eloquẽtia: & eruditiõe: quã imperio censenf: unde ab Homero rectissime dictum est. Calliope regũ comes est Ioue nata parente. Olim a senatu Romano in laudem Taciti imperatoris acclamatũ est in curia. Quis melius q̃ literatus imperat. sunt enim illę ciuitates beatæ: in qbus phi aut principes philosophantes imperant (ut dixit Plato in. v. de rep. Nero aũt paꝝ ualebat eloquẽtia: & rhetorica eruditiõe: unde ex iis q reꝝ potiti essent alienæ facũdię primus eguisse dicebaf. nã ei seneca orones cõponebat. ⁋ Quirites. cũ intẽtio poetæ sit ut romanos castiget: rite qrites ꝓ atheniensibus. dixit. ex more Romano sumptũ: ubi oraturi ad populũ quirites appellitãt: ut in oronibus ciceronis licet intueri. sic Apuleus. Quirites sanctissimi. Quiritare dicif is qui qritum fidem clamãs implorat. ⁋ Non iustũ. Platonis dialogus extat: cui titulus est Alcibiades siue de uoto in hoc Socrates castigat Alcibiadem tanq̃ nihil hoiem: ac impitũ: nimisq; gloriosum. q esset in cõcione atheniensiũ dicturus: q̃ nesciret: ac dissertaturus de iusto: & iniusto: cũ ipse iustoꝝ: atq; iniustoꝝ inscius foret. Vñ ductũ est totũ istud Persianũ. Rectius istud. ex hoc suã demonstrat prudentiam: atq; sapientiã: cũ qđ iustũ: & qđ rectũ sit: & deniq; inter q̃ iusta: & recta uidenf: quid rectius iudicare ualeat. hoc enim propriũ sapientis est. Lactan. Quis aũt discernere bonũ & malũ: prauũ: & rectum poterit: nisi q sapiens fuerit. ⁋ Scis etenim. tanta es prudentia præditus: ut etiam in ambiguo posita scias adeo diligenter iudicare: ut in nullum incidas errorem metaphora sumpta a libripende quem ponderosissima quæq; bilancis examine non fugiunt. Ancipitis libræ. quæ est ambigua: ita ut uix neꝗ possit discerni. Vnde maiorem eius demonstrat prudentiam: & ingenii ꝑspicax acumẽ: qui in rebus ẽt dubiis: & incertis rectũ posset afferre iudiciũ. de dubiis inqt Senec. li. iii. de moribus nõ iudica: sed suspensam tene sententiam. ⁋ Discernis. cognoscis. ⁋ Curua. recta. sic Orat. in ulti. epist. Scilicet ut possem curuo dignoscere rectũ. ⁋ Regula. i. bilancis lingua. i. examẽ: quo trutina regif.

Pubertas quando

Calliope regũ comes

Eloquẽtia

Quiritare

Varro pede. curuo: flexo: & intorto. Metaphor. sunt aũt proprie Varri q pedes obtortas hñt ut Festus. No
niusq; tradũt: quos græci auctore polluce appellant. ῥαιβούς. Lucillius. Cõpuē ac Varrã fuisse Amphitrio
nis accæ pi alcumenã. Vñ uarrũ ꝑ obtorto usurpamus. M. Varro. li. ii. de rusti. scribit canes eẽ debere cruri-
bus: rectis. ac potius uaris q̃ uacis. Vacias dicimus uaris contrarias: qui in exteriorem partem inflectuntur:
ut britanni & galli fere trãsalpini: quod quidem & apud Strabonem relatum est. hinc Vaciæ apud ro. cogno Vaciæ
minati. (ut refert Pli.) Varicare est crura aperire extendere: adiungere: & in aduersum seperare. Quint. in. xi. Varicare
Varicare supra modum: & stando deforme est: & accedente motu prope obscenũ. Diuaricare distendere: & in
diuersum separare: qđ a prostitutis meretricibus fit. hinc ait Hiero. ad Eustachium diuaricauit pedes omni Diuarica-
transeunti: quod ex Ezechiele propheta transtulit. Varicus dixit Apule. aduerbialiter. re

Scilicet ingeniũ: & reꝝ prudẽtia uelox ante pilos uenit: dicenda tacendaq; calles: credẽdum ẽ tibi aute pu CORN.
bertatẽ ingenium uel prudentiã uenire: ut scias qd uel loquaris uel taceas. Velox prudẽtia: ideo dixit pro ce
leritate sua pubertatẽ præueniat sapientia: & antequam pili nascantur debent intelligi. Pilos autem pro Pili
barba posuit. Ergo nisi commota feruet plæbecula bilæ Fert aius calidæ fecisse silentia turbæ Maiesta-
te manus: sensus est dũ cõmota plæbs ne manu tua seditionẽ ppli referuire. Calidæ turbæ. i. feruore iracũ
diæ excitatæ: uel peritus ex dicendaꝝ & tacendarum maiestate manus: qa tauq̃ magna: & profutura hoibus
locuturi tacere iubẽt mouẽtes manum. Quirites: abusiue ꝑ ciues. quirites. n. ciues Romani sunt. Quid Quirites
deinde loq̃re? ergo eũ seditio orta fuerit: quibus eam uerbis compescis. Scis etenim iustum gemina suspẽ-
dere lancæ Ancipitis libræ rectum discernis ubi inter Curua subit: uel cum fallit pede regula Varro inflexo
hoc per Ironiam dicit: renera scis iustitiam in lancæ pensare & ipsius dubiæ laucis rectitudinẽ calles discere
& curam regulam momẽtare stilũ. Varo pede: torto hoc est decliue posse pondus scis etenim iustũ existima Irouia
re huc & illuc uoluens iudicium donec in liquido stet sententia lancæ libra pede uaro inflexo & aliorsum q̃
ad latitudinem deducto aut regula nunc pro norma abusus est.

Scilicet ingeniũ: hæc decẽ carmina sequẽtia cũ ironia legẽda sunt. Scilicet cũ ironia dr̃i ut alibi. s. hæc IO. BRI.
populo. Tere. Id populus curat. s. Velox: qa ante legitimũ tp̃s impium occupauit. Ante pilos: añ puber-
tatẽ. Nã ut recitauimus ex snia Taciti uix septẽdecim natus annos Nero imperiũ accepit. Ergo ubi cõmo-
ta sensus ẽ. Ergo cũ ea prudẽtia sis: nõ miꝝ est si plæbẽ in seditionẽ concitatã grauitate manus coercere scis:
quasi dicat principi nõ satis eẽ posse impare: nisi eũ comiteẽ sapia. Feruet: æstuat seditioĩbus. Fert aius.
i. dat. Maiestatẽ: grauitate. Nã manu sępe silẽtiũ iducit a supiorib9. Quid deinde loq̃re: illud docet deniq;
necessariũ eẽ principẽ eẽ sapientẽ & reꝝ peritũ. Vñ Plato solebat appellare eas res publicas fœlices: qb9 cõ
tigisset hẽre principes sapiẽtes. Respexit a sit poeta ad id qđ in urbe a seniorib9 dicebaẽ Neronẽ primũ exhiis
qui reꝝ potiti eẽnt alienæ facũdiæ eguisse. Nã ei Seneca orones cõponebat cũ alii impatores ante Neronẽ
summa fuissent facũdia & eloquẽtia. Quirites: hinc innuit poeta qđ nos iã diximus Neronẽ a se repræhẽ-
di cũ iã satyrico more atheniẽsibus omissis ad romanos cõuertat. Hoc iustũ puto: nõ illud male: oratorie
agit ea parte generis deliberatiui utiẽ q̃ suasio dicit. Rectius illud: magnæ prudẽtiæ est ex multis quę iusta
& recta esse uidẽtur quod optimum cognoscere. Scis etenim iustũ. g. s. l. pseuerat in ironia. Sensus enim ẽ.
Nõ mirum quidem est si bonũ a malo discernere noris cum ea quæ ambigui iudicii sunt: ita pensitare & tecũ
recognoscere didiceris: ut nihil te decipere possit. Metaphora iumpta a libri pende: qui ponderosissima q̃q;
examine bilancis cognoscit. Ancipitis libræ: ambiguæ ut nescias in quã partem magis decurrat: ex quo li
bripendis solertia depræhenditur: cũ ex re ambigua & incerta rectum iudicium sumat. Rectũ discernis ti-
bi inter curua subit: cognoscis inq̃t quid rectũ sit: & quod cõtrarium pstat in metaphora æmulatio est Hora
tiana. Scilicet ut possem curuo dignoscere rectũ. Curua: opponũtur rectis. Regula. i. hasta libræ. Pe-
de uaro. i. lingua flexa: recurua. Lingua. n. siue examen bilancis tanq̃ pes est in libra: quo fit plærũq;: ut cũ lin
gua bilancis torta sit & eam sequamur in reꝝ pẽsatione decipiamur: per quod ostendit Persius eum magni
ingenii & prudentiæ esse: qui falsa admixta ueris nouit discernere.

Scilicet ingeniũ. s. cũ derisu ꝓnunciandũ est. Ostẽdit. n. reꝝ agẽdaꝝ scientia aute annoꝝ maturitatẽ nõ ac BAR.
cedere. Velox: quæ perfecto uelox eẽt si tibi iuueni inesset. Prudẽtia. n. lõgo tẽporis interuallo plurimarũ FON.
rerum usu & experiẽtia gignitur. Ergo cõmota quãdo populum commotum atq; iratum inspicies oratione
tua sedare cupies. Maiestate manus: manum annuimus cum populo significamus ut sileat atq; orare uolẽ
tes audiat. Quirites & si quẽdam uelut Socratẽ atheniensem ad alcibiadẽ loquẽtem induxit tamẽ cum de
Romanorũ iuuenum ambitione libidine molitieq; loquatur iure quirites pro atheniẽsibus nominauit. Hoc
puta Prisciano auctore. xv. lib. puta legẽdum est qđ quidẽ aduerbium esse uolunt. atq; ideo. a. Persium corri
puisse: cum ira & puta corripiant. Scis etenim iustum. A trutina translatio cum aliqd ꝑpẽdiẽ sana est. Re
ctum discernis: uostri etiam rectum ab intorto dignoscere: quod a fabris & architectis assumptum est.

Et potis es nigrum uitio præfigere thita:
Quin tu igitur summa ne qcquã pelle decorus
Ante diem blando caudam iactare popello
Desinis: anticyras melior sorbere meracas:
Quo tibi summa boni est? uncta uixisse, patella
Semper: & assiduo curata cuticula sole.

Et potis es nigrũ. in te tanta est uis eloquen- IO. BAP.
tiæ: facũdiæ fulmeu: ut sermõe uolubili: rotato PLAV.
possis populũ: & iudices flectere ut ad nutũ tuũ. Theta
quẽlibet: ut nocẽtẽ interficiant. Vitio. hoĩbus Thau
uitiosis. Nigrũ theta letiferũ: exitiale: & morti
feꝝ. est. n. theta dãnatiõis: & mortis signũ: Vnde
Mar. Nosti mortiferũ q̃storis castrice signũ ẽ ope
prtiũ discere theta nouũ. Thau uero absolutiõis:
& salutis nota erat. hinc legiẽ in Ezechiele: & si-
gna thau super frontes uiroꝝ gemẽtium. Maro
tamẽ Thau gallicũ ꝑ cruce festiue dixit: & sym-
bolicos. galli. n. assueti sunt cruces in similitudinẽ T literæ formare. carmen Vergil. est hoc Thau gallicum
imminet ipsemet male illusit. quid significet thau quærit Ausonius in monosyllabis non ignoro morẽ fuisse
apud ueteres Romanos ut iudices causa cognita in cistam: siue urnam tabellas cõiicerent: easq; stilis inscri- Absoło-
berent literas habentes absolutionis siue condẽnationis. nota condemnandi erat. C. sicut absoluendi. A quã nis lr̃a
do uero iudici perplexa: & obscura causa uidebatur stilo scribebat in tabella duas literas. N. L. quod signi-

ficat non liquet:unde ampliatio:cōparendinatioq; nascebatur:sed nihil cōuenit cū Persio.⸿ Quin igit.aper
te aculeos satyricæ mordacitatis:& uirus uipereū expromere:illūq; uehementer taxare incipit:& est sensus.
Cur imperiū:& reip.administrationem non deponis cū ætatis:& imprudētiæ uitio qd agendū dicendūue sit
Quin — penitus ignores?⸿ Quin.increpantis est ut illud ex bucolico ludicro.Quin tu aliqd saltē potius quorum indi
get usus.⸿ Nequicq̄.frustra.⸿ Pelle decorus uestitus lauta:splendida:& magnifica ueste.Methapho.illum ui
ciosum esse significat:sed minime uideri.Ora.Introrsum turpem speciosum pelle decora.Talis erat antipa
ter:cuius parsimoniā:tenuitatēq; laudātibus utpote qui dure:austereq; degeret.Alexander.inquit.αντιπα
τροσ εξωθεν λευκοπαρυφοσ ανδ'ον αλοπορφυροσ .i.antipater extrinsecus albis est uulgaribusq; uestibus:
Intrinsecus uero purpureis prorsus.Innuit aūt q quispiā de uestitu non est estimandus.sed a uirtute & ai do
tibus probandus.nec.n.habitus uirtutem dat:nec cathedra sanctificat sacerdotem.Nullus inquit Seneca di
cit gladium esse bonū si baltheus eius deauratus est:& uagina gemmis distincta:sed gladius bonus dicitur:q
bene incidit:& bonū acumen habet.hinc dixit Hemus latro apud Apu.Nec me puteris egenū:uel abiectū:ne
Sub sordido palliolo latet sapientia — ue de pannulis istis uirtutes meas æstimetis sæpe enim(ut inquit Cecilianus)etiā sub sordido palliolo latet
sapiētia.Tradit Pli.in epistolis quosdam interdū se ductos:cultuq; pagano quasi rusticos nō minus esse eru
ditos:q̄ eos qui studia proferunt:& ostentant.potest inquit Seneca ingenium fortissimū:ac beatissimum sub
qualibet cute latere.potest ex casa uir magnus exire:potest ex deformi.humiliq; corpusculo formosus ani
mus:ac magnus.cōsimiliter potest in pannoso:& sordidato corpore animus generosus:ac robustus delitesce
re.In eleganti amictu uitiis:& sceleribus inquatus.ut in Alcibiade:qui cū esset ueste impatoriæ & triūphali
ornatus:intrinsecus uitiis & sceleribus redundabat.⸿ Iactare caudam.blandiri:& adulationibus fauorē po
puli:& gratiam,querere:quam nec commemoratiōe dignam putat Boetius.nam nec iudicio uero prouenit:
nec unq̄ firma perdurat.a canibus sumpta translatio:qui caudam mouent:dum blandiūtur:ut leones:quoque
caudas adulantes nuncupat.Hiero.⸿ Blando popello.cui blandiendū:& assentandū est pcipue ab illis : qui
honores:& magistratus consequi cupiunt.nā plerūq; mouetur gratia.cedit pcibus:facit eos:a quibus est ma
xime ambitus(ut docet Cicero.)⸿ Melior.aptior.⸿ Sorbere anticyras meracas.sumere helleborum purū:
& sincætum.ut insaniam a te alienates:q̄ tenera ætate propter ambitionem subiicere te populi temeritati:
cui fallaci potiusq̄ dominari:Malebat Phalaris agrigentinus in media lybiæ torrentis arena:& inter deser
Anticyra — tos nomadas uitam degere.Anticyra insula est:quæ olim cyparissus dicebatur(ut scribit Pausanias)sed mu
tauit nomen ab anticyro herculis socio.ut uero scribit Strabo ciuitas est ad sinum iacens malliacum:& oetā
Helleborum — montem.pterea scribit Liuius.xxvi.q sita est in locride leua parte corinthiacum intrantibus breuis terræ
iter:habetq; oppidum eiusdem nominis(ut idem demonstrat.lib.ii.de bello Macedo.)ibi helleborum nasce
batur:quo(ut scribit Pli.)hominis insania:& mali humores emendantur:& ad ingenium acuendum plurimū
ualet.Vnde hominem insanum significare uolentes dicebant illū oportere anticyram nauigare:aut anticyra
indigere Orat.Verum ambitiosus & audax Nauiget antkcyram.Iuue.Pauper locupletem optare podagram
Ne dubitet laudas si non eget anticyra.quē locū ita nos emendamus cententes non laudas:sed ladas esse le
gendum:ut sit sensus.Ladas pernicissimus:& agilitate corporis mirandus si non est mentecaptus locupletē
podagram.i.morbum in summis diuitiis exoptare non dubitet:potiusq̄ incolumitatem corporis in pauper
tate:qua nullum animal perniciosius inuenitur(ut scribit Aristoph.in pluto his uersibus. πενια γαρ εστιν
ωπονιρσσ ουδ'αμου ουδεν πεφυκε ζωον εξωλεστερον. q autem ladas fuerit agilis pmx:& uelox : Solinus:
Mart.Catullus.M.Tul.cæteri satis aperte docent.⸿ Meracas:puras:simplices:nullo alio medicamēto ad
mixtas a mero.quod solum antiqui dixerunt:unde Merula auis dicta q mera.i.sola uolat.Varro auctor.de
Merula — qua Aristo.lib.v.de animalibus.res mira refertur a græcis Merulam surdam esse.hinc natum prouerbium:
κωφοτεροσ κιχλησ ταυτησ ευβουλοσ ενδ' ιονυσω μεν αιτασ φασι γαρ κωφευειν τοζωον. hoc est surdior
merula.huius meminit Eubulus in Dionyso dicunt.n.hoc animal surdescere.Quæ tibi summa boni.de fini
bus bonorum multa:& multipliciter inter se phi disputarunt:quam questionem maxima intentione uersan
tes conati sunt inuenire:quid efficiat hominem beatum illud enim est finis bonis nostri propter quod expe
tenda sunt cætera:ipsum autē per seipsum.Alii.n.in uolupeate(ut Aristipus.)Alii in uirtute:ut Zeno : quod
dogma.M.Tul.in.v.tus.sequitur & alacriter defandit.Alii in primis natura:quæ græci. πατρωταφυσε
Variæ de sūmo bono phorū sententiæ — ωσ.Augustinus:& Varro primogenia nocant:ut Carneades.Alii in indolentia:quæ græco uocabulo αναλ
γησια.nuncupatur:ut Hiero.Rhodius summum bonum collocauerunt.Plato uero:& Arist.columina philo
sophorum:qui autumant uirtutem indigere instrumentis:ueluti corporis bonis ut robore:sanitate : sensuū
Tybareni — integritate:item bonis externis ut puta diuitiis.Vitam beatam ex triplici bonorum genere constituunt.Ty
bareni chalibibus uicini:quorum Pomponius:& Apollonius mentionem fecerunt in risu: & locis summum
bonum collocauerunt.Dinomachus:& Calipho uoluptatem cum honestate copularunt.non desunt qui in
gloria:alii in diuitiis.Quidam impotentia.Alii in ocio,non pauci in uita rusticana.Alii in aliis Rebus.Vnde
Persius quod summum bonum putet interrogat:ut ex incuria eius responsione a uirtutū cognitione alienū:
& atheniensium administratione indignum depræhendat:& iudicet.⸿ Vncta uixisse patella.responsio Alci
biadis:qua epicurum philosophum sequitur in uoluptate summum bonum constituētem:cuius secta habet
sectatores pene infinitos:quorum(ut inquit Apostolus)deus uenter est:& quæ sub uentre sunt.hinc Philo
xenus summum bonum collocans in uoluptate gustatus. γερανου λαριττα ευχετο εχειν.i. optabat sibi dari
Sardanapalus epicur. — gruis collum:ut uidelicet diutius illa uoluptate bibendi:edendiq; frueretur.duo namq; sunt ex omnibus ui
tiis:quæ maxime homines decipiunt sui uoluptate:gula.s.ac libido:hinc Sardanapallus Assyriorum Rex gu
læ & uentri deditissimus:natusq; helluationi scripsit in epithaphio se illa tantum habere:quæ edisset: & per
Patella — libidinem expleram percepisset.hinc Xerses ille maximus persarum rex repertori nouæ uoluptatis cōstituit
præmium:& alii complusculi:quorum sola nomina uolumen cōficerent.⸿ Vncta patella.cibis ganeatis:lau
Antiq āñ q̄ cœnarēt lauabātur — tis:& opiparis.patella uas erat fictile sacrificiis faciendū aptū.sed accipitur pro quocunq; uase escario:(ut
hic:& apud Ora.)Nec modica cœnare times olus omne patella.⸿ Curata cuticula:secundum antiquorū mo
rem:& maxime qui debiles erant stomacho:qui ante cibum exercebantur:eam exercitationē(ut Celsus scri
bit)recte sequebatur modo unctio uel in sole:uel ad ignem:modo balneū.descendebant enim in solium:ubi
lauabantur:tum multo oleo ungebantur:leuiterq; perfricabantur,Iuue.Nostra bibat uernum contracta cuti

cula solem. Pli. li. iii. epistola ad de spurina loquẽs ait. Vbi hora balnei nũciata est: est aũt hyeme nona: æstate octaua: i sole si caret uẽto ambulat nudus: deide mouet pila uehemẽter: & diu Apul. li. iii. de Asi. Nudatiq; & flãmę largissimę uapore recreati: calidaq; pfusi & oleo puncti mẽsas dapibus largiter instructas accũbunt.

CORN. / Thita a potu tenatu. i. a morte / Comitiales / Popello / Anticyra / Meraca / Patella

¶ Et potis es nigrum uicio præfigure thita: potis. i. possibilis: ut Verg. at non euandrum potis est: uis. a. t. est sensus potes ne dãnare uitiũ & tuo uitio annotare. i. sua nota quando indices literam thita apponẽt uel eorũ noia quos supplicio afficiunt merito thita a potu thenatu. i. a morte: & q quasi habet telũ suum: ideoq; qd triste intelligitur uel mortis signũ unde quidã ut o multũ ante alias infœlix litera thita. Quin tu igit summa neqcq̃ pelle decorus Ante diẽ blando caudã iactare popello: quin tu. i. nunq̃ tu desinis. Ante diẽ: populi fauorem adulationibus captare: quorũ adiumẽtis honore fungaris. ¶ Cum sis summa tm̃ pelle & nõ aio pulcher. ante diem aut dicit: coniunctis quia comitiales dicebant dies in qbus ad futuros honores hoies designabantur. ideo antẽ. ¶ Summa pelle: q uerborũ blanditus malitiã sui cordis donec ordinent abscondunt. Populos blãdiri: translatio est a canibus: qui cũ blandiuntur dñis caudam mouent. ¶ Popello: diminutiuum ab eo, q est populus: desine igitur speciose populi iudicia adulationibus & heleborũ potius & purgatus cõualescas: ne optes qd implere nõ possis. Anticyras melior sorbere meracas: pro tali ergo amici cupiditate eum isanũ poeta simulat: quem dicit non nisi multo heleboro purgari posse. ¶ Anticyras: oppidum phocidis ubi heleborum nascitur: quod pp ingenium meliorandũ percipitur: unde Hora. Nescio anticyrã nõ illis destinet oẽm merito pluraliter anticyras dixit: ut appareat eius tã magna insania: ut una sufficere non posset: iõ adiecit & meracas ac si diceret pingues anticyras. Trepidos dicit. i. moraliter non. n. ipsa ciuitas sorbet sed heleborũ qd in ea nascitur: quæ tibi summa uani etiã adhuc hic sermo Socratis est ad alcibiadem: & q̃rit. cur summũ bonũ existimet culpãt per hũc ẽt eos q in cultura corporis student & ingenia negligũt: qd & Horatius irrationicos dicit. Si bñ q cœnet bibit bñ luet eamusq;: qd dicit gulæ in luxuriosum & ocio deditũ interrogatiue cõsequẽte responsione: qd summum bonũ in bene cœnare lautius & in nitore corporis ducat hoc est nitida & æpularũ urbanis blanditiis parata in quo sine beatã uitam reponis. potest & rñdẽtem eũ facere. ¶ Vncta uixisse patella. traditur autem Socratem ita alcibiadi ad autem dixisse: sed turpe responsum est. Nempe uncta uixisse patella & assiduo curata cuticula sole: cõmatiarii dñr. i. colorari: qui tota die in arena sunt aut in sole. ut Iuue. Nr̃a iuuat nẽruũ contacta. c. f. s. effugiatq; tegat. Et assiduo curata cuticula sole.

IO. BRI. / Thita mortiferũ

¶ Et potis es. n. u. p. th. idest tantæ prudẽtiæ es & cõsilii: ut tecto iudicio possis noxios pro meritis damnare. ¶ Vitio. hoi uitioso. ¶ Thita nigrũ: hoc est mortiferũ: nã mortis erat signum thita per qd significatur thanatos. i. mors. Cũ. n. iudices de alicuius capite sñiam laturi essent uniuersi in cistã tabulas simul cõiiciebãt suasi eas. p insculptas lr̃as hñtes absolutiõis cõdẽnationis & ampliatiõis: thita cõdẽnationis signũ erat: qd oñdit Mar. Nr̃i mortiferũ ptoris castrice signũ. Est ope pretium discere thita nouũ. Absolutiõis autore Asconio capa litera: per quã lr̃am aliq iterptant calõ. i. bonũ: Ampliatiõis. n. l. qd significat nõ liquere. ¶ Quin tu igitur summa: attẽde fremitũ & idignationẽ poetæ. Sẽsus ẽ: cur igit tu q p ætatẽ imaturã & rerũ imperitiã ignoras qd agendũ: qdue dicẽdũ sit summã iperii Romani nõ deponis: Quin: uox ẽ increpantis: ut Verg. Quin tu aliquid saltẽ potius quorũ indiget usus: cõiungiturq; semper cũ indicatiuo. ¶ Sũma pelle decorus speciosus ueste triũphali ad historiã respexit: nã ut Cornelius Tacitus scribit: decretũ fuit claudio cæsare adulatiõibus senatus cedente: ut uicesimo ætatis anno cõsulatũ Nero iniret: atq; interim designatus procõsulare imperiũ extra urbẽ heret: ac princeps iuuẽtutis appellaret. Itaq; ludicro circẽsium qd acqrendis uulgi studiis edebat. Britãnicus in ptexta. Nero triũphali in ueste trãsuecti sunt: ut spectaret populus hũc decore impatorio: illũ pueri. habitu. Occupato igit imperio apud senatũ hoc celebratũ est in assentatione Neronis: ut ei supplicatiões decernerent: & diebus supplicationũ triũphali ueste indutus per urbẽ ueheret. Ergo summa pelle. i. ueste triũpali & decore impatorio æmulatio est Horatii: Introrsum turpẽ: speciosum pelle decora. Ne qcquam frustra Verg. sed quid ego hæc aũt nequiq̃ ingrata reuoluo: alias aũt nõ: ut alibi Persius. Neqcq̃ fundo suspiret nũ mus in imo. ¶ Ante diẽ ante tẽpus & ætatẽ maturã. ¶ Iactare caudã: ostẽtatione decoris imperatorii fauorem & gratiam populi quærere: tractũ est a canibus qui blandientes caudam mouent. Anticyras: heleborũ quo hominis insania & mali humores emendant: & ad ingenium accendum ualet: ut supra diximus sumebat autem tutissime in anticyra: quo ut scribit Pli. Liuius Drusus nauigauit cum comitiali morbo laborate: sumptoq; heleboro liberatus est Hora. Nescio an anticyrã ratio illus destinet oẽm Anticyra autem insula q̃ olim ciparissus dicebatur: ut scribit pausanias: sed mutato noie anticyra ab Anticyro Herculis socio appellata est. Meracas: simplices & puras: nullo tẽperamẽto admixtas a mero quod antiq solum dixerũt imitatio est Horatii. Expulit heleboro morbum: bileq; meraco. Quo tibi summa boni: eũ tantũ abesse ostendit a uera uirtutũ cognitione: & recta rerum publicarum administratione: ut interrogatus: quod summũ in humanis putet bonum uoluptatem respondeat. ¶ Quo tibi summa boni: quod est summũ bonũ tibi in quo putas summũ bonũ cõsistere. Questio subtilis & a philosophis multũ disputata. ¶ Vncta uixisse patella. Rñsio eum indignũ esse arguit q publica negocia curet cũ ptermissa uirtutis mẽtione laute uiuere summũ bonũ appellet. ¶ Quæ sñia epicureis pbat. ¶ Vncta patella: cibis luxuriosis & delicatis. ¶ Semper: cõtinuationem significat. ¶ Assiduo curata cuticula sole: suorũ tẽporũ mores notat. Nã antiq & pcipue imbecilles stomacho ante cibũ exercebant: eã exercitationẽ: ut Celsus scribit recte sequebat modo unctio uel in sole uel ad ignẽ. mõ balneum. Descendebant enim in solium: tum multo oleo ungebantur: leniterq; perfricabantur. Vñ Horatius: Vngor oliuo: & Persius infra. At si unctus cesses & figas in cute solem. Iuuenalis Vestra bibat uernum contracta cuticula solem. Curata molitiem muliebrem notat in uiris.

BAR. FON.

¶ Et potis es ni. ui. p. th. & tm̃ autoritate ac eloquẽtia uales: ut possis populo ac iudicibus p suadere aliquẽ: ut uitiosum interimãt Nigrũ theta Tau. T. & Theta græcorũ lr̃e sunt: sed Tau absolũonis signũ & salutaris nota ẽ: ut in Ezechiele legit. Et signa Tau sup frontes uirorũ gemẽtiũ. Theta uero dãnatiõis & mortis. Martia. Nostri mortiferũ q̃storis castrice signũ. Est opere pciũ discere theta nouũ. ¶ Quin igit cũq; a me sup narrata sunt facere nequeas: & extrinsecus cõptus atq; decorus: intrinsecus uero turpis & malus sis. cur nõ rẽp. gubernare ante maturũ tps desistis: ¶ Caudã iactare: lãdiri & adulari qd a canibus tractũ est. ¶ Blãdo popello. Vel pplo q semp ditioribus & potentioribus blãditur: uel cui eblãdiendum sit in sufragiis & magistratibus demandandis. ¶ Anticyras melior sorbere meracas. Apriores hellebori puris & simplicibus potioibus

insaniam tuam purgare: q̃ per summam ambitionẽ ante tempus temeritati populi subiicere. Anticyram ue-
ro pro helleboro posuit: qm in Anticyra maxime sumeretur. Helleborum. n. ut Stra. uolumine. ix. scribit: q̃-
uis in multis nascatur locis: tamen circa urbem Anticyrã in Phocide optime p̃parat: quo frequẽtes olim ad
uenæ purgationis causa nauigabant. Hora. Nauigent anticyram. ¶ Quæ tibi summa boni. Interrogat qua
in re summũ bonũ reponat. ¶ Vncta uixisse patella: putasne lauto paratu uiuere corpusq; bene curare sum-
mum hominis bonum esse: Atq; hæc perinde: ac si adolescens ita dixisset: ponit.

Expecta haud aliud respondeat hæc anus: i nũc
Dinomaches ego sum: suffla dum cãdidus: esto
Dum ne deterius sapiat pannutia baucis:
Cum bene discincto cantauerit ozima uernæ

IO. APB. ℂ Expecta haud aliud. sensus est. Si expectare
PLAV. uolueris audies hãc anum p̃tereuntẽ nõ aliter re
spondere: si de summo bono: & felicitate: ut uer-
bũ faciat. Interroget: unde demonstrat Alcibia-
dẽ nõ minus insanũ esse q̃ uetulã: & anum decre-
pitã: quarũ propria sunt deliramenta: & ineptię:
quod docet uocabuli ethymon. nãq; anum dici
autumãt eruditi ab a pticula p̃uatiua καὶ νοῦς.
Anus mens φ sit sine mente: & sensu. prouerbiũ est apud græcos γραώυθλοσ. i. uetularũ nugæ: de his: qui delirãt:
& nugantur. Marcus Tullius deliramenta anis fere peculariter ascribit. Idem tradit in Catone. ut petulãtia
magis est adolescentum: sic senum esse stultitiam: quæ deliratio appellari solet. Anatẽ morbum dixerunt an-
tiqui scriptores: quo uetulæ laborant. ¶ Nunc Dinomaches. cũ in uoluptate summũ bonum: & felicitatẽ col
locaueris iacta te: & gloriare claros habere natales: & nobilitate cæteris antistare: quãdoqdẽ generosus sit
(ut scribit Seneca) ad uirtutẽ bene a natura cõpositus. Quint. Quis generosissimus: nõne qui optimus: nõ q
celebritate nascẽdi: sed q uirtute maxime excellit: cui subscribit illud Phalaridis ἐγὼ δ᾽ ἐμίαν εὐγένειαν οἶδα
τὴν ἀρετήν. Ego aũt unã generositatẽ noui uirtutem. q̃ melius armat hoies q̃ cætera arma (ut dicebat ille)
ἄπλον μέγιστον ἐστιν ἀρετὴ ...ροτοις. ductũ aũt est hoc Persianũ ex eo quod apud Platonẽ sic est. ὦ φίλε
παῖ καὶ κλεινίου Δεινομάχης. ¶ Suffla. gloriabũdus exultare: & iactanticulus intumesce: quia sis claro sẽ
Nobilita- mate natus: & antiqua nobilitate insignis: cuius nomen q̃ sit inane: q̃ futile quis nõ uideat: Inquit Boetius.
tis nomen nã splẽdidum te: si tuam non habes aliena claritudo non efficit. Qui genus suum laudat aliena laudat. inquit
futile tragicus. ¶ Sum candidus sum pulcher: & forma speciosa decoratus: quæ & si est rapida. uelox: & uernalium
florum mutabilitate fugatior (ut inquit Boetius) tamẽ donũ deorũ eẽ dicitur a Paride Homerico: nec ho-
mini liberaliter educato refugiendũ. Formosos esse imprimis affectant adolescẽtes inquit Apollonius. uel re
ferens ad animũ expone sum candidus. i. uirtutum dotibus ornatus: & animo sapienti. ¶ Esto concedo te esse
formosum: prudentem: & claris parentibus prognatum: dũmodo hæc uetula baucis delirans: & insana non
minori sapientia q̃ tu censeatur: qui de summo bono interrogatus: illud in uoluptate collocasti. In hos tales
Loc. Iuu. seuerissime in. iii. diui. inst. Lactantius inuehitur. ¶ Baucis. nomen uetulæ: sicut lyde apud satyricum illo uer
emẽdatus su Turgida nec prodest cõdita pixide lyde. sic. n. legendum est: nõ aũt in pixide cõdita lyde. respexit aũt Per-
sius ad baucidẽ philemonis: de qua Oui. in. viii. met. ¶ Pannucia. pannis uilioribꝰ induta. Suffarcinarã canta
Pãnosus rã dixit Terẽ. Nã pannucius & pãnosus dr̃: q incedit uestibus crassioribus. Apuleius. Nũmularius pannosus
alioq: & sordidus aureos folles incubabat. ¶ Cantauerit. i. uoce enormi: exerta: & absono clamore p̃nũcia-
uerit: solẽt. n. mercenarii p urbẽ discurrẽtes: qđ uenale habẽt alta uoce p̃nũciare. qđ adeo frequẽs uisit Bo-
noniæ: ut quãtũ eius pagi: nõ tm̃ raucis resonẽt arbusta cicadis: uel cãtauerit. i. laudauerit: ut meliori precio
merces suas distrahat. Orat. Laudat uenales: q uult extrudere merces. Apuleius in apolog. O litori & caupo
Ocymum ni merito est cõcessum olus: & uinum ex nobilitate commendare. ¶ Ocyma. ocymum herba est odorata hor-
tensis. q̃ a celeritate nascendi nomen sibi uẽdicauit. auctor Festus. Pli. lib. xix. in horto satorum celerrime na
scuntur Ocymum Blitum: Napus: & Eruta. durat per autũnum: & tonsum: diminutũq; (ut scri. Theophra.)
Pli. dissen- tegerminat. Id grauiter Chrisippus increpuit inutile dicẽs stomacho: urinæ: oculorũ quoq; claritati. præte-
tia Dio- rea insaniã facere: & lethargicos & iocinoris uitia: ideoq; capras id aspernari. mãmis illitũ lactis prouentũ
scoride extinguit inquit Pli. at Dioscorides p̃uentũ lactus facere putauit. προκλητικὸν εἶναι γάλακτος. scrib. Pli.
existimasse quosdam si eo die feriatur quispiam a scorpione quo ederit ocymũ: sanari non posse. Cõtra Dio
Vernæ sco. Lybies inquit asseuerãt a scorpione ledi nõ posse: qui die feriatur: quo ederit ocymum. est & ocymum pa
buli quoddam genus (ut tradit Varro.) ¶ Verna: discincto: dissoluto: nullius pretii: intemperanti: & ignauo.
Orat. uernasq; p̃caces posco libatis dapibus. Vernas: quos græci ἐαρινοὺς. dicunt: appellamus famulos: ser
Vernuli- uos domi natos ex ancillis. hinc uernaculum pro domestico usurpamus. Gallinas uernaculas nostrates uo-
tas cat Colu. quas maxime probat. Vernulitas dicitur fulgentio morologium: dicacitas: a uernis: qui garruli: &
loquaces esse consueuerunt. Tibul. Garrulus in dominæ ludere uerna sinu.
CORN. ℂ Expecta. inspice. s. nõ ea quæ dicis quælibet anus respondeat. ¶ I nũc dinomaches ego sum: & Alcibiades
quasi ita respondet. Suffla: ut poeta. i. extẽde te & intumesce nobilitate & animi p̃stãtia. Dinomaches filius
Dinoma- sis uerum Alcibiades filius traditur filius subaudi & Dinomaches sum cãdidus esto. ¶ Dũ ne deterius sapiat
ches pannutia baucis Cum bene discincto cantauerit ozima uernæ. Nunc diuitem esse formosum dum a te nõ mi-
nus intelligat baucis pannutia quæ quotiens ozima uendet nõ sine modulatione uocis uẽdentis clamat: bau
cis nomen fictum inopis anus dicit etiam esse summum bonum cœnandi: anum esse dicturã. ¶ Discincto uer-
næ: a seruitute absoluto uernaculo: uel φ secure ac simpliciter uiuat. uel p̃cincta tunica linea amiciuntur.
Vernæ Vernæ dicuntur qui Romæ nati sunt ante seruos damnatos an utroq; nunc dicitur an Romanus seruus an
prædo minans pridie puer uerna sit an alicuius uerna sit & absolute dictum. i. ut nemo intrinsecus se consi-
derat nemo se uult experiri.
IO. BRI. ℂ Expecta distingue: ut sit sensus: certe si uolueris expectare & anum audire inuenietis eam non aliter inter
rogatam respondere: ex quo ostendit eum non minus insanum esse q̃ anum decrepitam: anum enim est delira
re. ¶ Hæc anus: satis lepide fingit poeta anum transire. ¶ I nunc: cum indignatione & irrisione pronuncian-
Dinoma- da. Sensus est gloriare nunc te uirum esse nobilem & prudentem cum in uoluptatem summum bonum cõfe-
chus ras. Sicq; philosophice poeta declarat generis nobilitatem homini sapientiã non ingerere. ¶ Dinomaches
ego sum callide poeta repræhensionem conuertit in Alcibiadem ne in principem inuehi uideatur. Nam ad

historiam alludit. Alcibiades enim genus paternum (ut scribit Plutarchus) ab Aiace: maternum uero ab Alcmeonide: quem ex Dinomacha genitum aiunt: originem traxisse ferunt. Ait igitur poeta: dic nunc te esse nobilem: quia inter maiores tuos Dinomacha connumeratur. Dinomachus autem interpraetatur fortis in pugna Dinos enim graece, fortis latine machi uero pugna. Sicque subsannat Neronem eius amentiam arguens: qui in maiorum nobilitate efferebatur quum a Caesaribus genus suum duceret. ¶ Suffla: gloriare: intumesce: efferre tua nobilitate & animi praestantia. ¶ Sum candidus: sum pulcher: hoc ad animum retulit idest sapientis sum animi: hoc enim gloriatur. ¶ Esto: concedo quidem te nobilem & prudentem esse: sed ita ut baucis sapientia te non etiam interior: cum ita respondeas. ¶ Pannutia proprium est auibus pannutias esse. Vnde Teren. in andria. Suffarcinatam Cantaram. ¶ Baucis: ad eam allusit. De qua Ouid. in Metamor. ¶ Cum bene discincto cantauerit Ocyma uernae: Vitulae pauperes inopia coactae ad res uiles uendendas se conferunt: ut eo quaestu uiuant. Baucis ergo inducitur pro omni uetula uendente herbas odoratas in foro olitorio. ¶ Cu bene cantauerit. idest elata uoce uendiderit. nam cantare est alta uoce loqui: ut alibi. Me moueat quippe & cantet si naufragus. ¶ Ocyma: Ocymu herba est odorata hortensis: dicta ab ocys quod est cito: nam celeriter crescit id grauiter Chrysippus increpuit inutile esse dicens stomacho. ¶ Vrinae: oculorum quoque claritati. Praeterea insaniam facere: & letargicos & iecinoris uitia: ideoque capras id aspernari: quida adiiciunt tritum si operiatur lapide scorpionem gignere. ¶ Commanducatum & in sole positum uermes afferre. Alii uero si eo die feriatur quispiam a scorpione: qui ederit Ocymum sanari non posse. Ocymum etia genus pabuli similiter a graeco uerbo ocys quod ualet cito. Hoc amplius scri. Var. dictum ocymum quod citat aluum bubus: & ideo iis datur ut purgentur. ¶ Vernae appellarunt antiqui uernas ex ancillis Romanorum ciuium uere natos: quod tempus anni maxime naturalis foeturae est. ¶ Discincto: intemperanti: dissoluto: Alibi Persius. Non pudet ad mortem discincti uiuere nactae: Martiali: uernaculorum dicta Horatius. Vernasque procaces Porco libatis dapibus.

Ocymum

¶ Expecta. Indignatur discendenteque iuuene remoratur. ¶ I nunc: postq eum admonuit praeteresitem aniculam non aliter mixura fuisse. ei prate eundi facit. ¶ Dinomaches ego sum: subiratus Alcibiades quod eum Socrates illi aniculae coparauit se a Dinomache clarissima foemina multum ab anu illa dissimili genus ducere, ac propterea se nobilem esse magna cum indignatione pronunciat. ¶ Dinomache uero maternam genus Alcibiadi. Plu. auctore fuit. ¶ Suffla. separatim legendum est: quod a uentosorum hominum consuetudine sumptum est: qui bucca inflare spiritumque emittere superbientes solent. ¶ Sum candidus: se quoque a pulchritudine comendat. ¶ Esto concedatur te generosum formosumque ec dummodo baucis interrogata qua in re summum bonum esse existimet: deterius te non respondeat qui illud in bonis tantum fortunae ac corporis posuisti. Non desunt q aliter ordinent. I nunc o alcibiades & extolle ac iacta te: quod & a Dinomache genus trahas & formosus sis. ¶ Baucis: inopis atque ignobilis foeminae nomen est: quam pannutiam uilibus pannis induta uocant. Discincto uernae: desidi ac luxurioso. ¶ Vernae autem ex ancilla domi nostrae genit serui sunt a uere denominati: quoniam id anni tempus foeturae: ut ait Festus maxime conuenit. ¶ Cantauerit. uel alta & clara uoce: ut moris est olera per urbem uendentium exclamarit: uel ut bene uendat laudauerit. Horat. Laudat uenales qui uult extrudere merces. ¶ Ocyma: ocymum herba hortensis est quod cito nascatur dictu ut scribit Var. Ocys enim graece: cito latine significat. Discinctorum autem & mollium uirorum est eiusmodi bene olentes herbas manu gestare.

BART. FON.

Vt nemo in sese tentet descendere nemo
Sed praecedenti spectatur mantica tergo
Quaesieris nostin uecridi praedia cuius
Diues arat curibus: quatu non miluus oberrat

¶ Vt nemo in se se: indignat⁹ poeta q homines cu sint inter socraticos notissima fossa cynedos. aliena uitia uideant: suorum uero obliuiscant. Solent enim plerique homines aliena flagitia percupide & uidere & reprahendere: sua autem nec uident: nec omnino ab aliis obiurgari patiuntur: quod proprium est stultitiae (ut inquit Tullius) in eos furiata mente insurgit: & satyrica acerbitate inuehitur. & est sensus cum admiratione & indignatione pronunciandus. Putas esse dignum: & laudabile ut homo sua relinquens aliorum uitia castiger: & oculis miluinis perscrutetur cum in suis sit cerutiens & talpa. ¶ Descendere in se se: ut sua delicta cognoscat: nam potius uult aliena intueri: fit. n. nescio quomodo: ut magis in alios cernamus, q in nobis metipsis si quis delinquitur (ut ait Cicero) Seneca Taxans id genus hominum praeposteros papulas inquit obseruatis alienas obsiti plurimis ulceribus. consimilis est illa euangelica sententia: quae eos accusat: qui in alieno oculo festucam uidentes in suo trabe non aspiciunt. In quos insurgit Orat. sic dicens Cum tua non uideas oculis mala lippus inunctis Cur in amicorum uitiis tam cernis acutum. Quam aut aquila aut serpens epidaurius. ¶ Sed praecedenti. ab aesopo: qui festiuos: delectabilesque apologos comentus: q (ut inqt Gellius) res salubriter ac pspicienter animaduersas in mētes: aiosque hoium cu audiēdi quadā illecebra induit. ab Aesopo inquā fabulatore hoc sumptū est: qui tradit hoies duas manticas habere: unā ante: alterā retro. in priorem aliena uitia mitti: posteriorē nostra: quae abscondimus: & uidere nolumus. Seneca. aliena uitia in oculis habemus: a tergo nostra sunt: inde est q tempestiua filii conuitia pater deterior filio castigat. Hoc Catullus signat cum ait. Nemo uidet manticae quod in tergo est. Iob hoc dixit Orat. respicere ignoto discet pendentia tergo. Ex quo apologos significat Aesopus nos in alienis uitiis spectandis esse oculatos in nostris caecutientes. est aut Mantica pera uiatoria: qua uiatores circunferunt utensilia. Apule. in primo Metamor. En inquam paratum tibi adest ientaculum: & cum dicto manticam mea humerum exuo. Hippoperas appellat Seneca graeco uocabulo peras & manticas: quae a tergo equi gestantur. his uerbis. Mar. Cato censorius canterio utebatur Hippoperis impositis: ut secum utilia asportaret. ¶ Praecedenti tergo. in quo uitia aliena collocasti. ¶ Quaesieris nosti εμφαντικοτερον. i. expressius ostendit homines mira affici uoluptate: & gaudio perfundi: cum illis datur ansa aliorum uitia: & mores peruersos suis post habitis: & obliuioni mandatis recensere: cui uitio pauci sunt admodum: qui renuncient (ut inquit Hiero.) qui celantiam ab hoc facinoroso crimine alienam reddere cupiēs ita scripsit. Nulli omnino unq detrahas nec aliorum uitiorum uituperatione te laudabilem uideri uelis: magisque uitam tuā

IO.BAP. PLAV.

Aesopus

Manticæ

Hippop.

ordinare disce:q̄ alienā carpere:est aūt sensus.Si quēpiā an noscat Ventidiū īterrogaueris:cōmodū illi⁹ ui-
Ventidius tia icipiet recēsere.⁋ Vētidi⁹p.sic lego ut itelligā Persiū ad illū respexisse uētidiū:q pfect⁹ galliaꝶ natiōi(ut
lib.xii.scribit Tacitus)cū fœlice fratre pallantis:qui præerat Samaritis:prouincias spoliauit.hūc diuitem
fuisse ostendit Iuue.sic scribēs in rutilo nā luxuria est:in uentidio laudabile nomē sumit : & a cēsu famā tra-
hit ponitur aūt hic pro quocūq̄ diuite.Fuit & alius uētidius:q asculo capto(ut scribit Vale.)a Cn.Pompe.
patre i triumpho suo populi oculis subiect⁹ postea romæ ex parthis triūphū duxit(ut ēt Plut.refert) itaq̄ q
captiuus carcerē exoruerat.Victor capitoliū fœlicitate celebrauit : de quo Gelius plura:meminit : & Iuue.
hūc plācus in quadam epistola ad Ciceronē Mulionē castrensem appellat:quē inimicū fuisse Ciceronis cum
aliis:ium Appianus quoq̄ ostendit: prædia autē dici tā urbana : q̄ rustica testes sunt iuriscōsulti.dicta ab eo
q̄ capti ab ostibus agri militibus distruebanť.uel a pstando(ut ingt Varro.)⁋ Cuius:interrogati responsio
cū interrogatione:qua quærit ab interrogante:quē uentidiū dicat.⁋ Diues arat.interrogātis uerba:& sub-
Cures audi illius.⁋ Curibus.sabinoꝶ oppido:cui iperabat.T.Tacius.Vnde quirites.cuius Liui.Verg.Ouid.cæte
Miluus ri meminerūt .⁋ Miluus oberet.i.errando: uagando:uolādo:circūerat:abiat:& circūdet.sic Iuue.Tot mil
uos intra tua pascua lassos.Miluus auis est nota accipitrum genere : quæ circa macella (ut docet Albertus
magnus)carmen sectatur:& cadauera:& quamuis rapacissima sit adeo ut Plautus coquos dixerit miluinis &
aquilinis ungulis:significare uolens furtificas esse : & rapaces coquorum manus:sit & famelica: semper no
tatum est eam nihil rapere esculenti unquam funerum ferculis:nec olympiæ ex ara:ac ne ferentium qdē ma
nibus:nisi lugubri municipioꝶ imolātiū ostento auctor Plin.apud Ouid.& Hig.est fabula de miluo iter sy
dera collocato. Apuleius i.vi.met.acutissima & perspicacissima acie oculos signare nolēs dixit miluios.uer
ba Lucii hæc sunt in.vi.mor.Nec tamen astutulæ anuus miluinos oculos effugere potuit.

CORN. ⁋Vt nemo in sese tentet descēdere nemo.Sed pcedenti spectať mantica tergo. Aesopus apologoꝶ scriptor
Aesopus dicebat unūquēq̄ hoiem duas manticas ferre:& uitiis plenas:& in ea q̄ ante pectus est aliena uitia : i ea uero
apologo- q̄ a tergo nr̄a:eoq̄ euenit:ut alterutra potius dilecta q̄ propria uideamus.Merito Persius ait præcedēti ter-
rum scri- go hoc est pectori ubi aliena uitia cernimus.Et hoc dicit q̄ difficile est ut qs seipsum intelligat: qa cū oēs pro
ptor priis uitiis palleāt aliena tm̄ uitia culpāt.Itē ut nemo in sese tentat descēdere:facilius qs aliena uitia notat q̄
Mantica sua:ab æsopo tractū q ait nos manticas.i.duos folles uitiis repletos ferre:& in ea mātica q̄ ante pectus pen-
det aliena uitia esse.In ea quæ a tergo est nr̄a ferimus:ut magis aliena cernamus:nr̄a nō uideamus sed qd se-
quať cōspiciat:de uultu hoīum mores agnoscebat:qui cū ad Socratē ueniret ait ei libidinosus es.Alcibiades
risit illū iniuriis afficere discipuli noluerunt q̄ de magistro eoꝶ iniuriose locutus eēt:tūc ille ait:parcite. sed
meum est ipsam libidinē uincere.⁋ Quæsieris nostin uectidi pdia cuius Diues arat curibus q̄tū non miluus
Prædium oberrat.Ab aliquo quærit an norit uectidi prædia:quorsum hoc dicat ambigiť an ostēdit qui de alicuius ui
Vectidiū tiis diceret: solemus perdens aūt iniquitates hoium:notat ex qbus iniquitatibus nec sordidi nec mūdi placēt.
Iuno Vectidiū autē quēdam dicit in sabinensi possidentem . unde Iuno curetis dicitur quia ibi uehementer colitur
quod dici solet secundum prouerbium quantum non milui uolant qui multum milui uolunt uel hyperboli-
cos ex prouerbio tātam dicit regionē qnā uolans miluus circuire non possit.Inducit ergo diis ætatis & malo
genio natis q cū diuites sunt esuriunt:& sale uescunť & poscant in sacrificio bibant dū nō uelint dolium uni-
cuiq̄ reserare.Hoc ergo ut poeta loquiť:aut ille quē aliena uicia culpantem inducit & dicit alio . Quæsieris
nostin uectidi prædia:& ille cuius poeta. Diues arat curibus quantum non miluus oberrat:& ille.

IO. BRI. ⁋Vt nemo in sese tētet descendere nemo.Hactenus in Neronem inuectus est.Nūc uero eos satyrica indigna
tione insectať: qui in alios dicere & aliena uitia cognoscere gaudent:cū de seipsis nihil quærant.In eos ita i-
surgit.Hora.Cū tua peruideas oculis mala lippus inunctis.Cur in amicoꝶ uitiis tā cernis acutū.Quā aqui-
la aut serpens epidaurius?⁋ Vt nemo:Eclypsis.Subaudiť dignū ne putas.Vel unde est:aut aliquid tale nō in
terrogantis est: sed irascentis & admirantis.⁋ In sese tenet descēdere:ad uitia sua pernoscenda.⁋ Sed præce
denti spectatur mantica tergo.Hoc aūt sumptum ē autore Acrone ex Aesopo fabulatore qui unūquēq̄ scri
bit duos sacculos plenos uitiis secum fere:& in eo qui ante pectus pendet aliena uitia esse in eo uero q a ter-
go nr̄a.Ex quo euenit:ut nr̄a nō uideamus sed qd sequať cōspiciat.Vnde Hora.Dixerit insanū qui me totidē
audiet:Atq̄ respicere ignoto discet pendētia tergo.Hinc igiť indignať poeta neminē eē qui uitia sua cogno-
gnoscat:sed aliena semper.⁋ Mātica:sacculus scorteus ad sarcinulas ferendas accōmodatus.Lucilius. Mā
Mantica tica canterii costas grauitate pmebat.Hor.Mantica cui lumbos onere ulceret:atq̄ eques armos. ⁋ Quæ
sieris:nostin uectidi prædia.Malitiam hoium exprimit:quibus sūma semper est uoluptas alienos mores no-
tare.⁋ Quæsieris.Secūdā personā pro tertia posuit.i.aliquis quæsierit forte.⁋ Nostin:pro nosti ne . ⁋ Ve-
ctidi prædia.Vectidiū posuit pro uiro diuite.⁋ Cuius:interrogatio interrogati.⁋ Diues arat curibus.Sub-
audi illius q uerba sunt interrogantis.⁋ Curibus.Cures urbs quondā sabinoꝶ insignis nūc aūt uiculus. Hic
Ob præ- quirites ut diximus appellantur.⁋ Oberret.Volando circueat.Ob.n.alias ponitur pro circum : ut cum dici-
positio mus urbem obsideri obuallari obsignare:alias induicē præpositionis quæ est pp:ut ob merita: ob superatos
hostes unde obsides pro obfides: qui ob patriæ præstanda fidem dantur.alias pro ad:ut Ennius : ob Romā
noctu legiones ducere cœpit.hoc imitatus est Iuuenalis. Tot miluos inter tua pascua lassos.

BAR. ⁋Vt nemo i sese tētat descēdere:nēo cū admiratiōe legēdū ē neminē sua uitia reputare cū aliena diligētius p
FON. scruteť.In dictiōe āt nemo:ɔduplicatiōe utiť:ad maiorē admirationē affectusq̄ sui expssionē i legētiū aīs ipri
mēdā.⁋ Sed pcedēti spectať mātica tergo.Sed alioꝶ sp uitia cernim⁹.Ab æsopo scribiť duas māticas hoies
hr̄e:unāq̄ præ se alterā post se ferre:alioꝶ uitia i anteriorē imittimus.Atq̄ io aliena facilius cernimus. No
stra uero in posteriore mantica reponētes:ea ispicere negligimus Catullus.Sed nō uidemus māticæ:qd i ter
go'ē.Itē Hor.i sermonib⁹.Respicere ignoto discet pēdētia tergo.Est āt mātica nūmoꝶ receptaculū:ut Asco
nius uerrimā refert:q tm̄ pera interdū Porphyriōe autore poniť.⁋ Quæsieris:exēplo pbat neminem uitia
sua inspicere:cū aliena linceis oculis plane cernat.Dicit.n si quæsieris ab aliquo an Vectidiū norit:statim ut
ille se eū cognoscere dixerit:eū auaritiæ argues.⁋ Cuius:eius qui iterrogať an Vectidiū nouerit : respōsum
est quærentis:quem Vectidium dicat.Plures enim eodem nomine uocabantur.⁋ Diues arat:respondet in-
terrogator eum se Vectidiū dicere:qui multa prædia curibus arat.⁋ Quantū nō miluus oberrat.q tot agri
iugera in sabinis arat:quot miluus non circumuolat.Iuuenalis.Tot miluos intra tua pascua lassos.

¶Hunc ais.Interrogati responsio cum interrogatione:qua ostendit se uentidium cognoscere.¶ Hūc.interrogantis uerbum:qui ex more hominibus insito uentidii scelera:de quæ quæsiuerat:numerare incipit:postq̄ intellexit.Ventidium homini cum quo loquebatur:esse notissimū.¶ Diis iratis.aduersis: quia cū esset beatus: diues:fœlix:& fortunatus:sordide:parce.& auare suis diuitiis utebatur.In parcos:& auaros(quoniā de huiuscemodi hominum genere loquimur)prouerbium græcum subscribere collibuit.ασπενδιοσ κιθαριστησ.ζηνων ο μυνδιοσ επι των φιλοχρηματων φησι τετάχθαι την παροιμιαν λεγων καθαπερ οι ασπενδιοι των κιθαριστων ουδεμιαν φοραν εξωφερον πασασ δε εν τω οργανω ουτωσ και οι φιλοχρηματοσ ουδεν των πελασ ενεκα οικονομει,αλλ᾽ ειδε εφ αυτον παρτα.latinæ sic Aspendius cytharista.Zenon mydius in parcos defiecti prouerbiū dicens quemadmodū aspendii cytharistæ nullū cantū deforem efferebant.omnes aūt in ipso organo:pariter & parci gratia uicinorū nil utiq; distribuūt ad cōmodū suum cuncta trahētes:huius prouerbii meminit & Asconius.¶ Genio sinistro:qa uitā suam defraudat:nō dat operam uoluptati:& naturæ:cuius deus est genius: unde quoties uoluptati damus operā(ut ait Seruius)Indulgere genio dicimur cuius contrarium

IO.APB.
PLAV.
Aspēdius
Indulgere genio

Hunc ais?hunc diis iratis genioq; sinistro
Qui quandoq; iugum pertusa ad compita figit
Seriolæ ueteris metuens deradere limum
Ingemit hoc bene sit tunicatum cū sale mordēs
Cepæ:& farratam pueris plaudentibus ollam
Pannosam fecem morientis sorbet aceti
At si unctus cesses:& figas in cute solem
Est prope te ignotus cubito qui tāgat & acre

habemus in Teren.suum defraudans genium.idest uoluptatem:quem locū interpretatus perperam Marcellus dixit illic genium pro parsimonia usurpatū.Genialis agatur iste dies inquit Satyrus.i.uoluptuosus:& cōuiuali lætitia plenus.Verg.inuitat genialis hyems.Geniales homines inquit santra scis ab antras esse appellatos qui ad inuitandum & largius apparandum cibū promptiores essent.¶ Qui quandoq; iugū.sensus est. Dico hunc uentidium:qui cum rusticoꝝ festa:quæ uocant compitalia celebrantur:in quibus solent cibaria ganeata:& opipara ab ipsis parari:uinum iamdiu:& per longā ætatem seruatum potare pertimescēs Acetū bibere:& cepas comedere consueuit.Tanta est eius auaritia.series aūt uerboꝝ:ut sensus poetæ facilius eliciatur:& lucidior appareat:hic est.hunc dico:qui diis iratis:& genio sinistro ingemit metuens deradere limū ueteris seriolæ:quando figit iugum ad compita pertusa.q enim particula uacat.¶ Pertusa.frequēti:& multiuga ambulatione trita.& conculcata.¶ Ad cōpita.Cōpita sunt loca:ad quæ uel tres:uel plures uiæ cōpetunt:unde ait Oui.Seruet ut internas cōpita secta uias.In his fiebant quotānis ludi compitalia in honorem deoꝝ larium(ut ait Macro.)quæ rustici finitis sationibus suspensis ibi aratris in compitis magna aiorū relaxatiōe celebrabāt.Varro.Cōpitalia dies attributus laribus:ubi uiæ competunt:tum in compitis sacrificatur:quotānis is dies concipitur Dionysius auctor est templa iussu Seruii Tulli Regis extructa fuisse in compitis omnibus:ubi aniuersaria sacrificia peragebantur a seruis:tanq̄ seruile ministerium diis gratum foret. non amittenda super hac re Porphyrionis eruditio:qui auctor est lares.i.deos domesticos in cōpitis ab Augusto positos fuisse:& ex libertinis sacerdotes datos:qui augustales uocari sunt.¶ Figit suspendit:appendit: ponit:locat.¶ Seriolæ ueteris.i.uasculi:in quo uinū est per multos annos seruatū:per quod uinū esse optimū ostendit.uinū enim uetus melioris saporis est(ut docet Macro.)hinc Plaut.Qui utuntur uino uetere sapientis puto.¶ Deradere limum.gypsum uel picem:quæ in Italia ad uasa uino condendo maxime probatur brutia(ut auctor est Pli.in.xiiii.)q aūt esset consuetudo uasa uino repleta pice:aut gypso obturare: ne uina exhalarent ostendit Columella lib.xiii.Orat.Vile potabis modicis sabinū cantharis græca quod ego ipse testa conditum leui.i.gypsaui.huic contrarium est Terentianum illud Releui dolia omnia:atq; omnes serias: quod significat aperui:& quasi regypsaui.¶ Hoc bene sit.uerba auari:qui ut rem arduam & inusitatam aggressurus q bene sit:bene uertat:sit fœlix & fortunatum imp̄catur:cū cepas:& ollam farratam in compitalitiis ludis esset cœnaturus.his enim uerbis in rebus arduis utimur.Liuius cum de trecentis fabiis illis in ueientes eūtibus loquitur.Vt illum inquit agmen faustum:atq; fœlix mitant.¶ Cepe tunicatum.elegās:& accōmodatū epitheton cepaꝝ:quæ q̄plures nō solum hn̄t tunicas:sed ex tunicis cōponunt̄.de qbus Strabo.A. Gellius.Iuue.Diuus Hiero.Pli.cæteri meminerūt.Cepam lachrymosam(dicit̄.n.& cepa)appellat Colu.qm̄ oculos mordet:unde a græcis nomē impositum Crimion quasi pupillam oculi cōprimi cogeret:sicut scribit Arist.in pblemat.¶ Ollam farratam.i.pultē:quæ in ollis coquebat̄:& fiebat ex farre.hinc dixit Varro.Oculis obseruate ollam pultis ne aduratur.Mart.Imbue plebeias clusinis pultibus ollas.dicimus ollam & aulā in eodem significatu siqdem inter o & au non parua cognatio est:unde plaustrum & plostrum.Cotes cautes. Plaut.optimo iure infringatur aula cineris in caput.χυτρα græcis dicitur aula.a quo nomine χυτρευσ Fabrefactor:& figulus ollearius nuncupatur.Ollæ cum pedibus χυτροποδεσ appellantur.in leuitico mendosus est codex:ubi sic legitur Siue clibani:siue sytropodes destruentur & immundi erunt.Tu lege Chitropodes.δωτα dicitur ollula geminis auribus insignita:de qua intellexit Plato.in li.cui Titulus ē hipias hysce uerbis.Quales sunt ollæ quædam utrinq; auritæ.alias aula est domus principum.Aulis uero a græcis dicitur septum uolucrum:quod nos auiarium dicimus.Versus αγαθιου poetę hi sunt αλλ᾽ ισ υλον κλαιοιτε και τουρεσ και γολοιτε εισ απος,χρανααν αυλιν εφομιζομεναι.i.pro monres plorare itylum exululate Cacū Præbeat & fontis aulis opaca domum.Apud Apuleium li.v.ubi scriptum est subde aliquo claudentis aululæ tegmine.uulgarem lectionem defendimus.& si aliter in commentariis suis Philippus præceptor meus tradiderit:quem illum locum retractasse iam audio.¶ Pueris.aut seruis: aut filiis,utrumq; enim significat. ¶ Plaudentibus.plausu quodam gaudentibus:& gestientibus:qui fit palma collata cum palma.auctor Seneca.a græcis popismis dictus ποππυζειν enim est quod illisis manibus inter se immo palma cum palma collata plausum edere.Plinius in.xxviii.fulgetras adorare poppismis consensus gentium est.interpres antiquissimus Aristophanis in illius carminis enodatione κατα στραπτω:ποππυζουσιν Tradu εθοσ τοισ αστραπαισ ποππυζειν.idest morem fuisse fulgetris applodere.ostēdit autem Poeta rabidam hominis auaritiā: dum pueros isto cibo uilissimo contentos esse in compitalibus commemorat.Nam apparet cæteris diebus

Compita
Cōpitalia
Augustales
Loc.Ter.
Cepa lachrymosa
Chitropodes
Loc.Apu.
Plausus
Popismus
Mos fulgetris applodere

auarius uictitasse. ¶ Aceti morientis.non mordacis:languidi: deficientis: acrimoniã non habentis: aceti uim
Acetum Eustomacam dixit dioscorides.hinc Serenus. Et potu & fotu stomacho cõducit acetum.pesti aduersatur (ut
scribit Auicẽnas) το οξοσ acetum uocant græci: unde Oxygalacticus caseus apud Gallenum libro.iii.de ali
Oxigala/ menti.Oximel ab aceto & melle,cuius cõpositionem docent Pli.in.xiiii.Gal.in Pha.oxygala quæ fit ut do/
cticus cet Pli.e lacte quod fluit in summo addito sale.alio modo accido lacte addito in recens. & oxigaræ acutũ ga
Oxigarũ rum.hoc est ex aceto confectum:quod in principio mẽsæ apponi solebat ut auctor est atheneus . quod ideo
dixi:ut uersum epigrãmatarii castigarẽ.carmen Mart.est hoc inter lactucas origanumq; liber.ubi lege oxi/
garũ ꝑ liber:nam origanum:quod ignorauit Domi.secũdam habet productam:quod ne ab istis q literis nõ
utuntur:sed abutuntur rideatur Carmen Nicãdri de theriacis subiiciam ηυτε και ηρακλειον ορειγανον αμφι
νεποισιν.και ονου ποταλειαν οριγανον αρατεινν. At si unctus. Ueniidii auaritiam taxantem alloqui
tur hominum exprimens malitiam:iniquitatemq;.& est sensus. O tu qui uentidiũ acerbe castigasti: si eris mol
lis: delicatus: desidiosus: & aliquo deformatus uitio: non secus tuorum uitiorum inuenies castigatorẽ ex quo
ostẽdit oẽs esse a labe huius iniqtatis: & contagio coinquinatos: ut aliena libentissime rephendant: quod ostẽ/
dit & Hie.inquiens ꝙ huius mali tanta libido mẽtes hominum inuasit: ut etiam qui ꝓcul ab aliis uitiis reces/
serunt: in istud tamen quasi in extremũ diaboli laqueum incidant. ¶ Unctus.unguentis perfusus & delibutus
quibus qui fragrant molles: & effœminati iudicantur. Aristippus (ut inquit Seneca) aliquãdo unguentis de/
lectatus male istis effœminatis eueniat inquit: qui rem tam bellam infamauerunt. Tradunt Pli.& Suet.Ca/
ium principem unguẽto lauari consuetum fuisse. Odorem qui gerit non sentit: unde unguenti uoluptas alie/
Duo li/ na a Pli.nuncupatur. Et figas in cute solem.duo sunt liquores corporibus humanis gratissimi intus uini foris
quores olei: cuius usum ad luxuriam uertere græci uitiorum omnium genitores.olei natura est tepefacere corpus: &
gratissimi contra algores munire.unde omnibus post fatigationem cibum sumpturis erat cõe si balneum non erat: ca/
lido loco: uel insule: uel ad ignẽ ungi atq; sudare.quod notans ꝓtulit hoc Persius. Unctores dicebantur Aly
ptæ quorum meminit Senec.in.vii.episto.& Iuuen. Grãmaticus: rhetor: geometer pictor alyptes. ¶ Cubito
Cubitus qui tangat.supple aliquem alium: cui uult tua uitia palã facere.dicitur cubitus in quo est decẽs flexura bra/
chiorum: ꝙ supra eũ cubare soleamus.capitur etiam pro mẽsura: quæ constat ex.xxiiii.digitis (ut scribit Vi
Cubitus ctru.) in.iii.est prætere a cubitus geometricus Orige.& Augu.auctoribus sex nostra cubita continens. Cubi
regius tus regius maior est communi cubito tribus digitis (ut refert Hero.)
CORN. ¶ Hunc ais: & poeta. ¶ Hunc: & sequitur diues. ¶ Diis iratis genioq; sinistro: uel qui diues esuriat & sale & ce
pæ uescat: qđ & Terẽ.ait suũ defraudãs geniũ cõpar sit miser. ¶ Tunicatũ cũ sale mordẽs Cepæ multis cor
bis purgatũ nõ comedit uisi pultẽ & farra: & cepæ. ¶ Pueris plaudantibus: atq; eã desiderãtibus, uel qa pue /
ri pultes amãt. ¶ Qui quãq; iugũ pcussa ad cõpita figit, q quotiens diẽ festũ aratro fixo in cõpitis celebrat ti/
Compita mẽs assessiolũ uini apire acerũ ꝓnotat. Cõpita sunt loca: in quadriuiis quasi turres ubi sacrificia finita agri/
Seriola cultura rustici celebrant merito percussa quod per oẽs quatuor partes pateant. ¶ Seriola: est ortarum ordo
directus: uel uas fictile uini, Item percussa compita dicta sunt, idest uestita. uel ꝓprie a cõpotando.i.simul bi/
bendo: percussa aũt qa pertransitus uasarius est: & uiris & fœminis: uel compitum est non solum in urbe in
quem plurimis uiis itur: sed etiam uiæ publicæ ac diuerticula aliquorum finium: ubi ædiculæ consecrantur
patentes: ideo pcussa ad compita in his iuga fracta ab agricolis ponunt. Vidit emeriti & laborati opis iudi/
cium: siue ꝙ omnes instrumẽtum existimant sacrum: uel compita dicuntur ad quæ plura itinera competũt ad
compita figit quãuis rei diuinæ opatur: ut fit: inde ab auaritia discedit: timetq; aperire dolium diu seruatum
Dolium limũ pro luto posuit: quo dolia obliuuntur. ¶ Pãnosam fecem morientis sorbet aceti. Dicit euanescentis &
rara auxesis non boni uinis saltẽ in aceto morientis. Sæpe.n.uidemus ut uanescẽtis sapore corrũpatur quod
uulgo uappa dr̃. ¶ At si unctus cesses & figas in cute solẽ. Est prope te ignotus cubito qui tangat & acre De/
spuat in mores. Hoc dicit ac si econtra corpori curando indulgeas & uncto corpori non deerit q alium cubi
Balaninũ to tangendo de moribus loquatur: & infra subiicit dicens: quẽq; tam peruersos mores habere ut excrescere
unguẽtum barbam non sinat quam pectat & balanino unguento ungat: & pilos in pudendis uellat. Est iuxta te quẽ ne/
scis qui te uitiis deditum emendet & sputo castiget.
IO. BRI. ¶ Hũc ais: interrogatio iterrogati. Hũc uerbũ iterrogãtis q more malignitatis humanę ad aliena uitia no/
tãda fert. ¶ Diis ira. aduersis: qa auare & p pce uiuat. ¶ Genioq; si.is sinistro genio uiuere dr̃: q naturã suã
duriter: uiuẽdo defraudat. Vñ ꝯtra is dr̃: genio ĩdulgere q uoluptat operã eat: ut alibi. Indulge genio. Vergi.
Et genialis hyems.i.uoluptuosa q qñ genũ ptusa ad cõpita figiti. Sẽsus ẽ. Hic qdẽ cũ esta cõpitaliũ uenerint:
qbus maxie rustici lautioribꝰ cibis uti solẽt, nõ audet unũ qđ ĩădiu seruauit attigere: sed acetũ tñ bibit: & ce
pas comedit, ordo ẽ. Hũc dico q diis iratis & genio sinistro ĩgemit metuẽs deradere limũ ueteris seriolę qñ fi
git iugũ ad cõpita ptusa. ¶ Q ñq; uacat: ut sit quotiẽs figit. ¶ Ad cõpita rustici finitis satiõibꝰ ĩcõpitis ibi ara
tris suspẽsis sacrificia celebrabãt: magna aiorũ relaxatiõe eos ludos magri uicorũ: ut scr. Asconius facere cõ/
sueuerũt. Is aũt dies ãnalis nõ status erat attributꝰ: ut Varro tradit laribus quot ãnis is dies cõcipiebaẽ: cõpi
ta aũt dicta ꝙ ubi uię cõpetũt tũc ĩ cõpitis sacrificaẽ. ¶ Pertusa: trita & cõculcata. ¶ Figit: suspẽdet. ¶ Serio
lę: diminutiuũ ẽ a seria: genꝰ uasis terrei. Terẽ. Serias oẽs releui. ¶ Deradere li.aut picẽ: aut gypsum uasa ui
nacea obturabanẽ. ¶ Ingemit: ob auaritiã. ¶ Hoc bñ fit: ꝓuerbiũ apđ antiquos: sic & du bñ uertãt. sic.n. di/
cũt q ueluti rẽ magnã & insiratã aggressuri sunt: ergo & auarus ueluti rẽ magni sũptus cœnaturus .h.d. ¶ Et
farratã ollã.i. pultẽ ex farre. Primus.n. autore Pli. fuit antiqs latio cibus. Nã pulte & nõ pane lõgo tpe roma
Plus nos uixisse manifestũ ẽ: qm ide & pulmẽtaria hodie quoq; dnr: & Ennius antiqssimus uates obsidiõis famẽ de
scribẽs: offam eripiusse: plorãtibus liberis pr̃es cõmemorat: & sacra prisca atq; nataliũ pulte fritilla cõficiũ/
tur. ¶ Pueris: aut filiis: aut seruis. ¶ Plaudẽtibus. Hinc hois auaritiã õndit: cũ farre im̃ & cæpis & aceto pue
ri cõrẽti sint: ex quo appet alias auarius uiuere: moriẽtis aceti. lãguidi: nõ mordacis. ¶ At si un.ces. pseuerat
exprimere iniqtatẽ hoium uitia aliena culpãtiũ sensus ẽ. Si inqt aliqs oleo ungaẽ stans ad solẽ: nõ deest. q sta
tim illũ subsanans cubito se tãgat. ¶ Si cesse ociosus fueris: pro si quis cesset: ut supra quæsieris pro quæsie
rit. ¶ Et figas in cute solem: antiqui (ut diximus) ante cibũ exercebãtur: eam exercitationẽ auctore Celso re
cte sequebãtur modo unctio uel in sole: uel ad ignem modo balneũ: descẽdebant enim in solium. Tũ multo
oleo ungebanẽ: leniterq; ꝓfricabanẽ. ¶ Et prope te ignotus cubito qui tãgat: hinc apparet homines ad alie/

na uitia cognoscenda ualde promptos esse æmulatio est horatiana. Nõne uides aliquis cubito stantẽ prope tangens inquit. ¶ Tangat cubito modus est latenter ostendentis quem probet peccare.

¶ Hũc ais: interrogatio irrisio. Ais ne hũc Vectidiũ: quasi oñdat se cũ ꝓbe cognoscere. Hũc dius iratis: q primũ de uectidio q̃rere cœpat: hæc oia q̃ sequunt̃ de eo enumerat. Hũc eclypsis figura est. Dico.n. uerbũ extrinsecus est. ¶ Qui quiq; iugũ ꝑtusa ad cõpita figit: q ita auarus ẽ: ut arando ẽt in cõpitis aratrũ figet: atq; aliquã partẽ attritæ uitæ a rõne cõminuat. Sũt q ad cõpitalia referẽtes dicãt eũ ita auaꝝ eẽ: ut cũ cõpitalia sacra fierent: cæteris feriatis ipse anteq̃ ad sacra pgeret: terrã araret: atq; subinde cũ bob⁹: & aratro ad sacrificiũ post orõnẽ accederet. ¶ Pertusa cõpita: frequẽtia hoĩum pedibus attrita. Sũt.n. cõpite loca. in q̃ multæ uię competãt. ¶ Setiolæ ueterẽ metuẽs deradere limũ: hois auaritiã in maximo artificio uerboꝝ exꝑssit. Ostendit enim eũ non audere: ne paruũ q̃dem uini cadũ replere: qd̃ multos annos ob auaritiam in cellario seruarit. ¶ Veterem limũ. idest uasa: uel argilla: quam nũc ipse poeta limũ appellat: uel pice: uel resina: uel gypso obturbant̃. ¶ Hoc bene sit. Verba hæc tanq̃ a uectidio dicta ponũtur. Nam cũ ueteris uini cadum regypsare nõ auderet: aliud deterius uinũ potans. quasi per auaritiam ingemiscens si melius uinũ assumeret: deterrimo uino sumpto hoc bene satisq; dicebat. ¶ Tunicatũ cæpe. qd̃ tunicas multas circũ se habet. ¶ Ollam farratam: ollam farre plenam: quo cibo pueri nimis parco uictui assueti: tanq̃ luto & oppiparo lætabãtur. ¶ Morientis aceti: deficientis: acrimoniaq; carẽtis: quãto enim acrius tanto melius acetũ est. ¶ At si uictus cesses: quẽadmodũ inq̃t tu uectidii auaritiã rep̃hendisti sic aliq̃s si mollis desesq; fueris te rep̃hendet. ¶ Et figas in cute solem: fricando.n. corpus atq; unguentando ad solem cutis penetrat. ¶ Ignotus: quẽ ipse non uideas cũ a tergo prope te sit. ¶ Cubito q tangit: aliquem cui uitia tua palam faciat.

Despuat in mores penemq;: arcanaq; lumbi
Runcantẽ: populo marcentes pandere uuluas.
Tu cum maxillis balanatum gausape pectas
Inguinibus: quare detonsus curgulio extat?

¶ Despuat i mo. in uitia. ab assuetudine priscorũ: q morbũ abominabilem abhorrẽtes despuere cõsueuerũt. Claudia. i cõsulatũ Honorii. Triste rigor nimius: torqueti despue mores. Plaut. i Asina Teq; obsecro hercle: ut q̃ locut⁹ despuas. ¶ Penẽ. Virile mẽbrũ. Cicero ad Papiriũ penis est in obscœnis. notissima est illa Pisonis sñia cõ querẽtis adolescẽtes peni deditos eẽ. Dispenere apud Plau. idem significat: qd̃ catamidiari hoc est detestari: & pene priuare. i. ueretro: qd caudam salacẽ appellauit Orat. eit aũt sensus. Si uellicabis penem: & deglabratũ: ac depillatũ illũ reddes: statim aderit contẽptor: q acriter in mores tuos inuehatur. hæc enim cum superioribus coniũguntur. ¶ Runcantem arcana lũbi. i. leuem politũ: & podicẽ leuigatũ facientem: qd̃ uitiũ notatur ab Epigrãmatario. Cũ depilatos teste coleos portes. Et uulturino mentulam paruã collo. Et ꝓstitutis leuius caput culis. ab agris sumpta translatio. est enim Runcare herbas frugibus noxias auellere: atq; satire. Columel. libro secũdo frequẽtẽ tamẽ exigũt sarritionem: & runcationem: ut herbis liberent̃. Inter genera sæuitiæ runcinas percenset Tertul. Præterea Runcina erat dea: quæ pręerat frumentis runcandis. auctor Augustinus. sunt & Runcinæ Pli. maiores serrę: quibus fabri seccant arborum moles subiectis canteriis Hieronymus in Esaia Artifex lignarius extẽdit normam & formauit illud in runcinam. ¶ Canterii uero (ut hoc quoque intelligas) sunt qui a rusticis fere dicunt̃ caballi. quia ipsos equos cãterios uocamus: sed & Rũcinos agreste uulgus dicit minores equos ex hac fortasse runcinarũ origine Deruncinauit dixit Plautus pro mutilauit: deruncauit: dissecauit: dissipauit. ¶ Marcentes pandere uuluas. i. ut pandas: ac præbeas populo: & multitudini podicem tuũ depilem: & leuigatũ: ut muliebria: & uenerem: quam auersam nũcupat Iulius capitol. Apuleus puerile corolarium. ¶ Alii præposterã patiaris. horũ concubitores appostolica sentẽtia negantur posse frui sedibus piorũ (ut scribit contra Iouinianum. Hieronymus) & in decretis canonicis. xxxii. quest. septima. repetitum est hanc libidinem masculã ob scœnam taxat Pli. & Lact. & Plato in legibus suis tanquã homicidii speciem accerrime detestatur. Si mercurius fuerit male positus: & Venus in domo mercurii ad puerorum concubitus præpostero amore semper impellit. Item Venus cum est insignis fœmineis facit senes muliebria patiente. Claudianus: Quod tetrum pateris iam cano podice morbum Fœmineis signis Luna: Venusq; fuit. Luculentum est problema apud Aristotelem: Cur nonnulli rem uenereàm cum uoluptate patiantur: ac alii uel ipsi agere cupiant: alii pati tantũmodo gestiant. Sed illud notandum & nostras mulieres id quandoq; pati: quod nemo admirari debet: & si admirabile uideatur: quãdo Meretrices Corinthias paupetem exibilare: diuiti uero & podicẽ libẽter uertere tradat Aristophanes in Pluto his uersibus και τασ γε εταιρασ φασι τασ κορινθιασ οταν μεν αυτασ τισ πενησ πειρων τυχη ουδ ε προσεχειν τον νουν εαν δε πλουσιοσ τον πρωκτον αυτασ ευθυσ ωσ τουτον τρεπειν. ¶ Vuluas: uulua aũt est illa: quã uteꝝ: & locos appellamus in mulieribus: q̃ a medicis sub noie matricis significat̃. unde de hoie loquẽs uuluã dixit ꝑ podice: ut eũ effœminatiorẽ ostẽderet: cuius podex uuluæ fœminæ petulantis officia peragebat. ¶ Marcentes. putorem: & fetutinam quãdam grauissimã redolentes ob crebrũ coitũ: & rei uenereæ assiduã: & multi iugam exercitationem. Exhalat opaca mephitim dixit Auso. de uulua. ¶ Tu cũ maxillis. uerba alioꝝ uitia: mores obscenos: & detestabilem uitã castigantium: q quærũt: & causas sciscitantur: cur aliquis: cuius mores notant: eũ barbam promissam: & unguentis delibutam habeat: podicem & genitalia depilet more odomãtum populoꝝ thraciæ: qui uirilia sibi expillabant (ut auc. est Aristophanes.) ¶ Gausape balana tam. i. barbã unguento perfusam: quod balaninũ appellãt: de quo plura Pli. li. xiii. Orat. li. iii. Car. Pressa tuis balanus capillis in cuius carminis expositione Acron hallucinatur. in alia significantia balanus uocat̃ id genus alui subducẽdi: qd̃ clysteris loco subditur a spẽ glãdis. Id (ut ait pollux) ex adipe: ac nitro factitabatur parte plurima. utitur & βαλανισαι uerbo Hippo. Gausape aũt est stramentũ militare contextũ multis longis: & grossioribus uillis. Ideo Persius elegãti metaphora posuit gausape ꝓ barbã q̃ ita eẽt hirsuta: & hispida ut indigeret pectine. Veteres.n. cũ non haberẽt tonsores barbam nutriebant: qui nascuntur habẽtes horroscopum in parte arietis undetrigesima. de gausape distichon est apud Mart. qd̃ optimum & p̃ciosum texitur uellere patauino (ut tradit Stra.) uidet̃: aũt hæc esse Verg. imitatio: q ueste barbã dixit: unde inuestes in berbes. ¶ Curculio. Curculio ꝓprie (ut inq̃t Lactã. de Opifi.) est gula interior: qua cibi demittũtur in stomachum. qui cũ sit oblongus: & per eam spiritus attrahatur: atq; emittatur. Ideo pro

BART. FON.
IO. APB. PLAV.
Penis
Dispenere
Runcare
Runcina.
Vulua
Balanus
Gausape

Inuestes mentula Persius dixit curculionē: quæ & ipsa tendit in longitudinē & per eā a lūbis semē humanū fluit: sicut
Curculio spūs per curculionē. alias Curculio est aial noxiū frugibus (ut inqt Col.) Verg. populatq; ingētē farris acer=
p gutture uū Curculio. Vitru. lib. vi. loquēs de granariis. Cæteræ inqt regiões pcreant curculionē. Pli. lib. xviii. Mul=
ti uentilare quoq; uetāt: Curculionē. n. nō descēdere infra quatuor digitos: nec amplius piclitari. dictū autē
est hoc nomē per antisthichon quasi gurgulio: eo q nihil in eo pene aliud q̄ guttur uidetur. a cuius uermiculi
silitudine potuit & Persius mentulā curculionē nūcupare. Detonsus. ualde tonsus: & depilatus.

CORN. In mores: penēq; arcanaq; lūbi Rūcantē & pplo marcētes pādere uuluas. Multo audaci⁹ fœminarū loci
Vulua uuluæ sunt. Tu cū maxillis balanatū gausape pectas Inguinib⁹: q̄re detōsus curgulio extat. Balanū gen⁹
unguēti. Vñ Hora. Et pssat tuis balan⁹ capillis. Et. h. d. quū barbā nutrias & unguēto madidā pectas. q̄re
inguina tua siletro denudas. Itē gausape dixit. i. ppexā barbā. i. cū pexa barba delecteris: quā i maxillis tuis
Curgulio uelut gausape hēs unguētatū & defucatū balano: cur pube uulsa hēs curgulionū autē penē dicit cū proprie
Mentum in guttur sit curgulio. Hinc itēq; trāslatiões sunt fortes sic fere a tōsoribus curātur: ut i maxillis pexa sit bar=
ba: & unguētata infra mentū aut detondeatur: ideo dixit detonsus curgulio extat. i. libidini alienæ.

IO. BRI. Et acre Despuat in mores: tanq̄ in cōtemptum rei turpis: tractum ex his q ex olfactu rei putridæ expuūt.
Tibullus. Hūc puer: hūc iuuenis turba circūterit arcta. Despuit in molles & sibi qsq; sinus. Penēq;: Satyri
ca urbanitate dū eos reprehendit: q aliena uitia subsanāt suorū tpo₊ mores notat: illos pcutiens q obscœne
turpissimeq; uiuūt. In mo. in uitia. Penēq;. Hæc cū superioribus coniungūtur: ut sit sensus. Si tibi ex igui
nibus euulseris pilos aderit qui te contēnat: repetitur igit est q despuat: ut sit ordo. Est q despuat in runcā=
tem penem & arcana lūbi. Rūcantē: metaphora sumpta ab agris q rūcari dicitur: hoc et Martialis uitium
notat: Cum depilatos creste colcos portes. Et uulturino mentulā parem collo. Et pstitutis leuius caput cu=
Penis lis. Iuuenalis. Si tenerū attritus catinem si pumice lumbum. Squallentes traducit auos. Penē: penis a pēdē
do dicitur. Nā penē autore Festo caudā uocabant: unde offam porcinam cum cauda offam penitam dicebāt.
Arcanaq; lumbi. i. pudibundas corporis partes. Populo marcentes pandere uuluas: cinædos & molles
describit: qui muliere uuluas. i. rūcantem & depilantē podicem: ut eū pandat & præbeat multitudini: & hæc
Vulua melior est expositio. Vuluas marcētes. i. podicē in quo ea fiunt quæ i uuluis. Vuluas: uulua a poetis crebro
pro genitali parte muliebri usurpat. Cum proprie uulua illud sit in uero mulieris quo infantes gestant Cor
nelii Celsi uerba subscribere placuit. Si infans in uulua decessit: quo facilius eiciatur. Cui ita astipulat Pli.
Boues grauidas negant præterq̄ dextero uuluæ fine ferre: etiam cū geminos fetant. Vulua etiam pro ea p=
te accipitur a Martiale: quæ circa ubera porcæ est: quæ est optimi saporis. Te fortasse magis capiet de uir
gine porca. Me materna graui de sue uulua capit. Ea ut scrib. Plinius. Eiecto partu melior est q̄ a dito. Eie=
Sumen ctitia uocatur illa: hæc porcaria ptimiparæ suis optime: eadem etiam sumē appellatur. Tu cum maxil=
lis balanatū gausape pectas. Hæc uerba sunt eo₊ qui aliena uitia notantes ita dicunt qua ratione femora
& partes pudendas tonderi iubes: cum barbam prolixam & ungnento delibutā gestes & nutrias. Sicq; poe=
Gausape ta obscœnos sui tpis mores carpit. Gausape p barba posuit. Imitatio est Vergilii qui uestem barbam di=
xit. Aurea cæsaries ollis atq; aurea uestis. Vnde contra inuestes imberbes dicimus. Verg. Tu mihi prima ge=
nas uestiebat flore iuuētus. Gausape: genus esse stramēti uillosi indicat Pli. quo in castris utebātur. Sic. n.
scribit Antiqs torus e stramēto erat: qualiter nūc ēt in castris gausape: & mox subdit. Nā tunica laticlaui in
modū gausape texi nūc primū incipit: Oui. in arte amādi uestē crassiorē ōndit esse: cū ait. Gausapa si sumpsit
Balaninū gausapa sumpta pba. De his aūt sic scri. Strabo. Loci aūt mutinenses: & scutānæ adiacentis fluuio mollia
unguentū & lōge aliis o. bus pstātiora ferūt uellera. Ligures aūt: & insubres aspa: e qbus magna Italiæ ps domesticis i
Mirabo= dumēta pficit: mediocria uero patauini e qbus pcio si tapetes & gausapa texunt: & hoc stragulę uestis genus
lanus utriq; uilos emētes hñtis: uel una tm̄ e supficie bū igit barbæ rē uilosam cōparauit. Balanatū: unguēto ba
lanino punctū. Nā ut scri. Pli. Motbolanus arbor ē unguētis aptā ferēs glandē. Idq; troglodytis & Thebaidi
& arabiæ q Iudæā ab ægypto disterminat: cōe est: nascēs unguento ut ipso noie apparet. Nā mitos significat
unguentum. uasanos glandem: quæ in arabia nascitur in syriaca appellatur & est candida. Quæ in thebaide
nigra pfertur illa bonitate olei quod exprimitur. Sed copia Thebaica inter hęc Troglodytica uilissima est
Vnguentarii aūt tantum cortices pmunt: medici nucleos tundunt affusa eius paulatim calida aqua: unguen
torū expeditissimum fuit primumq; e Brio & Balanino oleo. Hora. Et pressa tuis balanus capillis. Curgu
Curgulio lio: pro pene posuit: sumpta translatione a curgulione qui in gulam crescit & inflatur autore Seruio. Est au=
tem bestiola frumentis inimica. Detonsus. i. ualde tonsus: nam de modo auget.

BAR. Et acre despuat in mores: acriter inueat in mores tuos. Penē p: arcanaq; lūbi runcātē. i. uellicantē ac de
FON. pillātem uirile mēbrū: & obscœnos locos quo glabes & sine pilis circa inguina sis. Rūcare autē a rusticis trā
stulit: cū herbas fugibus noxias auellere atq; sartire significet. Marcētes pā. uul. ut pādas ac pbeas: uulua
uero mulieris tm̄ est: sed pp coitū satyrica mordacitate cinædi podicē uuluæ munera peragētē uuluā appel=
lauit. Tu cū maxillis turpitudinē eius carpens interrogat cū barbā nutriat: cur inguina uel licet & abra=
dat: moris autem ueterē fuit berbā nutrit cū ante superioris africani tempora tonsores in urbe nō fuerint.
Balnatū gausape: Barba unguentata. Balanus enim inter pciosa unguēta ponit. Horatius. Pressa tuis ba
lanus capillis. Gausape uero. militare stramētū est: quod p lecto in castris sternebat. Pli. viii. Antiqs. n. to=
rus e stramēto erat. qualis nūc ēt in castris gausape: hoc cū uillosum eēt: a uillotū: pilorūq; silitudine gausa=
pe p barba posuit. Detonsus curguliōi partēs in gutture: p quā spiritus attrahit: atq; emittitur. Curgulio
est. A cuius similitudine in obscœnis eam partem appellat: q̄ a pœnæ ad anum est: per quam a lumbis semē
humanum ut per curgulionem spiritus fluit. quidā p pœnæ in curgulionis uermis formē uel se contrahen=
tem uel extendentem accipiunt Nōnulli anum ab aspectus obscœnitate intelligunt.

IO. BAP. Quinq; palæstritę. q̄uis hoies robustissimi qn
PLAV. q; nates tuas: & ueretrū quotidie depilent. tm̄ ut
circa inguina sis glaber & polit⁹ nō q̄ poteris as=
seq: sicut filix nulla a rōne pt e terra eradicari:
qm ita a natura cōstitutū ē: ut pili euulsi iterū re
nascāt: & sic notat eo₊ dmētiā: & turpitudinē. q

Quinq; palæstritæ: licet hæc plantaria uellant:
Elisasq; nates labefactent forcipe adunca:
Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro:
Cædimus: inq; uicem præbemus crura sagittis.

uetend.i.depilata reddere conanẽ cõtra uim naturæ potẽtissimã: cui uelle repugnare nihil est stultius: qnq; ãt
hoĩes robustiores: exercitatioresq; itelligi uult palestritaꝝ appõne phus. Vt Apu.li.i.meth.his. An ignoras
inepte nudũ nec.a.x.palestritis te spoliari posse. Sũt.n.palestritę magri luctatiõis: & gnari ois palestricę exer
citatiõis putat Quit.ne illos qdẽ oratores rephẽdẽdos eẽ: q paulũ ẽt palestritis uacauerũt.i.qbus motus: ge
stusq; formanẽ. dr̃ Palestra auctore Seruio uel ἀπὸ τοῦ πάλης.i.a luctatiõe: uel a. ἀπὸ τοῦ πάλλειν hoc est a
motu uenæ: qm̃ ducti sorte luctebanẽ. capitur ꝑ ipo exercitamẽto (ut notũ ẽ: & ꝓ loco. ubi exercerẽt se lucta Palæstori
tores: q & palestorion a græcis uocitatur. Ars palestrica dr̃ palesmosine. pale dr̃ Plauto in palestra: signifi on
catu. & Simonidi poetę grę. hoc uersu. [Greek, illegible]
[Greek, illegible]. Ignoros palestræ græci Apalestros uocãt: qd̃ dixi ut Ciceronẽ intelligas sic loquentẽ in ora
tore. Itaq; qualis coꝝ motus: quos a palestros græci uocãt: talis hoꝝ mihi uidetur oratio: qui non claudant
nũis snias: hoc uocabulo utitur & Quin. Quis aũt inuenerit palestram docẽt Dio. Lac. & Orat. eius inuẽtio
nẽ Mercurio attribuẽtes. At Pausanias luctandi artẽ Theseum primũ inuenisse tradit. Plantaria uellãr pi Palęstre inuentor
los extrahãt. & extirpent. Suet. in Cæsare circa corporis curã morosior: ut nõ solũ roderet diligẽter: ac ra
deret: sed uelleretur ẽt (ut qdã ex ꝓbrauerũt. Capella. hãc ego crediderim sentis spinescere mẽbra. Nec intra Vello
crura uellere. ex pilo sumptũ est illud Au. Sed qd & eliso plãtaria podice: uellis Quin. in. viii. ait corpa uulsa
atq; fucata muliebriter esse fedissima. qui.n. erant molliores: delicatioresq; pilos sibi euellebant e corpe uol
sellis: q instrumẽta sunt ad pilos auellendos: utebanẽ & punice ad idẽ negociũ peragendũ. Pli. in. xxxvi. pumi
ces sunt in usu corpoꝝ leuigãdoꝝ feminis: iam quidẽ & uiris. utebanẽ & resina (ut idẽ est auctor in. xiiii.) ha Psilothrũ
bebãt & unguẽta depilatoria dropacem: & psilothꝝ: de quo Pli. in. xxxii. Galle. Aui. Mart. psilothro faciẽ le
uas & dropace caluã. quid sint plantaria docet in. ii. geor. Ser. ¶ Labefactent. destruãt. & corũpãt. a labefa Labefcõ
cio frequẽtatiuum. Col. igiẽ in ope boues arcte iũctos hr̃e cõuenit: quo speciosius ingredianẽ sublimes: & ela
tis capitibus: ac minus colla eoꝝ labefactent. Elisas nates. leuigatas: politas: & leues factas. alii legunt eli Lixæ
xas.i. aqua calida. ut citius euellanẽ pili: madefactas. nõnulli assidua subagitatiõe emollitas ut carnes aq̃ suf
feruefactæ interptanẽ. lixa.n. antiq aq̃ uocauerũt: unde lixe dicti ministri militũ: quoꝝ. officiũ est: ut milti
bus aq̃ subministrẽt: de qbus No. Fe. ceteri. Forcipe adunca. uolsellas itelligit. Ista filix. trãslatione florẽtissi Filix
ma pilos: quos supra plãtaria nũc filicẽ nũcupat: q herba ẽ notissima: segetibus noxia: quã extirpari li. xviii.
cap. vi. naturali hist. Pli. & Colu. li. ii. edocuerũt. ¶ Cedimus inq; uicẽ. sensus est. Alioꝝ uitia castigamus: & no
stra ab aliis castiganẽ. ex quo hoc uitiũ ut alter notet alteꝝ: cõe esse ostendit. Cedimur & totidẽ plagis consu Themesis
mimus hostem in hanc similitudinẽ cecinit Ora. Htero. Lacerantur absentes: uita aliena describitur: & mor
dentes inuicẽ cõsumimur ab inuicẽ. ¶ Cedimus: ferimus: Pulsamus: Castigamus. Inq; uicem. Themesis figu
ra est: quæ fit quoties aliquod uerbũ simplex uel compositum diuiden es unam uel plures dictiones interpo
nimus. ut septem subiecta trioni. ¶ Præbemus crura. i. ab aliis cedimur: corrigimur & castigamur. A sagitta
riis sumpta translatio. Ora. At tibi euenit inquirant uitia ut tua rursus & illi.

¶ Quinq; palestritæ licet hæc plantaria uellant. Elisasq; nates labefactẽt forcipe adunca. Nõ tñ ista filix ul CORN.
lo mansuescit aratro. Sensus est: licet atheletæ: aut certe tonsores capillos tuos euellãt: fieri tñ non põt: ut Athletes
euulsi amplius nõ crescãt quẽadmodũ filix herba q̃ multas radices mittit: & licet araẽ uellanẽ: nõ tñ eius radi Tõsores
ces funditus extirpat: & bñ ait. ¶ Plantaria: manẽs in metaphora ꝓ quo superius dixit seminibus nata. ¶ Eli Filix herba
sasq; nates. siletro demolitus labefaceret pilis dẽptis expoliet. ¶ Cædimus inq; uicẽ p̃bemus crura sagittis.
Allegoria a sagittariis q alienis sagittis crura feriũt & sua ferienda aliis p̃bẽt: & ad supiorẽ sensum puenit qd Sagittarius
dixit. Sed p̃cedẽti spectatur mantica tergo: ita & nos uitã obiurgamus alioꝝ: & alii nostrã. Et hoc oĩbus esse
cõmune dicit q inuicem nos carpamus inter nos at ꝑ alios repræhendimus & repræhendimur.

¶ Quinq; palæstritæ: irrisio amaritudinis plena per quam & dementiam & turpitudinem ostendit eorũ qui IO. BRI.
partes obscœnas corporis glabra tentant reddere cum a natura datum sit: ut euulsi pili repascantur. ¶ Pa Palæstra
læstritæ: in palæstra exercitati: quasi qui fortiori sint corpore assidua exercitatione. Nam palæstra dici po Luctatio
test latinæ luctatio a palaio .i. luctor. Plutarchus loquens de Alcibiade qualis esset ludus: declarat his uer
bis: cum aliquando in palæstra cum puero quodam luctaretur: iamq; aduersarius eum ad terram deprime
ret: uolens alcibiades ignominiam uitare: manum illius dentibus apprehendit. Vergi. pars in gramineis exer Plantaria
cent membra palæstris. Et alibi Corporaq; agresti nudant prædura palæstra. Capitur etiam pro loco ubi Plantæ
exercebantur: sic enim scri. Vatt. Nec putant se uillam si non multis uocabulis retineat græcis quin uocent Forcipes
particulam loca, Procœconam, Palæstram, Apodyterion, Perysthilon, Ornytona, Peristoreum. ¶ Oporothe
cem. ¶ Plantaria: pilos & bene. Nam plantaria ea dicuntur: quæ ex seminibus nata cum radicibus & terra ꝓ
pria transferuntur. Verg. Viua sua plantaria terra. Plantæ uero sunt raptæ ex arboribus Verg. Hic plantas
tenero abscindens de corpore matrũ. ¶ Labefactent: metaphora ab arbore: quæ multis succisa ictibus tã
dem ad terram propellitur. ¶ Forcipe: dicuntur forcipes: q his forma.i. calida capiuntur. Nam formum ca
lidum ueteres dixerunt. Vnde Cato ait de quodam ædificio: æstate frigido: hyeme formo. Ista cum contem
ptu dictum est. ¶ Filix: pulchra uariatio. Nam cum pilos plantaria appellauerit: nunc uero filices nominat.
Filix aũt herba ẽ agris maxĩe inimica. Cædimus inq; uicẽ p̃bem⁹ crura sagittis: cõe uitiũ hoĩum eẽ oñdit: ut
alter alteꝝ notet. ¶ Cædimus: ferimus: pcutimus: ab eo ẽ ꝑteritũ cecidi: & supinũ cæsum. ¶ Inq; uicẽ p̃bem⁹
crura sagittis. Hora. At tibi contra Euenit inquirant uitia ut tua rursus & illi: sumpta ẽ trãslatio a sagittariis.

¶ Quinq; palæstritæ: quãuis quotidie te expiles: nõ tñ circa iguina glabe eris: quẽadmodũ nec filix ab agno BART.
penitus a rõne deuellitur. ¶ Plantaria: qm̃ palæstrinæ uiri robusti sunt a palæstra & luctatione cognomina FON.
ti: ꝓpterea ne uelantibus uiris paulum qd uellendum daret: plantaria per translationẽ pro pilis dixit. Sunt
aũt plantaria ipsæ plãtæ nõ in arboribus: sed in terra natæ, q cũ radicibus & terra ꝓpria transferunẽ. ¶ Eli
sas: depilatas: & ꝑpolitas. ui. n. pili euellunẽ: qdã elisas legũt: q̃si aq̃ calida madefactas: ut pili facilius uellicẽ
tur. ¶ Forcipe adunca: qua pili ipsi auelluntur. ¶ Forcipes. n. quasi fornicapes dicte sunt quasi forua: hoc est
calida capiuntur. Verg. viii. Versantq; tenaci forcipe massa. Forfices uero sunt quibus incidimus. Cædimus
inq; uicem præbemus crura sagittis. ¶ Et ipsi alios repræhẽdimus: & nos quoq; inuicem accusationi aliorũ
subiicimur. ¶ Inq; uicẽ. Themesis figura est quæ fit quotiens uerbum aliquod simplex uel compositum diui
dentes unam uel plures dictiones interponimus. Vt septem subiecta trioni.

Viuitur hoc pacto:sic nouimus ilia:subter
Cæcum uulnus habes:sed lato Baltheus auro
Protegit:ut mauis:da uerba:& decipe neruos
Si potes:egregium cum me uicinia dicat:
Non credam:uiso si palles improbe nummo:
Si facis in penem quicquid tibi uenit amarum:

IO.BAP. PLAV. ¶ Viuitur hoc pacto:ut alioꝝ uitia notemus:& notemur.castigemus:& castigemur.Sic nouimus sic uitā uiuere docti sumus.Codex Antonii Solerii Carpensis uiri literatissimi:eloquentia potētiss.mi:& canōici iurisconsultissimi hēt uiuimus.¶ Ilia subter cæcū.u.h.gloriosi hoies:& lactatriculi ridet insaniā.qui qa audit uicinos eum prudentem:& egregium prædicare:se reuera esse talem credit:& aliena sibi attribui mira uoluptate afficitur.docēs potentes & diuitiis exuberantes posse qdē nobilitate:& suis opibus hoies decipere:ut cū mali sint:boni existimētur:se aūt nunq̄:& cōscientiam suā qua nemo nocēs absoluit̄ q̄ efficit ut in nobis in

A ɔsciētia nemo nocens absoluitur. Ilia. Iliosus. cōspectu ante oculos semp oberrent peccata nostra:& noxæ.sumūtur aūt ilia hoc in loco p ea p te:q̄ maxime respiratione in lateribus concutit. alias sumit̄ p ea parte quā græci ab inanitate κενεῶνα.& q flaccida sit ēt λαγόνα uocant.qd sint ilia docet Pli.in .xi.Iliosus dr̄ qd̄ ilioꝝ dolore laborat quē græci lagonoponon appellāt a pleureto longe dissimilē.¶ Cæcū uulnus.occultū:nō notū:inuisum:ut uideri nō possit.Plau.in Mercat.Ego asistā hinc alternis cęcus.i.ut nō possim uideri:dicimus.n.cæcū qd̄ nō uidemus:& cæcos qui nō uident:sicut nescium q nescit̄:& q nescit:& ignarus qui ignotat:& q ignorat̄.Verg.Pastor agēs telis:li quitq uolatile ferrū nescius.Vbi nescius dicitur pastor:q nescitur:& latet(ut interpretatur Seruius)Dolorem nescium dixit Apul.p ignotato:& latente.consimiliter inuisum appellat qui a nemine uidetur.eius uerba hæc sunt lib.v.meth.Post opimas dapes quidā introcessit:& cantauit in uisus.M.Tullius in oratiōe de aruspicū rñsis.Occulta:& maribus nō inuisa solū:sed etiam inaudita sacra inexpiabili scelere peruertit.Illud notādū in antiqs plauti codicibus nō alternis cęcus.sed altrinsecus legi:quā lectionē p biorē iudicamus.per uulnus aūt intelligit uitia:& facinora:quæ mentē uulnerāt.¶ Sed lato baltheus.Vitiosus qdā:& sceleribus obrutus es:sed dignitas:& diuitiæ tuæ qbus maxime polles:illa tegunt:& quodā ueluti tectorio supinducto occultāt.ut a nemine plebeo:& imi subselii uiro cōspiciant̄.qd̄ tñ erga te:ē:cōsciētiā tuā assequi nequaquā poteris.Fallere.n.poteris famā(ut inquit Tul.)cōscientiā nunq̄:q a malis facinoribus flagellat̄:& plurimū illi tormētoꝝ inest:eoq ppetua illā sollicitudo urget:ac uerberat:nec pdest latere peccātib⁹.latētes ēt si felicitatē habeāt.Fiduciā nō hñt.pprīū nocētū ē trepidare.Cōscientiæ maleficioꝝ hoies stimulant ut docet Cice.in parad.per balthéū aūt intellige militatē potētiā.nā Cingulū qd̄ milites e corio hēbāt bullatū:balthéū dictū inquit Var.Iuue.Ast illis quos arma tegūt:& balitheus ambit.Hiero.ad Saluinā nihil nocuit militāti paludamētū:& bali heus:& apparitoꝝ cateruæ.p cingulo tñ muliebri accipit̄ ab Apule.¶ Lato auro.i.lati auri casus p casu.Verg.Bina manu lato crispās hastilia ferro.¶ Da uerba.i.teipsum decipe si potes:sicut alios decipere consueuisti.q.d.q̄uis aliis des uerba:& decipias:teipsum tñ nūq̄ poteris decipere. hinc dixit Isocrates.μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λάθῃς

Dare uerba. σεαυτῷ συνειδήσεις.i.cū qcquā p flagitium admiseris nūquā speres id in occulto fore.nā & si alios celaueris tibiipsi certe conscius eris.Dare uerba decipere est.Martialis.Hibrida sim si das gallice uerba mihi. Augustinus libro de grāmar.Verba pro falladiis accipimus cū dicimus uerba illi dedit fefellit eū.¶ Decipe neruos.teipsum:conscientiam tuam:q multū uirīū:& neruoꝝ habet:unde falli nō poterit:sicut uulgus:& plebecula.Conscientiæ.n.flagello semp punitur qui delinquit.Vnde & Vergilius appellauit curas ultrices conscientias ipsas:q̄ puniunt semper nocentes.Plautus in Mostel.Nihil est miserius q̄ animus hois conscius.Nā (ut scri.Apul.)& si a cæteris silentiū est:tñ ipsi sibimet conscius est posse se merito increpari.In neruis cōsi

Neruorū uis. Origo uū. Neurobatæ. stit uis.hinc apud Terentiū illud puerbiale.Digna res ubi tu neruos intēdas tuos.quod significat oibus uiribus laborādū esse.Apud Marcū Tullium Itaq contendit neruos Chrysippus.Origo neruoꝝ est a corde(ut Aristo.affirmat)cū cæteri a cerebro oriri tradant.græci.τένοντα dicunt neruos.Inde Neurobatæ:ambulātes super neruos:& funes neruicos appellantur:qui erunt nati sub sydere ingeniculi.Sine neruis sunt quędā animalia ut pisces auctor Pli.Præterea neruum dicimus ferreum uinculum:quo pedes impediuntur.auctor Festus:in quo significatu Plautus.Marcus Varro Aulus Gellius cæteri usi sūnt:ē & neruus mēbrum uirile. Iuue.Mensura incognita nerui.¶ Egregium cū me.cum uicini omnes:& populus me probum:& egregiū dicat:laudibusq imodicis celebret:illi fidem nō pstabo:q.d.utiq credā:& me uirum bonū q̄uis nō sim:ex alioꝝ iudicio existimabo:ut plerīq oēs faciunt:quod Seneca moꝝ seuerissimus castigator ad Luciliū his uerbis ueluti stultitiā hominū miseratus attestat̄.Illud præcipue nos impedit:q nobis placemus:si inuenimus qui nos uiros bonos dicant:qui prudentes:q sanctos non sumus modica laudatione contenti.Quicquid in nos adulatio sine pudore congesserit tanq̄ debitum pra hendimus.optimos nos esse sapientissimos affirmantibus assentimur:cū sciamus illos multa mentiri:adeo quoq indulgemus nobis:ut laudari uelimus inid.cui contraria tā maxime facimus.Mitissimum ille ipsis in suppliciis audit:in rapinis liberalissimū:sequitur itaq ut ideo mutari nolimus:qa nos optimos esse credimus.hos tales etiam ut insanos:& insipientes taxat Orat. in primo epistolarum.¶ Viso si palles:frustra te uirum probum:& egregium ex populi sermōe credes:si auaritia laborabis:si eris ueneriis uoluptatibus deditus:& debitoribus grauis fenerator inquit Persius:quem

Mulierarius. Iuue.Saty.viii.eleganter imitatus est.Cur allobrogicis:& magna gaudeat ara Natus in herculeo fabius lare si cupidus:si Vanus:& euganea quātūuis mollior agna Si tenerum attritus catinensi pumice lumbū squalentes traducis auos.¶ Si facis in penem quicquid.si es libidini:uenerisq uoluptatib⁹ deditus:si es pedico:& puerorum:qui uicē implent:præstantq fœminarum subactor:emasculatorq:& libidine pręposterā abutens:necnon mulierarius.sic enim mulerosos.i.cupidos:& appetentes mulierum nūcupamus.Iulius capitol. de Albino Clodio scribens ait.Mulierarius fuit inter primos amatores:auersæ ueneris semper gnarus:& talium persecutor φιλογυνεία.dicitur amor mulierum.Qui hunc locum aliter accipiunt(sic.n.primus interpretatus sum)in errorem manifestarium dilabunt̄.¶ In penem amarum.amarum scite simul:& uere dixit. nā uoluptatem semper dolor sequitur:& in primis ueneream.Musonius phs.ἄν τι πράξῃς καλὸν μετὰ πόνου ὁ μὲν πόνος οἴχεται τὸ δὲ καλὸν μένει·ἄν τι ποιήσῃς αἰσχρὸν μετὰ ἡδονῆς.τὸ μὲν ἡδὺ οἴχεται

τοδέ αἰσχρον μένει.i.si p laborē honesti qppiā egeris labor abiit:honestū manet.Si p uoluptatē turpe feceris quippiam:qd suaue abiit:qd turpe est manet.Ita diis Placitum est inqt Alcumena Plau.uoluptati: ut meror comes cōsequat.Esopus.ἡδονῆς ἀδελφὴ λύπη.Soror uoluptatis est tristities. Plato dulcedinem:& tristiciem ex eodem uertice labi redit.Lucre.Medio de fonte leporum surgit amari aliquid.In morsum uoluptuosorum dixit Orat.Sperne uoluptates nocet empta dolore uoluptas.Malum esse uoluptatem dicebat critolaus & multa alia mala parere ex sese uidelicet iniurias:desidias.obliuiones:ignauias:hinc merito dixit anthistenes μανείην μᾶλλον ἢ ἡσθείην.idest insanire potiusquam oblectaret.

Voluptatis soror ē tristicies.

¶Viuitur hoc pa.sic no.ilia subter Cæcū uulnus hēs:sed lato baltheus auro Protegit:a gladiatoribus tractū:qui accepto uulnere inaurato id baltheo tegūt:ita & nos uitia nr̃a aliquo dignitatis uelamie uel ̄ptextu diuitiarū celamus.¶Sed lato baltheus auro ptegit.Hoc est nobilitas celat uitia cui^ hęc de turba uideri pōt tanq̄ oēs aliqd uitii hēant:qd occultēt:uel allegoricos expssum intellectū gladiatoris.Nā nos habitu & dignitate regimus mala nr̃a cū ipsi eis assentiamus.¶Vt mauis.da uerba:& decipe neruos Si potes:q uulnus accipit dissimulat & aliorū nisus.i.suspitiōes illud,cæterorū.Neruis.i.uirib^ suis dare uerba nō pōt.i.nō pōt fallere ɔsciētiā suā. Eggregiū cū me uicinia dicat:nō credā uerba illius culpati interrogātis poetā si bonus & honestus uideat uulgo nō cedā:aut iudicio ppl̄i fide nō habeā.at boni uulgo dicimur qd ad rē si sine tōne uiuimus Viso si palles iprobe nūmo.Si facis in penē qcqd tibi uiuit amarū.Si puteal cautus multa uibice flagellas. Nec qcq̄ ppl̄o bibula donaueris aures.Respue qd nō es:tollat sua Si cupidus es ad cōspectū pecuniæ pallescis:si libidinosus & grauis debitoribus fœnerator superuacuo aures me laudantium uocibus inflammatur.

CORN. Gladiator Baltheus

¶Viuitur hoc pacto:ut per superiora ostensum est:idest ut notemus & notemur:& cū indignatione pronunciandum.¶Sic nouimus.idest ita uiuere didicimus.¶Ilia subter Cæcū uulnus habes:Hactenus in aliena uitia cernētes inuectus est:nunc uero stultitiam gloriosi hominis irridet:qui tam petulanti ostentatione fertur ut sibi attribui gaudeat:quæ sua non sunt eum monet fugere debere hominum blandas assentatiōes.¶Ilia subter Cæcum uulnus habes:sed lato baltheus auro Protegit:metaphora sumpta a gladiatore qui acceptū uulnus plærūq; dissimulat:& spectatores fallit:tñ ipsum decipere nō pōt:cum uulneris sentiant dolorē.Hoc ergo dicit Poeta.nos quoq; nostra uitia aliquo dignitatis aut potentiæ uelamēto celare:ita ut aliis minime nota sint:sed nobis tamē nō latere:cū eorū oino conscii sumus.¶Cæcum uulnus habes:idest occultum non omnibus notum.¶Sed lato baltheus auro Protegit:ratio est uitii latentis.Quod uidelicet id potentia & nobilitate tegatur.Nam per baltheum dignitatem militarē designat.Est enim baltheus cingulum militarē.Iuuenalis.Ast illis quos arma tegunt:& baltheus ambit.Scitq; poeta ut dictum est eos deridere:qui prætextū potentiæ cōfidunt malitiam suam posse latere:& gaudent dissimulara prauitate haberi boni uiri.¶Lato auro.pro lati auri.Vergilius.Bina manu lato crispans hastilia ferro.¶Lato auro.Magnitudinem hominis expressit.¶Vt mauis da uerba & decipe neruos Si potes qui uulnus dissimulat aliorum aspectus decipere potest:sed uiribus suis dare uerba non potest:cū uitii sui conscius sit.Hoc ergo dicit alios decipere facile potest occultādo uitiū tuum:sed cōscientiā tuam fallere non licet.¶Egregium cum me uicinia dicat Non credam:uerba gloriosi bonis non debeo inquit credere & putare me uirum bonum & frugalem: cum populus ita me existimet:quasi dicat:etiam si non sim.¶Ex quo stultitia bonis ostenditur.Tales rephēdit Horatius. Sed uereor ne cui de te plusquā tibi credas.Neusi te populus sanum recteq; ualētem Dictitet:occultā febrē sub tempus edendi.Dissimiles donec manibus tremor incidat unctus.Et alibi.Si qs bella tibi terra pugnata mariq; Dicat & his uerbis uacuas per mulceat aures.Tene magis saluum populus uelit.aut populum tu seruet in ambiguo qui cōsulit & tibi urbi Iuppiter:augusti laudes cognoscere possis.¶Egregium dicimus: qui egrege electus sit.¶Non credam:cū interrogatione & eo uultu pronūcianda quo solemus ingrato admonitori respondere.¶Viso si palles improbe nummo:si auaritia labores:si cinędus es:si grauis fœnerator es debitoribus:cur gaudes te uirū bonū & egregiū appellari hoc ita imitat̃.Iuuenalis.Cur allegoricis & magna gaudeat ara.Natus in herculeo fabius lare:si cupidus:si Vanus & euganea quātūuis mollior agna.Si tenerū attritus carmē si pumice lumbū.Squallētes traducit auos.¶Si facis in penē qcquid tibi uenit amarū.i.si te cinædum & paticum præbes.¶Nam qui facit quicquid sibi uenditur in penem:sine dubio prostituere dicitur. ¶Venit:uenditur:ab eo q; est ueneo.¶Amarum:quia sæpenumero coitum sequitur pœnitētia.Vnde illud. fertur dictum Demosthenis,de Laide nobilissimo scorto.Tanti non emo pœnitere.

IO. BRI.

Baltheus

¶Viuitur hoc pacto:ut alter alterius errores carpat.¶Sed lato baltheus auro Protegit:sed hoc tuū scelus ab opibus & diuitiis.tegit:qa uero ilia dixit ppea baltheus tegi subiunxit:Nā baltheus cinguli genus cū latū sit:ilia ipsa operit:q̄ sub lateribus supra coxēdices sita,sunt.¶Vt mauis da uerba &.decipe neruos.Hæc tuę nobilitatis uentositate:decoroq; habitu decipe populum:& qui te intus non nouerit quantum uelis.¶Neruos enim & grauiores uiros:& qui intrinsecus noscunt nunq̄ decipies.Quidam neruos ueritatem ipsam intelligunt:quæ plurimum habet uirium & neruorū.¶Da uerba:dare uerba decipere est.Terentius.Cui uerba dare difficile est.¶Egregium cum me uicinia dicat Non credam.Hæc cum asseueratione pronuncianda sunt.respondet enim adolescens.Nonne populi iudicio de me credā:si me egregiam esse dicat.¶Viso si palles:respondentis admonitio est frustra se quempiam egregium esse putare licet ita iudicetur a uulgo:nisi ab auaritia & libidine procul sit.¶Amarū penem:hoc ideo dictū est:qm amaritudini semper Venus commixta est.Vnde & Acidaliæ cognomen propter curas:solicitudinesq; amara tedia meruit.

BAR. FON.

Si Puteal multo cautus uibice flagellas:
Ne quicq̄ populo bibulas donaueris aures:
Respue quod non es:tollat sua munera cerdo:
Tecū habita:ut noris:q̄ sit tibi curta supellex.

¶Si puteal.si es molestus:& grauis fenerator illis:qui tibi debēt pecuniam adeo ut dum nimis instāter exigis:& mala nomina ibi cōpellas: puteal ̄ptoris subselliū flagellare uidearis. erat.n. puteal(ut Acron scribit)locus romæ ad quē cōueniebant fœneratores.Porphirio uero dicit sedem fuisse ̄ptoris ppe circum fabianum:quod libonis dicebatur:qa a libone illud primū tribunal:& subsellia collocata sunt.Cuius Oui.Ora.cæteri meminerunt.Ponit autem locum pro ipsis debitoribus:unde puteal expone debitores:nomina: & obæratos.Cicero,auctor est cotem quam Actius Nauius au

IO.BAP. PLAV.

gur discidit una cum nouacula in comitio defossam fuisse.supraq; puteal impositum. ¶ Multo uibice.idest
multo:& graui fœnore:& usura:quæ adeo grauiter debitores pmit:& flagellat:ut uerberibus affectu esse ui
deantur.methaphoricos hoc dictum.& eleganter cum uerbo flagellas uibice cõmode subiunxerit.ē enim Vi
Vibex bex:quam græci.ὑπώπιον καὶ ἐκχύμωσιν:uocant:plaga uerberæ in corpore humano dicta q ui fiat Plin.
lib.xxx.Verberũ uulnera atq; uibices pellibus ouium recentibus impositis oblitterantur.Mercurius in par
te horoscopi ptiliter constitutus faciet præpositos fenerationũ.Feneratores cato æquauit homicide: quos
sæpe damnatos:mulctatosq; fuisse apud Romanos testis est Liuius.¶ Ne quicq̃:frustra.Plaut.Sed nequicq̃
quoniam non uis credere.Sillius.Aut ego multo Nequicquã didici casus pernoscere marte.¶ Donaueris,
dederis:accommodaueris:præstaueris.¶ Bibulas:credulas:faciles:& assentationibus expolitas.¶ Respue
quod non es:admonet omnes:ut sint an boni:an mali uideant:ne uelint adulationibus popularium faciles
aures exhibere:sed uirtutibus incumbere:q̃ faciunt:ut earum sectatores merito egregii dici:& appellari me
reantur:alibi legitur Respice.¶ Tollat sua mu.cer.uulgus:& popularis multitudo suas laudes: & assenta
tiões auferant:quæ seruiles & pernitiosæ sunt adeo ut pstet in coruos:q̃ in assentatores incidere ut dicebat
Antisthenes:nã illi mortuos:isti uiuos deuorant.pcipit Cicero in officiis ne adulari nobis sinamus:cui obtẽ
Pescenius niger perasse Pescenium nigrum lectitauimus.nam cũ quidam illi imperatori iam facto panegyricum recitare uo
luisset:dixisse fertur hoc dignum scitu:relatuque.Scribe laudes Marii:uel Hãnibalis uel alicuius ducis opti
me functi.& dic quid illi fecerint:ut nos imitemur.nã uiuẽtes laudare irrisio est.maxime principes.¶ Cerdo:
pro adulatore:& assentatore posuit cerdonem:cũ pprie cerdo sit quicũq; artes illiberales exercet q̃stus gra
Cerdo tia:qui dr̃ græce κέρδος:unde κερδῷα græci quasi κερδῷα.uocant lucrari undiq; cupientem: quẽ nostri
Lucrio lucrionẽ dicunt.¶ Tollat.auferat.¶ Tecũ habita.profecto dialogi platonici preuidisse uidetur Persius uo
luntatem:si quidem quod proclus enarrator affirmat:nihil hic aliud Plato q̃ literam delphicã respexit mo
nentẽ se quisq; ut norit.M.Tullius ait suum quisq; noscat ingeniũ:acremq; se:& uitiorũ:& bonorũ suorũ iu
dicẽ pbeat.Idem in epistola ad Curionem.Tecũ loquere:te adhibe in consiliũ:te audi:tibi obtẽpera:nemo
est qui tibi sapientius possit persuadere teipso:nunq̃ labere si te audies:Idem in tusc.Te autẽ si in oculis sis
multitudinis tamen eius iudicio stare nolim:nec quod ille putat idem te putare pulcherrimum.tuo tibi iudi
cio est utendum.Atqui magna pars mortalium:tota pendet ex alienis iudiciis:uiuimus ad opinionem: faci
mus quod pecudes:sequimur gregem antecedentium:saluberrimum est illud pceptum.nec te q̃sieris extra,
Facimus qd pecudes Quã sit tibi curta sup.a rei familiari tenuitate sumptum.& est sensus.Considera multas partes tibi deesse p
pter quas bonus & egregius debeas appellari.Curta supellex.mutilata:fracta:breuis p supellectilem intelli
git bonos mores:uirtutes:& liberalium artium disciplinas quæ in sapientũ uirorũ supellectile commemorã
Supellex tur per quã uenustã translationẽ.Cæterũ appellatione supellectilis proprie significatur instrumentum quod
dam patrisfamilias rerũ ad quottidianum usum paratarũ:supellectile fictili:aut lignea:aut uitrea aut ærea
denique utebantur(ut ait Celsus iurisconsultus)nunc autem ex ebore:aut testudine:atq; ex argento : necnon
auro:& gemmis.antiqui dicebant supellectilis in ntõ secundum artem nam supellex usurpatũ est auctor Ser
uius.Plaut.nisi erit mihi sita supellectilis.Asiaticam luxuriam primum romam magnificam:& pciosam supel
lectilem inuenisse auctores sunt Liuius:& Plini.

CORN. ¶Puteal uicus est apud urbem ubi fœneratores debitoribus pecuniam credebant.Puteal autem dictũ q ibi
debitor creditori suo dans bona tanq̃ in puteum mittit.¶ Vibices.dicit cicatrices.Allegoricos q fœnerato
res debitoribus suis usuras innouãtes tanq̃ uulnerũ in eis cicatrices apiant.¶ Flagellas.dicit flagitas ad eu
gendũ eos cõmonẽs hæc oĩa facies frustra:opinioni uel existimationis popelli credulas aures accõdas: quid
enim ad tẽ pertinet si uoce moribus sumus ac sine rõne & mõ uitam iunc bonũ te inqt oẽs indicabũt si con
tẽnens pecuniã incorupte uixeris fœneratores ad puteal stribonis licinii qd est in porticu iulia ad fabiũ ar
Puteal cũ cõsistere solebant.Puteal dictũ q ibi bona sua debitores tanq̃ in puteũ deiiciebãt.Puteal dicebar locus:
in quo fœneratores deãbulabãt:est ergo ypalage.i.sensus ↄuersio:nõ puteal flagellas:sed debitores:qui illo
conueniũt.¶ Multa uibice.i.multa & graui usura:si qdẽ ut uibices.i.cicatrices plagarũ faciũt hoies recorda
Vibex ri ita usuræ dãnũ patrimonii patiẽtes cogunt merere debitores.¶ Vibices flagellas:asperas usuras pecuniã
flagellantes.Vibices:sunt plagarum tumore ac liuore uestigia.¶ Respue quod nõ es.i.laudibus capi respue:
quas in te nõ hẽs nec agnoscis.Tollat sua munera cerdo:adulationis barbatus ille imperitus nescio quis ex
populo sibi habeat qd te laudat:ac unus ex uicinis quẽ alloqtur habeat falsum testimoniũ:per cerdonẽ plæ
Cerdo beiam turbam significat.Ideo cerdon populus dictus a potu cerdisse cerdon lucrum dicitur.¶ Tecum habi
ta.i.nemo magis quid sis scire põt q̃ tu qui conscius es tui.¶ Noris qua sit tibi curta supplex:hoc est q̃ multa
tibi desinit ut sis uir egregius tractum ab angusta re familiari.

IO. BRI. ¶Si puteal multa cautus uibice flagellas:si debitoribus grauis es fœnerator.¶ Puteal locus:ut scri.Acrõ.
Romæ:ad quem conueniebant fœneratores.Porphyrio uero dicit fuisse sedem prætoris prope arcũ fabia
num:quod Libonis dicebatur:quia a Libone illud primum tribunal & subsellia collocata sunt.¶ Vñ Ho
ratius in epistolis.Eorum puteal q; Libonis Mandabo siccis.idẽ alibi.Roscius orabat sibi adesses ad puteal
Vilix eras.Ouidius.Si puteal ianumq; times:celeresq; calẽdas.¶ Flagellas:grauis es & molestus debitoribus:dũ
usuras exigis.Ita enim flagellari dicuntur obærati:unde Mart.Et libertinas acra flagellat opes.¶ Puteal:
idest debitores:nam locum pro persona posuit.¶ Multa uibice:multa & graui usura:in metaphora permã
sit:ut uibice dixerit:quia flagellis pmiserit.Vipex signum est quod relinquit scutica:dicta quod ui fiat.Ne qc
quã populo bibulas donaueris aures.Sensus est:frustra cum turpiter uiuas aliorum laudibus delectaberis.
Ne quid:frustra ¶ Donaueris.accommodaueris.¶ Bibulas:quæ assentarionibus ualde delectantur.¶ Re
spue quod non es:repræhensio est cum indignatione & acri uultu pronuncianda.Monet unicuiq; fugiendã
esse ostentationem:nec assentarionibus credendum.¶ Tollat sua munera cerdo:auferat inquit adulator &
uulgus:laudes & adulationes suas:cerdo dicitur quicũq; quærit lucrum ex aliqua uili arte:cerdos enim græ
ce lucrum latine:cerdonem posuit pro turba plæbeia quæ nulla ratione ad aliquem laudandum ducitur.
¶ Tecum habita:noli committere ut alienæ laudes te auferant:sed tu te ipm cognosce:& conscientiam tuã
interroga bonusne sis an malus.Vt noris q̃ sit tibi curta supplex:idest multa tibi deesse : ut sis uir egregius
sumptum est a rei familiaris tenuitate.

¶Si puteal multa cautus uibice flagellas: sensus est si grauibus usuris debitores affligis Dicit enim si in exi BAR.
gendis pecuniis cautus tam igitur ad tribunal prætoris accedis debitores accusans eosq ad solutionem co FON.
gens: ut puteal ipsum frequentia & acerbitate tua cædere uidearis. frustra credes populo te egregium præ
dicanti: nam puteal ꝑtoris tribunal subselliumq est. Hora. Forū putealq libonis mādabo siccis. ¶ Respue
qd nō es: omissa ambitiōe atq aura populari: uirtutē sequere: teq ipsum cognosce. Tollat sua mūera cer
do: suas uulgus auferat laudes: nam cerdones uiles hoīes sunt lucrū sectātes. ¶ Cerdos. n. lucrum significat.

Atibus hic mos est. duplicē esse seruitutē. & libertatē reperio: est una seruitus de iure gentiū: & ꝓpter belloꝝ occasionē reperta: ne. n. oēs uita priuarētur in bello: hoc remediū inuentū est: ut captiui serui fierēt. Altera ē phica: cū aliquis uitiis paret apud phos seruus nūcupatur. Similiter ē qdam libertas secūdū ius: qua ingenuus & manumissus gaudet. Altera ē phica: qn nemo uitioꝝ turpitudini subiectus sit. ex quo exit illd Ciceronis paradoxon. Oēs sapientes liberos eē: & stultos seruos. nā qui stultus ē (ut inquit Seneca) malus ē: qui malus nullo uicio caret: ergo stult? oia hēt uitia: quoꝝ ē mancipiū: qd̄ nolēs ōndere Persius Ita huius satyræ incipit exordium: ut optet cētum uoces: & ora in carmine: quoꝝ auxilio: & ope quātum sinuoso pectore fixerit Cornutū ꝑceptorē suū uoce trahat pura: quē cū alii alia sectent̄ phiæ q aiorum medela: sollicitudinū expultrix: & debellatrix cupiditatū: qua uerā libertatē auctore Sene. oīs nanciscunt̄: studiosum esse ōndit: atq laudibus imodicis ꝓsequit̄. & est sensus. Ois poetaꝝ turba siue tragœdiā: siue alicuius historiā: & laudes heroico uersu. quo pria (ut auctor est Eusebius) phemonoe apollinis teste Pli. filia futura cecinisse narrat̄: scripturus sit a diis cētum uoces: & totidē ora dari sibi exoptare consueuit.

IO.BAP. PLAV.

Duplex seruit? & libertas

Stult? oīa uitia hēt

SATYRA QVINTA.

Atibus hic mos est centum sibi poscere uoces:
Centum ora: & linguas optare in carmine centum:

¶ Vatibus. poetis qui apud græcos per excellentiā quoq sunt: ut his uerbis scribit interpres Op Heroici carminis
piani d piscib?. ποιηται μυκατα ιζοχηνειοι ωειτε ομηροσ: ευδ ωολισ ασιοδοσ αντιμαχοσ νιχανδροσ inuentor
και ωανυασιο. dicit̄ aūt uates a uiendis uersibus. i. uinciēdis. ¶ Centū uo. Nō mihi si linguæ centū sint oraq Vates qn
cētū inquit Verg. Papi. Nō ego centena si qs mea pectora laxet; uoce deus. Parcius ab Homero dictū. και δε q apd grecos
κα στοματα και δεκα γλοσσαι. i. decē ora & decē linguæ. Ponat̄ scribat̄: cōponatur. ¶ Hianda fabula. i.
tragœdia cū magno spū ꝓnuncianda: q (ut diffiniunt græci) est δεινων ωεριοχη. i. rex tristium cōprahēsio: cū
comedia sit. ιδιοτικων και ωολιτικων ωραγματων ακινδυνοσ ωεριοχη. i. priuatarum ciuiliumq rerū si
ne periculo uitæ comprahensio. Ideoq Euripides petente Archelao rege: ut de se tragœdiam scriberet: ab
nuit: & præcatus est ne accideret Archelao regi: aliquid tragœdiæ proprium. tragœdiæ eschinem parentē
esse putant atheniensēs (ut inquit Apollonius apud philostr.) qd̄ negare uidetur Socrates apud Platonē in Tragœdia
Minoe. tragœdus est auctor Tragicus poeta. ¶ Mœsto. tristi luctuoso: dum fingit personas in tragœdia in
troductas q mœstos & exitiales exitus sortitur. Pol. histrio. nobilissimus electram fabulā acturus lugubri ha Comœdia
bitu electræ indutus ossa atq urnam e sepulchro tulit filii: & quasi Orestis complexus nō imitamētis: sed la
mentis ueris: & spirantibus egit ueram fabulam auctor Gellius. in. vii. ¶ Vulnera seu parthi. seu carmine he
roico pthorum bella descripturus est per quos omnes uiros fortes intelligit: quorum bella digna sunt ut scri
bantur. pugnacissima. n. gens pthorum inquit Herodotus. Parthi autem populi orientis fuere exules scytha
rum: unde nomen. scythica. n. lingua parthi dnr exules (ut Trogus & Iustinus scribunt) olim regna parthorū
fuere duodeuiginti. & regna psarum erant: quæ nunc parthorum intelligimus inquit Pli. Parthos solitos in Parthi
fuga a tergo sagittas emittere adeo ut fugientes non minores hostibus afferant calamitates: q cōsistentes au
ctores sunt Plut. & Appianus. unde parthorum bellum fugax a Lucano appellatur. Vergil. Fingentēq fuga
parthū uersisq sagittis. ¶ Vulnera. uel quæ accepit: uel quæ intulit parthus: habet enim formā cōmunica
tæ ultro: citroq significationis ut illud Vergili. Et uulnere tardus Vlixi. ¶ Ducētis: extrahentis. ¶ Ferrū. spi
culum sagittæ. ¶ Ab inguine. inguina tam dici genitalia feminarū: q uirorum ostēdit Martial. illo uersu Ac Inguina.
cessi quoties ad opus mixtiq mouemur inguinibus.

Atibus hic mos est cētū sibi poscere uoces: Cētum ora & linguas optare in carmine cētum: Hāc sa CORN.
tyram scribit ad Cornutū in qua eos culpat poetas qui solēt ad ornāda carmina sua tanq sint gra
uia & difficilia cētū linguas & cētū uoces exposcere: qncūq uelint opus scribere siue bella siue tra
gœdias: dicit aūt sibi his uocibus opus non esse: utpq qui mediam & uilem satyrici carminis mate
riam scribit superciliosa poemata scribentis: mos est forsitan intra se optare: alioquin mihi nullo carminū
notorum tale uotum est: sed tantum hyperbole.

Atibus hic mos est: Ex stoicoꝝ sentētia ostēsurus poeta hoīes aliquo uitio laborātes insanos eē: IO. BRI.
nec sui ptātē hēre: ita satyrā ordit̄: ut Cornutū quo ad phiā discēdā usus ē magr̄o: alloquat̄: optatq
sibi dari eas uires in carmine: qbus amorē suum in Cornutū: quē sibi rñdētē introducit: enarrare ua
leat. ¶ Centum uoces: Vergilius Non mihi si linguæ centum sint oraq centum.

Atibus hic mos est. Diuersa hoīum studia eē demonstrās Cornutū præceptorē suū philosophia de BAR.
lectari scri. cui non nisi qui liber sit possit incūbere. Libertatem uero in animo esse probat. FON.

Fabula seu mœsto ponatur hianda Tragœdo:
Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferum
Quorsum hæc? aut quátas robusti carmis offas
Ingeris: ut par sit centeno gutture niti?
Grande loc.turi nebulas helicone legunto.
Si quibus aut Prognes: aut siqbus olla Thyestæ
Feruebit: sæpe insulso cœnanda Glyconi.

IO.BAP. ¶ Quorsum hęc? cum poema humile.i.satyrá cóponat cur tot uoces exoptet Cornutus pceptor admiratur:
PLAV. & cám quærit. ¶ Ingeris.accumulas: paras. Quátas offas.aggregationes: & carminũ tumidas: & inflatas coa
ceruationes.ná offa appellatur res ois quæ in tumoré crescit a græco οφελειν qd tumoré significat.unde fru
Claudii i- sta æsculenta in q caro potissimũ concidit offá nuncupamus. Colu. Caro in libralia frustra cócidit.deinde of
peratoris sulæ carnis spissæ cóponunt: & alternis sal ingerit. Offam apud Pli.pro pulte interpretamur. Claudius im-
ucibum perator cũ de lanius ageret ut exclamauit in curia. Rogo uos qs potest sine offula uiuere: ubi accipi ut p esca
scitissimi saporis: q fit ex locinore porcino i fru-
stula cócisο. Prouerbiũ est annotatu dignũ inter
os & offam: cuius meminit Cato: qd significat nõ
esse de futuro nimis sperãdũ.græci sic πολλα μεταξυ πελει κυλικοσ και χειλεοσ ακρου.i.mul-
ta cadunt inter calicé supremaq labra. ¶ Vt par:
sit.æquũ: iustum: & conueniens. ¶ Niti. adiuuari.
¶ Gráde locuturi.pceptũ est Oratianũ Nec deus
Carminis interfit nisi nodus uindice dignus inciderit. uñ di-
heroici in cit Cornutus Persio. Qui res grádes: ut tragœ-
uentor diã: & carmé epicũ siue heroicũ qd inuenit Phe-
monoe (ut ét tradit Pausanias) uerbis ampulosis
sunt scripturi musaꝝ numé inuocét: ut ab illis magnas uires in carmine recipiát. ¶ Tibi.n.ré minimá aggres
suro deoꝝ auxiliũ nõ licet inuocare: cui refragat Plato scribés q in minimis quoq rebus diuinũ psidiũ de-
bet iplorari: quo ptermisso nullũ i este Boeotio rite fundat exordiũ.nemo.n.(ut ingt Augustinus) tá erudi-
tus: tá doctus est q supna illustratione nõ indigeat. ¶ Legũto.legát: colligát: quærát. ¶ Nebulas.musas qdá
exponũt: quas nebulas uocat: ut ré uaná: & frustra i ortá eé ondat musaꝝ numé: & Apollinis auxiliũ inuoca-
re. Ingenio.n.& studio cũ assidua: & diligéti exercitatiõe acqrit uirtus: nõ fontiũ haustu: & pieridũ inuocatio
ne. Alii p nebulas tumores intelligũt: & ampulosos uei boꝝ fastus: uerba inania: & futilia ut nebulæ.uñ Ne
Nebulões bulones. Teré.in heut. Nebuloné hũc certũ est eludere. ¶ Helicone.ex musaꝝ inuocatione: q in helicone tem
plũ hñt: ubi habitát: unde Helicõiades dictæ Hesiodus μουσαων ελικωνιαδων αρχωμεθ αειδειν. αι θ ελικω
Helicõia- νοσ εχουσιν οροσ μεγα τε ζαθεον τε. ¶ Olla prognes.i.si aliq scribát tragœdiam de progne: quæ in cõuiuio
des pri Tereo filiũ itim apposuit: ut ulcisceret iniuriã sorori turpiter illatá a marito: q ea nõ cõtentus iniuria: lin
guam ét amputauerat: ne posset per uocé facinus apire: inde mutati sunt Tereus in upupá. Ithys in phasia-
nũ. Philomella in luscinia. Progne in hyrũdiné scdm Oui. a quo dissentit Probus scribés pgné in lusciniam: &
Terei & p philomená i hirũdiné eé deformatas: qd sentire ét ut Varro sic scribés. Lusciola q luctuose canere existima
gnes fabu tur: atq eé ex attica progne facta auis. ubi aũt patratũ fuerit hoc facinus docet Thucidides in.ii.uolumine
la his Dauliá tereus incoluit: q in terra scelus: qd de ithi feré mulieres ille patrauerũt uñ ingt Daulias poeta-
rum carmine celebrata est. Pli. aũt cũ dixit in métione thraciæ biziá arcé Regũ eius a terei nefasto crimine
inuisam hirũdinibus.nõ tá hoc intelligit (ut ingt Hermolaus) qd qdá rétur.in thracia id facinus seminatum
fuisse: q q ét si cõmissum id flagitiũ est in phocide: aues tñ illæ hũc sensum hñt: ut in thracia quoq tá lógin-
qua regũ eius arcé oderint. Huius rei pausaniá auctoré héo: q cũ dixisset hirũdiné in daulia no parere: subiũ
git nec in ipsa quoq Terei Thracis pria his uerbis. φασιν δε και ουσ ινα τη φιλομηλα κατα τηνδε ουσ
γεγενεσθαι τησ πατριδοσ αυτω τασ τηρεωσ. Médum est in carmine Ouidiano quod iluit itisq caput. ut
scribe ithisq caput. ¶ Aut olla thyeste. fuit thyestes pelopis: & hippodamiæ filius: nepos Tátali mycenarũ
regis: & fr. Atrei: de qbus multa a poetis (ut a Sene.) & Statio cõmemorátur q sane ostédũt eos fuisse inter se
seuos: adeo ut thyestes cũ Europa fratris uxore concũberet: qd dolés atreus liberos ei epuládos apposuit.
cuius facinoris cũ Thyestes exqreret ultiõem a diis: rñdit illi apollo posse alio scelere huius facinoris uindi
cé nasci.s.si cũ pelopeia filia sua cõcũberet. quo facto natus est Aegistus: q Atreũ interfecit & Agamennona
filii a bello troiano redeũté interemit. unde postea poetæ tragœdiá cópósuerũt. refert Ser. atreũ apud my-
Ecclypsim cenas pmũ solis ecclipsim inuenisse: cur inuidés frater ex urbe discessit tpe quo pbata sunt eius dcá. ¶ Ferue
inuenit bit. describet p metaphorá. qm ollá dixit: in qua filios elixos ab Atreo Thyestes inscius facinoris cœnauit.
Atreus Atreus ad Thyesté apud Senecá epulatus es ipe impia natos dape. ¶ Cœnáda agéda: recitáda. insulso glico
ni. tragœdo fatuo: & insipido: quasi sine sale. M. Tul. Sed locutus est insulse: ut mirũ cõuiuiũ senatus excepe
rit. alias glico apud Orat. est nomé gladiatoris. fuit & medicus noie gliconis tpe augusti modestus & frugi: cu
ius Tráquillus & M. Brutus in eplis ad Ciceroné meminerũt. ¶ Tu neq anhelãti. imitatio Oratii: q sic i pri
mo sermo. sat. iiii. At tu cõclusas hircinis follib' auras Vsq laboráres dum ferrum molliat ignis. Vt mauis
imitare. & est sensus. cũ carmé tenue: & satyrã: q in humili dñdi charactere uersat: cõponere mediteris: ut cé-
tum linguas in carmine exoptes: nõ est cõueniens: & ita eũ quodámodo laudare uidet: q non opus turgidum
aut ampulosum scriberet. sed mediocritatem uerbis ampulosis uitatis sequeretur.

CORN. ¶ Fabula seu mœsto ponat hiáda tragœdo: sensus é siue tragœdias siue bella. describũt Mœsto: dixit ré mœ
stá scripturo: qm fere oés tragœdiæ sceleribus cõstát: & eaꝝ arguméta ex rebus luctuosis sumunt. ¶ Ponat:
Ponere scribat ut idé Persius: Nec ponere lucũ. ¶ Hianda: a uocis magnitudine uel oris diductiõe: uel ét ab habitu p
sonaꝝ quas acturi recipiũt. ¶ Vulnera seu pthi ducétis ab imagine ferrũ: siue heroico carmine uiroꝝ fortiũ
facta narráda sunt spáliter partho noie usus est cũ gñaliter parthos significat: hoc & Hora. ait Labétis sed
quid descripsit uulnera parthi. ¶ Quorsum hæc? aut quátas robusti carminis offas ingeris: ut par sit. c. g. n.
hoc dicit quo pficit hoc aut carminibus tuis centũ ora poscas: nũqd hés i robore a crassitudine scriptoꝝ tũ
in mésas delicias ut possint cétũ ora iplere patiétia. In dictũ é tñ uis principii talis fuerit ob tumoré uatis cé-
tũ uoces: & iõ pgressus rephendit se: & h. d. poeta satyricus simplr ad singuloꝝ uitia cétũ linguas nõ posse suf
ficere: uel q tátá materia est ut cétũ linguis opus sit. ¶ Gráde lo. ne. he. le. grandia ingt locuturi huiuscemodi
poetæ cõcedédũ é uarios spũs sibi. ¶ Per nebulas. i. p musas itelligit. i. spém didicét. Ex fonte helicõe captát
Helicon ut insolita & timida carmina scribát: iõ helicona petunt q musis sacer est. ¶ Siqbus aut Prognes: aut siqbus
Progues olla Thiestæ Feruebit: Illi. s. helicõa petũt qbus ppositũ & libitũ est carmina uel tragœdias de rebus luctuo

sis facere: nã Progne stuprũ sororis: q͂ a marito ẽ cõpressa: dolẽs filios suos: quos de marito Tereo habuit:
occidit: & ei epulãdos apposuit. Sił & atreus Thyestis fr̃is sui filios interfecit: pp q͂ uxoris eius adulterio Atreus &
utebať. ⁋ Olla dr̃ in qua occisorũ filiorũ corpora decocta sunt: & de filiis suis epulas pparauit q atreus dice/ Thiestis
bať hr̃e agnũ purpureis uelleribus: de quo oraculo r̃nsum fuerat: tã diu imperatũ donec eẽt q eũ imolaret: Olla
& cũ adultera mœcho tradidisset imolãdũ. Ille re cognita filios adulteros comedẽdos apposuit ex quo maxi Mœcho
mo crimine tragœdia scripta est. ⁋ Sæpe insulso cœnãda gliconi: hĩ glicon tragœdus fuit, Nerõis principis tẽ Glico
poribus. ⁋ Insulso: q͂ sine iocis uel moribus fuit insulsus: alii glicone pantonomiũ significat cœnãda bñ di/
xit tanq̃ intersit ferialib⁹ cibis q de talib⁹ reb⁹ assidue tragœdiã cõponit. ⁋ Clicon tragœdus pp̃so mire pla
cuit: & iõ a Nerone manumissus est datis Vergilio tragœdo dño eius p pte dimidia quã possidebat sextartiis Sextertii
sexcẽtis milibus: nã adhuc uiueret minax staturæ longe corporis fusci labro inferiori demisso anteq̃ subor/
naretur deformis iocari nesciens propter quod insulsum Persius dixit.

⁋ Fabula seu mœsto. Sensus est poetæ siue carmẽ tragicũ siue heroicã scripturi: cẽtũ ora & centũ uoces sibi IO. BRI.
dari postulãt. ⁋ Ponať: scribatur ut alibi. Nec ponere lucos artificẽ. ⁋ Hianda: magno spũ pnũcianda. Illud
respexit: qa tragœdia altiloquo cõstat stilo. ⁋ Mœsto Tragœdiarũ materiã expssit: iis. n. res mœstæ scribũ/
tur. ⁋ Tragœdo: tragœdi actores dicũtur tragœdiarũ, tragici uero scriptores. ⁋ Vulnera seu pthi. i. carmen
heroicũ: quo bella maxie decãtari solẽt. ⁋ Vulnera pthi: aut q̃ ipse accepit: ut sit æmulatio Horatiana. Aut
labẽtis equo describit uulnera pthi: aut q̃ alius intulit. ⁋ Ducẽtis. i. extrahẽtis ab iguine pcusso: aut expssio ẽ
pcutiẽtis. ⁋ Quorsum hæc subaudi dicis: uerba cornuti itroducti admirãtis cur poeta cũ satyrã poema: qdẽ
humile scribat: opret sibi dari tot linguas. ⁋ Quãtas offas: quãtũ globũ: & carminũ coaceruationẽ: nã offa
appellať ois res: q in tumorẽ crescit a poiu ophelin. i. a tumescẽdo. Vñ & frustra carnis offas dicimus. Festus
Põpeius offam porcinã cũ cauda: offam penitã dicebãt. Iuue. Et patrui sices effunderet offas Pli. itẽ res i unũ
cõuolutas. & imodũ pilæ collectas offas appellat. ut est illud. Amigdalinũ oleũ qd aliq uocant neptũ arefa/
ctis: & i offam cõtusis exprimiť. ⁋ Ingeris pa. aggi egas. ⁋ Vt par sit: cõueniẽs & æquum fit. ⁋ Niti: adiuuari.
⁋ Grãde locuturi ne. he. le. ab iis inqt finito musas iuocari: q tragœdias & res magnas scripturi sunt. ⁋ Grã/
de: ut tragœdias: q̃ res grãdes cõtinẽt. Oui. in tristibus. Et dedimus tragicis scriptũ regale cothurnis. Quæq͂
grauis dẽt uerba cothurnus hẽt. ⁋ Nebulas: hoc uerbo latẽter eos poeta irridet: q musarũ iuocatiõe putãt in
carmine scribẽdo adiuuari: oñdens ut diximus illic. ⁋ Nec fonte labra. uirtutẽ hoi pati labore & idustria: nõ
aũt haustu fortiũ & musarũ iuocatiõe, i. cũ hmõi oia sint prsus uana. ⁋ Per nebulas: igiť musas itelligit: quasi
rem inanẽ: & q̃ parũ psit. ⁋ Helicone: mõs est boetiæ musis. Vt diximus cõsecratus a Thracibus. ⁋ Legũto: Helicon
colligãt: quærãt. ⁋ Olla Prognes: tragœdia Prognes q̃ in ultionẽ Philomenæ sororis suæ a Tereo marito
stuprare Itym filiũ comedẽdũ apposuit eundẽ itylum appellat Catullus. ⁋ Qualia sub densis ramorũ cecinit
umbris Daulias assumpti fata gemẽs ityli: nota est fabula. Olla thyestæ: tragœdia: cui nomẽ est Thyestę: eã Tragœ/
auctore Fabio Varius magna laude scripsit: cui Cornelius a stipulãdo ita scribit. Nec ullus assinii: Aut Mes dia
sa læ Libet tã illustris est: q̃ Medea Ouidii aut Varii Thyestes eãdem tragœdia scripserũt Senec. & Cassius Thyestæ
æ truscus parmẽsis: cuius meminit Hora. Aetrusci q̃le fuit Cassius rapido ferũẽtior ai ingenium: cuius argu
mẽtũ tale est, Atreus: & Thyestes Pelopis & Hippodamiæ filii: eo inter se impietatis Venere: ut thyestes cũ
Europa fratris uxore cõcũberet: in cuius sceleris ultionẽ atreus. Tantalũ eius filium apposuit epulandũ qd
dolens thyestes consulto oraculo de uindicta accepit posse alio scelere eius facinoris ultorẽ nasci. si cũ Pelo
peia filia cõcumberet: quod cũ fecisset natus est Aegistus: a quo & atreus: & Agamẽnõ e bello troiano reuer
sus interẽpti fuerũt. ⁋ Olla thyestæ: q̃ ei apposita fuit ab atreo. ⁋ Feruebit: scribeť: respexit hoc uerbo ferue
bit ad fabulã. Nam appositi sunt filii parentibus in cœnis. ⁋ Cœnãda: agenda. recitãda in scenis. ⁋ Gliconi: Glyco
nomen est tragœdi: ut gladiatoris apud Horatium. ⁋ Et quia desperes inuicti membra gliconis.

⁋ Hianda mœsto tragœdo cũ hiatu pnuncianda: Mœsto aũt dicẽs ad naturã allusit tragœdiæ: cuius cũ lu/ BAR.
ctuosus exitus fit. tragœdus quoq͂ mœstus ac tristis p conditiõe psonæ induciť. ⁋ Ab inguine parthi sagittis FON.
in p̃lio maxime ualẽt: quas fugiẽtes interdũ in hostes iaciũt: qm̃ uero pharetra ab humeris pẽdẽs: coxis late/
rique illudit. Ob id ait ab inguine sagittas educere. ⁋ Quorsum hæc: interrogat cur centũ sibi tota poetæ iuo
cent: cũ ut ait Hora. nisi locus exigat fieri nõ doceat. Quãtas offas: hoc in uitupatiõnẽ scribẽtis dr̃: q nimiũ
&, infleť & turget. ⁋ Grande locuturi nebulas helicone le. res grandes scripturi: nebulas hoc est inflata & ina
nia uerba helicone sumẽtes musas inuocent. ⁋ Si quibus aut Prognes: aut si q̃bus olla thyestæ feruebit: si q
tragœdias de Progne atreoq͂ describent q parentibus filios in olla decoctos in cibũ apposuerũt. ⁋ Progne.
n. pãdionis Athenarũ regis filia. Terei Tracũ regis uxor Philomenę soror fuit: quã cũ a Tereo marito suo
per uim stupratã comperisset Itym filium ei comedẽdũ apposuit. Atreus uero Pelopis filius grauiter ferens
Thyestem fratrem cum europa uxore sua concubuisse: eius liberos interfecit: decoctosq͂ epulandos parẽti
dedit. Insulso cœnanda gliconi: quoniam ollam feruere dixerat in translatione uerborum perstans cœnan/
da pro recitanda subiunxit. ⁋ Glico uero tragœdis tempestate Neronis fuit.

Tu neq; anhelanti coquitur dum massa camino
Folle p̃mis uentos: nec clauso murmure raucus
Nescio quid tecum graue cornicaris inepte:
Nec sclopo tumidas intendis rumpere buccas:
Verba togæ sequeris iunctura callidus acri:
Ore teris modico: pallentes radere mores:
Doctus: & ingenuo culpam defigere ludo.
Hic trahe quæ dicas: mensaq; relinq; Mycenis:
Cum capite: & pedibus: plebeiaq; prãdia noris

⁋ Anhelanti camino. i. ardenti fornace. i. pecto/ IO. BAP.
re tuo. ponit. n. caminum p pectore. sumpta a fa PLAV.
bro ferrario trãslatione. καμινον græci forna/ Caminus
cem uocant. Sedulius de tribus pueris. Flãmis Helioca/
ardentis fidei extincta est flãma camini. illud no minus
tum ex libro Danielis de istis pueris in fornacẽ
cõtectis ubi græce sic legitur υπηρεται του βα
σιλεωσ καιουτεσ την καμινον ναφθη και πισ
σηκαι στυπειω και κληματιδι. idest ministri
regis incendentes fornacem naphtha: & pice: &
stupa: & sarmento. Iurisconsul. tit. de seruit. præ
di. Heliocaminum appellant locum ostentum so
li: & sole calescentem. ab helios quod est sol: &
caminus: quod nõ tam fornacem apud idoneos

scriptores: q̃ locum incœnatione significat ubi fit ignis: in quo significatu est illud Ciceronis ad Atticum. Lu
culento camino utendum censeo. Orat. Per brumā tiberis sextili mense caminus. ¶ Coquitur dum massa. i.
Folles igni ferrum mollitur. idest dum tecum aliquid cogitas: reuoluis: consideras. ¶ Premis fol. mente tua cōcipis:
& animo metaphoricos ut Iuuena. qui guttura tumescentia folles nuncupauit illo uersu. Tunc immensa
caui spirāt mendacia folles. sunt enim folles instrumenta fabrilia: quibus interueniente spiritu ignis suscita
tur: quibus utuntur ferrariæ: argentariæq; officinæ. Primus anacharsis scytha philosoph⁹ folles ignis exsu
scitatores inuenit (ut refert Strabo lib. vii.) alias follis est pila: cuius inuentor fuit pithus auctor Plin. est &
follis marsupium: crumena: nummorum receptaculum. hinc follitum pro bene nummato dixit Plaut. Augu
stinus libro ultimo de ciuitate dei folles pro nūmis accepisse uidetur scribēs hipponensem quendam fenem
coquo uendidisse piscem prægrandem follibus trecentis: in cuius uentriculo annulus aureus est inuentus.
Cornices uocales ¶ Cornicatis. illo tuo murmure: & uoce strangulata: pressa: & dentibus quodammodo secta uerba pronun
cias: ut garrire: & cornices imitari uidearis. Hiero. Et intra se nescio quid cornicantes. Cornices autem uo
cales inueniri: & nos scimus: & Pli. attestatur in. x. unde Papinius in filuis Quæq; refert iungens iterata uoca
bula cornix: & si perdix passim in omnibus Papinii codicibus legetur. huic longissima est uita ut pote cui no
uem nostras ætates dederīt Ouid. Verg. & Hesiod. his ἐννεα τοι ζωει γενεας λακερυζα κορωνη ανδρων ηβων
των. i. garrula cornix nouē hominum uiuit ætates. quā sententiam fabulosam Pli. existimat. ¶ Nescio quid
graue. tumidum: inflatum: & ampullosum. ¶ Inepte. aduerbium. nam si saltatiuus casus esset poeta iniuria a
præceptore cornuto pulsaretur. quid sit ineptus docet Cicero in. ii. de oratore. ¶ Intendis. deliberas: decer
Scloppus nis: ꝓponis. ¶ Scloppo. Scloppus est sonus: qui ex buccis inflatis emittitur. bucca autem est interior illa cō
Bucca cauitas unde uox ꝓdit: & qua concipitur flatus. Iuue. Notæq; per oppida buccæ. Vt Iuppiter ambas inflatus
buccas inquit Orat. Marci. Antonii uxori bucca altera erat inflatior ut docet Trangl. in libello de grāma
tica Pli. lib. xi. de buccis sic inquit. Infra malas sunt hylaritates: risumq; indicantes buccæ. buccā accipit pro
ore Hiero. ad paulinum & M. Tullius in epistolis ad Atticū. inde buccula deducitur: quod significat paruā
buccam: siue osculum ipsum. i. paruum os: siue partē genarum: quæ inflatur intelligere uelimus: in quo signifi
catu accipitur illud Suet. in galba. Constat augustum puero adhuc salutanti se inter æquales apprensa buc
cula dixisse. ¶ Verba togæ sequeris. scribis satyram: poema humile: & paci conueniens: non autem bella ca
nis: ad quæ scribenda & centum uoces: & apollinis numen implorare liceat. Toge. paci. Toga uestis cōmu
nis oium Romanorum tam fœminarū q̃ marium. sed prætexta honestiorum. toga uiliorum auctor Asconius. dicta
toga a tegendo q; corpus tegat. Hæc laxa erat: & in sinum multis crispulis subtacta succingebatur Tibul
lus. Et fluit effuso cui toga laxa sinu. hinc Romani dicti togati. Vergilius Romanos rerum dominos: gentemq;
togatam. qm̄ uero in pace tm̄ togæ usus erat (nam deposita toga clamidem sumebant aut lenam factum est
ut toga pro pace: sicut arma pro bello ponatur. Oui. Occidit exēplum iuuenis uenerabile morum: Maximus il
le armis maximus ille toga. Mart. Clarum militiæ fronto togæq; decus Pli. Vt dubium sit toga ne: an bello
præstantior sit. ¶ Callidus. astutus: doctus: eruditus: acutus a calleo: quod significat scio: nosco Oratius. le
gitimumq; sonum digitis callemus: & aure iunctura acri. apta eleganti & uenusta carminum compositione.
¶ Ore modico. humili: tenui: & non inflato. ¶ Teris. i. scribis: componis superflua amputando: ut fabriferar
rii lima ferrum & cætera metalla ut lucidius splendidius: & magis perfectū opus faciant: terrere: & rodere
consucrunt. uel teris. i. carpis: castigas: & mordes uitiosos. Mores pallidos. uitia: & scelera: quorum cōscien
tia stimu ati homines pallidi efficiuntur. Oratius. Nil conscire sibi nulla pallescere culpa. Pellagius. Quid il
lud obsecro est q; ad omne peccatum aut erubescimus: aut timemus: & culpam facti nunc rubore uultus nūc
pallore monstramus. ¶ Et ingenuo culpam. præter illam amusitatam satyræ scribendæ sciam tanta dexte
ritate ho um mores: & uitia taxare: ut illis tua castigatio ludus esse uidatur. ¶ Culpam: noxam. crimen sce
Ingenuus lus uitium. Defigere. castigare: notare: repræhendere. ¶ Ludo ingenuo. non petulanti: nō rustico: & minime
illiberali: sed faceto cursu: & satyra hoīe ingenuo digna: est autē Ingenuus is qui statim ut natus est liber est
(ut scribitur in instit.) & (ut inquit Boetius in cōme. Topi.) ab antiquitate ingenuorum gentilitas ducitur. ab
ingenuo fit ingenue aduerbium simpliciter: & aperte. Suet. in augusto. Et sæpe ingenue ꝓfessus est. i. aperte:
Cice. & Cor. Tacitus ingenuas artes uocant liberales tanq̃ hominibus ingenuis ingenueq; educatis dignas.
¶ Hinc trahe quæ dicas. sensus est. si aliquid es scripturus amissis rebus grandioribus & neglectis turgidita
tibus humilem describe satyram: & illorum mores taxa: quos errasse cognoueris. ¶ Hinc. ex isto ludo inge
Mensa nuo & liberali tibi ingenito. ¶ Mensamq; relinque. i. tragicum stilum: & characterem grandiloquum: ut est
tragœdia: in qua filii patribus in conuiuio appositi describuntur unde dixit mēsam: quæ est lectus triclinia
ris discubitorius: quo posito cibos capimus. Ouid. Nunc dape nunc posito mensæ nituere lyco. Apule. Men
sas dapibus largiter instructas accumbunt. græce dicitur τραπεζα: unde heliutropeza dicta solis mensa So
lino: & Pomponio: cuius Hierony. & Herodot. meminerunt. ¶ Mycenas. ubi atreus: & Thyestes regnaue
runt. est autem urbs Mycene in achaia teste Plini. dicta teste Porphy. in. ii. iliad. Homeri a Mycena nympha
laconica. condita fuit a Perseo Iouis & Danaes filio. Mycenis regnauit Agamemnon. unde Vergil. Eruet il
le argos Agamemnoniasq; Mycenas. Silius etiam dixit Agamēnoniam Mycenem. de huius autem ciuitatis
potentia lege Strabonem in. viii. ¶ Plebeia prandia. materias tenues: depressas: & humiles: non fastosas:
nec regales: quales in tragœdia a poetis describuntur. prandio qui abstinent eorum præcordia celerius se
nescere dixit Hippocrates.

CORN. ℭ Tu neq; an. co. dum. m. ca. Folle p̄. uē. Hoc dicit tu nō describis more poetico uulcāi officinam in qua dūr
follibus uenti clausi ignes tam diu adiuuare quādiu rigor ferri molescit unde Hor. ait: & tu conclausas hir
cinis follibus aurasusq; laborantis dum ferrum molliat ignis: ut mauis mutare tecum scribis non inflate: &
fabrilem follem uentos exprimentem. Folle premis: non proferens res tumentes. ¶ Nec clau. m. r. Nescio qui
te. gra. cor. m. mos est alta cogitantium carmina frequenti deambulatione donec apta reperiant tacite secū
murmurare: & hoc dicit tu Cornute. ¶ Neq; te. cornicaris. i. modo cornicis lentis cū murmure nō incedit quæ
raucū quiddam secū murmurāt: nam de incessu eius Verg. ait. Et sola in sacra secum. s. h. Cornicaris: nouum
a poeta uerbū cōpositū cornicaris submurmuras: & quasi cornicis uoces profers. i. & summe scribis & sum
me pronuncias q; tecum cum murmure loquentis in modum cornicis murmuras: uel certe iratus ut cornici

nes clamas superfluo tumido gutture:uel succinis homerice. ¶ Nec sclopo:dixit Metaphoricos ludentibus pueris q buccas inflatas subito apiunt:& totũ simul flatũ cũ sonitu fundũt. ¶ Nec sclopo tumidas intẽdis rũpere buccas:nec talia scribis q̃ uẽtosis & inanib⁹ uerbis inflata sint:sed q̃ ex q̃litate sua sint & pinguia. ¶ Verba to.se.apta paci uel ferẽtia qb⁹ causidici in quotidiano sermõe utunt sic scribis ut sermo tuus urbare iungat. ¶ Iũctura calidus acri.hoc dicit p̃cepta physica plane & bene captatis uerbis exequeris doctus morbos eradere & sale satyrico uitiorũ culpas signare uel bona cõpositio tñ.i.uersifice actiõe decẽti culpas uulgi corrigere. ¶ Ore teris:ita formato ope ut cõpte loquẽtibus figuret. ¶ Teris.i.expolis siue ornas modico.i.breui sermõe. ¶ Pallẽtes radere mores:& pitus mores obtractare uitiosos:scibẽdo satyrã:& obiurgatiõis aiaduersione corrigere ut medici dicunt radere carnẽ de uulneribus putridã:& ad uiuum perueniunt:ut facilius curent. ¶ Pallentes:aut conscia aut uitiosos generaliter:aut ægros.Et ingenuo culpam defigere ludo:ferire culpã.i.ingenuis iocis:non re.s.cantis:defigere aũt dixit:nõ re ingenuum ludũ dixit satyrã quã nisi ingenuus ac liber de criminibus nõ iocatur. ¶ Hinc trahe quæ dicas.i.aut ex simplicibus uerbis aut ex hoc ludo.i.moribus corrigendis:scribe & tragœdias prætermitte cum capite & pedibus dixit ad superiorem sensum referens:ut atreũ thyestis filios proprios comedisse. ¶ Plæbeiaq; prandia noris:securos & sine sceleribus. ¶ Plæbeios cibos .i.satyrarum aut allegorice mediocritatem insectire.

¶ Tu neq; anhelãti coqtur dum massa camino Folle p̃mis uẽtos.Cornuti uerba sunt.Tu Persi multa cogitãdo inflatũ & turgidũ carmẽ nõ meditaris:imitatio est Horatii.At tu cõclusas hircis follibus auras, Vsq; laborantes dum ferrũ molliat ignis.Vt mauis imitare. ¶ Præmis:cõcipis cogitas. ¶ Vẽtos:carmẽ inflatũ & superbũ. ¶ Folle.i.aio. ¶ Coqtur dũ massa:dũ ferrũ igni mollit.i.dũ tecũ multa reuoluis & cõsideras. ¶ Camino:fornace.i.pectore tuo. ¶ Nec clauso murmure raucus:morẽ altiora meditãtiũ exp̃ssit:ut alibi Murmura cũ secũ & rabiosa silẽtia rodũt.Atq; exporrecto trutinãtur uerba labello. ¶ Cornicaris:tractũ a cornicibus:q̃ ueluti strãgulatam uocẽ emittunt:ut secũ garrire uideant. ¶ Inepte:aduerbiũ est:nã si uocatiuus esset cõtumelia afficeret. quẽ sequẽtibus uersibus laudat. ¶ Intẽdis:xponis tractũ a sagittariis:q areũ intendere dicunt. ¶ Sclopo fictũ uerbũ a sono & stridore uocis. ¶ Buccas: bucca pars est ea oris:q̃ inflari solet. Hor. Quid Iuppiter ambas iratus buccas inflet:ab eo fit buccula:q̃ pars est galeæ q̃ tegit pars anterior oris.Iuue.Et buccula pẽdens:& cutiũ temone iugũ.Verba togæ sequeris.i.nõ bella scribis.ut tibi opus sit cẽtũ linguas exposcere:sed materiã qdẽ humilẽ:qualis est satyra. ¶ Verba togæ.i.paci cõuenientia.Nã toga armis opponit.Mar.Clarũ militiæ frõto togæq; decus:Cic.Cedãt arma togæ.Asconius eã cõem habitũ mariũ & fœminarũ fuisse scribit. ¶ Callidus:acutus. ¶ Iũctura acri:cõpositione uersuũ apta & uenusta. ¶ Teris:scribis:sumptũ est a fabris:q lima terũt metalla. ¶ Ore modico:nõ supbo & turgido. ¶ Illuc deniq; spectar.Persium nõ materiã tã supbã tractare ut cõueniat tot uoces sibi optare. ¶ Pallẽtes radere mores Doctus & ingenuo culpã defi.lu.Hinc argumẽtũ satyræ oñditur:q̃ ad hoium uitia carpenda emersit.Hic ergo sensus est.Didicisti qdem Persi uitia hoium insectari. ¶ Radere:tãgere:& mordere:trãctũ a medicis:q cultro radere & resecare uulnera solẽt Persius alibi.Si qd opus teneras mordaci radere uero Auriculas. ¶ Mores:uitia. ¶ Pallẽtes:qd hoies conscia uitiorũ expalleãt. ¶ Defigere:notare. ¶ Ingenuo ludo.i.liberali carmine & satyra quãdã digna libero hoie:nõ petulanti ingenuus dicit q statim ut natus est liber est:siue ex duobus ingenuis matrimonio cõstante æditus est:siue ex libertinis duobus:siue ex altero libertino:& altero ingenuo. De hoc lege Iustinianũ. ¶ Culpã:crimẽ uitium. ¶ Hinc trahe quæ dicis:ex ludo.s.i.liberali satyra:ut sit sensus.Si scripturus aliqd es:satyram rem qdem humilem:& nõ tragœdiam opus supbum scribe. ¶ Mensam:tragœdiam intellige:quæ filios parentibus appositos scribit. ¶ Mycenis:ciuitas ẽ laconiæ:Agamẽnonis p̃tia:ibi atreus Thyestæ fratri filiũ apposuit:epulandum. ¶ Plæbeiaq; p̃rã.no.i.materias humiles:& non altiloquas & regales:quales in tragœdiis scribunt:ut Ouid.docet.Et dedimus tragicis scriptum regale cothurnis. ¶ Prandia:non quia in tragœdiis apponi filios epulandos in prandiis constat.

IO.BRI.

Cornicari

Bucca

Buccula

Ingenuus

¶ Tu neq; anhelãti:cornutũ laudat:q ampulositate uitata mediocritatẽ summo cũ artificio p̃seqtur qd ex Hora.trãstulit.At tu cõclusas hircinis follibus auras:ut mauis imitare. ¶ Sclopo:inflatis spiritu buccis sonus q inde emittit sclopus dr.Bucca uero ea pars in facie supra mẽtum ad oculos est quæ spiritu inflat. Hora.primo sermonũ.q causæ ẽ merito q illis Iuppiter ambas iratus buccas inflet. ¶ Ore teris mo.ore modesto limas & corrigis.Modicũ.n.modestũ a mõ significat. ¶ Pallẽtes mores.Malos uitia enim pallorem generant.Hor.in epistolis.Nil cõscire sibi nulla pallescere culpa. ¶ Radere.Signatis uerbis facilitatẽ Cornuti exprimit q nõ grauius cederet:sed leniter corriperet delinquẽtes. ¶ Ingenio culpã defigere ludo. ¶ Lenitate p facili & liberali ac suaui orõne repræhẽdere.Hinc trahe q̃ dicas:hæc ad seipsum poeta loqtur:ut qui tragœdiis:turgiditatibusq; neglectis hanc Cornuti modestiam in satyra describenda sectari uelit.

BAR.
FON.

Non eqdem hoc studeo:bullatis ut mihi nugis:
Pagina turgescat:dare pondus idonea fumo:
Secreti loquimur:tibi nunc hortante camœna
Excutienda damus præcordia:quantaq; nostræ
Pars tibi sit Cornute animæ:tibi dulcis amice

¶ Non equidem hoc.hucusq; locutus est Cornutus:cui nũc respondet Persius dicens se:ideo tot uoces:& linguas optare:ut amorem quo eũ prosequtur:aperte eloqui:& narrare ualeat:& est sensus.nõ do operã O Cornute.nec cõtendo, ut pagina:& carmen meum sit tã altiloquũ:& turgidũ ut possit rem leuem:nugatoriam stili magnitudine illustrare:& efficeret ut futilia & mortuaria grauia & põderosa eẽ uideant. sed curo & magnopere cupio tibi his cẽtenis uocibus expromere qd latet arcana nõ enarrabile fibra. ¶ Pagina.a pangendo dicta : q̃ in ea uersus panguntur.i.figuntur auctor Festus.inde & plãtæ dicũtur pangi.Suet.in Galba Pangi malũ placuisset.Pli.li.xvi.Nascẽti:& de pactos surculo natura in curiosius semẽ dedit.Nugis ex more:& cõsuetudine poetarũ:q fere semp nugas poemata sua appellant.Catul.Nãq; tu solebas meas eẽ aliqd putare nugas Mart.Non potes in nugas dicere plura meas. ¶ Bullatis.tumentibus:sufflatis:& uerbis in modum uesicarũ turgentibus.a bullis qui sunt tumores illi momentarii:qui in aquis repente fiunt:& repente euanescunt . hinc aquæ bullantes dicuntur Calphurnio illo uersu, Bullantis ubi fagus aquas radice sub ipsa protegit.Pli.li.xviii.Item maris ipsius tranqllus sonitus : spumæ

IO.BAP.
PLAV.

Pagina

ue disperfæ:aut aq̃ bullantes.Bullare est uerbũ qđ significat bullas facere(ut est apud Celsum)si urina bul/
lat.Bullæ quoq; sunt scutulati claui:qbus uenustamẽtis potentioꝝ hostia decorant.Plau.in Asi.Jussin i splẽ
dorem dari bulla has foribus nostris. Tradit.M.Tullius Verrẽ bullas aureas ex ualuis tẽpli magnificẽtissi
mis ob pcium obtulisse.alii legũt pullatis qa mœstæ sunt tragœdiæ.Pullus.n.color niger est:q merẽtiũ pe
culiaris ẽ:sed prior placet ⸿ Idonea.apta.⸿ Dare pondus.auctoritatẽ:grauitatẽ:splẽdorẽ: & illustrationẽ,
Orat.Et nugis addere pondus.Lactãtius.Qui aũt docent tm̃ nec faciũt ipsi pceptis suis detrahũt pondus.
Fumariũ ⸿ Fumo.rei leui:nugatoriæ:& futili.Fumariũ dr̃ locus ubi uina fumo cõdiebant.Matt.Improba massiliæ
quicqd fumaria cogũt Accipit ætatẽ qsquis ab igne cadus.Olim Thurinus ab Alexãdro Ro.imptore puni
tus est pcone dicẽte fumo punit q fumũ uendidit.⸿ Secreti loqmur.mihi musis cano apertissime cognoscens
carmẽ meũ nõ esse tam elegãs & eruditũ:ut in publicũ exire:& in theatro populo Roma.recitari mereatur:
ex quo a modestia sua captat beniuolẽtiam ostendens se non scribere ut gloriã fallacem sæpe & turpem te
Glia fallax ste Boetio:plaususq; & fauores populi aucupet.⸿ Tibi nũc hortante.sensus est O Cornute carminũ meoꝝ
te iudicẽ:& castigatorẽ musa sic hortãte constituo:ut quicqd et ratũ & dictu absurdũ dephendi poterit a te
obelo cẽsorio castiget.In quo laudãdus est Persius:q cũ sciat humanũ esse peccare nõ nimiũ sibi arroget: nõ
nimiũ ingenii sui uiribus cõfidat:sed pceptorem cõsulat cum eruditum & pbm:tum senẽ:& multos annos na
tum:& ob id multarꝝ reꝝ cõsultissimũ(γνωμαι γαραμεινουσειν των γεραιτερων.i.sniæ.n. senum sunt me
liores)minime quosdã ingẽnii infœlicis:& κοιλιοδουλους hoies nostræ tẽpestatis imitatus:qui adeo meru
diti prudẽtes remanẽt:ut αμουσοτεροι λειβηθριων sint.i.indoctiores libethriis dum psumptione pessimo p
ceptore imbuti a doctore iuuene qdem:sed memoriaꝝ ueterꝝ exequẽtissimo:linguæ latinæ nõ nescio:& græ
ci sermonis nõ experti discere:& illi suã ignorãtiam patefacere maximũ dedecus existimant.cũ neq; sit tur
pe auctore Platone:nec ad horrendũ consequendæ sapiæ gratia seruire cuilibet:& honestis obsequiis uni
cui p morem gerere.⸿ Excutienda.examinãda:euoluenda:introspicienda medullitus:& explicanda a ueste
trãslatio.de præcordiis satis supra:in qbus sedem hẽre uult Plato animi partem irascibilem:quæ si bili infi
ciuntur maxima exotitur ira.hinc Homerus cum Agamemnonem Achilli iratum ostenderet ait αχνυμενος
Amans in alieno uiuit corpe μενεος δε μεγαφρενες αμφιμελαιναι.⸿ Quantaq; nostræ pars aiæ.amans uiuit in alieno corpore(ut inqt
Plato)& aia amanti eius pars est aiæ:ita ut duo quasi unus eẽ uideãtur dicente Ouid. Qui duo corporibus
mentibus unus erant.Orat.Et serues aiæ dimidium meæ.Ouid.in ponto.Pars aiæ magna seuere meæ. Ce
lebratum est illud pythagoricum:cuius meminit Hierony.in Ruffinum εστιν ο φιλος ετερος αυτος ami
cum esse alterꝝ seipsum:& illud σωματα μεν δυο ψυχη δε μια corpora quidem duo:aia aũt una. Tales fue
re Eusebius:& Pamphilus:qui tantam inter se habuere concordiam:ut unius aiæ homines putes:& ab uno
alter nomen acceperit.⸿ Pulsa:quere:explora:ab emptoribus uasorum sumpta translatio:q an solida an ri
mosa sint pulsatione explorare consueuerũt.⸿ Cornute.Cornutus stoicus fuit phs & magister Persii: quem
Nero misit in exilium anno.iiii.post mortẽ Persii auctor Eusebius.hunc Persii satyras interptatum fuisse tra
diderũt scriptores:cuius cõmẽtaria temporũ calamitate desiderant.nam quæ nũc calcographi spe lucri sub
nomine eius tradiderũt:ut essent uẽdibiliora(qđ sæpe fit)non esse Cornuti contenderim.tũ qa reconditam
nõ redolent tanti uiri eruditionẽ:tum qa nõnulla cornuti opis fragmẽta:quæ plixiori & magis luculẽta ora
tione hoc opus interptabantur:se uidisse affirmat Simon de paschalibus Iadertinus uir literis apprime eru
ditus:fide & modestia pditus:cæterisq; animi dotibus insignis:uereq; philosophus.
CORN. ℭNõ eqdẽ hic stu.nec studiũ meũ est tale ut more græcoꝝ culpatus tragœdias scribã:qa cõtẽtus sum satyrã
Pulla uel scribere.⸿ Pulsas:aut nugas tragœdiaꝝ ait pp tristes fabulas & q maxie pulla ueste.i. lugubri tragœdi ute
Bulla bãtur:legit & bullatis.i.ornatis & h dicit:hoc nõ ẽ mihi ppositu:ut pullatis uel bullatis nugis qcq̃ scribere.i.
Fumus puerilib⁹ iocis ac uerbis Cornute. ⸿ Vel pullatis.i.palliatis hoc græcis.⸿ Dare põdus idonea fumo.i. q̃ di
gna sint incẽdio:allegorice qdẽ fumus res uanas & leues extollere & uilissimas res põderosissimis cõmẽda
re.⸿ Dare pondus idonea fumo.h.d.sic est is q uelit uanã rẽ aut uilẽ materiã nobilibus uerbis describere &
ad res nugosas cẽtũ uoces uel multa pectora exoptare quẽ si uelit fumo põdera ferenda iponere.Secreti lo
quimur:hoc ẽ & ea q̃ scribimus digna nõ sunt theatro:nec magnis autorib⁹ recitãda.sed tibi o Cornute pla
citura.⸿ Tibi nũc ortãte camœna Excutiẽda damus pcordia quãtaq; nr̃æ:sũr ab Hora.de Verg.& serues
aiæ dimidiũ meæ ad amicũ Cornutũ pbm egregiũ uirꝝ qa ei⁹ auditor fuit loqt snia a pythagora tracta.Ille
Cornutus interrogatus qd ẽ:aicus rñdet:q Hor.sic posuit & serues aiç dimidiũ meæ.Persi.aũt ut aliqd nouaret pmisit
Amicus Cornuto existiare q nõ uellet pprie ptẽ suã dici.Tibi o dulcis ami.oñdisse iuuat aut carmina aut pcordia.
IO. BRI. ℭNõ eq.hoc stu.bul.ut mi.nu.Pagia tur.Cornuto itroducto rñdet psius:docẽs tot uoces totq; linguas opta
Bulla re:nõ ut materiã altiloquã scribat:sed ut amorẽ:quo ipm psequit oñdat.⸿ Bullatis:inflatis & turgidis: du
ctũ a bulla q̃ i modũ pilæ in aqs tumescit.Oui.Intumuit:sicut fuluo plucida cœlo.Surgere bulla solet.Var.
in re.ru.Hõ bulla ẽ.Mar.Crassior offensa bulla tumescit aq̃.Bulla itẽ ut dicet ifra:ornamẽtũ e pueri igenui.
Nugis:extenuat poeta uires suas ut Mar.Mercari nr̃as si te piget ubicex nugas.Et alibi. Tu ne potes igra
Paginæ te relinqte nugas.⸿ Pagina:pagiæ dictæ qđ i libris suã q̃q; obtineãt regionẽ:ut pagi:uel pagẽdo:qđ in illis
uersus pagũt.i.fingũt. ⸿ Dare põdus ido.fu.h.d.Ego res qdẽ tumidas nõ scribo ut alii quoꝝ scripta incẽdio
digna adiudicant:cũ supba & loquacitatis plena sint.Vñ Mar.Materia ẽ mihi crede tuis aptissima chartis
Deucalion:uł si nõ placet:h Phaeton.Idonea:cõiuge cũ pagina.⸿ Põdus:fomẽtũ & materiã:sic.n.fum⁹ am
plior fit & põderosior uł iõ põdus fumo:qa charta cõbusta a fumo extolli solet:ex quo addit pondus fumo.
⸿ Secreti loqmur:separati loqmur.q.d.res nr̃æ dignæ nõ sunt q̃ i theatrũ pferant recitãdæ:nec in ppatulo:
sed seorsum potius hndæ sunt:sicq; a modestia sua beniuolẽtiam sibi cõciliat:cũ scripta domi cõtineat:nec
Camœnę laudis cupiditate ostẽtet.⸿ Camœna musa:nã camœnç a carminib⁹ sunt dictæ:uel qđ canãt antiquoꝝ lau
des uel qđ sint castæ mẽtis psidis:auctor ẽ Festus.⸿ Excutiẽda:explicãda:examinãda.Sũpta ẽ metaphora a
Prçcordia uestibus ex qbus puluis excuti solet.⸿ Præcordia:uocamus auctore Pli.uno noie exta in hoie cui Cato i re
ru.astipulat loquẽs de brasica.⸿ Et si lienes turgẽt:& cor dolet:& iecora ut pulmones:aut pcordia uno uer
bo:oia sana facit.Ex quo apparet:pcordia hæc dici pprie.⸿ Cornute.Phs fuit:ut diximus sectæ stoicæ ma
gister Persii:quẽ Nero auctore Eusebio in exilium misit anno quarto post mortem Persii.⸿ Pars animæ no
stræ:amicus dimidium est animæ nostræ.Hora.Et serues animæ dimidium meæ.

BART. FON.

¶ Nō eq́dē hoc studeo: tragœdis ludicrisq́ omissis: se satyrā scripturꝫ ośdit: quā ei diligētius emēdandā cōmittit. ¶ Pullatis nugis. Quoniā in tragœdis flebiles illustriū psonaꝝ exitus cōtinebāt: histriōes quoq́ aliq̄ cū pulla ueste iducebātur. Pullū aūt nigrū significat. Verg. uel maculis infuscet uellera pullis. ¶ Dare pōdus idonea fumo: uel res læues apta stili magnitudie illustrare: uel digne q̄ incēdio cōsumat. Hortante camœna: ut hāc meā satyrā tibi excutiendā atq́ emēdandam præberem antiquam ederem. Camœnę uero musæ sunt quasi canenæ a canendo cognominatæ. ¶ Quātaq́ nostræ Pars tua sit cornute: hoc nō solum ad amorem: sed ad doctrinam etiam refert cum omnem scientiam suam ab eo emanasse profiteatur.

Ostendisse iuuat: pulsa dignoscere cautus.
Quid solidum crepet: & pictæ tectoria linguæ.
Hinc ego centenas ausim deposcere uoces:
Vt quantum mihi te sinuoso in pectore fixi
Voce traham pura: totúq́ hoc uerba resignent
Quod latet arcana non enarrabile fibra:
Quū primū pauido custos mihi purpura cessit

IO. BAP. PLAV.

¶ Dignoscere cautus qd solidū Pauci ex multis ingt platus sunt amici hoī: q certi sient. scitū ē illud Archidami προβατον αειτην αυτην φθεγγεται φωνην, ανθρωποσ δε πολλασ και ποικιλασ εκ του το δολαν ιπιχειριν. i. ouis sp eādē uocē facit: hō aūt plures & uarias donec oprata pfecerit hō ē uere Protheus: ē Chameleon: q colores multifaria q̄litate cōmutat: ut mō ueneti: mō prasini: mō cyanei coloris aspiciat: sic & hō p ut cōducit uarius fit. uñ magna laude dignū inuit Cornutū pceptorē suū illi attribuēs: qd uix paucissimi assequunt: q hoīum aī interiora: amicum falsum: & simulatū a uero: & fideli: captiōes dolosas: & uerba fucata: quodāq́ ueluti tectorio bonitatis adūbrata pbe noscat: & aptissime itueat. ¶ Cautus. doctus: prudēs: diligēs: astutus. Solidū. res solida: nō rimosa: integra. ¶ Quid crepet. qd sonet. quē sonū: quē crepitū: bonū ne an malū emittat. Proper. Et crepat ad ueteres herba sabina focos: Inde crepitus uētris: quos stoici liberos eē aiunt æq̄ ac ruct⁹. Claudius Cæsar dr̄ meditatus edictū: quo ueniā daret efflatū: crepitūq́ uentris in cōuiuio emittēdi: cū pcilitatū quēdā præ pudore ex cōtinentia repiisset. erat. n. nefas in cōuiuio uentris crepitū emittere. qd̄ Pli. ońdit. xxviii. his uerbis. Permenias utabātur mēdiciaꝝ cā deflare. ¶ Tectoria pictæ linguæ. i. dolosam: simulatā linguæ pictæ: fucatę: & adulatricis orōnē. est. n. Tectoriū illud quo ædificatus paries incrustat̄ supra qd postea illinit̄: qd uocatur albariū: nisi pingi tectoriū oporteat: etenim cū pingendū est nō illinit̄ albario. Pli. Albaria tectoriū iterpolant̄: hoc ē (ut Pli. intelligas) tectoria: qbus pp uetustatē color albus induci solitus exoleuisset exalbātur: renouāturq́. In ædilitate Murenæ. & Varronis excisum lacedemone lateritiis parietib⁹ opus tectoriū fuit p ptet excellētiā picturę: & inclusum ligneis formis romā deportatū ad comitiū exornādū: quod opus: q p se mirū eēt: & trāslatū iñ maiori miraculo fuit. Quidā codices habēt plectoria. i. inuolucra: adulationes: a πλεκω plico inuoluo: uñ πλεκτα: res plicata: & πλεκτοσ. plicatus. ¶ Hinc ego cētenas. sensus est. ad hoc centenas uoces optare ausus: sum: ut illaꝝ suffragio possem tibi amoris mei ergate copiā: & beniuolētiæ magnitudinē demōstrare. Voce pura. nō fucata nō assentatoria: nō mēdaci: sed uera: pura: sincera: & fideli. ¶ Sinuoso multos sinus: multas cōcauitates habēti: qbus maior amoris & beniuolētiæ copia continet̄. ¶ Fixi: firmaui: collocaui. ¶ Resignēt. referēt: apiant: ē. n. signare anulo iprimere unde resignare signata recludere. Pli. Fabius pictor in annalibus suis scripsit: matronā q loculos in qbus erāt claues uinariæ cœllæ resignauisset a suis iedia mori coactā aliqū signare est scribere: notare. Vñ resignare p rescribere antiqtas usurpabat: sicut subsignare p subscribere. Designatores Oratio: Senecæ: cæteris dr̄ q ludis funebribus psūnt: ob eā cām (ut credit Donatus) q ipsis ludis multa fiāt noua: & spectāda apud Plautū p pfecto apparatus: & choragii ludicri accipit̄ in penulo. ¶ Quod latet. amoris ignitabulū. Nō enarrabile. quāta fuerit amoris: & beniuolentiæ Persii erga Cornutū magnitudo ex hoc cognoscitur: cum eā inenarrabilē eē scribat. ¶ Arcana fibra. secreto pectore: & penitissimus animi partibus. ¶ Quum primū pauido. quo tēpore philosophicis disciplinis sub Cornuto pceptore aium imbuere. & intortos mores reformare cepertt. demonstrat. & est sensus. Cū primum ætatem puerilem: quæ bullam & prætextā gestabat excessi: me tibi tradidi tuis instōnibus erudiendū. ¶ Purpura custos. prætextam significat: quæ uestis erat puerorum patritiorū. dicta ab eo q purpura prætexitur. unde prætextati pueri. & prætextatæ puelle dr̄. scribit Macro. li. i. satur. q Tullius hostilius rex romanoꝝ tertius debellatis hetruscis sellam curulē: lictoresq́: & togā pictam. atq́ prætextam: quæ insignia magistratuū hetruscorum erant: primus ut Romę haberentur instituit. Sed prætextā illo seculo puerilis nō usurpabat ætas. erat. n. ut cætera q̄ enumeraui honoris habitus. Sed postea tarquinius priscus rex de sabinis egit triūphum: quo bello filium suum annos quatuordecim natum q hostem manu percusserat: bulla aurea: prætextaq́ donauit. unde mos in cæteros romanos descendit. Olim papirius ob tacēdi: loquēdiq́ in prætexta ætate prudētiam cognominatus est prætextatus. hinc prætextatus sermo a prisci dictus nihil obscenitatis hñs: quia ptextatis pueris nefas erat obsceno uerbo uti. in contrario significatu ptextata uerba dr̄ a tianqllo in Vespasiano. in pudica: obscena: & a Macrobio in. ii. Sa. ob id (ut opinor) q nubentibus depositis prætexti a multitudine puerorum obscena clamentur. apud antiquos fuit & in usu pulla ptexta. i. nigra: qua nulli aliū licebat ut: nisi ei qui funus faciebat. ¶ Cessit mihi. a me deposita est.

Hō ꝑthe? est — Tectoriū — Signate — Designatores — Prætexta

CORN.

¶ Pulsa dignoscere cautus: allegoria ab his qui pulsando explorāt an integra uasa sint: & ħ dicit: scis enim intelligere qd sit integrū aut uitiosum ut idē supra rñdet. n. r. c. fl. & pictæ tectoria linguæ. i. qui nosti hominū uitia: q̄ uerbis celantur inuenire. ¶ Hinc ego cētenas ausim: hoc dicit: ad hoc mihi centum uoces opto: ut talē te dicā qualē in pectore habeo. ¶ Sinuoso mihi pectore. i. mihi capaci & in imis pcordiis fixi. ¶ Voce pura. i. fideli. ¶ Hinc ego centenas: nō incōstante: sed hiperbolice possim in hunc usum uel illud qd̄ spreui repetere quātum mihi de te ptinet. hoc ad expssionem amoris: qa quos pbat aut mirantur maxime aut amant: ad hoc ergo centum orō habere cupiam ut digna dicā quātum mihi tui sit cura. ¶ Totūq́ hoc uerba resignent. Quod latet arcana non enarrabile fibra: & hoc totum quo te infimo pectore & in imis præcordiis fixe diligo uerboꝝ referet inditius. ¶ Quum primum custos: dicit poeta mox. Prætexta uiridis est uestis qua usq́ ad xvi. annum pueri utebantur in quo cultu dicit sub disciplina esse pauido enim ait timēti quia sub mœtu pædagogorum præstanti sunt: uel pueriliter magistros timent.

Tectoriū — Hiperbolice — Prætexta — Pedagogi

JO. BRI. ¶ Pulsa.i.explora:& qua re. Metaphora est ab iis sumpta q pulsando fictilia explorãt:quorũ sonus surdus ẽ si rimosa sunt.si uero solida acutus.¶ Solidũ:res solida.i.integra.¶ Quid crepet:quẽ sonũ faciat. Tectoria & nõ plectoria legẽdum est trãslatio sumpta a parietibus:qui & si ueteres sunt tectorio inducto noui tñ uidẽtur ¶ Tectoriũ.n.est incrustatio:quæ calce parietibus fieri solet Pli.Nulla in appellis tectoriis pictura erat nõdum libebat parietes totos pingere.Nomẽ accepit a tegẽdo.Vñ ita scri.Var.Parietes & solũ ope tectorio marmorato loricãdi sunt.i.armãdi & tegẽdi.Ergo tectoria.i.tegumẽta cũ hoies aliud corde tegãt:aliud lingua ostendant.Linguæ pictæ:adulatricis.¶ Hinc ergo cẽtenas.Sensus est:ad hoc mihi cẽtum uoces optaui ut quanta te beniuolentia cõplectar ostendere tibi possim.¶ Trahã:sumptũ a pentibus.Voce pura sincera & fideli:nõ mendaci non adulatoria.¶ Verba resignent:apiant.Inde dicimus literas resignatas.i.aptas:qua significatione Pli.usus est cũ ait.Fabius pictor in annalibus suis scripsit:matronã qđ loculos in qbus erant claues uinariæ cellæ:resignauisset a suis inedia mori coactã.¶ Totũq hoc uerba.Ordo est.Verba resignẽt hoc totũ quod lateat arcana fibra non est narrabile.¶ Arcana fibra:pectore itimo.Arcanũ scribit, Festus trahi siue ab arce qua turpissima pars est urbis:siue a genere sacrificii qđ in arce fit ab auguribus: adeo remotũ a noticia uulgari ut ne literis qdem mandet:sed per memoriã successorũ celebreť:siue ab arcana i qua quæ clausa sunt tuta manẽt:cuius ipsius origo ab arcẽdo dependet.Non narrabile magnitudinem amoris exprimit.Quũ primũ pauido custos mihi purpura cessit:describit tps quo se instituẽdũ Cornuto tradidit:Sensus est:ubi ex pueritia:q ætas bulla & p̃texta utebať:excessi:a te erudiri uolui:ordo est: Supposui me tibi: cum primũ purpura custos cessit mihi. ¶ Purpura:hoc est p̃texta cui p̃texebať(ut scri.Macrobius)ut Purpura uestis erat qua pueri ante.xiiii.annũ utebanť.Mart.puerilẽ amicitiã p̃textã dixit. Tu mihi simplicib' Mani dilectus ab annis.Et p̃textata cultus amicitia.Eã etiam magistratuum fuisse ostendit. Tranquillus sic scribens de Cæsare dimissis lictoribus:abiecta p̃texta domũ clam refugit. ¶ Custos:ideo dixit:quia pueri sub custodia sunt:aut præceptoris aut pedagogi.¶ Mihi cessit:a me deposita est.

Arcanum · Tectoriũ · Resignať · Prætexta

BAR. FON. ¶ Pulsa dignoscere cautus.Doctus amicũ fictũ a uero & peritũ ab ĩpito p̃be discernere.Qđ trãslatũ ab emptorib' uasorũ ẽ an solida sint pulsatiõe dinoscẽtib'.¶ Pictæ te.lin.fucatæ:& dolosam orõnẽ p eãdẽ trãslatione intelligit.¶ Tectoria.n.sunt cũ calce aut gypso pietes & eiusmodi cætera obliuũtur & leuigantur ad maiorẽ spectãtiũ grãm & decorẽ.¶ Hinc ego cẽ,Ad singularẽ amorẽ suũ erga Cornutũ significãdũ cẽtũ ora sibi audere deposcere scribit.Qđ iuptus in poetis inania scribẽtib' increpauit.¶ Sinuoso in pectore.Amoris grã:q capaci.Sinus.n.qđ cũq inflexus curuitate:q cõtinet appellať.Resignẽt.apiant & denudẽt:nã signare signũ apponere & occludere.Resignare aũt apire signãt.Quũ primũ custos:postq̃ exephebis discessi me tibi coniunxi tuãq instõnẽ secutus sum:pauido mihi pædagogũ magistrũq timẽti.¶ Custos pur.p̃textã intelligit:q sił cũ bulla in usum nobiliũ puerorũ usurpata ẽ.Depẽdebat aũt bulla hoc ẽ monile antiquũ ornamẽti genus qđ collo gestabať a pectore:ut puerilẽ ætatẽ alterius cõsilio regẽdã eẽ oñderet.Eius forma i bullarũ morẽ rotũda erat.A cuius rei spẽ Plut.auctore in p̃blematibus dicta ẽ.Est uero bulla tumor qdã excrescens, Vñ & diminutiuum bullula deriuať.Celsus secũdo de urina scribens.Aut si quasdam quasi maculas repsentat aut si bullulas excitar quin de bullio uerbo idem post utitur.Aut si bullat:aut si male olet.

Bullaq; succinctis laribus donata pependit.
Cũ blandi comites:totaq; impune suburra
Permisit sparsisse oculos iam candidus umbo
Cumq; inter ambiguũ est:& uitæ nescius error

JO.BAP. PLAV. Bulla ¶ Bullaq.bulla p̃phylacion hoc est puerilis colli suspẽdiculũ est:ingenui aurea seruilis scortea: q̃(ut inqt Macrobius)i cordis figurã añ pectus annectabãt,ut illã inspiciẽtes ita demũ se hoies eẽ cogitarẽt si corde p̃starẽt.Asconi de bulla scribẽtis uerba sunt hæc bulla suspẽdi in collo infantibus ingẽnuis solet aurea:libertinis scortea q̃si cõmuniens pectus puerile.appellata autẽ sic est q βουλη.i.cõsiliũ signat in rebus oibus adhibẽdũ.fuit & olim bulla triũphantiũ gestamẽ.p̃terea bullæ sunt illa ornamẽta:qbus cingula decoranť Calphur.Alternat uitreas lateralis cingula bullas.bullis aureis se fuisse innoculatũ scribit.Apul.¶ Laribus donata pepe.suc.apud quos pueri generosi.ut inquit Porphirio egressi pueritiæ annos bullã aureã suspẽdere cõsueuerant:sicut Virgines renũciantes uirginitati puppas de ueneri cõdonabãt.Orat.in sermon.Donasset iam nechatenã Ex uoto laribus q̃rebat.sunt lares dii domestici.q domi in ipso foco colebantur:qui deorum penatum ara est hic.Naso li.i.de tristibus de uxore inqt.illa.sed ante lares sparsis prostracta capillis Contigit extinctos ore tremente focos de qbus multa Apule.lib.i.de demonio Socratis.filii fuere laræ:uel larunde ut docet Lactã.li.i.laram uel larundam matrem larium uocant.Fabula est apud Ouidium in secundo Fast.illud notandum(ut quæ festus:Plut.cæteri uulgarissima tradunt silentio prætercam)lares adeo fuisse apud priscos aliquando ĩpretos:contẽptosq ut hæc scribat tertulianus Domesticos deos quos lares dicimus:domestica potestate tractatos demutando aliqñ in cacubulũ: aliqñ in trullum Legimus apud Sueto.q lares dii sunt abiecti impublicũ indignatione.doloreq quem conceperant ex morte germanici.lararium appellamus sacrarium domesticum:in quo lares:& dii peculiares adorantur. scribit lampridius Alexandrũ seuerũ in larario rẽ diuinam matutinis horis factitasse ad effigies deorũ in quibus hẽbat Abrahamũ:& xp̃m.hinc autẽ ortã eẽ originẽ colendi lares in domo oñdit Seruius:quia homines apud maiores i suis domibus sepeliebanť:quos pro diis colere:& uenerari ceperunt.¶ Succinctis.caninis uestibus inductis:cuius rei in p̃ble.tõnem tedit Plutar.¶ Cum blandi comites.serui:pedagogi:qui inter comites annumerantur a iureconsultis(ut supra diximus)alias comes est nomen dignitatis:qua decoratus es tu. IACOBE ANTONI.inclite:bonitate princeps:seuere:mittis:oiaq consecute:quæ in eminẽtissimo ac optimo principe probari posse uideantur.¶ Iam candidus umbo.Vmbo:ut oẽs tradunt gramatici est pars media clipei eminentior:quod pro toto scuto qñq a poetis accipitur.Statius iam clipeus clipeis: umbone repelli: umbo ciuilibus belli.sed hic est uestis:qua adolescentuli die Tirocinii induebanť.quã.M.Tul.& Plinius lib.viii.puram appellitant tyrocinũ dicitur autem Tyrocinium ab eruditis quoniam adolescentuli togam sumunt:& barbam ponunt:eloquentiamq in foro auspicantur:Tunc.n.& ipsi Tyrones dicebantur & illa prima actio Tyrocinium.Sene.Et ille ideo in foro primum dicturus Tyro dictus est. Suetonius in Augusto ut, C.&L.filios amplissimo præditus magistratu suo quemq Tyrocinio deduceret in forum, hanc

Lares · Lararium

ogam Ouid.appellat liberiorem.Propertius liberam.quia qui eam induissent non amplius erant sub pedagogorum cura:sed liberius illis erat uiuendi potestas.Papinius.Quem non corrŭpit pubes effrena:nouæq; libertas pperata togæ.Cur aũt hoc fieret cãs refert Ouidius in fastis.⁋ Parsisse oc.q si nescis sunt i amore duces:&(ut placet Museo)cã ois amoris:& origo ẽ oculus.Amoris diffinitio: ut tradũt phi & meminit Plato ẽ pulchritudinis fruẽdæ desideriũ:hac aũt p oculos fruimur.hi distinguũt uitã a morte lucis usu(ut scri. Pli.) flores sunt aiæ(ut ait Palemon)sic dictu φ ciliorum tegminibus oculunť auctores Var.& Lactã. oculi modici habenť optimi auctor Ari.in prio de aialibus.⁋ Tota suburra,in quo uico meretrices habitabãt:ob id suburranæ dictæ.Oui ,in priapeis.Nota suburranas inter relethusa puellas.Quæ puto de qstu libera facta suo Martialis.ergo suburranæ tyronẽ trade magistræ.⁋ Impune.sine poena.Cicero liceat semel ipune peccare sit errãtis medicina cõfessio.⁋ Cũq; iter ambiguũ.Mar. Tullius lib.1.officiorum pcpit constituẽdum eẽ quos nos:& quales eẽ uelimus:& in quo genere uitæ:& in eo cõstanter pseuerandũ ad hanc aũt rõnem:q̃ maximã uim oatura habet:fortunam proximam:utriusq; omnino ratio habenda est:in diligendo genere uitæ:sed naturæ magis:quo ineunti ætati nihil difficilius:quod imbecilitate consilii accidere idem est auctor.⁋ Error nescius uitæ:qui uitam optandam:& eligendam non cognoscit.

Oculi duces i amoř · Amor qd

CORN.

⁋Bullaq; succinctis: bulla.n.genus uestis quã solent pueri deposita pueritia diis penatibus donare uel certe ornamenti genus est quod ante pubertatẽ hñt:unde Iuue.dic senior bulla dignissime.i. qui dignus es dici puer.⁋ Succinctis laribus donata pependit:quia gabino habitu cinomia dii penates formabanť diuoluti toga supra humerum sinistrũ & sub dextro.⁋ Cũ ipune blãdi cõites totaq; suburra blãdi adulatores dicit adolescẽtiũ seruos:q blãdiri adultero dño cõsueuere quos ptextatos coercebant. ⁋ Totaq; suburra : suburra ps urbis frequẽtissima:& illecebris plena & est sensus:cũ mihi iuuentus cessit libere ambulare:& sine correctione custodis q̃ uellẽ aspicere:umbo toga uirilis q̃ iuuenes utebanť.⁋ Sparsisse oculos.huc illuc detulisse : qa hoc turpe est ptextatis:iuuenibus minus notabile est.⁋ Cãdidus umbo:sinecdoche pro toga alio quin: & in prætexta est cãdidus umbo.⁋ Cũq; iter ambiguũ:adolescẽtiã uel pueritiã dicit pariter uitia & uirtutes imitantẽ:iõ φ in ea positi nescientes erramus dũ ambigitur utrum ad uirtutes an ad uicia declinare uolumus:uť ergo secundum pythagora,ratiõem dicit:q.Y.literã similem uitæ nostræ esse dicebat ramosa compita dicit: plures uias a ut in stemate rami sparsi solet esse compita proprie dicuntur ubi multæ uiæ cõueniunt: aut triuium uel quadriuium:aut error qui est uitæ nescius φ imprudens & stultus deducit.

Toga · Adulatores · Suburra · Vmbo · Sinecdoche · Y · Pythagoras

JO. BRI.

⁋Bulla:aurea erat insigne puerorum ptextatorum:q̃ depẽdebat in pectore:ut significaretur eã ętatẽ alterius regendã cõsilio.Dicta est aũt bulla a bulli: qď est consilium:aut quia eam partem corporis bulla cõtingit.i.pectus in quo naturale manet consiliũ:aut ut scribit Pedianus:quasi bullientis sinus cõmunicos pectusq; puerile.Eius usum:ut ætas puerilis usurparet:primus omnium Priscus Tarquinius instituisse traditur. Qui filiũ cũ in ptextæ annis occidisset:hostem bulla aurea donauit.Vnde mos bullę durauit:ut eorum qui equo meruissent filii id insigne haberent:cæteri lorum Cũ ptexta magistratuũ:bulla uero gestamen eẽt triũphãtium in speciem cordis:ut scribit Macrobius:remediis quibusdam inclusis aduersus inuidiam.⁋ Donata pependit: generosi enim pueri pueritiæ annos egressi apud lares familiares bullam suspendebat: quẽadmodum puellæ uirginitati renunciantes ueneri puppas donabant:ut Persius.Nẽpe hoc quod ueneri donatæ a uirgine puppæ.Ad quod respexit Horatius.cum irridendo ait.Donasset iam ne cathenam ex uoto laribus.⁋ Laribus: laribus quos proprie auctore Plutarcho præsides uocant canis assistit:& ipsi caninis pellibus uestiuntur.Cuius rei duplex redditur ratio.Nam cum præsides sint qui præsunt hos domus custodes esse oportet & alienis formidolosos:sicut canes uidemus.Mites uero ac lenes mãsuetosq; domesticis.⁋ Vel quod dæmonia quædam mala:ut sensit Chrysippus:& romani credidere:circumerrent:quibus dii quasi carnificibus:& scelerum ultoribus aduersus iniustos & impios utuntur. Sic lares furiales quidam existimati sunt : & pœnarum & exactores uitæ & operationum speculatores.Quare fit ut caninis pellibus induantur:quibus & canis ideo assidet:quod ad inuestiganda scelera & ulciscẽdos improbos sagaces sint.Compitalibus igitur(nam is dies laribus attributus erat)suspendebantur in compitis(ut scribit Festus)pilæ & effigies uiriles & muliebres ex lana quod eẽ deorum inferiorum quos uocãt lares putarẽt:qbus tot pilæ quot capita seruorum:tot effigies quot essent libri ponebanť:ut uiuis parcerent:& essent his pilis & simulachris cõtenti.⁋ Succinctis laribus:quia pellibus caninis induti colerentur.⁋ Cũ blandi comites pedagogi & serui:q cũ antea dominum coercerent nũc blandirenť.⁋ Tota suburra.ablatiuus est casus.Suburra regio urbis celebratissima uiæ sacræ proxima:quam putauit Iunius auctore Varrone ab eo dictã:qď fuerit sub antiqua urbe.cui testimonio põt eẽ qď subest & loco q terreus murus uocať.Vel a pago potius succusano dicta.ut mutatione literæ suburra p succusa dicta sit:quod succurrit carinis.In ea meretrices habitant.Martia.Ergo suburranæ tyronem trade magistræ.Illa uirũ faciet:nõ bñ uirgo docet.Vergi.in priapeia.Nota suburranas inter theletusa puellas. Quæ puto de quæstu libera facta suo.⁋ Impune:sine supplicio:idest omni amoto metu.Nam antea sub custodia erat pedagogi & patris a quo phibebatur libere uiuere.⁋ Cãdidus umbo:idest toga uirilis quæ post quartumdecimũ annum:quo tempore pueritia desinit sumebatur.Eam metaphoricee umbonem appellauit:quia ut scuto armati aduersus hostem audacius insurgimus & omnia pericula subimus.Ita pueritiam egressi simul ptaq; toga uirili licẽtius liberiusq; oia facimus:unde Teren.Postq̃ excessit ex ephebis uiuendi liberior fuit potestas.⁋ Candidus:antiquorum cõsuetudinem respexit:apud quos uirorum fortium picta erant scuta ut Verg.Et picti scuta labici.Contra inertium & tyronum pura erant:ut idem alibi.Parmaq; inglorius alba:p candidum igiť umbonem se ueluti nouũ militem & tyronem ostendit.Quippe qui nuper ingressus adolescentiam.⁋ Cum iter ambiguum est:nã ineunti adolescẽtię nihil difficilius est:qui quos & quales esse uelimus deliberate quod imbecilitate consilii accidere Cicero docet.⁋ Vitæ nescius error.Ordo est.⁋ Error nescius uitæ:ut intelligamus adolescentiam errare.⁋ Quia ueræ uitæ cognitionem habeat.

Bulla aurea · Lorum · Lares · Suburra

BART. FON.

⁋Laribus donata:generosi adolescentes pueritiæ anno egressi auream bullam laribus suspendebant. Hora.in sermo.Donasset iam ne catheoam ex uoto laribus quærebat.⁋ Laribus : uero ,Seruius Tul. primus omnium compitalia & ludos instituit quod in regia cubanti puero caput arsisse uisum: creditumq; laris familiaris filium:ab augusto postea iidem ludi renouati laresq; in compitis positi : & libertini sacerdotes dati sunt:quos augustales appellauit.Lares autem dii domestici. Maniæ deæ filii sunt & Caninis pellibus Plu=

tar.auctore induunt:quas iõ succingunt ut expeditiores:promptioresq; sint:nam diligentes exactores uniuscuiusq; uitæ sunt: & humanarum actionum speculatore:scelerumq; ultores: qua propter: & canes iuxta eos assident:quoniam ad inuestigandũ sagaces sunt.¶ Suburra tota.Suburra regio Romæ est dicta(ut Varro scribit uel quod subterreo carinarũ muro eẽt:uel quod fuerit sub antiqua urbe.Vel poti⁹ a pago succusano:sic dicta quia succurrit carinis.Hac iuxta carinas cœlio monti coniuncta erat.Suburram autem pro uiris suburranis:continens pro contento ponit.¶ Iam candidus umbo:Cum iam id ætatis essem ut in militiã scribi possem.Vmbo enim curuatura scuti est:quam tamen pro scuto ponunt Tyrones uero albis scutis utebantur ad eorum nouitatem tyrocinii demonstrandam: Verg.Parmaq; inglorius alba.Cõtra ueterani & strenui milites picta scuta gestabant:ut apud eundem poetam.Et picti scuta labici.

Deducit trepidas ramosa in compita mentes:
Ne tibi supposui:teneros tu suscipis annos
Socratico Cornute sinu:tunc fallere solers
Apposita in tortos ostendit regula mores:
Et premitur ratione animus:uinciq; laborat:
Artificemq; tuo ducit sub pollice uultum.
Tecũ etenim longos memini cõsumere Soles:
Et te cum primas e polis decerpere noctes.
Vnũ opus & requiem pariter disponimus ambo:
Atq; uerecunda laxamus seria mensa.

IO.BAP. PLAV. ¶ In compita ramosa.alludit ad Y literã:p quã Pythagoras significauit.duas eẽ uias ppositas:

Y lr̃a Pythagoræ quaꝝ dextra ardua:& angusta nos ad uirtuté inuitát:in qua scãdẽda anxietudinẽ oẽm perpetiũtur:cũ ceperint:& superauerint lenimẽ:& mulcimẽ omnii ugũ.Sinistra uera lata:& ampla uitiis pateret.nã biuiũ y lr̃æ ab angusto incipiẽs iuuẽtutis spẽm pfert:quo tpe hoies incerti sunt uitiane.i.partẽ sinistrã:an uirtutẽ.i.dextrã sequantur huius aũt literæ formã Palamedes:qui ad troiã pugnauit:egruum uolatu assumpsit(ut scri.Philostratus.)li.iiii.& Claudianus ostẽdit his uersibus.Pendula ceu paruis moturæ bella colonis Tracia cũ tepido permutãt strymona nilo Ordinibus uariis p nubila texit alis Litera pennarũq; notis iscribit aer.¶ Me tibi sup.tradidi me in tuã disciplinã: & eruditionẽ attẽtũ exercitio: docilẽ ingenio:beniuolũ aio:attẽtũ ad audiendũ.his.n.tribus rebus attẽtione.s.beniuolẽtia:& docilitate discipuli subiectio consistit(ut scribit Bœotius)supposui autem uerbum est cardinale:& est ordo.me tibi supposui cum primum &ce.¶ Teneros annos.Iuuenilem & ineuntem ætatem:adolescẽtiam.¶ Sinu socratico.idest contubernio:& disciplina philosophiæ moralis:cuius conditor:propagator:illustrator extitit Socrates:ex cuius uariis & diuersis:& in omnem partem diffusis disputationibus plures fluxere philosophi:& cum alius aliud appræhenderet:pseminatæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se:& multũ disiunctæ:& dispares:cum tamẽ omnes se philosophos socraticos & dici uellent:& esse arbitrarentur.¶ Tunc.in principio:cũ me suscepisti.¶ Regula.eruditio:doctrina:disciplina a fabris methaphora est qui regulam:cum opus pbãt:rubrica illinunt.Apuleius.En inquit sanctissimæ saluæ matris generosa probitas:sed & cætera corporis exe

Amusis quabiliter ad regulam:qua diligenter aliquid adfigunt:sunt congruentia.hæc alio uocabulo dicitur amusis. Vergi.nihil ut deliret amusis:hinc amusitatum deriuatur:quod significat examinatum:pbatũq;.Inde Plauto amusitata indoles pro examinata:atq; perfecta.Examulim:Apuleio.A.gellio:cęteris dicitur examinate:optime:ad unguem:regulariter.Fallere solers.docta:& astuta quibusdam uelut fraudibus:dolos.mores.& uitia iuuenum castigare:ut illos ad bonas artes excolendas deducendo cupiditatibus eorum plerũq; assentire uideretur:quod in magistro laudabile:& maxime expectendum est:nam non iurgiis:non uerberibus: sed blandiciis quibusdam alliciendi sunt plerũq; ad literas discipuli:quod ostendit Quinti.in primo.Vnde Oratius.Olim dant crustula blãdi doctores elementa uelint ut discere prima.non enim decet liberum hominem cum seruitute disciplinam aliquã discere.Quippe ingentes labores corporis ui suscepta nihilo deterius corpus efferunt nulla uero animæ uiolenta est stabilis disciplina:unde non tanq̃ coactos in disciplinis animorũ sed quasi ludentes nutrire oportet:ut & magis ad quod natura sit aptus possis agnoscere, auctor Socrates. ¶ Intortos mores.i.peruersam nature meæ prauitatem.mores malos:& non rectos:quos primum eradicare debet præceptor optimus:& loco eorum bonos substituere:unde fauentibus diis dicit Plinius ad hispulam super filio Trade cum præceptoria quo mores primum mox eloquentiam discat:quæ male sine moribus discitur.In hoc in loco auget:cum alibi quandoq; minuat.unde priuatoria nũcupaẽ.Extendit. explicat: euoluit:corrigit:& emendat.¶ Et premitur ratiõe animus.

Duplex aioꝝ uis Duplex est uis animorum:atq; naturæ:una pars in apetitu posita est:quæ græce dicitur.ορμη.quæ hominem huc & illuc rapit.Altera in ratione: quæ uitæ regina est.Itaq; ratio præ esse debet:appetitus uero obtemperare:unde dicit Persius quod animus eius sub Cornuti disciplina gaudebat:& maxima uoluptate afficiebatur ratiõe gubernari:ut.s.ratio appetitui:& cupiditatibus imperaret:quo opere nihil præstantius.tradit in.iii.quest.Seneca.Nullam esse maiorem uictoriã q̃ uitia domuisse:tunc animanti sanitas adest & uires:& pulchritudo(ut tradit Apuleius)cum ratio totũ regit:parentq; apetitus:siue cupiditas & irascentia nihil appetunt:nihil mouẽt:quod inutile esse dixerit ratior quæ uelut domina omnium:ac regina capitis arcẽ tenet coercens effrenes cupiditates. ¶ Premitur.regitur. ¶ Ducit.accipit.sumit.¶ Sub pollice.ab his qui formant imagines cæreas translatio.Iuue.Exigite ut mores

Pollex uñ ceu pollice ducat:ut si quis cæra uultum facit.Plato.Institui oportet hominem ab adolescẽtia ut officiosus adolescat:& his gaudeat:qbus gaudendũ est:& doleat quibus dolendum.Formaẽ.n.disciplinis tenera ætas: ut cæra manu artificis.dicitur autem pollex(ut scribit Macrobius)ab eo q̃ pollet:q nec in sinistra cessat:minus q̃ tota manus semper in officio est.unde apud græcos.αντιχειρ.uocatur:quasi manus altera.alio uocabulo appellatur hallux.απο του αλλομαι. saluto ꝙ constricta manu proximum digitum solus scandat.tantus est huius digiti usus ut illi qui hoc carent sint nulli fere rei idonei.unde legimus apud Suet. ꝙ Augustus equitem Ro.ꝙ duobus filiis adolescentibus causa detrectandi sacramenti pollices amputasset ipsum: bona q; eius subiecit hastæ.de præcisione pollicis meminit Valeri⁹.Mar.Tul.Fortunatianus:& Marcillinus scribens de galloꝝ moribus.Vultum.animum.¶ Artificem.Antiptosis pro artifice.uel artificem.i.artificiosum. ¶ Soles.dies.Catul.Soles occidere & redire possunt.Vergili.Tris adeo incertos cæca caligine soles.¶ Pri

mas noctes:idest primas partes noctis:quæ in quattuor uigilias diuiditur:quæ singulæ trium horarum spa-
cio supputantur(ut tradit Hiero.)quod ex disciplina castrẽsi factitatum est:cuius meminit Vegetius. uel pri- Nox ĩ .iiii.
mas idest pueriles./ Laxamus.loquimur:aperimus./ Seria.res graues Seria:& loca sibi uicissim opponun- uigilias
tur : ut docet Quintilianus in.vi.Mar.Tullius.Tunc autem ioco uti licet cum serius rebus satisfecerimus.
ostendit autem Persius summam semper dicti:& facti uerecundiam super cœnam custodiendam:res.p ferias
ibi tractandas,quod sensit & Iuuena.

¶Trepidas ramosa in compita mentes:alter nata proposita facit:& modo hoc modo illud inter cogitatio- CORN
ne appræhendere./ Me tibi supposui:tanq̃ aliquod pignus:& est ordo:cum primum pauido me tibi suppo- Compita
sui.Teneros tu suscipis annos hoc est ineuntem adoloscentiam meam sapientiæ contuberino & morali tra-
ctatione suscepisti & bene suscipis:aut propter quod dixit supra me tibi supposui./ Tum fallere sollers Ap
posita in tortos:meos mores extendit:& de uitæ prauitate ad rectitudinem adduxisti sollers fallere dixit: iõ
quia cum stultis obtepant sapientes:oportet recte agnoscere:ut ipsa emendatio lente ac sine tormento fiat
ne asperitate doctrine nisi ipsis rudimentis non tollerantes impatienter ferãt corrigi:uel siquid in me corri-
gendum fuit ratione ostendisti./ Artificemq; tuum:præceptis tuis ita formatur animus meus:sicut artifices
simulachra pollice & manu depingunt artificum uultum:idest parte sacrum secũdum intellectũ simulachro-
rũ:q̃ ab artificibus fingunť./ Tecũ etenim lõgos memini cõsumere Soles dies:ut Verg.Tris adeo incertos
cæca caligine Soles.i.dies./ Et tecũ primas epulis de copore noctes.i.primis partib⁹ noctis./ Vnũ opus &
requiẽ pariter disponimus ambo.i.simul studiis exercemur:simul ociis fruimur./ Atq; uerecũda laxamus se
ria mensa.i.honestis iocis ad mẽsam utimur:ut aius remurať.Ad mensam.n.cuiuslibet re{{}} relaxãda ẽ asperi- Mensa
tas:ubi nil loqmur:quasi lege certa & decreto naturæ cõsentire dies natalis sui dicit atq; Cornuti.

¶Ramosa incompita:in uarias deliberationes.Alludit ad literam.y.per quã Pythagoras:ut diximus:uitam IO. BRI.
humanam diuisit:ita ut ab Augusto incipiens:biuium literæ iuuẽtutis speciem præferat:quæ semper incer- Compita
ta est ueram uiam sequatur./ Vitiane.i.partem sinistram:an uirtutem.i.partem dextram./ Compita: quas- Mens
diuia appellantur:ab eo quod multæ uiæ in unum confluentia competendo ut scribit Var.Mentes:mẽs di-
cta a metiendo q; ea cũcta metimur & pensitamus./ Me tibi supposui:hoc uerbo supposui summã erga ma-
gistrũ uenerationem ostendit.Teneros annos:ineuntem adolescentiam./ Socratico sinu.i.phia Morali quã Phiæ mo
Socrates primus omnium inuenit.Nam cum antea philosophi:ut diximus circa rerum cognitionẽ uersarẽt: ralis inuẽ
tis(ut Cice.est auctor)e cœlo philosophiam moralem euocauit./ Tum.s.cum me suscepisti./ Regula:mo- tor
deratio & doctrina a regendo dicta.Metaphora sumpta est a fabris : qui regula hoc est linea recta utuntur Regula
ad ligna recta secanda & polienda:quæ alio nomine appellatur amussis./ Extendit:euoluit:explicat:& emẽ- Amussis
dat./ Mores intortos:idest prauitatem uitæ meæ.In modo particula est actiua:permansit in metaphora in
tortos enim dixit quia extendit præcedit./ Fallate sollers.Sollertis & periti magistri morem expressit quẽ
oportet:ut scribit Fabius.pueros blanditus plerumq; ad literas allicere:ut Hora.Olim dant crustula blan-
di Doctores elementa.uelint ut discere prima Fallere igitur dicit:q; eum ueluti quibusdã fraudibus ad uir-
tutem induxerit:ita ut plerumq; eius cupiditatibus assentire uideretur.Sollers in omni reprudens.Deductũ
a Sollonoice:quod nos totum uocamus auctor est Festus./ Et præmitur.regitur idest animus meus patie-
batur & gaudebat ratione gubernari:quod in omnibus laudabile est.ut rationi pareat appetitus:quæ om-
nia ex phia morali colligunť./ Vinciq; laborat.Hinc ostẽdit nõ sine labore a cupiditatib⁹ auocatũ eẽ./ At Sollers
tificẽ.Antiptosis est:p artifice.Ducit sub pollice uultũ.Metaphora sumpta ab iis q imagines cęreas formãt
Iune.Vt mores teneros Ceu pollice dicat ut figs cæra uultũ facit./ Ducit:sumit./ Soles:die. Ver.Tris ad
eo incertos cæca caligine soles./ Primas noctes.i.primas ptes noctis./ Laxamus:dicimus:aperimus./ Se-
ria:res graues.Et per hoc ostendit poeta nihil impudicum in mensa tractandum esse.

¶Ramosa incompita.Hoc propter Pythagoram dicit qui hominis uitam in ypsillon literæ formem diuisit. BART.
/ Trepidas mentes:ambiguas:an uoluptatum:quæ lata & plana est an uirtutis:quæ rectam & arduam uiã FON.
sequantur./ Apposita intortos extendit regula mores.Rectam institutionem cornuti laudat:qui tanta faci
lirate ac tali regula intortos iuuenum mores ad uirtutem dirigeret:ut ipsi eius præcepta libenter admitte-
rent./ Artificem uultum:artificiosum nam artificem pro eo quod arte perfectum est posuit. Quæ transla-
tio ab his qui fingunt imagines sumpta est./ Laxamus seria seuerioribus interdum studiis ad mensam depo
sitis iocos & sales modeste in spargimus.

Non eqdẽ hoc dubites amborum fœdere certo
Consentire dies:& ab uno sydere duci.
Nostra uel æquali suspendit tempora libra:
Parca tenax ueri:seu nata fidelibus hora
Diuidit in geminos concordia fata duorum:
Saturnũq; grauem nostro ioue frangimus una:
Nescio quod certe est qđ me tibi tẽperat astrũ:

¶Non equidẽ hoc dubites.ad hoc ut discipulus IO.BAP.
doctus:& eruditus euadat:opus ẽ ut discipulus: PLAV.
& præceptor mira coniuncti sint amicitia.nam si
cut hois ortus ex utroq; gignẽtium confertur:&
frustra sparseris semina nisi illa præmolitus fo-
uerit sulcus.Ita eloquentia teste Quintil.coale-
scere nequit:nisi sociata tradẽtis accipiẽtisq; cõ-
cordia:quam imensam inter Cornutũ:& Persiũ
ex fructu discipuli appet.& Persis ac satyra uelu
ti gl'iabũdus demõstrat:docetq; hãc amicitiã: &
amorẽ mutuũ inter se & Cornutũ a siderib⁹ ori-
ginẽ trahere:q; sub eodẽ signo sint geniti: eandẽ
in genitura.i.natiuitate(ut Ambrosii & uulgi utar dictione)habuerint horroscopum:ut idem nolle:& idem
uelle:q̃ teste Hie.uera ẽ amicitia.Inter eos ;ueniať:qđ totũ dr ex disciplina chaldeo{{}}:de qbus nõ pa{{}} multa
Diodo.Stra.M.Tul.Phauorinus apud Gelliũ.Cæteri.hi tradũt fœlicitatẽ.& ifortunia hoium a fatis ꝑfici Felicitas
sci:&(ut auctor ẽ Cẽsorinus)actũ uitãq; nr̃am stellis tã uagis q̃ stãtibus eẽ subiectã:eor{{}}q; uario:multiplici & ifortu-
q; cursu genus humanũ gubernari.uñ dixit Iuue.Distat.n.q sidera te excipiãt mõ primos incipiẽtẽ edere ua- nia ab
gitus:& adhuc sub matre rubẽtem.Idem.Plus etenim fati ualet hora benigni.Quam si nos ueneris commẽ- astris
det epistola Marti.Manlius lib.tertio.Fata quoq; & uitas hominum suspendit ab astris./ Consentire.cõue-
nire:concordes fieri./ Fœdere.lege.Verg.Regemq; dedit:qui fœdere certo.alias est pax quæ fit inter dimi- Fœdus

cantes.¶ Nostra uel æquali.hic est sensus.constat inquit Persius:pro comperto habetur nos ex alicuius side
ris benignitate animi:uoluntatis:& morum qualitate esse coniunctos:siue sub libra:siue sub geminorum cō
stellatione:siue sub alio quouis sidere genesin.& horroscopum nostrę natiuitatis habuerimus.quod sumptū
est ex Oratio libro secundo carminum:ubi scribit.Seu libra:seu me scorpius formidolosus pars uiolentior
natalis horæ seu Tyrānus hesperiæ capricornus undæ Vtrunqꝫ nr̄m incredibili mō cōsentitur astrū.Ordo
hic est.Nescio quod certe est sidus:quod me tibi temperat:uel parca tenax ueri suspēdit nostra tēpora æqua
li libra:seu hora nata fidelibus diuidit fata concordia duoꝝ.¶ Parca tenax ueri.ueridica:non mendax:quia
promissa haud dubie præstat.Martia.Obseruant quem statuere diem.parcæ quas Plato lib.x.de rep.& plo
Parcæ tinus filias ἀνάγκης.idest necessitatis esse dixerūt sunt tres:quas Lactantius singulis hominibus scribit appa
rere.Omnia enim tribus temporibus contineri præterito:præsenti & futuro:præteriti est origo.præsentis
Substantia.futuri dissolutio.Incipimus enim cum nascimur:& sumus cum uiuimus:& definimus cum interi
Lachesis unde mus.Vnde non immerito poetæ tres parcas esse uoluere:unā quæ clotho appellata uitā hanc ordiatur.Al
teram quæ contexat:& Lachesis dicitur ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν(ut inquit Michalus) φυγὰς γὰρ ἀνθρώπων
χλωρῶ ἐν χερσὶν πραξομένον.Tertiam quæ rumpat:ac finiat:& Atropos nominatur.Idē fere quod Lactā
tius tradit Apule.tria fata esse scribens propter tria tempore:sub quo nomine parcas intelligit:cui astipula
tur Ausonius sic scribēs.tris charites.tria fata:triplex uox:tria elementa.scribit scite Martianus parcas eē
librarias cœlitū:archiuiqꝫ custodes:quæ sententias Iouis orthographæ studio ueritatis excipiant.non igno
ro quæ leguntur apud Gellium dictæ parcæ a contrario sensu ꝙ nemini parcant:auctores Seruius:& Hiero.
Herebi & noctes fuerūt filiæ(ut quidā dixerunt)quibus in libris de na.de.assentiiut Tullius.Hesiodus ue
ro in theogonia dicit Themides filias & Iouis Clotho:Lachesin:& Atropon.μοίρας θ' ᾗς πλείστην τιμὴν
πόρε μητίετα Ζεύς κλωθώ τε λάχεσίν τε καὶ ἄτροπον.¶ Suspendit.dat.tribuit:dispensat.Parcæ enim bo
num:malumqꝫ futurum mortalibus nascentibus dant ut canit Hesiodus αἵτε διδοῦσι θνητοῖς ἀνθρώποισ
ιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.¶ Aequali libra.iusta est autem libra pars dimidia scorpionis(ut ait Higinus)quę
ut Taurus Veneri stellæ complexionis temperatæ attribuitur eo ꝙ res oriri faciunt (ut scribit Ptolo.) in
hac sole existente equinoctium est auctūnale.unde Vergi.Libra die somniqꝫ pares ubi fecerit horas.Mālius
Libra lib.iii.Libra diem:noctemqꝫ pari cum fœdere ducit.& libr.iiii.Librantes noctem chele cum tempore lucis.
¶ Fidelibus.nobis:qui magna fidelitate sumus coniuncti:& bona:cum in laudabili loco horoscopū habue
rimus.scribit enim Ptolom.ꝙ si cōcordia duorum in re aliqua est ꝙ repitur ex significatione illius rei in utri
usqꝫ natiuitate si ergo fuerit in loco laudabili erit inter illos concordia bona:& qui fortior loco fuerit:erit
De gemi nis pul chra sicut agens & princeps:& debilior sicut patiens & subiectus.¶ Diuidit in geminos.Qui sint gemini uaria est
opinio.alii ut.M.Varro Herculem:& Apollinem dixerūt.alii Triptolemū:& Iasiona a Cerere dilectos:&
ad sidera latos nōnulli Castorē:& Pollucē ex Ioue olympio & læda amabili sub uertice taygeti ꝑcreatos ut
canit Homerus κάστορα καὶ πολυδεύκεα εἰσ ἐμοῦ νομαίσι ἀλίγεια τυνδαρίδας οἰζυνουσ ὀλυμπίου ἐξέγονοι
τὸ τάσ ὑπὸ ταυγέτου κορυφῆσ τέκε πότνια λήδη ὑποματεῖσα κελαινεφεῖ κρονίωνι:quos tradūt ex om
nibus maxime fratribus inaudita inuicem beniuolentia coniunctos fuisse.ꝙ neqꝫ de principatu contēderint
unq̄:nec rem ullam nisi cōmunicato cōsilio gesserint:ꝓpterea a Ioue ambos in cœlū trāslatos geminorū si
gnum efficere Gemini ab aurigæ dextra parte supra orionē collocati uident̄ ita tamē ut Orion inter taurū:
& geminos appareat constitutus.hi salutares sunt:& a nautis inuocātur ꝓsperi cursus ꝑnūcii:quoꝝ aduen
tū fugari dirā illā:ac minacē:appellatāqꝫ helenā ferūt auctor Pli.Claudianus i gildonē Cæca sub nocte uo
cati Naufraga ledei sustētant uela lacones.Statius.iam dānata sororis igni tenarei iuuerūt carbasa fratres
de qbus Propert.Orat.Mar.Cat.& Seneca.in.i.na.quest.meminerūt.Fulgētius cōtra oēs castores inimicos
& incursaces nauigantibus esse prodidit maximo errore nisi si singuli effulserint hoc dictum a Fulgētio intel
ligamus.tunc enim cū solitariæ graues sunt:& mergūt nauigia:& si in carinæ ima uenerint exurunt auctor
Pli.sed plura apud Higinū de geminis sub quoꝝ sydere:q nascūtur mira inter se degūt cōcordia.¶ Concor
dia fata.cōcordātia.sic Oui.Cogestaqꝫ eodē nō bn̄ iunctaꝝ discordia semina reꝝ.i.discordātia.de fato aūt
ne longior sim Plato:Seneca:Augustinus:Trimegistus:Cicero.Apuleius:Boeotius:cæteri multa tradide
Fatum rūt:qd li.iiii.περὶ προνοίας.i.de ꝓuidētia eē dixit Chrysippus.φυσικὴν τινὰ σύνταξιν τῶν ὅλων ἐξ ἀιδίου
τῶν ἑτέρων τοῖσ ἑτέροισ ἐπακολουθοῦντων καὶ μεταπολυμένων ἀπαράβατου οὔσησ τῆσ τοιαύτησ
συμπλοκῆσ.i.naturalem quēdam ordinem oium reꝝ ex æterno aliis ad alia consequentibus:& incōmutabi
li manente eiusmodi complicatione.¶ Saturnumqꝫ grauem.si saturnus nobis aliquod malum portendebat:
eius malitiam Iouis benignitate superauimus.ex illo.Orat.sumptū te iouis impio tutela Saturno refulgens
Saturnus eripuit Saturnus.n.oino maleuolus planeta est naturæ rigentis:& gelidæ ut scribit Pli.cuius sidus triste Iu
ue.Graue Proper.nuncupat.demonstrat Ptolomeus in libro de armonia ꝙ uitam nostrā ꝑcipue Sol & Lu
na moderatur.deinde dicit Iouem & Venerem nobis propitios Saturnum & Martem ea ratione aduersos:
quia certi sunt numeri per quos oia:qui sibi conuenienter iunguntur & aptantur.fit iugalis competētia:nec
quicq̄ pōt alteri nisi per hos numeros conuenire.post hæc longo ordine explicat huiusmodi numeros:& ostē
dit Iouem:& Venerem interuentu illoꝝ cū luminibus bene iungi:& consociari.alia nullius numeri nexu ap
plicari:& Iouis stellam soli per oēs numeros lunæ per plures:Venerem uero lunæ per oēs:soli autē per plu
res iungi:indeqꝫ fieri ut quāuis utraqꝫ ꝓpitia sit stella ꝓpitior sit Iuppiter.Saturnū autē & aliqua extrema li
nea ad solem:martē ad lunā referri Ideoqꝫ minus esse cōmodos planetas demonstrat.est ergo maleuolus Sa
turnus:& teste Boeotio inter planetas sæuissimus.est nocturnus:pōderosus:plus nocet retrogradus q̄ rect⁹:
unde fabulæ illi falcem tribuunt quæ tum maxime secat cū reducitur producit hominem fuscum:turpē:pi
grum:grauem:ac tristē:corpore aspo:& qui amet turpia:& fetida:domus saturni est Capricornus & Aqua
rius:dominium habet in libra.¶ Frāgimus.uincimus:superamus.¶ Nostro Ioue.quem pauloante beniuolū
docuimus:quod restatur etiam Seruius scribens ex quinqꝫ planetis duos esse noxios Martem:& Saturnum.
duos bonos Iouem:& Venerem.Mercurius uero talis est qualis ille cui iungitur.Mar.Tulli in Scipionis
somnio hæc sunt uerba quę hoc apertissime demonstrant inquit enim.Deinde hominum genera prosperus:
& salutaris ille fulgor:qui dicitur Iouis: unde Ouid. uolens ibim infœlicissimum ostendere cecinit Non ue
nus affulsit:non ulla Iuppiter hora.¶ Temperat.coniungit.

CORN. Sydus Libra Parca

¶Nõ equidẽ hoc dubites: hoc secundũ astrologos dicit: nõ puto discordare genesi tu nasiuitatibus nr̃is: sed ab uno sidere procreatos. ¶ Et ab uno sidere duci.i.uno sidere ꝑualente in genesi nostra. ¶ Nr̃a uel ęquali su spendit tẽpora libra.i.in diuersas eiusdẽ libræ lãces: iposita æquale examẽ hñt: libra aũt signũ ex.xii.signis. ¶ Parca.tenax.i.signũ immutabile qa mẽsuræ uices in equinoctio fungit̃. Parca tenax ueri: quia tm̃ possunt gemini quãtũ potest & libra circa mathematicos: ergo qa aut in libra sumus nati: aut in signo geminoꝝ merito concordant mores: & dei nostri sub geminis.n.nati in amicitia permanent ut & ipsi cõcordissimi fratres sunt, seu fata ad generatione fideles inter se quod uerisimile est in geminis existere: qa unum ex duobus corpus hoc signum est.i.in signũ geminorum fata nostra diuidit.i.diuidẽdo coniũgit. Sensus est ab Horatio tractus seu libra seu corpus respicit formidolosus. ¶ Satur nũq̃ graue: stellam Saturni grauem præ cæteris: dicit aũt meliorẽ stellam Iouis memorat q̃ saturni stella malefica est illis quorum natalem diem aspicis Iouis beneficia quæ cũ radiauerit Saturni frangit astrũ. Er hoc dicit siquid erat ꝙ malũ genituræ meæ signũ Saturni inferret ꝓspetitate Iouis stellæ est depulsum. ¶ Saturnũq; grauẽ: qui ẽ grauis in genesi utriusq;. ¶ Frãgimus nr̃o Ioue: qa & mitis fauens oibus & succurrens aduersus grauẽ Saturnum: ut non sinat obesse. ¶ Nescio quid certe est quod me tibi temperat astrũ: coniungit æqualem facit: hoc dicit siue sub libra siue sub geminis nostra natiuitas uno astro lustrata est. Credo tamen me tibi aliquod astrum concordare.

Formido/losus

IO. BRI.

¶Nõ eqdem hoc dubites amboꝝ fœdere certo. Cõsentire dies & ab uno sydere doci. Tantã in se cõcordiã: & moꝝ similitudinẽ eẽ dicit: ut credibile sit amboꝝ uitã ab eodẽ sydere pẽdere. Et hoc disciplina ægyptia: in qua plurimũ Petosiris & Necepsos elaborauere. Nã persuasum est ex astroꝝ motu futura cognosci & nascentibus hoibus malitiã uel bonitatẽ: fœlicitatẽ: uel infœlicitatẽ portẽdi: unde illud est Iuue. Distat.n.q̃ sydera te excipiat mõ primos incipiẽtem edere uagitus. ¶ Amboꝝ fœdere certo Consentire dies. Ordo est: dies amboꝝ. Cõsentire: cõuenire. ¶ Fœdere: lege. ¶ Nr̃a uel æquali suspẽdit tpa libra Parca tenax ueri seu nata fidelibus hora. Sensus est: siue inqt sub libra: siue sub geminis & quocũq; alio sydere nati sumus: hoc unũ cõstat nos cuiusdã syderis bñficio pari moꝝ qualitate cõiungi & eiusdẽ eẽ uolũtatis. Ordo est: nescio qd́ certe est sydus qd́ me tibi tẽpat: uel parca tenax ueri suspẽdit nr̃a tpa æquali libra: seu hora nata fidelibus diuidit f.c.d. ¶ Parca tenax ueri: parcæ tres dñr eẽ sorores: Clotho. Lachesis: & Atropos: quaꝝ arbitrio hominum uita disponit̃. Vnde sappho. Siue ita nascẽti legẽ dixere sorores. Et data sunt uitæ filia seuera meæ. Summa concordia oia diligerũt. Verg. Concordes stabili fatoꝝ numina parcæ: pro fatis ab Homero accipiũtur: ut hic a Persio. Ait ergo fata horã natalẽ dispẽsasse aut sua utriusq; uita ab eodẽ sydere pendeat. ¶ Tenax ueri: nõ mẽdax: sed qd́ semel ꝓmisit haud dubie ꝑstans. Suspẽdit tpa nr̃a. Nobis cõtribuit & dispẽsat: ꝑstat i trãslatione libræ: qua res suspendũtur. ¶ Aequali libra. Epitheron est libræ. Nã sole in libra existẽte æquinoctiũ est autũnale.i.nox equa diei. Vnde Verg. Libra die: somniq; pares ubi fecerit horas. ¶ Seu nata fidelibus hora. Diuidit in geminos.c.f.d. geminos cõplures astrologi. Castorẽ & Pollucẽ eẽ dixerũt: quos demõstrãt oium fratrum inter se amãtissimos fuisse: qd́ neq; de principatu cõtenderũt: neq; ullã rẽ sine cõi cõsilio gesserũt: ꝓ quibus officiis eoꝝ Iuppiter inter notissima sydera eos cõstituisse existimatur. Alii dixerũt Herculẽ & Apollinem esse. Nõnulli & triptolemũ: & Iasona a Cerere dilectos & ad sydera platos. Oñdit igit̃ poeta eos q sub geminis nascunt̃ summa semper fide & gratia inter se uiuere: quẽadmodũ uixisse feruntur Castor & pollux. ¶ Hora nata fidelibus.i. quæ hoc ꝑstat. ut qui tũc nascant̃ inter se fideles sint & amici. ¶ Geminoꝝ.n. sydus benignũ est & salutare eos in mari dos nautæ inuocant. ¶ Diuidit in geminos cõcordia fata deoꝝ.i. digerit: & dispartitur in geminos concordia fata deorum.i.uitam nostrã quæ pendet ex fatis diuidit autem in geminos: ut quãuis diuersis temporibus: sub eodem tamen sydere utriq; nati sumus. ¶ Concordia: hoc dicit propter syderis uirtutem: cuius est ꝓprium hoies in amicitiam & mutuam caritatem coniungere. Saturnũq; grauem nostro Ioue frangimus unã: Saturni sydus gelidæ & rigentis est naturæ: & quibus in ortu affulserit maleficũ & infœlicitatẽ protendens Vnde Oui. in ibin Te fera ne qcq̃ placidũ spondentia martis Sydera ꝑsserunt: falciferiq; senis.i. Saturni. Cõtra Iouis sydus est benignum & temperatum. Nimio enim ardore matris & rigore Saturni inter quę duo sydera est interiectus ex utroq; temperatur: & stella fit salutaris. Oui. Natus es infœlix: ita dii uoluere: nec ulla cõmoda nascẽtis stella: leuisq; fuit. Non uenus affulsit non ulla Iuppiter hora. Ait ergo Persius si quid malis nobis nascentibus sydus Saturni illaturum erat: id totum benignitate stellæ Iouis depulsum est: cum ea nobis in ortu affulserit.

Parcæ

Gemini

BART. FON.

¶Nam equidem hoc dubites. Mutuum hunc amorem a syderibus nasci uult. quod sub geminis natus uterq; sit Iouis benignitate. ¶ Saturni: militiam superante. ¶ Aequali libra: parcam dicit æqua lance ac liberatione utriusq; horã suspendere. Libra, uero quæ & as & mina dicitur: duodecim unciis constat: & ab ea librare delibrareq; ducitur. ¶ Fidelibus nobis qui mutuo inter nos animo fidi sumus. ¶ In geminos: castorẽ & Pollucẽ maxima cõcordia inter se iunctos: Iuppiter parẽs cœlo intulit: quo geminos posteritas nominauit. Horũ stellæ salutares sunt in medio æstiuo solstitio iuxta cãrum locatę. Var. tñ de re rustica lib.ii. apollinem & Herculem deos appellari geminos autumat. Nescio quod certe est. Scio equidem proprio quodam astro me tibi coniunctum esse: quod tamen illud sit ignoro. Austrum uero græcum est. quod sydus latine dicitur plures autem stellas significat: ꝙ aliquod signum componant: ut gemini: lyra. corona: & quecunq; alia formarũ genera in cœlo notant. Interdum tamen sydus pro stella unica accipitur.

Mille hoium species: & rerum discolor usus.
Velle suum cuiq; est: nec uoto uiuitur uno.
Mercibus hic italis mutat sub sole recenti:
Rugosum piper & pallentis grana cymini.
Hic satur irriguo mauult turgescere somno
Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille
In uenerẽ est putris: sed cum lapidosa chiragra

IO. BAP. PLAV.

¶Mille hoium spẽs. postq̃ ipsius: & cornuti morum similitudinẽ: & cõcordẽ amicitiam demonstrauit (τοομιον γαρ ομιο φιλον simile enim simili amicum) ad satyram scribẽdam: taxãdosq; roma. mores descẽsurus uaria: diuersa: & multiuga esse hoium studia narrat: optimã ptẽ: & saluberrimũ iter cornutũ pħicis disciplinis incumbẽtem cœpisse ostẽdens: cuius uestigia ut cæteri sequi debeant hortari non desinit. Vnde dicatur Homo docet Ambrosius in.vi. hexameri. Spẽs autẽ hoc in loco accipitur ut apud Sene. de ira.

Hõ unde

Mille aliæ spés mali multiplicis.¶ Discolor.uarius:diuersus.¶ Velle suum cuiq́ est:sentẽtia hæc est ab om
nibus fere scriptoribus literis mádata.Orat.Quod capitũ uiuunt totidem studiorum milia Teté.Tot capi
ta tot sniæ.Verg.Trahit sua quéq́ uoluptas.Pli.Iunior Varia sunt hoium iudicia:uariæ uolũtates.Cassio
dorus.Quod hoies:tot sniæ:& unicuiq́ mos suus est.Idem asserit Boecius.Hiero.in hác sniam dixit unus
quisq́ in suo sensu abundat.¶ Vno uoto.desiderio:cupiditate:aio:alias uotũ accipitur pro filio apud Iuue.
Mercatura & Vale.his uerbis.Venite igitur i manus nostras ppipera parẽtum uota.¶ Mercibus hic italis.probat uelle
suũ cuiq́ esse.Alius enim inqt exercet mercaturã:quæ(ut in lib.i.de off.inquit Tullius)si tenuis est sordida
putanda est:sim magna:copiosa:multa undiq́ apportans:multisq́ sine uanitate impartiens non est admodũ
uituperanda.Mercaturas pœni inuenerũt auctores Pli.& Herod.in.i.hist.Mercaturis rem querere pstat in
quit Catoni tam piculosum sit.¶ Mutat.maiorẽ cõsuetudinẽ respexit:apud quos teste Seruio oẽ mercimo
nium in pmutatione cõstabat:quod & Caius homerico cõfirmat exemplo ενθεν ἄρ᾽ οἰνίζοντο καρηκομόων
τες ἀχαιοὶ ἄλλοι μὲν χαλκῷ ἄλλοι δ᾽ αἴθωνι σιδήρῳ ἄλλοι δὲ ῥινοῖς ἄλλοι δ᾽ αὐτοῖσι βόεσσιν ἄλλοι
δ᾽ ἀνδραπόδεσσι.i.(ut uerbũ uerbo reddamus)Vbi certe uinati sunt capite comati achiui.Alii qdem ære:
alii aũt nigro ferro:alii aũt pellibus:alii aũt ipsis bobus:alii aũt mancipiis.Vnde Verg.in.ii.georg.Quáuis
milesia magno Vellera mutẽtur.Idem Hic nautica pinus Mutabit merces.Oui.in prio trist.Nõ ego diuitias
auidus sine fine parádi Latũ mutandis mercibus æquor aro.Orat.Hic mutat merces surgẽte a sole ad eum
Mithra quo uespertina tepet regio.¶ Sole recẽti.i.oriente sole:q proprio noie(ut refert Hostanes)Mithra nũcupa
tur:per quem more Persarum iurat Artoxerses apud Plut.Refert Lutatius siue Lactantius papinii interpres
qd scitu dignũ est:q sol apud assyrios Osyris:apud achemenios Titan:Apud psas mithra dicit̃.Suidas inqt
μίθραν νομίζουσιν οἱ πέρσαι εἶναι τὸν ἥλιον καὶ τούτῳ θύουσι πολλὰς θυσίας psæ autumant mithrã
esse solẽ:cui multas hostias sacrificant.Plaut.mithræ facit mẽtionẽ in Asinar.(ut quidam autumant)sed nos
piper aliter legendũ esse carmen plautinum supra docuimus.¶ Rugosum piper.rugis plenũ:asperum.hoc arbusculę
producũt iuniperis similes quarum siliquæ in qbus sunt grana:priusq̃ dehiscant decerptæ tostæq́ sunt solibus
faciunt piper:quod uocatur longum.dehiscentes aũt per maturitatem ostendunt candidum piper:quod de
inde sole torrefactum colore:rugisq́ mutatur.de hoc Auicẽna:Dioscorides:Callenus cæteri meminerunt.
Frequens nascit̃ in India:& cum calidissimum sit in cibis magis hyeme:q̃ æstate probatur.Vrinam mouet ro
tundum & longum piper.Verum(ut inquit Aristoteles in proble.)piper uesicam qdem soluit si large sumaturr
sed si parce aluum.ediuerso Scamonea large sumpta aluũ soluit.modice uesicam.Illud dignum scitu piper
Cuminũ appositum cuti forinsecus exulcerare.Deuoratum uero nullam uentri inferre lesionem.¶ Cumini pallẽtis:
quia oẽm pallorem bibentibus gigni:unde ferũt portii latronis clari inter magistros dicendi assectatores si
militudinem coloris studiis contra æmulos imitatos:& pauloante Iulium uindicẽ ad sectorem illũ a Nerone
libertatis captatione testamentis sic lenocinatũ.auctor Pli.in.xx.ubi docet copiose:& luculenter qd sit cumi
nũ.¶ Hic.alius.¶ Satur.plenus:distentus:& cibariis suffarcinatus:tũc enim facilius somnus uiris gratissimus
serpit:nam ex crapula uslidiores fumi a stomacho ad caput euaporant:ac cerebro refrigerati:crassioresq́
propterea facti meatus:per quos spũs a corde ad caput ascẽdũt:obturãt:ex qua re somnus orit̃(ut physici tra
dunt.)¶ Turgescere.pinguescere somno enim & ocio pinguescũt non solũ homines:sed etiam aialia.unde
glis apud illum nescio quem poetam sic loqtur.Et pinguior illo tpe sum quo me nil nisi somnus alit.¶ Som
no irriguo.scri.Lactãtius in statium pingi ab antiquis consuetũ somnũ cornu somnũ:& somnia mortalibus
instillantem:& infundentem.ex quo somnũ irriguũ appellari autumo.q.s.cornu somnia cũ ipso somno mor
talibus instillat.Vnde Statius.Cornu perfuderat omni somnus.Alii credunt dici irriguum q humana cor
pora fessa:& lassescentia ita somno recreantur:& restaurantur:quemadmodũ herbæ diuidiculo aquatico ir
rigatæ:& inaquatæ deposito situ:sitiq́ renouantur:& refocillantur arrida cũ pluuio supplicat herba Ioui.
Campus martius ¶ Hic campo indulget.alius honores:magistratus:& dignitates q̃rit:quas q asseq uolebant in campum mar
tiũ candidati descendebant.uel campo.i.ludis:qui in campo martio marti teste Liuio dicato celebrabãtur.
Scribit enim Strabo q Martius campus pter natiuam amœnitatem artis:& solertiæ exornationes admit
tebat.campi enim admirabilis magnitudo:& curulis pariter cursus:& alia equestria certamina expedita sup
peditabat:nec minus tam multis pilum:circulum:palæstram exercitatione tractantibus:aliaq́ simul lucum
Decoquere bentia opera.Alii exponunt campo.i.agriculturæ.¶ Alea decoquit.delirant qui decoquit.i.angit exponũt.
nam decoquere est minuere coquendo.Vergil.Aut dulcis musti uulcano decoquit humorem.unde decoque
Decoctores re dicuntur mercatores:quando rationes suas uehementer minuũt:ut fidem fallant:proinde decoctores uo
cati.Catul.Decoctoris amica Formiani.In qua significatione hic positum esse intelligo.Sene.Minus autem
creditori q̃ spei bone decoquere.Res decoxit dicitur Columellæ pro diminuta est:& deterior facta.Deco
ctoribus(ut ait Tullius)certus in tehatro locus erat lege roscia:qui.s.fortunæ uitio non suo decoxissent.
Adrianus decoctores bonorum suorum si suæ auctoritatis essent Cato nudari in amphitheatro:& dimitti ius
sit auctor Spartian.cuius codex est mendosissimus.nã ubi cãronudari reposuimus catomidiari passim prius
legebatur.Qui autem ludunt alea Aleones antiqui uocabant:nos aleatores quos illiberales:& sordidos es
Alea se docet Arist.in.iiii.ethic.Lydos primos excogitasse aleam auctor est Herodotus in clio.hanc theuth cui di
Venus cata est ibis:ascribit Plato in phedro.alea Romanis legibus erat uetita.hinc Cicero lenticulã collusorem
Antonii de alea condemnatum fuisse tradidit.qui habuerit horroscopum in.xi.parte libræ erit aleator po
pulari natione conspicuus.¶ In uenerem.in uoluptates:libidines& coitũ dicta uenus q ad oia ueniat:quã
græci dñt ἀφροδίτην a spuma:q natura ipsa seminis spumosa sit auctor Arist.Et uenerem quã coitũ dixis
se magis decet inqt Quint.in.viii.¶ Putris.resolubilis.Verg.Et zephiro putris se gleba resoluit.Orat.pu
tres deponet ocellos.nulla.n.res sic resoluit:exhaurit:& debilitat corpus:sicut frequens coitus in cũctis se
re aiantibus.Verg.Nunc corpora segnes in uenerem soluunt.ecõtrario nihil magis firmat uires:& bonã cor
poris habitudine facit:q̃ ueneris abstinentia.unde Verg.Sed non ulla magis uires industria firmat.Quã ue
nerẽ:& cæci stimulos auertere amoris.hinc asinũ Apuleium uolebãt excastrare:ut mansuetior:& corpulen
tior exectis genitalibus efficeretur:quod & de se scripsit his uerbis Lucianus ὑπὸ γὰρ τῆς ἀφροδίτης ταύ
της ὁρμῆς ἀφαιρεθεὶς ἥμερος γενήσῃ καὶ πιανθήσῃ:idest subductus ab hoc impetu libidinis mãsuetus
statim erit:& pinguis.Rarus coitus inquit Celsus corpus excitat:frequens soluit.Hippocrates diuina uir

fcientia τὴν σύνοδον εἶναι μικρὰν ἐπιληψίαν.i.coitum uenereũ morbi caduci ſpeciem exiſtimauit.¶ Sed
cum lapidoſa.ſenſus eſt.Cũ iã erunt ſenio cõfecti anteactæ uitæ per luſus:& libidines illos pœnitebit:& ad
lachrymas ꝓuocabuntur.ſed fruſtra.quod enim factũ eſt nemo facere põt:quin factum ſit:nec dii ipſi ꝙdem
ſm Plinium qui libro ſecundo capitulo ſeptimo.Nullum inq̃t deos habere in præterita ius præterq̃ obliuio
nis.Lapidoſam autẽ appellat ciragram Perſius propter tumores excreſcẽtes:& duratos in lapidem digitos,
ſic Ouidius Podagram dixit nodoſam:qua laborabunt quorum geniturae dominus fuerit Saturnus(ut do- Chiragra
cet Iulius Firmicus)χεὶρ dicitur manus ἄγρα dolor & atrocitas. unde
¶ Mille hoium ſpecies:Varios homines exprimit & quaſi reꝑhendit eẽ diſſimiles:ita actus eſſe diuerſos mõ- CORN.
ſtrat:ita Hora.quot capita uiuunt totidẽ ſtudia & milia.Et Teren.quot capita tot ſniæ:hoc dicit quum ua-
riæ hoium uolũtates ſint & diuerſa propoſita optimũ ẽ ea quæ imbutus horror ẽt cæteros affectare aliter:
ut uariæ figuræ hoium & reꝝ non unus uſus:ita variæ quoq: uoluntates.nec idem oẽs appetũt.¶ Et rerum
diſcolor uſus.i.uariis actibus in uita utunẽ.¶ Velle ſuũ cuiq: eſt:ut Verg.Trahit ſua quẽq: uoluptas.¶ Mer
cibus hic italis mutat ſub ſol recenti.i.ſub regione oriẽti uicina & nõdum fatigato:& hic ſenſus ab Horatio
tractus:hic mutat merces ſurgente ſole:& hoc dicit hũc delectãt mercimonioꝝ lucra:dũ alias merces ab his
mercibus mutat.¶ Rugoſum piper:bñ dixit epitheton ipſius.¶ Et pallẽtis grana cymini:& hoc pallidũ: uel Piper
quia q id bibũt pallere ſoleãt:aut ꝙ pallidos ſinat:nõ ꝙ palleat.Cyminũ.n.contrariũ ſanguini quo excepto Cymini
ebeſcit ſanguis & naſciẽ pallor:unde Got.Qui palam caſu biberit exangue cyminũ.¶ Hic ſatur.i.m.t.ſom-
no.i.pingueſcere:qa pleniores ſunt uenæ in ſomno & corpus ẽt inflatus.¶ Satur:ergo cibo Plenus.aliũ di-
cit ſomno opam dare.¶ Irriguo:eo ꝙ ſomno corpa irrigenẽ aut Campo Martio ꝓ honoribus appetendis:
aut certe cãpo agriculturæ uel cãpo.i.luſibus & exhortatiõibus uacat:uel militiæ.¶ Hũc alea decoquit:aliũ
ſtudiũ aleæ labefactat:alter aſſiduo coitu eneruis efficitur ad cõcubitum inutilis & ſolutus & libidinoſus:&
ipſa re infirmus legitur ẽt.In uenerem putres.i.putreſcit & conficitur.¶ Sed lapidoſa chiragra.
¶ Mille hoium ſpẽs.Vide q̃ apte ad hoim uitia notãda deſcendat:qd.n.aptius q̃ cũ de utriuſq: morũ ſimili- IO.BRI.
tudine & pari ſtudio uitæ dixerit alios ita nõ eſſe oſtẽdere.Docet igiẽ quaſi arguens uaria eſſe hoium ſtudia
& uolũtates diuerſas:illud indifferẽs:cũ uariæ ſint hoim uolũtates nihil melius eẽ q̃ cornutiꝝ poſitũ teneret
& ſeq: qui phiæ & uirtuti penitus inhæſit:unñ ſubdit.Petite hinc iuueneſq: ſeneſq:.¶ Mille hoium ſpẽs.Hor.
Quot capitũ uiuunt tot ſtudioꝝ milia.Teren.Quot capita tot ſniæ.¶ Reꝝ diſcolor uſus.Ordo ẽ uſus re-
rũ diſcolor.¶ Diſcolor:uarius:diuerſus:cũ uarii uariis rebus in uita exerceantur.¶ Velle ſuũ cuiq: eſt.Ver.
Trahit ſua quẽq: uoluptas.Velle:uerbũ ꝓ noie poſuit:ut alibi Noſtꝝ illud uiuere triſte.¶ Nec uoto uiuitur
uno:uno deſiderio & pari uolũtate.¶ Mercibus hic italis:Horatiana eſt æmulatio hic mutat merces ſurgẽ-
te a ſole ad eũ quo ueſptina repet regio.¶ Mutat:antiquoꝝ cõſuetudinem reſpexit.Nã oẽ matrimonium in
permutatione conſtabat.Verg.Mileſia magno uellera mutenẽ.¶ Sole recenti.i.oriente.¶ Rugoſum piper:
apud indos ꝑpetuoq: in fronte caucaſi ſolibus oppoſita piper gignẽ.Arbor ẽt quæ piper gignit iuniperis no Piper
ſtris ſilis eſt.¶ Rugoſum:qa pipis ſiliqua priuſq̃ dehiſcant decerptæ toſtæq: ſoleſaciũt:quod uocaẽ piper lõ
gum:paulatim uero dehiſcẽtes ꝓ maturitatẽ oſtẽdũt candidũ piper:quod deinde toſtũ ſolibus calore rugiſq:
mutaẽ.¶ Cymini pallẽtis.Cyminũ auctore Pli.tritũ & cũ pane ſumptũ uel potũ ex qua uinoq: tot mina inte- Cyminum
ſtinoꝝ dolores diſcutit:uerũtñ oẽm pallorem bibẽtibus gignit.Hora.Quod ſi pallerẽt caſu biberẽt exãgue
cyminũ.¶ Hic.i.alius.¶ Turgeſcere.Deſidia langueſcere & pingueſcere:naturale.n.eſt eos pingues fieri q ci
bo uacẽt & ſomno.¶ Irriguo:nã ſomno corpa ſaturata pingueſcũt:tractũ ab agris:q cum irrigantẽ ſiunt.pin
gues & iproprie locutus ẽ.Nã irriguũ appellamus qd irrigaẽ.nõ aũt qd irrigat Hora.Irriguo nihil eſt eluti⁊ Irriguo
horto.Et idẽ alibi.Irriguũq: mero ſub noctẽ corpus habeto.Varro in re ruſtica. Si prata irrigua habebis.
Hic cãpo indulget.Ab agriculturæ & rei ruſticæ:an cãpo martio dignitates & honores q̃rens.¶ Hũc alea de
coquit:cõficit:augit dum nimia lucrandi cupiditate tenetur.Sic.n.hoies coqui dicũtur.Vnde eſt illud Ennia
num quod a Cicerone eſt repetitũ.O Tite ſi qd ego adiuro curamue leuaſſo.¶ Quæ nõ te coquit.i.cruciat
& angit.Ille in uenerẽ eſt putris.i.ita rei Venereæ intẽtus ut eneruetur:& aſſidua libidine reſoluatur.¶ Pu-
tris:reſolubilis:Hora.Oẽs in Damaſim putres depouẽt oculos.¶ Sed cũ lepidoſa chiragra.Hora.poſtq̃ il- Chiragra
lis iuſta chiragra contudit articulos.Senſus eſt.cũ ad ſenectutẽ puenium:eſt eos q uitã inhoneſte egerũt tũc
demum ingemiſcere uitæ anteacta conſcios.¶ Lapidoſa.Quod mẽbra cõtrahantur:nã morbus eſt quo ma-
nus corripiuntur a chir quod eſt manus:& agra dolor:ſiue aſperitas.
¶ Mille hoium ſpecies:Diuerſa hoium ſtudia eſſe monſtrans:cornutũ phia teneri dicit:cui non niſi q libero BAR.
aio ſit.ſtudere poſſit.¶ Pallẽtis cumini.Cuminũ & ſatiuum & ſilueſtre eſt quaternis aut quĩs.foliis ueluti ſe- FON.
ratis multis ægritudinibus magno uſui:ſed pallorẽ bibentibus gignit.Hor.primo epſtaꝝ.Quod ſi pallerẽt
caſu biberẽt exãgue cuminũ.Irrigo mauult turgeſcere ſomno.Bene ſaturati pleniores ſomno tumeſcẽtibus
uenis ſiãt;Verg.in buccolicis de ſileno inflatũ heſterno uenas ut ſemp iacho irriguũ aũt ſomnũ dixit :qd mẽ
bra in riui morẽ cãpos ꝑter labẽtis irrigat:ut feſtos ſapor irrigat artus apud eũdem poetam.¶ Hic cãpo in.
Martiũ cãpum intelligit quẽ honoris & dignitatis cupidi magiſtratus petituri deſcẽdebãt.¶ Hũc alea deco-
quit:decoquere eſt ſoſone creditoribus:impeditã fidẽ concidere.Quod pſæpe euenit aleæ luſum ſectanti-
bus.¶ In uentrẽ ut putris.Nimia uenus corpus debilitat & reſoluit.¶ Lapidoſa chiragra:pedum : chiriagra
manum dolor eſt quam lepidoſam propter excreſcentes tumores dicit.

Fregerit articulos ueteris ramalia fagi:
Tum craſſos tranſiſſe dies:lucemq: paluſtrem:
Et ſibi iam ſeri uitam ingemuere relictam.
At te nocturnis iuuat impaleſcere chartis.
Cultor enim iuuenum purgatas inſeris aures.

¶ Fregerit articulos.Imitatio Oratii:q ſic poſtq̃ IO.BAP.
illi iuſta chiragra contudit articulos.Articularis PLAV.
morbus dicitur qui infeſtat articulos:quo Enni⁊
dum pocula ſiccat Iniqua(ut canit Serenus)Poſ
ſidonius apanenſis:& Terẽtia ciceronis uxor la-
borauerũt:de quo ſic Cornelius Celſus in quar-
to de medicina.In manibus: pedibus articulorũ
uitia frequẽtiora:longioraq: ſunt:quæ in poda-
gris:chiragriſue eſſe conſueuerunt.Quidam cũ Articula-
toto anno a uino:& uenere ſibi temperaſſent:ſecuritatem totius uitæ ab articulorum doloribus conſecuti tio

sunt. Articulationē uocat Pli. articularē morbū: quē nō solum hoium: sed ēt arborꝫ esse ꝑdidit: qui tradit in xvii. articulationē uitibus morbū eē peculiarē: cui iniuriæ oēs in articulis sentiūtur. ¶ Ramalia: pedes: manus. est. n. hō uelut arbor inuersa ꝑ radicibus capillos: ꝑ ramis manus & pedes hñs. hinc est apud Senecam hois ad siluā cōparatio: & Homerus (ut nōnulli sentiunt) sæpissime uocat φυλλα ανθρωπων humanū genus: & græci dicūt δενδρα ανθρωπον ipsos quasi arbores cōtrarias. ¶ Fagi ueteris. corporis uetustissimi: & senectute cōfecti: q (ut inquiunt græci) απαν γαλα φαγειν λεγεται uniuersam delet corpus fortitudinē phagus aūt est arbor: cuius glans muribus & turdis est gratissima (ut inquit Pli.) dicta απο του φαγειν qd ē comedere. antea enim hoies glandibus uescebātur ut auctor Seruius. ¶ Trāsisse crassos: marcore: & desidia exhaustos: in qbus nihil recti nihil honesti opati sint. Cato qd notatu dignū est pœnitētia ducebatur si qua dies per incuriā desidiā ꝑ effluxisset. ¶ Lucē palustrē. cœnosam: lutulētā: obscurā: & in gloriā absq; uirtutibus: & literis: sine qbus homo (ut auctor est Sene.) uiui hois est sepultura. ¶ Et sibi iam seri. quoqꝫ sapientia serotina est: & nimis tarda quippe qui tum demum resipiscere incipiunt cum res eorꝫ sunt deploratæ: & ægritudo irremediabilis more troianoꝝ: de qbus illud celebratur puerbium Sero sapiunt phryges: cuius meminit Cice. in. vi. epistolaꝝ. ¶ At te nocturnis: mirifice extollit: & magnis laudibus celebrat cornutum: dum eius studium penitus alienum a superioribus esse fatetur: qui non in rebus uanis: nullius præcii: & futilibus: sed philosophiæ incūbebat: quæ est disciplina disciplinaꝝ: & inter ingenuas disciplinas haud dubie primatū tenet. Seneca inter studia liberalia solum sapiæ studium dicit esse liberale: sublime: forte: magnanimum: cætera pusilla: & puerilia esse. ¶ Impalescere. palescūt enim scriptores studio intēti. Iuue. fuit utile multis Pallere: & toto uinū nescire decēbri. Martianus capel. An uero q̄s ē q̄ philologiæ se asserat puigilia laborata: & lucubrationū perennium nescire pallorē. ¶ Inseris. ibuis: imples. ¶ Purgatas: uitiis purgatas & exaustas. debet enim aia esse pura: nitida: & albis cycnis cādidior: quæ uult se disciplinis liberalibus excolere. qm (ut scriptū est apud ecclesiasticos) in maliuolam aiam non intrabit sapientia. Præterea literæ atq; doctrinæ phiæ cum in hominem falsum: atq; degenerē tanq; in uas spurcum: atq; pollutum fluxerunt: mutantur: corrūpuntur: & quod Epictetus maximus philosophorum λιγνοτεροι ... magis cynicum dixit urinam fieri: aut si quid est urina spurcius: uerba epicteti hæc sunt quibus ad homines & si nequissimos uirtutes tamen tractantes castigandos utebatur ανθρωπε ... homo ubi nam mittis considera nunquid purgatum uas sit: nam si ad inanem opinionem ea inuergas: protsum interierunt: sin putrescant in urinam aut acetum uertentur: aut si quid iis est deterius.

CORN. ¶ Fregerit articulos: lapidosam chiragrā dicit articularē morbū. i. dolōrem manuum: qa chiragricorū articuli tabernacula habent quæ lapidis duritie exercent & sunt ad ramorꝫ fere similitudinem. Putris: legitur & curuauerit sicut uenti arbores: & earum ramos conterunt: ant hoc libidinosus quos morbidos ait facilis fero intēperantiæ suæ agere pœnitētiam qm̄ sonitus eos debiles accipit: uel quia dicuntur chirogicis lapides inter attus. i. inter nodos exire: uel articuli dicti q cum manus tumerint eis humor in lapides conuertitur & digiros frangit: ac tortuosos facit ut sint similes tortis ac ueteribus ramis fagi. ¶ Tunc crassos trāsisse dies: per intēperantia & libidinem dicit hoies fieri debilēs & sero uitiorum suoꝝ pœnitētiam uelle agere: quæ uitia emēdare uolentis ingemūt q iā terris ac melioris uita defraudati sint. ¶ Crassos dies: dicit in qbus obtuse quasi fine ulla rōne uixerūt. ¶ Lucēq; palustrē: obscurā ꝑpter nebulā quæ de plaudibus nascitur: sed hoc ad ai acritatē trāfertur. ¶ Et sibi iam seri. uitā inge. re. eo q uita linquit eos in uitio positos. i. non sufficiēte ad correctionē tpe uictā relictā tanq; nō uiuāt q uitiis semp indulgēt. Ingemuere aūt bñ expssit: quia tales se nectus excipit. ¶ At te nocturnis iuuat impal. chartis. Vege tibi o Cornute librū est studēdo de uigilus pallorem contrahere. Cultor. n. iuuenum aut nō clieus sed emendator uel eruditor adolescentium.

IO. BRI. ¶ Ramalia: pedes & brachia: quæ metaphoricos rami dicuntur corporis. ¶ Veteris fagi: præstat in translatione. i. ueteris & multoꝝ annoꝝ corporis. ¶ Crassos dies: per intemperantiam. ¶ Vitam palustrem: uitam cœnosam & uelnti nubilo inuolutam: cum fine aliquo uirtutum commercio uixerunt. ¶ Iam seri. Hoc dictū est cum irrisione ne quasi qui ostendat parum prodesse seram uitiorum emendationem. ¶ Vitam ingemnere relictam. i. quod superest uitæ deflenerunt: quia tales a senectute excipiātur. ¶ At te nocturnis. Cornutum dissimilis superioribus studii ostendit. ¶ Impalescere: incumbere: nimio. n. studio. pallor contrahitur: ut albi. En pallor seniumq;. Iuue. Tunc utile multis pallere & toto uinū nescire decembri. ¶ Inseris: replēs: imbuis: tractum ab arboribus quæ inseruntur. ¶ Aures purgatas. Vitiis. s. exhaustas.

BART. ¶ Fregerit: ita enim quandoq; podagra distorti sunt: ut infracti esse uideatur. Tunc crassos tunc quærētur in regum ignoratione tanq; in tenebris se uixisse.

FON.

IO. BAP. **PLAV.**

Fruge cleantea: petite hinc iuuenesq; senesq;.
Finem aio certum: miserisq; uiatica carnis:
Cras hóc fiet: idē cras fiet: quid? quasi magnū
Nempe diem donas: sed cum lux altera uenit.

¶ Fruge cleantea. i. ꝓceptis phiæ stoicæ frugiferis: ac salutaribus a Cleāte phō: qui fuit filius: & Phanii filius: & teste Anthistene primō pugil: deinde ꝓfectus athenas quatuor drachmis apd Zenonē studiosissime philosophatus ē. Memoriæ ꝓditū est ipm laboratissimū fuisse adeo: ut iopia cogente se mercennariū faceret: ac noctu qdem in hortis hauriret aquas: Interdiu aūt operā studiis liberalibus daret. Seneca. Cleantes aquā traxit: & rigādo horto locauit manus. uñ phreātles dictus. i. puteos exhauriēs. nā φρεαρ græce puteū Lat. signat. αντλειν haurire. hinc Antlia machinula ad aquā hauriendā excogitata. de qua Mar. Cura laboratas antlia tollit aqs. erat illi qdē eximiū studiū: cęteꝝ ingeniū obtusum: atq; tardissimū: tñ id labore: studio: ac diligētia uincebat: & cū aliqs ꝓbro sibi daret q eēt timidus: ait sō inqt pauca pecco. Tradūt illū q a Zenone audierat ossibus bouū & testis fictilibus pscribere solitū cū pecūia nō suppeteret ad carthas emēdas. hoc uitæ instituto clarus obtinuit: ut Zenoni succederet. reliquit aūt pulcherrimos libros ac multos. auctor Laertius. uno minus cētū annos uixit (ut scri. Censorinus.) Petite hic. philosophicas disciplinas exhaurite inqt Persius: & uirtutibus: bonisq; disciplinis: & liberalibus artibus dū ętas: annisq; sinit incūbite. ¶ Hinc. ex philosophia: cui totis uiribus incūbit pceptor meus Cornutus: quasi dicat

Cornutum imitamini:& ex phĩa rectã uiã discite.¶ Iuuenesq; senesq;:ex hoc Persiano docemur nõ solũ iuuenes:sed & senes dẽre phĩcis:& liberalib⁹ disciplinis incũbere iuxta illud ꝓuerbiũ:qd usurpat Seneca his uerbis tã diu discẽdũ est:quãdiu nescias:& si prouerbio credimus q̃diu uiuas.uñ ille apud Plat. Et mihi uĩ inqt semp sic oportere aliqd discere eũ holem:q phs futurus sit siue iunior:siue senior sit:ut in uita q̃plurima discat.¶ Finẽ aio certũ.modũ:terminũ fixum:& stabilẽ cupiditatibus.Sic Oratius.Certũ uoto pete finẽ.¶ Miserisq; uiatica canis.i.phĩam discite:q̃ in senectute uicẽ uiatici exibebit.est añt.¶ Viaticũ uiæ sum.qd græci.ἐφόδιον uocãt.Apule.Et paup moriẽs uiaticũ dẽt q̃rere.huius diminutiuũ est uiaticulũ:quo iuriscõsult. Titulo de iudiciis:& Apui.in.vii.meth.usi sunt.Vetus uerbũ ẽ & plautinũ uiaticari:qd signãt uiatico istrui Qu.Claudius in annalibus magnũ uiaticũ noue posuit ꝓ magna facultate:& paratu magno:ꝓuerbiũ est Suã artẽ cuiq; ꝓ uiatico eẽ.Sũptũ añt hoc ẽ ex illa aurea biantis sñia:q̃ filio suo ad ægyptios ꝓficiscẽti:rogãtiq; patrẽ quid nã agendo maxĩe sibi gratũ faceret si ἐφόδιον.inqt πρὸς γῆρας .i.uiaticũ ad senectutẽ cõparabis Virtutẽ nimirũ intelligẽs ꝓ uiatico:auctor diuus Basilius lib.de studiis liberalibus.Vñ Arist.debẽt inqt homines uiaticũ senectuti lr̃aꝝ eruditionẽ parare.nã(ut scri.Cic.in Catone.) Aptissima sunt arma senectutis artes:exercitatiõesq; uirtutũ:q̃ in oĩ ætate cultæ cũ diu multũq; uixeris mirificos afferũt fructus:nõ solũ qa nunq̃ deserũt:ne extremo quidẽ tpe ætatis:ueꝝ ẽt quia ↄsciẽtia bñ actæ uitæ:multorũq; bñfactoꝝ recordatio iucũdissima ẽ.¶ Cras hoc fi.couocatus:ut phĩcas eruditiões ꝓperáter exhauriat:uiaticũ senectuti uiris rudibus:& indoctis miseræ:cras id se eẽ facturꝫ respondit.ad hoc añt tendit Persius ut doceat hoies non dare operã uirtutibus:quia uera:& perfecta animoꝝ libertate nõ fruuntur:cum libidini:auaritiæ:ambitioni:cæterisq; uitiis mancipati sint.nã sicut in rudibus:agris priusq̃ serere incipias euulsis sentibus:& oium stirpum radicibus amputatis arua purganda:sic de nr̃is ais prius uitia detrahẽda:& tũc demũ uirtutes inserendæ:de quibus seminatæ p uerbũ dei fruges imortalitatis oriant:inqt Lactã.¶ Idẽ cras fiet.loqtur Persius in hunc sensum.Cũ crastina dies aduenerit tu idẽ factitabis.i.dices cras faciã:& nunq̃ facies .scribẽs de seipso Augustinus ait q.s.cũ seruire deo disposuisset tñ ꝓcrastinabat de die in diẽ differebat dicẽs mõ sine paululum. sed mõ & mõ nõ hẽbat modũ:& sine paululum in longũ ibat.Duæ inqt uolũtates animũ meum discerpebant:fiebatq; rixa interior ai:ut nec plene uellet:nec plene nollet.¶ Quid quasi magnũ.Inertis succẽsio in Persiũ:q ad uirtutes capessendas:tanq̃ aliqd magnũ:nec ut unã diẽ ꝓcrastinaret:hortabat.qm tp̃s uolat irreuocabile & q non est hodie cras minus aptus erit.¶ Diẽ.ac si diceret breue tp̃is spacium.a dios.i.Ioue dictus dies:cuius rector Iuppiter putabatur.uel q diuini sit operis.¶ Sed cum lux altera.at scias inquit Persius tu qui uirtutibus per desidiam non incũbis te unam diem amisisse:cũ in illa quam tibi concedi uoluisti:nihil dignũ:nihil memorabile fueris operatus.ex quo oñdit cũ tempus sit irreparabile totis uiribus sine procrastinatione uirtutibus esse incumbendum nam fugit interea fugit irreparabile tempus ut canit Ver.

CORN.

Cleantes plis

¶ Fruge cleantea.i.fructu phĩæ uel stoicoꝝ p̃ceptis:cuius sectæ Cleantes phs fuit.¶ Petite hinc iuue.se.Finem aio certũ.Sensus ẽ discite o senes o pueri quo dẽat animus tẽdere.i.ad phiam.¶ Viatica:hoc ẽ p̃sidia uĩ solatia senectutis.¶ Cras hoc fiet idẽ cras fiet:uerba studioꝝ desidis ad poetã.¶ Idẽ cras fiat Persius qd:q̃si magnũ Nẽpe diẽ donas:& ille studioꝝ deses:quasi aliqd magnũ cõcedis si uni⁹ diei spatio uitiosus sim.¶ Sed cum lux altera uenit.Iá cras hesternũ consumpsimus.Et Persius nulla dilatio interponenda est:in studiis si qdem hic decipiunt q tollerabilem existimãt unam diem indulgere uacationi:qa transacta iam delectabit uacare in alia sedum leue uidetur esse ociosum una die annis per singulos dies in ocio consumitur.

IO. BRI.

Cleantes

Phreãtles

¶ Fruge cleantea.i.philosophia Cleantis.Hic.n.philosophus fuit Asius stoicus Phanii filius:qui Zenonis citiensis scholæ successit.quã postea auctore Stra.Chrysippo solẽsi reliquit.Memoriæ ꝓditum est ipsum laboriosissimum fuisse adeo ut inopia cogente noctu ex puteis ad irrigandos hortos atheniensium aquã hauriret:qua mercede interdiu studiis liberalibus opam daret:ut & phreãtles.i.haureis puteos appellaretur.Nã phreat græce:puteum significat latinæ.& antlao.i.haurio.De hoc Iuue.Et iubet archetypos:puteum seruare cleantes.¶ Petite:suadet uirtutibus & studiis liberalibus incũbendum esse.q.d.Imitamini cornuti ꝓpositã:qui philosophiæ deditus est:ut eo modo rectã uitam discatis quæ tota pendet ex philosophia. ¶ Hinc ex philosophia.¶ Finem aio certe.Monet ex philosophia disci cupiditatibus nostris modum ponendum eẽ.Hor.Certum uoto pete finem.i.modum & terminum quem aut p̃tergrediare.¶ Certum:fixum:stabilem.Vñ contra incertum instabilem dicimus.Verg.Scinditur incertum studia in contraria uulgus.¶ Viatica.i.uirtutem ipsam qua nullum est firmius senectuti p̃sidium.Hoc autem sumptum est ex dicto biantis qui filio in ægypto proficiscenti:rogantiq; patrem:quid nam agendo maxime sibi gratum faceret:si uiaticum inquit ad senectutem comparaueris.Virtutem nimirum intelligens.Nam ut auctor est Cice.Aptissima sunt arma senectutis artes:exercitationesq; uirtutum:quæ in omni ætate cultæ cum diu multumq; uixeris mirificos afferunt fructus:non solum qa nunq̃ deserũt.ne extremo qdem tpe ætatis:uerũetiam qa conscientia bene actæ uitæ multorum benefactoꝝ recordatio iocũdissima est.Viaticum.n.proprie appellatur quicquid in itinere gratia uictus comportatur.Et bene uiatica ut significaret hanc uitam esse tanq̃ quandam peregrinationem.¶ Cras hoc fiet.Verba desidis.Illud uide q̃ occulte quãq; pulchre doceat:ideo homines uirtutem non amplecti:qa in potestate sua non sint:quippe in uitiis:ut auaritiæ:libidini:ambitioni:& id genus malis obnoxii sint. Vnde sequitur libertate opus est.¶ Idem cras fiet.Persius.i.Idem certe dices:cum crastinus dies uenerit.Sicq; inertis hominis mores ostendit risu quodam satyrico subsanans.¶ Quid quasi magnum.N.d.d.Verba inerti. ¶ Sed cum lux altera.u.Persius monet tacite tempora dilabi:& ideo intermissionem studiorum habendam non esse cum tempus irreparabile sit.Est ergo cum sensus ille dies prætererit ociosus quem petisti. Scito te iam unum diem amisisse:cum in eo nihil egeris.

BAR. FON.

¶ Fruge cleantea:phĩca disciplina.Cleantes enim alius phs Phanii filius plurimos libros in stoica secta cõposuit.¶ Miserisq; uiatica canis.Senectuti quæ canicie capilloꝝ significatur.Est uero permolesta miseraq; rudibus & indoctis uiris senectus nisi philosophiæ uiatico:tutissimoq; præsidio subleuetur. ¶ Cras hoc fiet ostendit multos mortales diem ex die protrahendo nunq̃ ob doctrinam uirtutis alũnam incumbere. Quid quasi magnum nempe diem donas:interrogatiue cum quadam cõmiseratione per parenthesim legẽdum est.dicit enim.Cur hunc diem incipiendi certum finem cognoscere:quasi magnum quid sit tantum differs .Nẽpe uero confirmatiuum aduerbium est:ut nempe hoc assidue.

Iam cras hesternũ cõsumpsimus ecce aliud cras
Egerit hos annos & semper paulum erit ultra.
Nam quãuis prope te:quãuis temone sub uno
Vertentem sese frustra sectabere cantum.
Cum rota posterior curras:& in axe secundo.
Libertate opus est:non hac qua quisq; uelina

IO.BAP. PLAV. ¶Cõsumpsimus.pdidimus:Iacturã fecimus tpis:qua nulla grauior sapiẽti(ut inqt Sene.)¶Egerit: emittit: effundit.ab egero qđ ẽ extra porta.Lac.Qui fimũ stabulo:q̃ q uitia de corde egerit.¶Et semp paululũ. sensus est.dies illa:quã p icuriã amisisti studio et assiduo nõ poterit reuocari.sed te semp p̃cedet:qđ p aptã quadrigaꝝ siti:udinẽ elegãter:& cõmodissime demõstrat:in qbus secũdi axis rotæ prioribus licet semp instẽt: a tergo sint:& pari celeritate uoluãtur.posteriores tñ nũq̃ priores assequunẽ.¶Nã q̃uis.ordo est.nã frustra sectabere cãthũ uertẽtẽ se se:q̃uis ppe te:& sub uno temone cũ rot.&c.est aũt temo q græce dr̃.ρυμορ. is q cõtinet iugũ:& plaustrũ.dictus a tenẽdo(ut docet Var.)Artemo uero q dr̃ q̃si arrect⁹temo.ẽ Troclea(ut docet Vict.in.x.)quã græci dicũt epagõra:p quã in nauibus funes ductarii trahunt:& armamẽta explicanẽ.Artemonẽ eẽ magis additamẽtũ:q̃ ptẽ nauis ex sñia labeõis tradit labeon⁹ iurisc̃o.tit.de uerboꝝ sigñatiõe.ubi Accursius pperã eẽ gubernaculũ iterp̃tat.Iullius pollux Artemona uellũ sigñat græcis:cui⁹ auctoritate nõ est fortasse Nicolaus de lira castigãdus q in actibus apl̃oꝝ exponẽs illud leuata artemõe secũdũ auræ flatũ trudebãt ad littus.refert artemonẽ dici uelũ paruũ.Frustra:cũ non possis in uirtutẽ deflectere & resarcire tp̃s.Canthũ.ferꝝ.quo extremitates uinciunẽ.ad qđ alludit Mart.in apophoretis Inducẽda rota est das nobis utile nũmus Iste trochus pueris est mihi cãthus erit.Hie.Et axes eaꝝ & radii:& canthi & modioli oĩno fusilia.hoc uocabulũ eẽ barbaꝝ existimat Quint.Cãthos ẽt græci angulos oculoꝝ uocãt: seu palpebraꝝ pilũ.Cãthes organoꝝ fistulæ.¶Axe se.posteriori hoc in loco axis excipiẽ p ligno:& stipite tereti circa quẽ rotæ uertunẽ ad quẽ firmãdũ fibula imitti solita:quã rustici clauiculã appellãt:græce nomẽ habet Embolũ.etenim stabilitas ipsa dr̃ embolũ.Verg.Post ualido nitẽs sub põdere faginus axis.pprie significat diametron mũdi:de quo sic ait Apul.i cosmog.Eos polos dicimus a qbus ueluta cardinibus axis est ductus diuisor:& discriminator mũdi:orbẽ terræ i medietate cõstituẽs ponit &.¶Libertate opus est.ut hoies : quos

Serui oẽs mali ad uirtutẽ capescẽdã hortatus ẽ:ai certũ finẽ:& phiam consequanẽ:liberos eos eẽ oportere dicit de libertate aioꝝ intelligẽs:q nũc liberi sunt cũ nullis cupiditatibus:aut uiiis impliciti:& inuoluti detinenẽ.nã si seruitus est sicut obediẽtia fracti ai:& abiecti:& arbitrio carentis suo:qs neget oẽs leues:oẽs cupidos:deniq; iprobos eẽ seruos.an mihi uideẽ inqt Tul.ille liber:cui mulier iperat:cui leges iponit:p̃scribit: iubet : uetat qđ uideẽ:q nihil impauti negare põt:nihil recusare audet:si poscit dandũ est si uocat ueniendũ:si eiicit ab eũdum:si minatur extimescendũ:ego uero nõ mõ istum seruum:sed nequissimum seruũ:etiã si in magna familia natus sit appellandum puto.¶Nõ hac qua:ut seipsum declarat dicẽs nõ esse opus illa libertate:quã p manumissionẽ consecuti ciues efficiuntur:& frumẽtum per tesseras accipiunt:sed libertate philosophica.i. aioꝝ.& est ordo nõ ea est opus libertate:qua quisq; publius possidet far tesserula:ut emeruit.i.simul ac seruitutem exuit:& destitit eẽ seruus:& prænomẽ assecutus est:qđ sortiebanẽ serui qñ a dominis manumittebanẽ. Lactan.lib.iiii.diui.insti.Deniq; & filius manumittitur tanq̃ seruus & seruus liberatus patroni nomen accepit tanq̃ filius.unde legimus seruum Dionysium.M.Pomponiũ Dionysium uocatum esse ascito Ciceronis p̃nomine:Attici noie:& Milesiũ Alexandrũ:cui polihistori cognomentũ fuit:Cornelium esse a Cornello lentulo appellatum.a quo uidelicet fuerat manumissus sicuti Suidas in collectaneis attestatur.Romani.n.nobiles habebant p̃nomen ut Marcus.nomẽ ut Tullius.cognomẽ ut Cice.Vnde Iuue.Duceris plãta uelut ictus ab hercule cacus Et ponere foris si quid tentaris unq̃ hiscere tanq̃ habeas tria noia.¶Velina tes.quæ uelinæ tribus ciuibus donabatur:quã non poterant asseq nisi essent ciues romani.qui significabantur aut a prænoie suo:aut a nomine:aut a cognoie:aut a tribu:in qua censerentur: aut a curia:aut a cẽsura(ut scri.Pedianus)de uelina tribu Orat.Hic multũ fabia ualet ille uelina.a uelia colle dicta(ut scribit Varro)per tesserulam autem:cuius primitiuũ est tessera intelligo signum frumentarium : quo exhibito unusqsq; frumentũ p portione accipiebat a principe ut inuit Suet.in Augusto.de tessera frumentaria q legari possit sic refert Iu-

Tessera risconsul.secundo de legat.Si Ticio tessere frumentaria:uel militia legata sit:& is decesserit quidã putãt extingui legatum.erant & tesseræ numariæ(ut docet Sue.)Tessera ẽt dicebatur p̃ceptum ducis:quo uel ad aliquod opus:uel ab bellum mouebatur exercitus(ut scribit Vegetius)a quo Tesserarii nominãtur:qui tesseras per contubernia militum nunciant.has inuenit Palamedes in bello troiano auctor Pli.cuius meminit Sidonius lib.viii.epist.erat & tessera fidei cuius Lactan.Papinii interpres:& Plautus.meminerunt.

CORN. ¶Ecce aliud cras Egerit hos annos.i.hoc cras qđ ait annos se obliq̃ & cõsumit uel p̃terire facit.¶Et semp paululũ erit ultra:uel differẽdo semp studiũ desidia nullũ finẽ inuenit:qa dũ uenerit cras aliud supest qđ iterũ differat.Nã q̃uis ppe te:hũc locũ poeta p similitudinẽ rhedę qđ ẽ genus uehiculi q̃tuor rotaꝝ exprimit dicẽs libet.¶Sub uno te.qa subsequẽs rota decurrat:nũq̃ tñ posterior p̃cedẽtẽ cõsequiẽ licet paruo spacio interposita tãtũdẽ prior q̃tũ & posterior uoluiẽ.Ita nos docet qa diẽ.i.ad quẽ differẽdo pdim⁹ nũq̃ die sequẽti ad studia reparamus.Libertate opus est:ad sapiam hortaturus uiã hãc sibi delegit dicẽs solũ liberꝝ eẽ sapiẽtẽ.Cõstat aũt & Aristippũ sic iuuenes solere ad studiũ sapiæ exhortari.Libertate opus ẽ.tãq̃ si diceret oĩbus neces-

Velina saria ẽ sapiam.¶Nõ hac qua qsq; ue.nõ illã libertatẽ dicit quã qsq; p manumissiõe ciuis romanus fact⁹ cõsequiẽ & i tribu uelina cẽseẽ publicũ frumẽtũ accipere:sed eã libertatẽ q̃ studio phiæ nasciẽ uelina tribus nũero aliaꝝ tribuũ accessit.Nã q circũ uelinũ locũ habitabãt Romã trãslati sunt.Romæ aũt erat cõsuetudo ut oẽs qui ex manumissione ciues romani fiebant in numero ciuiũ romanoꝝ frumentũ publicum acciperẽt. Ergo sensus est.¶Libertate:hoc est sapia utendũ est:non illa aũt quã publius meruit per tesseram.

IO. BRI. ¶Cras hesternũ:sciendũ ẽ(ut supra diximus)nomẽ & aduerbiũ plerũq; in se transire.Nomen in aduerbiũ ut toruũq; repẽte Clamat.i.torue.Itẽ aduerbiũ i nomẽ:ut Persi.Iam claꝝ mane fenestras Intrat.¶Ecce aliud e.Ondit desidẽ nullo die oĩno ad uirtutes erigi:sed ita de futuro multa pollicẽtẽ atterere tp̃s.¶Egerit:emittit

Temon ab egero uenit:nõ ab ago.¶Et semper paulũ.e.u.Sensus est.Illud cras qđ amisimus:qđ p̃cessit: nunq̃ recuperari poterit:quia semp erit paulũ añ.Nec unq̃ assequi poterimus:qđ p carrũ oñditur ut sequentia indicãt

in quo rotæ posteriores nunq̃ anteriores assequunt̃. Licet pari uolubilitate agant̃. ⁋ Nã q̃uis ꝓpete Ordo est. Nã sectabere frustra cãtũ uertẽtẽ sese. ⁋ Quãuis ꝓpe te: q̃uis temone sub uno. Temon: uictus ẽ a te mẽdo. is n. cõtinet iugũ & plaustrũ. ⁋ Cantũ. Cãtus ferræ est: autore Fabio quo rotæ uinciuntur. ⁋ Libertate. o. ẽ. Hic postea oñdit iõ hoies quos ad uirtutẽ hortat̃ ẽ sapiam asseq ñ posse: qd liberi ñ sint cũ uitus sint obuoluti. Sic ex stoicoꝝ snia doce solũ libeꝝ sapiẽtẽ. ⁋ Libertate o. ẽ. n. h. Sensus est. nõ ea ẽ opus libertate. quã ut qsq; p manumissionẽ accepit ciuis romanus fit: & accepto Publii ꝑnomine in tribus distributus: frumentũ publice datũ accepit: sed ea q̃ nos a uitiis uindicat. i. ai libertate. ⁋ Qua ut qsq. uid. e. Hæc particula. Vt oino uersui inserẽda est: aliter sensus nõ ꝓcederet. Est. n. ordo & sensus. Nõ opus est ea libertate: qua. i. per quãqsq; Publius possidet far tessera: ut emeruit. i. simul ac seruitutẽ exuit: & destitit eẽ seruus: & ꝑnomẽ Publii est asse cus: quo ciuis romanus oñdebat̃. Nã emeriti dicunt̃ q honesta cã a munere militi remittũt̃: unde Iuue. Emerita q̃ cessat acu. i. q̃ iam offõ suo & munere functa ẽ. & Trãql. sic scri. in Caligula. Cæteroꝝ increpita cupiditate: cõmoda emeritæ militiæ ad sex centoꝝ miliũ sũma rescidit. Papinius in syluis. Cæsar ab emerito iubeat discedere bello. ⁋ Velina. s. tribu. Nã serui (ut dictũ est) accepta libertate in tribus distribuebant̃. Velina. n. tribus dcã ẽ a uelia colle urbis: ut Varroni placet: qd̃ ibi pastores palatini ex ouibus añ tõsurã inuẽrã uellere lanã soliti: ex quo uellera dñr in ea. n. cũ Publius Valerius publicola ædes ædificasset ne suspectus haberet̃ regni affectati diruisse tradit̃ nõ mõ: ut Liuius scri. plano ædes: sed colli subiiciẽs. ⁋ Publius: ꝑnoia erãt. Publius: qntus: Caius Gneus. Lucius: Marcus: & hmõi. Hora. Quinte puta aut publii gaudẽs ꝑnoie molles Auriculæ: moris enim erat: ut cũ aliqs ciuis romanus oñdendus esset significaret̃ aut ꝑnoie suo: aut a nomine aut a cognomine: aut a tribu in qua censetur: aut a curia: aut a censura: auctore est Pedianus.

Cantus
Emeriti
Velina tribus
Prænoia

⁋ Iam cras hesternũ. Cras respectu diei exacti dicit. Est. n. ex aduerbio nomen factũ. Nam quãuis ꝓpete optima similitudo a curru trãslata. Quãuis. n. inquit te cras incohaturũ semp dicas nunq̃ tamen inspicies: quẽadmodum euenit in quadrigis: in q̃bus secũdi axis rota licet priori semper instet: eam nunq̃ cõsequitur. ⁋ Vertentem cantũ: ferrũ quo rotæ extremitates uinciuntur cantus auctore. Quinti. in primo dicitur In axe secũdo. Quadrigæ duaꝝ rotarum ordines cum habeant duplici quoq; axe uertũtur. Axis uero stipes tres est: circa quem rota uersat̃ur. Libertate opus est: ad certum finẽ animi consequẽdũ: rectaq; philosophandum libertate animi opus esse demonstrat. ⁋ Velina tesserula: an quia ius suffragiorum in tribus habentes munera a diuisoribus capiebant: an potius ad cæsarum mortem respexit qui frumentum quãdoq; populo diuidebant. Velia uero regio in urbe est palatino monti coniuncta: in qua Valerii Publicolæ domus & uictoriæ: deorũq; penatium ædes erat. Dicta autem uelia: quod ibi pastores palatini uellere lanam sint soliti. Priscianus. n. ante tonsuræ usum lanam uellebant: unde uellaria nominantur.

BAR. FON.

Publius emeruit scabiosum tesserula far.
Possidet. heu steriles ueri quibus una quiritem
Vertigo facit: hic dama est: non tressis agaso?
Vappa & lippus & in tenui farragine mendax
Verterit hunc dominus momẽto tẽporis exit.
Marcus dama? pape marco spondente recusas
Credere tu nummos? marco sub iudice palles
Marcus dixit: ita est assigna marce tabellas.

⁋ Scabiosum ꝓp glumã: q̃ illũ semp comitat̃. qd̃ aũt sit gluma docet Varro i prio de re rus. ⁋ Heu ste. ueri. cũ dolore ꝓnũciandũ dolet. n. romanos esse tã a ueritate alienos ut credãt hoies ex manumissiõe uerã conseq libertatẽ. ⁋ Vna uertigo facit. uertebãtur. n. & circũagebant: q libertatẽ nãciscebantur: fortasse ut ostenderetur licere iã ipsis pro suo arbitrio: quorsum uellent moueri posse. Sene. li. uiu. epi. Philosophiæ inquit seruias oportet: ut tibi contingat uera libertas: non differt̃ in diẽ: q se illi subiecit: & traditur statim circũagit̃. ⁋ Quiritẽ. romanũ ciuẽ quirites romani a quirino (ut docẽt iuriscõsulti.) ⁋ Hic dama ẽ. libertas uera nõ ea ẽ: quã p manumissionẽ cõsequunt̃ homines sed ea q̃ ai magnitudine cẽsetur. qd̃ ut ostendat Persius ꝑcunctatiue Ita inquit hic dama nõ tressis agaso hoc est hunc seruum uilem: fœdum: turpem: & neq̃ qualis est dama quia sit a prætore manumissus statim ueram libertatem consecutum fuisse existimabis. q. d. non liber erit. sed agaso. i. seruus uilissimus. est autẽ hic dama nomen serui de quo meminit Orat. Alias dama est gñs capræ siluestris: cui deest fel: sicuti ceruo: equo: mullo: asino & uitulo marino: & raro mansuescit: cum feræ dici iure non possint. Auctores Pli. & Arist. ⁋ Nõ tressis. i. trium assium ꝑcii. i. uilis per as. n. tenuissimum quoddam significamus. ⁋ Agaso. is dicitur agaso proprie (ut inquiunt grammatici) qui iumenta curat. apud Apule. significat asinarium his. Iamq; confecta bona parte mortiferæ uiæ continuaueris clandum asinum lignorum gerulum cum agasone simili. alias significatur equorum curator Pli. in. xxxv pinxit inquit Athemon agasonem cum equo & si non desint qui dicant Plinium significare Athemonem pinxisse agasonem cũ equo. i. pinxisse agasonem & equum: & negent agasonem dici equorum ductorem: quos errare docet Liui. his uerbis. Acceptos ab agasonibus equos cum rex ascensurus erat admonebãt. Idem Liuius in. vii. Agasones mulis imponit. ⁋ Vappa. hæc noĩa oĩa sunt probrosa: plena ignominiæ: & uituperationis. est n. Vappa uinum: quod odorem: & saporem amisit. Orat. Qui ueietanũ festis potare diebus Campana solitus trulla: uappamq; profestis. Inde homines uiles. Trioboli: Gerones: Nebulones: & Nugatorii uappæ dicuntur. Pli. lib. xiiii. Vitium q; musto quibusdã in locis sponte feruere: qua calamitate cum deferbuit deperit sapor: uappæq; accipit nomen probrosum etiam hominũ: cum degenerauit aius. Vnde ab Oratio dictum Non ego auarum Cum ueto te ferri Vappam iubeo: & nebulonem. Catul. Satis ne cum isto uappa frigoraq; & famem tulistis. Lippus. prauis moribus: & fraudulenta: cæcaq; in bonis operibus mente præditus. quod non est corporis uitium ad aium transfert. quid sit proprie lippus supra docuimus: unde lippitudo quã græci. λημην appellant. pluta. in apoh. de pericle a theniensi. ἐκέλευσε τοὺς ἀθηναίους τὴν αἴγιναν ὥσπερ λήμην ἀφαιρεῖν τοῦ πειραιῶς. i. iusserat autem athenienses eginam quasi pirei lippitudinem auferre: quæ uerba ideo recitaui: ut interꝑtis error manifestarius depræhendatur: qui sic græca uerba latina fecit. Iusserat aũt athenienses eginã quasi pirei portũ existimarẽt: ac tuerentur. quæ interꝑtatio penitus contraria est (ut docet idem Plut. in uita periclis) & uerba græca hoc ex apertissime etiam lippientibus oñdunt cũ natũ sit, ἀφαιρεῖν apud græcos accipi pro ausere non pro tutari, & Plutarchi codicẽ

IO. BAP. PLAV.
Vappa
Lippitudo

non λιμένα quod portũ significat: sed λαιμόν retiuere. ¶ Mendax. apud persas (ut Herodotus & Xenophou
tradiderũt) dicere mendacium erat criminosissimũ: quorũ filii tribus potissimum rebus instruebantur equita
Mendacii te: arcu sagittas excuttere: & pura loqui. docet Augu. in li. de mendacio. Mendaciũ eẽ longe fugiendum: cu-
viii. gña ius octo sunt genera: qd in decretis canonicis. xxii. q. ii. copiosissime explicatum inuenies. In tenui far. minia
Manumis re: futili: & nullius prætii. ¶ Verterit. h. d. permisio est. esto q̃ cũ dñs manumisserit: & in libertatẽ reuocaue-
sio rit per mãumissionẽ: q̃ i primis ad cognitionẽ p̃sidis prouinciæ ptinet: adeo ut nõ solũ apud pconsulem: sed
& apud legatũ eius manumitti posse. Paulus iurisconsultus prodiderit: & (ut ait Caius) non solum pto tribu
uali manumitti possunt serui: sed ẽt plerũq; in transitu: cum aut lauandi: aut gestandi: aut ludoꝝ grã pdierit
prætor: aut pcõsul. legatus ue cæsaris. uerterit aũt dixit qm̃ dñs seruũ liberaturus eũ ad p̃torẽ ducẽs dextra
app̃hendebat: atq; ad se conuertebat (ut Appianus scribit) libertate se eum douare dicens. ¶ Temporis. In
quodã codice puertere & digno: cui fides adhibeatur: legitur turbinis: cuius copiam mihi fecit LVDOuicus
Ghisilardus Bonoriensis iuuenis ex oi pte comendabilis: nobili & claro stẽmate natus: bonis moribus præ
ditus Ifatus: fortunatus: & mihi: quod magnæ ascribo felicitati summa beniuolentia copulatus: & qd plus
est familiaris. ¶ Exit Marcus dama: efficitur ciuis romanus accepto patroni noie: qui Marcus uocabatur:
& libertatem ueram consequitur. Seruus. n. manumissus patroni nomen accepit: quod & Lactan. memorat
lib. iiii. insti. Septimus florens Tertulianus in li. de resurrectione sic ad uerbum. Oro te inquit si famulũ tuũ
libertate mutaueris: quia eadem caro: atq; per omnia permanebunt quæ flagellis: & compedibus: & stigma
tibus obnoxiæ retrofuerant. Iccirco ue illas eadem pati oportebit: non opinor. atqui & uestis albæ uitore:
Stipro & anuli aurei honore. & patroni nomine: ac tribu: mensaq; honoratur. ¶ Spondente marco, promittente p
stipulationem: quæ est uerboꝝ conceptio: quibus is qui interrogatur daturum facturum ue se id quod inter
rogatus est respondit. hanc autem: cũ sit de iure ciuili: non potest facere seruus: qui q̃tum ad ea quæ sunt de
Spõsio li- iure ciuili. mortuus reputatur. Thaletis sententia est. ἐγγύα παρὰ δ' ἄτη. sponde noxa præsto est. cui subscri
tis bit Pli. scribens Comitẽ æris alieni atq; litis esse spõsionem. de uerboꝝ sponsione dãnosa intellexit Ouid. il
lo uersu Vnius uerbi grandia damna ferat: ubi prius dona legebatur: sed corrupte. non ignoro hanc senten-
tiam chiloni diogenẽ & Pli. ascribere: quam in templo Apollinis delphici consecratam esse scribit Plato in
charmide sed sequor Sidoniũ. ¶ Assigna ta. i. testamentum. Tabulas. n. & tabellas Vlpianus: Suetonius: Iu-
ue. cæteri pro testamentis accipiunt: ad quę signanda septem signatores adhibebanť: ita: ut illa fraus adhibe
retur. hoc autem seruis est negatum: unde libertatem ueram se consecutum fuisse credebat manumissus: cum
negata seruis sibi tanq̃ libero concederentur.

CORN. ¶ Scabiosum thesserula far possidet. i. corruptum & putre frumentum. ¶ Heu steriles ueri. i. ignarũ uirtutis
Tesserula sunt q existimauerũt libertatẽ p solá manumissionẽ acqrere. ¶ Quibus una qritem Vertigio facit: quia quo-
tiens manumittebant eos alapa circũ agebãt & liberos cõfirmabant. Vñ manumissio dicta est: quia manus
eius mitterеť: qritẽ aũt singulariter dixit abusiue licentia poetica. Nam sicut pater cõscriptus non dicitur nec
quiritem dicere possumus. ¶ Hic dama est non tressis agaso: quasi interrogať poeta dicit: hic qui liber factus
Agaso est iam dama est. i. nobilis senatorũ non seruus. Agaso: iumentorum minister deputatur appellatur quem sic
nullius meriti esse dicit: ut cũ tribus nũmis ualore concedatur. ¶ Vappa & lippus & tenui farragine mẽdax:
Vappa & uappa proprie sordes aceti est lippus hunc ait prauis motibus significat & fraudulẽtũ: qa nec dum iumento-
Lippus rum cibariis se temperat. Verterit hũc dñs momẽto temporis exit. hũc qui liber efficitur. ¶ Pape: interiectio
admirantis. ¶ Marco spondente. i. fidem dicentem. ¶ Marco. s. sub iudice palles: hoc ironice dicit: quia neq;
illo fidem dicente pecuniæ credere dubites neq; illo prædicante formides. Dignus. n. is est qui iudicet apud
quẽ nõ timeas ne iniuste damneris. ¶ Marcus dama: ita est assigna marce tabellas Hæc mera liberas: in hac
tu arbitraris certissimam libertatem: cum ex seruo factus ciuis romanus acceperit.

IO. BRI. ¶ Scabiosum far. Ciuibus romanis frumentum publice per tesseras gratis dabať in singulos modios. P. Clo
dii beneficio: cũ antea. ut scribit Pedianus senis æris in singulos modios daretur. ¶ Far: ferris ideo meminit.
quia ut scribit Verius: uixerunt Romani tercẽtum annis. ¶ Scabiosum asperum: ob glumã eius quæ granũ
semper comitatur. Tesserula signo quo frumentum accipiebant. Eius tesseræ sæpe cõmeminit. Trãquillus
ut in domitiano. Et quia pars maior reꝝ intra popularia deciderat: qnquagenas tesseras in singulos cuneos.
Equestres ac senatorii ordinis pnunciauit. Heu steriles. uerbi ignari ueritatis: q putaris statim per manumis
sionem factos liberos: qñ alii dñi nõ præsint & imperent uobis. ¶ Vertigo: a uertendo. Seruus enim dũ ma-
numittebatur a dño: imposita eius capiti manu uertabať: qd significare uideť eũ ita liberꝝ eẽ: ut in quãcũq;
Dama partẽ migrare liceat. ¶ Hic dama ẽ nõ tressis agaso: Cũ interrogatiõe hoc est putabis ne eum qui manumis-
sus sit statim liberũ eẽ: & nõ seruum nequissimũ: ut oñdat manumissionem eã nõ esse q̃ libertatem donet: sed
eam animi magnitudine censeri. Per damã: intelligit seruũ neqssimũ & hoiem fœdũ alludens ad illud Hora-
tinum damã: quẽ abiectissimũ oñdit in satyris suis. Tu cũ proiectis insignibus annulo equestri: romanoq; ha
bitu prodis ex iudice. Dama turpis odoratũ caput obscurante lucerna. Non es qd simulas: Est ergo sensus.
¶ Hic dama: hic seruus fœdus & turpis qualis fuit dama erit ne statim liber & ciuis romãus: qa manumissus
sit & non agaso. q d. erit quidẽ agaso. i. uilissimus seruus. ¶ Neq; erit Marcus. i. ciuis romanus qui per præno
men ut diximus ostendebať. ¶ Momumẽto tpis exit Marcus dama: putas tu tã breui tẽporis articulo damã
hoc est seruũ factũ esse Marcũ. i. ciuẽ romanũ qui per p̃nomẽ a seruis distinguebať. Nam seruis p̃nominæ uti
Tressis non licebat. ¶ Tressis: trium assiũ. ¶ Agaso. Ille dicitur qui nõ solũ asinoꝝ: sed oium iumentoꝝ alendorum
Agaso curam agit. Pli. & in una tabella qua maxime inclaruit agasonem cum equo pinxit. Seruius quoq; ubi illud
in. xii. Aeneidos interp̃tatus. Circũstant properi aurigæ: manibusq; lacessunt Pectora plausa canis: declarat
aurigas positos esse pro agasonibus. Loquuntur enim de equis non de asinis. Acron item agaso proprie dicť
seruus qui iumẽta curat. ¶ Mẽdax. Qui mendaciis utitur sui iuris nõ est. ¶ Tenui farragine: idest minima re
Farrago ob paruã utilitatẽ. ¶ Farragine: inter pabularia cõnumeranť farrago: ocymum: uitia fœnum: farrago ex re
Far crementis farris: ut scribit Pli. prædensa seritur admixta aliqñ in aphrica fit ex ordeo ea a farre denominata
est ipsum. autem far: ut testatur Varro: aut qd ferro sit cæsum: aut qd in farratia segete seri sit cœptũ ¶ Ver
terit hũc dominus: permissio est: idest Esto ut a domino Dama manumittatur statim ne liber erit: & ciuis ro-
manus. ¶ Pape: interiectio est admirantis per ironiam. ¶ Credere: aliis. s.

BAR. FON.

¶ Publius: uero hoc prænomine liberꝝ acquiritẽ esse oñdit. Veꝝ nõ hanc corporis libertatẽ ad sapiẽtium sa tis esse declarat. ¶ Tesserula: a tessera mensuræ genere diminutiuũ tesserula fit: quæ mi ei dũ & simbolũ bel lieũ est: quod in aciẽ prodeuntibus dabaẽ: ne qua cõfusio inter milites orireẽ. Verg. vii. Classica iamq̃ sonãt: it bello tessera signũ: est propterea quatuor laterũ talus: quo alea ludebãt. Martia. tertiodecimo. Non mea magnanimo depugnat tessera talo. ¶ Scabiosum far. an ut rem magis iminuat scabiosum: quasi corruptum frumentũ dicit: an uero ad glumã. aristãq; grani respexit: quoq; in uolucris tanq̃ corpus scabie granum ope ritur. ¶ Possidet heu steriles ueri: non manu emissos: sed a cupiditatibus solutos libertos esse significat. Or do aũt talis est. Heu steriles ueri: hoc est ignari ueritatis: q̃bus una uertigo. i. per prætorẽ facta liberatio fa cit aliquẽ antea seruũ liberꝝ quietũ uideri possidet. ne ue iã libertatẽ qui sic corpis seruitutẽ exuerit. ¶ Vna uertigo: dñs seruũ liberaturus eũ ad ꝑtorẽ ducens dextra apprhendebat, atq; ad se cõuertebat: aut Appia. quattro de bellis ciuilibus li. scri. libertate se eũ donare dicẽs. Tunc ꝑtor uindicta eũ tangens seruitio libera bat. Ille postea raso capite in tẽplo Feroniæ libertoꝝ deæ pileũ assumebat: cuius rei in amphitrione Plau. meminit. Quod utinã ille faxit: Iuppiter ut raso capite pileum portẽ. ¶ Hic dama est: hic uilis seruus & neq̃ est: & eũ quia dñs liberarit existimas liberꝝ factũ esse. ¶ Dama autẽ seru nomen est: quo & Hora. utiẽ. Tu ne syri damæ aut Dionysii filius audes deiicere e saxo ciues. ¶ Non tressis: non trium assium precii. ¶ Agaso serui nomen hoc loco claruit apud Hora. quoq; ponitur. Si patinam pede lapsus frangat agaso: alibi actorẽ equorum significat. Pli. v. & trigesimo de aithimone pictore pinxit: & in una tabula quaq; maxima inclaruit agasonẽ cum equo. ¶ Vappa: uinum: qd iteꝝ sponte deferbuit: saporẽq; amisit uappa nomen accepit: quod Pli. teste quartodecimo li. Probrosum quoq; hoibus est: cũ eoꝝ animus denegauerit. Vappa itaq; pro uili: & ignauo & nugatore accipiẽ. Hora. iii. sermone nõ ego auaꝝ: cum ueto te fieri uappã iubeo aut nebulonẽ. Et in tet. ui farragine mendax sub specie libertatis p quã tesserulã suã farris obtinuit: mendax tñ est: quia cum liber appareat uitiis & turpitudini seruit. Farrago uero idem dr̃ quod far ferro cæsum. q primum in farra cia segere seri cœptum. ¶ Exit: marcus dama q pauloantea cum seruus esset dama uocabatur mox a domi no manumissus momento temporis marcus dicitur. Quod uiri Romani prænomẽ est proprio enim uoi. Pri sciano auctore ꝑnomẽ ferebaẽ. Vel differentiæ cã: ut alter ab altero nosceret. uel quid cũ sabinos in urbem receperunt: ad confirmandam coniunctionem. illorum nomina suis nominibus præposuerunt: & inuicem sa bini Romanorum: atq; ex eo tpe seruatũ est: ut nemo Romanus ꝑnoie careret. quo qdem a seruis distingue bantur. Nã ꝑnoia seruis indere nõ licebat. Prænoia uero sunt: ut Publius Marcus. Caius Gneus eiusmodi cę tera. Itaq; Persius Publiũ Marcũq; dicẽdo qritẽ factũ eẽ demonstrat. Pape Marco spõdente recusas crede re tu nũmos. Rñdentis loqtur uerbis liber tũ eẽ: qm̃ & p alio spondere & tabulas subscribere possit quid se mis negatum est. Pape uero admirantis aduerbium est. Teren. in eunu. Pape superat ipsam Thaidem.

Hæc mera libertas? hanc nobis pilea donant
An quisquã est alius liber: nisi ducere uitam
Cui licet uoluit. licet ut uolo uiuere non sum
Liberior bruto? mendose colligis inquit.
Stoicus hic aurem mordaci lotus aceto.
Hæc reliqua accipio licet ut uolo uiuere tolle.

IO. BAP. PLAV.

¶ Hæc mera libertas? existimas ne iquit Persius hanc ueram: & perfectam libertatem. quam per manumissionẽ consecutus est. q. d. falleris. ¶ Hãc libertatẽ. ¶ Pilea. quæ raso capite serui cum ma numittebantur accipiebãt. Vnde Plautus Vt ego hodie raso capite caluus accipiam pileum ¶ An quisquã est alius. facto syllogismo & argumenta tione: quæ ex præpositione: assumptione: & con clusione cõstat: se esse liberum probare nititur cus rationes ut falsas. & uanidicas confutat Per sius ostendens illos uere dici seruos: qui uitiis: & animi prauis cupiditatibus inseruiunt. quod totum ex Cicerone sumptum. uidetur: apud quem sic scriptũ le gimus. Quid est. n. libertas potestas uiuendi ut uelis. quis igitur uiuit ut uult: nisi qui recta sequiẽ. qui gaudet officio: cui uia uiuendi oia considerata: atq; prouisa est: qui legibus quidem nõ pp metũ paret: sed eas sequi tur: atq; cõlit: qa id salutare maxime esse iudicat. q nihil dicit: nihil facit nihil cogitat deniq; nisi libẽter ac li bere: cuius oia consilia: resq; oẽs quas gerit ab ipso proficiscuntur: eodẽq; ferũtur: nec est ulla res quæ plus apud eum polleat: q̃ ipsius uoluntas: atq; iudicium: hæc uerba eo libentius recitaui: qm̃ in se quasi totũ hu ius satyræ argumentum continent. ¶ Non sum liber. se esse liberum concludit dicens si ille qui ut uult: ex ani mi sui sententia uiuere potest: est liber: & ego ut uolo uiuam: nõne sum liber appellandus. q. d. sum. opus. n. li bertatis est uiuere ut aliquis uult: qm̃ seruus non uiuit ut uult. auctor Aristo. ¶ Bruto: qui adeo fuit liberta tis amator & uindex ut propriis filiis non pepercerit: ut po. ro. seruaret libertatẽ: quæ adeo dulcis est: ut oi bus fere hominibus libertatis desiderium inatum sit: & olim legati spartanorum præfecto Persarum dede rint responsum hoc dignum memoratu. Seruus tu quidem esse nosti: libertatem autem nondum expertus es utrum dulcis an non. Si tibi experta foret: non ut hastis: sed ut securibus pro ea dimitteremus nobis suade res. Brutus autem cognominatus qm̃ erat stulti sapiens imitator ut esset canẽte Ouidio Tutus ab insidiis di re superbe tuis. brutum dicimus stupidum: grauem: tardum: habetem. Insensatum: cui sapiens opponitur: ut ostendit Ciprianus in epistola ad Demetrianum. Bruta terra dicitur Oratio pro graui & tarda. Sed de bru to multa Pli. Liuius. Cice. Plutar. Valerius: cæteri. ¶ Stoicus recte stoicum dixit: cum eius dogma sequatur: quod solum sapientẽ esse liberum affirmabat: ¶ Colligis. colligere est argumentis aliquid concludere: & cõ probare. id quod græci. συλλογίζειν dicũt. Quinti. in primo. Vt Cicero apertissime colligit. Iuue. Continuo sic collige. ¶ Hic. in argumento. ¶ Aurem mor. lo. ac. i. habens aurem purgatam: eruditam: non iacẽtem: nec proculcatam. Sinedoche est ut illud Oculos suffusa nitentes. ¶ Tolle. remoue: ut uolo uiuere: quia cum suis uitiis oppressus non potes uitam agere liberam. ¶ Vindicta postq̃. omnis seruitus misera ẽ iquit Tul. quæ apud iurisconsultos morti comparatur: unde seruitutem rem tam duram abhorrẽs se adhuc liberum esse cõ tendit cum manumissus a prætore: quicquid uelit possit impune facere: præter ea quæ in libris iurisconsul torum prohibita cõtinentur. Libertas. n. est naturalis facultas eius. quod cuiq; facere libet: nisi quod ui aut iure prohibetur (ut docet iurisconsul.) Meus. mei iuris. meæ potestatis. Teren. in Phor. Ego meorum solus sum meus. quod alegat Priscianus in. xi.

Libertas quid

Rñsũ memoratu dignum

Colligere

Libertas quid

CORN. ¶Hanc nobis pilea donāt: serui qui beneficio dominorū manumittebantur & superius dixit ad illū. ¶ Hesterni.c. An quisq̄ est alius liber: nō est nisi cui licet uitam secūdū uolūtatē suā ducere: assumptio hæc ē mihi aūt licet uiuere ut uolo: deinde infertur cōclusio. ¶ Nō sum igit̃ bruto liberior mēdose colligis inquit. Stoicus hic aurē mordaci lotus aceto: cōtradicit aūt physicis propositionibus: hic Persius persyllogismum dicens falsam esse eius collationem: q omnis qui uiuit ut uult liber sit hic autem secundum quod mihi assumptiue superius: dixit: non uoluntati suæ seruiens dicit uiuat cum uiciis dominantibus trahatur mordaci aceto.i. acri & mordaci sapientia eruditus.

Brutus

Acetum

IO. BRI. ¶Hæc mera libertas: hanc inqt censes ueram esse & puram libertatem: quæ per manumissionem parat̃ quasi dicat eā non esse. ¶ Pilea: serui cum manumittebantur in templo Feroniæ, quæ libertorum dea perhibebat̃ raso capite Pileū accipiebant cuius rei Plautus in Amphitrio, mentionē facit. Quod uinā ille faxit Iuppiter, ut ego hodie raso capite caluus capiam pileum. Pli. loquens de Cornelio Cina ita ait Vocatisq; ad pileum seruis: aduersarios uicit: de hoc & Persius supra meminit: ad illū. Hesterni capite induto subiere qrites. Legit̃ & in annalibus ueteq̃. Quintū Terentiū culeonem Aphricani superioris currū triūphātis: qa captus a Carthaginensibus ab eo fuerat recupatus. Pileū capite gerentem secutum esse ut auctori libertatis suæ tāquā patrono accepti bñficii confessionem redderet. ¶ An quisquā alius liber: Omnes syllogismi pres cōplexus est qui constat ex ppōne assumptione & conclusione. Hæc ergo est ppositio: quā sequitur assumptio cū ait: licet ut uolo uiuere. Hinc aperte oñdit hoies etsi sibi liberi esse uidentur: tñ seruos esse cū eoq̃ aius prauis cupiditatibus obsideat̃. ¶ Liberior bruto: cōclusio est. Nam si licet uiuere ut uult: restat igit̃ ut liber sit: Brutus adeo libertatis studiosus fuit, ut expulso Tarquio superbo pp lucretiæ stuprum filios suos: qd cum aqlus & Vitellis coniurassent de reducēdo rege uirgis cæsos securi pcusserit. ¶ Mēdose colligis inqt Stoicus: bñ stoicus: is.n. est q dicit neminē pter sapiētē liberq̃ eē. ¶ Mendose.c. false argumētari: hic.n. falsum pbatur: ubi dicit: licet ut uolo uiuere: neq; illi licet uiuere: ut uult q uitiis subiectus est. ¶ Aurē mordaci lot' aceto: sinecdoche est: idem aurem habēs lotā. ¶ Vergil. Nodoq; sinus collecta fluentis. ¶ Hic.i. argumēto. Mordaci aceto.i. acri & urgēti dicto. ut sic intelligas. Stoici aures hoc quidem argumento & dicto offensas eē. Hora. At græcus postq̄ est ita lo perfusus aceto. ¶ Licet illud & ut uolo tolle: hic probat eū liberum non esse qa et non liceat facere quæ uult. Ordo est. ¶ Tolle illud: licet & ut uolo: idest concedo quidem illum liberum esse cui licet uiuere ut uult. At tibi non licet uiuere ut uis: ego seruus est.

Farrago

Far

Pileati serui

BART. FON. ¶Hæc mera libertas: rñdet poeta in manumissione merā libertatē nō cōsistere, sed decora pnunciatiōe hic uersus legendus est. ¶ Hanc uo. pi. do. pileū capite assumebat: qui manu a dño mittebatur. Libertatis.n. id signum erat. Appia. de bellis ciui. Romanoq̃ lib. ii. Ex his quidam pileum in hasta præferebāt libertatis signū uniuersosq; ad ciuilitatem patriam uocabat. ¶ An quis. est. a. li. Tripartita rōcinatione se liberū esse colligit. Primo.n. proponit libertatē esse uiuere: ut uelit. Deinde assumit licere sibi: ut uelit uiuere. Postremo concludit: cum id sibi liceat: liberiorem se bruto esse. ¶ Aures mor. lo.a hñs aures aceto lotas bñq; purgatas & eruditas: & q̄ nullis argumētationibus decipiantur: nam cum acris & uehemens aceti natura sit: eoq; pulsus & naturas & tpa & aures excitentur: qd sensum erat ad ingenii sciam transtulit. Licet illud & ut uolo tol. Assumptionē nō pbat: qua ille assercbat licere sibi ut uellet uiuere, oñdit aūt neminē uiuere: ut uult pp eū qui tecta seqtur: cui uiuendi uia considerata atq; pusa. Vindicta postq̄ meus a ptore recessit postq̄ me liberū ptor fecit: cur negas non licere mihi quodcunq; libuerit facere: his exceptis quę legibus prohibemur.

Vindicta postquam meus a prætore recessi:
Cur mihi non liceat: iussit quodcunq; uoluntas,
Excepto si quid Masuri rubrica uetauit:
Disce: sed ira cadat naso: rugosaq; sanna:
Dum ueteres auias tibi de pulmone reuello.
Non prætoris erat stultis dare tenuia rerum
Officia: atq; usum rapidæ permittere uitæ.
Sambucam citius caloni aptaueris alto.
Stat contra ratio: & secretam gānit in aurem.
Nec liceat facere id quod quis uitiauit agēdo.

IO. BAP. PLAV. ¶Vindicta. erat uirgula qdā quā cū māumittēdi sui capiti iponēs eū dē seruū i libertatē uindicabat dicēs: qdā uerba solēnia: atq; iō illa uirgula uindicta uocabat̃. auctor Boetius in cōmētariis Topicoq̃. Liuius. li. ii. auctor ē uindictā a seruo uindicio eē uocatā. A ptore. ptores. ueteres appellauerūt oēm magistratū: cui pateret exercit' (ut docet Asconius) qd cōfirmat Varro his uerbis Prætor dictus q piret iure & exercitu. Vnde porta ptoria in castris noiat̃. & puppis ptoria dicit̃ Lucano.i. iperatoria: ptoriū ducis tabernaculū, qd alio noie (ut docet Quiti.) dr̃ augustale. Prætorē Cicero appellat iperatorē in rhetoricis. Pōponi' auctor lib. i. digest. cū cōsules auocarētur bellis neq; eēt: q in ciuitate ius reddere posset: ptorē creatū eē: q urbanus appellatus ē: eo q in urbe ius redderet: post aliquor decē annos nō sufficiēte urbano ptore creatū eē alteq̃ ptorē: q peregrinus appellatus est ab eo q pleri͂q; inter peregrinos ius dicebat: quoq̃ turba multa in romanā ciuitatē quottidie cōueniebat. Festus uero ait initio ptores erāt q nūc cōsules. & bella administrabāt. ¶ Rubrica. lex cuius caput minio. & rubrica notant̃. Iuue. Per lege rubras maiorū leges. Rubricatū uocitamus rubricæ colore tinctum. Plaut. in trucul. Buccis rubricata oē corpus intinxit tibi. Oui. in priapeis Rubricato furibus minare mutino. in exodo hæc leguntur. Facies & opimētū aliud tectū de pellibus arietū rubricatis. ¶ Masuri. Masurus sabinus eqs romanus tpibus Tyberii cæsaris iurisconsultus fuit: q primus publice scripsit. eius frequēter meminit Gellius: & hr̃ in digest. de Ori. iuris de quo sic Atheneus. μασουριοσ μομοωνε ζισιτηω. Disce sed ira cadat, admonet poeta illū, q putat p manumissionē se cōseq libertatē ne irascat̃: cū eū in errores dillabi: & male sentire docuerit, ut melius pcipe: & intellecta exeq possit: qd minime posset facere: si ira agitaret̃: qm̄ ira ē q̄ sola aium pturbat: atq; sensum discernere ueq̃ nō pmittit: qm̄ gignit insaniā (ut scribit Epictetus) Iracūdia inimica est ɔsilio iqt Tul. Vñ irati stulti & demētes habent̃: qd Seneca nō inficiat̃. ¶ Cadat naso, q locus ē accōmodus indignatiōi. ¶ Rugosaq; sanna. derisio: q̄ distorto ore: & labris cōtractis fit anterioq̃ dentiū ostētatiōe: quo uocabulo usus est & Iuu. hic Saniones ridiculi hoies i dictisq; fatui: & obscenis morib' appellātur. Cice. Salis.n. satis sammonū puq̃. hos

Vindicta

De ptore

Rubricatus

Masurus

Sāniones

græci appellãt βωμολοχουσ.de cuius sigñatu docte & copiose scribit Suidas in æthymologico.¶ Veteres
a.deliraméta.auiá Plaut.nũcupauit ebrietaté ab ætate senili:q̃ madet subinde:& uinũ appe.enter affectat.
hinc Terẽtianũ adagiũ Aquilæ senectus.auias aũt deliraméta expono:qa aniculæ ut plurimũ delirare ꝯsue
uerũt:uñ nomẽ:ut supra docuimus:acceperũt.¶ Reuello.ui:& funditꝰ extraho.¶ Pulmõe.Pulmo ẽ sub cor Pulmo
de spiritus capax:q in duas fibras ungulæ bubulæ mõ diuisus ẽ:qué q hñt læsum pneumonici a græcis: a la/
tinis pulmonarii dicũtur:sicut a Columella ouis pulmonaria dicta cuius pulmo afficit: q iõ hoi datus est qm
cum cognoscerẽt cor reꝶ terribiliũ obiectu trepidaruꝶ:& ira sæpius flagratuꝶ idq: opus eẽ p ignem fere:
æstus hmõi tẽperandi gratia pulmonũ tegmen cordi adhibuerũt molle primũ atq: exãgue:deinde cuius in/
trinsecus fistulis spõgiæ instar distinctũ:ut spiritu potuq: hausto cordis ardoré huiusmodi respiratiõe & refri
gerio tepefaciat auctor Plato in timeo.¶ Nõ p̃toris erat.ignorãtibus uiris:& uitiosis sapiam nõ posse dare
p̃toré ondit:& ppterea nec libertaté:cũ solus sapiés:q in uia & acuta phiæ p̃cepta cognoscit: & nulli uitio
obnoxius est sit liber appellandus:cæteri oẽs serui:ẽt si p̃tor illos manumiserit.¶ Tenuia officia.ut res te/
nues:subtiles:defecatas:normatasq: tractare & administrare possint.¶ Sãbucã citius.hõ rudis:ignarus : &
rusticus:q sit tanq̃ ονοσ προσ αυλουσ.i.asinus ad lyrã:& bos ad ceronia facilius in disciplina militari doctꝰ i
& eruditus euadet:q̃ a prætore possit hõ stultus uirtutũ dotibus exornari.¶ Sãbuca.n.machina dicitur ad Sambuca
similitudiné cytharæ(ut scribit Vegetius)nam quéadmodũ in cytharæ tordæ sunt ita in trabe:q̃ iuxta turré
ponitur funes sunt:qui funem de superiori parte trocleis,laxant:ut descédat ad muꝶ:statimq: de turre exeũt
bellatores:ut per eam trãseuntes mœnia urbis inuadant.Victruuius in.x.Non minus chio cum supra naues
sambucaꝶ machinas hostes cõparuisset.In alio significatu Sambuca(ut ex Festi pompei lectione didicimus
organi genus est)quod tradere uidetur & Suidas græcus interpres autumãs Sambucen trigonum organũ:
& machinam esse.Victruuius li.vi.Sine dubitatione aiaduertimus ex eo esse schema trigoni mundi uti orga/
ni:quã sambucen dicũt græci.Spartianus in Adriano in conuiuio sambucas semper habuit,ubi accipe pro
organo in quo significatu.Quitil.lib.i.& Hiero.in interpretatione Danielis meminerunt.Stra.lib.x.Instro
rum ẽt quædam bambarum obtinent uocabulum Nabla:& sambuca: psalterioq: eunt in ludum histriones,
hinc sambucistriæ Liuio:& Plau.quæ sambucam organum molle & geniale ad staticulos saltatorios cient.
¶ Caloni.seruo militari a græco uerbo καλω quod significat uoco.unde calendæ ut docet Macrob.in satur. Calendæ
uel quia nallum post dominum ferebat.nam auctore Seruio militis romani consuetudo erat: ut arma sibi Calones
portaret:& ualũ.id dicebant calã:unde & calones.Lucil.Scinde puer calã ut caleas.idest frange fustẽ:& fae
focum.hoc autem uerbum calonis facit ut existimẽ sambucam potius pro machina militari q̃ pro musico in
strumento accipiendam.¶ Alto.inepto:rudi:amulo:& stulto sunt enim breuis staturæ homines proceris ut
plurimum prudentiores qm(ut inquit Alexander aphro.)Cõstipata:atq: cõpacta illis est aia in uniuerso cor
pore:pceris uero in longitudinem distenta resoluitur.quapropter Homerus Vlyxem paruum:ac prudenté.
Aiacem uero procerũ stolidioré describit.eius uerba hæc sunt πελωριοσ ερκοσ αχαιων.i.excelsus aiax græ
corum murus.item εξοχοσ αργειων κεφαλην.i.capite eminẽs supra græcos.Apuleius li.x.præfertur Vlyxes
modicus:aiaci maximo.¶ Star ratio cõtra.Ratio quã deus dedit hoibus ppugnaculum(ut inquit Phocil.)
est contra te collocata ne facias id quod a te dum fit ad deteriorem conditionem deducitur.iuxta illud Apol
lonii.Mihi uero optimũ esse uidet ut quisq: quod scit:atq: efficere põt:id agat.ostendere auté uult oẽs:q ali
quid peruersæ operantur:& cupiditatibus:uitiisq: obnoxii sunt:esse seruos:quod ipsi haud difficile possunt
cognoscere:cũ a carnifice conscia cõtinue:& perẽniter stimulis morsicãtibus p̃cordia castigãtur.Quid sit rõ
docet Seneca in.viii.epistolaꝶ.¶ Gãnit.susurris qbusdã & murmurillis loquit.est proprie ganire canũ.unde Gannire
ganitio dicta canũ q̃rula lamẽtatio.Inde ad hoies translatũ est.alii codices hñt garrit quod significar inepte Garrire
strepit.Cicero ait phos in gymnasiis garrire cœpisse.¶ Agendo.i.dum agit in actiua significatione ut illud
Cantando tu illum.nã est ubi passiua.Verg.Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.
℃Vindicta postq̃ me.a p̃.re.rursus ille manumissus ppõnit & dicit:ex quo meus uindicta p̃toris factus sum: CORN.
cur mihi nõ liceat s'm uolũtaté meã uiuere.¶ Excepto:quocũq:.mauri uel getuli phibẽt meus dici liber: uel
mei iuris.¶ Vindicta:ẽ uirga p̃toris:q̃ manumittẽdi a p̃tore i capite pulsant:iõ sic dcã qa eũ uidicat liberta/ Vindicta
ti:h Masurꝰ sabinus iuriscõsultus fuit:cuiꝰ rubricã uocat minimũ quo tituli legũ annotabant.¶ Disce: sed Masurus
ira cadat naso:& poeta inqt define irasci q possim aniles fabulas q̃s mittis de tuis p̃cordiis trahere.¶ Ira ca iuriscõsul.
dat na.tractu a canibus q irã rugosis naribus mõstrãt.¶ Veteres a.dicit aniles ieptias aut iueteratã stultitiã.
¶ Nõ præ.erat:Sensus ad libertaté nõ sapiam stultis cõcedere.¶ Tenuia reꝶ offi.i. subtile acumen sapiæ.
¶ Vsum ra.ui.eãdem dicit sapiam.¶ Rapidæ uitæ:celeris cito trãseũtis. Sãbucam citius coloni aptaueris
alto:Calones dicũtur serui militãtes.¶ Alto:qa pceri eligũtur pp belli necessitaté aut certe.alto q alte cin Calones
gãtur:aut alto qa supbi sunt:significat a fit rẽ ineptã facilius decori q̃ necessariam sambuca est ligni genꝰ fra Sambuca
gilis:uñ quasi tibiæ cõponunt.¶ Stat cõtra ratio:hoc dicit resistit ratio.i.sapia ne alicui liceat id facere ma
lum quod agendo peius illud uitiosum efficiat.¶ Et secretam gãnit in aurem:idest in intimo pectore.
℃Vindicta postq̃ meus a p̃tore recessi.Laborat rursus oñdere se.qñqdẽ libertate donatus sit a prætore oĩa IO.BRI.
libere facere posse q̃ libeat:& iõ se liberꝶ esse.¶ Cur mihi nõ liceat.Subaudi facere.¶ Recessi meus.i.mei iu Vindicta
ris & liber qui aliis non seruiam.¶ Vindicta:uirga:qua serui in manumissione a prætore tangebantur: idq:
manauit a uindicio qui post detectam coniurationem filiorum Bruti de reducẽdo Targnio Superbo primũ
uindicta liberatus est:a quo nomen uindictæ tractum Auctore Liuio quidã putant:nam post illum obserua Masurus
tum est:ut qui ita liberati essent.in ciuitaté accepti uiderentur.¶ Masuri:Masurus Sabinus equas Roma/ Sabinus
nus temporibus Tyberii cæsaris iuriscõsultus fuit:qui primus publice scripsit:eius frequẽter meminit Gel
lius in noctibus atticis. ¶ Rubrica:titulus legis.Nam legum capita nimio notantur Iuuenalis Per lege ru/
bras maioꝶ leges.Oui.Nec titulus nimio cedro charta notetur.De rubrica dcm̃ est superius in prima saty.
¶ Disce:sed ira cadat naso.ostẽsurus poeta eum male sentire:qa prætore manumissus se liberũ putat: mo/
net:nedum id doceat indignetur.¶ Ira cadat naso:ironicos tractum a canibus:qui naribus in rugam contra
ctis iram demonstrar.¶ Sãna:distortio est oris:quæ fieri solet in derisum alicuius rei:ut alibi.Posticę occur Sanna
rite sannæ:inde fit subsannare.i.irridere.¶ Vete.aui.hoc est deliramenta quæ diu fouisti:dum credis eum li
berum esse qui sub imperio alicuius non sit.¶ Auias:ideo auias:q uetulæ desipere soleant.¶ Non p̃.e.pro/

bat liberꝝ nõ eē q̃ sit manumissus a p̃tore sensus est: p̃tor liberꝝ quẽlibet donare põt ac eidẽ sapiam quæ uera
est libertas ingerere nõ põt. Ex quo appet: & si manumissus sit ab uno in s̃uitutẽ tñ alterius trahi posse. ¶ Te
nuia officia .i. reꝝ subtiliũ administratiões. ¶ Vsum rapidæ p̃mittere uitæ .i. dare ut uita quæ celeris est utã
Sambuca tur arbitratu: q̃a uitiis ita inseruiant: ut liberã uitã agere nõ possint ¶ Sambucã citius caloni aptaueris al
Sambuci/ to. Citius inq̃t fieri poterit: ut uir rusticus & rudis instrumẽta musica pulsare discat quam ut prætor stultum
striæ hominẽ possit ad uirtutes formare: eũq; abstinere quo minus uitiis obnoxius sit. ¶ Sambucã: organi genus
Calones a quo Sambucistriæ dñr. Machina quoq; qua urbs expugnãtur: sĩr uocaſ. Nã ut in organo chordæ sic: in ma
Cala china intẽduntur funes. Hæc festus: Barbaꝝ est uocabulũ Sãbuca. Nãbias: barbitosq;: & Megades. Auctor
est Strabo. ¶ Caloni: Calões serui dicebanſ q dños in p̃liũ seq̃ntes uallũ ferebãt. Nã auctore Seruio moris
fuit: ut miles arma ipse sibi portaret & seruus uallũ. Vallũ .n. dicebãt calã. Vt Luci. Scinde calã: ut caleas .i. o
puer frãge fustes: & focũ fac: inde autẽ calones & classem dictã uolũt: uel q̃a: ut Porphyrio auctore frequen/
ter ad mysteriũ aduocẽſ a dño: dr̃ calo græce. qd̃ est uoco latinæ: uel ut nõnulli putãt a Calẽdis: qd̃ ea die ci/
baria accipiãt. Calonẽ igit posuit pro quocũq; rudi & imperito hoie. ¶ Stat cõ. rõ .i. parata est tibi tanq̃ aduer
saria rõ, quæ tibi clam ondit: tibi nõ l cere id facere qd̃ dũ fit uitiatur. ¶ Vult ostẽdere unũquẽq; q se liberũ
dicit tñ se facile posse cognoscere seruũ qd̃ dũ puerse aliqd facit: rõnis flagello semp castigat: q̃a eum semp
conscietia solicitat: ut quãuis in turpi ope pseueret sentiat se errare: & cupiditatibus in seruire. Vñ seruus ẽ.
ut sit sensus. Ipa rõ monet te seruũ esse: cũ ait te iuetita haud q̃ q facere debere. ¶ Gãnit: legiſ. Gãn t & Gar/
rit. ¶ Agẽdo. Dũ agit actiue .n. est sig̃nationis. Nã gerũdiis in actiua & passiua significatiõe licẽter uti possu/
mus: ut Verg. in actiua Cãtando tu illum? In passiua uero. Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.
BAR. ¶ Vindicta uero uirga est: q̃ serui a p̃tore in libertatẽ asserebantur. Dicta aũt a uindicio seruo est: q coniura
FON. tos uolẽtes in urbẽ recipere Tarq̃nos p̃didit. Liuius .ii. ab urbe condita: p̃mium indici pecunia ex ærario li/
bertas & ciuitas data. Ille p̃mium dr̃ uindicta liberatus. Quidã uindiciæ quoq; nomẽ tractum ab illo putãt
uindicio ipsi nomẽ fuit. ¶ A prætore: ueteres oẽm magistratum cui pareret exercitus: p̃torem appellarunt:
unde & p̃toriũ tabernaculũ eius dicitur: & i castris porta p̃toria: & p̃fectus p̃torio nuncupaſ: sed partes quo
tẽpore. L. Sestius primus ex plæbe consul creatus est. Furium Camillum Marci filium primum p̃torem urba
num qui in urbe ius diceret: creauerũt. Mox unico p̃tore nõ sufficiente: quod multi p̃egrini in ciuitatem uení
rent: alius creatus est: p̃egrinus: q̃a peregrinis ius diceret appellatus: p̃cedente deinde tp̃e alii prætores crea
ti sunt q & in p̃uincias mittebãtur dictus uero p̃tor est: ut Varroni placet qui in re p̃iret eius magistratus insi
gnia trabea uestis sella curulis: lictoresq; sex cum fascibus extitere. ¶ Massuri rubrica. Miniũ & rubrica eius
dem ferme coloris sunt q̃bus q̃m clariores literas fecerũt: in scriptura uoluminũ utebanſ: sed quia capita le
gum librorũq; tituli rubrica inscribebanſ rubricam pro lege denoiauit. Massurius aũt Sabinus iure consul
tus clarus est habitus. ¶ Sed ira cadat naso: noli irasci. Irati .n. quandoq; nares contrahunt. ¶ Rugosaq; san
na: Irrisio quæ per desanationem fit: Ve posticæ occurrite sannæ. ¶ Veteres auias: ineptas confabulationes
quas puer ex auia didicisti. Tibullus. ¶ Hæc tibi febellas referat. ¶ Non prætoris erat: incipit ratione osten
dere ptorem non posse innia & acura sapiæ præcepta ignorãtibus uiris dare & propterea ne libertatem qui
dem: quæ non nisi in sapientem cadit: posse concedere. ¶ Sambucam citius caloni aptaueris alto. Non me fu
git cum sambuca musici instrumenti genus sit: hunc uersum fere ab oĩbus legi quod citius caloni alto musice
rationem tribueris: q̃ prætor uitiosis libertatem concesserit. Verum cum calones militum serui sunt. Sãbu/
ca quoq; machinæ bellicæ genus sit: ut cum in similitudine atq; translatione uerboꝝ præstet: potior sensus
erit. ¶ Citius caloni: seruo militari alto ac p̃pterea rudi atq; inep᷑o sambucam intẽdendã aptaueris: hoc est
rei militaris peritiã dederis: q̃ p̃tor uitiosus libertate donauerit. Est uero sambuca: ut Festus ait machina bel/
lica q̃ in urbium expugnationibus intendebant: dictaq; uoces in sambuca atq; organo sic funes in ea machi/
na intenduntur: Calones autem militum serui sunt castra sequentes: uel a calis .i. a lignis & fustibus: quos ge
stabãt: uel a calando cognominati: hoc est q̃a ad ministerium uocarentur: apo τοῦ καλεῖν: calare .n. uocare
est unde & calendæ: a quibus nõnulli dictos quoq; calones putãt: q̃ calendarum die cibaria caperẽt. Quod
quis uitiauit agendo: q̃ si agatur uitiosum sit: nihil uero præter rectum fieri licet.

Publica lex hoĩum: naturaq; continet hoc fas
Vt teneat uetitos inscitia debilis actus
Diluis heleborum certo compescere puncto.
Nescius examen: uetat hoc natura medendi.
Nauim si poscat sibi peronatus arator:
Luciferi rudis: clamet melicerta perisse.
Frontem de rebus: tibi recto uiuere talo
Ars dedit: & ueri speciem dignoscere calles
Nequa sub ærato mendosum tinniat auro
Quæq; sequẽda forent & quæ uitanda uicissim
Illa prius creta mox hæc carbone notasti.
Es modicus uoti præsso lare: dulcis amicis

IO. BAP. ¶ Publica lex, leges tam humanæ q̃ diuinæ p̃ci/
PLAV. piunt ut ẽr rudes ac ignari intelligãt. a q̃bus ab/
stinendum sit: ut uitia fugiãt a q̃bus ignorantia:
nõ excusabũtur. ¶ Inscitia debilis. quæ hoĩes de
biles: & impotẽtes reddit quominus libidini: aua
ritiæ: & cupiditatibus cæteris resistant. Stultus
n. malefacit: q̃a bonũ & malum qd̃ sit ignorat. tũ
peccat q̃a nõ põt praua & recta discernere (ut in
quit Lactã.) ¶ Diluis hel. hoiem stultũ nõ esse li.
beꝝ nec posse uiuere ut uelit p̃bat, si inq̃t hõ pe/
nitus medicinę inscius uellit potiões: cata potia:
malagmata: & id genus silia cõficere: natura hoc
illi denegaret: quã .n. artẽ q̃sq; norit. hãc exerce/
at: uñ liber nõ eẽt appellãdus. ¶ Diluis. distẽpe/
ras, dilutũ uinũ dr̃ aquatũ. Hie. Vinũ dilut᷒ ap/
pellat aq̃tius. Cor. celsus auctor ẽ hyeme bibẽdũ
eẽ meraci᷒: æstate diluti᷒. Error ẽ Nicolai p̃oti
mãifestari᷒: q dilutũ uinũ lymphatũ appellat. cũ
lãphatũ semp p furibũdo accipiaſ. lymphare .n.
signat furore uexate: ut apud Val. flaccũ. Totã lymphauerat urbẽ. apud Boetiũ lymphaticũ morbũ. nõ hy/
dropisin (ut ille) sed morbũ: q hoiem cerritũ: & furibũdũ reddat itelligo. ¶ Nescius cõp. ignarus coercere: tẽ
perare. ¶ Pũcto certo. s. unciaꝝ ne qd plus aut minus q̃ op᷒ sit potiõe ponat. Natura me. scia: ars medicinæ:
q̃ utilissima est mortalibus: & in tres p̃tes scindiſ (ut docet Hiero.) Vnde dixit Auson. Triplex quoq; forma

medendi:q̄ logos:& methodos:cuiq; expientia nomē.¶ Si poscat.sensus est si rusticus hō a rōne.siderū peni-
tus alienus:nauigii gubernationē suscipiat:deus maris subito magna cū indignatiōe exclamabit pudorē nul Peto
lū relictū oēsq; imprudētia esse pditos.¶ Peronatus arator.Peru genus est calciamēti rustici ex corio crudo
cōtra niues:hymbresq;:ac frigora:quo priscos latinos in bellis fuisse usos ondit Verg.Victruuius tn̄ dixit ex
ulua palustri factis peronibus.Pli.lib.xxxvi.Id cōsecutus illis beronibus harena plenis:ubi scribe peronib⁹
hoc uocabulo utit̄ lume Sidonius cæteri:cuius ēt meminit Seruius in.x.æneidos περονη dicit̄ fibula περο-
νασ seu περονεω fibulā necto.¶ Rudis luciferi.Ignorās sciam sideralē: qua maxime pditi debēt esse nautæ
(ut docet Verg.)Palinurū nauis æneæ gubernatorē astrologiæ scientissimū describēs.est aūt lucifer infima
quinq; errātium:terræq; pxima stellæ ueneris:quæ phosphorus græce:lucifer latinæ dr̄:cum antegreditur Lucifer
solē:cū obsequit̄ hesperus.auctor Tul.Martia.phospore redde diē.hāc stellam cuius naturā primus aucto-
re Pli.Pythagoras dephendit Catullus Vespert.Plau.Vesperuginē.Ennius Hesperū.Verg.Hesperon appel- Hesperus
lant:cuius meminit Var.lib.iii.de lin.lat oium siderū maximis esse uidet̄(ut ait Higinus)cuius natura cuncta
generantur in terris(ut tradit Pli.)feri.Diodorus Hesperū athlantis filiū cōscendisse:cacumen montis athlā-
tis ad cursus astrorū obseruādos:& nunq̄ deinceps cōparuisse:cui uulgus honores diuinos exhibuit: astrūq;
lucidissimū eius noie appellitauit.de hac stella lege Victru.li.ix.¶ Melicerta.Learc⁹ & Melicerta fuere atha
mātis ex Ino Cadmi filia(ut testat̄ Oui.li.iiii.meth.)Learcus a patre saxo illisus obiit.Ino autē cū Melicer-
ta fugiēs ex lechea rupe se pcipitauit in mare corinthium:cuius facti sunt dii.Vnde Statius ab Inoo fert se-
mita recta lecheo.ab eodē palemonius lecheus dr̄ Ino in matrē matutā uersa est:q̄ græce Leucothea dr̄(ut
auctor est Tul.)Melicertā in portunū:q græce Palemon appellat̄(ut docet Ouid.)de his sic refert Cypria- Learchus
nus.Melicerta & Leucothea pcipitantur in maria:& fiunt postmodū maris numina:autumat Priscian⁹.Ma Melicerta
tutā eē aurorā.Cur in ædē matutæ igredi nefas eēt apud Ro.ancillis cū solā unā introducerent:quā alapis
cedebāt:lege Plut.in pblem.¶ Clamat:& merito nā(ut in ueteri ē uerbo)Quā quisq; nouit artem in hac se
exerceat.Sutor supra crepidā ne iudicet(ut pcepit Appelles)Q d medicorū est pmittāt medici:tractēt fabri-
lia fabri.Naturæ noscat semina qsq; suæ.Vnusqsq; sua nouerit ire uia.¶ Perisse frō.pudorē:cuius frons ē se
des.Querit διατι αισχυνομενοι ερυθριωσιν cur erubescūt quos puduit.Cā est ruboris qm̄ pudefactis san
guis de corde in oēs corpis partes diffunditur ita ut supficiē occupet.hoc docet Aristo.in problem.igit̄ cū pu Leuco-
dibūdo sanguis diffundat̄ ex corde in faciē tanq̄ uelamētum:q inuerecūdi sunt:& erubescere uideri nollūt:hi thea
solēt os:& frontē pfricare ad ruborē illū digerēdū:ac sanguinē repellēdū.Iuuc.Q n̄ recepit Eiectū semel at- Matuta
trita de fronte ruborē.Attrito frontis rubore dixit Hero.hinc facta est locutio pverbialis de inuerecundo
ut dicat̄ pfricuit frontē pro eo qd est pudorē oēm penitus abiecit:expulitq;:qua elocutione Martialis.Quin-
ti.Senec.M.Tul.cæteri usi sunt.Pli.in phœmio naturalis hist.Perfricui frontē.& nihil pfeci.¶ Recto ti.ui.
t.a.d.sensus est.Rōnis adminiculo cū alii uitiis sint obnoxii:& ppterea serui:tu rectā semitā:& iter ad bene:
rectēq; uiuēdū didicisti.Ironicos pnunciat̄ in eū quē seruū esse demōstrat:cū isipiens sit.¶ Talo re.i.recto tra Talus.
mite:recta uia:& rōne minime clauda.ab illis q obtorto talo pedeue icedūt:& pedibus uacillāt.qd tali pe-
dare dicit̄:sumpta trāslatio.¶ Spēm ueri.apparētiam ueritatis:multa.n.sunt q̄ aliud ondunt q̄ sint ut nūmus
qui q̄nq; aureus iudicat̄:cū intrinsecus sæpiuscule æs uilissimū delitescat.¶ Ne qua sub ærato.sensus est.tāta
es pditus prudētia:ut sono & tinitu cōphendas:& aptissime cognoscas qm̄ sub auro æs occultatum delite
scit.i.cognoscis uitia:q̄ quadā uirtutis specie obnubilata cōtegunt̄:qd solis sapientibus:qui uera:phica:& p
fecta libertate fruunt̄ accidere cōsueuit.¶ Tinniat.strepitū faciat:sonet.in quo significatu Plautus usurpat
est.n.tinnire uerbum fictitium de noie uel uoce rei:quam percutimus.nā cum pcussum fuerit æs:solet sonitū
reddere ad hāc similitudinē.unde Tinnitus sonus ipse dicitur Verg.Ouidio:cæteris.Calphurnius in bucco- Tinnire
licis.Cum iam tinnire uolucres incipient.Tinnula æra Oui.Tinula fistula Calphur.dicitur pro sonora.alii
codices habent tintinet:quod idem significat Catul.Sonitu suopte tintinant aures.¶ Subærato.æs.sub se
habente.Quæq; sequēda.ille profecto sapiens appellandus est:q quid fugiendū:quidue sequendum sit non
ignorat.Seneca Antiqua sapia nihil aliud q̄ facienda:& uitāda præcepit.¶ Creta.colore albo quo bona:& Creta.
fœlicia antiqui notabant cum infœlicia & mala carbone.i.colore nigro notarentur.Vnde Orat.Sani creta
an carbone notandi.est enim creta terra tenax:& alba a crescēdo dicta:cuius multa sunt genera.Tradit Ser
uius Cretam albam terrā esse:qua oaxis mesopotamiæ fluuius turbulentus efficitur in quibus uerbis error
est non minimus serui.nam oaxis non mesopotamiæ:sed cretæ insulæ fluuius est ut tradit Vibius sequester:
& Herodotus oaxum urbē cretæ facit.quare Apollonius cretam quoq; insulam tellurem oaxida uocauit in
primo argonaut.his uerbis.δακτυλοι ιδαιοι κρηταιεεσ ουσ ποτε νυμφη αγχιαλη δικταιον ανα σπεοσ
αμφοτερησι δραξαμενη γαιησ οιαξιδοσ εβλαστησε.¶ Es mod.uo.pui desiderii & ob hoc sapiēs & liber.
homines non debere multa cupere docet Attalus apud Senecam:& Epictetus philosophus.¶ Presso lare:
parua:& humili domuncula.¶ Dulcis.benignus:facilis erga amicos sine quibus nullus eligeret uiuere: licet
cuncta possideret alia bona auctor Aristo.in.viii.ethicorum:qui enim inquit Ennius potest esse uita uitalis
qui non in amici mutua beniuolentia conquiescat.

¶ Publica lex ho.tā publica q̄ ipsi⁹ naturæ lege cautū ē licitū pmitti fieri illicita phiberi.ut illo q̄ mala effi- CORN.
ciēda nō sunt ignorātiæ tradamus.¶ Inscitia de.ac.i.ignorātia q̄ rōne caret.¶ Diluis he.sensus ē.diluis.i la
uas qm̄ lauat̄ helleborū:ut acrimonia letali carere possit:aut certe.¶ Diluis.i.aliis herbis admisces.¶ Cer- Trutina
to cō.pū.nō ad trutinā sed ad staterā:q̄ pūctis & uncis signat̄.¶ Cōpescere.i.tēperare.¶ Naui si po.h.d.siue Statera
lit rusticus naui gubernare:cū nec freta nec syderū rōne nouerit.¶ Exclamet me.pi.nullū eē pudorē: tēplū.n.
pudoris ē frons Melicertes deus ē marinus inachi filius in deorū numerū redact⁹ q græce palemō.latinæ por
tun⁹ dr̄.Tibi recto uiuere talo:licet possint simplr̄ ad Cornutū dicta itelligi:māifeste tn̄ ironice ad illū quē Melicerta
castigat dicit.i.doctrina uitæ rectū tramitē declarāt:& ita calide similitudinē uitæ cognoscere:ut æs ferro ob
uolutū pcutiēdo itelligas sicut nūmularii faciūt q nūdum instructi denarios auro infectos p auro accipiunt
qa usus noscendarū rerū non habent.¶ Nequa sub ærato mēdosum tinniat auro. Allegoricos uitia hoium
uerbis decoris ornata uult intelligi:ut Hora.uerbisq; decoris obuoluis uitiū quæq; sequēda forent.¶ Scis Nūmula-
& enim q̄ sint sequēda & respuenda.¶ Illa prius certa mox hæc car.nota.quæ probata sunt.creta:quæ dāna rius
ta sunt carbone annotas:ut Horatius:quorum summa habeat sani creta an carbone notanda.

IO. BRI. ℂPublica lex hoium naturaqꝫ.c.h.f.Hoc qdē natura dat qđ & leges publicæ ꝑmittunt:ut q stultus sit stulte agat.⸿ Cōtinet hoc fas.i.hoc licitū eē parti:.⸿ Inscitia debi.Quæ rōe nō regit.⸿ Actus ueti.i.ꝓhibita.⸿ Deluis.h.ꝓbat p exēpla eū q stultus sit oia stulte agre:nec e stulto sapiētē fieri posse. Pronūciatiue legēda sunt. ⸿ Diluis:distēpas.Nescius cōpescere.i.coercere:tēpare i rebus pēsandis.⸿ Pūcto:unciaꝝ.f.Natura me.i.ars & rō mediciæ.⸿ Nauim si po.f.p.a.Alid exēplū ꝓfert quo oñdat oportere stultū oia stulte administrare.⸿ Si uelit igt uir rustic˙ nauē gubernaȓ q nec sydeꝝ rōnē nec maria cognoscit exclamet.⸿ Melicerta:nullū eē i rebus hūanis pudorē.⸿ Peronat⁹:Pero genus est calciamēti ex crudo corio:quo & in bello utebanȓ.Ver. Crudus tegit altera pero.Iuuc.nil uetitū fecisse uolet quē nō pudet alto p glaciē pone regi.Rudis:cōiuge cū aratot:nō cū luciferi.ut sit arator rudis.Melicerta:deus marinus.Hic filius fuit Athamātis Inonis q pris iras fugiēs:a quo p insaniā learcus alter filius occisus fuerat se cū mr̄e i mar̄ ꝑcipitauit.Qui neptūi bñficio cōseruati i deos recepti sūt mirinos:Ino uero Leucotoe appellata ē Melicertā Palemonē Grçce latinç portunū appellauere:a nautis inuocabaȓ.Ver.Votaqꝫ seruati soluēt in littore nautæ Glaucoqꝫ & panopeæ & Inoo Melicerte.Ino uero matura appellata ē.⸿ Frōtē.i.pudorē e⁹ sedes ē in frōte.Vñ illd extat dcm apud antiquos pfricuit frōtē.i.deposuit pudorē.Quin.Perfrica frōtē & dic te digniorē q ptor fieres.Iuu.Electū sel attrita de

Pero

M. licerta

Fabula

Perfricas ut frontē frōte,rubotē.⸿ Tibi re.u.a.Ars de.Irrisio ē in eū quē docet & sapia & libertate carere.Vnū.n.pendet ex alio. Nā in quo sapia nō est:is ex stoici snia seruus est.Sensus est igr̄.Cū alii stulte uiuāt:qđ o.o est serui:ipsa rō tibi recte uiuēdi uiā demōstrauit sic p ironiam ꝓnūciant.⸿ Recto talo.i.nō claudo:sed recte itinere & uia:sumptum ab his q obtortis talis pedū nō recte incedūt.⸿ Ars:rō.Calles:Nosti & tūc duplici scribitur.l.⸿ Spēm: apparētiā deriuatū ē a specio:qđ in simplicitate nō ioenit.⸿ Neq̄ sub ærato.m.t.a.i.ea es prudētia ut æs auro cooptū ēr sonitu dignoscas:ut solēt mēsarii.⸿ Allegoricos:hoc dicit eū uitia uelamēto quodā uirtutis obuoluta cognoscere.hoc sapientis est:qui libera libertate fruiȓ.⸿ Neq̄:subaudi spēs.⸿ Tinniat.i.tinnitu suo oñdat.Tinitus.n.ē ꝓpriū metalloꝝ.Mendosum falsum.⸿ Auro subæ.i.auro sub se æs hñte.⸿ Seq̄nda:i passiua sigñatiōe dixit Sic Ooi.Phili seq̄ndus erā.Illa prius.c.m.h.c.n.Prisci.fuit moris q̄ bona & cōmēdatione digna erāt creta alba notare: q̄ uero mala signare carbone.Vñ Hora.in satyris suis.Sani creta an carbone notādi.⸿ Illa.f.quæ seq̄nda & bona sunt.⸿ Mox hæc.f.q̄ uitāda sunt.⸿ Es modicus.u.Modici desiderii: qđ sapientis:& liberi est hominis.⸿ Præsto lare:humili domo:& nō in luxum magnifice extructa.

BAR. FON. ℂPublica lex hoium:naturaqꝫ cōtinet hoc fas:Leges oēs aut diuiæ aut hūanæ sūt.hūanæ morib⁹:diuæ natura cōstant.⸿ Fas:lex diuina est hūana.Ait ergo & hūana & diuina lege hoc cōstare:ut uitia fugiamus: neqꝫ p ignorantiā excusemur.⸿ Vt teneat ueti.isci.de ac.ut ēt isciī:ac rudes:a q̄bus debeāt abstinere cognoscāt. ⸿ Inscitia debi.ignorātia.n.mortales ibecilles:ac debiles cōtra cupiditates reddit.⸿ Diluis helebo.silitudine ꝓbat isipiēti nō licere:ut uellit uiuere:neqꝫ ei libertatē cōcedere queq̄ posse:quēadmodū medicinæ ac nauigatiōis expti.Neqꝫ pharmacoꝝ confectio:neqꝫ nauis gubernatio ꝑmittreȓ.Helebori aūt duo gña sunt. Nigrū qđ purgat p iferiora.Cādidū qđ uomitiōe cās morboꝝ extrahit.⸿ Peronatus arat.perone calciatus.ē n.pero calciamētō rusticū ex corio cōtra ibres,niuesqꝫ ac frigora paratū:Iuue.li.v.Quē nō pudet alio p glaciem pone tegi.Verg.li.vii.Priscos latinos peronæ in bellis oñdit.⸿ Vestigia nuda sinistri istituere pedis:crudus tegit altera pero.⸿ Luciferi rudis:nauigatiōis ignarus:quum oel cā stellā:q̄ cunctis innotescat:ignoret. Lucifer sane idē qđ hesperus est.Sed plurimū distat a sole:facta uicia occidētalibus plagis exacta ꝓpemodū nocte,apparēs lucifer:qa tūc maxime luceat appellaȓ.Hespi uero nomē accepit qđ i eo is uespe post occasū solis appeat.⸿ Exclamet melicerta pīisse frōtē de rebus pudorē oēm & uerecūdiam q̄ maxime in frōte dignoscit:i erīisse.⸿ Melicertā naturā deus ca.cōqueraȓ.Melicerta uero Inois & athamātis regis Thebaꝝ filius patrē cū matre fugiēs se una ꝑcipitauit in pelagus:ambo uero i deos marinos miseratiōe deoꝝ cōuersi sunt. Ino i m̄ em naturā q:& Leucotoe melicerta uero in portunū q & palemon ēt dr̄.Hic a romanis:ut scri.Fest⁹ inter deos collebaȓ.nautæ quoqꝫ eū uenerabātur.Verg.in geor.Votaqꝫ seruati soluēt io littore nautę.Glaucoqꝫ & panopeæ:& inoo melicertæ.⸿ Recto talo:recta uia & rōne qđ a talo calcis osse trāslatū ē.Talis.n.& cruribus obtortis recte icederēt⸿ Subærato au.cū auꝝ extra appeat æs intus existēs.⸿ Cretē:colore albo & benigno.⸿ Carbone:nigro colore ac subinde noxio.⸿ Præsto la.Lar domesticus deus:q ꝓ ipsa dono iterdū ponit.Hora.Qui patrium mimæ donat:fundum ꝓ laremqꝫ:paruā igitur & modestam domum intelligit.

Iam nunc astringas:iam nunc granaria laxes
Inq; luto fixum possis transcendere nummum
Nec gluto sorbere saliuam mercurialem
Hæc mea sunt teneo:cum uere dixeris esto
Liberq; ac sapiens prætoribus ac ioue dextro
Sin tu cum fueris nostræ pauloante fariuæ
Peliculam ueterem retines & fronte politus
Astutam uapido seruas sub pectore uulpem
Quæ dederam supra repeto funemq; reduco

IO. BAP. PLAV. ℂIā nūc astringas Ironicos.nō te fugit ob prudētiā tuā:qñ diuitiis parcere:& qñ uti liberalitate:& donare dēas qđ pauci assequūtur.nā res difficilis est donare(ut scri.Senec.⸿ Iam nūc.i.mō.

Granariū ⸿ Granaria.locus est granariū a grano ubi fruges seruanȓ.nōnulli horreū ab hordeo uocāt mutata lr̄a ut memorat Fortunatianus in libro de dialectica.Pōpeius a farre farreū deducit.Frontinus li.iii.strategemat.Quia deficere frumēta uidebanȓ horrea tota nocte circūduxerūt.Illud notādū horreū nō solū frumēti:& frugū: sed aliaꝝ quoqꝫ reꝝ esse repositoriū:ut subinde apud iurisцōsultos ti.de emptiōe & uēditione.itē ti.locati iuenit.Granaria sublimata & ad septētrionem: aut aqlonē spectātia disponi debent(ut.M.Var. Vict.Pli.& Col.tradiderūt.)Ita.n.frumēta nō poterūt cito ꝯcalescerȓ:sed flatu refrigerata diu suabunȓ icorrupta.Ceterę nāq̄ regiōes ꝓcreāt curculionē:& reliq̄s id genus bestiolas.q̄ frugib⁹ solent nocere.⸿ Laxes. apias.nō.n.semp largiēdū ē:cū largitio fundū nō hēat.laxamētū annonæ laxitas dr̄ Liuio.⸿ Inqꝫ luto fixū: ludū puerile signat hi.n.risus captādi gr̄a:& ut hoium notēt intimā:& penitā auaritiā:filo nūmū alligatū iaciūt:quē ad se trahant:cū quēpiam trāseūtē illum accipere cōspexerint.& est imitatio Oratiana qui sic.Quo melior seruo quo liberior sit auarus In triuiis fixum cū se dimittit ob assem:ex hoc autem ostēdit animi liberi esse auaritiæ laqueis non detineri.⸿ Nec gluto sorbere,nec auenter:& cupide nimis pecuniam: & diuitias

cupere.a gulosis sumpta metaphora:q uisis cibariis delicatioribus saliuā deglutire cōsueuerūt.ē gluto: quē græci λαιμαργον nocāt:uorator:degulator:& lucro a glutio:qd græcis λαιχινω dr̄ & deuoro signat. Ambrosius.Sic amat Diabolus filios suos ut perdat:sicut amat gluto porcellum ut comedat. Saliuā mercuriale.i.diuitias:lucrū a Mercurio lucri deo.nam a mercibus dictus est.hūc enim negocioꝝ oium affirmabāt esse deū.auctor Festus & ut tradit Suid.κερδῶον θεον ... Vñ Oratius Mercatier unus cū lucro norā unde frequētia Mercuriale impoſuere mihi cognomen cōpita.de Mercurio multa Ci.in lib.de na.deoꝝ.Fulgētius in mitholog.cæteri tradiderūt.hūc theuth Plato in phedro appellat:eūq inuentorē fuisse geometriæ:& astronomiæ:atq taloꝝ refert:cuius ēt Eusebius: Augustinus: Lactantius: Seruius meminerūt. Hæc mea sunt.cū uere dicere poteris in te oia supradicta esse collocata tūc te sapientem:& libertate donatū crediderō:at si eris uitiis obnoxius te stultū:insipientē:& seruū nequissimum appellabo:est autē ordo.Esto liber:& sapiens cū dixeris hæc mea sunt teneo. Vere.nō false.posset enim unusqsq dicere:at uere q dicant inuenies paucissimos. Sapiens.qs sit sapiens & prudens appellandus docet Cice.cū inqt Anaxagorā dicimus sapientē qm̄ reꝝ præstātissimaꝝ cognitionē habuit:prudentē minime qm̄ nec suis cōmodis:nec alienis consuluit. Quos babylonii:& syrii chaldeos appellauere:magos psæ.phos græci. Prophetas iudei.Aegyptii sacerdotes.Indi gimnosophistas.galli druidas.nos latini sapiētes nūcupamus auctor Laertius. Prætoribus.ad corpis libertatē respicit:quā p manumissionē qsq cōsequebat. Ioue dextro.ppitio & felici.ad ai libertatē.i.sapientiā respicit. Sin tu cū.sensus est.sed si oibus uitiis.q superius enumerata sunt:fueris obnoxius nullo mō te liberū:aut sapientē nuncupabo & est ordo.Sed repeto quæ supra dederā:fineq reduco:si retines ueterē pelliculā:& fronte politus seruas astutā uulpē sub uapido pectore cū fueris farinæ pauloante nr̄æ. Sin.sed si.Nostræ farinæ.p farinā metaphoricos intelligit uitā uitiosam i.si sis utiosus ut nos & alii sunt.Ridiculū est illud q chemmis insulæ icolæ lutū manibus:farinā pedibus tractant. Pelliculā ueterē.antiquos mores malos:& incurnos.Illud notandū huiusmodi desinentia diminuit. antepenultimam corripere.Iuuenalis.Pelliculæ quātas iaculetur Monichus ornos.poetæ tñ illa pp licentiā ꝓducunt.Idem in.xi.Nostra bibat uernū contracta cuticula solē.Mat.Pauca tibi in magna craticula sudat ofella. Politus fronte.extrinsecus facilis intus uero lupus rapax:quorum copia maxima est: qui pessimi dant operā qbusdā capillationibus ut sancti appareant:quod hac tempestate fieri persępe uideas a complusculis concionatoribus ecclesiasticis: qui(ut est in fabula Aesopi.)αλλα μεν λεγουσι,αλλα δε πραττουσι.i.alia quidē dnt alia quidem faciunt:& in tēplis pro suggestu in maxima populi corona uirtutem pdicant. uirtutū præcones sunt.uirtutes sonoro boatu insonant:adeo ut in ore eorum:& lab ris nihil aliud q uirtus audiaf: quos si intrinsecus introspicere liceret haud dubie uideres uitiis enormibus refertissimos.ita fit ut hō iracūdissimus pcipiat non esse irascendū:ut uitiosissimus prædicet uirtutes esse suspiciēdas:quas ipse ore exornat: & mente deculcat: lingua ostentat:& aio incestat:foris tristis:intus dissolutus.Ioānes crisostomus tales accusans bene inquit docendo:& male uiuendo deū instruis qūo te debeat condēnare. Seneca Indicat nullos peius mereri de oibus mortalibus:q qui aliter uiuunt:q uiuedū esse pcipiunt. Astutam uulpē.uafricias:dolos:fraudes:& fallacias:quales uulpi attribuunt:quod aial est fallacissimum & solertissimum.quod Esopus testat.ob hoc dixit.M.Tul.in primo de officiis.Cum duobus modis.i.aut ui aut fraude fiat iniuria.fraus uulpeculæ:uis leonis uidet.hinc Apuleio Vulpinaris amasio eleganter dictus amator sub dolus:impostor:fraudulentus.Prouerbiū est græcū.αλωπεκιζειν προς ετεραν αλωπεκα.i.uulpinari .aduersus alterā uulpē. de his qui dolosos fallere aggrediuntur.est & illa de uulpe parœmia.αλωπηξ ου δωροκειται.i.uulpes munere non capitur.de his qui non facile donis capiuntur. Scitu memoratuq dignum est illud Lysandri lacedæmonii:qui adeos a quibus culpabatur q plurima fallacis ageret:doloq maxime falleret:subridens dictitabat ... idest quo leonis pellis peruenire nō possit:uulpinam pellem assuēdam esse. Vulpionem dixit antiquitas pro doloso palpatore:ac ueteratore: quo utitur Apuleius in magia.sed de uulpe Plura Pli. Vapido.uitia uetera:& mala redolente.uel uapido callido:astuto:fraudulento:& strophis colorato a Vapore:qui.n.calidiore sanguine sunt ingenio & astutia magis ualent. Quæ dederā.sensus est.si eris uitiis.obnoxius te seruum dicam:libertate quam tibi concesserā reuocara. Funeq reduco.coerceo te habens iterum:& inseruitutem redigo:quem prius si uitiis non fuisses obnoxius libertate donaueram.ab equis sumpta translatio.est autem funis lorum qd dum trahitur:atq attenuat īmū fundi uideat a quo per diminut.(ut docet Quint.est Funiculus.Napuras prisci funiculos uocauerunt(ut in cōmentario sacroꝝ usurpat)pontifex napuras nectito.i.funiculos facito.Funābulus dr̄ qui per funes ambulat:græce schenobates dr̄.Messalla Coruinus primus dixit funabulū.hunc in floridis funerepū uocat Apuleius. Funeta:quoq meminit Pli.in.xvii.dnr in uineis:cum palmites inter se funiū modo iunguntur:& arcus fiunt.nati sub sidere in geniculi:quem græco uocabulo engonasin uocant:erūt funābuli:& neurobaræ(ut docet Iulius firmicus in.viii.matheseos:)Gratianus Valentini imperatoris pr̄ appellatus ē Funarius eo q uenalicium funem portanti quinq milites nequiuerint extorquere. Mercuri⁹ lucri deus Sapiēs qs Druidæ Lysandri uerbum Funis Funābul⁹

Clam mōc astrin.scis qn̄ psimōia opus sit & qn̄ large uiuēdo. In p lu.fi.p.t.nō.i.sordidū lucrū spnis:aut certe uisum in luto nimiū ptermittis:qa solēt pueri ut rideāt cām hēant assem in silice plūbatū infigere ut q uideint sed ad tollendū eū inclinent:nec tñ pręsunt euellere quo facto et pueri acclamare solēt. Nec g.f.sa. hoc.dicit cupidi pecuniæ cū lucꝛ effunderint ueluti gulosi uisis delitiis salmā glutiūt mercurialē:iō dixit:qa ipm deū lucri dnt:nō & cū sacello depingit & a negociatorib⁹ plurimū colit. Hæc mea sūt te. dinumeratis eis q seq nel spnere sapiēs dēat cū tua eē dixeris & apud te ingiter detinueris tūc te eē liberū dico: tū Ioue q ꝓtore ꝓpitio Iouē ad libertatē ai.i.sapiam ꝓtorē dixit ad eā libertatē q seruitutis caret cōditione. Sin tu. c.s.n.p.f.Sensus ē si uero tu q te iā dudū unū de numero phoꝝ dicebas pstinis uitiis detineris q uitia sub pectore uitiis abscōditis q tibi dudū tanq sapiēte cōcessere tolā nr̄æ farinæ.i.nr̄æ sectæ:ac si dicere nr̄æ uitæ: ant illud itendit qd idē Persius supra dixit qbus & detōsa iuuētus inigebit. Pelli ue.i.antiquū uitiū tractū ē ab æthiope q nō mutat pellē suā:nec pardus uarietatē suā:sed in qua pelle natus ē in ea morif. Astutā uapido seruas sub pectore uulpē.i.fraudem & uersutias astutā uulpem ad decipiendum calidā. Quæ dederā supra repeto:qa superius eum cōcesserat liberꝝ ac sapientem si a uitiis quę enumerauit recessisset. Funeq re.dixit a me habenas licentiæ quas elegantius dederā traho dum libertatē tibi concesseram ad imo. CORN. Symonia Assis Gulosi Funis

JO.BRI Granaria ¶Iam nūc.a.i.o.g.l.i.nosti qñ psimōia:& qñ munificētia & liberalitate utendū sit:ironia est ut diximus. ¶Iā nūc.i.mō. ¶Granaria:loca ꝓprie dnr ubi frumēta reponūtur:ut pomariam ubi poma carnaria ubi carnes. ¶Inqꝫ luto fixū.p.t.n.Hinc ondit ai liberi eē auaritia nō laborare:imitatio est Horatii.Quo melior seruo: quo liberior sit auatus i triuiis fixū cū se dimittit ob assem. ¶Fixū a pue.s.q trāseuntes risus captādi gr̄a decipiūt ære humi defixo. ¶Nec glu.sor.s.m.tractū ē ab iis q uisis delicatis cibis saliuā glutiūt. ¶Gluto:a gluttiendo Mercurialē Mer.lucri deus putat̃:& a mercibus denoīatus:ut alibi rem struxere exoptas cæso boue Mercuriūqꝫ accersis fibra.Da fortūare penates Hor.Mercarier unus cū lucronorā.uñ frequētia Mercurale iposuere mihi cognomē cōpita. ¶Hæc mea sunt.t.e.u.di.Cū.huius moderatiōis & sapiæ fueris q̄lē descripsi tūc te liberꝫ & sapientē eē dixero.Quæ.n.dicta sunt q̄dā ai sapiam & libertatē arguūt.Ordo ē esto liber: & sapiēs cū dixeris mea hæc sunt teneo. ¶Hæc sunt mea.Quæ dicta sunt & q̄ sapiēs seq dēt ¶Teneo:subaudi & ut sic itelligas hæc sunt mea:& teneo.i.possideo. ¶Prætor b⁹ ac.i.d.Tūc inqt & ai & copis seruitute solutus eris.Nā cū ait p̄torib⁹:ad eā libertatē respicit:q seruitutis cōditiōe uacat.Ioue uero ad libertatē ai.i. sapiam. ¶Sin tu.c.f.Sēsus ē.Si aūt uitiis & cupiditarib⁹ ex qbus pēdet hois seruit⁹:detineris de qbus paulo ante diximus:te nullo mō liberꝫ nec sapientē dixero.Ordo ē:repeto q̄ supra dederāqꝫ:funēqꝫ reduco si retiēs ueterꝫ pelliculā:& politus frōte seruas astutā Vulpē sub uapido pectore cū fueris farinæ pauloañ nostræ. ¶Nr̄æ fa.i.uitæ uitiis iuolutæ.Apte farinā uitiis cōparauit:ita.n.uitiis hoium uita:ut farina reliq̄ conspgi dnr. ¶Pelliculā.u.a.f.p.Multi cū itus uitiis laborēt sūmā tñ præ se ferūt bonitatē:ac iō liberi putari uolūt & sapiētes:cū oino uitioꝝ serui sint & stulti. ¶Pelliculā ue.Antiquū uitiū qd exteriore pte occultas.Sūptū ab iis q corpis uitia uestiū pulchro regūt uelamēto. ¶Frōte:p ea q̄ extrinsecus cōspiciunt̃. ¶Astutā u.Fraudē & fallacias:q̄les uulpi attribuunt̃. ¶Pectore.u. ¶Vapidū ap.multi uaporis.Vapido igr̄ pectore.i.ueterꝫ

Vapidum i.uitioꝝ pleno:& fraudib⁹ redolēte.Quæ dederā.s.r.Hoc ad illud refert̃.Esto liberqꝫ ac sapiēs p̄toribus ac Ioue dextro.Sēsus ergo est:cū oino uitiis labores:repeto a te libertatē quā tibi cōcesserā ac p hoc te seruū dico. ¶Funēqꝫ re.i.habenis iterꝫ te coerceo:quē antea amiserā.Sūptū est ab eqs:qui remissis habenis liberius uagant̃. ¶Nil tibi.c.r.Hoc illud spectat qd dictū est supius.Stat cōtra rō.Sensus est.n.homines ita insanos esse:ut ratione nihil omnino faciant ne minimum quidem.Ergo serui:qui stulti sunt.

BAR. FON. ¶Iam nūc astrin.iam nunc granaria laxes.Quātum debes & potes qbus decet imparrire.Granaria aūt loca in horreis sunt seruādis seminū granis parata. ¶Inqꝫ.l.fi.p.t.u.uel de pueroꝝ cōsuetudine tractū est:q nummum fillo alligātes:in lutūqꝫ iacētes:siqs eū colligere uoluisset p filū occultatū ad se trahebāt: illius auaritiæ illudētes.Vel potius turpe lucrū ex sordido q̄stu partū intelligit. ¶Nec glu.sorbsa.mer.Nec cū magna anxietate lucro inhiare.A gulosis uero trāslatum est.Nā gula gluto gulosus dicit̃:& sorbere ad nimiā gulositatē refertur.Ipsa quoqꝫ saliua in ore est:quā pro lucri cupiditate per trāslationē posuit.Cui qa mercurius p̄est:mercurialē cognominauit. ¶Prætoribus ac.io.d.Humano diuinoqꝫ iure concedentibus. ¶Fronte poli. Ferens præ te spēm boni uiri intrinsecus plenus doloꝝ sis.Vapido sub pectore astuto a uapore.Qui enim calidiore sanguine sunt:ingenio & astutia magis ualent Vulpi uero astutia tribuitur. ¶Finemqꝫ re.iterum te in seruitutem redigo cum pauloantea:si careres his uitiis libertatem concesserim.

Nil tibi concessit ratio digitum exere peccas:
Et quid tam paruum est?sed nullo thure litabis
Hæreat in stultis breuis ut semuncia recti
Hæc miscere nefas:nec cum sis cætera fossor
Tris tñ ad numeros satyri moueare batylli:
Liber ego unde datū hoc sūis tot subdite rebus
An dñm ignoras:nisi quem uindicte relaxat

JO.BAP. PLAV. ¶Nil ti.cō.rō.hūc seruū oino eē oñdit dū eū nihil a rōne oium dña:& regina(ut inqt Tulli⁹)cōsecutū eē dicit:quo uera libertate frui ualeat.q.n.nihil agit rōne stultus ē:oēs aūt stultos eē seruos qs nisi oium bipedum insulsissimus ignorat? ¶Cocessit.hēre pmisit. ¶Digitū ex.sublcua digitū:& te apte uictū meis rōnibus ꝓfitere.a certātibus sumptū q pollicis subleuatiōes:se uictos sig̃nabant.Hermolaus uir meo & eruditoꝝ iudicio doctissimus.Si qd aptius inqt inuenerit cōtinuo gr̄as testabor:& leuabo digitū.In quo sig̃na tu illud Martialis accipio.Nā mea res digitū sustulit hospitib⁹.significat.n.Epigrāmatarius suppellectilē suā hospitū frequētia uictū fuisse.i.fractā:mancā:& debilē factā:adeo ut nullius rei usui apta sit.quos.n.supamus debiles reddimus:& hic est uetus sensus:uera poetæ intētio:qcqd garrit Domitius nugæ sunt.Sīle est illud adagiū apud Plautū.Ouidiū.Calphurniū:cæteros.Manus do.cuius sig̃nationis est illud herbā.do.i.cedo uictoriā:de quo plura Seruius in.viii. æneidos adnotauit.Et qd tam paruum.castigati uerba:qui q̄rit:& cum admiratione sciscitatur quare ob uitia supradicta:quæ suo iudicio parua sunt:debeat perpetuo aurea:inæstimabiliqꝫ libertate priuari. ¶Sed nullo thure.nullo sacrificio etiam lauto:& magnifico poteris a diis impetrare:ut qui stultus:& uitiosus sit aliquā uirtutis partem in se contineat:ob quod libertate fruatur.Thure.quo ut diis gratiori in sacrificiis(ut supra docuimus)antiq maxime utebantur.Legimus apud plutarchum & Pli.li.xii.Alexādro magno impueritia sine persimonia thura ingerenti aris pedagogum leonidē dixisse.αυτοσ ωπαιδαφιλοσ ιυμασεισ οταν τησ λιβανωτοφορου κρατησησ.idest heus tu puer large odores efferes cum regionis thuriferæ potieris.unde ille potitus arabia Thure onustam nauem misit leonidæ large exhortatus ut deos adoraret.his uerbis. απεσταλκασοι ταλαρτα λιβανοτου καικασιασ ιναμηκετι μικρολογησ προσ τουσ θεουσ ειδωσ οτι και του αρωματοφορου κρατουμεν.Litabis propitiabis:placabis:ac uotum impetrabis.Plautus.Si hercle istuc unquam factum est.Tum me Iuppiter faciat ut semper sacrificem nec unquam litem. ¶Breuis semun.minimum. ¶Recti:rationis. ¶Hæc.stultitiam:& sapientiam.

Miscere ¶Miscere.collocare ut simul habitent:quod est impossibile:duo.n.contraria consistere nequeūt.In alio significatu Miscere est potum exhibere:in quo significatu est illud notissimū.Qui raptus ab lite sacra Miscet amatori pocula grata suo ita ueteres locuti sunt:q loquēdi modus e græcis effluxit:apud quos κιρναν dicitur Homerus λευδαιοτε περτε γερουσιον αιθοπα οινον αργειων οι αριστοι ενι κρητηρι κερωνται.Nec.s.c.f.significat hoc Persius.Quemadmodum rudis:agrestis:& rusticanus homo:fossor:& ineptus nunq̄ ad bathylli numeros & cantus choreas & tripudia celebrabit,Ita hō uitiosus nūq̄ uitiosus nunq̄ bonis disciplinis incūbet:& uirtutes exercebit.cū in

dignatione legēdū & cōcitate:ut oino Persius hoiem stultū penitus rōne carere:nec qcq̄ sapiēter administra
re posse:& ob hoc seruū eē uelle pbare uideat. ¶ Cætera fo. in cæteris fossor:& rusticus, qua elegāti elocu
tiōe usi sunt Classici scriptores, Verg. Oratius Suetonius:& frequētissime Pli. ¶ Ad numeros ba. hoc in loco
haud dubio p saltatore:& mimo accipit:cuius meminit Iuue. nā alias ē illud instr̄m : quo prunas: & cinerē e
foco tollere solemus ut alio trāsferamus, in q̄ significantia apud Ora. Apitiū de petasone loquētē. Pli. de p
bāda erugine & Hieronymū reperies. q̄ li. nūo𝔯 gne neutro usus est his uerbis. Ignū receptacula : fuscinu
las:& tridētes:uncinos:ac batylia. fuit et batyllus puer uiscenda pulchritudine cōspicuus:& spectabilis: quē
Anacreon lyricus poeta amauit (ut test. Ora. &) Apul. in floridis eius describēs statuā. Versus anacreontis
ab A. Gellio recitatos. qbus batyllū celebrat hi sunt. τιοισον αμωελονσ μοι:και βοτρυας κατ αυτο και
χρυσεους πατουντας ο μου καλως ανα ιωτρατε και βαθυλλον. i. uites fabrica qīo intus:& racemos pari
ter aureosq̄ pulchre calcātes comites lyæi amoreq̄ bathyllon simul: quē locū iterptes corrūpūt. nō. n. βα
τινον. qd̄ significat pfundū:sed βαθυλλον est legēdū ut scripsimus. sunt & batylli. populi septētrionales au
ctor Ptolomæus. Satyri. in comœdia prisca:q̄ in uitia hoium aptius inuehit:salibusq̄:& iocis absoluit Saty Satyri
ri introducti sunt dii siluestres:& procaces iocularia:& lasciuia iter se lactātes:quo𝔯 psonas mimi i theatro
plerūq̄ assumebāt hi sunt (ut auctor ē Iul. pol.) satyrus canus: satyrus ipubes: satyrus adolescens: silenus pr̄:
atq̄ id gn̄s psonæ fictæ: sunt aūt liberi comites corniculis insignati: atq̄ capripedes: q tres p̄cipuas saltatio
nū spēs inuenerūt singulas ab inuētor𝔯 noibus appellatas. Vn̄ Oui. Quid nō & satyri saltātibus acta iuuēius
Fecere. Satyro𝔯 ne oia referā Diodo. in. i. Hiero. Soli. Stra. Pausanias: cæteri meminerūt. ¶ Liber e. s. ad
uersarii uerba asseuerātēr affirmātis se inæstimabili uti libertate: quā dulcissimā eē supra ondimus. ¶ Vn̄ da
tū. responsio poetæ. uī audes libertatē uendicare: cū uitiis deditæ rōnis ppria possessiōe cecideris: q extrema
seruitus ē (ut inqt Boetius. ¶ Sumis. i codice. Petri bādini christiani fruge aristarchi:& cleātis admodū iburni
& i achademia. IOANnis batistæ pii uiri doctissimi inter prios. i. eruditiores ānumerādi mihiq̄ amicissimi
legere sentis. An dn̄m ignoras. sensus ē, credis ne te nullū aliū hr̄e dn̄m p̄ter illū: a quo p p̄torē manumissiōis
bn̄ficio liberatus es. q. d. & alii sunt ut auaritia: libido:& id gn̄s uitia sexcēta. qb' uerbis illā libertate frui on
dit: q uitiis nō sit obnoxius. qd̄ ostēdit. M. Tul. his uerbis. Quomō aut cui tādē hic libero ipabit: q nō potest
suis cupiditatibus impare: refrenet primū libidines: spnat uoluptates. iracūdiā tēperet: coerceat auaritiam:
cæteras ai labes repellat: cū incipiat aliis iperare: cū ipse iprobissimus dominis dedecori aut turpitudini
parere desierit. Persiū succinit Augu. in. iiii. de ciui. dei his. pinde bonus si seruiat liber est. Malus aūt ēt si re
gnet seruus est. nec unius hois: sed qd̄ grauius est tot domino𝔯: quot uitio𝔯. de qbus cū ageret scriptura di
uina a quo. n. qs deuictus est inqt: huic & seruus addictus est. qd̄ sensit & Hier. Liberos tu iudicas aut a mor
bis alienos quos uoluptates barbare deuinxerūt. nō habet cathenam: sed eos luxuria ferali mordacitate in
uinculis tenet. ¶ Vindicta prætoris uirga. ¶ Relaxat: seperat: diuidit: & a te segregat.

¶ Nil ti. cō. rō. i. sapia nil sui tibi pmittit habere. Digi. ex. pe. i. digito sublato onde te uictū eē a uitiis tractū ē CORN.
a gladiatoribus q uicti ostēsionē digiti a populo ueniā postulāt. ¶ Et quid tā p. est: hoc est q̄ sapia siqdem ac
cōmodatu naturæ studiū facile capit. ¶ Sed nul. t. li. sed q̄uis pag. sit sapia: tn̄ sacrificiis adipisci nō possis: ne
q aliquā ipsius pticulā mimā: p semūciā. i. minimā ptē accipimus. ¶ Hæc miscere ne. i. sapiam stultitiæ cōmi
sceri est impossibile. ¶ Nec cū sis. c. f. i. ad ultimū: & hoc dicit cum sis fossor non pteris moueri. ¶ Tris tamen
ad n. f. m. b. i. pantomimum mutari non possis. Batillus: pantomimus autem libertus fuit mecœnatis: ergo ut Batyllus
impossibile est stultum sapientiam sequi. ¶ Numeros dicit sonos uel rithmos. ¶ Liber e. unde da. uerba culpa
ri uitiosi qui ex populi responsionē uitiis emendatum esse his: & poeta qūo libertū te eē dicis: cum tot uitio𝔯
seruus sis. & transit ut doceat q̄ stulti dn̄os habent qm̄ nihil arbitrio suo: sed iussu uitio𝔯 efficiant. ¶ An do
minum ignoras: nisi quem uindicta relaxat: an existimas esse dominum nullum nisi cum qui te manu misit de
finit esse dominus & dominatum uirga serui caput tangens dissoluit quia in manumittendo: tam seruus agēs
q̄ dominus ab illius seruitio quem manumitiit absoluitur.

¶ Nil tibi cō. rō. i. nihil sui tibi sapia permisit hr̄e. ¶ Digitū exere. i. extēde onde. q. d. nullā rē tā paruā ab eo IO. BRI.
fieri posse qn peccet: un̄ sequitur in stultis ne semūciā qdē rōnis habitare compositum est aūt exero: ab ex & Exeto
sero a quo frequētatiuū exerto. ¶ Et quid tam. p. est: cum interrogatione pnuntia. i. nō ne parua res est etiā Exerto
digiti exercitatione peccare. ¶ Sed uul. tu. li. He. in stul. i. nullo unq̄ sacrificii genera est diis impetrari pote
rit: ut q stultus sit: aliquid recte & sapienter gerat. Qui ergo sapiēter & cū rōne res non gerit seruus est. Bre
uis se. re. hoc significat nē semūciā qdē rōnis apud stultos eē: ut sit sensus nihil prorsu esse. ¶ Breuis ntūs erit:
ut sit breuis semūcia: dr̄ q dimidia ps unciæ sic ualet dimidiū: ut in se libra & semodio. ¶ Recti: rōnis ea. n. re
cte fieri dn̄r qua cū rōne fiūt. ¶ Hæc mi. ne licitū qdē non est hoi stulto cū rōne & sapia qcq̄ gerere. Vt sit sen
sus fieri nō posse quodāmodo fas esse: ut sapia stultitiæ cōmisceat: & simul hitent: quod sequētibus cōfirmat:
summa indignatione exemplū afferēs: cū dicit. ¶ Nec cū sis cætera fossor. Tris tn̄ ad. n. s. m. b. hæc. n. per indi
gnationem inferunt: & ita cōcitate legenda sunt: ut poeta oino uideat uelle pbare hoiem stultum penitus rō
ne carere: nec quicq̄ sapienter administrare posse: ergo seruus ē qui sapiens nō est. ¶ Næc cū sis cæ. fos. Tris
tn̄ ad nu. cōcludit deniq̄ stulto nō cōcedi: ut sapiam sequat. Sensus est. n. Nunq̄ efficies: ut cū sis rudis & agre
stis discas saltare ad sonos & cantus batylli pātomimi. ¶ Cætera fos. aut cætera uacat aut deest per: ut sit: Fossor
cū sis fossor per cætera. i. per reliquas res rudis & iperitus. Terē. in ecyra: Conucio cætera. i. per cętera. Fos Batyllus
soris dr̄: q agros fodit: hic aūt ponit p hoie rudi ipito & stulto. ¶ Ad nūeros. t. i. ad rithmos carminū. ¶ Saty
ri batylli: pātomimus & mollis saltator fuit. Iuue. Chyronomō ledā molli saltante batyllo batyllus itē puer
fuit ab anacreonte poeta dilectus: ut scri. Apul. Hor. Nō aliter samio dicunt arsisse batyllo Anacreonta te si
lium: batylli itē populi septētriōales auctore Ptolomæo: Batyllus itē instr̄m ferreum quo utimur ad usum
ignis. Hora. Prætexta & latū clauū prunæq̄ batyllū. Satyri. i. saltatoris: nā ut diximus in principio opis Sa
tyri dii syluestres lasciui & saltatores itroducebant in antiq̄ comœdia: ad quo𝔯 lasciuiæ imitationē mimi ap
pellant satyri. Vn̄ Ver. Saltantes satyros imitabit alphesibeus. ¶ Liber ego uerba pbatis se libe𝔯. ¶ Vn̄ da
bo, tot sub re. uerba Persi. i. tn̄ hēs unde colligis te libe𝔯 esse sumis. n. uerbū est. ¶ Tot te. tot uitiis & cupidi
tatibus. ¶ An dn̄m ignoras: putas ne alium dn̄m non esse nisi eum qui seruū manumittit. Sicq̄ docet hoiem
pluribus modis seruum esse: cum uitiis subiectus sit. ¶ Vindicta relaxat segregat a te.

BAR. FON. ¶Nil tibi cõ.rõ.Nunq̃ tibi rõ dederit ut tutus seruiẽs liber sis.¶ Digitũ exere:apte ꝓfiteare qd a pugnãtibus tractũ est pollicis erectiõe se uictos fatentibus.¶ Ecqd tã paruũ est.Ecqd sepatim p interrogationẽ legendũ est:Rñdẽtis.n.uerba sunt admirãtis simul & sciscitãtis,cur ob tã pua uitia libertate carere putãd' sit.¶ Sed nullo ihure li Nullis donis a supis ipetrabis.ut in qbus uitiositas est uirtutis ps aliqua:ac ppea ne libertas q dem esse possit.¶ Semũcia:uero media uncia est:a semis qdẽ qd' mediũ significat deriuata.¶ Nec cũ sis cæte ra fossor.Q uẽadmodũ fossores inepti & agrestes hoies imitari nulla minus in pte sciunt:sic uitiis dediti ne queũt exercere uirtutes.Batyllus aũt neronis æuo ioculator ac saltator eximius fuit Iuue.Molli saltãte ba tyllo iulcia nefisc̃æ nõ impat.Satyri uero dii siluestres petulãtes ac saltatores in antiqs comœdiis inducimẽ quoꝝ psonas in theatro minimi plerũq; assumebãt.Liber ego.Asseuerãter aduersarius liberũ se esse affir mat.Vnde datũ hoc sentis Rñdet poeta cũ tot uitiis subditus sis uñ,tibi libertatẽ audes assumere . An dñm ignoras.nisi quẽ uindicta relaxet An nõ credis aliud dominum tibi esse ṗter eũ a quo te ṗtor liberauit.qbus uerbis ostendit non eum q uindicta ṗtoria liberetur.sed qui uitiis non seruiat liberum esse.

I puer:& strigiles crispini ad balnea defer:
Si increpuit cessas nugator:seruitium acre
Te nihil impellit ne quicq̃ extrinsecus intrat
Quod neruos agitet sed si itus & in iecore ægro
Nascunt' domini q̃ tu ipunitior exis: (herilis
Atq; hic quẽ ad stragiles scutica & metus ægit
Mane piger stertis:surge inquit auaritia eya
Surge negas:instat:surge inquit nõ queo surge
En qd agã?rogitas:en saperdã aduehe ponto

IO.BAP. PLAV. ¶I puer & strigile.sensus est.si egre fers : & mo leste pateris dñi tui seruitutẽ.& illã acerbã putas cũ aliqd facere iussus sis uerbis cõtumeliosis . q̃ cũ tm̃ sit corpis:aium non pturbat.q̃nto uitioꝝ seruitutẽ grauiorẽ eẽ æstimabim':q̃ aios obsidẽt: & fugi sollicitudine discruciãt.ex quo ostẽdit cor poris seruitutẽ:q̃ aioꝝ esse tolerabiliorẽ. est.n. melius corpus q̃ aium egrotare ut dicunt græci. βελτιον το σωμα η ψυχην νοσειν.ordo aũt ẽ Quatuor fuere Crispini Seruitiũ acre nil te impellit si increpuit I puer & strigiles crispini ad balnea defer cessas nugator. ¶I uer.serue.¶ Ad bal.cri.quatuor fuisse crispi nos historia tradit.Primũ auctore Tacito : qui eques ætate senatoria Claudio iperãte ṗfectus ṗtoriũ cõsularibus insignibus donatus sub nero ne crimine cõiurationis exactus in sardiniã accepto iussæ mortis nũcio semet interfecit.Alteꝝ(ut scri. Trã quillus)neronis priuignũq; puer adhuc p'ris impio submersus est.Tertiũ auctoribus Plut.& tacito q tpib' Othonis cũ duobus cẽturionibus tumultu militari necatus est.Quartũ:q ex seruili cõditiõe ægyptius domi tiaui indulgẽtia ex seruo,ad eq̃stria insignia fuerit ṗuectus:de quo Iuue.in suis sat.ad quẽ Mart.sæpe scribit: Strigiles & eũ laudat.de primo aũt intelligere ur Persius.¶ Strigiles:instrumẽta sunt balneatoria a stringẽdo:qd ra dere significat.uel a græ.στλεγγισ auctore Prisciano denominata.i.cuius dimiu.est strigelecula : quo in floridis usus est Apul.scribẽs hippiã sophistã multisciũ:& reꝝ expientia dedalũ sibi cõcinnasse strigeleculam ita fabrefactã:ut in manu capulo moraret':& ex ea sudor riuulo laberet'.sordes aũt e corpe radẽdo detergen tes græci αποξυμενον.hoc est distinguẽtes noiarũt teste Pli.li.xxxiiii.¶ Increpuit.dñs.s.¶ Cessas.morans iussa celeri gradu.& minime cũ:abũda nõ peragis.¶ Seruitiũ.a.t.u.imp.pcunctatiue legẽdũ.¶ Acre. uehe mẽs:molestũ:nihil.n.fœdius seruitute cũ auctore Ci.ad decus:& ad libertatẽ nati simus.Idẽ ait oẽm seruitu tem eẽ miserã illis uero miseriorẽ q libertatis dulcedinẽ gustauer't.¶ Impellit:urget:mouet.¶ Necq̃cq̃.i.nõ cũ interrogatiõe leg' ut sit sensus.Dñi iperium:qd corporis tm̃ est in aios etiã seruoꝝ penetrare:& illis non paruã afferre sollicitudinẽ.¶ Agitet.lancinet:cruciet.¶ Sed si intus & in seruitutẽ aioꝝ nõ esse seruitute cor poris mitiorẽ concludit:& est sensus si corporis seruitus aium tuũ angit:& cruciat:qũo minori supplicio ex aioꝝ seruitute afficieris:ubi dños intus crassantes:& aio nascẽtes hẽas.¶ Iecore egro.uitiis maculato corru pto:coinquato:& male se habẽte pp uitia.iecur græce dr' ηπαρ.(ut supra dictũ est)unde hepatici hoies q Iecur iocinoris morbo laborãt appellant Pli.in.xxi.pullegiũ hepaticis cũ melle & sale bibendũ datur.existimauit. Plato in timeo iecur adeo hoi factũ q iucũda & amara cõtineat his uerbis. θεοσ επιβουλευσασ αυτου την ηπατοσ ιδεαν ξυνεστησε τε και εθηκε εισ την εκεινου κατοικησιν πυκνον και λειον και λαμπρον και γλυκυ και πικροτητα εχον.dimi.iecoris ẽ iecusculũ:quo usus ẽ Tul.i.ii.de di.nã musculoꝝ inqt iecuscula bruma dicũt augeri.decliuat' a grãmaticis iecur iecoris:& iocinoris:q gtũs(ut ait Priscian' in.vi.) ut' antõ iocinus deriuari:q in usu nõ est.¶ Qui.i.qũo.Orat.Qui fit Mœcenas.Terẽtius.Qui scis.¶ Impuni Strigilis tior.nõ affectus pati:& sili seruitio quasi dicat grauiori.¶ Atq;.quã.¶ Ad stri.quas ad crispini balnea defer ret his.n.sudorẽ in balneis:& sordes ex corpore distringebãt.Stra.li.xv.de moribus indoꝝ illos exercitiũ ṗ cipue frictionẽ ꝓbare:& maxime strigilibus ebeni leuibus corpa expolire:regibus quoq; corpa strigilũ pfri catione curare. de frictione si quis scire aliqd cupit.legat galeni libros de regimine.Plaut.meminit strigilis rubiginosæ.Pergamenæ strigiles ut optimæ celebratæ.Martia.Pergamus has misit curuo distringere fer ro.Nõ tã sæpe teret lintea fullo tibi.Pli.in.xxviii.inter medicinas pẽdẽtes ab hoie:& remedia:q̃ ab ipso sibi præstari psit eẽ refert strigilũ uehemẽtiã.In ṗsentia hoc instr'm exoleuit ab hoibus trãslatũ ad equos distriu gẽdos:quo eqsiones utũtur.Strigiles ẽt sermone uernaculo pisciculi quidã dicuntur:quoꝝ frequẽs captura fit per hyemes.hi uero tosti sale:aceto: oliuo: pipere : & cinamomo conditi popside in cibis non improbant' Scutica.flagellũ quo serui delinquentes uerberaban',unde flagitiones:ulmitribæ:mastygiæ uerberões uo cupat.Mane piste.illos q auaritiæ laqueis iplicant' aio esse seruos ostendit:qua seruitute nihil indignius:ni hil turpius est:ut docet Pellagius:hoc ante Persium demonstrauit Tul.his.an eoꝝ seruitus dubia est: q cu piditate peculii nullã cõditionẽ recusarit durissimæ seruitutis. Hereditatis spes qd iniquitatis in seruiendo non suscipit:quem nutũ locupletis orbi senis non obseruat.loquitur ad uoluntatem:assentat':assidet:mirat': Auaritia quid hoꝝ est liberi(qd deniq; nisi serui:nũmoretis.¶ Ingtauar.μητηρ κακοτητοσ απασησ.i.mater malitię uniuersæ(ut inquit Phocilides)quam Cicero lib.iiii.ad Hereniũ ita diffinit.eẽ.s. iniuriosam appetitionem aliorum:cuius duæ sunt spẽs.Altera:qua rapimus uñ non oportet Altera qua nõ damus:ubi dandum libera litas nos docet. Hæc nõ solum inter hoies seuit:& grassat':sed ẽt inter mortuos locũ retinet.si qdem(ut nar rant Diodo.li.ii.& Apul.lib.vi.de asino)Charon nõ trãsuehit aias defunctoꝝ ni prius portorium exigerit.

Vñ dixit Iuue. Tettũq; nouitius horret porthmea: nec sperat cœnosi gurgitis alnũ Infelix nec hẽt: quẽ porri
gat ore trientẽ. ¶ En qd agã. eũ surrexero qd faciã inqt piger. ¶ En saperdã. qd illi faciẽdũ sit admonet aua
ritia: ut mercaturã exerceat. qua pecuniarũ sollitus & diuitiarũ locupletissimus efficiat. ¶ Saperdã. Saper-
da dr sapiens, elegãs. Var. Oẽs uidemur nobis esse belli: festiui: saperdæ cũ simus canopi. est & gñs piscis uilis
simi (ut ait Festus) in quo significat hinc accipitur: unde miror Nicolam pei otũ uirũ alioqui eruditũ dixisse q
Festus pom. scribit Saperdam genus esse piscis pessimi: ubi legerit ipse dicat: cum in alio significatu q̃ in isto
Persii uersus exponi nec debeat: nec possit. Iullius Pompeio suffragatur. Inter pisces inquiens Thynni: Sa-
perdæ: Lesbiæ. ¶ Ponto. Pontus est in septẽtrione: per quẽ mare ipsum per excellentiam sicuti per poetam
Homerum intelligimus: nam ut docet Strabo: maiores simpliciter ponticum pelagus uti quendam oceanũ
arbitrati sunt: & (ut docet Herodotus in. iiii.) ante omnia maria ẽ maxime admirabile. a ποντίζω quod est
mergo; uel ἀπόνος qui est labor quia sit laboribus plenum.
¶ I puer & stri. strigiles dñr ea uelaria unde athletæ post laborẽ tergunt̃ hoc ẽ a tergẽdo qd græce dr. ¶ Ne- CORN.
cq̃ extrin. intrat: hoc est si te nõ cõpellit seruitiũ ꝓpriũ uel minæ tuã mẽtẽ exterminãt. ¶ Sed si itus & i ieco
re ægro: colligit magis seruire eũ q uitio deditus est q̃ eũ q a dño ob segnitiẽ domini põt uerberari quo pa-
cto ergo te seruũ negas: cuius pectus animũq; tot dominatiões obsederũt. i. auaritia cupiditas aliæq; res q̃s ꝑ
dominis posuit. ¶ Scutica: hẽnã dicit q ei⁹ usus lori ad plagas apud scuticã inuentus sit. ¶ Mane pi. ster. de- Scutica
mõstrat̃ q inter pectus hẽat uitia dominent̃. iducit dormiẽtẽ ab auaritia excitari & ab ea obiurgari. Eya Sur.
ne. instat. ¶ Surge inqt nõ q̃o sur. & tu dicis. ¶ Nõ q̃o sur. eqdẽ agã interius: iterius & sepius illum dñs excitat Saperda
tar dem surgit. ¶ Surge: uox est ad excitãtem. En quid agam? en saperdam aduehe ponto rogitas. o persii cui
respondet rogitas. i. dicis quid agas: sarpeda genus est salsamenti quod ex pisce sit.
¶ I puer & stra. eri. ad. b. d. ꝓbaturus hoies oĩno seruos eẽ: nec sui iuris: pulchra utit̃ argumẽtatiõe. Sensus ẽ IO. BRI.
. n. Si illud acre seru tiũ eẽ cẽses: cũ a domino acerbe & cõtumeliose increperis: ut aliqd facias: qd tñ est cor
poris: quãto granior illa seruitus existimãda est qua aius obsidet̃. Sicq; ondit eos magis seruos eẽ qui uitiis
obnoxii sunt q̃ q sub imperio sunt hoĩs. Ordo est seruitiũ acre nihil te impellit. si icrepuit. ¶ I puer & destri.
ad balnea crispini cessas nugator. ¶ Stri. stringere & radere: ut ait Marcellus. unde strigilis instr̃m ẽ ferreum Stringere
quo sudãtes radebãtur in balneis ad detergẽdũ sudorẽ: Pli. iunior in epistolis de balneis loqns scribit sic de Strigilis
auunculo. Dũ distinguit̃ tergiturq;: audiebat aliqd aut dictabat. Trãqllus tradit Augustũ læsisse cutẽ nimio Crispini
strigilis usu. Strigiles græci stlẽgites dixere & q̃ eo corpe radunt̃ strigmẽta: pgamus ex asia has misit. Mar. ꝑa duo.
gamus has curuo distrigere ferro. ¶ Increpuit: subaudi dñs. ¶ Crispini bal. ꝑib⁹ Nerõis duos inuenio fuisse
crispinos: quorũ alter eqs romanus dignitate senatoria & quõdã Claudio ipante pfect⁹ ꝓtorii & cõsularib⁹
insignib⁹ donatus Neroni inuisus: q poppeã quõdã mr̃imonio tenuerat: ab eo crimine ꝯiuratiõis i Sardiniã
exactus ẽ q accepto iussæ mortis nũtio semet iterfecit. De hoc poeta itelligere uĩ. ¶ Alter uero Nerõis pri-
uignus poppea natus: quẽ ipuberẽ adhuc: qa ferebat̃ (ut scr. Trãqllus) Ducat⁹ & iperia ludere: mergẽdũ ma
ri: dũ piscaret̃ seruis ipsius demãdauit. ¶ Cessas nu. cessat desidiosus: reqescit defessus. ¶ Seruitiũ acre Te ni
hil ĩpellit: cũ iterrogatiõe legẽdũ: q̃ affirmatiõis uim hẽt. ¶ Impellit: urget angit. ¶ Ne qcq̃ ex. intrat. Q d ner
uos agitet. Sẽsus ẽ: iperiũ dñi: qd extrinsecus ẽ: ẽt ais seruorũ sollicitudinẽ isligere. & cũ iterrogatiõe ꝓnũcia
tur. Neqcq̃. aliqñ nõ ponit̃: ut hoc loco. aliqñ ꝓ frustra. Verg. Arma diu senior desueta tremẽtib⁹ æuo Circũ-
dat: neqcq̃ humeris. ¶ Sed si int⁹ & in iecore ægro Nascunt̃ dñi: q tu ipunitior exis. Conclo est eos nõ minori
seruitio urgeri: q uitiis subiecti sunt q̃ q imperio dñi. ¶ Iecore æg. uitius corrupto. ¶ Nascunt̃ dñi: dños itelli
ge ai uitia: ut auaritiã libidinẽ ambitionẽ & hmõi. ¶ Qui: ꝓ q̃o. Terẽtius. Qui scis. ¶ Impunitior: nõ affect⁹
pasi seruitio q̃si dicat: ẽt maiori. ¶ Atq; ꝓ quã. ¶ Scutica: flagellũ: scytos. n. græce pellis latine unde & scuta:
quia nõ sine pellibus sunt. ¶ Mane piger stertis ostendit & eos qui auaritia laborant seruos esse. ¶ En quid Scutica
agam? uerba auari. ¶ Rogitas. admirãtis nõ rogantis. ¶ Sapdã: genus pessimi piscis: ut tradit Festus. Saperda
¶ I puer & strigiles. Seruitutẽ corporis nõ tam arctã quã animi esse ostendit. ¶ Dicit enim si quid ab Hero BAR.
facere iussus sis: hæc seruitus corporea nihil animum tuum perturbat. At si intrinsecus uitiis seruis uehemẽ FON.
tius ageris quã qui metu uerberum hero paret. ¶ Strigiles uero ad fricandum & poliendum corpus paratæ
sunt: stringendo hoc est tergendo & radendo cognominatæ. Puer autem pro seruo ponit̃. Horatius in sermo
ne. An hic peccat sub noctem qui puer unã Furtiua mutat strigili. ¶ Quid tu impunitior exis atq; hic. Exor-
tatio Sumpsit quid tu impunitior illa quæ paruo sum nequeunt obsonio captas: quidam ꝓ cur & quare le-
gunt: ut qui sit mæcenas: atq; uero pro q̃ comparãtis aduerbio ponitur. Idem primo sermonũ. Non se peius
cruciauerit atq; hic. ¶ Scuticæ: scytos græce pellis latine dicitur. Vnde scutica genus uerberis e loris factũ
deducitur. ¶ Mane piger stertis. Altercatione inter se auaritiæ ac luxuriæ ponit. quarũ utrius qui obtempe-
rant nullo pacto liber esse queat. ¶ Eya. Hortantis aduerbium est. Horatius primo sermone Eya qd statis.
¶ En quid agam? desidis dubitatio quid si surgat agendum sit. ¶ Rogitus: auaritiæ uerba eũ quid facere de-
beat admonentis. ¶ En saperdam aduehe: en & ecce ostendẽtis aduerbia sunt & separati a reliquis hoc in lo-
co: en debet pronunciari. Saperda uero ut Festus ait pessimi piscis genus est.

Castoreã stuppas: hebenũ: tus lubrica coa
Tolle recens primum pipere sitiente camelo
Verte aliquid iura: sed Iuppiter audiet heu heu
Vare regustatum digito terebrare salinum
Contemptus perages si uiuere cũ Ioue tendis
Iam pueris pellẽ succinctus: & œnophorũ aptas
Ocyus ad nauem: nihil obstat quin trabe uasta

¶ Castoreum. Castores quos Pli. & M. Varro fi IO.BAP.
bros appellãt: sunt canes põtici (ut scri. Serui⁹) PLAV.
quorũ testes apti sunt medicamẽtis ꝓpter qd ca- Castores
ptiuitati metuẽtes: se ab insequẽtibus teste Apu
leio resectione genitaliũ liberant. Cicero redi-
mũt se ea pte corporis: pp quã maxime expectã
tur Iuue. Qui se eunuchũ ipse facit cupiẽs euade
re dãno testiculi Solinus p uniuersum pontũ fi-
ber plurimus: quẽ alio uocabulo dicit̃ castorẽ.
¶ Testiculi eius appetunt̃ in usum medicinarum
negat Sestius diligentissimus medicinæ cõditor
testes amputari ab ipso castore cũ capit̃: quimo
paruos esse ait subiectosq;: & adherẽtes: nec adimi sine uita animalis posse. uerũ folliculos geminos ex uno

nexu dependentes: qui amputentur: quorum uis medica fit Castorea uocant Medici. Quæ pluribus morbis medentur. De quibus hic intelligit Persius. hæc magnificat Gal ēus: Adhibet quæ medicinis pluribus a Ca strando dicitur (ut Albertus Mag. & Isido. perperam senserunt) nonen. n. græcum est: quod latinam ethymo

Stupa

logiam non recipere Ser. & cæteri tradiderunt. ¶ Stuppas. stuppa (ut scribit Pli.) quod proximū cortici fuit appellatur. deterioris lini lucernæ fere luminibus aptior. a stipando dicta (ut scribit Ser.) uel a græ. nam græci. στυππιον. dicunt. Lucia. εν χρυψενειο τοσ τυππιον. i. torrem intra stuppam clanculū recōdidit a Pli. dr̄ stuppanus malleus. quo lina tundunt: curanturq;. ¶ Hebenū. hebenus auctore Ser. arbor est q̄ cæsa

Hebenus

durescit in lapidem: quam accendi Fabianus negat de qua Pli. Herodotus: cæteri: dicitur fœminino genere Lucano neutro Vergilio: de qua Aetius Amelinus. βενοσ ζυλονεσ τιγον ισχυλον αναδυομενων ρυπτισκησ και λεπτομερουσ ιστιδιαμενοσ οιεν και τα ταισ κοραισ επισ κακουτα πεπισ τευγαι ριπτειν ταισ τελλαισ οφθαλμικαισ μιγνοτισ δυναμεσιν.

Chos

¶ Lubrica. choa. uina quæ nascuntur in insula cho. est enim chos insula in charia (ut scribit Mela) in qua uestes bombicinæ primū inuentæ fuerunt. quas pria texisse dicitur pamphile filia platis: ut Pli. tradit in. xi. & in. v. de animal. Aris. Stra. li. inter cicladas numerat. li. autem. xiiii. docet & insulam: & urbem cho appellatam. Vrbs uero non magna est. sed optime oium habitata: & aspectu iucūdissima: his qui nauigant insulæ magnitudo est ad. cccc. & L. stadia. tota fertilis: & quē admodū chius: & lesbius optimo uino habūdans: qđ albū fuisse ostendit Oratius: cuius carmina etiam quare lubrica appellentur apertissime demonstrant. ¶ Primus. ut maius lucrū cōsequaris. q. n. tardi & negligētes sunt: minus lucrātur. Vnde Orat. Caue ne portus occupet alter. nam sicut in uno quoq; opere mr̄ est cōstātia

Camellus

ita nouerca est negligentia. ¶ Sitiente camello Camellos inter armēta pascit oriens: ubi oēs iumētoꝝ dorso funguntur: atq; ēt eqtatu in p̄liis auctor Pli. qđ tradit & a Caio iurisc̄ōsul. ad legē agliam. Oderūt equū genus: formidat: & equus camellū adeo eqdē ut specus eius intueri nec odorē sentire sustineat (ut auctor Herodotus) sitim q̄triduo tolerāt: nō dixit Persius sitiēte. apud iurisc̄ōs. ti. de muneribus Camellaria dr̄ curatio camelloꝝ: q publica alebātur pecunia: & Camellarii ipsi Curatores: qđ sane munus psonale est (ut scri. Arcadius.) Cū custos de industria iuuenē cū matre camellū miscere fecisset. Is re cognita sceleris cōmissi anxius camellarium paulopost morsu interemit (ut refert Arist. lib. ix. aialium) Primum autem uidere camellos romani: q cum Scipione anthiochum deuicere: atq; iteꝝ qui cū Archelao ad orchomenū: & cheromam dimicarunt (ut testis est Plut in lucullo.) ¶ Verte. uolue: negociando permuta: more antiquoꝝ: apud quos res ipsæ permutabātur inter se: sicut & troianis tpibus factitatum Homero conuenit: unde cōmercia uictus gratia

Comercia

inuenta opinat Pli. Cōmutationē mercium fuisse apud ægyptios & æthyopas auctor est Philost. ¶ Iura. ut maiori p̄cio distrahas merces tuas adhibe iusiurandū at iusiurādum refuge si possis. si minus cum licet inqt Epictetus Obsecrante amico: ut pro se peierraret: respondit Pericles. μεχρι του βωμου φιλοσ ειναι. i. amicū se esse usq; ad arā. Laudat Basilius Cliniā: q cū posset ex triū talētoꝝ dānatū iuretnrādo sibi delato anfugere. Soluere qdē maluit: q̄ iurare: q̄q̄ sine periurio id faceret licere. Amnis quidē memoratu dignū est: Olachas in bythinia briciū alluit (hoc est & tēplo & deo nomē) cuius gurgite periuri notātur pari uelut flāmam

Palicenū

urentē. In sicilia quoq; Stephanus fontē esse tradit Placenū uocatū: qm̄ iuxta palicos fratres sit. In eum inqt tabella mittitur a iuratis quæ si uerū dixere fluitat. Sin falsum mergitur: & ipsi continuo flāmantur. ¶ Sed iuppiter audiet. adolescentis uerba: quibus illud demonstrat quod Statius. & Petro. arbiter cecinerunt uerum esse. Primus in orbe deos fecit timor. nisi enim crederet iouem auditurū seq; pœnas meritas daturum: utiq; iuraret: ut diuitias: & opes imodicas consequeretur: quod minime faciendū docuit his uerbis Phocilides. μητε πιορκησεσ μητ αγνωσ μητι εκοντι. ψευδορκον στυγει θεοσ αβροτοσ οσ τισ ομοσσει. i. neq;

Nō ē peierandum

peieres: neq; inscienter: neq; sponte: peieratorem odit deus quicūq; iurauerit. Iuppiter autem filius fuit Saturni cuius antrum increta mittitur: & sepulchrū ostēditur (ut inquit Cypria.) quod negat ille græ. poe. κρητεσ αει ψευσται και γαρ ταφον ωανα σιο. κρητεσ ετεκτηναντο συ δ ου θανεσ εστι γαρ αιει. cretēses semper mēdaces: qui sint Ioui sepulchrum fabricati: cum nunq̄ ille obierit: ppetuoq; sint: ex quo dixit Stat. Mētitagimanes Creta tuos. hic & apud omnes poetas accipitur pro summo deorum: antiqui enim iouē totius machinæ mundialis moderatorem existimabant. ¶ Heu heu. ¶ Vare regustatum. semper eris pauper: & mēdicus si deorum præcepta sequi: & seruare nolueris. capite antem quassanti nec sine risu legenda sunt. simile est illud Plauti ex rudente isto tu pauper es: cum nimis sancte pius. ¶ Varre. distorte: stulte: qui rem non recte percipis a uatris sumpta translatio. qui plantas habēt obtortas introrsum: a quo Varicare est crura ape

Varicare

rire: & in diuersum distendere. Inde Varica dicta Ouidio fœmina illo uersu. Ambulat ingentes uarica fertq; gradus: quæ non tam incedit: q̄ ambulat gradibus prægrādibus gradiens: quod fœminam parū decet. ¶ Terebrare. terendo perforare a terebra missili genere quod cestron græci: nostri uiriculum nuncupant. Vergi. Et terebrare canas uteri & tentare latebras. ¶ Contemptus. despicabilis: quod peculiare est paupertatis: ut homines faciat contemptibiles: & ridiculos (ut testatur plato) & Iuuena. inquit. Nil habet infœlix paupertas durius in se q̄ q ridiculos homines facit. Pecunia in honore paupertas probro haberi cœpit. Pauper ubiq; iacet ait Oui. nam omnis pauper infœlix existimatur (ut polynices apud Euripidem in phenisiis. πενησ γαρ ουδεν ευγενησ ανηρ. ¶ Viuere cum Ioue. idest recta: & iusta solummodo facere: ut dii præcipiunt. ¶ Iam pueris loquitur poeta demonstrans eum iam auaritiæ seruum factum esse: cum ex iussu eius imperioso aptet nauigium: & cætera ad lucrum consequendum necessaria: ut Impiger extremos currat mercator ad indos: & superato mari nauem mercibus onustam domum referat. q autem mercatores mari se committerent: ut lucrarentur: docet Isocrates his uersibus αισχρον μεν γαρ τουσ εμποροuσ τηλικαυτα πελαγη διαπεραν ενεκα του πλειω ποιησαι την υπαρχουσαν ουσιαν. idest turpe. est enim mercatores longinqua maria pertansire causa amplificandi præsentem substantiam. ¶ Succinctus pellem. idest habens succinctam pellem: intelligit pelles hirsutas. idest habentes pilum ex parte exteriore ad frigora: & pluuias remouendas: quas qui itinera: & nauigationem auspicabantur. Inducebant. Iuuena. Nil uetitum fecisse uolet: quem non pudet alto Per glaciem perone tegi: qui summouet euros pellibus inuersis. Ouidius lib. iii. de tristibus Pelli

Pederastia

bus hirsutis arcet mala frigora. ¶ Pueris. seruis. uel pueris. qui græce dicitur παιδεσ. unde pederastia amor obscenus in pueros: quo uocabulo utitur Tranquillus in Nerone (ut quidam existimant) ego tamen lego apud Tranquillum proagogin non pederastian pro stupro: & productione. est enim προαγωγη & προαγωγ

viva pud græcos quod apud nos pductio: & producere. Oenophorꝫ. uas uinarium. οινος dr̄ uinū φορᾶν fe-
rēs. Vn Oenopoliū Plau. p uinaria cella. Oenophilaces lāpridio uinariæ cellæ: & apothecæ custodes uoci- Oenopho
tati: auctor ē diuus Augusti. in. vii. de ciui. dei in liberi æde œnophorꝫ sisti solere: qd signaret uinū p id qd cō- rum
tinet id qd cōtinet Praxiteles iter cætera opa q̄ pcēset Pli. fecit & Oenophorꝫ. qd nā tā uas uinariū q̄ mini-
strū uini poculū inferentē significat. ¶ Nihil ob. qn ex iussus auaritiæ aggrediaris nauigationē: qs aūt prim⁹
nauigauerit incertū hēmus: cū Philostratus: Cthesias: & Tibullus cæteri hoc tradētes inter dissentiāt. nauē
auctore Pli. primus in græciam ex ægypto Danaus aduexit: primum nauigatorē Papinius: Oratius: & Pro-
pertius detestantur. ¶ Trabe uasta. corbita: oneraria naue: quam inuenit primus Hippus Tirius more poe
tarum: qui nauem modo arborem: modo trabem: modo pinum nuncupare conuenerunt.

¶ Castoreū: sub deraduche. Hebenū. genus nigri ligni. ¶ Lubrica e. uina ex choa insula. Lubrica iō dixit aut CORN.
q leuia sunt: aut qa uētrē soluāt. Tolle recēs primus pip. i. nup de camelo depositū sitiēte: dixit. uel qa i illis Hebenū
prib⁹ ratæ sunt aq: aut q p cæteris aialib⁹ sitim ferat. ¶ Verte aliquid. i. negotiare & spēm pro spē cōmuta.
¶ Iura: hoc ē pecuniā falsitate auge. ¶ Sed Iu. au. Verba illi⁹ q auaritia excitat. ¶ Heu heu Vare reg. di. ie. sa.
auaritia ad ill ū si iouē testē & periurii tui uindicem putas pauper necesse est uiuas & solo sale contēius discū
digito tuo terendo pertundam. Varones dicuntur serui militum qui utriq stultissimi sunt. s. stultorum.

¶ Castoreū: fiber auctore Pli. aial est pōticū: qui morsu testiculos sibi amputat piculo urgēte ob hoc se peti IO. BRI.
gnatus: un̄ est illud Iuue. imitatus castora: q se eunuchū ipse facit cupiēs euadere dāno Testiculi. Castoreū Castoreū
id uocāt medici: alias aial horrēdi morsus: arbores iuxta flumina. ut ferro cędit hoies ptes cōpræhēsa: nō an̄
q̄ fracta cōcrepuerint ossa morsu resoluit: cauda piscis ei cætera spēs lutræ: aial aquaticum de castoreo: sic Hebenus
Ver. Virosaq pontus Castorea. Hebenū: arbor ē: quā Verg. peculiarius celebrās nusq̄ alibi nasci. q̄ in india
pfessus est: ut diuisæ arboribus p̄riæ: sola india nigꝝ Fert hebenū. Herod. eā aethiopæ intelligere maluit:
tributi uice regib⁹ psidis e materiæ eius cētenas phalāgas tertio quoq āno pēsitasse æthiopas cum auro &
ebore pdendo. Romæ auctore Pli. eā magnus Pōpeius in triūpho Mitridatico on̄dit. Accēdi eā Fabian⁹ ne
gat: urit tn̄ odore iucūdo. Duo gn̄a eius rarꝝ id qd melius arboreū trunco enodi: materiæ nigri splēdoris ac
uel sine arte ptinus iucūdi. Alterꝝ fructicosum cytisi mō: & tota india dispsum est. Lubrica coa Cos insula est Cos
in caria denominata teste Iginio a Coo filia Meropis cuiusdā q̄ ibi regnauit: tota fertilis est: & quēadmodū
Chius & Lesbus optio uino abūdās auctor ē Stra. uinū coū Cato apud nos quoq ex italico faciēdi rōnē de
mōstrauit sup cætera in sole tridno maturādū pcipiēs Vinū Albū ondit eē. Hora. Si durabit aluus: Mitilus
& uilis Pellēt obstātia cōchæ: Et lapathi breuis herba: sed albo nō sine coo. Lubrica: q ut sensit Hora. Ve- Camelū
nerē molliā¹. ¶ Tolle pi. re. ex india ut diximus mittit piper. ¶ E sitiēte ca. camelos iter armēta pascit oriēs:
quorꝫ duo gn̄a Bactriæ & arabiæ differūt: qd illi bina hn̄t tubera in dorso: hi singula & in pectore alterꝫ cui
incūbūt: auctor est Pli. ¶ Sitiēte: sitim. n. quatriduo eo auctore tollerāt: implent cū bibēdi occasio & in pte-
ritū & in futurꝫ: deturbata cōculcatiōe prius aqua: aliter potu nō gaudēt. ¶ Verte uolue negociāte. ¶ Iura
hinc expssit nimia auaritia hoies ad oē scelus iduci. Ver. Quid nō mortalia pectora cogis Auri sacra fames?
¶ Sed iuppiter audiet: illud respexit hoies metu deorꝫ: nō honestatis rōne plærūq nō peccare. ¶ Heu heu:
risu & capitis cōcussiōe legēda sunt. q. d. si ex deorꝫ pceptis uiuere nolueris inopia: & rerꝫ egestate pmeris.
Preages: deest uitā. ¶ Vare: aliq uaro legūt. i. securuo: sed usus nō stat uocatiuus est: ut sit O stulte q nō recte
rē pcipis: sumptū ab iis qui crurib⁹ uaris obliq̄ incedūt. Mar. Vara nec iniecto ceromate brachia tēdis. ¶ Cū
Ioue: ex deorꝫ pceptis. ¶ Iā pueris. p. iā auaritię seruus est cū lucri studio nauigationē paret. ¶ Pueris seruis.
sic. n. serui appellabātur. Terē. Etiā puerꝫ inde abiēs cōueni chremis. Succinctus. i. iā expeditus. ¶ Oenopho
rū: uas uinariū: œnos. n. græce: uinū latine: & phero porto. Iuue. Tādem illa uenit rubicundula: totū Oeno- Oenopho
phorum sitiens. ¶ Nil obstat. i. iam omnia parata sunt ad nauigationem. Trabe uasta. i. naue. rum

¶ Castoreū. Castor & fiber pōticū aial idē est testiculos sibi amputās urgēte piculo ob eos se petignatus. In BAR.
usu. n. medicis sunt. Horrēdi quidē aial mursus est: nā si hoiem cōphenderit nō ante morsum resoluit: q̄ os- FON.
sa infracta cōcrepuisse senserit. Caudam uero pisciū similē cæterā spēm lutræ habet. ¶ Hebenū: habeni. ar-
boris indicæ genera duo sunt: unum fructicosum citisi modo alterꝫ rarꝫ e nodi trūco materia eius nigri ac iu
cundi splendoris est quam accendi negant. Eam pōpeius Magnus mitridatico triūpho primus exhibuit. Lu-
brica coa: uina coa uel aluū soluētia uel q̄ sine palati aspitate potent ob eorꝫ sanitatē. ¶ Tolle prim⁹ ait qa
minus lucrant qui in mercibus emēdis postremi sunt. ¶ Sitiente camelo pproperam negociatoris festina-
tionem ostendit in quatriduum enim sitim hoc animal tollerat uerū cū bibendi facultas datur tātum imple-
tur quantum & præteritam sitim: expleat & in futurum diu profit. ¶ Iura uel quo citius ac melius uēdas: uel
quia Hora. inquit. Laudat uenales qui uult extrudere merces. ¶ Sed iuppiter audiet adolescētis uerba iouē
si ita iurauerit auditurꝫ. ¶ Heu heu: auaritia eū admonet si metu deorꝫ teneat pauperē semp futurꝫ. ¶ Var-
re o stulte ac nō recte sentiētes uarris trāslatū qui introrsum crura intorta gerūt: nā q in exteriorē partē ob
torta hn̄t uacii appellant. Var. de re ru. li. ii. de casibus scribēs. Cruribus rectis ac potius uarris q̄ uacīs. ¶ Iā
pueris pellē: hęc ex poetæ persona dn̄r ostēdentis illū auaritiæ iam parere uelle. Dicit. n. iam te paras ad na
uigandum. ¶ Oenophorꝫ: uas est uinariū. Iuue. Totum œnophorū sitiens. Ocymus ab ocis græco uerbo q
cito significat. ocyus & ocissime aduerbia & ocior ocissimus nomina deriuantur.

Aegæum rapias: nisi solers luxuria ante
Seductum moneat: quo deinde in sane ruis quo
Quid tibi uis? calido sub pectore mascula bilis
Intumuit: quam non extinxerit urna cicutæ
Tun mare transilias tibi torta canabe fulto
Cœna sit in transtro? ueientanumq rubellum
Exhalet uapida læsum pice sessilis obba?

¶ Aegeū mare. mare quod primus sinus accipit
europa ægeum dicitur (ut scribit Pōponius mel- IO. BAP.
la) incipit ex orientali parte ab initio hellespon- PLAV.
ti: ut usq in peloponessum uersus occidētem ter-
minatur. dictū autē (ut qdam existimant) ab Ae-
geo patre Thesei: qui in eo se dedit pcipitem: uł
q in eo ægea amazonum regina perierit pli. au-
ctor est ægeū dcm̄ a scopulo: q pcul spectātibus
effigiem capræ repsentat: quam græci αιξ uo-
cant. Strabo uero refert egas oppidū fuisse in eu
boia: a quo ægeū mare nomē accepit. Egō mare

ægeum.C.bassus:& Statius appellāt.¶ Solers lu.Jngeniosa:& diligēs ad occasionē oportunitatēq; capien
dā ita ut iter adolescentū impediat.epithethon tēporarium:ex quo ostēdit hūc plures habere dños:cū & aua
ritiæ imperio:& luxuriæ seruiat:quæ(ut inqt Gregorius)plus q̄ cætera uitia lædet. Certe nil tā mortiferū
ingenii est(ut inqt Sene.)q̄ luxuria:quæ blādū malū est ut ait Valerius.Quid ꝓprie sit luxuria copiose dixi
mus apud Claudianū:& in cōmentariis nostris apud Martialem.¶ Seductū.seorsum ductum semotum:& re
glutinatū ab incepto pristino.¶ Quo insane ruis:luxuriæ uerba ad illū:quē ægeū nauigare impellebat aua
ritia:quibus eū hortat̄ ut remotis curis:& sollicitudinibus : qbus auaritiæ inseruiens esset obnoxius: domi
ociose degens genio & uoluptatibus indulgeat.¶ Ruis:ꝓceps:& inconsideratus uadis.quo uerbo impii luxu
riæ uehemētia & acerbitas consideratur.¶ Calido sub pectore.poetæ uerba.p parēthesim dicta in hūc sen
sum.Tanta indignatio te inuadit pp luxuriæ contra auaritiam castigationem:ꝙ ad eam extinguēdā uas ci
cutæ capacissimū nō sufficeret:cuius uis refrigeratoria est(ut inqt Pli.)unde gelidas cicutas dixit satyric⁹ ci
cutā Dioscorides ceniū uocat:quo uocabuli latino duo usi sunt Amb.in hexametro:& Macr.in satur.ei⁹ fri
Cicuta giditas uim interrēdi nō hēt:sed uino merato:atq; calefacto huic malo subuenit̄.unde apud Pli. est epistola
Androcidis ad Alexādrū sic legit̄.Cicuta hoi uenenū est:cicutæ uinū.Idē Pli.in.lib.v.&.xx.de cicuta nartans
ut hoi pniciosa remediū est ait priusq̄ pueniat ad uitalia uini natura excalfariota : qđ tradit & Plut. in sym
posiacis.uñ diuus Ambr.in.li.quē de utilitate ieiunii cōposuit.Etiā inqt maior uis uini q̄ ueneni denique ue
nenū uino excludit̄:nō uinū ueneno.Ideo aūt calido pectore dixit qa ut phi tradūt ira mouet̄ ex pectore ef
feruescēte circa cor sanguinē.cā aūt cur hic potissimum assignet̄ iræ locus nō alia est q̄ ꝙ in toto corpe calı
dissimū est pectus.¶ Ma.bi.magna cholera:q̄ tumescit in hoie ira cōcitato.¶ Intumu.tumore increuit:& ex
cāduit.¶ Tū mare trā.impiose inqt luxuria utpote icertū semp nauigātibus(ut scri.Hiero.)& plenum ærū
naꝝ:piculorūq; oium:qđ sentire uidet̄ Plautus senex:q in trinūmo grās agit:ꝙ euaserit illū spurciferū:im
manē:intolerādū:& uesanū deluctatus cū ærūnis maris.Hinc Terentianus solia fortunatū uocat: q nunq̄
ingressus est mare.Plautus in Rudēte Neptunū eē dicit balneatorē frigidū:q ex isulsis salsos facit:qui salsam
præbet potionē:& frigidā.apud eūdē.Senex qdā uitā maritimā reformidat.Porti⁹ Cato pœnitētia duceba
tur si aliquo itinere maritimo transmisisset:quo pedibus ira potuisset.Interrogatus Anacharsis utrū plures
eēnt uiuētes an mortui quo in loco inquit collocas nauigātes:tanq̄ illa uita nō sit uere uitalis:cū(ut inqt Sa
tyrus)sis digitis a morte remotus Quatuor:aut septē si sit latissima teda.Celebratus est ille uersiculus apud
græcos θαλασσα και πυρ και γυνη κακα τρια Mare:ignis:fœmina mala tria.¶ Torta canabe.i.rudenti
Rudētes bus:& funibus nauticis:q græce σχοινια uocant̄ Plut.in apophth.laconicis.λαχων ειπετου προσεχω ευδα
Canabū μονια εκ σχοινιων αποργημενη.uel canabe torta.i.mantili crassiore ex canabe cōfecto.possumus & per tor
Transtra tam canabem clatrato capistros itelligere:qui fungunt̄ officio transtroꝝ.de canabe multa Pli.lib. xxiii.nat.
hist.dicit̄ & canabum Palladio.¶ Fulto.ornato:strato.¶ Trāstro.Trāstra sedilia sunt in nauibus.Ver. Cō
sedite trāstris.in alio significatu auctore Pōpeio transtra tigna sunt:quæ transuersa a pariete in parietē por
rigunt̄:quoꝝ mentio est apud Victruuiū in.v.¶ Veiētanūq; rubellū.uinū pessimū erat ueientanū(ut ostēdūt
Vina asp duo nobilissimi poetæ Oratius & Mart.)dr̄ aūt(ut scribit Pli.lib.xiiii.)a gñe uitium: quas rubellas a ruben
su picis cō te mareria appellauerūt.nascebat̄ ueis oppido latii:quod uulgo nr̄a tēpestate(ut qdam existimant)ciuitas
diebantur castellana nūcupat̄:unde Veiētanus.¶ Exhalet.emittat:effundat.¶ Læsum uapida pice.Musta in prio fer
uore:qui nauem diebus cū primū pagit̄ aspersu picis condiebantur:ut odor uino contingeret:& saporis q̄
dam acumina:uehemētius id fieri arbitrabātur crudo flore resinæ:excitariq; lenitatē e diuersoq; crapulam
Obba cōpesci:& feritatē nimiā:frangiq; uirus:aut ubi pigra lenitas torperet uirus addi auctor Pli.li.xiiii.cap.xx.
sed si ea erat adusta:aut acote correpta:aut aliud fumidū uitus sentiret:uinū lædebat:& illud redebat sapo
ris inscitissimi:qđ ut denotaret Persi⁹ uapida pice dixit læsum.¶ Obba sessillis.obbæ sunt uasa potoria ga
leaꝝ similitudine.M.Varro.Vtrum meridie:an uesperi libētius ad obbā accedas.unde Obbatæ Cassides di
ctæ Apuleio a figura aūt sessilē obbam Persius appellat quasi latam:amplam:sessiles dicuntur lactucæ:quę
late per terram diffunduntur:cum crispæ cappadocæ appellentur.

CORN. ¶ Nisi solers luxuria:iā te suasionibus auaritię priuatū luxuria castigat.Et crebro uocat dicēs:iō nauigia lo
cuples fias.¶ Quid ti.uis ca.sub.pe.ma.bi.Sēsus est quā rē cupis piculosum mare ptētes:aut auaritiæ furor
Bilis sic inū pectus intēdit ut urna cicutæ extingui furor tuus nō ualeat.¶ Mascula bi.i.ualida cupido:cuius ardo
Cicuta tē copiosa cicuta sanare nō pōt.Cicuta aūt liquoris genus ē q̄ calorē in nobis frigoris sui ui extinguit : iōq;
sacerdotes cereris eleusinæ qbus usus ueneris iterdicebat̄.Hoc liquoris gñe ungebant̄ ut a cōcubitu se absti
nerēt.Veiētanūq; rubellū Hoc dicit tu poscis malū uinū i malo uase deteri⁹ pice uitiatū i naui sitiēs potare.
¶ Veientanū rubellū:dicit uinū in ueientē oppido natū rubellū.i.roseū:sed nō magni pcii.Vñ Hora.culpās
auaꝝ q ueientanū festis potare.¶ Vapida.i. aceti fece uitiata.¶ Obba:genus uasis ex spartho factum.

IO.BRI ¶ Aegeū:dictū ab insulis:ut Varroni placet:qđ in eo mari scopuli uocant̄ a similitudine capraꝝ æge⁸. ¶ Nisi
Luxum solers.l.a.hinc oñdit hoies uario seruitutis gñe teneri:cū & auaritiæ & luxuriæ seruāt.¶ Luxuria:luxa mē
bra e suis locis mora & soluta dñr:a quo luxuriosus in re familiari solutus auctor est festus.Luxuria igit̄ est
ois moꝝ solutio.¶ Seductū:seorsum ductū:alias deceptū:ut alibi Quæ nisi seductus neqas cōmittere diuis.
Terē.Etiā nūc me seducere his dictis postulas:Quo deinde insane ruis:rephēdit eū luxuria q ob auaritiam
nauigaturus sit:Calido sub pe.ma.bi.In nimia auaritiæ & luxuriæ sollicitatiōe fatigatus & incertus utri pa
reat:more serui idignat̄ & intumescit.Mascula:magna:& q̄lis masculo sexui cōuenit.¶ Bilis colera:ut pictū
est:q̄ in irato itumescit.¶ Calido:nimia idignatiōe accēso.¶ Extinxerit ur.ci.cicutæ ut diximus tāta est uis
Canabis refrigeratoria:utpote statim hoiem extinguat.¶ Tū:p tu ne.¶ Fulto:ornato & strato.¶ Torta canabe.i.te
Trāstra la & mātili crassiore.Nā canabis est ferulacei generis:utilissima funibus optima alabādica plagaꝝ pcipue usi
Rubellū bus.¶ Trāstro:trāstra scāna sunt nautaꝝ remigātiū.Verg.Cōsedite trāstris.¶ Veiētanūq; rubellū:dcm̄ au
ueiētanū ctore Pli.a gñe uitiū q̄s rubellas rubēre materia appellauerūt.Vinū fuisse uilissimū oñdit.Hora. scribens in
Vina asp auaꝝ.Qui ueiētanū festis portare diebus cāpana solitus trulla.Mart.Et ueientani bibit̄ fex crassa rubelli.
su picis cō ¶ Veiis nascebat̄:oppidū est Latii nō longe ab urbe.¶ Exhalet:effundat.¶ Vapida læ.pi.musta in prio fer
diebātur uore q nouē a diebus cōplurimū pagit̄ aspsu picis cōdiebant̄:ut odor uino cōtingeret:& saporis qdā acumi
na uehemētius id fieri arbitrabant̄ crudo flore resinæ:excitariq; lenitatē e diuerso crapulā cōpesci: & ferita

tem nimiã: frangi q̄ uirus: aut ubi pigra leuitas torperet uirus addi. Pice uapida: q̄ odorẽ & uaporẽ indat uino. ¶ Obba: genus poculi lignei lati & depræssi: auctor est Nonius. ¶ Sessilis: qa latum osa. n. i. latitudinẽ diffunditur sessilia appellantur. Vnde & lactucæ sessiles dicuntur quæ terra late diffunduntur. Obba Sessiles Lactucæ

¶ Solers luxuria: ingeniosa cõtra auaritiæ adornatiõe. alias. n. deses & lauta ẽ: nã luxuria nimia rex ꝓfusio ac supra pudorẽ ẽ: un̄ luxuriosos in re familiari ꝓdigos & solutos dicimus. ¶ Quo deinde saneruis: quo luxuriæ uerba adhortãtis ne auaritiæ deditus ppetuis cruciatibus torqueaẗ: sed domi ociose degẽs genio suo indulgeat. ¶ Calido sub pectore mascula bilis Intumuit: quã nõ extinxerit urna cicutæ hoc p parenthesim legiẗ: & poetæ attribuiẗ. ait. n. pp luxuriæ rephensionẽ cõtra auaritiæ tuæ cupiditatẽ: q̄ iubet ut nauigãdi sententiã mutes: ita irasceris: ut nõ solũ obolo aut dragma cyatho ue aut acetabulo: sed ne urna qdẽ cicutæ ab ira eiusmodi purgari possis: cicuta uero licet hol: ut inqt Lucre. acre uenenũ sit: ad multos tñ usus: ac ꝓserti ad refrigerãdũ stomachũ ualet. Itaq cũ bilis ardore intumuisse poeta dixerit: ut medicinæ artis pitus cicutã i remedio posuit. ¶ Veiẽtanũq rub. ueiẽtanũ uinũ pessimi saporis ueiẽtano æthruriæ agro nasciẗ. Hor. Qui ueientanũ festis potare diebus Cãpana solitus trulla. Rubellũ aũt a rubro colore diminutiuũ est: qm̃ ueiẽtanũ uinũ rubeat: uã a rubro rubellum deriuari. Pli. xiiii. auctor est: ꝓxima dignitas nomẽtanis rubẽte materia. Quapropter qdam rubellas appellauere uineas. ¶ Vapida pice: ad uasa uino cõdẽdo antiq pice utebantur. Sed si ea fumidũ uirus: aut adustionẽ: acorẽq sentire tnina nõ parum lædebantur. ¶ Sessilis obba: poculi lignei genus. Marcello auctore. Obba est quæ cũ fundo latiore fit: se de re uideatur. BAR. FON.

Quid petis ut nũmi quos hic qncunce modesto
Nutrieras: peragant auidos sudare deunces:
Indulge genio: carpamus dulcia nostrum est
Quod uiuis: cinis & manes: & fabula fies
Viue mẽor læti: fugit hora: hoc qđ loquor id ẽ
En qd agis? duplici in diuersum scideris hamo:
Huccine an hũc seqris subeas alternus oportet
Ancipiti obsequio dominos alternus oberres
Nec tu cum obstiteris semel instantiq; negaris
Parere imperio: rupi iam uincula dicas
Nam luctata canis nodum arripit: ast tamẽ illi
Cum fugit: a collo trahitur pars lõga cathenæ

¶ Quid petis ut nu. petis ue ut nũmi. q h̃ te qescẽte: & genio idulgẽte reddũt qncũcẽ te labores. & fluctus maritimos subeũte fœnus duplicẽt: q. d. meli⁹ ẽ cũ securitate pauca lucrari: q̄ maris fluctus subire: ut maiores q̄stus cõsequaris maximo iminẽte piculo. Quincunce mo. tẽperato fœnore: & lucello. est. n. hæc usura qñ quq nũmi ex centũ singulis annis colliguntẽ: sicut triens usura qñ q̄tuor: bessis qñ octo: semisses usuræ qñ sex. & si aliter sentiant legulei: quos errare docet Col. & Pli. istas usuras ciuiles & modicas appellãs. ¶ Nutrieras. Negocia tractãdo. ¶ Peragãt sudore. laborib⁹: & ærũnis parẽt: & acqrant. sudorẽ græci dicũt ιδρωτα. ¶ Deũces magnos. i. magnũ lucrũ deũcẽ usurã. ¶ Indulge genio. luxuriæ ꝯsiliũ: imo ꝓceptũ: quo iperat ut relictis laboribus incũbat uoluptati iuxta. Epicuri sniam q apud Lactã. sic loqtur. Voluptatibus igiẗ quoquo mõ possumus seruiamus breui. n. tpe nulli erim⁹ oino. ergo nullũ diẽ: nullũ deniq tpis punctũ fluere uobis sine uoluptate patiamur: ne qa ipsi qñq perituri sumus idipm qđ uixerimus pereat. Genio autẽ indulgere eẽ dare opam uoluptati pauci ignorãt: & docet Ser. un̄ Genialis dies dr̃ Satyro & uoluptuosus. Genialis platanus Ouid. i. uoluptuosa. Quid sit genius copiose i cõmẽtariis poetæ epigrãmatarii: q ꝓpediem exibũt tradidimus ex Festo Põpeio. Ser. Augustino Martiano. Censorino. Euclide socratico: cæteris. ¶ Carpamus dulcia. fruamur rebus dulcibus: & iucundis. ¶ Quod uiuis. homo calamitosus: & qui uitam ducit ærũnosam non uere uiuere dicitur (ut docet. M. Tullius) uiuit. n. ille: qui animo pacifico: & relaxato incũbit uo'uptati Mart. Viue uelut rapto fugitiuaq gaudia carpe Perdiderit nullum uita reuersa diem. uita uitæ indigens non est uita inquiunt græci βιοσ βιου δεομενοσ ουκεστιν βιοσ. ¶ Cinis. cremabantur. n. antiquitus cadauera: quod appatet ex funere Misceni in sexto æneidos. ¶ Et manes: & fabula. probabilibus: & suasoriis argumentis utitur luxuria: ut illum ad genialem uitã excolendã impellat. post. n. mortem inquit Manes & fabula fies: ergo dum uiuis indulge uoluptati. ¶ Viue me. læti. Plato diffiniens phiam sic inqt φιλοσοφια εστι μελετη θανατου. i. meditatio mortis: quod intelligendum est: non eo modo quo cleombrotus ambraciota: q cum ei nihil accidisset aduersi e muro se in mare abiecit lecto Platonis de anima libro ut eleganter Callimach⁹ hoc tetrastico descripsit ειπασ ηλιε χαιρε κλεομβροτοσ αμβρακιωτοσ ηλατ αφ υψηλου τειχεοσ εισ αιδην. αξιον ουτι παθων θανατου κακον. αλλα πλατωνοσ εν το περι ψυχησ γραμμαναλεξαμενοσ: quod Ouidius in ibin strictim transtulit cum dixit Vel de præcipiti uenias in tartara saxa: Vt qui socrati cum de nece legit opus. Verum meditationem mortis intelligimus separationẽ animæ a corporeis cupiditatibus: & passionibus: quas docente phia anima adhuc in corpore existens contẽnit. & a se repellit. Ad quam definitionem uidetur referre hoc Persianum Diuus Hiero. ad principiam uirginem. Ego uero sic interpræ tor habeas in memoriam te moriturum: & in orci familia numerandum: & cum te mortalem noris præsentibus exple Delitiis animum Orat. Quo bene circa cũ licet in rebus iucundis uiue beatus. Viue memor læti q̄ sis æui breuis. Verg. Pone merũq: & talos peat qui crastina curat Mors & etenim ueniens uiuite ait uenio. Præceptum Martialis est Frange toros: pete uina: rosas capẽ: tingere nardo. Ipse iubet mortis te meminisse deus. hic. n. apud Persium loquitur luxuria: ex quo alius sensus conuenire minime uidetur. ad meliorem frugem respicientes ut læti essemus memores. Sene. Epictetus. Pli. cæteri ꝓceperunt Phocilides μεμνησαι θνητοσ υπαρχεισ: idest memento q mortalis es. & q ut ait Euripides ουκ εστι θνητων οστισ εξεπισταται την αυριον μελλουσαν ει βιωσεται. i. nõ est mortalis qui sciat crastinum diem futurum si uiuet. ¶ Fugit hora. hoc docet Ouid. lib. v. meth. & Columel. Tacito nam tẽpora gressu diffugiunt: nulloq sono conuertitur annus. Ambro. Esto ergo memor ita æuum nr̃m properare ut florum: & foliorũ uita festinat. hanc tẽporis celeritatem etiam tangit Tibullus: Seneca. & Franciscus petrarcha nobilissimus poeta elegantissimis uersibus uernaculis. & Tragicus dixit. Aetate fruere mobili cursu fugit. ¶ Hoc qđ loquor idẽ. tãta ẽ tpis celeritas: ut iã fugiat hoc tps quo tecũ loquor. quã sniam affirmat Oratius ingens Dum loqmur fugit inuida ætas Carpe diẽ q minimũ credula postero. Seneca i. viii. epistola.

IO. BAP. PLAV.

Genio indulgerẽ qd

ad Lucillum.Ego ipse dum loquor imutari ista imutatus sum.⁋ Hoc.tps.⁋ Inde est.ex fuga: & celeri lapsu
dependet.⁋ En quid agis,utrũ potius sequẽdam eligat an luxuriã: an auaritiam quærit:& sciscitatur poeta
cũ unam o.no seq necesse sit:qua interrogatiõe illũ sciuũ esse demõstrat.⁋ Duplici hamo.duplici seruitutis
Hamus cruciatu.hinc.n.auaritia labores impat:illinc luxuria in ocio uitã esse ducẽdã tibi psuadet.a piscib⁹ sumpta
trãslatio.est enim hamus instrm illud pusillũ:& incuruũ:quo pisces capiunt.a quo hamiotas dixere antiq pi
scatores.Hamata munera captatoris decẽter dicunt:quæ insidiosa sunt:& hamos imitant.oẽm apparatũ ha
miotæ piscatoris describit Philiposus græcus auctor:cuius epigrãma festiuissimum subscripsimus. δουνα
κασ ακροδετους και τυν αλιυυχέα κοπαν γυρωντε αγκιστρων λαιμοδακεισ ακιδασ και λινον ακρομο
λιβδαν.απαγγελτηρα τε χυρτου φιλλον:και διοσσασ σχοινοτενεισ σπυριδασ και τον εγερσιφαλη
πυροσ εγγυον εμφλογα πετρον αγχυραν τενεων πλαζομενων παγιδα πειθων ορφυπευσ ερμιπορευ
εντρομοσ αδη διξιτεραν πολοισαιθομινοσ καματοισ.⁋ Subeas al.necesse est ut uicissim mõ auaritię:
mõ luxuriæ ipio obsequaris:& illi inseruias.⁋ Ancipiti obse.dubio ambiguo:& incerto.nescis n.cui potius
Falsitatis argẽ Cic. obtẽpare dẽas.Falsitatis Ciceronẽ arguit Donatus:q putat a Terẽ.prlo dcm eẽ obsequiũ:cũ Plau. & Ne
ui⁹ an Terẽ.dixerũt obsequiũ.⁋ Nec tu c.ob.ğuis inqt Persius semel uel treqz uitia supaueris nõ credas tñ te
a seruitute pessima uindicatũ:eũ catellæ sis nõ dissimilis: q̃ abrupta cathena magnã cathenæ ptẽ fugiendo
trahere cõsueuit.q̃ iteqz ab isequẽtib⁹ capiat.uñ oñdit uitia penitus eẽ eradicãda iuxta illud Orat.Sceleqz si
bñ pœnitet Eradẽda cupidinis praui sunt elemẽta.⁋ Obstiteris.repugnaueris:reluctaueris.⁋ Rupi iã uinc.
i.a seruitute dissolutus:& in libertatẽ reuocatus sum Orat.O totiẽs seruus q̃ bellua ruptis cũ semel effugit.
Nã luctat.refert rõnẽ quare se liberũ dicere nõ dẽat:nã sicut canis abruptis uinculis magnã ptẽ cathenæ se/
cũ trahit nec penitus libera,ita tu cũ auaritiæ & luxuriæ imperiũ fugieris semel:seminariũ & uitioqz radicẽ
tñ retines qbus pcordia tua lancinãtib⁹ te in libertatẽ mie reuocatũ potes iudicare.⁋ Nodum.i.cathenam.
CORN. ℭQuid petis:ut nummi.i.cur nauigas:an ut pecuniam quæ tibi quincunce uerecunde præstauit cũ pericu/
lo præstet.⁋ Indulge genio carpamus dulcia nostqz est.Hoc est delitiis fruamur nostrũ est q unus mihi soli
natus es,idest ad luxuriã:post mortem enim nihil es.⁋ Cinis & manes:& fabula fies:ac si diceret: hæc sunt:
& iuæ modo uitæ conueniunt.Nam eis post mortem uti non licet.⁋ Viue memor læti.fugit hora: uel scies
te moriturum delitiis.⁋ Fugit hora.hoc tempus qd loquẽdo transigimus denuo petit.ut Hora.Dum loqui
mur fugit inuidia ætas.⁋ En qd agis:duplici in diuersum sciuderis hamo.rursus post auaritiam & luxuriam
poeta loquitur.Interrogans quem & duobus dominis sequantur:ecce te dissimilia uitia deducunt hinc tibi
Auaritia Luxuria auaritia labores imperat:hinc luxuria te uexare non patitur:ne tñ cũ tu alterutris restiteris liberũ te in totũ
credas.⁋ Subeas alternus oportet.Sensus hic est dũ te uitia in diuersum trahunt:necesse est ut mõ isti mõ il
li uitio obedias.⁋ Nec cum obstiteris.Sensus est:nec tu imperantibus uitiis semel oppugnaueris cõtinuo di
cas te solutum a pessima seruitute.Est enim pessima uitiorum pars:quæ te quasi frugientem retineat. Nam
licet canis abrupto fugiat uinculo:uinculi tamen partem post se trahit.
IO.BRI. ℭQuid petis ut nummi:uide ut luxuria hominem in seruitutem suam trahat.Census est.Melius quidem es/
set hic securum cum paruo lucro q̃ ob magnum quæstum periculis maris exponi.Vt nummi peragant suda/
re reddere sumptum ab iis qui nimio æstu sudorem emittunt.⁋ Nutrietas:negociando scilicet.⁋ Quincun/
As ce:as libra erat cuius partes erant uncia ab unoi sextans ab eo quod sexta pars assis : sicut quadrans quod
Vncia quarta:& triens tertia pars.Quincunx a numero unciarum:semis quod semis.idest dimidium assis: septunx
Sextans a septem & uncia conclusum.Reliqua obscuriora sunt:quod a diminutione & ea quæ diminuuntur ita sunt
Quadrãs ut extremas syllabas habeant:ut a decem una dempta uncia deunx.Dextans dẽpto sextante.Dodrans dem
Triens pto quadrante.Bes ut olides dempto triente:tum as qui duodecim partes continebat:unde apud Suetoniũ
Quincũx legitur ex asse reliquit hæredem:idest ex summa census:& sic ex deunce hæredem relictum dicimus i qui ex/
Semis tra unam unciam totam hæreditatem adit.Iuuenalis.Vnciolam proculeus habet:sed gilo deũcem.⁋ Quin
Septunx cunce modesto:quincunx enim minor est numerus:nam quintam partem assis significat:cũ deunx totum as/
Deunx sem:ut dictum est:dempta dũtaxat una uncia.⁋ Indulge genio:genitalia(ut diximus)cauere dicitur.qui lau
Dextans tius uiuit.Iuuenalis.Genialis agatur iste dies:unde & genialis lectus diciturqui nuptiis sternitur in honorẽ
Dodrans Genii quem deum appellabant:qui uim obtineret:auctore Festo rerum gignendarum:Aufustius inquit.Ge
Bes nius est deorum filius & parens hominum:ex quo homines gignũtur. Et propterea genius meus nominatur
Genius quia me genuit.Alii genium esse putauerunt uniuscuiusq loci deum.Ergo qui indulgẽt genio suo: memores
Geniale sunt uitam humanam non esse diuinam:& ideo non defraudandam:unde Terentius.Suum defraudans ge/
nium.⁋ Nostrum est quod uiuis:prudenter ostendit auaritiam & sordi.iam uitam fugiẽdam esse.⁋ Quod ui/
uis:uiuere dicuntur qui ocio mentis & animi relaxandi operã dant.Martial.Viue uult rapto:fugitiuaq gau
dia carpe.Perdiderit nullum uita reuersa diem.⁋ Cinis corpora enim mortuorum cremebantur: & cineres
collecti condeantur urnis.Horatius.Ibi tu calentem debita sparges lachryma fauillam Vatis amici.⁋ Ma/
nes & fabula fies.Hora.Iam te præmet nox:fabulæq manes.⁋ Viue memor lęti:arguta suasio:qs enim me
mor mortis non uacet ocio & uoluptati:æmulatio est.Horatii.Quo bene circa Dum licet in rebus iucũdis
Letum uiue beatus.Viue memorq sit æui breuis ⁋ Leti:mortis ab obliuione dictum quam græci lithin uocat.Alii
uero a leo deductũ putant:unde compositum est deleo:quod omnia mors deleat.⁋ Fugit hora:Columella:
Tacito nam tempora gressu Diffugiunt:nulloq sono conuertitur annus.⁋ Atq hoc quod.l.i.e.tam cito q/
dem tempora diffugiunt:ut etiam hoc ipsum tempus quo tecum loquor iam fugiat.Hor.dum loquimur fu/
git inuidia ætas Carpere diem qui nimium credula postero.⁋ Hoc.l.tempus inde est.i.ex fuga pendet & ce/
leri lapsu.En quid agis:hac interrogatione ostendit eum & auaritiæ & luxuriæ seruum esse.⁋ Duplici ha/
mo:gemina seruitute translatio est a piscibus qui hamo capiuntur.⁋ Huccine:cum interrogatione legendũ
est.⁋ Subeas alternus oportet.Sensus est:oportet te alternis uicibus modo auaritiæ modo luxuriæ serui/
re.⁋ Ancipiti obsequio:ablatiuus est casus.Ancipiti dubio cum dubitet utri magis pareat.⁋ Nec tu cum.o.
s.sensus est.Nolito te liberũ putare & te omni seruitutis uinculo exutum:quia aliquando dominatum luxu/
riæ & auaritiæ fugeris.⁋ Rupi:pteritum est actiui.Ordo est.Nec tu dicas rupi iam uincula. ⁋ Nam luctata
canis:bene hoiem seruum comparauit cani:quæ licet ruptis uinculis aufugiat:magnã tamen cathenæ par/
tem secum trahit.⁋ Trahitur:pars prudenter ostendit non statim penitus seruitutem amitti.

C Quincunce modesto: modestiore ac temperatiore. ¶ Quincũx uero quiq; unciæ sunt. ¶ Auidos sudare deũces. Qui maiori lucro inhiant: maiores quoq; labores periculaq; suscipiunt: propter quod sudare quasi cũ maiore sudore discrimineq; parare auidos deũces dixit. Atq; auidos dicendo id nũmis qd' auari ho.s erat. dedit deunx uero.xi.uncias cõtinet quasi una uncia ex asse dempta. ¶ Nostrũ est q uiuis.in uoluptate corporis bonũ ponit: cũ ex nobis post obitũ nihil restet. ¶ Hoc qd loquor inde est. ¶ Hæc ẽ.t.quæ nũc loquor ea psa sunt. ¶ Nã ut ait Hora. Dũ loquimur fugit inuida ætas. ¶ En qd agis? Sciscitatur poeta cũ ita ab auaritia: & luxuria pessimis ac diuersis inter se malis adhortetur: utrã sequat: cũ alterutrã sectari oporteat. Nã luctata canis nodũ arripit. Quẽadmodũ nec canis si cathenæ nodũ fuctãdo abruperit quãuis fugiat: libera est qa magnã partẽ cathenæ a collo trahit: qua iterũ post paulo capiatur. Sic tu si semel atq; iterũ uitiis obstiteris non propterea te ab eis liberum esse putes: cum ab illis non multo postea iterum illigeris. BAR. FON.

Daue cito hoc credas iubeo finire dolores.
Preteritos: meditor crudũ cherestratus unguẽ
Abrodens ait hæc an siccis dedecus hostem
Cognatis? an rem patriam rumore sinistro
Limẽ in obscœnum frangã: dum chrysidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto?
Euge puer sapias diis depellentibus agnam
Percute: sed censen plorabit daue relicta?
Nugaris: solea puer obiurgabere rubra.

C Daue ci.h.cre. ut amãtes exẽplo eẽ seruos doceat cherestratũ iuuenẽ amore captũ cũ seruo loquẽtem iducit: q meretricios amores ut ærũnosos: & infames relinquere meditet: qd totũ sumptũ eẽ ex Menãdro qs ignorat: ut demõstret non sine puluere imo nũq hoies posse sua uestigia penitus reuocare uitiis: ad q adeo sumus fragiles: & ppẽsi: ut null⁹ qdẽ mũdus a peccato: nec si uni⁹ quidẽ diei fuerit uita eius auctor Hier. ¶ Iubeo. uolo. Terẽt. Chremẽtem iubeo. ¶ Meditor. cogito. Orat. Nescio quid meditans nugarũ. Ter. Meditata mihi sunt oia mea icõmode. alias exerceo. Orat. Diluuiẽ meditaẽ agris: in cuius loci interptatione Porphiriõis uiri alioqui eruditissimi doctrinam cũ diligentia desideramus. ¶ Finire dolores præteritos. i. quos amore captus tolerare: & pati coactus sum. misceri. n. sunt amantes: & multis cruciabilitatibus impatibilibus torquenẽ: cruciantur: agitanẽ stimulanẽ: & in rota amoris uersanẽ: q(ut uere inquit Plantinus. amator) apud hoies carnificinã cõmentus est: qui (ut Plaut. in cistel.) melle & felle est fœcũdissimus gustu dat dulce: Amarũ ad facietatem usq; aggerit. Idẽ Plautus In mercator. Curã & egritudinẽ sectari amorẽ memorat. & Apuleus ancillas ueneris sollicitudinem: atq; tristitiam esse autumat. est. n. amor ois sollicitus: & anxius. ¶ Quod uolens oñdere catullus sic cecinit Spinosas ericina serens in pectore curas. ¶ Cherestratus. nomen amatoris fictum. Abrodens crudũ. idignantiũ: & irascẽtiũ mores explicit: q ira correpti ungues dentibus rodere consueuerunt. ¶ Siccis. exercitis. Plaut. in asin. Siccũ: frugi: cõtinẽtẽ. uel siccis. i. sobriis nã sicut madidũ ebriũ luculẽti scriptores appellant: & madere dicũt ebriũ esse. Ita siccũ sobriũ: & minime temulentũ eleganter & scienter interptabimur. ¶ Hostẽ. corrige obstẽ. Rẽ patriã. i. patrimonium: diuitias paternas. quas deuorare: & absumere uenerus uoluptatib⁹ solẽt amatores. Inde syrenes gallinaceos pedes habere finxerunt poetæ: quia libidinis affectus oia quæ hẽt spergit Fulgentius de ueneri dedito loquens patrimoniũ. n. inquit parentũq; census illicite cõsumebat. ¶ Frangã. diminuã: di lapidẽ. ¶ Ad limen obscœnum. i. in domo meretricis turpi: famosa: & impura. unde dicatur obscẽnũ disputamus apud Martialẽ. ¶ Chrisidis. meretricis nomen fictum ex re. χρυσὸν. n. i. aurũ meretrices quærũt: & ab amatoribus eruscant: uñ decenter Apuleius (ut oia) oscula meretricũ in.x. de asi. aureo poscinũmia nũcupauit. Vdas fores unguẽtis: amatorũ delibutas sordib⁹ uel meretricis deturpatas: & coinquatas: uel udas lachrymis meis. Oui. Vda sit ut lachrymis ianua fcã. ¶ Extincta face. ne a trãseũtib⁹ agnosceretẽ: uel dixit ut morã ei⁹ lõgiorẽ signare. Solebãt aũt amatores qñ ibant ad amicã facẽ ferre ut testaẽ & Proptius. Ebria cũ multo traherẽ uestigia baccho Et qterẽt sera nocte facẽ pueri. Inde a pluato scriptũ est luces cereũ. ¶ Ebrius temulentus. Orat. Ebrius ante fores magnũ qd' dedecus ambulet añ noctẽ cũ facibus. Euge puer sapias diis. cecutiunt: & conniuentibus oculis per traoseunt cõmentatores locũ hunc: quẽ inter obscuriores: & doctiores si eius penita: & latens doctrina eruatur: annumerabimus. Adolescens ut quidam scelerosum amorẽ execratus: & mentẽ bonã exoptans cõsuluit præcipuũ esse placare machariã: cui (ut plato in pulchro meminit) herculis filiæ sacrificabant ad expiandũ scelus: de qua fit mentio & in prouerbiis græcis: sunt qui intelligunt deos depellentes anterota numen amori refractariũ: eũq; fugans: quibus obstat q deos numero multitudinis nõ aũt deum dixerit. at. ego cum IOANNE baptista pio: quẽ etiã habeo pceptorem ueluti africam semper aliqd noui afferentẽ: castorem & Pollucem deos græca uoce anachas hoc est auerũcos noiatos suspicor latine Persium uocitare depellentes: q ingruens dãnũ auertant. quæ opinio (ut alicuius scriptoris classici auctoritate fulciaẽ) Plutarchi uerba subscribemus: qui de ancilibus in numa loquens ad hũc modũ disseruit. Eas aũt peltas ancilia pp figuram uocant. Circulus. n. non est: neq; ueluti pelta circũferẽtiã reddit: sed excisurã habet lineæ helitoidis: cuius apices curuaturã hñtes: & dẽsitate in se cõuersæ figurã ancilius faciũt: aut pp ἀγκῶνα. i. cubitũ ad quẽ circũferunẽ. hæc enim Iobas inquit cupiens nomen a græco deducere. posset etiã primũ hoc cognomen ab eo uel motu: uel ipetu descendere. q ἀνέκαθεν. i. supne: factus sit. siue ab egrotantiũ curatione: q ἄκεσιν dicit aut ab αὐχμῶν λύσιν. hoc est siccitatũ solutione. Præterea a tristiũ amotione: quã anaschesin uocant. ex quo Castorem: & pollucẽ Anachas athenienses appellant. ¶ Sapias. i. si sapias. Ver. in. v. Tu quoq; magnã ptem ope in tãto sioeret dolor icare hẽres. p si fineret: sæpe. n. p defectionẽ si subaudiẽ: qd & Prisciaous li. xviii. de cõstructiõe subiũctiui annotauit. ¶ Sed cẽsen daue. loqtur cherestratus in hũc sensũ: Credis ne amicã meã Cryfidẽ eẽ lachrymas daturã: si illã obseruero: ex quo oñdit ingeniose amẽtiũ amantiũ incõstãtiã: & seruiturẽ: cũ subito arrisu ad amorẽ retrorsũ recõciliari: & qd prius exprobrauerũt: rursus laudare cogant. amor. n. nõ ultroneus sed uiolẽtus ẽ (ut scri. Xenophon.) ¶ Daue. Zetas romanis dici dacos Pli. pdidit: q alio noie dñr daui, hinc serui noie daui i comœdiis itroducũtur. ¶ Nugaris. inqt seruus dñi deridẽs insantã: amãtes. n. fere amãtes sunt. Sene. Amare & sape uix adeo cõcedit. uñ amãtes peculiari epitheto amãtes a poetis nũcupanẽ. Ausonius Myrteus amãtes ubi lucus opacat amãtes. Apu. i apo. Excãtata uecors amẽs amãs. sic & Plaut⁹. Nul

Margin: IO.BAP. PLAV. Meditor Madidus Ancilia Si Amor uiolentus Daui

la.n.magis nertũt hoium medicamina mẽtes nec magis est ullũ carmen & herba potẽs q̃ amor.f. Obiurga/
bere so.rub.castigabere:& solea pulsabere.qd̃ solet iis euenire: quoꝝ animus semp apud mulieres occupa/
tus est.Iuue.Et solea pulsare nates.Terẽ.Vtinã tibi cõmitigari caput.sandalio uideã.Quid aũt sit solea do
Solea eet.Au.gellius li.xii.cuius cõfectores uocabulo plautino dñr soleatii.Soleatos soleis calciatos uocãt.apud
Sueto.Solea accipiť p calciamẽto iumẽtatio:qui scribit Neronẽ nunq̃ fecisse iter carucis minus mille soleis
mullaꝝ argẽteis:quẽ ut tradũt historici uxor Popeia hac insania uerius q̃ magnificẽtia superabat calciãdo
iumẽtã soleis aureis.ex quo ẽ illud Pli.ex.xxxiii.nostra ętate popeia coniunx neronis principis delicatiorib⁹
iumẽtis suis soleas ex auro induere solebat.de soleis piscib⁹ Arif.Pli.li.ix.Apitius.cæteri.ẽ & robustea ma/
teria:sup quã paries craticius extruiť.de pisce Pli.li.xxxii.Lieni medeť solea piscis.hãc græci uocãt buglos/
son(ut arbitrať Hermolaus)hoc est bouis linguã.Ne trepidare uelis.sub sanat:& irrisione psequiť dictũ ser/
uus:q festinãter:& trepide amoris:cuius est seruus:iugũ:& seruitutẽ exuere polliceť:cũ amor domari nõ pos
sit:& difficile sit(ut canit Catullus)subito longũ deponere amorẽ:cuius ferocia leonina ut est asperior ut ca
nit in his Epicharmus.ερωσ ατουτειαδυναμει θατερος.amor inqt Plato I sympofio ẽ magnus:& apud deos:
hoiesq mirãdus:q ut canit Propertius:& cœlũ & terras:& maria alta domat:de quo cecinit Oui.Tu supos
ipmq iouẽ:tu numia ponti uicta domas:quẽ Cecil.q deũ nõ summũ putet aut stultũ:aut reꝝ eẽ imperitũ exi
stimat.Cirus apud Xenophontẽ amorẽ ondit igne eẽ lõge potẽtiorẽ:q ignis urit hoies tãgẽtes:at amor for
mæ eos ẽt accẽdit:q pcul spectãt in tm ut ardẽter æstuẽt.Remedia cõtra amorẽ his uersibus cõtinenť ερωτα
Remedia παυει λιμος ει δε μη χρονος εαν δε μηδε ταυτα την φλογα σβεσει βροχος
cõtra amo. χοσ.i.sedat alligeꝝ fames amorẽ.Hoc si nõ superat domabit ætas Quæ si nõ tapidũ fugabit ignẽ Nodatũ
rem: superest medela collũ.Docet aũt Petsius oia:& pcipue maxima spacio:& mora tractãda:habẽt.n.paruæ cõ
moda magna moræ:nã qd̃ rõ neqt(ut ait Seneca)sæpe sanauit dolor.Qui magna moliunť semp cũctari so/
lent.hinc ille.φιλεει γαρ οκνειν πραγμα πρωτα τον μεγα.Morã laudabat & apollonius autumãs cauti:
tẽperatiq uiri eẽ tardius ad illa & deduci:q̃ facere sibi licet:auctor Philostratus unde merito ergo dicit Ser/
uus ut pote dño prudẽtior ne trepidare uelis.i.festinare.Festinatio inquit Fabius apud Liuiũ improuida est
& cæca:& idẽ temeritatẽ præterq̃ q stulta sit infelicem etiam demonstrat.

CORN. ¶Daue hoc cito credas iubeo.Nũc de moribus inducit adolescẽtem seruo loquentẽ.Hũc igitur locũ ex Me
nandri eunucho traxit:in quo Dauũ seruũ Cherestratus adolescens alloqtur tanq̃ amore Chrysidis meretri
cis derelictus.Idẽq tñ ab ea reuocat⁹redit illam quod exẽplum inducit ad similitudinẽ uitioꝝ a quibus rece
dere non possumus.Hoc & Horatius & Terẽtius in eunucho. Quid igitur faciam?nõ eam nũc quidem ad
eamicũ accersor ultro.Hoc ergo aut mihi crede Daue dispono præteritis renunciare moribus. An siccis
dedecus obstem Cognatis.Siccis dicit procis:& hoc ait an frugi & sobriis affinibus uel cognatis turpissime
uiuẽs dedecus afferam. An rem patria rumore sinistro.i.an mala & infami opinione hæreditatem a pr̃e mi
Fores hi dimissam:dũ ante fores meretricis ebrius extinctis facibus canto Vdas fores:dixit quas amatores solẽt
Vnguẽtũ unguento perfundere & ante iannam eaꝝ uigiliis & cantu transigere. Euge puer.hoc dicit sacrifica de pul
Sacrificiũ foribus q te inde pellent:uel arte mala cohercent:aut hoc intelligi põt. Diis sacrifica:cũ dii te pellant ab
hoc turpi & dãnoso amore meretricis iam discedere:falleris nisi festinus discedas.ne si eius amoribus app li
Solea ceris ab ea rubra solea uapulabis. Solea rubrã:muliebre calciamentum significat.

IO.BRI. ¶Daue cito hoc credas:proponit nũc exemplum;q̃ non.suæ potestatis sit qui amat hoc totum comicũ est.
Ordo est.Cherestratus abrodens crudũ unguem ait hæc. Daue iubeo cito credas hoc. Iubeo:uolo:Ver.
Infandum regina iubes renouare dolorem. Finire dolores:æmulatio est horatiana.An prius mediter fini/
re dolores. Præteritos:quos ante hoc perpessus fuerat. Cherestratus.nomen fictũ. Siccis cognatis:so
brits.Hor.Foꝝ putealq libonis Mandabo siccis. Limen ad obscenũ:in domo meretricia. Ad:ad & apd
Ad accusatiuæ sunt præpositiones.Sed apud semp in loco significat ad & in loco:ut sum ad ignem & ad locum
Apud ut ad urbẽ ppero. Obscœnũ:deductũ est ut Varroni placet a scœna:qd̃ ibi oia turpia fierẽt & dicerẽtur: ut
Obscœnũ Pompeius uero scribit ab oscia qbus frequentissimus fuit usus libidinum spurcaꝝ:unde & uerba impudẽtia
appellantur obscœna:quæ dictio.b.tamẽ recepit Euphoniæ cã. Limẽ dicť qd̃ ingrediẽtis & exeũtib⁹ trãs
Limen uersum sit:nam limis obliquũ & transuersum significat. Frãgam:absumam:dilapidem. Chrysidis:nomẽ
Limis meretricis. Vdas:meretricis sordibus.f. Extincta cum face.Hora.Ebrius & magnũ quod dedecus ambu
let ante Noctẽ cũ facibus. Extincta face:sine aliquo lumine:ne trãseuntibus cognoscať. Euge:interiectio
est ostendentis lætitiam:lætatur enim:dñm suum consilium capere de meretrice relinquẽda.Puer obseruã/
dum est seruos ab antiquis pueros eẽ appellatos.Est igitur sensus.Lætare puer.i.qui mõ seruus eras. Sa
pias:sapiens quidem eris & ideo liber:nam ut stoicoꝝ ẽ snia nemo præter sapiam liber est. Sed cẽsen:mo/
Obiurgať rem amantium expssit:qui quod modo damnarunt:idem rursus laudant.ex quo innuit amãtem seruitute nõ
Monere carere. Nugaris:nunc dño seruus est sapientior:qa non amat.Nugaris ideo dixit:qa eum a proposito de/
Solea clinare uidet. Solea puer obiurgabere:æmulatio est Terẽtiana.Eludet ubi te uictum esse senserit:sic Iu/
ue.Et solea pulsare nates. Obiurgabere:pulsabere:sed proprie obiurgari est post factum turpe castigari
moneri uero est ante cõmissum:auctor est festus. Solea:hoc loco eam dicitur quæ pedibus subiicitur: ge/
nus est piscis.Item materia robustea:super quam paries craticius extruitur.

BART. ¶Daue cito hoc credas iubeo.Exemplo probat non liberos amatores esse Cherestratum aũt amicã chrysi
FON. dem relinquere meditãtem orta inter eos dissensione cum dauo seruo loquẽtem inducit:qd̃ ex Menãdri poe
tæ fabula sumptum est. Siccis cognatis:sobriis:ipse enim se Mox ebriũ appellauit:Cognati uero e ma/
tris:agnati e latere patris sunt. Vdas fores:ppter unguenta q̃ spargebant amicæ postibus amatore. Ex
tincta cum face:Longiorem moram significat:cum tm̃ ad amicæ lumina pernoctarit:ut etiam fax tota con/
sumpta sit. Euge puer:Daui uerba sunt heri consilium approbantis:atq ut diis hunc morbum depellenti/
bus agnam feriat adhortantis. Sed censen plorabit daue relicta.Cherestratus more amantium:qui ab in/
dignatione ad cõmiserationem memento tpis inuertuntur:dauum interrogat an Chrysis a se relicta desertũ
amorem sit defletura. Nugaris:Daui uel poetæ potius sub Daui persona uerba sunt fute eum sub impe/
rio Chrysidis ostendentis. Solea rubra:hoc ex re ipsa deductum est.Dominæ enim quando amatores suos
percutiunt:eum sibi deuinctos intelligunt,Iuue.Et solea pulsa re nates.

Arctos casses pedicas: & laqueos quibus amantes illaqueantur: quibus Iuppiter apud Apul. se captum fatetur a filio Cupidine indolenter affirmat. Nūc ferus & uiolēs. scribit Hiero. in primo cōtra Iouí. q amor turbat cōsilia a magnis cogitationib' ad hūilimas detrahit: & hoies q̄rulos: tracūdos: temerarios dure ipsos seruitiī blādos facit. Apud Plat. tota amoris isectatio posita ē: & oīa eius icōmoda lysias explicat. Quid nā igit faciā: Verba sumpta ex eunucho terētiana: ubi igit ꝑ deinde positū iterprat Donatus. Vocet meretrix: q τυγχάνοντι το ἐκ ὅρος, i. malorꝫ est thesaurus (ut iqunt graeci. Ne nūc cū affirmatiōe legēdū: ut sit sensus se ad meretricē ēt si obsecre nō reuersurꝫ. q sumptū ē ex Tetētio apud quē loquit phedria. No eā ne nūc qdē cū accersor ultro: & ē imitatio Oratii q. ii. ser. sic scribit. Nec nūc cū me uocet ultro accedā. Aln legūt nūc nūc pcunctatiue: ut an redeat ad meretricē dubitare uideat. Totus & iteger si hinc exieris. sensus est si te penitus ab amore meretricio: & animi seruitute liberaueris: & ad unquē dissolues te liberꝫ: & sapiētē iudicabo. Totus & integer. nullo amoris relicto seminario cupidinis scintilla: q teneat turbet: & aim tuū dilaniet. Quē querimus. s. liberꝫ: & sapientē: quē diu stoici q̄siuerūt. Nō i festuca. sensus. Ambitiosum ex manumissione minime uerā cōsequi libertatē qm ab ambitione superat. a quo. n. qs supat huius & seruus est

Ne trepidare uelis: atq; arctos rodere casses.
Nūc ferus & uiolēs at si uocet haud mora dicas:
Quidnā igit faciā: ne nūc cum accersor: & ultro
Supplicet accedam: si totus & integer illinc
Exieris nunc nūc: hic hic: quē quaerimus hic est
Non in festuca lictor: quem iactat ineptus
Ius habet ille sui palpo: quem ducit hiantem
Cretata ambitio: uigila: & cicer ingere large
Rixanti populo: nostra ut floralia possint

inqt Pellagius & est ordo. Ille palpo quē &c. nō hēt ius sui in festuca: quā qui a se ordinat: & accipiūt hallucinant. signauit aūt hic poeta diligentissimus manumissum hoiem ex uetere cōsuetudine est. n. a Plut. pdītū in ii bello de his: q fero puniunt a deo morē fuisse romanis ubi quēpiā manumitterēt ut ei' corpori tenuē festucā inicerent: ex quo illud plautinū. Quid ea igenua: an festuca facta: serua an libera. Festuca aūt dr & arboris nouellae oīnoq; infantis cuiusq; satis pullu'us ut Augustino quoq; placet. Fistuca uero unde fistucato spissare apud Vitruuiū: & Pli. & Caesarē in costructiōe pontis instrī genus est: quo figunt panguntur q; in terrā sublicae: palisq; de hctore q tradunt a Liuio Plutar. A. gelio. Tyro Tullio: caeteris: oibus parēt. Ius ptātē. Iuue. si capiendi ius nullū uxori. Ille palpo. ille adulator blāditor: captator est. n. palpare seu palpari blandiri: & ꝑprie (ut interptat porphirio) manu mulcere. Palpo peutit ꝑ adulatiōe frequēter ait Plautus. Palpare irā ꝑ mitigare mulcere dixit Apul. q aūt cādidati: & magistratuū petitores palpārēt: & papulo blandirent docet Vale. maxi. & Mamertinus in panegyrico ad Iulianū: & M. Tul. in oratione pro plancio scribit oportere candidatos populo blandiri: si magistratus consequi desiderant. Ambitio. honorum: & laudis nimia cupiditas ab ambio. nam qa romani dum honores quererent: & magistratus circuire singulos solebant prahensare dextras rogareq; ut suffragiis adiuuarent: factum est ut ambire capiatur pro eo quod est honores: & magistratus querere. Inde ambitio: quae est miserrima ut existimat Tul. & (ut ait Salust.) multos mortales falsos fieri coegit. haec peculiariter obseruatur regum liminibus ut Papinius ostendit. apud romanos constitutae fuerūt leges ambitum punietes: quae omnes hodie cessant in urbe (ut inquit Modestinus iuriscōsul. quia ad curam principis magistratuum curatio pertinet: nō ad populi fauorem. Cretata. alba: candida. Iuuena. Duc in capitolia magnum cretatumq; bouem: a toga candida: in qua magistratus petebāt candidati: quod ideo fiebat ut Plutar. in problem. existimat) ut magistratu dignos nō genere non diuitiis: non gloria: sed uulneribus: & cicatricibus indicarent. Vigila. inquit ambitiosus ad amicos: ut magistratus: & honores expetitos consequi possim: ex quo se sui iuris non esse satis aperte demonstrat. possunt esse & uerba ambitionis: quae hoiem his uerbis alloquatur: & ad uigiliam: & ad labores subeundos: largitionesq; emittendas hortetur: ut ad honores perueniat: & magistratus expetitos consequatur. Ingere cicer. intelligo missiliam: quae ueteres dixerunt munuscula multiinga: quae consules: imperatores ue ad plebis fauorem promerēdum in uulgus iactare cōsueuerunt: quae statim eorum fiunt: qui exceperūt: qūis ignoraretur: quod eorum quisq; sit excepturus cuius rei mētio est apud iuriscōs. li. ii. institu. Imitatus aūt est Oratiū: qui sic cecinit. In cicere atq; faba: bona ui pdas atq; lupinis latus ut in circo spacieris: & aeneus ut stes Nudus agris. Ingere. exhibe: sparge: unde Sparsio dr a Papinio in siluis illo uersu Diues sparsio quos agit tu multus. Rixanti. rixas: & turbas mouenti dum studio missilium colligendorꝫ detinet. Nostra floralia. flora cum magnas ex arte meretricia opes acquisiuisset populo romanum scripsit heredem: caeteramq; pecuniam reliquit: cuius annuo foenore suus natalis dies celebrareē editione ludorꝫ: quos appellant floralia. hi ludi celebrabantur cum omni lasciuia conuenientes memoriae meretricis. nam ꝑter uerborꝫ licentiam: qbus obscenitas omnis effundit: exuuntur & uestibus populo flagitāte meretrices: quae tunc mimorꝫ funguntur officio ēt in conspectu populi usq; ad facietatem impudicorꝫ luminum cum pudendis motibus continētur auctor Lactantius. Oui. in. v. fast. cecinit floram fuisse nympham: quę chloris sit uocitata: eamq; zephyro nubētem a marito id muneris accepisse: ut haberet omnium florꝫ ptātem. hāc placabant ut fruges cum arboribus: & uitibus bene: ꝑspereq; florescerēt: ad quartum calē. masi. celebrabant floralia (ut docet Pli. in. xviii.) M. Varro in primo de re rust. inuocat deam floram ut illa ꝑpitia frumēta: atq; arbores tēpestiue floreant. Illud notissimū queadmodū olim cato cū ludos florales spectaret po. ro. catoniana maiestate cōmotus erubuit postulare: ut mimiae nudarent. quo cognito discessit e theatro cato ne ꝑsētia sua spectaculi cōsuetudinem impediret: quem abeuntē ingenti plausu: ut inquit Vale capite de maiestate po. ro. profectus priscum morem iocorum in scenam reuocauit. Quam historiam tetigit In. ii. li. epigram. poeta illo uersu. Nosces iocosae. sed plura uide Apud Augu. li. vi. de ciui. dei capi. vii. & Macrobium lib. i. satur.

Arctos casses: dicit spissa retia. tractū a feris q icluse retibus dū ea trahūt aut rodūt magis iplicant. Nūc ferus & uiolens. h. d. ꝑpter qd nūc te cōcludere uisa est: merito eā quasi turpē amorē respuens cōtēnis: si uero te solita oblectatiōe illicitat: sine dubio tecū tacitus dices Quid faciā & si adeā expulsus accedere nō ualui ne q nocatus accedā. Si totus & integer illinc exieris: si autē turpi amore postposito est de oibus uitiis emergas: tunc te sapientē iudico totus & integer dixit. ut ipse exeunte ne uel animo quidē apud meretricē remaneat.

IO. BAP. PLAV.
Amor turbat cōsilia
Fistula
Palpate
Ambitio
Missilia
Sparsio
Flora Floralia
CORN.

¶ Nunc nunc: hic hic: quem quærimus hic est: sapientem. ¶ Non in festuca lictor quem iactat ineptus. Sensus
est ille qui manumittit nō in ea uirga qua a littore pcutit ius libertatis certissimū accepit cū in aio liber non
sit: & uitiis pcipue tñ ei blanditur. ¶ Cretata ambitio: ait largiendo honores a populo mercatur: qui innotes
scat uigilia. ¶ Et cicer ingere large sparge inquit populo cicer: hoc in ludis floralibus inter cętera munera ia
ctabatur: quando terrę ludos colebant: & omnia semina super populo spargebant: ut tellus uelut suis mune
ribus placaretur: &.h.q perfice omnia ista: & sic in memoria hominum sit: ut a senibus memorentur.
IO.BRI. ¶ Ne trepidare uelis: irridet seruus eū q tāta animi alacritate pollicet se relictuꝝ meretricem cū amor res sit
q rōne regi nō pōt. ¶ Ne tre. ue. noli tāta animi cōcussione moueri in amittēdo scorto. ¶ Trepidare: festinare.
Verg. Dū trepidant halæ. ¶ Arctos cas. satis apte amorē retibus cōparauit: sumptū est a feris: q irretitę den
tibus cassis rodūt. ¶ Quidnā igit fa. hoc totū comicū est, sumptūq; ex eunucho. Teren. imitatio est Horatii
in saty. ¶ Igit: pdeinde expsitio.n. est amātis qui secū multa disputat. ¶ Ne nūc cū accersor: aliq legūt nūc nūc
cū iterrogatiōe: ut uideat dubitare an redeat. ¶ Aliq uero, ne nūc: qd si ita accipias: sermo erit affirmatiuus:
& ne pnon itelliges: ut sit imitatio Horatii. Ne nūc cū me uocet ultra accedā. ¶ Si totus & integer illinc Exie
ris. i. si te ex amore penitus subtraxeris: tūc te sapiētē liberūq; fatebor: nō aūt eū qui manumissiōe libertatem
accepit a dño. ¶ Quęrimus: ideo dicit qa a stoicis diu q̄sitū est: quē suę ptātis possent dicere. ¶ Non in festuca
i. hic qdē liber est q huiuscemodi cupiditates fugit. Nō aūt is q festuca. i. uindicta liberat a ptore: cū ptoris nō
sit: ut dictū est animi libertatē hoibus dare. ¶ Lictor ieptus epitheton est lictoꝝ. ¶ Iactat: ostēdit pplo in mā
numissiōe tactu uirgę: ita iubente ptore. ¶ Ius habet ille sui: eos ēt q bonoꝝ cupiditate agunt seruos eē osten
Palpones dit. Vñ exit illud Hora. Hęc est uita solutoꝝ misera ambitione grauiq; cū iterrogatione legēdū est: ut sit. Ille
qdē ptātē sui nō habet. E cōtrario ab iterrogatiōe quadā icipiunt: qui nimis irascunt: ut est illud Terē. Hoc
cine est humanū factū: & itē illud: Hoccine est credibile aut memorabile. nā: Persius in uitia mira fert excāde
Ambitio scentia, & idignatione. ¶ Ille palpo. Emphasim habet cū cōtēptu dictū: nā qui dignitates & imperiū q̄runt ho
Ambitus noris cupiditate populo blandiūtur: palpones igit dñr adulatores a palpādo, i. blādiēdo. Lucil. Hic ubi me ui
det sub blanditur: palpatur: caput scabit. Hor. Cui male si palpare: recalcitrat undiq; tutus. ¶ Ducit: trahit.
Hiantē, honoris cupidū anxiū sollicitū facile seruū. ¶ Ambitio in aio est: ambitus in actu. Nam qui pter mo
dū cupit: aut honores: aut laudē ambitione peccat. Qui uero dilargit pecuniā suā: aut populo muneribus lau
disq; blandit: aut cæteris artibus q legittimę non sunt ad publicos honores tendit ambitū cōmittit: ambitus
ab ambitio uenit: siue is qui nō suæ uirtuti confidit: non recte gradit: sed per circuitū siue q Ro. qui honores
peterent singulos circuibāt: phensantes rogantesq; ut se in suffragiis iuuarent: siue q pro adipiscēdis honori
bus solliciti sunt cum rogant exordio quodā longiore q uerboꝝ circuitu utunt hæc oia q ambitus facit am
Cādidati bitio facere cōpellit: a qua ambitiosi si dñr non ab ambitu. ¶ Cretata: candida. Iuue. Duc in capitolia magnū
in campū Cretatūq; bouē. i. cādidū. Mar. Cretatā ptor cū uellet mittere mappā. Dignitatū. n. petitores in campū. Mar
martiū de tium comitiis candidati descendebāt: quare aūt candidati in ueste hoc facerēt sine toga sic tradit rōnē Cato:
scendebāt an forte ne ciues largiendo corumpant: argentū sinu ferentes: an illud magis q iperio dignos nō genere: nō
diuitiis: nō gloria sed uulneribus ac cicatricibus iudicabant: q ut ab iis quos ambiendo phensabat conspice
rēt sine toga ad petendū descendebāt: an quēadmodum in accipiendo: rogando se oibus submittendo: sic cor
pus nudando ac se ipsos abiiciēdo pplm captabāt. ¶ Vigilia: uerba ambitiosi rogātis amicos uti p se in adipi
scēda dignitate uigilēt ex quo ostendit q ambitiosus sit seruum esse. Cicer ingerere large: æmulatio est oratia
na. In cicere atq; faba bona tu perdas atq; lupinis. Latus ut in circo spacieris & æneus ut stes. ¶ Nudus agris.
¶ Nā in ludis floralibus missio qdam fiebat leguminū in ipsum pplm ab his qui honores peterent: ad plębis
fauorē pmerendū. hæc aūt fieri uidebant in memoriā deæ floræ: cuius noie legumina & cæteræ fruges flore
rēt uñ Suetonius in Domitiano Oē genus reꝝ missilia sparsit: & qa pars maior itra popularia deciderat qu
quagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorii ordinis pnunciauit. Rixanti: studio colligendoꝝ
missilium. ¶ Nā ut floralia possint attendere q̄ seruus sit: q gloriæ cupiditate mouet. Hora. Scilicet ut plau
sus quos fert. Agrippa feras tu eadē dñr popularia sacra e martiale. Et populare sacrum bis milia dena tulis
set. Sacrū aūt populare ideo appellatū esse putat qd populus p eos dies maiori licētia lasciuiret. Nā flores cū
Populare opes imensas arte meretricia cōparasset pplm ro. moriens hæredem reliquit cum magna pecunia ex cuius an
Sacrum nuo fœnore suus natalis dies celebraret editione ludorū quos appellant (autore Lactantio). ¶ Floralia: sed
Flora cum senatui flagitiosum uideret ab ipso noie argumētū sumi placuit ut pudendæ rei quædam dignitas adde
Floralia retur. Deamq; finxerunt esse quæ floribus præsit eamq; oporteret placari ut fruges cum arboribus aut uiti
bus bene psperęq; florescerent. Eum colorē secutus in fastis Oui. non ignorabilem nympham fuisse narrauit:
quæ sit Cloris uocitata eamq; zephyro nuptam quasi dotis loco id accepisse muneris marito: ut haberet om
nium florum potestatem. Celebrantur ergo illi ludi cum omni lasciuia conuenientes memoriæ meretricis nā
pter uerboꝝ licentiā: qbus obscœnitas ois effundit: exuunt etiam uestibus populo flagitante meretrices.
¶ Ne trepi. ue. ne uelis festinare hūc amorem incassum abscinde cū seruus illius sis. Trepidare autem iterdū
BAR. festinare significat. Verg. iiii. æneí. Cum trepidant saltusq; indagine cingunt. ¶ Atq; ar. ro. cas. sumpta transla
FON. tio est a feris q plagis cōprehēsæ rodere illas festinant ut effugere inde possint. Casses uero retia sunt: unde &
cassum pro inani & uano: & incassum aduerbiū: idem frustra quasi absq; cassibus sine qbus uenatio est inanis
deducit. ¶ Haud mora: absq; ulla mora & tarditate. ¶ Quidnā. i. fa. Phedræ in eunu apud Terē. uerba sunt cū
Parmenione seruo dicente exclusum se a Thaide ad illa ēt si se obsecret non reuersuꝝ. ¶ Si totus & integer:
si te totum ab hmōi seruitute animi libertatis tunc te uere liberꝝ iudicabo: non aūt eum qui uindicta ptoria
q festucam cognominat liberetur ineptus nō aptus & impotens a seruitute animum liberare. ¶ Ius habet ille
qui palpo: ambitiosos quoq; ostendit sui potestatem non habere & bonoꝝ cupiditatibus inseruire: palpari
uero blandiri est: unde palpo pro adulatore atq; e blanditore deducit. Cretata ambitio: candidata: nam sum
mos honores petituri in campū martium candidati ciues descendebant. Et cicer ingere large: Vetustiores edi
les legumina populo floralibus ludis dabant. Hora. in sermo. In cicere atq; faba bona tu perdasq; lupinis: la
tus ut in circos pattere. Floralia: ut Var. de re ru. idem refert. Rubigum & floram deos agricolarum ueteres
maxime coluerunt: quibus adiutoribus frumenta atq; arbores rubigie non consumerentur: & tempestiue flo
rerent. Itaq; rubigini feriæ robigalia: & floræ floralia ludi maio mense sunt instituti.

¶ Aprici senes.i.sole gaudentes(ut exponit seruius)li.v.æneí.illud enarrans Apricis statio tutissima mergis. IO.BAP.
dicimus & locum apricum sole gaudentem: cui contrarius est opacus:& abditus Verg.Duceret apricis in col PLAV.
libus unam colorẽ apricum quasi ἀνεψυχου sine frigore.uerbũ est apricari qđ signat in sole cõmorari soleq̃
captare.M.Varro licet uidere multos quotidie apricari.M. Tul. in.v. tuscul. Offecerat uidelicet apricanti.
Quid pulchrius q̃ magnos cõsequi honores:& populo Ro.placere inqt ambitiosus:nel est itonia poetę: qua
ostendit nihil esse turpius.nihil detestabilius q̃ ambitionis & gloriæ cupiditate seruitute detineri. Ar cũ hero Apricare

Aprici meminisse senes: quid pulchrius? at cum
Herodis uenere dies:unctaq; fenestra
Dispositæ pinguẽ nebulam uomuere lucernæ:
Portantes uiolas:rubrumq; amplexa catinum.
Cauda natat tynni:tumet alba fidelia uino:
Labra mouet tacitus:recutitaq; Sabbata palles.

dis.ãno principatus claudii nono expulsos p clau
diũ urbe iudęos iosephus refert:sed me magis sue
tonius mouet q ait hoc mõ Claudius iudæos im-
pulsore Christo assiduo tumultuãtes roma expu-
lit:qđ utrũ cõtra christũ tumultuãtes iudęos coer
ceri:& cõprimi iusserit:an ẽt christianos simul ue-
lut cognatæ religionis hoies uoluerit expelli ne-
quaq̃ descernit inqt paulus orosius i. vii.hist. mul
ti tñ erant:q eorũ ritus sequerent(ut docet etiam
Iuue.saty.xiiii.)hos tales insectat Persius:& libe-
ros non esse docet cum superstitiõis laqueo:& ser
uitute teneant:quod autem iudæi superstitiosi fuerint:docent testimonia priscorũ.nã & Apul. in floridis iu-
dæos tanq̃ accomodato epitheto supstitiosos appellat:legimus apud suetoniũ Tyberiũ iudaicos pariter : &
ægyptios cõpescuisse coact s:q superstitione ea tenebant:religiosas uestes cũ uestimento omni comburere:
ægyptii enim & ipsi supstitione simili laborabãt : quã si qs ubertius uult cognoscere legat herodotũ:diodorũ
apuleiũ in ultimo met.cęteros.supstitio aũt(ut inqt Seneca)est error insanus.amandos timet:quos colet uio
lat.plura leges apud Lactãtiũ:Ciceronẽ:Augustinũ:cæteros.¶ Dies herodi.sabbata:diẽ azimorũ.Xilopho
rion.& alia iudęorũ festa:quorũ herodes rex fuit notissimus tot puerorũ occisione:ut christũ dephẽderet Sui.
ἡρώδης ὁ πρῶτος βασιλεύς ἰουδαίων. de quo Strabo.Iosephus:& Eusebius multa tradiderunt. ¶ Vn-
ctaq; fenestra.cũ irrisione eorũ ritus :& supstitiones enumerat.¶ Dispositæ pinguẽ:ne herodotus ille fabula-
tor auctor est festiuitatem solẽnem in ægypto celebrari:cui nomen est occensio lucernarum propterea noctu
sub dio per uniuersam ægyptũ lucernas accendunt imbutas sale & oleo plenas cum multo Ellychnio: qđ to-
ta nocte ardens perduret:cur uero sic lucernæ accendantur:sacra q̃dam ratio cõmemorat quę auribus pphą
norum minime intimanda sit ad quem sensum mysticum persium respexisse autumo : Lucernarũ usum primi
egyptii monstrauere auctor Eusebius li.x.ppa.Euang.¶ Dispositę pro ordine digestę & collocatæ.¶ Pinguẽ Thynni
nebulam.fumum crassum intelligo. ¶ Portantes uiolas quibus ornatæ:& coronatæ erãt ¶ Catinum . uas in
qua.tynni cauda natabat a græcis τρύβλιον nũcuparum natus sub sidere delphini habebit natandi studium
sicut tradit Maternus in.viii.math.de Thynnis autem scribens Pli.ait q thynni partus cordylla appellat: Li
mosæ ueto pelamides a luto incipiunt uocari πηλος enim auctore Sesto latine cenum . cum uero annuum
excessere tempus thynni.hi membratim cæsi ceruice : & abdomine commendantur:cætera parte plenis pul- Vræeon
pamentis sale asseruantur.Vilissima ex iis:quæ caudæ proxima quia pingui carent.Vręeon salsamentum cau
dæ proximum appellamus ex Atheneo Plinioq;.probatissima ea quæ faucibus Tacitus.non uoce:sed corde
orandum deum præcipit diuus Hierony.& in decretis canonicis.D. ultima de consectatione scriptum legi- Q uõ ado-
mus.non uerbis sed corde adorãdus deus est:quod docet Hieremias dicens in sensu tibi debet adorari Deus. randus est
Psalmog.Dicite in cordibus:& in stratis uestris:& transpugimini.Cyprianus in expositione illa orationis do deus
minicæ luculenta secrete adorandum esse ex dominico præcepto demonstrat in abditis:& secretis.uel semo-
tis locis:quia deus non uocis sed cordis auditor est.nec admonendus est clamoribus qui cogitationes uidet.
declarat hoc scriptura diuina:quæ dicit loquebantur corde suo:& labia eius mouebantur : & uox eius non
audiebatur:& exaudiuit eam deus recte ergo dixit Tacitus.¶ Labra moues.dum oras.¶ Recutitaq; sabba- Sabbatũ
ta pales . Sabbatum(ut scribit Iosephus) requiem significat:q septimo die deus quieuit mundo constructo. Moses
at Appion scribit Sabbatum appellatum quoniam iudæi labore fessi eo die dolore splenis correpti sunt . a
sabbo quod splenem significat.Iustinus uero lib.xxxvi.scribit Mosen teste artabano a græcis Museum nun-
cuparum:quem magnum fuisse Possidonius:& lysimachus:& Apollonius molonis insimulant.ab ægypto cũ
suis pulsum sacra ægyptiorum furto abstulisse.Itaq; damascena antiqua patria repetita montem synai occu
pauit:in quo septem dierum ieiunio per deserta arabiæ cum populo suo fatigatus cum tandem uenisset : se-
ptimum diem more gentis sabbatum appellatum in omne æuum ieiunio sacrauit: quoniam illa dies famem
illis : errorem q; finierat.hunc autem diem adeo superstitiose seruabant iudæi:ut eorum munitiones Pompe
ius ceperit obseruato ieiunii die quo ab omni opere abstinent auctores Strabo.& Iosephus hoc idem tradit
fronti.de Vesp.a sabbato quem diem religiosissime ut testatur Augustus in epistola ad Tibe. religiosissime
colunt:adeo ut eo die teste Iuuena.nihil agant quod raxat Sene.(ut refert Augusti.) Iudæi eleganter appel-
lantur sabbatarii.Mart.Q uod ieiuna sabbatariorum.In exodo:& in leuitico iubentur a domino iudæi sab-
batizare sabbatum:& ut septimo mense decima die mensis omnis populus ieiunet usq; ad uesperam.¶ Recu Sabbatá-
tita propter circuncisionẽ pputii.unde Recutiti:& Apellæ ab auctoribus nuncupantur iudæi.Mart.Et recu rii
titorum fugis inguina iudæorum.Apollinaris.Fert recutitorum primordia iudæorum.Ora.Credat iudæus
appella.Circuncidere autem genitalia Iudæi(ut scribit Tacitus lib.xxi.)Instituere ut diuersitate noscantur
transgressi in more eorum idem usurpant.unde quidam nonagenarius cum se iudæum esse negaret:inspectus
fuit a procuratore fisci an foret circuncisus(ut scribit tranquillus)Tradit Hero.in.ii.Egyptios : & cholcos: De circum
& æthiopas præputia circuncidere:atq; iudæos confiteri se ab egyptiis didicisse circuncisionem : sed utrum cisione ge-
Aegyptii ab æthiopibus:an æthiopes ab egyptiis dedicerint circũcidere utrilia sibi nõ liquere.Circũcidebã- nitalium
tur aũt cultris lapideis unde scriptum est in Iosue.fac tibi cultros lapideos:& circũcide secundo filios israel.
Strabo in.xvi.auctor est circũcisiones a Iudæis institutas esse ex superstitione.Olim iudæi mouerunt bellum
contra Adrianum quia uetabant mutilare genitalia:adeo pertinax est superstitio.Hæc autem circũcisio ge-
nitaliũ(ut inquit Lactan.)Est figura:& typus significans cordis circuncisionẽ:de qua plura apud eum legito.

CORN ℂApricos se.dixit.ad solem sedere consuetos.Quid pulchrius.s.q̃ hoc facere.⁋At cum herodis uenere dies
Apricos unctaq; fenestra:hic de supstitionibus tractat ostēdens ēt qui supstitionibus sit debitus inseruire hic herodes
Herodes apud iudæos regnauit tpe augusti iperatoris in partibus syriæ Herodiani aūt diē nata ē Herodis obseruāt
Catinus aūt ēt sabbatū quo die lucernas accēsas & uiolis coronatas in fenestris ponūt.Rubrūq; amplexa catinū:cati
nū rubrū fictile est.Aretinū caudatū amplectit̃ amplexa dicit ut breuitatē catini haud magnitudinē ostendēs.
Tynnus ⁋Tynnius:genus piscis est quod ad templum diebus festis portare solebant ut ibi pro die festo epulis uesce
piscis tentur.⁋Tumet alba fidelia uino.i.uino plena est tumore nos.alba dicit aut coloris proprietate: aut certe
argentea.⁋Labra moues tacitus:tunc quando hoc celebras labra moues tacite.Tacite enim murmurante
iudæi præces effundunt.Recutitaq; sabbata palles.Instituta significantur propter circuncisionem: quam au
tores suos secuti faciunt.i.times sabbata recutita:ideo palles:quia eo die iudæi tynnum manducabant.
IO.BRI. ℂAprici senes.i.locis apricis gaudētes:sane apricus & locus dicit sole calēs: quod est opaco & obdito cōtra
Apricus rium.Verg.Duceret apricis in collibus uua colorem.Et apricos dicimus locis apricis gaudētes:apricū aūt a
Aphrica græco.i.phrici sine horrore uidelicet frigoris nestri ēt purat̃ aphrica appellari:inde est apricor & apricatio.
⁋Quid pulchrius:ironia est.q.d.qd turpius quā ita per ambitionē in seruitutē trahit? At cū herodis uenere
dies iudæos capitis hierosolimis pfugos assidue romæ tumultuantes noue religiōis cultu impulsore Chresto
urbe expulit Claudius.Nero ēt suppliciis affecit:ab iis ēt Domitianus tributū acerbe exegit. Multi tn̄ erāt q
eoꝝ ritus sequerent̃:& ut Tranq.ueluti pfessi iudaica itra urbē uiuerēt uitā:hos isecta: poeta docēs eoꝝ ui
tā liberā nō eē cū supstitiōibus teneant̃ iudęoꝝ.⁋At cū herodis uenere dies.i.cū sabbata & alia iudæoꝝ fe
Herodis sta celebrant̃.⁋Herodis:eius ideo meminit:qa ut scribit Stra.Eo Pōpeius sacerdotio.iudæoꝝ pfecit:q po
stea tn̄ supiores oēs ciuilitate & romanoꝝ cōsuetudine pstitit.ut rex fuerit cōstitutus Antonio primū postea
Cæsare Augusto ptātē ei cōcedēte.Antipatris aūt ascolonitæ filius fuit & matris cyprides arabicę: cuius filii
post eū regnauerunt usq; ad nouissimam hierosolimorum captiuitatem. Is autem ut Eusebius tradit.Hirca
num qui olim iudæorum sacerdos fuerat: de captiuitate parthica regressum: & filium qui sacerdotio patris
successera iterfecit.Sororē quoq; eius uxorē suā cū duobus ppriis filiis iā adolescētibus:& matrē uxoris occi
sæ socrū suā crudelissime necauit.Ad qđ scelus ēt hoc addidit:uiꝝ sororis suæ solome iteremit. Et cū eā alii
tradidisset uxorē ēt nūc necat.Scribas quoq; & iterptes diuinæ legis simili scelere:& cū Christi natiuitatē ma
goꝝ inditio cognouisset uniuersos Bethlehē paruulos iussit iterfici:morbo deinde ītercutis:& scatētibus toto
corpore uermibus mirabilr̃ se digne morit̃.⁋Pingues lucernæ:qbus in sacris utunt̃.⁋Uncta fenestra: irridet
eoꝝ ritū in sacris.Portātes uiolas:qbus ornabant̃.⁋Cauda na.tyn.sensu ē ubi sabbata uenere:q dies ieiunio
Cauda a Mose in oē æuū(ut scri.Trogus li.xxxvii.)sancitus est:& appositū ē prādiū:statim adhuc ieiunus pces ad de
Thynni os effundis.⁋Cauda na.thyn.h.d.in cōtemptū dapū eoꝝ:nā cauda thynni ut scribit Pli. Uilissima est qa caret
Cordilla pingui.Thynni partus cordilla appellat̃:qui feras redeuntes in mare autumno comitat̃:cum e mari uerno re
porc pontum intrent.Limosæ uero aut e luto pelamides icipiunt uocari.Et cū annuum excessere tp̄s thynni.
pelamides Cybium uero concisa pelamis uocat̃.⁋Labra moues: pces emittis.⁋Recutita:recutiti dr̄:qbus noua cutis
restituta est:Mar.Nec ruptæ recutita colla mulæ:recutiti itaq; appellant̃ iudæi qui circuncisi sunt. Mar.Nec
Cymbiū recutitoꝝ fugis inguina iudæorum.nam ex ueteri sacerdotū(ut Stra.scribit) sup stitione circuncisiones insti
Recutiti tutæ sunt:unde Iuue.Mox & pręputia ponunt.Eos.Hor.Appellas uocauit:quasi sine pelle:ut Credat iudęus
Iudæi q̃re appella.⁋Sabbata:lingua iudæoꝝ sabbatum requiem significat:nam Moses damascena patria anteq̃ repe
Appellæ tita montem Synai occupauit:quo septem dierum ieiunio per deserta arabiæ cum populo suo fatigatus cum
Sabbatū tandem uenisset septimum diem more gentis sabbatum.i.diem quietis appellatum in omne æuum ieiunio ser
uauit:quoniam illa dies famem eis erroremq; finierat.De eo ieiunio ita scribit Tranquillus.Et rursus ne iu
BAR. dæus quidem mi Tyberi tam diligenter sabbatis ieiunium seruat:ut ego hodie seruaui.
FON. ℂApricis senes:Aprici dicuntur senes qui locis apricis gaudent:apricatiōeq; delectant̃.Aprica quoq; dicun
tur loca a sole aperta:& frigoris horrore carentia.Vergi.Duceret apricis in collibus uua colorem. ⁋Quid
pulchrius:uel ironice a poeta prolatum est quasi turpe sit per summam ambitionem honores quærere: uel
ambitiosi uerba sunt nihil pulchrius esse:qui populo placere dicentis.at cum herodis dies superstitiosi:quum
uano semper metu detereantur:non liberos esse dicit Herodis dies sabbata:quæ a iudęis celebrantur quoꝝ
rex herodes fuit.⁋Unctaq; fenestra.eoꝝ ritu in sacris enumerat:Nam iudæi accenso candelabro utebantur
quod uiolis adornatum.ad fenestramq; positum dicit uncta oleo candelabri lucernarum.⁋Recutitaq; sab
bata:quæ a iudæis circuncisis celebrantur.Recutiti enim iudæi a circuncisa penis cute sunt appellati. Unde
IO.BAP. & appellæ.quasi sine pelle cognominantur.Hora.in sermo.Credas iudæus appella.
PLAV. ℂTunc nigri lemures.ad aliud genus superstitōis
trāsit:quo laborātes nō eē liberos demōstrat & est
sensus ubi ex sacerdotū pcepto te alii degustatiōe
nō purgaueris:tūc credes te demonū:aliorūq; deo
Lemures rū numinibus incursionibusq; sollicitari.ordo aūt

> Tunc nigri lemures:ouoq; pericula rupto
> Tunc grandes galli:& cum sistro lusca sacerdos

est tunc nigri lemuresq; pericula rupto ouo.Et tunc grādes galli icussere deos iflantes corpora. ⁋Nigri lemu
res.i.umbræ defunctoꝝ:q noctu uagantes apparere cōsueuerūt quasi remures a remo: cuius occisi umbras
frater romulus cū placare uellet lemuria istituit.i.parētalia:q mēse maio pridū celebrari solebāt auctores
Oui.in fastis.Porphirio.cæteri:lemures appellari dicit Mar.Cap.manes:q post uitā iisdē corporis delectan̄
& cū his manēt q uitæ prioris adiuti fuerint honestate in lares urbiū:domorūq; reuertunt̃: si aūt deprauant̃
Ouum in ex corpore laruæ perhibent̃ ac maniæ meminit & lemuꝝ.Apul.in demonio socratis & Augu.aīas hoium la
pur. res uocari tradit:si meriti boni sunt:lemures si mali.⁋Ouoq; picula rupto ouū purgationibus usurpari soli
tū testes sunt pter reliquos Iuuē.Oui.Apuleius:& Lucianus in dialogo cuius titulus est κατάπλους ἢ τύραν
νος dixit τὰ ἐκ τῶν καθαρσίων ὠά.i.purgationum oua ostendens oua esse lustralia:& purgatoria.adeo autem
superstitione tenebantur:ut si ouum igni impositum rupto putamine effluxisset:non sine periculo id futurum
Archigalli crederetur. scribit Macrobius q iniciari liberi patris sacris magna ueneratione ouum colunt mundi simula
chrum uocantes⁋Galli grandes.archigallos intelligi:quos facit uenus in.x.ab horoscopo(ut scribit Mater
nus)q ēt refert quod erunt archigalli si luna sc in septimo loco soli mercurio Saturno aliqua radiatiōe cōium

xerit.est autem gallus nomen(ut græci dñt)omonymon:(ut latini interpretantur)equocum: qđ Martianus
I dialetica pluriuocũ uocat:ẽ.n.gallus nomẽ uiri nomẽ gẽtis nomẽ auis:& fortunã corpis signat(ut ait Q ui.)
i.castratũ.nãq; tales erãt cibelei sacerdotes:q suis uirilibus litabãt:& amputato sexu neq; uiri neq; fœminæ
efficiebant:quos molles & abscissos ob hoc in.vi.de ciui.dei appellat Augustinus:qđ nomẽ traxerunt a Gal- Gallus
lo Fluuio:ut scribunt Pli.in.v.& Oui.in fastis.Festus Pompeius:& Martianus capella. Rettulit Lucretius in
ii.causam:quare galli matri deum attribuantur:& quare furore stimulentur. Telaq; præportẽt uiolẽti signa
furoris:Samia aũt testa utebant ad uirilitatẽ amputandam:nec aliter castrabantur citra pnicie(ut auctor
est Pli.in.xxxv.)uaticinabant carmine fanatico galli(ut inquit Liuius in.xlviii.)de quibus multa scripsit Au-
gustinus li.vii.de ciui.dei ubi refert ideo abscissos matri deum seruire:ut significaretur eos q semine indigeãt
terram sequi oportere:quæ mater deum nominatur.in ea quippe omnia reperiri.¶ Et lusca sacerdos.Isidis sa- Isis
cerdotem intelligit:quæ in uaccam mutata ab ægyptiis colebat. Suidas ισισ αυτη λεγεται ιω η ιναχου
θυγατηρ ερχομενη και την ηραν φοβουμενος αυτην μεταβαλλε ποιησεν εισ λευκην βουν ποτι δε εισ μελα
ιναν ποτε δε εισ γαλουσαν μετα πλανωμενος ηλθεν εισ αιγυπτον.eam esse lunam:& osirim solẽ scri
bunt Diodorus:& Eusebius:cuius sacerdotes lineis uelamẽtis utebantur(ut scribit Apuleius in apologia:& Locus
in.xii.met.)unde a poetis perpetuo epitheto linigeri cognominantur.sic Iuue.Mart.sic cæteri ore cõsono ap Apul.
pellitant.Isidis autem sacra ex ægypto romam translata fuerunt.cuius in campo martio fuit tẽplum(ut ostẽ
dit Iuuenalis)unde campensis dicitur ab apuleio.Carmẽ Iuue.est hoc.A.meroe portabit aquas quas spargat Locus Iu-
in ædem Isidis antiquo quæ proxima surgit ouili.i.campo martio:in quo erat uile(ut Strabo in.v. Liuius in. uenalis
xxvi.cæteriq; not ficant.scribit Iosephus li.xviii.quod scitu dignum est templum Isidis funditus euersum esse
romæ iubente Tiberio:statuã Isidis in fluuiũ thyberim piectam:sacerdotes isiacos in cruce sublatos ob sce
lus: quo matronam adultero tanq̃ deo anubidi prostituerunt.¶ Cum sistro.sistrum erat instrumentum æreũ. Sistrum
& argenteum:quo in sacris Isidis argutum tinitum multis crepitaculis circumsonantibus constrepebãt, unde
Papinius id multisonum appellauit.Vale.Flaccus in.iiii.argo.de Iside scribens sic inqt Aspide cincta comas
ouãti psona sistro hic sistratos sacerdotes a sistrorũ gestamine dici legimus a poetis: ut iquit Suidas ισισ δε
σειστροφοροι. Isidis cultores sistrũ quatiebant.cur aũt isidi sistrũ assignatur docet Seruius in.ix.æneidos.
¶ Lusca sacerdos.legimus in decretis canonicis ꝙ cæcus.i.qui supnæ lucẽ contẽplationis ignorat(ut interp-
tat Gregorius in pastorali) panes deo offerre non põt : sed forsan corruptis bonis moribus:& lusci:& cæci:
& claudi:& huiusmodi morbis laborãtes ad deorũ ministeria tunc eligebant:ut nr̃a fit tẽpestate: qua cernere
est Proh Iupiter.solos claudos.i.q p ifirmitatẽ mẽtis uitç uiã pfecte tenere nõ ualẽt:& ad statũ uirtutis nõ eri-
gunt:solos gibbosos.i.quos terrenç sollicitudinis põdus depmit:ne unq̃ ad supna rẽspiciãt:solos lippos:ipe-
tiginosos ꝑterea corpe mãcos debiles & mutilatos ad ecc̃liasticas dignitates pmoueri:cũ adeo sit cõtẽptibi
les ut eos nõ eẽ nutriẽdos Arist.his uerbis existimauerit περι δε αποθεσεωσ και τροφησ των γινομενων εσ
τω μηδεν πεπηρωμενον τρεφειν. quolibet illud exclamare Hec curate deũ credis mortalia quemq̃.
Tunc ni.lemures:non dicit tunc cum hanc religionem obseruas:sed hoc dicit diuersi generis superstitio te CORN.
uersat.¶ Lemures:autem deos manes dici quos græci dæmones uelut umbras quasdam diuinitatem haben- Lemures
tes.Lemures autem dicuntur quando manes placantur.¶ Ouoq; peri.ru. sacerdotes qui explorandis pericu-
lis obseruationem faciebant obseruare solebant ouum igni impositum utrum in capite.i.in summitate an
in latere insudaret:si autem ruptũ pericula portendebat ei pro quo factũ fuerat uel rei familiari eius. ¶ Tũ Galli
grandes galli:ministri sunt matris deum.¶ Grandes.idest pingues sacrificiis.¶ Et cum sistro lusca sacerdos:si Sistrum
strum sacerdotes isidis portabant:lusca ꝙ omnes debiles aut deformes cum maritos non inueniunt ad mini- Lusca
steria deum se conferunt,uel ꝙ ægyptii tam deos quam sacerdotes domesticos habeant;: ordo autem prædi- ægyptii
ctorum uersuum hic incipit.

Tunc nigri lemures:alio superstitionis genere quosdam ita uexari ostendit:ut suæ potestatis esse non pos- IO. BRI.
sint. Hæc autem cum superioribus nõ coniunguntur:est enim sensus. Te tunc dæmonibus & aliis numinibus
infestari putabis ubi cum ex sacerdotum pręcepto te ipsam allio gustato mane non lustraueris: sicq; docet su
perstitiosos sue potestatis non esse cum semper timoris sint serui.Et ordo est. Tunc nigri lemures & pericula
rupto ouo. Et tunc grãdes galli incussere deos inflantes corpora. Tunc.s.ubi prætereris per contumaciam
quod a sacerdotibus fuerit prædictum.persuadebant enim allii degustatione morbos & alia mala inhiberi.
¶ Lemures scribit Apuleius in lib.de dæmonio Socratis:manes animas dici melioris meriti:quæ in corpore Manes
nostro genii dicuntur.Corpori renunciantes lemures cum domos incursionibus infestaret laruas appellari: Genii
contra si bonæ fuerint lares familiares.Ouoq; pericula rupto:credidit stulta antiquitas ouum igni impositũ Lemures
si rupto putamine effluxisset:periculum portẽdere ei pro quo ea obseruatio facta fuisset a sacerdotibus.Ad Laruæ
hibita autem fuisse oua in expiationibus docet Oui.in arte.Et ueniat quç lustret anus lectumq; locumq; Prç Lares
ferat:& tremula sulphur & oua manu.Apuleius item scribit in ultimo metamorphoseos sacerdotes Isidis in Oua lu-
lustrationibus tæda: ouis & sulphure uti solitos.unde Lucianus in dialogo qui inscribit Tyrãnus oua appel- stralia
lauit lustralia.Iuue.Metuiq; iubet septembris & austri Aduentũ:nisi se centũ lustrauerit ouis. ¶ Tunc gran- Galli
des galli:sacerdotes matris deum scrib.Pli.& Festus appellatos esse gallos a Gallo fluuio phrygiæ:quẽ aceo
lunt.Hi autem molles sunt & castrati:ut diximus superius:nam ut Pli.est auctor samia testa utilitate sibi am
putant:de his ita scribit.L.M.Fluuius consul sangarium amnem transgressus ponte perfecto præter ripam
euntibus gallis matri magnæ a pesinunte occurrere cum insignibus suis uaticinãtes phanatico carmine:deã
romanis uiam belli & uictoriam dare imperiumq; eius regionis eosdem scribit Scepsius esse curetes : Cory- Corybantes
bantes qui in matris deorum sacrificiis armati saltantes : casti & pueri sunt assumpti:ideo autem Coryban-
tes appellari:quia inter saltãdum capita iactent:quod coryptin dicitur: quos Betarmonas uocat Homerus.
Euge age pheacum Betarmones egregii ad sunt.Hinc q capita saltando iactant : & numine aspirantur & fu-
riis agitantur.Corybantiate dicimus.Sũt qui dicãt ideos dactulos eos appellari primios sub idæ radice habi
tatores.De iis multi multa fabulant:dubia dubiis accumulantes:uariis ac differentibus noibus utentes . In
hoc tñ uniuersi tradunt quosdam spiritibus afflatos & bacchicos:inq; armorũ agitatione tumultuosa & cum
strepitu ac fragore:cymbalisq; ac tympanis & armis:itẽ ẽt tibiis uociferatõibus inter sacrificãdũ stupefacien
tes:inq; ministrorũ habitu publica mõ quodã sacra factitãtes.¶ Grãdes:& primi & cçteris sacerdotibꝰ hono
ratiores:nã ut auctor ẽ Stra,cçteros sacerdotes ob deç reuerẽtiã ꝓcedebãt,Iuue. Et ingens semiuir obsco-

no facies reuerenda minori mollia qui rapta secuit genitalia testa. ¶ Et cum sistro lusca sacerdos: sacerdotē isidis intelligit: cuius sacra ex ægypto translata Romæ colebant. ¶ Lusca: solent enim mulieres deformes: & aliqua corporis parte mancæ ad deorum ministeria se conferre. ¶ Cum sistro: Sistrum isis dicitur manu dextra gestare, cuius motus Nili accessus: recessusq; significat: Situla uero quam sinistra retinet affluentiam ostēdit lachrymarum omnium: autor est Seruius: id autem erat neq; tuba, neq; quod spiritu sonum ederet, sed iactatione concussum resonabat multis crepitaculis dependentibus: unde Ouid. Tinnula sistra appellauit: Papinius in syluis: Ecce multisono puppem mareotida sistro. Et irata dicitur sistro ferire peierantes & in primis oculos lædere: unde Iuuenalis. Decernat quodcunq; uolet de corpore nostro Isis, & iraro feriat de lumine sistro. Dummodo uel cæcus teneam quos abnego nummos: Eius sacerdotes sistrum gerebant: ueste linea amictu: & raso capite: unde Oui. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. Linigeri fugiunt calui sistraq; turba. De sacris autem Isidis & sacerdotibus scribunt Diodo. Apule. Lanctan. & Herodo.

Sistrum

BAR. FON.

¶ Nigri lemures: umbræ: uagantes hoiem ante diē mortuoꝝ: lemures quasi lemures dictæ sunt a Remo cuius occisi umbras non Romulos frater placare uellet, parentalia quædam instituit remuria appellata: quæ mēse maio per triduū celebrabant. De lemuribus Hora. in epistolis meminit nocturnos lemures portentaq; thessala rides. ¶ Quoq; pericula rupto: ouū in supstitione haberi, & Iuue. testat, meruiq; iubet septembris & austri. Aduentū nisi te centū lustrauerit ouis adeo aūt supstitiosi erant, ut in eiusmodi expirationibus ouū ad arā positum frangeret putaret non sine periculo, id futurū. ¶ Tū grandes galli: matris deū sacerdotes galli uocant a gallo Phrygiæ flumine, cuius aquam potātes in furorē uersi secta samia sibi uirilitatem amputabant: grādes uero ait: quia ut Stra. meminit ppotētes quōdā erāt ac ꝓpter deæ reuerētiā hi cæteros sacerdotes pibant ipsa qdem & dindimena, & cibele, & pessinūcia dicta est. ¶ Et cū sistro lusca sacerdos. Io. Inachi filia: ut Flaccus argonauti con. iui. refert. quū post longos errores in ægyptū tandē uenisset Iouis cōmiseratōe e uacca in deā conuersa, atq; in cœlum recepta. Isis postea dicta est. hæc maximo in honore diuersis in tpibus orbis fuit: romæq; templum iuxta ouilia meruit: sistrum uero cornu incuruū est: qđ ipsa dea gestabat aspide cinctar comas & oua in persona sistro apud eundem Flac. sacerdotē aūt isidis: uel corporis uel animi uitio luscam dixit.

Incussere deos inflantes corpora: si non
Prædictum ter mane caput gustaueris alli:
Dixeris hæc inter uaricosos centuriones:
Continuo crassum ridet uulphernius ingens
Et centum græcos curto centusse licetur.

IO. BAP. PLAV.

¶ Incussere deos psuaserūt horrore quodam: & timore sollicito esse quosdā deos. ¶ Inflātes cor. uiroꝝ corpa hidropisi affecta: & laborātia reddētes ¶ Terna. ter dixit qa ternarius numerus est potētissimus oīum q numerus primus est ipar & mas uocat. auctores Plut. & Macr. iii. pythagorici putant oīa terminari: & est pfectus qa pfectos gignit senarium nouenariūq;: & ut auctorē Mar. capel. Trias princeps est iparium nūs: cuius auspiciis pces: ac libamina repetunt: terna uti depcatiōes esse morē testis est Pli. ¶ Caput alli. qđ diocles hydropicis cū centaurea aut in fico duplici ad euacuādā aluū dādū cēsuit. auctor Pli. li. xx. ubi ēt scribit antiquos in insanientibus alliū dedisse crudū. Auicēnas cū uino dādū pcepit aduersus serpētū morsus: & (ut actor est Galienus) alliū est theriacha rusticoꝝ: qđ oratius execrat io epodo. ¶ Dixeris hæc itersensus est. si hæc q̄ supioribus uersibus de uera libertate graphice: & luculēter fm stoicoꝝ phioꝝ opiniōes a me disputata sūt iter uulgus: & isipiētes militię deditos recitaueris: statim te tanq̄ falsa narrātē risu cachinabili excipient: & phos subsanabūt mialūi. n. ut legit apud Hier. cōtēnere uideri pclara: q̄ discere pditissimi hoies. ¶ Varicosos. ob laborē uaricibus plenos. sūt aūt Varices uenę in suris iflexę: uł obtorte (ut scribit Mar.) q̄s accidere cursoribus: & onera baiulāub᷒: & diu stātibus auctor est Auicenas. uñ Iuue. Varicosus fiet haruspex. M. T. uaricosus fuit (ut scribit Pli.) qđ nō pbat Quin. Caiū mariū. q septies fuit cōsul: stātē sibi extrahi uarices passum unū hoiem Oppius ē auctor: q μησ τεραξασ μηδ' ετασ οφρυσ συναγαγων. i. neq; suspirās: neq; supcilia cōtrahēs ptulit sectionē. fixisq; oculis spectauit cruciabilē curationū. sʒ cū medicus iā trāsitū faceret ad uarices alterius cruris secādas recusauit igens ουκ ειναι το θεραπευματοσ αλγηδονοσ αξιον. i. curationē nō eē dignā eo dolore. auctor Plut. Varices græ. dñt ιξιασ quas in quorūdā uētribus inasci testis est. Cor. celsus. Qui habuerit horoscopū in. vi. parte sagittarii erit Varicosus auctor Firmicus in. viii. math. qs āt sit cēturio docet Vege. li. ii. de re mili. Crassum. crasse. nomē p aduerbio. Verg. itonat horrēdū. ¶ Ridet. utpote stultus: q ridet ēt si aliqd nō sit ridiculū: ut dñt græ. γελα δε ό μωροσ καν τι μη γελοιον. uel Ridet. i. irridet: deludit: & subsannat. ¶ Vulphernius. nomē cēturionis fictum a poeta. ¶ Centum græcos. i. centum phos. græcos autem dixit qa fere oēs philosophi græci fuerunt: & litteras (dicendo litteras philosophiam cum eloquentia intelligo) pfessi sunt. ¶ Licetur. apreciat: estimat. pceptum Ciceronis est in lib. offi. Nō licitatorē uēditor nec cōtra se q liceat emptor apponat. est. n. liceri: & licitar preciū deferre in uenditione: siue cōductione faciēda. Inde licitatores dicti q pro re emenda: conducenda ue precium alius alio maius pollicentur. quos παλιν τιμητας. græ. uocāt. Auctio sub præcone suppellectilis maxime apertia dř græ. Theoph. Hipponacti. uocat & πρατηρ & αγορα qūq; Iulio poluci. Curto centusse. i. nō integro: fracto: & mutilato. sicut tressis a tribus assib᷒ dř. Octussis: Nonussis: ac decussis: ab. viii. & ix. & decē assibus. Bicessis a duobus decussibus. i. xx. a tribus Tricessis. i. xxx. ita & centussis dř. erāt aūt centusses centum asses: qui erant breues ex ære nummi. supra centussem maius æris uocabulum nō habemus. nam ducētos: trecentos: Quadringentos ue cum dicimus non magis asses q̄ denarios: aut alios nummos significamus. hoc uocabulo usus est Mar. Varro in satyra quæ in scribitur περι εδεσματων idest de edulis.

Allium

Varices

Luceri qd

Tressis. Centussis

CORN.

Magica ars

Varices

¶ Incussere deos inflantes corpora idest terrentes homines & malum futurum denunciantes nisi mane hoc degustato alio expiassent. nam & hoc dicunt si allum ieiuni gustauerint contra artem magicam remedium esse. ¶ Dixeris hæc inter uaricosos centuriones: si hoc ante stultos milites dicas qui solent etiam de sapientibus irridere quantum Cachinis indulgent dicentes philosophos centum nummos non ualere. ¶ Centussi: poetica licentia abusus est: nam cum sit centum nomen Monoptotū: & indeclinabile: tanq̄ si per casus declinari posset: ut & faceret in nominatiuo casu centus genitiuo centussis hic quasi ablatiuus. ¶ Centusse curto: tanq̄ diceret nonagintanoue. ¶ Varices sunt uenæ mixtæ nerui; in pedibus nimio laborē tumētes: inde uaricosos cēturiōes dicit absolute milites. ¶ Crassum ridet: stultoꝝ risus exprimit. ¶ Liceri: est licitare hoc est pciū ponere.

Cēturio q cētūpagas hēt mono ptotū est

Cachinus risus stult᷒

Centussi

Varices

Incussere de miro horrore persuasere deos eē inflātes corpora.hydropisim immittētes hoīb⁹. Gustaueris IO. BRI
aliu. Diocles aliū hydropicis cū cētau rea: aut in fico duplici ad euacuandam aluum dādum cēsuit. ¶ Dixeris
hæc inter uaricosos cēturiōes: ostēsum est eos q aliquo uitio laborār ex stoicoꝝ snia seruos eē.quod qa ipe
ritis & rudibus incredibile uidet̄.& præter cōem uulgi opinionē ideo ait.si hęc dixeris inter rudes stultos mi
lites illico tanq̄ falsa & ridicula ducētes risū cōcutiētur cōtemnētq; phos stoicos.q hæc sentiunt. ¶ Varico- Varices
sos.In hoīe uenæ tumescētes in uarices cōuertūtur: nec in cruribus solū: ut quidam nostri temporis putaue
re: sed in toto corpore conspiciuntur. Vnde ita scribit Celsus. Præter hoc euenit in quorūdā uētribus uari-
ces sint: quaꝝ qa nulla alia curatio ē q̄ q̄ in cruribus eē cōsueuit. Et idē alibi. Cum qd innatū est: ut in uesica
calculus: cū qd increuit: ut uena q̄ intumescēs in naticē cōuertit̄: nimio labore id euenire putatur: scribit Pli.
nonnunq̄ in iis q diu steterūt. Vnde illud est uatinii in Ciceronē uaricosum cū gloriaretur humeris Italiæ se
reportatum eē ab exilio. Vnde ergo inqr tibi uati res. Quo circa persuasit sibi. Auctore Fabio: Ciceronem
toga demissa ad calceos usq; solitum uelendoꝝ uaricū gratia. Quod Fab. nō pbat: cū hoc amictus genus in
statuis eorum quoq; q post Ciceronem fuerūt: appareat. ¶ Centuriones: milites absolute appellanit. Sic &
alibi. Hic aliqs de gente hircosa Cēturionum Cēturiæ: ut dictū est supra dicunt̄ quæ sub uno Cēturiōe sunt:
quoꝝ cētenarius iustus est numerus ¶ Crassum: nomē p aduerbio.i.crasse: stulte ridētis morē expssit. ¶ Vul Centuriæ
phenius: nomē fictum a poeta. ¶ Centū græcos.i.phos stoicos. ¶ Curto centusse.i.uix centum assibus inte-
gris quasi dicat ne singulis quidē assibus singulos philosophos æstimat. Hūc ergo locum animaduerti simpli
citer accipiendum non esse. Nam hoc significat. Pluris inqt faciunt unum bouem qui centum Phos. Nam ut
scribunt Festus & Gelius Bos æstimabatur centussibus: ouis uero decussibus. Sicq; Poeta ōndit ab imperi-
ritis uirtutem flocipendi. ¶ Curto: non penitus integro. ¶ Centusse: multa Pli. & Varrone auctoribus pecu- Pecuniæ
niæ signata sunt uocabula æris & argenti hæc uidelicet. As ab ære Dipondius a duobus ponderibus. Assi- uocabula
pondius ab uno pondere dicebatur: id ideo quod has erat libra: pondus deinde ab numero reliquum di-
ctum usq; ad centussis: ut has singulari numero. Ab tribus assibus tressis: & sic proportio est usq; ad nonus-
sis. In denario numero hoc mutat quod primum eum ab decem assibus decussis. Secundum a duobus de-
cussibus bicessis quod dicitur solum a duobus bicessis reliqua cōueniunt quod est tricessis proportione usq;
ad centussis quo maius æris uocabulum non est. ¶ Licetur: æstimat: tantifacit: Inueniuntur liceor & licitor
quorum utriusq; uerbi significatio est precium deferre in auctione facienda. hoc est in uenditione quæ publi
ce fit: unde est apud Ciceronem in officiorum libro.iii. Non licitatorem uenditor: nec contra se qui liceatur Licitor
emptor apponet. Hinc unum cōpositū fit polliceor: non multū a primitiua significatione dissidens. Est.n. pol Polliceor
liceri aliqd ultro pmittere. Ita qui litenter aut licitantur: ultro p re emenda pcium alius alio maius pollice Addicere
tur: ut sibi potiusq̄ alteri uelamina addicātur. Nā tali modo uēdere addicere est. Inde & addicti apud ueteres Adicti
dicebant̄: q ptoris pnunciatione ac iussu cū soluendo non esset Creditoribus uendebantur.

Incussere deos inflantes corpora. Metum deorum corpora uariis morbis inflantium incussere. ¶ Dixeris BART.
hæc. Si hæc q̄ ad uerā libertatē ptinet inter militares uiros dixeris: statim rideberis. ¶ Varicosos: laboriosos FON..
& duros. Varices.n. eminētiores uenæ in cruribus sunt q̄ interdū stātibus nimiū laborātibus oriunt̄. ¶ Cras
sum ridet: uehemēter ac multū ridet. Nomē.n.p aduerbio posuit. ¶ Curto cētusse licet̄: cētum phos pui æsti-
mat. Cētussis uero a cētū assibus dicit̄: quē curtū dicendo pro exiguo pcio ponit. Liceri aūt & licitari est pre
tium ultro in auctionibus deferre cum in rebus emendis alius alio maius pretium pollicetur.

SATYRA SEXTA ET VLTIMA.

Dmouit iam bruma foco te Bas
se Sabino?
Iam ne lyra: & tetrico uiuunt ti-
bi pectine cordæ.

Dmouit iam bruma. Hanc satyram nō IO.BAP.
minus iocūdam q̄ eruditā: cuius pabu- PLAV.
lo lectoꝝ animi saginantur: ad quen-
dam Bassum suum familiarē: suæq; tē-
pestatis: celeberrimum poetam: qui in sabinos se
cesserat: ut illic hyemaret: scribit: mediocritatē-
q; quā auream appellat Ora. ipe seruiturus illos
castigat: qui ut opulētiorem: diuitiisq; offertiorē
relinquant hæredē: sordide: parce: misereq; ine-
dia ppe se cōficientes uitam agere: & geniū cru-
deliter defraudare consueuerunt. Cōmentationē
ergo aggrediamur: qua mēs nostra reficit̄: in qua
pro uirili parte auribus lectoꝝ satisfacere cotē-
dimus: nec imitabimur quosdam nostræ tēpesta
tis nomen cōmentatoris sibi uendicantes: qui in
principio ita ample: ita magnifice: ita copiose cō
mentantur: ut nihil magis amplū: magis magnifi
cū: magisq; copiosum uideri posse credatur. post
peracto medio cursu ita languescūt: ita flacescit
illa cōmentatio ut quid dicerent ignorasse uideā
tur. Immo si priores satyræ fuerūt copiosæ: & lu
culētæ: hāc copiosiorē: & luculētiorē efficiemus.
nā sicut turpe est hystrioni in nouissimo fabulæ
actu telētescere ita indecoꝝ est cōmētanti in ex-
tremo cursu pagēdo lassescere. deridēdi sunt me-
dius fidius: q interptationes suas: iō se breui ora
tione complecti prædicant: ne lectoribus nau-
seā pcitēt & bilē: quoꝝ delitias: desidiāq; q̄si iudiciū respicere ridiculū ē. nā si hos i pslio (ut inqt Pli.) hēas nō
solū fatius ē breuiter dicere sed oīno nō dicere. ¶ Admouit iā b. sensus ē. o Basse amice mi amabilissime seces
sisti ne adhuc i sabinos? scribis ne carmia lyrica ea grauitate: & stilo lepidissimo: quo romę scriber̄ psueuisti: se
cedebāt.n. & solitudies petebāt q cōmētari & scriber̄ aliqd meditabāt̄. qd Cornel. ōndit. Adiice iqt q poetis

si modo dignum aliquid elaborare & efficere uelint: relinquenda conuersatio amicorum: & iucūditas urbis deserenda: cætera officia ut ipsi dicunt in nemora: & lucos idest in solitudinem recedendum est. ¶ Admouit
Bruma appropinquauit. ¶ Bruma, temporibus Plinii: & auorum fiebat octaua in parte capricorni ad octauo calen das Ianuarii fere: qua pulegium floret in carnariis, rumpuntur intentæ spiritu mēbranæ. hic est unus ex ma gnis anni cardinibus. Tunc pruinæ niues gelicidia mortales infestant. Democritus talem futuram hyemē arbitratur: qualis fuerit brumæ dies: & circa eum terni. Bruma a breuitate dierū nomē accepit (ut auctor est Pompeius) qa sol ueluti senio confectus & ad capricornum atq; inferiores delapsus circulos ad altiores in
Bassus cipit remeare: & quasi enasci. ¶ Basse. fuit iste bassus egregius poeta uel si hoc honorificētius est præclarissi mus uates (ut inquit Tacitus) cuius meminit Quint. & Iuue. illo uersu At sarano tenuiq; saleio. uocabatur enim saleius Bassus. fuit & alter Bassus dictus licanius de quo Pli. in. xxvi. facit mentione. & Dioscorides in præfatione his uerbis: του κρατιστου λικανιου βασσου προσεθια θειου αυτηγουμεν συδιαγουτιο υπινθειγμα ουσ μικρον τιο εργοι καλοκαγαθιασ. quæ uerba eo libentius recitaui: ut peruicacia quorun dam uinceretur: qui autumant Pli. a Dioscoride multa excerpsisse: cū hos duos æquales fuisse ex hoc appa
Sabini reat: q uterq; licanium bassum uiderit: & quidem prouecti iam: & cōmērantes. ¶ Foco sabino. Sabini in re gione Italiæ quarta sunt a religione: & deorū cultu quasi seuini appellati. σεβειν enim colere: & sacrificare significat. Portius Cato teste Dionysio ait sabinos dictos esse a sabino rege: & illum quidem filiū fuisse san gi cuiusdam gentilis diui: qui a quibusdam pistius sit uocatus. Stilius a sabo auctore gentis sabinos dici pdi dit in octauo. hos Pli. apœninis iugis uallatos utriq; scribit. Strabo sabinos ait angustum incolere agrū in longitudinem ptensum a Tyberi usq; nomentum oppidum Stad. mille usq; ad uestinos. ¶ Iā ne lyra. sensus
Lyra est. componis ne ad lyram carmina ut consueuisti? Lyra est instrumentū musicum in qua quot fides sunt: tot resonāt uoces. græci. n. λυρευ ον. uocum narietatem dnt. uel dicta est lyra απο του λυρειν quod canere est hinc poetæ lyrici dicti q uariis carminibus utuntur: & ad lyram canunt: & carmen ipsum lyricū noiatur: hāc inuenit ex testudine Mercurius: & Orpheo donauit (ut Heratosthenes poeta scribit) at Porphyrio & Acron asserunt primo inuentam lyram a Mercurio: datāq; Apollini accepto baculo: quem caduceum uocāt. ¶ Te tri: o pectine. grau: seuero: grādi: & cothurnato: siue sabino. Seruius enarrans illud in. vii. Qui tetricæ hor rentis rupes. inquit Tetricus mons in sabinis aspertimus unde tristes homines tetricos dicimus.

CORN. ADmouit iam bruma foco: hāc satyrā scribit Persius ad cessium bassum poetā liricūque ut fama ē in prædiis suis positū ardēte uenusino monte cāpaniæ & late ignibus abundāte cū uilla sua ustū esse: Hic ergo dū uiueret de Roma ad Sabinos necessario trāsibat ubi æger hyemali tpe i calido loco carmia scribebat: huic ergo Persius dicit q iā pp ignē a foco se calefacere: & ut daret operā carminibus q̄ scriberet laudās grauitatē liberæ & tenorē uersuū se aūt dicit Persius apud liguriā fuisse in lo co ubi portus naturali flexu curuatus i se fluctus recipit: q pp curuationē portus lunæ uocaī cuius ēt Enni⁹ in principio annaliū suorū meminit hoc uersu quē & Persius carminibus adiūxit & refert ab Ennio ablatū: q Ennius hōc scripsit dū se somniasse i parnaso dixisset: & uisam Homeri aiam fm Pytagorę dogmata p alioℛ
Tetricus corpa ad se uenisse. Scribit ergo Persius i hac satyra de his q de hæredibus suis rē auctā suā relinquūt iædia se & laborib⁹ in uita pficiētes se aūt dicit in eo loco. i. Liguria ubi positus erat: neq; ambitiōe: neq; desidiæ neq; iniuria: neq; auaritia laborare: & i nullo eis se simulare quos culpat. ¶ Iā ne ly. cūdē Bassum iterrogat q de urbe ad Sabīos recesserat si iā scriberet. ¶ Et Tetr. pe. i. grani stilo ac seuero: ac si diceret graui carmine.

IO. BRI. Bassi quatuot ADmouit iam bruma foco te basse sabino: Quatuor bassos eodē fere tpe fuisse cōperio. quoℛ un⁹ fuit Salei⁹ bassus qngētis sextertiis a Vespasiano donatus. De quo ita meminit tacitus. Quis Sa leiū nrm egregiū poetā: uel si hoc honorificētius ē: pclarissimū uatē deducit aut salutat: aut pseq tur. Et Paulo iferius. Laudamus nup ingt & mirā & eximiā Vespasiāi liberalitatē. Q d qngēta sex taria Basso donasset. Eiusdē meminit Quint. Vehemēs ipqt & poeticū ingeniū & Salei bassi fuit: nec ipm se nectus maturauit. De hoc intellexit Iuue. Et sarrano tenuiq; Saleio Gloria quāta liber. Alter bassus tragœ diarū scriptor tēporibus Domitiani: quē ut malū poetā irridet Mart. Colchida qd scribis amice thyestem. Quid tibi uel Niobe Basse uel andromache. Materia est mihi crede tuis aptissima chartis. Deucaliō: uel si nō placet hic phaeton. Tertius fuit Iulius Bassus: q sub Vespasiāo accusatus: tādē absolutus uindicatusq; est a Domitiano deinde relegatus a Neruo reuocatus ē: bitymāq; sortitus rediit reus: Nā fuerat in puincia eadē quæstor quidā a puincialibus: ut amicus acceperat. ¶ Hæc accusatores furta & rapinas: ipse munera uoca bat tandem absolutus fuit. Quartus Cæsius bassus poeta lyricus de quo ita scribit Fabius: At lyricoℛ idem Ho. fere solus legi dignus: nam & insurgit aliquādo: & plenus est iucūditatis & gratiæ & uariis uerbis & figu ris fœlicissime audias. Si quē adiicere uelis is Cæsius Bassus erit quē nuper uidimus: De hoc intelligere poe tam illud declarat qd sequit. ¶ Iam ne lyra & tetrico uiuūt tibi pectine chordæ. Hūc igiē ut amicū & in Sa binis hiemātem alloquit poeta: iterrogās nū in sabinis hiemet: & aliqd ad lyrā moduletur & scribat: docet q se portū lunæ petiisse: ut per quietē musis operā daret mox ciuiū auaritiā notat & eoℛ amētiā: q ut mul ta hæredibus suis relinquāt: parce ac duriter uiuūt media pmodū se conficientes. ¶ Admouit iā brumas: cū interrogatione legēda sunt rogat enim eū nū in Sabino iā uenerit: & iā aliquid scribat. ¶ Bruma: mensis
Sabini decēbris assignaī in quo dies sunt breuiores. enim breuis interpraē & dies. ¶ Foco sabino: Poetæ ut per qe tem possit scribere solitudines petebant: quod Cornelius ostendit. Adiice inquit quod poetis sibi modo di gnum aliquid elaborare & efficere uelit relinquēda cōuersatio amicoℛ & iucūditas urbis deserenda cæte
Lyra ra officia: utq; ipsi dicūt in nemora & lucos: idest in solitudinē recedēdū est. Hor. Scriptoℛ chorus ois amat nemus & fugit urbē. ¶ Sabino: Sabini ppli sunt inter latinos & umbros gens qdē antiquissima. Ager eorum egregie oliuetis & uinetis pditus est: auctor est Stra. ¶ Iam ne lyra & tetrico uiuūt tibi pectine chordæ lyra instrm est musicū: quod Eratosthene poeta græco Mercurius primus ex testudine fecit: quā postea Orpheo ferē tradidisse: de quo opud Higynū multa leguntur. A lyra lirici dicti sunt poetæ qui uersus ad Lyram decātā dos cōponebāt: unde auctore Strabone: poetica ad demōstrationes usa ē cātibus: hoc. n. erat oda sermo. s. modulatus. Vnde & Rapsodiam & Tragœdiam & Comœdiam ueteres dictarunt. Lyricorū duo tm̄ apud la tinos (auctore Fabio) ut diximus claruere. Horatius & Cassius Bassus. Apud græcos uero nouem. Stersico rus. Bacchilides. Hibicus. Anacreon. Pyndarus. Symonides. Alchmau. alceus: Sapho. Addunt quidā decime

loco Corynnam mulierē:de qua Papinius in filuis epicedion'in patrē suū sic ait. Tu pandere doctus carmia Bacchilide:latebrasq̧ lycophronis atri Sophronaq̧ implicitum:tenuisq̧ archana Corynnæ. Sextus est igi-tur. Ad lyrā ne carmina scribis. Tetrico. graui & seuero:siue potius sabino a monte tetrico sabinorum.

Admouit iā bruma foco: Mediocritatē seruaturus in eos inuehit̃:qui ut grāde patrimoniū hæredibus suis relinquāt:auaritiæ intēti sordide uiuunt. ¶ Bruma:bruma a breuitate dierū dicta. quīto & uigesimo Decēbris die inchoat:quo fit in Capricorno hyemale solstitium:a quo brumales dies qui sunt circa brumā cognominant̃. ¶ Basse: Cesius Bassus poeta lyricus Neronis tempestate floruit:quē se uidisse. Quint. testatur:eum inter lyricos numerans Horatioq̧ adiiciens. ¶ Tetrico pectine: seuero & graui stilo:allusit autē ad montem tetricum:dans id carmini:quod est montis. est enim tetricus in Sabinis asperrimus mons. Vnde tetricos hoies:tristes seuerosq̧ dicimus. Verg. in. vii. Qui tetricæ horrētis rupes montēq̧ seuerū. Casperiāq̧ colunt. Sabinorū autem gens antiquissima Italiæ habita angustam admodum regionē incolit a tyberi momētum usq̧ Mare strepitū. Masculū & uirilē solū: fides latinæ Chorda cytharæ fides est dicta quod tantum eius inter se chordæ. quantū inter homines fides concorder. BART. FON.

Mire opifex numeris:ueterū primordia uocum
Atq̧ marem strepitum fidis intendisse latinæ
Mox iuuenes agitare iocos:& pollice honesto
Egregios lusisse senes?mihi nunc ligus ora
Intepet:hybernatq̧ meum mare:q̄ latus ingēs
Dant scopuli & multa littus se ualle receptat

¶Mire opifex. ordo est. Mire opifex intēdisse numeris primordia. ¶ Numeris, rithmis: uersibus. Virg. numeros memini si uerba tenerē. ¶ Primordia ueterū uocū. i. uersus:& carmina. cōstat. n. citius poetices q̄ solutæ orōnis fuisse originē. nam deus ipse statim pene a cōdito mūdo sua mysteria p poetas celebrari uoluit:sicuti in inuictissimo illo duce Mose:& idumæo Iob:in Dauid pr̄e:filioq̧ Solomone:i Esaia:ac plerisq̧ aliis hebreis māifesto dephēdimus:quorū opa in pr̄ia lingua uersibus ɔstant. testat̃ & hoc Stra. primū inquiēs ante oia appatio ipsa poetica pcessit in mediū & approbata cōplacuit:de hinc illā imitati cū metrū soluissent reliqs poeticæ ptibus seruatis rē scriptis cōmendarūt cadmus uidelicet:Phere. & Heca. unde. Tacitus Cæterū inqt felix illud:&(ut more nr̄o loquar) aureū sæculū & oratorū:& crimmū impos:poetis:& uatibus abūdat:q bn̄facta canerēt:nō q male admissa defenderēt. ¶ Intēdisse. neruorū intēsione inseruisse. Verg. Cui carmina semp Et cytharæ cordi numerosq̧ intēdere neruis. ¶ Marē strepitū. fortē:& uirilē sonū:non mollē: lasciuū:eneruē. & effœminatū:ut multi:quos in pria satyra sale satyrico pficuit. expssit aūt materiā lyricorū q & pugiles:& equorū certamina cātare cōsueuerūt. Ver. Semp equos atq̧ arma uirū: pugnasq̧ canebat. Orati. Musa dedit fidibus diuos puerosq̧ deorū. Et pugilē uictorē & equū certamine primū. Et iuuenū curas:& libera uina referre. hinc dixit Mox iuuenes agitare iocos. i. iuuenum amores describere. ¶ Fides latinæ. fides genus est cytharæ dicta q tm̄ inter se corde eius:q̄tū inter hoies fides cōcordet. nonnulli ethymon græcū hr̄e uolūt. Ambrosius uero sic scri. Vbi aūt fides ibi exercitus:legiōes suæ quotidiana uirtute martyriū cōsequēt̃ur:uñ arbitror q fila cordarū cytharæ iō fides dicant̃:qm̄ & mortua sonū reddūt. ¶ Agitare iocos iuue. sollicitudines:& tormēta expssit, amatorū q iactant̃:cruciant̃:agitant̃:stimulant̃:exanimant̃:diripiunt̃:distrahūtur:multaq̧ alia id genus incōmoda(ut est apud Plau.) patiūtur. ¶ Pollice ho. decēti:lepido & ornato scribēdi charactere. ¶ Lusisse:descripsisse. ¶ Egregios senes. mores:& facta senū egregia. ¶ Mihi nūc li. de loco:& ciuitate:in quā ut liberiore aio det operā musis:secesserit:amicū reddit certiorē dicēs eē portū lunæ:q̄ ciuitas est in liguria. ¶ Ora ligus. Pli. Italiæ descriptionē ordit̃ a liguria:q̄ est iter amnes Varū & Macrā:ab altero latere hn̄s apœninū:ab altero padū thusciā attingēs:cuius caput ē Genua. a qua ligustica ora:& incola eius ligur appellat̃. Ligures:quorū test. Liuio:& Stra. duo sunt gn̄a cisalpes:& ultra fuerūt bellicosi(ut testis est Plut. in Emilio)& oli capillati nūc tonsi:ex quo illud est Lucani. Et nūc tonse ligur. Refert Liui. lib. xxxix. liguriā puinciā ante oēs alias acuisse Romanā uirtutē:cū ligustinus hostis uideret̃ eē natus ad cōtinēdā Romanis militarē disciplinā. Verg. Assuetūq̧ malis ligurē. dicta aūt est liguria a lige gigāte:q pfugauit herculē Marsiliā usq̧ post aductū ab gerione defraudatis illi armētis. de quo et multa Eustachius in cōmētariis Dionysii libici multa discutit:ligus aūt secūdū probū declinatur hic:& hæc & hoc ligus pro incola liguriæ q ēt ligur. ¶ Intepet. i. aerem tēperatū:& minus frigidum mihi p̄bet:& affatim subministrat hiberno tpe. Ouid. cū tn̄ aura te. me. defen. hist. Hibernat. hibernare est stationē hyeme facere:mare uero hibernat cū aprocellis exagitat̃ tpe hiemali ut nauigari:& remis fulcari nequeat. ¶ Qua portus ingēs. describit portū lunēsem qui maximus & pulcherrimus portus est multos intra se portus complectēs magnæ pfunditatis uniuersos i usq̧ adeo ut oium:q maris teneat imperiū facile fieret receptaculū. celsis uero mōtibus portus ipse circūcludit̃:q pspectū lōge pelagi p̄beāt:nā & sardiniæ:& magna utriusq̧ littoris pars cernit̃ auctor Strabo Pli. li. iii. inqt Primū oppidū hetruriæ luna portu nobile. Marmor quōdam ligusticū lapidicinæ lunēsiū dederūt:qd̄ cādidum erat:& lucidū:ex quo colūnæ:& insignia Romanæ ciuitatis opera cōficicbant̃. nāq̧ cum mari uicina incūbat effossio:facile lapides lunēses euehebant̃:quos e pelago subuēhendos Tiberis excipiebat. hinc luna:metallifera a Statio dicta in siluis illo uersu. Anne metalliferæ repetit iam mœnia lunæ. ¶ Scopuli. montes & saxa quibus occluditur:& circūuallatur portus. ¶ Receptat. insinuat:curuatur. IO. BAP. PLAV. Tetricus Lyricorū materia Fides Liguria Hibernat̃ Portus lunensis Marmor ligusticū

¶Mire op. nu. est o mirande opifex uarietate nūerorū q de metris græcis excerpis & masculos sonos latinis aptas carminibus. ¶ Numeris. i. metris. ¶ Marē stre. i. masculū & fortē sonū:& nō quo solēt qdā uelut muliebria molle cātare. ¶ Fidis:genus cytharæ uel chordæ:qd̄ tā singulariter q̄ pluralr̄ dr̄. ¶ Mox iu. a. io. ideo q lyricū carmen de iuuenū fit amore cōpositū. ¶ Et pol. ho. egre. lu. senes qa cytharizantes non solū plectro uerū ēt digito sonos edunt. ¶ Mihi nunc ligus ora:seipsum Persius significat cessisse. idest ligere fines: uidelicet propter fuluiam scisennam matrem suam quæ post mortem prioris uiri ibi nupta erat. uel qa in brumali frigore tepidū cœlū p̄beat. ¶ Ligus ora:ac si diceret:liguria ora hibernat̃ sæuit uel a nauigiis natat sicut & nauis hibernare dicimus cū nō nauigat̃:sic & mare hibernare dicimus cū nō nauigat̃. ¶ Quā latus ingēs dāt scopuli:ubi scopuli ingēs littus ponto obiiciūt:& inclusas intra se aquas naturalibus portum efficiunt. CORN. Fidis Cithara Plectrum Bruma Liguria

¶Mire opifex numeris:ordo est. Mire opifex intēdisse numeris. ¶ Numeris:rithmis uersibus:ut alibi Scri- IO. BRI.

bimus inclusi numeros ille hic pede liber:& erit datiuus casus.¶ Intendisse:intésione neruoꝝ:inseruisse Vet
gi.in.ix.Cui carmina semper.Et citharæ cordi:numerosq intédere neruis.¶ Veteꝝ primordia uocũ.i.carmi
na quæ ante orationem solutá fuisse & latini & græci testanť.Vnde Strabo geographus sic refert.Primũ añ
Prosaicæ orationis autor
oia apparatio ipsa poetica ꝓcessit in mediũ & approbata complacuit.Dehinc illam imitati:cum metrum so
luissent reliquis poeticæ seruatis partibus rem scriptis cõmendarunt.Cadmus uidelicet & Pherecides & He
cateus Nam Cadmus auctore Pli.primus ꝓsaicam orationem cõdere instituit.Cornelius quoq Tacitus de
claris orõnibus hoc ita cõfirmat.Hæc inqr eloquẽtiæ primordia:hæc penetralia:hæc primum habitu culte
q cõmoda mortalibus in illa castra:& nullis contacta uitiis pectora influxit:sic oracula loqbanť.¶ Verum
uocum.Quibus primũ apud mortales carmina:ut dictũ est cantabanť.Vnde Cornelius Tacitus cæterũ fœ
lix illud:& ut more nostro loquar:aureũ sæculũ & Oratorum & criminũ impos:poetis & uatibus abũdat:q
bene facta canerẽt:nõ qui male admissa defenderent.¶ Atq:expositiue positum est atq.ꝑ.i.¶ Marem stre-
pitum:expressit materiam lyricorum:a quibus & pugiles & certamina quoꝝ cantari solent.Verg.Cui carmi
na semper & cytharæ cordi:numerosq intendere neruis.Semper equos arma uiꝝ pugnasq canebat.Hora.
Musa dedit fidibus diuos:puerosq deoꝝ.Et pugilem uictorem:& equum certamine primum & iuuenum cu
ras.& libera uina referre.¶ Marem:igitur strepitũ.i.sonum masculum & non muliebrem:quo certamina &
Fides
pugilum equorũ canis.Maiori.n.strepitu hæc a poetis cantanť.¶ Fidis:eius nominatiuus est fides non fidis:
ut credit Priscianus:hác re deceptus:quod si fides faceret in noiatiuo fidicula non diceretur:sed fidicula:nõ
intelligens rõnem analogiæ fidicula dicendum esse a fides:sicut ædicula ab ædes:sedicula a sedes cædicula
a cædes:non cædecula:sedecula ædecula.Ergo fides dicẽdum est:cuius diminutiuum est fidicula:uel parua
cythara uel chordula.Nam fides(auctore Festo)genus est cytharæ:dictæ quid tm̃ inter se chordæ eius.quã-
tum inter hoies fides concordet.In plurali uero tortoꝝ instrũ ex duobus(ut nõnulli putauere)obliquatis li
gnis compactum:uel ab extorquẽda fide ac ueritate:uel a neruis funibus:uinculisq:quibus hoies torquẽdi
alligabantur.¶ Mox:pro deinde ponit q̃ mox uero q̃ cito significat.¶ Latinæ:bene latinæ:ne græcus puta
retur.Nam a græcis carmẽ lyricum sumpsit initium:& ut diximus in eo plures claruere græci.¶ Iuuenes agi-
tare iocos.i.iuuenum amores scribere:qd ꝓpitium est lyricorum:ut supra.Et iuuenum curas:& libera uina
referre.¶ Agitare:amãtium sollicitudinẽ expsiit.¶ Egregios lusisse senes.i.facta senum egregia.¶ Lusisse:
scripsisse.Verg.Ludere quæ uellẽ calamo permisit agresti.¶ Mihi nunc ligus ora intepet.Locum describit:
quo ut p quietẽ aliquid scriberet:secesserat:eũq dicit esse portũ lunæ.¶ Ora ligus:ligures populi sunt inter
Ligures
amnes Varrũ & Macram hætruscis inheretes:ab iis Macra separatis.¶ Intepet hybernatq meũ mare : hoc
dicit se ab urbe per hyemẽ secessisse inter confines leguriæ & hetruriæ qua partem est luna oppidum hetru-
riæ.¶ Intepet:idest hyemali ipe temperatum aerem mihi præbet.Ouidius.Cum tamẽ aura tepet medio de-
fendimur histro.¶ Hibernatq meum mare:duo significat:tp̃s eẽ hyemale:& ibi oia tẽperata eẽ aeris clemẽ
tia.¶ Meum mare.i.hætruscum.Nã in hætruria patriam suam:ut diximus:habuit.Volateras.¶ Qua latus
Luna Oppidum
ingens dant scopuli.Luna primum est oppidum hætruriæ:uenientis ex Liguria cum portu nobili eiusdẽ no
minis.Græci enim & portum & urbem Selenes.i.lunæ appellant:Vrbs qdẽ haud sane magna:maximus ue-
ro & pulcherrimus portus est:multos intra se portus amplectẽs magnæ ꝓfunditatis uniuersos:usq adeo:ut
oium qui maris teneãt imperium facile fieret receptaculum.Celsis uero montibus portus ipse circũcludiť:q
prospectum longe pelagi pbeant.Nam & Sardiniæ & magna utriusq littoris pars cernitur:autor est Strab.
¶ Latus ingens:qa ut dictũ est:multos intra se portus cõplectitur.¶ Dant scopuli.i.montes celsi:qbus por-
tus circũ cluditur.¶ Multa ualle:ꝓpter portus magnitudinem.¶ Recepta recuruatur.

BAR. FON.

¶ Mox iuuenes agitare iocos:Lyrici poetæ:& iuuenũ curas & libera uina:ut scrib.Hor.referunt.¶ Pollicet
honesto.decẽti & ornato stilo pp fides:quæ pollice agitanť.¶ Mihi nũc ligus ora intepet:Ad destram Italiæ
sub alpibus ad macrã usq liguria est.¶ Hybernatq meum mare.Eusebius tẽpoꝝ li.Persium uolatterranũ
esse scribit.Ipse uero cũ se iuuenẽ in potu degete:ligusticũq pelagus suũ esse.ut q inde traxerit genus dicat
suã ꝓfecto priam liguriã esse significat:a uicinitate se appellat ligurẽ dicet qspiã an uero credẽdũ est cũ lu-
næ portus uolaterris distet stadia circiter septingẽta se ligurẽ p tusco appellauisse.¶ Mare.n.q uolaterra-
na abluit:nõ ligusticũ sed tuscũ dr̃.An igiť errare Eusebiũ putas.Nullus tẽpoꝝ scriptor est:in tã longa ꝑser-
tim serie q nõ labi qñq possit.Quin ipse idẽ Enniũ tarẽtinũ appellat.Quin rudiis ortũ.Sil.italicus li.xii.au
tor est:ut rudiæ genuere uetustæ.Nũc rudiæ solo memorabile nomẽ alũno.Quod & Pomponius mela scri-
bit.Post bariũ & Gnatia & Ennio ciue nobiles rudiæ.¶ Hybernat:hybernare dr̃ pelagus:cum nauigari per
hyemẽ nequit qm̃ tũc naues in portus ut milites in hyberna secedũt qua latus ingẽs dant scopuli.Lunæ quo
dam spediæ nũc portus natura loci munitissimus insula uel scopulũ portus e regione paruo admodũ inter-
uallo.disiunctũ hẽr ambiť stadioꝝ.xl.qua parte latus ingẽs scopulos dare scribit.Nã ueneris ꝓpinquo oppi-
dulo per hoc angustum latus in portũ spediæ nauigať.Et littus multa se ualle recepta.Lunæ portus ab utro
q latere altis montibus cinctis:in arcusq intenti formam curuatus multa se ualle insinuat.

IO.BAP. PLAV.

¶ Lunai portũ carmẽ ennianũ:qd allegar:& suis inserit poeta:ut uetustissimi poetæ testimonio: & auctoritate lunæ portũ pulcherrimũ eẽ doce-at.& est sensus.O ciues Romani ẽ pulchrũ:& iu-cunditatis plenum:utileq lunẽsem portũ cogno scere.

Lunai portum est opere cognoscere ciues:
Cor iubet hoc enni:postq̃ destertuit esse.

¶ Opere.deest pciũ.i.utile:fructuosum:suaue:& ad rẽ pertinens.Iuue.Est opere preciũ penitus cogno
scere toto Quid faciant agitentq die.¶ Lunai.dissolutio diphtongi more græco qua elocutione poetæ ue
teres scaturiunt.Lucretius.Hinc iam nosse licet quæ sit natura animai.Verg.Pictai uestis & auri.¶ Cor en-
In corde ẽ mens
ni.Ennius prudẽs:& cordatus.In corde.n.(ut inqt Pli.)habitat mens:quod fontem uitæ:& radicem:necnon
principium uirturis uitalis esse autumant Auicẽna & Gal.a cuius interprete fons uitæ & radix dicitur cor.se
cundum Arist.cor est fons uenaꝝ arteriaꝝ.& sensuum.alus(ut cum Cicerone loquar)cor ipsum animus ui-
detur ex quo excordes:uecordes:concordesq dicunť.& Nasica ille prudens bis consul corculus appellatus:
& egregie cordatus homo catus helius sextus in uulpe quod cæli sidus est habẽtes horoscopum erũt corda-
tissimi.Illud sciendum:& memoratu dignũ q Ennius tria corda hr̃e sese dicebat,q loq græce:& osce latine

sciret auctor Cellius in.xvii.Fuit aūt Ennius Tarētinus(ut scri.Euse.)Stra.uero & Pōponius mela patriam
Enni dicūt eē Rudias in Apulia.Silius lib.xii.punic.Miserūt calabri rudiæ genuere uetustæ Huc rudiæ so
lo memorabile nomē alūno.scripsit primus apud latinos annales uersu heroico(ut Gellius refert)qbus bel
la Italiæ cecinit:& secūdū bellū punicū in grām scipionis carmine minus polito:nā ingenio ualuit: sed arte
caruit(ut Ouid.cecinit)de hoc ait Lucretius.Ennius ut noster cecinit q primus amœno detulit ex helicōe pe
reni fronde coronā.auctor ē Quin.Enniū sicut sacros uetustate lucos adorādū. post septuagesimū annū(ut
scri.Eus.) piit morbo articulari:quē nimio uino cōtraxerat(ut docet Serenus)sepultus fuit in Scipiōis mo-
numēto uia appia(ut ēt testat Cice.)Priorē affricanū.Qu.Ennii statuā suo sepulchro posuisse auctores sunt
Pli.& Solinus.¶ Postq̄ destertuit.sunt qnq3 interse pbi scriptores in tm̄ dissilietes:ut nulla fere pte quentiāt:
sicut lrāx indagatores facile norūt:& nos nō latet:q ea q̄ de pythagora tradunt reuoluētes:auctorx pene om
nium opiniōes dissentaneas eē repimus:sed ut q̄ scribunt Heraclides.Pōticus:Lactātius:Firmianus: Hiero-
nymus:Philo.cæteri silētio ptereamus ne lector lōga opinionū serie succūbat:q̄ tradit Lactāti⁹ interps Pa Pythagoras
pinianus subscribemus.hæc.n.cū Persio magis cōuenidt:& eius mētē purū:limpidā:& defecatā legētibus p-
bent tradit.n.primū q aia pythagoræ in euphorbū migrasse dr troiano plio:dū de clypeo ageret danai de-
positione fixū:secūdo in pythagorā:Tertio in pauonē.Quarto.in homerx.Quinto in enniū poetā q in hoc
solū a Persio(ut qdā existimāt)dissentit:qm prio pythagorā fuisse euphorbū dic: quē pauonē prio fuisse Per
sius asseuerat aliter.n.nō esset quintus a pauone:si pauo tertio(ut facit Lactā.)numeraret.ego uero re dili-
gēter perpēsa Quintū pnomē ennii eē cōtēdo:nō aūt nomē numerx significans ut qdā semi eruditi arbitrati
sunt:q cū aliqd ultra primas lrās sunt pgressi aliena p suis edūt & ppria edētes bipedū oium neqssimi cauil
lationibus & maledictis insectant.Demōstrat hoc apte seneca apud quē Enni⁹ Quitus nūcupat.¶ Destertuit
eē Meonides.i.postq̄ experrectus:& ex sōno excitatus cœpit eē Homerus . Enni⁹.n.in pricipio ānaliū suox Homerus
(ut scri.Porphirio)fassus est p somnū i corpus suū aiam homeri intrasse:quē meonidē appellār poetæ a Meo
ne:a quo loco filii educatus ē:fuit.n.filius secūdū quosdā marōis & ornethus:secūdū alios meletis fluuii : &
eritheidos niphæ:unū Meleteas chartas appellauit Tibullus homericas: alii genus ipsius in caliopē musam
referūt:& dnt ipm Melissogenen:& Milisiaua noiatū.Arist.uero li.iii.de arte poetica(ut retulit Plut.)Aemo
nē quēdā illi⁹ prem fuisse dixit.de pria eius inter auctores nō cōstat.cecus fuit(ut tradūt Plut.& herodotus)
& ipse testat de seipso ita loquēs in hymno apollinis τυφλοσ ανηρ οικει δε χιω ενι παιπαλοεσση.i. cecus uir
habitat aūt inchio aspa ob qd nomē homeri sortitus ē & a Martiano capella cecutiēs appellatus.h est ille
quē Aristophanes poeta athenēsis εν βατραχοισ.i.in ranis θειον hoc ē diuinū appellat : Plato pricepsphio-
rum τον αριστον και θειοτατον των ποιητων hoc est optimū ac diuinissimū poetax dicit.Claudius iurisc.
digest.de pœnis precipuū poetax.Caius de uerbox significatiōe summū poetax noiant ppter quē Alcibia-
des grāmaticū eo carentē pugno pcussit.Mortuus est cū nō posset hoc enigma a piscatoribus ppositū solue-
re οσσ ελομεν λιπομεσθα,οσσ ουχ ελομεν φερομεσθα.i.quæcūq3 cepimus reliqmus:qcūq3 nō cepimus
ferimus.eius geniturā describit Firmicus.in.vi.math.de quo nonnulla Quintil.in.x.& nos alibi.
¶ Lunai portū:ordo est o Ciues.¶ Opere pciū est:delectabile est portum in lunæ factū cognoscere.¶ Cor CORN.
iubet hoc Enni:hūc uersum ad suū carmē de Ennii carminibus trāstulit:merito ergo ait.Cor iubet hoc En- Ennius
nii postq̄ destertuit eē sic Ennius ait in annaliū suox principio ubi se dicit uidisse Homerum: dicētem fuisse Pythagoras
quendam pauonem & ex eo trāslatam esse animam in se secundum pythagoræ philosophi diffinitionem qui
dicit animas humanas per palingenesia.i.per iteratam generationem exeuntes:de corporibus & in alia pos Pauo
se corpora intrare ideo quintus dixit ppter eam opinionem quæ dicit aiam Pythagoræ in pauonem trāsla- Euphorbus
tam de pauone uero in euphorbium de euphorbio in Homerum de Homero in Ennium.
¶ Lunai portū est ope cognoscere ciues,Hic uersus Ennianus est:ut ille apud Verg.Vnus q nobis cunctādo IO. BRI.
restituit re.Sensus est:iucūdū qdē est o ciues portū lunæ ispicere.Declarauit poeta portū lūæ Ennii testimo
nio pulcherrimū eē.¶ Est o.deest pciū:sumptū a mercēariis:qbus post laborē suaue est cape mercedē suam.
¶ Cor iubet hoc Ennii:illud.n.carmē in ānalibus suis scripsit Ennius de portu lunæ.Ennii.Quitus Ennius
poeta natus est Tarēti:ut tradit Euse.ut uero scri.mella Rudiis qd oppidū appuliæ est.Sic.n.scri. Ennio ci
ue nobiles Rudiæ:q a Catone qstore Romā trāslatus habitauit in monte Auētino:parco admodū sumptu
cōtentus:& unius ancillæ ministerio.Septuagenario maior:ut scribit Ci.articulari morbo piit:sepultusq3 in
Scipiōis prioris monumēto uia appia intra primū ab urbe miliariū:cuius statuā Scipio:ut scri.Pli.& soli.i-
poni sepulchro suo iussit.¶ Postq̄ destertuit eē Meonides Scri.Enni⁹ in pricipio annaliū suox:ut auctor est
Porphyrio sōnio se admonitū q sm Pythagoræ dogma aia Homeri in suū corpus uenisset : ad qd respexit
Persi.illic.Nec in bicipiti somniasse Parnaso memini Quitus pauone ex Pythagoreo:uarias opiniōes sequū
tur poetæ:alii.n.scribūt Pythagorā se pauonē fuisse:deinde ex pauone aiam suā in Euphorbūt rāsisse: tū in
Homerx eadēq3 ab Homero ferē in ipm trāslatā:tū demū in Enniū peruenisse:ut sic accipias Enniū quintum
fuisse a pauone in cuius corpore habitauit aia Pythagore.Hæraclides uero pōticus auctore Plutarcho: re-
fert hūc de se dicere solitum quod fuisse aliquādo Aethalides:Mercuriiq3 filius putatus eē:Mercuriūq3 mo-
nuisse illū ut peteret pter imortalitatē quod uellet petiisse igit ut uiuēs & uita functus oium q̄ contingerent
memoriā haberet:Itaq3 in uita meminisse oium eandēq3 memoriā & post mortē reseruasse longoq3 post tpe
in Euphorbū uenisse atq3 a Menalo fuisse uulneratū.unde Oui.Pantholides euphorb⁹ erā:cui pectore quō-
dā Hæsit in aduerso grauis asta minoris atridæ:Euphorbus aūt dixit se æthalidē fuisse:atq3 a Mercurio pro
munere hoc accepisse:ut aia illius fugi circuitiōe uageret:& i quas uelut arbores uel aiantes cōmigraret. Po
stea uero q̄ Euphorbus diē obiit:ingressam in hermotimū ipsius aiam q & ipse cū fidem uellet facere:brāchi-
das petiit ingressus apollinis phanum ostēdit clipeū quē illic Menelaus affixerat.Ait.n.illum cū ex troia re-
measset Apollini sacrasse scutū iam putrefactū solāq3 perdurare eburneā faciē.Vbi aūt & hermotimus uita
functus est rursus in pyrrhū deliū piscatorē migrasse.Illūq3 oia memorasse ut.s.primū Aethalides fuerint po
stea Euphorb⁹.Deinde hermotimus:ac postmodū Pyrrhus effectus sit ac deinceps post Pyrrhū factū eē Py-
thagorā:oiumq3 meminisse q̄ pdiximus.¶ Postq̄ destertuit eē Meo.i.postq̄ excitatus e somno cœpit esse Ho
merus:hæc.n.pticula de incōpositione plerūq3 contrarium significat:ut dedisco:desuesco: contraria.n. sunt
iis uocibus disco & assuesco,Destertere igitur est cesare a somno.

BAR. FON. ¶ Lunai portũ est ope cognoscere ciues: opepciũ ẽ hunc ut portũ q̃stus grã cognoscatis. Huc.n. cũ plurimi negociatores lucri cã nauigarẽt: nimiã Romanoꝝ cupiditatẽ rephẽdẽs: ironice hũc portũ cognoscendũ demõstrat: ẽ uero poetæ Ennii uersus quẽ iõ suis isferuit: ut eius auctoritate atq; antiqtate solũ priũm. Nã a uenerispꝓpinquo oppidulo: p hoc augustũ latus i portũ spediæ nauigaẽ. Et littus multa se ualle receptat. Lunæ portus ab utroq; latere altis mõtibus cinctus: in arcusq; intẽti formã curuatus multa se ualle insinuat. ¶ Lunai portũ ẽ ope cognoscere ciues: opepciũ ẽ hũc ut portũ q̃stus grã cognoscatis. Huc.n. cũ plurimi negociatores lucri cã nauigarẽt: nimiã Romanoꝝ cupiditatẽ rephẽdẽs: ironice hũc portũ cognoscẽdum demonstrat est uero poetæ Ennii uersus: quẽ iõ suis iseruit: ut eius autoritate atq; antiqtate solũ patriũ cõmẽdaret. Lunensis aũt portus in.v. Stra. his uerbis memit: hoꝝ luna qdẽ ciuitas & portus ẽ. Græce aũt & portũ & urbem selenes.i. lunæ appellãt: Veꝝ ne qs ductus siĩitudine noium eodẽ in loco portũ & urbẽ eẽ putaret. Lunę portus ab urbe alio mõte se iũgit. Vrbs in æthruria ad macre fluminis hostia sita est. Portus aũt in liguria portus ab ea distat circiter stadia.lxxx. ¶ Cor Ennii Enniana prudẽtia. Cordati.n. sapientes dicuntur.

> Mœonides quintus panone ex pythagoreo
> Hic ego securus uulgi: & qd præparet auster
> Infœlix pecori: securus: & angulus ille
> Vicini nostro quia pinguior: etsi adeo omnes
> Ditescant orti peioribus usq; recusem
> Curuus ob id minui senio: aut cœnaẽ sine uncto
> Et signum in uapida naso tetigisse lagena

IO. BAP. PLAV. ¶ Hic ego se. in hoc loco inqt Persi⁹ nihil ppꝛ̃m curãs me cõtineo: nec ob uicini fructus uberiores rũpor inuidia: quã iniustitiæ eẽ magistrã (ad mala.n. facinora mẽtẽ: ac manũ impellit) auctor Philostr. & ita larẽter insinuatiõe quadã decẽtissima ad Romanoꝝ auaritiã carpendã more satyrico se deflectit. ¶ Securus uulgi. nihil curans. cõtẽnens uulgũ: & eius uanũ: & futile iudiciũ. nã ut inqt Tul. in orõne p Plãtio nõ est consiliũ in uulgo: nõ rõ: nõ disci imẽ: nõ diligẽtia: sempq; sapiẽtes ea quæ ppꝛ̃s fecisset ferẽda: nõ semp laudãda cẽsuerũt. ¶ Et qd pparat. se nullo auaritiæ stimulo sollicitari: nullaq; angi sollicitudine: sed summa frui ai tranqllitate oñdit. qd oium maloꝝ est reges ut docet ille uersiculus apud græcos celebratus αναπαυσισ εσ τι των κακων απορξια. est autem auster uẽtus a meridionali plaga spirans: q græce notus appellatur: qm̃ est nebulosus: atq; humectus. νοτισ.n. græce humor dr̃ (ut Gellius docet) de quo sic Pli. in.ii. humidus est auster p̃sertim italiæ: nam aphricæ serenus est: saluberrimus oium aquilo: noxius auster: quo flante hoies grauiores inualidioresq; se reddũt: siqdem naturæ uentus est calidæ: & humidæ: qbus in corpore superfluentibus aialium febris solet excitari. hæ.n. sunt febris qualitates (ut docet Aris.) q austro flãte corpora corrũpanẽ docent Orat. & Iuue. Infœlix pecori. Ver. Arboribus satisq; nothus pecoriq; sinister. ¶ Et angulus ille. Inuidia: qua nullũ (ut inqt Basilius) perniciosius crimen est humanis ingenitũ mentibus: se nõ laborare oñdit: quia in uicini agris segetẽ pinguiorẽ: & lætiorem conspiciat. Inuidus.n. semper macrescit rebus opimis ut inquit Oratius. quod testatur & Basilius de inuido sic loquens. Pudet eũ in uulgare calamitatem suã: q inuidus sit: q sollicitus: q ob fortunas amici cõcipiat aio dolorẽ: q fratris felicitate queraẽ: deniq; q bonoꝝ alterius aspectũ pati nõ possit sed pximi commoda suam faciat calamitatẽ. ¶ Pinguior. Ouid. Fertilior seges ẽ alienis semper in agris: Vicinumq; pecus grandius uber habet. Iuue. Maiorq; uideẽ: & melior uicina seges. Orati. de auaro. Quodq; aliena capella gestat distentius uber Tabescat. ¶ Vicini recte dixit uicini: cũ inuidia sit dolor ex proximi cõmodo pueniẽs: nõ n. ægyptio inuidet scytha: sed gentilis sui unusqsq; emulus est: & ex gentilibus quidem ignotis nemo inuidet sed notis: & his quidem uicinis: aut eodẽ quæstu: alia ue similitudine secũ cõiunctis. ex his uero coetaneis maxime: & propinquis: & fratribus. In quã sententiam dixit Hesiodus ζυλοι δε τε γειτονα γειτων εισ αφενοσ σπευδοντα γαι δ' ερισ ηδε βροτοισι και κεραμευσ κεραμει κοτεει και τεκτονι τεκτων. και πτωχοσ πτωχω φθονεει και αοιδοσ αοιδω. ¶ Et si adeo om. quãuis inqt Persius hoies facinorosis: & sceleratis parentibus orti: & uitiis refertissimi me diuitiis superent: & in dies fiant fortunatiores: non tamẽ rumpar

Tabescũt inuidi

inuidia: nec dolore præcordia uexante contabescã. quod inuidentibus accidere cõsueuit (ut docet his uerbis Arist.) Inuidẽtia est qd pessimũ: sed hẽt qddã in se bonũ. nã oculos corq; hois facit intabescere. ¶ Adeo. ualde. Teren. Adolescẽtẽ adeo nobilẽ. ¶ Ditescãt. locupletes: & opulẽtissimi efficiant. ¶ Orti peioribus. nati ex parentibus scelestioribus: quos si quis scire uolet cur deus potentes: beatos: & diuites fieri sinat: pios cõtra humiles miseros: inopes esse patiatur: sumat senecæ librum cui titulus est. Quare bonis uiris multa accidãt: cum sit prudentia: in quo ille multa non plane iperitia sæculari: sed sapiẽter ac pene diuinitus locutus. Deus

Boni cur inopes: & mali diuites sint

inquit hoies p liberis hẽt: sed corruptos & uitiosos luxuriose: ac delicate patitur uiuere: qa nõ putat emendatione sua dignos: bonos aũt: quos diligit: castigat sæpius: & assiduis laboribus ad usum uirtutis exercet: nec eos caducis: ac mortalibus bonis corrumpi: ac deprauari sinit. Arist. hoc tribuit fortunæ: quæ cum cæca sit discernere sibi atq; eligere: quod melius nõ potest Aristophanes uero in pluto scribit bonẽ mortalibus inuidentẽ deum diuitiaꝝ excæcasse ne bonos cognosceret: cũ ille adolescẽtulus ad solos bonos: iustos: & sapientes se ituꝝ iureiurando affirmasset. ¶ Vsq;.i. semper. ¶ Minui senio.i. dolore: tristitia: mœrore: & diuidia. Cicero in Tusculanis. Inq; ea urbe senio egritudine dicitur confectus. ¶ Sine uncto. sine cibariis ganeatis: lautis: & saliaribus. ¶ Et signum in uapida. meras nugas infantissimi: fatuiq; cõmentatores deblaterant: puerilia dicunt: & mortuaria loquuntur: quid enim stultius: quid dementius: & absurdius q̃ Persiũ de uase potorio intellexisse suspicari. Illorum ergo sensum explode comes serenissime mihi portus: & aura. nostrumq; puriorem: & lucidiorem accipe: qui talis est. Sordidi homines & φιλαργυρωτατοι. idest omnium mortaliũ auarissimi lagœnas sigillo notare soliti sunt: ne aliquis ex seruis ipsis inscientibus uinum interbibat: quod dum obseruant: & diligenter intuentur oculos miluinos adeo sigillo admouent ut naso lagenam tangant: & hoc est quod uoluit significare Persius: ut Romanorum intercuraneã & pestilentem auaritiam demõstraret. huic nostro intellectui Orati. subscribit. Posset qui ignoscere seruis & signo leso nõ isanire lagenæ. q aũt eẽt res signandi apud antiquos cõsuetudo docet. Tullius in epistolis his uerbis. Sicut olim matrem meam facere memini: quæ lagenas etiam inanes obsignabat ne dicerentur inanes aliquæ fuisse: quæ furtum essent exsiccatæ. sic & Plautus in persa. Nam id demum lepidum est triparcos homines uetulos auidos bene admordere

qui alium seruo obsignant cum sale. Iuue. Nec non differre in tempora cœnæ Alterius cōchen æstiui cū par/
te lacerti Signatā. Seneca. Furem signara sollicitāt. Pli. laudat priscoꝝ uitam tanq̄ innocētissimā: in qua ni/
hil signabat: at nūc inquit cibi: ac potus uendicanf annulo a rapina: claues quoq; ipsas signare nō est satis.
¶ Signū. sigillū: impssionē ac notā annuli sui signatorii. Seneca in eplis. Iā imprimebā ēpistolæ signū. Appel
latiōe ornamēti annulus signatorius (ut inqt Paulus iuriscōsul.) nō cōtinef. apud Babylonios teste Herodo
to singuli gestāt annulū signatoriū: & policrati inqt samioꝝ regi gēma erat signatoria smaragdus: quā gesta
bat opus samii Theodori. Augustus initio imperii sphinge signauit: mox Alexādri magni imagine: nouissi/
me sua. auctores Suet. & Pli. ¶ Tetigisse naso. dum scrutaf an signum uiolatum sit.
¶ Hic ego securus uulgi: hic apud liguriā. ¶ Securus uulgi. i. de uulgari existimatiōe. nā solicitus de me qd/ CORN.
cūq; populus sentiāt: qa nec eoꝝ laudib⁹ subleuor nec uituparōe demittor. ¶ Quid pparat auster infœlix: Auster
nec illud timeo si hauster madidus noceat pecori. i. nec dāna pecoris: nec detrimento rei familiaris frangor. Ager
¶ Et angulus ille. Vicini nr̄o qa piguior: nec angor inuidia si uicini mei ager fœcūdus sic cū meus sit sterilis
& si oēs ditescāt orti sensus ē nec si humiliū nati steterint locupletiores: iccirco minui senectutē desiderent:
solēt. n. sibi optare mortē ii q minoꝝ substātiam augumētari uident ne quos oderūt fœlices uideāt. ¶ Aut
cœnare sine uncto. i. sine delitiis solēt. n. frugalitati indulgere: ut opes maioꝝ sequenf si se eis equare nō pos/ Vnctus
sent: hoꝝ ergo ait Persius se uentꝝ efficere. ¶ Et signū in uapida nasum tetigisse lagena: ut quia solent auari
signū in uasis uinariis ponere: & sic diligenter aspicere ut oculos propius admonendo naso tangatur. Lagena.
¶ Mœonides. i. Homer⁹ Patronymicū est a Mœone patre: nō aūt ut multi putauere a Mœonia regiōe. Nā IO. BRI.
Arist. in. iii. De poetica lib. dicit. In io. insula quo tempore Heleus cotdi filius Coloniā in Ioniā deduxit puel
lam quādam indigenā: adeo q musaꝝ cōsuetudine utebanf: fuisse cōpræssam q̄ cū grauida facta eēt: infamiā
uerita in locū abiit q̄ Aegina dicebaf: ibi a latrōibus capta: ac Smyrnā q̄ tūc Lydoꝝ tenebaf imperio abdu
cta Mœoni Lydorū regi amico ab iis dono data est: ille uero puellæ uenustate captus eā duxit uxorē q̄ cum
postea iuxta Meletē forte spaciaref: part⁹ subitis occupata doloribus Homeꝝ apud flumē enixa est: Quem
suscipiens Mœon pro suo educauit: mr̄e statim post partū mortua. Vel a Mœ. qui au. Euphoro Griteida fi/
liā appellis fratris grauidā fecit ex qua natus est Home. ut latius a nobis dictū est in cōmentariis Sta. Mœni
dē igit intelliges dcm siue a uitrico siue a patre. ¶ Hic ego se. uul. satyrico more iā flectif ad auaritiā suoꝝ tē
poꝝ carpēda. Sēsus est: ego inqt huc cōcedēs: & uulgi strepitū fugi: & austꝝ inimicū pecori nō timeo: nec stu/
dia moueor fœlicitate uicini: ut sic ōndat ab oi ai affectu se remotū eē. ¶ Securus uul. subaudi sum. i. a strepi
tu uulgi remotus. i. nō anxius: nō sollicitus de iuditio uulgi: & iō securus. ¶ Et qd pparet. a. remotū se eē ōndit Auster
ab oi ai sollicitudine: q̄ inimica solet eē scribētib⁹. Vnde Sapho: uacuæ carmina mētis opus. Auster uentus ē Nothus
meridionalis: q alio noie Nothus dr̄: eo flāte decidūt imbres pecori maxime noxii. Vergi. Arboribus satisq;
nothus pecoriq; sinister. Hor. Plūbeū austꝝ appellauit. Nec mala me ambitio pdit: nec plumbeus auster. In/
fœlix inimicus & nō ppitius: unde cōtra fœlix ppitiū. Verg. sis fœlix nostrūq; leues: q̄cūq; laborē. ¶ Securus
& angulus ille uicino nr̄o qa pinguior. Ordo est. Et sum securus: qa ille angulus uicini sit pinguior nr̄o. Inui/
dia se nō moueri fœlicitate aliena ōndit: qd est auari & iprobissimi hois. Iuue. Maiorq; uidef. Et melior uici
na seges. ¶ Et si iō oēs ditescāt orti. p. u. r. c. o. i. m. s. Nunq̄ inqt dolore senescā qd humili loco nati pcedant me
opibus nati. ¶ Adeo: ualde. Terē. Adolescentē adeo nobilē. ¶ Ditescant: locupletentur. ¶ Orti. p. i. humilio
ribus nati. ¶ Vsq;: pticula hæc absolute posita cōtinuationem significat. i. semp. ¶ Recusem: recusa uero.
¶ Cœnare. s. u. i. sine delitiis: nisi adsint cibaria lauta & opipara. Magnū. n. est inuidiæ signū ita fœlicitatem
alienā ægre ferre: ut lautioribus cibis abstineas: ut sit sensus. Ego tā odolore alienæ fœlicitatis nō pficiar:
ut nolim mihi parari lauta obsonia. i. nō ita rūpar ut geniū meū defraudē. ¶ Et signū in ua. na. te. la. i. recusa
bo inqt bibere nisi pocula adsint capacissima: ut nō facile uno haustu siccet: nā tetigisse signū in poculo dum
bibis: signū ē uas paruū eē: ut facile totū bibas: idq; ē auaritiæ inditium. ¶ Signū. fundum poculi designauit
ubi imagines sculpi solent. ¶ Vapida nimii uaporis ut alibi. Exhalet uapida læsum pice senilis obba. BAR.
¶ Postq̄ destertuit esse Meonides quintus pauone ex pythagoreo. Refert Heraclides ponticus: ut Laer. scri. FON.
pythagoram dicere solitum se aliquando æthalidem Mercurii filium fuisse qui longo post tēpore in Euphor
bum: deinde in Hermotimum postea in pyrrhum: nouissime in Pythagoram cōmigrauit. Ad hunc igitur allu
dens Persius Ennium. v. ab Home. esse significat. Meonides. n. Homerus dicitur: uel a Meone pr̄e qui uepte
Criteide uitiata Homerum genuit: ut Ephorus cuneus in lib. de priis rebus scri. Vel a Meone Lydorum re/
ge qui infantem Homerum suscepit: ac liberaliter educauit: ut Arist. lib. de poetica meminit. Securi uulgi ne
gligens & contēptor. Verg. i. æneí. Securus annorum, germane. ¶ Auster infœlix pecori: ōndit se auaritiæ nō
intentum. Auster uero qui & nothus dr̄ a meridie autūnali tpe spirans uarios morbos excitat. ¶ Securus &
angulus ille uicini nostro: quia pinguior: nec inuidia laboro: q uicinus me ditior sit. Angulum uero uel pro
prædio totum a parte ponit: uel uicini campum intelligit. Et si ideo omnes tidescunt orti peioribus: q̄q̄ oēs
peioribus orti parentibus: & ipsi quoq; deterrimi ditiores in dies fiunt. Adeo aūt & multum & ualde signifi/
cat. ¶ Vsq; recusem: Curtius ob id minui senio ditioribus inuidendo: nec sibi mortē acceleraturum: nec geniū
suū defraudaturꝝ pmittit. ¶ Sine un. nimis parce ac sordide. ¶ Et si. in ua. n. te. la. De sordidoꝝ atq; auaroꝝ
cōsuetudine tractū ē: q uel usq; ad fecē uini: ne qd in cado supsit optāt: cuius in fundo signū aliqd sculptū est.

Discrepet his alius geminos horoscope uaro
Producis genio solis natalibus est qui
Tigat olus sic cum muria uafer in calice empta
Ipse sacrū irrorans patinæ piper: hic bona dēte
Grādia magnanimus pagit puer utar ego utar
Nec rumbos ideo libertis ponere lautus
Nec tenuem solers turdorum nosse saliuam

¶ Discrepet his alius. alius discors: & penitus a IO. BAP.
meis moribus alienus inuenief inqt Persius: q ui PLAV.
cini felicitate: & cōmodis maximo dolore & inui
dia cruciabitur: sicq; descendit ad romanoꝝ aua
ritiā: & mores castigādos. ¶ Discrepet. discrepa/
bit: dissentiet. ¶ His. meis moribus. ¶ Geminos
horoscope. ne miremur alium ab alio dissentire:
& in tanta hominum multitudine diuersas eē uo
luntates: & studia dicit geminos diuersis morib⁹
& studiis generari. ¶ Horoscope. horoscopus si/ Horosco/
gnificat cœli pticulā: in qua ponif ab astrologis pus

horæ:in qua aliquid gestum:est notatio. Augustinus lib.v.de ciui ta.dei. Ac per hoc si tam celeriter alter post
alterum nascitur:ut eadem pars horoscopi maneat:paria cuncta quæro:quæ in nullis possunt geminis inue
niri:si autem sequentis tarditas horoscopum mutat:parentes diuersos quæro:quos gemini habere non pñt.
hinc uerbum sit horoscopare:quo utitur Manlius. Signa horoscopantia dixit Iulius firmicus. Horoscopos
incõpræhensibiles fore ostendit.P.Nigidius argumẽto rotæ figularis circũductæ:& mõ pari mõ impari spa
tio tẽporis percussæ:unde & figuli cognomẽ sortitus est ¶ Varo genio.diuersis moribus: natura dissimili &
Gemini contraria.¶ Geminos.sunt gemini siue gemelli qui uno die eodẽ utero editi sunt.etiam si plures duobus sint.
Vnde apud Liuium:& Plinium:Horatios tergeminos fuisse legimus.& apud Strabonem ægyptias mulieres
interdum quatergeminos peperisse:& quandã septemgeminos.¶ Solis natalibus est qui.romanorum incipit
auaritiam castigare:qui tanta laborabant:& præmebantur auaritia:ut sordide:& parce etiã natalibus die
bus uiuerent:in quibus lautius:& abũdantius uiuere est cõsuetudo.& est Oratii emulatio. Natales alios ne
deorum festus & albatus celebret:cornu ipse bilibri caulibus instilet.¶ Muria. Liquamina tres hẽbant gradus.
Garum Garum primum e scombris. Alterum Muria ex thynnis. Tertium ex minutulis uel salgamarus piscibus alec:
Muria quod nihil aliud uidebatur q̃ fex collata:erat.n.garũ liquamẽ salsum.qđ olim ex garo pisce fiebat:unde no
men accepit.didicit luxus e scombris facere rãta æstimatione garũ.ut singulis millibus nũmũ uix singuli con
gii emerent:nõ tñ oẽs scõbri ad hoc erãt apti:sed q ex hispania mittebant ab insula herculis.q̃ scõbraria no
minabat(ut refert Strabo)ant a Clazomenis asiæ palmã obtinuerũt:aut a Põpeis Italiæ:aut alepti africæ.
Foroliuiẽses uero ex lupo pisce garum conficiebãt:cur aũt garum sociorum appellaret in promptu eã:est fastidie
bant prisci latini:& qdem sciẽtissimi uocabula græca:unde cũ garo sæpe utẽdũ foret:& forte ex hispania:&
sociis.ro.po.mitteret:iõ sociorum garum appellatũ est:ut uoce latina adiũcta fastidiũ græci nois leuaret. Muria
uero erat & ipsa genus liquaminis dicta a mari.est.n.aqua salsamentorum.dr ẽt muria aqua salsa.qua utebã
tur antiqui ad cõdienda uina.cuius meminit in ultimo Columella. Muriã antiqui dicebãt liquamẽ:& syrorum
lingua sic dr inquit Acron enarrãs illud Ora. Quod pingui miscere mero muriaq; decebit.de muria Epigrã
mat. In xeniis Antipolitani fateor sum filia thynni Essem si scõbri nõ tibi missa forẽ. Sed(ut ad poetã redeã)
Persius ut hũc auaritiæ eẽ deditissimũ demonstret:ait ipm in die natali nõ garo cibo pciosissimo:sed muria
nilissima uti nec large:sed q̃ parcissime põt.q̃ tradit Cato de muria me nõ fugiũt. Irrorãs.tenuiter:& leniter
ad roris silitudinẽ inspargẽs:& pfundẽs.¶ Sacrũ piper.sacrum appellat piper ex auari respectu:q tali gestu pi
per infundebat ut res sacras:& religiosas tractare uideret. Orat.de auaro Et sacris indormis inhiãs tanq̃ sa
cris parcere rebus Cogeris. Idem in.ii.sermo. Qui nũmos aurũq; recõdit nescius uti Cõpositus:metuẽsq; ue
lut cõtingere sacrũ.¶ Hic bona dẽte.alius magnarum diuitiarum heres a supiori penitus discors:& dissentaneus
in prima iuuentute agros:uillas:predia uestes:gemmas:& omne suum patrimonium cum coquis:& fartori
bus in lusiris:in canponis & id genus locis prodigaliter dillapidabit:consumet:& deuorabit:cui similes lati
ni perditos græci ασωτους uocant:quo uerbo Cicero quoq;:& plerique alii ex latinis usi sunt. Martialis Vi
Asoti uis asotos.hoc ẽ lasciue:incontinenter:dissolute:asotia incontinentia:& luxus. Gellius. Credere equidẽ no
bis debui ut in tali asotia idest luxu.prodigalitate:atq; nequitia artium nos uinceretis.¶ Bona grandia. in
gens patrimonium:magnas diuitias.bona.n.ut iurisconsultus titulo de uerborum significatione refert:dicunt
diuitiæ ab eo q̧ beent.i.beatos efficiant.¶ Magnanimus.& ideo prodigus auaritia.n.a pusilanimitate pro
cedit:quam græci μικροψυχιαν appellant.scribit Aris.in œconomico peculiariter:& domestice auaritiã
in senibus fœmineoq; sexu debacchari:& inualescere quippe eo infirmiori:& ne res paruæ deficiant metuen
tiori.¶ Peragit.cõsumit.¶ Vtar ego utar.cũ alii sordide:alii laute & prodige uiuant mẽsurã : quæ παντων
αριστον ἐστι.i.oium optimam est aureãq; mediocritatẽ se seruaturum pmittit:quæ in rebus humanis opti
ma ẽ.unde Theognis megareus μηδὲν ἄγαν σπεύδειν πάντων μέσ᾽ ἄριστα καὶ οὕτως κύρνε ἕξεις ἀρετὴν
ἥν τε λαβεῖν χαλεπόν.¶ Nec rhombos iõ:unicuiq; uirtuti uitium unum contrarium & alterum finitimũ re
peritur:aut certo nomine appellatum:aut sine ullo certo nomine:ut religioni contrarium uitium est irreli
giositas finitimum superstitio:ut fortitudini cõtraria est ignauia:audacia uero appositum est:& propinquũ
uitium:ut liberalitati contraria est auaritia:propinquum prodigalitas.in quam multi incurrunt:dum auari
tiam fugiunt:quod se facturum negat poeta cum sequi mediocritatem proposuerit:in qua uirtutes consistũt
(ut docet Aristo.)uirtus certe est habitus electiuus in mediocritate consistens:quoad nos terminata ratiõe:
& ut sapiens terminaret.ex qua sentẽtia ductus est oratianus ille uersiculus. Virtus est mediũ uitiorum & utrin
q; reductũ. Optimus est ubiq; modus inquit Pelagius:& laudabilis ubiq; mensura:adeo ut in bonis quoq; re
bus.quicquid modũ excesserit uitiũ est.¶ Ideo.propter hoc:quod uelim auarus minime uideri.¶ Apponam
rhombos la.quod signum & nota est prodigalitatis.est.n.rhombus piscis planus.cui auctore Pli.dextrum la
tus resupinatum ẽ quem lautæ gulæ fuisse ostendit Oratius Nõ esuriens fastidis omnia pter pauonem:& rhõ
bum:eius magnitudinem innuit Iuue.& Epigrã. Quãuis lata gerat patella rhombũ.¶ Rhombus est latior tñ
Rhõbus patella.alias rhombus est instrumentum magicum:quod tortis filis confectum ualet ad artem magicã exer
cendam:de quo frequens mẽtio fit apud poetas Mart. Cũ secta colcho luna uapulat rhõbo. Ouidius in amo
ribus. Quid torto concita rhombo sitia. Propertius Stamina rhombi ducit ille rota. Idem Perficiunt magi
co torti sub carmine rhombi.a Lucano describitur illo uersu Traxerunt torti magica uertigine fili. Theocri
tus quoq; in pharmaceutria ecloga mulieri ueneficæ Inter cætera:quibus sibi amantem alliceret:dedit rhõ
bum quem uidet. Orati.in epodo sub nomine turbinis significasse illo uersu Et citum retro solue turbinem.
Rhombũ Apollini interpẽs sphericũ autumat:trochalistus figuræ accõmodũ ad elliciendã lunã.cuius hæc sunt
uerba [Greek text, illegible]
Rhombus præterea est figura geometrica(ut inquit Martianus in geome.)tetrapleu
ros.i.quatuor laterum non tñ recti anguli.¶ Lautus.generosus:honestus:liberalis:splendidus.¶ Libertus.
Libertus libertus is proprie dicitur:q cũ esset seruus factus est liber:Vulpianus eum esse libertum diffinit:quem quis
Turdus e seruitute ad ciuitatẽ romanã perduxit.¶ Nec tenuẽ.nec ero tã gulæ:& popinæ deditus:ut turdorum saporẽ
tenuem:qui in deglutienda saliua sentitur:cognoscere:& discernere non ignorem.¶ Solers.peritus.acutus.

¶ Tenem saliuam.optimum;& dulcissimum saporem. ¶ Turdorum.quos inter reliquas aues in cibis laudauit antiquitas:unde Orat.Obeso nil melius turdo.Epigram.poeta in xeniis inter aues turdus si quis me iudice certet Inter quadrupedes gloria prima lepus.Turdorum Colum.M.Varro.Plini.cæteri meminerũt.Agrippina coniunx Claudii principis turdum habuit:quod nunquam ante inquit Plin.imitantem sermones humanos cum hic proderem.

CORN.

¶ Discrepet his alius.Dissentiat his rebus a me qui uolo mediocriter uiuere quilibet uult prodige:q uult tenuiter uiuat.¶ Geminos horoscope naro producis genio.Sensus est:horoscope licet sub una hora geminos producas dissimilibus tñ fatis & uolũtatibus eos in uitam trahis.Horoscopus autẽ est ille q horas hominum natiuitatis speculať.Varo genio.idest dissimili diuerso fato.¶ Solis natalibus:auarũ significat:q tantũ modo diebus festis caules oleo unctos putans delitias comedit.¶ Ipse sacrum piper quod parcitate sua sacrum puta t:uel æstimat.¶ Muria dicitur liquamen malum:uel liquaminis fex:uel q proprium est aqua mixta cum sale.¶ In calice empta:parcitatem miseram ostendit dum in calice si modicum liquaminis dicit comparasse.¶ Hic bona dente:hic alium econtra prodigum significat & dicit:alius uero bona sua a pueritia sua consumit.¶ Vtar ego utar:nec rũbos.Hoc de se poeta dicit.¶ Vtar ego utar.i.mediocritate:nec minores delitias clientibus apponam:quia adeo nec in hac re calidus sum:ut turdorũ saporem discernam:solent.n. quidam gulæ dediti tantæ subtilitatis habere palatum ut cognoscant turdos an celarins an terrarius sit:& si masculus sit an fœmina quos uelut peritia procacis gulæ facit in hac re attentos.¶ Turdarũ:abusiue posuit cum turdorũ dicere debuerit:ut Hora.ponit pene macros arsit dum turdos uersat in igne.Rumbos aũt genus est piscis qui non priuatis sed diuitum.mensis inseruit.

Horoscopum
Genium
Caulis
Muria
Calix
Rumbi
Turdi

IO.BRI.

¶ Discrepet his alius.satis lepide descendit ad rephendendos auaros.¶ Discrepet:pro discrepabit.¶ His deest ab.ut sit ab his quæ dixi:quasi dicat alius contra felicitare aliena mirũ immodũ angetur.¶ Geminos horoscope uaro Producis genio:mirandũ ostendit non esse si in tanta hominũ multitudine sint diuersæ uoluntates & studia:cum sæpe gemini dissimilimi studii generentur.¶ Horoscope:astrologiæ dediti:id temporis momentũ:quo quisq nascitur horoscopũ appellauere:quasi horæ notationem & inspectionem.Ea enim hora a mathematicis consideratur:ab hora & scopos:quod est cõsideratio:siue notatio & inspectio:hoc autem Persius dicit contra possidonium stoicum multũ astrologiæ deditum qui putauit eadem constitutione astrorũ natos:eademq conceptos omnibus in rebus similes esse:quod a Diuo Augustino multis rationibus &.facile confutatur.¶ Varo genio:uaria & dissimili natura.Genium naturam appellat qua nobis nascentibus putauit antiquitas deum dati ad nostram custodiam qui genius nominatur.¶ Solis natalibus est qui tingat olus siccum.Sui tẽporis auaritiã notat.Aemulatio est horatiana.Natales:alios ne deorum Festus & albatus celebret:cornu ipse bilibri Caulibus instillet.¶ Muria:tria erant genera liquaminis:quod ex piscibus fiebãt:sed illud in primis laudatissimũ habebať:qđ ex Scombris fiebat:garũq appellabať:eo clazomenæ laudanť.Alterũ erat muria:q ex thynno cõficiebať.Tertiũ qđ alec dicebať:uitiũ gari habebatur:nec aliud q̃ collata fex.Ait igiť Persius auarũ nõ garo sed muria cibaria condire.Garũ aũt p̃tiosius fuisse muria docet.Mar.Antipolitani fateor sum filia Thynni Essem si scombri non tibi missa forẽ.Et idem alibi.Expirãtis adhuc scombri de sanguine primo Accipe fastosũ munera cara garũ.Muriam tñ Cato docet fieri hoc mõ:Amphoram defracto colo purã impleto aquæ pure in sole ponito:ibi fiscellam cum sale populari suspendito & quassato suppletoq identidem.Id aliquotiens in die facito usq adeo donec sol desierit tabescere biduũ id signi erit:menam aridã uel ouum dimittito:si natabit ea muries erit:uel carnem uel caseos uel salsamẽta quo condas Porro muriã in labella uel in patina in sole ponito:usq adeo in sole habeto donec cõcreuerit.Inde flos salis fiet.Ipse emphasim hẽt.i.non alius quisq̃.¶ Irrorans:more roris infundens.¶ Sacrum piper:ironice dictũ.q.d.Tali gestu piper infundit:ut res sacras pertractare uideať.Hor.de auro inquit.Et sacris id dormis inhiãs:tanq̃ rebus parcere sacris Cogeris.¶ Patinæ:uas est mensariũ:a patulo nomen accepit:unde patella per diminutionẽ.¶ Hic bona dẽte Grãdia magnanimus.p.p.Hoc ait quosdam contra esse:q per pdigalitatem oia prima iuuẽtute bona cõsumãr.¶ Hic.i.alius.¶ Puer.i.prima iuuentute:adhuc pueritiã non egressus.¶ Peragit absumit:Laute uiuẽdo.¶ Vtar ego utar.Cũ alii inquit auare alii prodige uiuãt:ego uero mediocritatem colã.¶ Vtar ego utar:absolute dictũ.i.nõ abutar:sed moderate uiuam.¶ Nec rũbos:tacite obiectioni currit quasi quis dixerit:nunqd rũbos & turdos libertis tuis appones & ipse neget.Monetq ita uitãdam esse auaritiam:ut in prodigalitatem non incuratur.Aemulatio est horatiana.Nec sicut simplex neuius unctã conuiuis præbebit aquã.Vitium hoc quoq magnũ.¶ Nec tõ lautus:nec tamẽ ob eam rem.i.qa auarus nolim esse:ero ita splendidus:ut ponam rumbos libertis.Rũbos pisces sunt peculiares maris plani:ut solea passeres qui a rumbis situ tm corporũ differunt.Dexter resupinatus est illis passeri leuus.¶ Lautæ gulæ oñdit esse Hora.unde esuriens fastidis oia præter pauonem & rumbũ.¶ Tenuem saliuã:tenuẽ & optimũ saporem:qui indeglutienda saliua sentiť.Nam luxuriosæ gulæ & artis conquinatiæ habetur:rerũ sapores cognoscere.Vnde Hora.ex Catii sñia.Nec cœnarũ quinis temere arroget ortem.Ni prius exta tẽni rõne saporum.¶ Turdorũ:turdos primi saporis inter aues indicauit.Mart.Inter aues turdus si quis me iudice certet:Inter quadrupedes gloria prima lepus.Hora.Cum sit obeso nil melius turdo.

Garum
Muria
Alec
Patina
Patella
Rumbi
Turdi

BAR. FON.

¶ Discrepet his alius.Alium a suis moribus discrepantem:sordideq uiuentẽ demonstrat.¶ Geminos horoscope uaro producis genio.Diuersa contrariaq natura eadem hora ortos pducis.Horoscopus uero genesis est inspector.¶ Varo genio.Genius p natura:cuius est deus accipitur.Varum aũt intortum significat:ut falsit pede regula uaro solis natalibus.Auari sordes etiam in natalibus exprimit:in quibus largius & abundantius uiuitur.¶ Muria:Salsugo ex liquore piscium facta muria est:ut.i.&.xxx.lib.Plin.scribit.¶ Quam cum in calice paruo admodum poculo emptam dicat:hominis auaritiam declarauit.¶ Irrogans:leuiter tenuiterq inspergens.¶ Hic bona dente Grandia magnanimus puer:Contrarium superiori adducit bona sua prodigaliter consumentem.Vtar ego utar:se modum seruaturũ polliceť.¶ Nec rõbos:non rõbos libertis apponam:q pdigalitatis nimiæ nota est.Rombus.n.apud maiores in p̃cio fuit:p̃sertim rauẽnæ captus.¶ Nec tenuem solers turdorũ nosse saliuam:nec se gulosum futurum dicit.ut tenuem saporem turdorum:& quacunq suauiora palato sunt:discernere calleat.Saliua.n.pp saporem ad gulositatem trãsfertur.Turdus uero:ut Mar.asseuerat inter aues gloria prima est.Hor.quoq obsesso nil melius turdo ait.

IO.BAP. ¶Messe tenus uiue.auarũ acertime castigans:ut secundum facultates:& rerum nostrarum copiam uiuamus
PLAV. admonet:iuxta illud pro re nitorem:& gloriam pro copia:& illud Iuue.Spectanda est mẽsura in summis mi-
Tenus nimisq; rebus ẽt cũ piscis emetur Nec cupias mullum cũ sit tibi gobio tantũ in loculis Orat. Metiri sequẽq;
suo modulo ac pede uerum est Obseruatum autem est ut tenus præpositio significans usq; ad in singulari nu
mero cũ ablatiuo:In plurari uero magis cum genitiuo construatur:ut apud Carullum:Verg.Sue. Quint.cę
teros.subinde inuenies.¶Curtius pauci hostium tenus exacti penetrauere.Interdum ponitur pro non ultra,
Suet.in Cæsare Tertium:& quartum consul.tũ
titulo tenus gessit.i.non ultra titulum a tenus ẽt
dicitur laqueus a tẽdicula dictus.Plautus In bac.
Turdus lúbricũ petit:pẽdebit hodie:ita pulchre
intendit tenus.Seruius auctor est tenus appella-
ri extremitatem arcus.Messe tenus pro qualita-
te:& conditione prouentus tur.¶Quid met. qd
times fruges tuas sumptu honesto distribuere:q.
d.si times stultus es:nam frumentũ iterum terra:

Messe tenus propria uiue & granaria fas est
E molle qd metuis:occa:en seges altera ĩ herba
Ast uocat officium trabe rupta brutia saxa
Præhẽdit amicus iops:rẽq; oẽm surdaq; uota ẽ
Condidit ionio:iacet ipse in littore & una

Occate & cultus ingenti fœnore reddet ager.¶Occa.frange.i.tuis facultatibus utere meth.est.n.occare glebas cõ-
Occatio minuere:& quasi occidere:unde occatio dicta auctor.M.Varro:alii occationem quasi occæcationẽ interp-
tanẽ:quod sentire uideẽ.M.Tul.sic scribens in catone:q̃ cũ gremio mollito:ac subacto semẽ sparsum exce-
pit primũ id occæcatũ cohibet:ex quo occatio:q̃ hoc efficit noiata est.A sereno quoq; dictũ est occatio occę
catio est.¶En seges.segetẽ alteram crescentẽ demõstrat:ut auaro large:& liberaliter eẽ uiuẽdũ:& egẽti do-
nandũ persuadeat.¶Ast uocat officiũ.postq̃ auaritiã satyrico morsu detestatus est:& auaro hoi psuasit libe
raliter esse in uictu diuitiis utẽdũ:qa hoc satis non erat subdit amicis inopia laborãtibus non solũ ex super-
fluitatibus:sed ex ppriis substãtiis esse subueniẽdũ:& merito.nã qcũq; bona a fortuna concessa excipiens so
lus illis utiẽ ipsis bonis iniuriã affert q̃ ipsis aufert ut pluribus pcepta uideãtur iucundiora.¶Officiũ.libe-
ralitatis.& pietatis:quam maxime in naufragos exercere debemus εϖειϖλοοσιοϛιναδιλοσ.i.qm naui-
gatio est incerta(ut inqt Phocilides.)Præhendit amicus inops.quẽ iuuare est debitũ:uñ Calicles apd Plau-
tum.Siquid amicũ erga benefeci:aut cõsului fideliter.non uideor meruisse laudem:culpa caruisse arbitror.
Brutii ¶Trabe rupta.rupto & fracto nauigio.saxa brutia.brutii populi sunt Italiæ lucanis uicini:dicti q̃ q̃si bru
ti:& obsceni sint.hii biligues uocitati sunt:& græce loqui dicti:a brutiis brutiani nuncupati:qui officia ser-
uilia magistratibus pstabant.eo q̃ in primum se Hannibali tradiderunt:& cũ eo perseuerauerunt : quousq;
ex Italia recederet.& brutianæ parmæ dictæ sunt scuta quibus brutii utebantut.¶Rem omnẽ.diuitias om-
nes.¶Surda uota.solent nauigantes a tempestate exagitati ad uota fugere.nam tum præcipuus uotorũ lo-
cus est:cum spei nullus est(ut inqt Pli.li.viii.)Ouid.Dii maris:& cœli qd.n.nisi uota supersunt Soluere quas
satæ parcite mẽbra ratis:quæ uota quoties dii non exaudiunt eleganter surda nuncupantur:surdus.n.& pas
Aegæum siue ponitur Iuue.Et surdo uerbere cedit.i.qui non auditur.¶Ionio mari.Mare qd primo sinus accipit Eu-
mare ropa ægæũ dicitur:quod sequẽti in ore ioniũ:Adriaticũ interius:quod ultimo nos thuscũ græci tyrhenum
perhibent(ut docet Pomponius)ab oriente Italiam alluit ut docet Ptolo.scribit Pli.græcos ionium are di-
uidere in siculum:& creticum.Seruius quoq; lib.iii.æneĩ.ennarrans illud Verg.insulæ ionio in magno ait io
nium sinũ esse immensum ab ionia usq; ad siciliã.& eius partes esse adriaticum:achaicũ epiroticũ ut nõ ime-
rito.Verg.Ioniũ magnũ appellarit.Idem ab ionia prouincia ionium appellari existimat.Appianus uero ab
Ionio Dirrhachii filio:quem interfectum Hercules in mare pcipitauit.at Solinus a rege.
CORN. ¶Messe tenus ppria uiue.Incertũ est an se horteẽ an aliũ quẽlibet admodũ redditurũ a me fas.n.q̃ in terra
Tenus nasciẽ cõsumere cũ sit cultura repabile uel cũ iam alter fructus in terra sit & succrescat.Occare aũt est cum
Occare rustici satione facta bobus dimissis grãdes glebasq; cædũt ac ligonibus frãgũt.Dicta occatio q̃ q̃si coopiat
semina.¶Ast uocat offm.Hoc dicit uacat te offm.i.humanitatis lex:aut phię cura q̃ hoc pcipit & magno cũ
sumptu dicit emẽti uel naufrago dẽre succurrere:q substãtiã suã una cũ uotis naufragiũq; pdidit.¶Iacet ip-
se in littore & una:costa ratis iacere nauiũ tutelam dicit q̃ quasi in popibus hoc hñt uel pingũt:& hoc dicit.
IO. BRI. ¶Messe tenus ppria uiue:satyrica rephensiõe insurgit in auarũ monẽs ut p qualitate rerũ suarũ uiuat.¶Te
Tenus nus cũ pluratiuo adiungiẽ numero genitiuũ reqrit:ut crurũ tenus cũ singulari ablatiuũ:ut Crapulo tenus ab-
didit ensem.Sẽperq; cõtra naturã ppositiõis postponiẽ:significatio aũt est:usq; ad:ut mẽto tenus usq; ad mẽ
Occare tũ:nilo tenus usq; ad nilum.Aliqñ ẽt p non ultra ut gessit consulatũ titulo tenus.i.non ultra q titulo.¶Mes-
se tenus ppria uiue.i.p qualitate & conditione puentus tui.¶Fas est.Licitum qdem est quæ terra pducit cõ
sumere.¶Occa frange.i.consume & utere.¶Sumpta metaphora ab agricolis:qui glebas frangunt & bene
ab agricolis.Nam de re agresti loquitur cũ ait.Messe tenus ppria uiue.Occare & occator ab occidẽdo ut tra
dit Varro:dr̃ q̃ grandes terræ cædat globos.¶En seges altera in herba est.Suadet auaro futura metui nõ
debere cum iam altera frumenta resurgant in agris.¶Ast uocat officium:non satis erat ostendisse auaritiã
fugiendam esse in uictu:nisi & in alios conferendam esse liberalitatem subdidisset.¶Sensus igitur est.Inopi
& egenti si quẽ uidetis subuenito.¶Vocat officiũ:pietatis humanitatis liberalitatis exercẽdæ.¶Trabe ru-
pta.i.naui.Iuue.Nocte cadet fractis trabibus.¶Brutia saxa.i.scopulos.Bruti cõtermini sunt lucanorũ infero
mari appositi.¶Surdaq; uota diis nõ exaudita.Dicimus.n.surdũ q nõ audit:& q nõ audiẽ.Iuu.Et surdo uerbe
re cedit.i.qd nõ audiẽ.Constat nãq; in autoribus multa inueniri per contrarium significantia: Vnde est illud
Verg.Memorem iunonis ob irã.i.non quæ meminit:sed quæ est in asiam memoria.Ter.Exprobratio ẽ ime
moris bñficii.i.cuius nemo meminit.¶Sic dicimus hoiem cæcum q nõ uidet.& locũ cæcũ in quo qd occulta
Ionia tur.Verg.Includunt cæco lateri.¶Ionia:ionia græcorũ regio atq; colonia in extremitate asiæ minoris.Me
dia.ut Pli.scribit inter icariam & lydiam:quã a caria:ut ait Solinus Menander fluuius diuiditur.Accepitq;
nomen:antore Vitruuio:a duce Ionio quẽ atheniẽses cũ ex apollinis delphici oraculo in asiam.xiii.colonias
uno tpe misissent:iis singulos duces cõstituerũt:quos summam impii hẽre iusserunt.Hinc appellati sunt Io-
nes ppli:& inde mare ioniũ:Alii uero ab Ione Inachi filia denominatũ uolunt.Aliam etiã Ioniã scribit So-
linus esse in extremis Italiæ ab Ione Naulochi filia quam procaciter insidientem uiis Hercules interemit.

BART. FON.

CMesse tenus propria uiue. Vitam ducas iuxta rerum tuarum facultatem & inopiam. ¶ Tenus enim ꝑpositio
est ppinqtatē significans: quæ indum actio coniungitur. Flaccus in argonautica. Et tamen tenus immenso de
scendit ab euro. Nōnunq̄ & genitiuo. Verg. in Geor. Et crurum tenus a mēto palearia pendent. Quid metuis: ad
hortatur ne honeste cōsumere id metuat: qd terra pares benigne post paulo sibi reddet. ¶ Occa seges altera
in herba est. Quæ exuperant tibi ipsi cōminuens pauperibus diuidas. Mox.n.eadem reparabis: in translatiōe
autem uerborum agresti similitudine permane. Occare.n.glebam occidere & cōminuere est. Var. de re rust. lib. i.
¶ Vineas nouellas fodere: aut arare: & postea occare: & deinde cōminuere: ne sit gleba dura: quod ita occidant:
occare debent. Hinc quoque occator: qui glebas ita occidit: autore Festo cognominatur. ¶ Ast uocat officium.
Non his modo quæ ex prouentibus superant: sed suabstantiis propriis amicos subleuādos affirmat. ¶ Trabe
rupta: naufragium factum ostendit: trabem pro naui quæ ex trabibus nectitur ponens. ¶ Brutia saxa. Brutiū
littus Italiæ super lucaniam est: & ad Euripum usque siculum pertinet stadiorum spacio mille tecentorum & quin-
quaginta. Fuere autem brutii lucanorum pastores: a quibus quoniam transfugerunt: brutii sunt appellati. Luc.
in brutios fugitiuos atque rebelles uocat. ¶ Surdaque uota: quoniam a diis non exaudiuntur. ¶ Condidit ionio: in ionio
mari naufragium passus rem omnem amisit. Ionium autem pelagus duple est: alterum ab ionia regione minoris
Asiæ appellatum: & numeroso ambitu littorum flexum ab ægeo ad Adriaticum mare pertinet: alterum in Ita-
liæ finibus a Ioue Naulochi filia ab Hercule interempta: ut Solinus autumat nomen traxit.

IO. BAP. PLAV.

Ingentes de puppe dei: iamque obuia mergis
Costa ratis laceræ: nunc & de cespite uiuo.
Frange aliquid: largire inopi: ne pictus oberret
Cærulea in tabula: sed cœnam funeris hæres
Negliget iratus: quod rem curtaueris urnæ
Ossa indora dabit: seu spirent cinnama surdum
Seu ceraso peccent casiæ nescitæ paratus.

CIngentes dei. sub quorum tutella nauis illa erat cō
stituta: quos. secū nautæ detulerant. Vergi. Arma
deosque parāt cōites. Cui. Est mihi sitque precor flauæ
tutella mineruæ Nauis & a picta casside nomē hēt
ois.n.nauis suū deū hēt: nā Argo palladia dicta ē
quoniam sub eius erat tutella. quis nōnulli alr tradant.
¶ Mergis. mergus auis ex gñe aquaticarum (ut do-
cet Pli. in. x.) q̄ in arboribus nidificat: parit plurimū
terna uere icipiente. de qua li. v. talē fabulā refert
Seruius. Esacus filius Priami fuit: hic se pcipitauit
a muro nec periit: & cū sæpius hoc faceret: deorum
miseratōe in auē cōuersus est: q ad imitationē hoc
facit. ¶ Nūc & de cespite uiuo. de diuitiis: & de patrimonio tuo a'iqd imminens pauperrimo homini cōdonabis
cōtra illud plautinum. male meretur qui amico dat: quod edat: nam & illud quod dat periit: & illi producit ut
tam ad miseriam. In auarum sic inuehitur. Orat. in. ii. ser. Cur eget idignus quisq̄ te diuite: quare templa ruūt
antiqua deū: cur iprobe carę nō aliqd p̄riæ tāto metiris aceruo: ¶ Frange aliqd. aliqd deme: mutila ex pprijs
facultatibus: ut homini feras auxilium: q optimus labor iudicatur: ut testatur Sophocles in ædipode αντρα
δ ωφελειν αφ ων εχοι τε και δυναιτο καλλιστος πονος. ¶ De cespite uiuo. cespes est terra cum herba uiridi
decisa in modum lateris (ut ait Festus) ex qua extruebant aræ. Strat. in Sil. Sed sæpe dies hos inter honores.
Cespes & exiguo placuerunt farra salino. ob quod aræ cespititiæ dñr Iulio capit. ex cespitibus castra circun-
dantur: & aggeres castrenses fiunt (ut docet Vege. in. iii. hinc illud Pli. ex li. xxxv. Cespitū natura castrorum ual-
lis accōmodata: contra fluminum impetus aggeribus: cespititum quoque tribunal antiqui dixere: quod erat mi
litare: atque castrense: quod ex cespitibus in castris milites factitabant: quod denotat Luca. in. v. phar. Stetit ag
gere fulti cespitis intrepidus uultu. hic autem meth. cespitem patrimonium uocat Persius. ¶ Largire inopi. au-
xilium fer pauperibus: & in illos diuinam exerce liberalitatē: qd qui facit deos imitatur (ut docet Stra.) ευμενο
υνεργεται και τουτο τους αιους τοτε μαλιστα μιμεισθαι τους θεους οτ ανευεργετωσιν. Præceptum est
phocilidis huic persiano cōsimile πλουτον εχων σην χειρα πενητι ταν ουσι αρηξον ων σοι εδωκε θεος τουτων
χρηζουσι παρασχου. i. diuitias habens tuam manum egenti ostende. quæ tibi dedit deus ex his indigentibus ꝑ
be ad contra stat. M. Tul. i. li. de offi. qui persuadet non esse oino largiendum. In quam sniam acerrime inuehi
tur Lactan. li. vi. diu insti. & Pli. in epi. inquit Volo eum qui sit uere liberalis tribuere patriæ: propinquis: affi-
nibus: amicis: sed his dico paupibus: nō ut isti: q his potissimum donāt q donare maxie pñt. at cōtra dādū esse
q dederit: & nō dandū q nō dederit frī suo ꝑcepit Hesiodus. ¶ Ne pi ob. mos erat eorum: q maris periculū euasis
sent depictum naufragium in tabella apensa humeris circumferre: ut infortunio cognito ab inspectantibus:
stipem sibi aliquam compararent. Iuue. Mersa se rate naufragus assem Dū rogat: & picta se tempestate tuetur.
¶ Cærulea. propter mare: quod cæruleicoloris est. ¶ Sed cœnam funeris. Si inquit Persius sub auari perso
na loquens tanq̄ illum uelit excusare: & uenia dignum ostendere piis officiis inter amicos propria bona diui-
sero. hęres indignatus parare cœnam feralē: & ossa odoribus perfundere recusabit. quod floccipendēdum est
oibus cum ad defunctum mihi sepultura ptineat. nā cōditio sepulturæ: pōpa exequiarum magis sunt uiuorum sola
tia: q̄ subsidia mortuorum: iquit Augustinus. uñ Vergilianū illud nō īmerito laudatur facilis iactura sepulchri. Me
cœnas. ¶ Nō tumulum curo sepelit natura relictos. Luca. Cęlo tegitur q nō hēt urnā. ¶ Cœnā funeris in funeri
bus cœnam dilitiosam apparari solitam cōstat: quæ (ut Probus ait) ad rogum delata cum ipso defuncto cre-
maretur: ut illud Verg. Cōgesta cremantur: de qua intellexit Apul. li. iiii. flo. Exclamauit uiuere hoiem pcul ignes
amolirentur: rogum demolirentur: cœnam feralem a tumulo ad mensam inferrēt: eiusdem meminit & Pli. cū
loquitur de miluis. Silicernium uocatur: uel quod eam silentes cernant umbræ: uel quod qui hæc inferunt: cernant
neque degustent de iis: quæ libantur inferis quisque ederit aut biberit funestatur. hinc Teren. in Adel. appellat
senem silicernium: qui iamiam silentibus umbris cernendus sit. ¶ Iratus. Iuue. Ducitur iratis plaudendum fu-
nus amicis. Orat. in ser. Adde iratum patruum. uicinos irascuntur enim cum oia per luxum sint absumpta. at
cum opimā inueniunt hæreditatē: & si prolant tñ lætantur. nam hæredis fletus sub persona risus est ut dice-
bat Publius. ¶ Rem diuitias: patrimoniū. ¶ Curtaueris. i. minueris: mutilaueris. Prop. Horrui & algēti pgula
curta foco. Mart. Nec curtus chiones anthiopes ue calix. Oui. in. iiii. fa. Curtū equū appellat icultū: & ob hoc
quasi mutilatū. Prop. Qualia nūc curto lustra nouantur equo. Orat. li. i. ser. Nūc mihi curto ire licet mulo. ¶ Os
sa iodora dabit. moris fuit apud pscos ne maius i funeribus odor obesstis offenderet: odoribus multi aromatis
cadauer pfundere: qd docēt Iuue. Enni. & Pli. q de unguētis scribēs ait Aceruatis ꝯgesta sūt honori cadauerum q̄

IO. BAP. PLAV. (margin): Mergus; Cespes; Silicernū

diis per fingulas micas dantur. Referri Plutar. in funere. scyllæ maximā odorum copiā matronis fuisse cōportatā: ut ex illis imago scyllæ iustæ magnitudinis formaretur. Proper. Desit odoriferis ordo mihi lancibus. ❡ Seu

Cinamomum — spirent cinama surdū. sensus est hæres ob diminutū patrimoniū idignatus an bona an mala sint unguēta flocci facit: est cinamū: siue cinamomū frutex odoratissimus duorum cubitorum altitudis amplissimus palmi minimus crassitudinis autē quattuor digitorum in æthyopia nascēs (ut ait Pli. in nat. hist.) & in fabies. India quoque cinamo

Quō lega tur cinamum — mū hēt (ut Diodo. Philostratus: & Strabo scripserūt) id arabes colligūt. qua autē rōne legatur docet Herodotus in thalia: & Arist. li. ix. de aialibus ait i arabia cinamū auē surculis cinami cōportatis nidū sibi facere: quos ico læ sagittis plumbatis deiciētes colligūt: calidū est & siccū stomacho pdest: caput humore purgat: ut est apud Auicēnā: ex cinnamo fit unguētū cinaminū dictū iter cętera crassissimū: apud Arist. auis est noie Cinamomus q̄ Plinio cinamulgus dr: nisi qs κυννάμολγον non κυννάμωμον in Arist. scribēdū quoque censeat. ❡ Spirent sur

Cerasa — dum. odorē talē emittant: oleant fragrēt ut uix sentiant. id. n. est surde redolere. Casiæ ceraso uiolatæ: & adulteratæ sint multis. n. modis unguēta pnt corrumpi: & adulterari (ut auctor est Pli.) Cæterum cerasa a. L. Lucullo primum in italiam aducta sunt e ponto anno urbis sexcentesimo auctor Plinius & Tertulianus.

CORN. — ❡ Ingētes de puppe dei tāque obuia mergis iā illius pars naufragę ratis magis occurrit. ❡ Mergi. aues marinę

Mergus — sunt: de quibus Vergilius. Et apricis statio gratissima mergis. ❡ Nunc & de cespite uiuo. Hoc dicit de patrimonio tuo minue quod tribus naufragio. ❡ Ne pictus oberret: quia solebant naufragi casus suos in tabu

Cespes — la pingere: propter quod ad misericordiam uidentes mouerentur & eorum miseriis succurrerent: ut idem supe

naufragiū in tabula pictum — rius cantat. ❡ Sed cœnam funeris hæres Negliget iratus: uerba uel imisericordis ad Persiū hoc non faciā ne hæres meus mihi irascatur p largiēdo hæreditatē diminuā: aut funeri meo ut solet fieri: nec cœnā qdā ipendat

Hæres — nā in funeribus cœnā delitiosam apparare solebāt: q̄ ad regū delata cū ipsis corpibus cremabatur: q & Vergi. cōmemorat dicēs. Cōgesta cremantur urnę. Ossa inodora dabit. i. fine odore & fine unguētis: aut Inhonora. i. ho

Funus — nore mortis carētina fine sepultura. ❡ Seu spirēt cinama: hoc est siue bōis siue corruptis unguētis corpus meū dealbetur hīs tanq̄ offensus hæreditate negliget. ❡ Surdū spirēt cinama: acutū odorē nō reddāt. ❡ Seu ceraso peccēt casiæ: qa solent pigmētarii ceraso cassiam admiscere: sicut adulterāt alias merces: & emptoribus uēdūt.

❡ Ingētes de puppe dei: simulachra numinū: q̄ in nauibus gestari solēt a nautis. Verg. Arma deosque parāt comites.

Cinnamū Casia — ❡ Mergis. mergus auis est aqtica: in arboribus nidificat icipiēte uere. ❡ Nūc & de cespite uiuo frā. al. Satyrica idignatōe monet paupi subueniēdū. Sic Hor. ad diuitē auarum. Cur eget idignus qsq̄ te diuite: q̄re tēpla ruūt

IO. BRI. — antiq̄ deū: cur iprobæ caræ. Nō aliqd pr̄iæ tāto emitteris aceruor. ❡ Cespite: cespes p pie est herba cū terra

Mergus — euulsa: sed hic emetephoricos p cēsu domestico posuit. ❡ Ne pictus ober. cæ. in ta. Solebāt naufragi: ut dictū

Cespes — est in tabella pcedēte a collo naufragiū pictū ferre mēdicātes. Iuue. Mersa rate naufragus assem. Dū rogat

naufragiū — & picta se tēpestate tuetur. ❡ Cærulea: q in ea mare fit pictū: qd coloris est cærulei. ❡ Sed cœnā funeris hæres irrisio est poetę excusantis auarum. q. d. ei ignoscēdū ē: qa ab hęrede cœna feralis nō poneretur si piis officiis rē i minuisset. Nā in mortuorum solatiū diismanibus iferatur cœna: q̄ silicerniū appellatur: q eā silētes cernāt umbrę hoc est possideāt: autor est Donatus Iuue. Ponitur exigua feralis cœna patella. Eiusdē cœnę meminit Pli. cū ait de miluis. Notatū in iis rapacissimā & famelicā semp alitē nihil esculēti rape unq̄ ex funerū ferculis. ❡ Festa autē

Siliceniū — diis manibus sacrata feralia a feriēdis epulis: uel a feriēdis pecudibus sunt appellata. ❡ Curtaueris: minueris ❡ Ossa iodora dabit. Hoc iuidiose & satyrice. Corpa. n. mortuorum ungebantur. Iuue. Et matutino sudās crispi

Feralia — nus amomo. Quātū uix redolēt duo funera. Pli in huius moris iuidiā de unguētis hęc scribit Beatū arabia fecit hoiem ēt in morte luxuria: q diis itellexerat genita adhibēs utēdis defunctis. Et paulo iferius hoc adiicis: Aestimētur postea toto orbe singulis annis tot funera aceruari: inque cōgesta honori cadauerū: q̄ diis p singulas micas dantur. ❡ Spirent: frangent. ❡ Cinnama. i. unguēta ex cinnamo facta cinnamū idemque nascitur in Aethio

Cinnamū — pia troglodytis cōnubio pmixta: pduntur mercatores q illud p maria uasta uehūt: uix qnto āno reuerti: & multos iterire. Qua de cā in pcio maxio habetur. ❡ Surdū: sensus est. Hęres offensus iminuta hęreditate: quā expectabat puisaciet unguēta bona ne sint an uitiata. ❡ Casię: casia ut cinnamomū frutex est iuxta cinnami cāpos

Casia — nascens. Fabulosa tn antiqtas princeps ue Hero. autore Pli. narrauit casia: ut supra diximus circa paludes arabię colligi ppugnante unguibus diro uespitilionum genere: aligerisque serpētibus: qbus cōmētis augentur re

BAR. FON. — rum. pręcia. ❡ Peccent ceraso. adulteratę sint. Multis enim modis: ut scri. Pli. unguenta uitiabantur. ❡ Ingētes de puppe dei: iocose in deo maris dictū: quorum simulachra pstrata eū iaceāt: neque sibi neque inopi illi pfuerint. ❡ Iāque obuia mergis costa ratis lacetæ: iurę costā ratis mergis obuiā factā dicit. Clamore. n. suo tēpestatē denūciātes e medioque mari ad littus euolātes obuia ratū fragmēta offendūt. Verg. in Ge. Iā sibi tū curuis male tēperat unda carinis. Cū medio celeres reuoluāt ex ęquore mergi. Clamorēque ferūt ad littora. Mergus uero q se in aq̄ cibū captās imergat: cognoiatur. ❡ De cespite uiuo. Frāge aliqd de pr̄imonio aliqd minuēs amico iopi largiaris. ❡ Ne pectus obarret Cęrulea in tabula. Naufragi casuz suū in tabula pictū circūferebāt quo stipē aliq̄ cor rogarēt. Cęruleā āt dicēdo ad pelagi colorē respexit. ❡ Sed cœnā funerisheres negliget: sub auari psona poeta loqtur: si amicis ppa bona diuiseris: iratus hæres fun⁹ q epulū negliget. ❡ Seu spi. cina. sur. surde spirare ac redolere dr: cuius uix odor sentitur. Cinamū uero autore Pli. ęthiopia nascitur. Eius frutex duorū cubitorum altitudis: q̄tuorque digitorum crassitudis est quoque magis nigrescat plus pbatur. ❡ Seu ceraso peccēt cassiæ. Cassia quoque in æthiopia nascēs ceraso mixta odoratū unguētū facit. Mortuorum uero cadauera diuersis unguētis cōdiebantur. Ipsa qdē cerasus a. L. Lucullo post uictoria mitridaticā e ponto in Italiam aduecta est.

IO. BAP. PLAV. — ❡ Tene bono. hæredis uerba auarū castigantis: q icolumis & bona fruens ualetudine minuat pr̄imoniū. ❡ Sed bestius urget. bestius hęres cū uidet liberalitate patrimoniū minuētē: phos increpat & in illos oēm culpā reiicit quasi iprobos & iuuētutis romanę corruptores: q hoibus relicto auaritię crimine detestabili liberalitatem esse exercendam persuaserint: quæ facit ut homo ab homine loco numinis habeatur. Vnde prouerbium apud græcos ἄνθρωπος ἀνθρώπου δαιμόνιον homo homini est Deus. ❡ Bestius nomen ab Oratio sumptum. Diceret urendos correptus bestius idem. ❡ Vrget. Accusat ca

Tu ne bona incolumis minuas: sed bestius urget
Doctores graios: ita fit: postq̄ sapere ubi
Cū pipe & palmis uenit nostrū hoc maris expers
Fœnisecæ crasso uitiarunt unguine pultes:

ſtigat reprehendit: damnat. ¶ Philoſophos gralos. quaſi improbos: & iuuentutis romanę corruptores ob qđ
ſæpe: ex urbe pulſi ſunt. Seneca ad Lesbiam matrẽ Apicius noſtra memoria uixit ea urbe: ex qua philoſophi
uelut corruptores iuuẽtutis abire iuſſi ſunt domitianũ philoſophos expuliſſe auctores ſunt. Sueto. Euſebius
in chronicis: Cellius. li. xiiii. noc. & Philoſtr. in. vii. ¶ Ita fit poſt ordo eſt Ita fit fœniſecæ uitiarũt pultes craſſo
unguine: poſtq̃ hoc noſtrum ſapere expers maris cum pipere. & palmis uenit urbi. hoc aũt totũ in philoſopho-
rum inuidiã: & cõtemptũ dictum accipe: quorũ pſuaſione non ſolũ locuplex: & nobilis: ſed uiliſſimus: & hoium
(ut ita dicã) mẽdicabula lante: & genialiter uiuerent: & liberalitatẽ exercerent: ne auaritia peſtilẽti: & phorũ
inimica laborare notarentur. ¶ Ita fit. ita oẽs luxurioſe uiuunt: & genio indulgent: qđ apud maiores parco aſ-
ſuetos: agendiſq; rebus: magis: q̃ phis intentos nõ cõtingebat. ſicq; poeta luxũ epularũ ſui tpis notat. qđ fecit
& Iuue. Expers maris. ſapientia uere ſimul & eleganter expers magis nuncupat in romanis: qui ut phiam ad-
diſcerent in græciã non nauigarunt. eſt ergo ſenſus q̃uis in græciã ut phorũ pceptis erudiremur nõ nauigaue
rimus. tñ hic romæ ex illorũ ſnia uiuimus. i. liberalitatẽ auaritiã maximo odio pſequentes exercemus. ex quo
oñdit mores urbis ita delitiis corruptos eſſe: ut ſpõte ſua romãi, nõ peragrata græcia: mores tñ græcorũ didi
cerint: quos oĩum uitiorũ progenitores appellare ſcriptores idonei conſueuerũt. ¶ Cum pipere & pal. tanq̃
ſapientia cum ſaporis mercibus fuerit inuecta. illos uidet notare Perſius: qui ſapientiã a philoſophis nup in-
uẽtã cenſebant: ut Lucre. Deniq; natura hæc rerũ ratioq; reperta eſt nuper: & hanc primum comprimis ipſe
repertus. Nunc ego ſum in patrias qui poſſum uertere uoces. Seneca Nondum inquit ſunt mille anni: ex quo
initia ſapientiæ nata ſunt: multis ergo ſeculis mundus ſiue humanum genus ſine ratione uixit contra quos in
ſurgit Lactan. li. iii. cum ait. Vbi uerum eſt ſtultiſſimos fuiſſe qui putauiſſent ingeniis ſuis perfectã eſſe ſapien
tiam. ſed ne ipſe qdem Ariſtoteles ſatis prudenter: qui aut a ueteribus ceptam: aut a nouis auctam: aut mox a
poſterioribus perfectum iri putauit: nunq̃ enim poteſt inueſtigari: quod non per ſuam uiam queritur. de pipe
re ſatis ſupra. illud adde q pipere cibaria condire catium primum inueniſſe ſcribit Oratius. Palma uero hic Palma
eſt arbor de qua plura Plinius lib. xiii. quæ uictoribus dari conſueuit: q ea arbor ſemper uiret: uel quod põ-
deri non cedit: ſed quanto onuſtior eſt tanto magis nititur contra pondus: ut referunt Ariſtote. A. Gellius: &
Strabo hinc pro uictoria ponitur: a quo palmata ueſtis: q̃ triumphantiũ fuiſſe docent Auſonius: Sido. Mart.
Liuius cæteri ſic dicta (ut quidam exiſtimant) q in ea pars palmę hoc eſt uictorię intexeretur: ut ab Helena:
pictis ueſtibus apud homerũ acu certamina inſerunt: qđ & Pli. li. viii. indicare uidet cum ait pictas ueſtes iam
apud Homerũ fuiſſe: unde & triumphales tractę. qs autem primo uictores palma coronari ſtatuerit docet Plu
ta. ¶ Fœniſecę. ſecãtes fœnum in pratis fœnariis falcibus & eſt ſatyrica exaggeratio. q. d. Ita romanorũ luxus
increuit: ut pauperes homines: & agreſtes nedum nobiles & diuites lautioribus epulis utantur. unde Iuue. Ipſe
foris breuibus ponebat oluſcula quę nunc ſqualidus in magna faſtidit compede foſſor. Qui meminit calidæ
ſapiat quid uulua popinę. ¶ Vitiarunt. condiuerunt. ¶ Craſſo unguine. lauta: & pingui conditura.

¶ Tu ne bona incolumis minuas. Verba auari: quæ ſibi a ſuo hęrede dicta fingit: tu ne rem familiarem ad me CORN.
mẽtę defluxuram minuaſ. Beſtius urget. Doctores graios. i. phos beſtiarũ more a ferocibus ais culpat auaros
coguntq; ipſi pcipiãt largiendũ eſſe aias egẽtibus. ¶ Ita fit poſtq̃ ſapere q̃ urbi: uerba hæredis auari: & h. d. eo mo
do cõtingit ut externã ſapientiã pariter cũ pegrinis mercibus emeremus. ¶ Sæpe hoc. n. dicit noſtra ſapiẽtia.
¶ Maris expers: quæ nauigii añ ignara p mare ad nos ptranſiuit. ¶ Fœniſecę craſſo uitiarunt unguine pultes
Ruſticorũ uitã dicit q edunt ii qui fœnũ ſecãt. ¶ Craſſo unguine: qa eũ ruſticis oleũ defecerit: adipe pecudũ
in pultes miſſo: p oleo accipiunt: ergo hac tã dura uita phi utuntur: in largitatem noſtræ uitæ murmurant.

¶ Tu ne bona incolumis minuas: Verba hæredis. ¶ Sed beſtius urget Doctores gratos: hæres ut beſtius: in IO. BRI.
phos græcos culpam reiicit: quaſi improbos qui hoies ad auaritiam fugiendam & liberalitatem exercendam
inſtruant. Nam temporibus poetæ diuiſi erant philoſophi & incontemptu: expellebantq; ſæpe ex urbe. Vnde
ita ſcribit Seneca ad lesbiam matrem: Apicius noſtra memoria uixit ea urbe ex qua philoſophi uelut corru-
ptores iuuentutis abire iuſſi ſunt. ¶ Beſtius: imitatio eſt Horatii. Diceret utendos correptus beſtius idẽ. ¶ Vr
get: accuſat damnat. ¶ Doctores gratos. i. philoſophos. ¶ Ita fit: ordo eſt. Ita fit fœniſecę uitiarũt pultes craſ
ſo unguine: poſtq̃ hunc noſtrũ ſapere expers maris cum pipere & palmis uenit urbi. ¶ Ita fit: cum indignatio-
ne leguntur & incontemptum diſciplinæ græcorũ: qui ita liberalitatem hominibus exercendam perſuadere:
ut nõ tñ diues: ſed & uiliſſimus quiſq; laute & luxurioſe uiuat. Sicq; poeta luxũ epularum ſui temporis notat.
¶ Sapere: ſapientia uerbum pro nomine poſuit. alibi noſtrum iſtud uiuere triſte. ¶ Hoc noſtrum: cũ contem-
ptu philoſophiæ dictũ: quaſi quæ male doceat: nouoſq; mores in urbem introduxerit. ¶ Expers maris. Hoc
in inuidiam dicit græcorũ philoſophorũ: oſtendit enim mores urbis ita delitiis corruptos eſſe: ut ſponte ſua
romani non patagrata græcia: mores tamen græcorũ didicerit. Ergo expers maris. i. q̃uis in græciam non na
uigauimus adita peſſenda philoſophorũ pcepta: tamen hic ex philoſophorũ ſnia uiuimus: q nos docent ſordi
dam uitam fugiendam. Vnde illud. Indulge genio carpamus dulcia noſtrum eſt. Quod uiuis: cinis & manes &
fabula fies. ¶ Venit urbi pro in urbem. ¶ Cum pipere & palmis: hic locus non ſimpliciter accipiendus eſt. Nã
illos auctor Lactantio notat qui ſapientiam a principio fuiſſe noluerunt: ſed nuper a philoſophis inuentam:
ut Lucretius. Deniq; natura hęc rerũ ratioq; reperta eſt nuper: & hanc primum cum primis ipſe repertus. Nũc
ego ſum in patrias qui poſſum uertere noces. Et Seneca. Nondum ſunt inquit mille anni: ex quo initia ſapien-
tiæ nata ſunt. Quod Perſius irridet tanq̃ ſapientiam cum ſaporis mercibus inuentam. ¶ Cum pipere & pal-
mis. Hæc ad luxum epularum pertinent. Pipere cibaria condire Catium primum inueniſſe ſcribit Hora. Pri-
mus & inuentor piper album cum ſale nigro Incretum puris circumpoſuiſſe catillis. Palmis: duplex eſt palma
ut teſtatur. Strab. Cariota & reliqua Thebaica durior: ſuauior guſtu: dicta cariota a cara quod ſignificat ca
put. Nam ex ea fiebant uina iniqua capiti. Ea dono mittebatur calendis ianuarii. Mar. Autea porrigitur iani
cariota calendis. Ouidius ita. Quid uult palma ſibi rugoſaq; carica dixi. ¶ Fœniſecæ: exaggeratio eſt ſatyri-
ca. q. d. Lautioribus epulis: ne pauper quidem abſtinet: ita romanorũ luxus increuit. Vnde Iuue. Ipſe foris bre
uibus ponebat oſcula quæ nunc ſqualidus in magna faſtidit compede foſſor. Qui meminit calidæ ſapiat qd
uulua popinæ: Fœniſecæ compoſitum a fœno & ſeco. ¶ Vitiarunt: condiuerunt. ¶ Pultes. i. cibaria. Pultẽ in-
cõditũ panem fuiſſe ſcri. Pli. qua romani ante uſum panis diu uixerunt. Pultes pterea excogitatæ ſunt multis
cõdimẽtis Cato punicã pultẽ condiri docet caſeo ouo uno. ¶ Craſſo unguine: hoc eſt lautis condimentis.

BART. FON.

¶ En bestius urget doctores gra. Cum poeta quæ supra posita sunt: tanq̃ ab auto prolata dixerit: ꝙ sequitur ab eodem in philosophos dr̃. Bestius uero a bestia deriuatᷓ Hora. diceret urendos correptus bestius idr̃. ❡ Ita fit postq̃ sapere urbi cum pipere ut palmis uenit: rem auarus dicit imminuit: postq̃ luxuria & græcorum phica disciplina ad libertatẽ adhortans in urbe uenit: q apud maiores parco assuetos: agendisq rebus magis q̃ phorum intentos nõ cõtingebat: qdã hæc nõ ab auaro: sed a Persio dici uolũt: ut sensus & ordo sit ita fit ut græci phi rideantᷓ: postq̃ hoc nẽm sapemaris exps anteq̃ trãsmarina i gulę usum aduehereuᷓ in urbẽ cũ pipe & palmis uenit: hoc est postq̃ luxuries tãta icreuit: ꝙ si ita legerimus, sape a sapore deducitᷓ cuiusmodi apud Horatiũ. Fœcundi leporis sapiens sectabitᷓ armos. ❡ Fœnisecæ crasso uitiarunt unguine pultes: postq̃ agrestes hoies cœperunt unctius uiuere. Vnguẽ. n. ab uncto uenit: est uero unctum pingue in suis dorso. ❡ Puls uero antiqtus farina aqua idita tñ fiebat: mox ouo caseo melle additis, sine uncto tñ cõfecta est plusq punica appellata est.

IO. BAP. PLAV.

¶ Hæc cinere ulte. auarum timentem: si liberalitare utatur erga inopes: & patrimonium minuat: ne ab herede nõ fiant sibi mortuo: quæ alus fieri & præstari cõsueuerũt: eastigat: & satyrico morsu prosequitur: promittitq se: non ob id qđ deinde maiori pompa sepeliatᷓ sordidius: & auarius uicturum. ❡ Vlterior cinere. i. mortuus: & in peculio: & famulatu plutonis cõnumeratus. cadauera enim comburebantur. ❡ At tu meus. ad eum sermonem suũ uertit: qui suus futurus sit heres: & dum ostendit qd ipse facturus sit: alus modum: quo uitam suam gubernare debeant: præscribit. Seductior. magis seorsum ductum: & seuocatus. ❡ O bone num ignoras? de expeditione germanica. C. Caligulæ sic ait Tranquillus.

Hæc cinere ulterior metuas at tu meus hæres
Quisquis eris paulum ad turba seductior audi
O bone num ignoras: missa est a cæsare laurus
Insignem ob cladem germanæ pubis & aris
Frigidus excutitur cinis: ac iam postibus arma
Iam clamydes regum: iam lutea gausapa captis
Essedaq ingentesq locat cæsonia rhenos

De expeditione Caligulæ

Militiam resq bellicas semel attigit neq ex destinato: sed cum ad uisendum nemus: flumẽq clitumni meuaniã pcessisset admonitus de supplẽdo numero batauorum: quos circa se habebat expeditionis germanicæ impetum cœpit: nec distulit: sed legionibus: & auxilus undiq excitis: delectibus undiq acerbissime actis: contracto: & omnis generis commeatu: q̃tum nunq̃ ante iter ingressus est: confecitq modo tam festinanter: & rapidæ ut prætorianæ cohortes contra morem signa iumentis imponere: & ita subsequi cogerentur. interdum adeo segniter & delicate: ut octophoro uehrrerur: a propinquarum urbium plæbe uerti sibi uia: & conspergi propter puluerem exigeret. Qua de re scripsit procuratoribus triumphum appararent q̃ minima summa: sed quantus nunquam fuisset: quando in omnium hominum bona ius haberent: est autem sensus Persii o tu qui mea bona hereditate consecuturus es propter uictoriam: qua de germanis portus est Cæsar: uolo centum paria bouum sacrificare in eius congratulationem: nunquid uetabis? ex quo ostendit liberalitatem suam quolibet herede etiam iniquo: & nullo modo posse impediri. ❡ Missa est a Cæsare laurus: q̃ pacifera est: ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium. Romanis præcipue læticiæ uictoriarum nuncia additur litteris: & militum lanceis pilisq fasces imperatorum decorat.

Laurus apollinidi cata

Apollo: cui (ut refert Eusebius) laurus dicata est ita loquitur apud Ouidium. Tu ducibus lætis aderis: cum læta triumphum Vox canet: & longa uisent capitolia pompas. hac lautu litteras coronatas re bene gesta imperatores Romam mittere solebant uictoriarum: & læticiæ nuncias: quæ ob id laureatæ nuncupantur: de quibus Liuius in quinto: Amianus macellinus in quintodecimo. Cæsar: in tertio belli ciuilis commentat. & Plinius in. xv. meminerunt: quas tabellas laureatas uocat Lampridius. de quo autem Cæsare intellexisset Persius dubitare potuissemus: nisi Cæsoniæ nomen subiunxisset: q̃ uxor fuit Caligulę: de quo sic Suidas καλλιγολασ οὗτοσ ἐκαλεῖτο γαιοσ ὁ βασιλευσ ρωμαιων. ἐπειδὴ ἐκ μικρᾶσ ἡλικιασ τα πολλα ἐν στρατοπέδῳ ἐτρέφετο. και τοισ στρατιωτικοισ ἐχρῆτο ὑποδημασιν ἐκ των καλλιγων οὖν καλλιγολαν αὐτον ὠνομασαν. ὁ καλλιγολασ γαιοσ. διὰ τὸ ἐν στρατοπέδῳ γεννηθῆναι, ὥσ φασιν αἰλλιανοσ ἐν ὑπεριειων ἐν ἀργειων. ❡ Germanæ pubis. declarat nunc quorum fuerit hæc clades.

Germãia.

Germania autem (ut tradit Corne. Tacitus) omnis a gallis: rhetiisq: & pannonis: rheno: & Danubio fluminibus: a sarmatis dacisq mutuo metu: aut montibus separatur: Cætera oceanus ambit latus sinus: & insularum immensa spacia complectens. Germani indigenæ existimantur: quoniam non est uerimisile aliquos Asia: aut Africa: aut Italia relicta germaniam petisse: informem terris: asperam cœlo: tristem cultu: aspectuq nisi patria sit:

Teutões Alemãni

antea Teutones nuncupabantur a Teutone Deo eorum: quem terra ortum existimabant. postea Alemanni sunt dicti ab huius dei filio manno. Cur autem dicuntur germani docet Strabo. in. xvii. Capillos habent prolixos: namq populi septentrionales (ut Victruuius: & Plinius tradiderunt) flauos habent crines & promissos ex humoris copia: sicut contrario. Aethyopes uaporis efficacia capillos habent breues: & adustis similes, de germanis etiam hoc non est prætereundum ꝙ his mos fuit: ut capillos rutilarent adhibito sapone: hinc pilæ saponis dictæ sunt matiacæ a matiacis germaniæ populis:

Matiacę pilæ

quorum meminit Tacitus in libro de germania Martia. Accipe matiacas quo tibi calua pilas. Idem mos conualuit apud Romanos matronas: ut capillos rutilarent sicuti tradit Valerius capite de institutio. antiquis. ❡ Frigidus cinis. uerus qui iamdiu flamma non concaluit. ❡ Excutitur. remouetur: ut parent sacrificia. Vergi. Impositum cinerẽ: & sopitos suscitat ignes. ❡ Ac iam postibus. s. templi: ubi hostium templa pendẽt currus curuæq secures: q̃ uetustate consumpta nec resarcire: nec reficere licebat: an iccirco ut cum primis illis gloriam antiquatam esse ac delatam putent nouum aliquod ac recens uirtutis monumentum consequi ac parare studeant. an istud uerius ꝙ cum inimicitiæ aduersus hostes signa tempore obscurentur: ipsos ea renouare inuidiosum & acerbum esse censent: non enim qui primi apud græcos æneum: aut lapideum tropheum statuerunt magnopere probari sunt. auctor Plutarchus. ❡ Iam chlamydes regum.

Chlamis.

chlamis (ut inquit Cassiodorus) in epistolis est uestis militaris: quod & Plautus indicat, q ad ornatũ militis ait opus esse chlamide: & machera: & petaso: cui suffragatᷓ Iulius pollux inter militares apparatus chlamida dinumerans. Nummam pompiliũ ro. regẽ primũ usum chlamidis intulisse romanis: cum id genus uestimẽti a legato isaurorum accepisset auctor est Suidas puerbium est apud græcos ἡ συλοσοντοσ χλαμυσ sylosontis chlamis quod iis dr̃: q iactant se magnificẽtia uestimẽtorum: qm Syloson Polycratis frater: cũ in exilio esset: uestẽ habebat isignẽ: ac sumptuo

sam,quā teste Stra.li.xiiii.quū Dario nōdum regi diu cōcupiscenti dono misisset:is postea regno potitus ac be
neficii memor natali solo eum restituit:& ea toparchia donauit.Iuriscō.inter uestimēta puerilia nnumerar chla
mides tanq̄ nō minus ad pueros q̄ ad uiros ptineant illud notādum ueteres dixisse chlamida recto casu: sicut
auctore Festo cassida:q citat illud Verg.in.xi.Aureus ex hōeris sonat arcus:& aurea uati cassida. Apul.lib.x.
de Asi.Adest luculētus puer nudus:nisi q ephœbica chlamida sinistrū tegebat humeꝝ.¶ Gausapa lutea. gau Gausapū
sapum uel gausape genus esse stramēti uillosi indicat Pli.quo in castris utebant̄.de quo est distichon apud Epi
gram.optima fiebāt gausapa ex uelere patauino auctor Strabo.declinat̄ aūt hoc gausape antiq̄ssimi hic gau
sapes & hæc gausapa:& hoc gausapum.uū in plurali hæc gausapa.Cassius ad Mœcenatē.Gausapo purpureo
salutat̄.¶ Captis Captiuis.¶ Esseda.sunt currus:q̄bus peculiariter utebant̄ Britāni in bello.Propertius Esseda
cælatis siste britāna iugis.Porphy.uero dixit Esseda esse uehicula galloꝝ exponens illud Ora.Esseda festināt
pilēta petorita nauis:qđ idem sensit Seruius scribens usum essedoꝝ apud belgas fuisse reptū:unde a Vergilio
belgica cognominant̄ illo uersu in.ii.Geor.Belgica uel molli melius feret esseda collo.de essedariis .i. milit/
bus britānis:qui ex essedis pugnabant & ex essedis iterdum desiliebant:& strepitu rotaꝝ plerūq; pturbabant
ordines cæsarianoꝝ longa est narratio apud Cæsarē in quarto:& qnto cōmēt.¶ Locat.parat:disponit.¶ Cę Cæsonia
sonia.uxor Caligulæ:quā(ut trāq̄llus ait)neq; facie isignē:neq; itegra ætate:matrēq; iam ex alio uiro triū fi/
liaꝝ:sed luxuriæ ac lasciuiæ pditæ:ardentius:& cōstantius amauit:ut sępe chlamide:pallaq;: & galea orna/
ta:ac iuxta adeq̄tantē militibus ōnderit.amicis uero ēt nudam:quā enixā uxorio nōie dignatus est. Quotiēs
p̄terea uxoris uel amiculę collū exosculareť addebat tam bona ceruix simulac iussero demeť:qu & subinde ia
ctabat exq̄situꝝ semel fidiculis de cęsonia sua cur eā tātope diligeret.Ab hac crediť potionatus amatorio q/
dem medicamine:sed qđ in furorē uerterit:qđ tangit Iuue.in.vi.sic dicens.Et furere icipias ut auūculus ille Ne
ronis.Cui totā tremuli frontē cęsonia pulli ifudit.¶ Ingētes rhenos.magna statura:& procera corporatura p̄
ditos:quales Augustinus staturosos appellat:qđ ex historia sumptū est nam conuersus ad curam triumphi p/
ter captiuos:ac transfugas barbaros:galliaꝝ quoq; pcerissimū quemq;: & ut ipse dicebat ἀξιοθριαμβατον
ac nōnullos ex principibus legit:ac seposuit ad pompā:coegitq; nō tm̄ rutilare:& summittere comā:sed & ser
monē germanicum addiscere:& nōia barbarica ferre.auctor Tranq̄llus.alii per locat rhenos itelligunt impe
ratoris uxorem utpote egredientem modum fœmineum ob cecum maritum locare rhenanas prouincias ue/ Rhenus
ctigalia portoria & quęcunq; germanorum subactorum erant:est autem rhenus:per quem intelligit Persius.
¶ Hæc cinere ulterior metuas.Verba Persii ad auaꝝ qui se de uerbis sui hæredis ne largireť: inopi excusa/ CORN.
bat.Et.h.d.nunqd hoc postq̄ sepultus fueris timeas ne sine odoribus hæres tibi faciat sepulturā.¶ Cinere ul/ Cinis
terior.i.postq̄ factus fuerit cinis.¶ At tu meus hæres q̄sq̄s eris uerba poetæ ad suum hæredē futuꝝ dicentis Sepultura
tu meus hæres qcūq; fueris semotus a turba.¶ Audi.i.dissimilis esto ab istius cupidi hęredis sbia. ¶ O bone
num ignoras:Volens ostendere Persius & pbare largitatē suā quolibet hęrede nullo mō posse impediri si ei q
naufrago nō est largitus hęredi suo dicit.O mi hęres ne te scire dissimules cognosce Cęsaris de germanis gran
dē triūphū pp qđ templi donis & arę uictimis ab hoibus cumulant̄:ergo in honorem uel principis genii sacrifi
ciis p̄paro oīa centena mactare.i.cētū tauros:& cētū oues.¶ Et aris fri.exc. cinis.i.ad sacrificiū arę parant̄:ut Cæsonia
Vergilius.Impositum cinerem.¶ Ac iam postibus arma : sub Cęsonia captiuoꝝ arma ob idicium uictorię po arma
stibus figebantur.Vergi.Captiui pendent currus.Iam clamydes regum:hic subaudi iam Cęsonia parat ad splē Clamis
dorem triumphi uests nobiles ipsius uxor principis præparat.¶ Iam lutea gausapa captis:Gausapa genus pi Gausapa
lei quorum captiuorum capita induebantur.¶ Essedaq; ingentesq; rhenos: Essedum genus uehiculi est.¶ In/ Essedum
gentesq; rhenos:quia captiuos in conspectu triumphantis incedere faciebat in ordine.
¶ Hæc cinere ulterior metuas: rep̄hendit eum qui ideo inopi largiri non audet:q a uereť:ne ea sibi post mor/ IO.BRI.
tem nō fiant ab herede q̄ aliis mortuis fieri solent.¶ Cinere ulterior.i.ultra & post mortem:quod contrarium
est circa mortem.i.uiuens.¶ At tu meus hæres:Mira urbanitate dum ostendit qd ipse sit facturus: aliis uiam
& modū p̄scribit uiuēdi.¶ Missa est Cęsare laurus:sensus est.O tu qui hæres meus eris.Nunciatū qdem est a
Cæsare supetator esse germanos:quamobrē sacrificiū paro ducētoꝝ bouū in tantæ uictoriæ gratulationē:
nunqd hoc audes uetare:¶ Missa laurus:romani imperatores superatis hostibus Romā lauꝝ ut uictoriæ nū Laurus ui
ciā mittebāt:in cuius rei fidē ita scribit Pli.Laurus est pacifera:ut q̄ p̄tendi ēt iter armatos hostes q̄etis sit idi ctoriæ nū
tiū:Romanis p̄cipue lætitiæ uictoriaꝝ nūtia:addit̄ lris & militū lāceis pilis fasces iperatoꝝ decorat.¶ A Cę tia
sare dubitari posset de quo Cæsare diceret:nisi de cœsonia mētionē fecisset:a Cæsare igiť itellige Caligula:q
ut scribit Trāq̄l.expeditōis germanicæ i petū cœpit:neq; distulit:sed legiōibus & auxiliis undiq; excitis dele
ctibus undiq; acerbissime actis cōfecit tā festināter & rapide:ut p̄torianæ cohortes cōtra morē signa iumētis
iponere & ita subseq cogereni.Qua de re scripsit pcuratoribꝰ triūphū appararēt quā minima sūma:sed q̄tus
nunq̄ fuisset:qn in oīum hoium bona ius hērent quo tm̄ triūpho omisso uel dilato ouās urbē Natali suo igres
sus est de senatu prius cōquestus iter cętera fraudatū se dicens iusto triūpho:quū ipse paulo ante ne qd de ho
noribus suis ageret̄ ēt sub mortis pœna denūciasset.¶ Aris frigidis excutit̄:remouet̄ inqt cinis uetus:ut artifi
cia parent̄.Vergi.Impositum cinerē & sopitos suscitat ignes.¶ Ac iam postibus arma.Iam clamydes regū iam
lutea gausapa captis.Hęc cū distinctiōe legēda sunt:ut arma & clamydes regū postibus adiungas gausapa.ue
ro captis.Postibus.s.tēpli ubi hostiū spolia suspēdi solēt.Verg.Captiui pēdēt currus curuæq; secures. Lutea Gausapa
gausapa:genus stramēti uilosi diximus esse quo in castris uterent̄:uilē aūt fuisse uestē ostendit ēt Oui. Gausa/
pa si sumpsit gausapa sumpta pba.¶ Lutea:crocea.sic.n.captiui in pōpā triūphi ducebant̄.¶ Captis in bella
uidelicet.i.captiuis.¶ Essedaq;:uehicula ex hostibus capta:q in triūphi magnificētia uehebať:inde essedarius Essedum
i.auriga.¶ Ingentes rhenos:Germanos & gallos:quos a Rheno flu.denoiauit: fluuius .n. est q ortum hñs ex
lepontiis alpiū incolis:galliā diuidens a germanis in Oceanum britannicū defluit.¶ Ingentes:ex historia peti
det.Nam Caligula cōuersus ad curam triumphi p̄ter captiuos ac transfugas barbaros:galliaꝝ quoq; pceris/
simum quemq;:ac nōnullos ex principibus legit: ac se posuit ac pompā:coegitq; nō tm̄ rutilare:& summittere Cæsonia
comam:sed & sermonem germanicum addiscere:& nōia barbarica ferre.¶ Cæsonia:satyrice cœsoniam dicit
triūphi pompā pararet:tanq̄ taliū reꝝ peritā.Nā ut scri.Tranql.eā q̄uis luxuriæ lasciuiæ pditæ ita ardēter
& cōst inter am uit Caligula:ut sæpe clamyde pellaq; & galea ornatā:& iuxta adeqtantē militibus ostende/
rit.¶ Cæsonia:cæsones:& cæsares a cæso corpore matris sunt nominati.¶ Locat:disponit & parat.

BART. FON. ¶ Hæc cinere ulterior metuas. Ad auari obiecta respondet Persius se parcius non uicturum: quo magnificentius posthumere Interrogat aũt num timeat: quæ post mortem casura sunt. ¶ Ac tu meus hæres canẽs auarꝶ de hærede sollicitum ad eum se uertit: q̃ suus quoq; hæres futurus sit. ¶ O bone: num ignoras ob Caligulæ uictoriã de germanis se paria dicit centũ mactare uelle: in quo magna ĩpẽsa futura est. ¶ Missa est a Cæsare lautus. C. Cæsar germanici & agrippinæ filius q & Caligula dictus post Tyberiũ impauit: unicã oino germanicã expeditionẽ suscepit: in qua nihil memoria dignũ gessit. Verũtñ magnificas lr̃as Romã misit: pterq; barbaroꝝ trãsfugarꝝ & captiuoꝝ gallarꝝ pcerissimũ quẽq; legit: quoꝝ in põpa cathenatos adduceret. Ouãt deinde urbẽ natali suo igressus est. ¶ Et arir frigidus excutiẽ cinir. Cũ uictoribus supplicationes decernebant ad araꝝ templaq; deũ sacrificabant. Quod nũc ferri ait litteris a Cęsare de germanica clade missis. ¶ Iam clamydes regũ: Uesti genus clamis est: q̃ aliq militarẽ existimãt. ¶ Lutea gausapa. Gausape militare stramẽtũ est. Lutus uero crocinus color a luteo pratensi flore: ac fine usu cognominat. ¶ Persimilis aũt colore ex floribus genistarꝝ & croco. Verg. Iam croceo mutauit uellera luto. ¶ Esseda. Vehicula galloꝝ: britanorumq; sunt. Verg. in Geor. Belgica uel mobili melius feret esseda collo. Propertius. Esseda cælatis sistæ britanna iugis. ¶ Ingentes rhenos: uel quia: ut Sueto. ait ad triumphi pompam procerissimũ quemq; legit ingentes accolas rheni dicit: uel quia etiam fluminum simulachra in triumphis pręferebantur. Rhenus autem fluuius gallos a germanis disterminat. ¶ Cæsonia: Cæsoniam luxuriæ ac lasciuiæ perditæ Caligula uxorem duxit: ardentissimeq; amauit.

Diis igitur genioq; ducis centu paria ob res
Egregie gestas induco: quis uetat? aude
Ve nisi conniues: oleum: artocreasq; popello.
Largior: an prohibes: dic clare: nũ audeo inquis
Exossatus ager iuxta est: age: si mihi nulla
Iam reliqua ex amitis patruelis nulla proneptis
Nulla manet patrui sterilis matertera uixit
Deq; auia nihilum superest: accedo bouillas

IO. BAP. PLAV. ¶ Diis igitur genio. Ob uictoriã ex hostibus deuictis feliciter reportatam deoꝝ numinibus: & principis Caligulæ genio duas hacatombas se sacrificaturꝶ pmittit

Hecatombe: est aũt hecatombe sacrificiũ centũ bouum: a numero: εκατον.n. centum βουσ boue significat: uel quia auctore Eustathio. centum peloponessi urbes id faciebant: & a numero sacrificatiũ cõposita est dictio: quod testari uidet & Strabo in. viii. dum laconia inqt quã priscis annis cẽtenis pesset urbibus Hecatompolin uocitatam memoriæ proditum est. inde quotãnis per eos boues centenos imolari consuetum fuerat: qđ sacrum hecatombas appellabãt: ut totidem numero mactarentur boues quot essent ciuitates: cum ergo tale sacrificiũ peragerent: centum aræ extruebãtur: ut totidem essent & uictimæ. Vnde dixit Papinius Centum thespiacis odora lucis Stent altaria: uictimæq; cẽtum: & licet aliæ etiam uictimę boues imolarent sacrificium tñ ueteri uocabulo appellatum est hecatombe (ut docet Iul. Cap.) Genioq; ducis. ad inuidiã caligulæ hoc dictum est. is enim multos honesti ordinis deformatos prius stigmatum notis ad metalla: & munitiones uiarum: aut ad bestias condemnauit: aut bestiarꝶ more quadrupedes cauea coercuit: aut medios serra dissecuit: nec omnes grauibus ex causis. uerꝶ male de munere suo opinatos uel q nunq̃ per genium suum deierassent auctor Tranquil. uidebant enim sentire genium Caligulæ non esse adorandum: nec pro numine hñdum: qđ ne sentire uideatur Persius illi sacrificaturꝶ pollicet. maximũ iusiurãdum apud priscos erat geniũ principis: p quem si qs peierasset: puniebat: sicut est scriptũ apud iurisconsul. titulo de iureiurã. & ut inqt Tertulianus citius p oẽs deos q̃ p unum genium Cęsaris peierat. ¶ Centũ paria boũ duas hecatombas. centũ.n. boum sacrificum hecatombe dr̃ ut inqr Philostra. & Pythagoras qđ scitu & memoratu dignũ est cum inuenisset trianguli orthogonii subiectum latus tñ ualere quãtũ latera illa duo q̃ illud cõtinerent Ioui hecatomben fecit seu fm alios musis bouem sacrificauit quasi rem magnam iuenisseti qđ tñ fabulosum esse Cicero putauit. ¶ Induco. ut sacrificẽ bobus cæsis: qđ βουθυτειν græci dñt. ¶ Quis uetat: qs phibet minatorie: & uultuose inqr Persius me tam lautum: tam sumptuosum: & splendidũ ob cæsaris uictoriã facere sacrificiũ. Aude. ad hæredẽ uerbũ superbe pnunciandũ hoc sensu: facito q in te tñ audaciæ iueniat: ut audeas ne hoc faciã: prohibere. ¶ Væ. interiectio dolẽtis (ut scribit Diomedes) q̃ cum dtõ: & actõ iungitur

Cõniuere: auctor Caper: & scribit cum diphthongo ut differat a ue coniunctiõe: q̃ sine diphtongo exarat. ¶ Cõniues. assentiris annuas. est enim cõniuere oculos genis integere: qđ sæpius accidit annuentibus: duo gladiatores in ludo cæsaris extiterunt: qui ad nullum ictum cõniuebant (ut scribit Plinius) & ob id euaserunt inuicti. Grauiores alitum inferiore gena cõniuent: columbæ: & similia utraq; cõniuent qui non cõniuent

Ascardamicti: Ascardamicti dñr. aduerbium græcis est ασκαρδαμυκτι qđ significat: de subito: & ad oculi motũ. Cõniuere deos: & hoies dicimus eleganti trãslatione in delictis: q̃ impunita ptereunt: & quasi oculis clausis sese nõ uidere dissimulant. Cęsar dictator in peccatis militaribus cõniuebat inde conniuentia synodi usurpat in decretis. xxiiii. q. i. pro tacita erroris permissione a synodo concessa e contrario

Incõniuẽs: incõniuens dr̃: qui oculis est uigilãtibus apertisq;: sine nictatione: & palpitatione. A. Gelius de Socrate memorat q incõniuens imobilis iisdem in uestigiis pstabat: sic & incõniua uigilia dr̃ Apuleio pro incõniuẽs: & exerta: oculis nusq̃ somno succubẽtibus.

Artocrea: ¶ Artocreas, cibos ex pane: & carne cõfectos αρτοσ.n. dr̃ panis: & κρεοσ caro: inde artopta ab αρτοσ.s. & οπτάω asso: torreo: co quo deriuat: quod non mulierẽ q̃ sub clibano panem coquebat: sed ipsum instr̃m significat: sub quo panis coquebatur in quo significatu accipio illud Plautinum ex aulularia. Ego hinc artoptam ex proximo utendã peto. Artoptitius panis uocatur li. xxviii. Plinio pro tosto qui dr̃ & artopticius a gręcis. Athæneus ο αρτοπτικιοσ φασιν αρτοσ κλιβανικιοσ και φουρνακιου διαφερει.

Artotrogus: Artotrogus Plauto parasitus ab αρτοσ & τρωγω comedo. Nõ au. inqs. uerba repetit heredis Persius qbus heres se egre ferre ostẽdit: q Persius patrimoniũ suum liberalitate: & ingenti ob principis uictoriam sacrificio minuẽdo hereditatem faciat deteriorem quo dicto indignabundus poeta subdit exossatus ager. q. d. cum ager fertilis urbi uicinus: & ex omni parte laudabilis & mihi molestus sis alium inueniã. cui oĩa mea bona demandabo: & heredem scribã: quem nemo unq̃ iterfecit (ut. dicebat ille). ¶ Nõ aud. s. phibere qn ex animi tui sñia uiuas. ¶ Exo. au. s. est purgatus. mundatus lapidibus: q̃ terrę ossa nũcupãt iuxta illud ouidianũ. Lapides in corpe terrę Ossa reor dici. est aũt exossare ossa demere: & extra here. Plau. in Amp. Exossatũ esse oportet quẽ pbe pcusseris. exos dr̃ sine ossibus: exossam saltationem dixit Apul. in i. ¶ Iuxta urbẽ. s. pp quod maiori pcio censet iuxta Iugera quot uicina foro. Pli. in. xiiii.

Est aũt usq quaq nobilitate mercis p oĩa suburbana. Si mihi nul. tacitæ obiectioni rñdet: q̃ in hunc modũ si
bi fieri potuisset opsi nullũ ex ppinqs tibi hæredẽ iuenies: si p̃timoniũ tuũ defraudare: & tuo mõ uiuere psecue
rabis un ait: si nullus ex ppinqs: q hæreditatẽ meã adeat: iuenieɫ quẽpiã aliũ ignotũ & nulla necessitudine mi
hi coniunctũ hæredẽ instituã: ex quo oñdit illos esse stultissimoꝝ stultiores: q ob hæredis timorẽ geniũ suum
defraudãt. ¶ Ex amitis: mitã quã græci mõ θειαν mõ τηθιν appellãt patris mei sororem dici nullus ignorat. Amita
¶ Patruelis nulla. patruelles sunt: qui ex duobus fratribus pgeneraũt: sicut consobrini editi ex duabus soro
ribus (ut tradit Nonius) & Caius iurisc. pbat tit. de gradibus: græci ανεψιαν patruellẽ dicunt. ¶ Proneptis nul
la. nepotis filiã pneptẽ appellamus. ¶ Mr̃tera. soror matris: quasi mr̃ altera: q̃ græcis μητροκασιγνητη. diciɫ
Deq auia nihilũ. ac si diceret: si nullus ex meis ppinquis & agnatis: cognatisq inueniret. auia est patris mr̃ q̃
μαμμα græcis dr̃. Accedo bouillas. sunt bouillæ in latio (ut meminit) Pli. iii. iii. haud pcul ab urbe Roma di Bouillas
ctæ (ut existimat Nonius) quasi bochillæ: ab eo q bos illuc aduenerit itestina ex uulnere trahẽs: q̃ ueteres di
xerũt hillas Laberius Ne ue aĩr hõc p̃dicabis: qũo uideo adolescẽti uẽo cedis hillas: Pedianus Asconius scri
bit paulo ultra bouillas Clodiũ redeuntẽ ab aritia fuisse a milone interfectũ: bouillũ stabulũ bouũ appellat Bouillum
Victruuius li. vi. cuius debet esse latitudo nec minor pedũ denũ: nec maior qndenũ. Cliuũq ad uirbi. ad aritiã
in qua a diana Hyppolitus a morte reuocatus egeriæ nimphæ comẽdatus fuit: ibi egeni stipẽ mẽdicabant ut
docent Martialis: & poeta Satyricus. est aũt aritia in colle sita: cui pxime subest uia appia ultra albã ad mille Aritia
passus. quã maximopere laudat Tullius in. iii. Philippica. ¶ Virbi. p uirbii. i. Hippolitide quo talis est fabu
la. Theseus cõposito fœdere cũ amazõibus iuxta fanũ: qḋ uocaɫ orcomosion: duxit hippolitã in delicits spe Hippoliti
ctaculi forma ex qua hippolitũ hũit filiũ iregerrimi: atq ipoluitissimi corpis adolescẽtẽ forma matri nõ dege fabula
nerẽ. ex antiopa u. genuit demophoontẽ (ut tradit pindarus thebanus) Seneca uero antiopã hippoliti matrẽ
appellat cõtra Euripidẽ: q iducit uenerẽ idicãtẽ hippolitũ filiũ extitisse hippolites a mazonis cuius & iterpræ
tis opinionẽ seqmur. fũcta ãt hippolita phedrã in uxorẽ duxit ifelicissimis auspiciis: q̃ in obscenos: ac nepha
rios amores formosissimi hippoliti lapsa est: cuius forma adeo exarsit: adeo æstuauit: ut negligẽti scelus hip
polito. suspectas adulterii isidias stricti ensis expositõe obtulerit: distractus itaq i fonsadolescẽs eqs furibũdis
creduli parẽtis pœnas luit: uñ nomẽ hippoliti ꝯsecutus est (ut autumat Auso.) quẽ Aesculapii opa reformatũ
atq sanatũ secretis alma diana recõdit Sedibꝰ: & nymphæ egeriæ: nemoriq relegat. Solus ubi in siluis italis
ignobilɫ euũ. Exigeret. ũsoq ibi uoie uirbiꝰ eẽt: q̃si bis uir (ut iterp̃taɫ Ser.) uñ ẽt tẽplo triuiæ ut canit. Vir. Lu
cisq sacratis cornipedes arcẽɫ eq. huiꝰ fab̃ę meminit & Lact. i prio (fabulã. n. eẽ ꝯstat) ut iqt Plato i Cratillo.
¶ Quis uetat? aude: ut sciat se malũ habituꝝ. s. de largitate q̃raɫ. Hoc dicit: hẽto audaciã i hac re obstare mi CORN.
hi. ¶ Ve nisi ꝯniues oleũ. i. si illi tuaro ꝯsentis: & qũo me phibes largiri ut illũ suũ testatore: ne largiaɫ phibet. Atrocrea
¶ Oleũ artocreasq popelle largior oĩa pplo: expẽdã hoc ait uolẽs oñdere hæreditatẽ testatoris nõ hæredis Ager
dñio subiacere. ¶ An phibes? Hæredẽ iterrogat. ¶ Nõ audeo iqt Exossatus ager iuxta est: uerba hæredis: qm̃ Amita
dyalogice secũ poeta loq̃ iducit: & h. d. nõ te audeo phibere qcqd uelis de hęreditate tua: ut nõ facias: qa ager Patrueles
plenus lapidibus lõge nõ est: quo me cõtradicẽtẽ obruas. Nã exossatus ager est lapidibus plenus: s̃m eos q dñt Patruus
nɫ diffiniũt lapides eẽ ossa terræ. Vñ Oui. lapides i corpe terræ. Ossa reor dici. ¶ Si mi. nu. hic. poeta tãgit hæ Materte
reditatẽ q q̃nis nulla cognatõe testatoribus adhæreãr: re tñ ppinquos ac hẽdes se uideri uolũr. ¶ Age: si mihi ra
nulla ex amitis. Amita est soror p̃ris. ¶ Patruelis. i. filia patrui. Patruus: est fr̃ p̃ris. ¶ Proneptis: ẽ filia nepotis. Auia
¶ Mr̃tera soror matris. ¶ Deq auia: Auia dr̃ & patris & matris mr̃. ¶ Accedo bouillas: bouillę sunt uicus ad Bouillæ
undecimũ lapidẽ appiæ uiæ: qa aliq̃n in albano mõte Ab ara fugiẽs taurus nõ cõsecratus ibi cõprehẽsus est.
¶ Diis igiɫ genioq ducis: sacrificiũ ducẽtaꝝ uictimaꝝ pmittit i honorẽ deoꝝ: & principis adulationẽ ob ui IO. BRI.
ctoriã reportatã ex hostibus: sic. n. i principiũ g̃ram multa fiebãt. ¶ Genio ꝑ ducis: hoc i iuidiã magis q̃ i prin
cipis audẽ dcm̃ est. Is. n. ut tradit Trãqllus multos honesti ordis deformatos prius stigmatũ notis ad metal
la munitiões uiaꝝ: aut ad bestias cõdẽnauit: aut bestiaꝝ more q̃drupes canea coercuit: aut medio sua disse
cuit. Nec oẽs grauibus ex causis. Veꝝ male de munere suo opinatos: uel qḋ nunq̃ p geniũ suũ peierassent. Per
sius igiɫ uelut principis geniũ ueneraturus in eius honorẽ sacrificiũ se facturũ dicit. ¶ Cẽtũ paria: duplicẽ he
catõbẽ. ¶ Induco: ad sacrificãdũ. s. ¶ Quis uetat? minæ Persii ad hęredẽ nisi assenserit. ¶ Aude: supbe enũtia
i. audeto uetare ne hæc faciã. ¶ Artocreas. gñs cibi ex pane: & carne: ut cõpositio docet: ab artos qḋ est panis Artocrea
& creos qḋ est caro. ¶ Nõ audeo inqs: uerba hæredis quẽ secũ iducit Persius loq̃tẽ: & h. d. nõ audet phibere
quo minus ex snia tu uiuas. ¶ Vt inuat se ægre ferre. Quo dicto Persius idignatus subiit exossatus ager. q. d.
cũ iam te uideã nolle me uiuere meo mõ: & iã mihi ager si optimus & pximus urbi aliũ mihi hæredẽ inueniã:
cui ipse ager deɫ. ¶ Exossaɫ ager. i. lapidatus: nã lapides ossa terræ dñr. Exossare. n. est ossa eximere & purgare Exossare
Vñ Terẽ. de pisce ait. Cũ rediero exossabiɫ. ¶ Iuxta est: uicinus urbi. ¶ Age: si mihi ulla iã reliqua ex amitis:
oñdit ãt eos stulte facere: q hæredũ metu timẽt arbitrio suo uiuere: cũ liceat aliũ de hæredes iuenire. Sẽsus ẽ
igiɫ. Si mihi hæres meus extiterit: quominus mihi liceat ex uolũtate mea uiuere: eo certe spo aliũ q nullo gñis
uinculo: aut longinquo mihi cõiunctus sit: reꝝ meaꝝ hæredẽ relinq̃. ¶ Ex amitis: amita p̃ris mei soror: qa sit Amita
tertia a me sit: atq auia uideri p̃t: dcã ex eo qḋ ab antiqoribus auita sit nocitata: siue amita dcã est: qa a p̃re
amata est. Nã plus sorores a fr̃ibus quã fr̃es diligi solẽt: uidelicet pp dissilitudinẽ psonaꝝ: q̃ sõ minus hñt dis
sensiõis: quo minus æmulatio. ¶ Patruelis nulla: patrueles fili dñr patrui mei. ¶ Proneptis: filia nepotis. ¶ Pa Patrueles
trui: gtñs est casus: ut sit nulla patruelis: & nulla pneptis patrui mei. Patruus dr̃ qḋ fr̃is filiorũ sit tanq̃ uñ. ¶ Mr̃ Materte
tera: mr̃ matura mane mr̃imõiũ mr̃ familiæ mr̃tera mr̃ices materiæ dictæ uideɫ autore Verrio: qa sõr bõa q̃lia ra
s. sũt q̃ sunt matura, uel potius a mr̃e q̃ est originis grϵcæ. Est igiɫ mr̃tera soror matris meæ q̃si mr̃ altera. ¶ Ac
cedo bou. bouillæ uicus iter urbẽ Romã & aritiã in uia appia Clodii cæde nobilitatus. Græci & mutilato cor Bouillæ
pore illic mẽdicabãt. Mar. Debet aricino cõuiua recũbere cliuo. Iuue. Dignus aricinos q mẽdicaret ad axes.
¶ Genioq ducis: natali. n. suo urbẽ ouãs itrauit. ¶ Ve nisi cõniues. Et nisi assenserit minitaɫ. Conniuere. n. est BAR.
oculos claudere: q sæpe faciunt annuentes. Cicero in Pisonẽ. Ne cõniuente qdem te: qḋ ipsum esset scelus: sed FON.
ẽt hilarioribꝰ oculis q̃ solitus eras ituẽre. Pli. x. ¶ Halietus tm̃ iplumes ẽt nũ pullos suos pcutiẽs subide cogit
aduersos ituerí solis radios: & si cõueniẽtẽ flẽtẽq aiaduerti p̃cipitat e nido uelut adulteriũ & degenerẽ. ¶ Ar
tocreas: ex pane carneq fiebãt artocreæ. Artos. n. panẽ. creos carnẽ signat. ¶ Dic clare: uisus est hæres ægro
animo id tulisse: ac propterea frontem aliq̃tulum contraxisse: ob quod eum clarius atq apertius loqui iubet.

¶ Haud audeo inqs exossatus ager iuxta est. Prohibere inqs nō audeo: ne saxis cedat: quoq; plenus ager ꝓpinquus ē. Saxa.n. terrę ossa existimant: ut lapides icorpe terrę ossa reor dici apud Ouidiū. ¶ Age si mihi nullā iā reliq̄ ex amitis. Taciṫ obiectōi rn̄det. Nā dicere potuisset. Si p̄rimoniū dissolues ꝓpinquū hęredē nō inuenies. Ait ergo q̄ sui ī hereditatē adeāt nō de futuros. Amita āt soror p̄ris ē. patruelis filia patrui. Proneptis filia neptis. Patruus fr̄ p̄ris. Mr̄tera soror mr̄is. Auia mr̄ p̄ris. ¶ Accedo bouil.i. apia uia bouillę sunt: citra aritiā romā uersus. Asco. ꝓ milōe. Postera die occurrit, circa horā nonā. Clodi⁹ Paulo ultra bouillas rediēs ab aritia.

Cliuūq; ad uirbi: præsto est mihi manius hæres
Progenies terræ quære ex me qs mihi quartus:
Sic pater aut prompte dicā: tn̄ adde etiam unū
Vnum etiam: terræ est iam filius & mihi ritu
Manius hic generis ꝓpe maior auūculus exit
Qui prior es cur me in decursu lampada poscis
Sū tibi mercurius: uenio deus hūc ego: ut ille
Pingitur: an tenuis: nin tu gaudere relictis.

IO. BAP. PLAV.

Manius

¶ Præsto mihi man. sensus est. si nullus ex meis ame poterit hęres ꝯstitui eū. s. nullū habuero: paratus mihi manius erit terræ filius quē hæredē instituā. hic aūt de manio minime ociose mētio fcā est ut ex festo Pōpeio colligere potuimus: apud quē in integris codicibus legimus Maniū cōsecrasse dianæ Aricinæ lucū Aricinū: quē Suetonius in Cęsare nemorēsem appellat: a quo manio multi & clari ortī sunt: & ꝓ multos ānos fuerūt: un̄ uulgatū ꝓuerbiū est multi manii Ariciæ: ad qđ adagiū clanculum hoc in loco Persius allusit. māsi aūt nomen ipsum græ. auctor sozimus romanæ historię. li. iii. nō qa mane sicut cæteri: sed a manibus ait appellatū. ¶ Progenies terræ.i. ignobilis: obscurus: nullis maioribus ortus qm̄ cuius ignorabanṫ parētes eū uulgo appellare ueteres terræ filiū consueuissent. M. T. in primo epistolaꝝ ad atticū Sed hæc ad te scribā alias subtilius: nā neq; adhuc mihi satis nota sunt: & huic terræ filio: nescio cui cōmittere epistolā tātis de rebus nō audeo idē ad trebatiū. Gn. octauius: an. Gn. Corneli⁹ qdem tuus familiaris sūmo genere natus terræ filius. Lactātius ēt diuinaꝝ insti. li. i. his utiṫ uerbis. Minutius felix in eo libro: q oct uius iscribiṫ: sic argumētatus est Satur. cū fugatus eēt a filio in italiāq; uenisset cœli filiū dcm̄: quod soleamus eos: quoꝝ uirtutem miremur ad quos repētine aduenerint de cœlo cecidisse dicere. Terræ aūt q ignotis parētibus natos terræ filios noiemus hactenus Lactā. Sed & Tertu. in apolog. de eodē Satur. Sic scri. Dictus aūt terræ: & cœli filius qa ignoti uel ex inopinato apparētes de cœlo supuenisse dn̄r: ut terræ filios uulgus uocat: quoꝝ icertū est Gigantesq; ac quoq; rōne terræ filii dicti sunt: ad qđ illud satyricū referre cōtra iterp̄tū snias cōsueui. Vn̄ fit ut malim fr̄culus eē gigātis: hoc est terrę filius.i. ignobilis id. n. sign̄at terræ filius ut docuimus. Quære ex me. si scire ex me cupies: quē abauū habeā facere dixerim: qđ si atauū: tritauūq; addideris ad unū tādē deuines: q terræ filius sit.i. cuius parētes ignorenṫ. Quartus pater. abau⁹ qa græ. απυππαππος nūcupaṫ: cū απομαμμα fit abauia. ¶ Adde unū abauo.i. atauū: quē græ. δισπαππος dn̄t. ¶ Vnū ēt. tritauū: q a græcis τριπαππος appellaṫ. ¶ Et mihi. ordo est & hic manius exit mihi ꝓpe maior auūculus ritu generis. maior āt auunculus dr̄ aui: & auię auūculus auctor Festus. Qui prior es cur me. sensus est. cū tu auare sis maior natu: & diuitiis opulētior: cur hæreditatē meā in hias: & igenu expetis desiderio. cū æqus: & iustius sit: magisq; cōueniat me iuniorē: & pauperiorē tuā adire hæreditatē. & ita hæredē morsu satyrico lancinat: eiusq; cupiditatē detestaṫ. sumpta trāslatione a cursoribus: q ex Promethei cōsuetudine (ut docet Higinus) istituerūt currere lampadē iactātes: quā primus cursu defatigatus secūdo integro tradebat cuius rei mētio quoq; fit li. iiii rhetor. ad hereniū: ubi tradiṫ nō illū in palestra: q tedas ardētes accipit celeriorē esse icursu cōtinuo: q̄ fit ille: q tradit ꝓpea q defatigatus cursu integro facē tradit: hac trāslatiōe locutus est Lucretius li. ii. de reꝝ nat. cū ait. Et quasi cursores uita lāpada tradūt: cū sign̄are uellet mortaliū esse ꝑpetuā successione uicissimq; primos a secūdis: scđos a tertiis: & ita deinceps ipelli: & urgeri. M. quoq; Varro scitissime dixit in tertio de re rustica nō cursu lampada tibi trado sign̄ans ꝓuerbialr̄ nō tibi cædo: uel ꝓ cōtrariū nō sum te supior. Herodotus li. viii. hist. refert cursores ꝑsaꝝ ꝑnicissimos: primū secūdo: sm̄ tertio: & ita deiceps aliū alii mādata tradere solitos: quēadmodū inqt apud gręcos fax tradiṫ: quā uulcano ꝑ uices ferre cursores ꝑseuerant: huius rei meminit. Plau. in primo de repu. Qui priores. met.i. q maior natu es: & magis opulentus. ¶ Lampada. hæreditatē ꝑ eandē methaphor. Plau. in primo ordine dixit lāpadā (ut recognoscit Pris.) ¶ Sum tibi mercurius. in illos: qui adeo auari sunt: adeo diuitiaꝝ cupitores: ut nihil detrahi oino uelint ex bonis: q̄ iure hæreditario ad eos ꝑuentura sunt: & est sensus quantacūq; parte relicta testō debes lætari: & illam contentus adire: cum omnino tibi sim mercurius.i. emolumento: lucro: & utilitati. mercurium enim deum esse lucri quis nisi infantissimus ignorat? ¶ Vt ille pingitur: deus enim lucri & mercatoꝝ cum saculo pecunia pleno pingebatur. ¶ Vis tu gaudere relictis cum tibi mercurius sim lucri deus & diuitiarum: uis ne lubens suscipere: quæcunq; ame tibi relicta sunt? etiam si exigua: quasi uelit dicere illum: ni hoc faciat: esse stultissimum.

CORN.

Cliuus

Virbius

Hyppolitus nuncupatus

Aesculapius

Proauus

Abauus

Tritauus

¶ Cliuūq; ad uirbi: tribus miliaribus est ab urbe uirbii cliuus quo iter est ad aritiā & ad nemus diana ubi uirbius coliṫ.i. Hyppolitus q bis in uita ꝑlatus est: nā quū Hyppolitus a phedra ob pulchritudinē corpis posceretṫ eā spernit thalamos patrios nolēs uiolare: & cū Hyppolitus id p̄ri narraret: eū nouerca uerso crie ultro Theseo marito accusauit: quo agno Hyppolitus fugit: & dum currus in littore exerceretur: petiit a Neptuno Theseus ut. focas.i. uitulos marinos. mitteret: quo facto eq expauescētes eū iactauerūt & mortuus est: dolēs diana speciosum uenatorē amisisse Aesculapiū medicinę autorē petiuit: ut sua arte ad uitā reduceret: quo fcō Aesculapi⁹ eū uiuū dianę restituit: & acceptū i loco suo otio ut uiueret: ꝯsecrauit: & uirbiū uocauit: meritoq; bis i uita ꝑlatus eēt. Pręsto est mihi manius hęres: ergo huic cū ꝓcesso aut ad bouillas: aut ad cliuū uirbii cōtinuo mihi manis occurrit & se hęredē meū eē dicit quū eū nesciā aut certe maniū dicit de formē & ignotū hoiez eo q manie accipiṫ ꝓ idecori ꝑsone qbus pueri terrenṫ. Progenies terrę. h. d. hic manius: tā lōge a me nasciṫ ut terrę filius uideaṫ. ¶ Quęre ex me qs mihi q̄rtus Sit p̄r aut ꝓmpte. h. d. si ꝓauū a me nomē igras: nō facile dicā q̄rtū. n. patrē dicit ꝓauū abauū: q a Primus p̄r suus auus: ide ꝓauus: ide abauus. ¶ Tn̄ adde ēt unū: unū ēt.i. ut dicā & est sensus pone me scire me auū. pone ēt tritauū hūc tn̄ maniū ignoro. ¶ Terrę ē iā filius.i. nō sm̄ cognitiōis ordinē sed sm̄ hūanitatis legē mihi ꝓpinquus ē cū sit terrę filius. ¶ Et mihi ritu Manius hic gn̄is: tā grādis natu est ut si & uere ꝓximus sit sm̄ gn̄is ritū auūculus est maior: & maior auūculus est aut auię fr̄. ¶ Qui prior

es cur me in decursu lápada poscis:apud athenas ludi celebraṫ i qbus iuenes cursu certabát & q uictor erat
primus facé tolebat:deinde sequēti se tradebat & tertio siṙ cæteri faciebát & se inuicé tradebát donec cur/
rétium numerus cōpleret:& est sensus cū tu ętate me antecedis cur hæreditaté tradi tibi a me expectas.⁋ Sū
tibi mercurius uenio de⁹.i.uenio ad te cū lucro:mercuriū.n.deū lucri dicebát.⁋ Vt il.pi.ga cū sacello pecu/ Mercuri⁹
niam pleno pingebant.An tenuis:uin:forte q̄ tibi offero spernis:uis tu gaudere relictis:ad ea q̄ tibi dimitto.
℄ Cliuumq; ad uirbi:cliuus uirbius pximus est in urbe cypro uico ubi dianium fuit:illic ut Liuius est auctor
cū Tullia interfecto Seruio p̄re Tarquinū maritū prima regé salutasset:domūq; se reciperet.uiso p̄ris corpo IO. BRI.
re multone euitáté sup ipm corpus carpētū agere p̄cepit.illic médici sedebát.⁋ Præsto est.m.sensus est ma/ Virbius
nius q qdé p̄genies terræ dr̄ a meut maior auūculus hæres meus scribeṫ.Satis lepide ōndit poeta iure origi Cliuus
nis oēs hoies cognatos eé.Manius:allusio est ad illū maniū:qué germani(ut scri.Tacitus)antiqs carminib⁹ Manius
celebrát (qđ unū apud illos memoriæ & annaliū genus est)filiū fuisse Tuistonis dei terra editi:eūq; originé
gentis & cōditoré.Alterius Manii eqtis Romani meminit Varro:qué deoꝝ tm̄ cubitoꝝ fuisse tradit.Manius Præstosū
auté p̄nomé dictū est ab eo quod mane qs natū sit:ut Lucius q luce.Præsto est.i.adest:nā p̄sto sum.i.qđ ad
sum:nec alteri fere uerbo cohæret Ci.pro Murena.Ius ciuile didicit:multū uigilauit laborauit:p̄sto multis
fuit.⁋ Quęre ex me qs mihi quartus sit pr̄:tacite obiectioni r̄ndet poeta:posset.n.dicere hæres p legem fieri
nō posse aūt æquū nō eé ut aliū quā iure cōsanguinitatis cōiunctū hæredé reliquas aut igiṫ Persi.& manium
iam iure consanguinitatis & originis hæredé suū scribi:posse quādo & sui maiores originem habeāt a terra
quéadmodū & Manius.Quære ex me qs mihi quartus sit pr̄ haud prompte dicá ōndit Persius mira urbanita
te sexto generis gradu se quoq; a terra originé ducere:& ideo se Manii iure generis & originis cognatū esse.
Est.n.sensus.Si uoles inqt q̄rere ex me qs sit mihi p̄auus nō facile tibi dicā:neq;.n.noia maioꝝ meoꝝ possum
recordari:illud tn̄ certe scio:si ad proauū duos ét addideris eū originé a terra ducere:ut intelligas Persium
sexto gradu genus suū ducere e terra:nā ut tulit illos duos priores a terra natos & ab iis quantū p̄rem geni/
tum.i.proauū suū.⁋ Haud prompte dicam:quasi difficile sit longo tēporis interuallo genus suū reminisci.
⁋ Tamen adde etiā unū:unum ét.i.si duos addideris.Ita hæc intulit ut quáuis nō teneat noia maioꝝ suoꝝ:
tamé certo sciat originé suam sexto gradu duci a terra.Terræ est iam filius:subaudi pater quartus.⁋ Exit:
bene exit quasi terra oritur.⁋ Et mihi ritu Manius hic generis prope maior auunculus exit.Ordo est.Et hic
manius exit mihi p̄pe maior auunculus ritu generis.Hic manius qué dixi p̄genié terrę.⁋ Prope maior auū/
culus exit:est mihi habita rōne gñis ueluti maior auūculus:nā auctore Festo maior auūculus dr̄ aui & auiæ
auūculus.⁋ Qui prior es:cur me in decursu lápada poscis:insultat auro hæredi quem cursoribus palęstræ
cōparat:nā ex palestra exhibebátur q ad extremā usq; lassationé currerét cū facibus ardétib⁹:q primus fuis
set:ut defatigatus cursor integro facé dabat:hoc sic Cicero in rhetoricis nouis scripsit.Nō.u.quéadmodum
in palestra q tedas ardétes accipit celerior é in cursu cōtinuo:q̄ ille q tradit:ita melior imperator nouus qa
accipit exercitū:q̄ ille q decedit:p̄pterea qđ defatigatus cursor dat integro facé.Sēsus est igiṫ.Cū tu auare
& ætate & diuitiis me antecedas cur é qđ a me hr̄ditaté expectes cū æquus sit me a te hr̄ditaté accipe:ut min⁹
ætate grauatū:quéadmodū cursor itegerr.i.nō fatigatus i cursu a priore facé accipit:ut lasso.⁋ Sū tibi mer
curius:satyrice dictū in profundā hoium auaritiam:qui ad té adeo anxii sunt ut hr̄ditatis q̄ expectant nihil
minui omnino uelint cū contenti esse deberét:q̄tacūq; parte relicta.⁋ Sū tibi mer.i.oino moriens tibi lucū
quātacūq; fuerit.Nā Mercuriū.ut diximus supra lucri deū fabulata est antiquitas.Huic idibus maiis sacrifi/
cabát mercatores.ut scri.Macro.Nam eo die natus dicitur:Martia.Maiæ mercurium creastis idus.Vt ille
pingitur.nam & lucri mercatorum deus pingebatur.De hoc lege Diodo.& Macrobium.
℄ Cliuūq; ad uirbi Aritiā diana.n.reuocatū ab inferis Hyppolitū in aritia nymphæ ægeriæ commendauit BAR.
ubi uirbius uerso noie quasi bis uir est appellatus.⁋ Progenies terræ:eius.n.principio gñis nō repto e terra FON.
ortus apparet.⁋ Quare ex me:Ex me si q̄ras:quis abauus mihi sit haud facile dixerim.Quod si atauum tri/
tauūq; addideris ad unū tandé deuenies:cuius parés ignoretur.atq; ob id terræ fili⁹ iudiceṫ.⁋ Maior auūcu
lus:auiæ frater.⁋ Qui priores:cur me in decursu lápada poscis:cū grādior natus sis cur mea captas hæredi
tatéicū tuā expectare potius debeā.Hoc aūt uel decursoꝝ graioꝝ cōsuetudine tractatū:est q ut Hero.viii.
meminit:Vulcano facé p uices ferre cōsueuerūt:uel de tædiferis cereris:q cū facibus ad extremā lassationé
currebát:uel poti⁹ de palæstritaꝝ more trāslatū é.Ci.ad Heré.li.iiii.Nō.n.quéadmodū in palæstra:q tædas
ardétes arripit:celerior é i cursu:p̄tinuo:q̄ q tradit:ita melior ipator nou⁹ q accipit exercitū q̄ ille q decedit
p̄pterea q defatigatus cursu integro facé:hic p̄itus impator impito exercitū tradit.⁋ Vin tu gaudere reli/
ctis.Vis ne libenter assumere:quicquid reliquerim:qui pro Mercurio tibi sum diuitiarum lucriq; Deo.

Deest aliqd summe minui mihi:sed tibi totū est
Quicqd id est:ubi sit fuge q̄rere qđ mihi quōdā
Legarat stadius:neu dicta repone paterna
Fœnoris accedat merces:hinc exime sumptus
Quid reliquū est:reliquū nūc nūc ipēsius unge
Vnge puer caules:mihi festa luce coquatur
Vrtica:& fissa fumosum sinciput aure;
Vt tuus iste nepos olim satur anseris extis

℄ Minui mi.qcqd deest:sibi:nō aūt hr̄di esse imi/ IO.BAP.
nutū:& defraudatū r̄ndet Persius.⁋ Vbi sit su.q̄. PLAV.
noli eé tā iportunus:& tāta,habēdi cupiditate sol
licitari:ut de legatis:& alienis hr̄ditatibus a me
exigas rōné:æquo.n.aio:& patiēt̄ nō tolerabo:
sed irascar:& bili succēsus atra stomacabor.⁋ Le
garat st.i.testō relinq̄rat:un̄ dr̄ legatū:qđ é(ut dif Legatum
finit Modestus)q̄dā donatio testō relicta:& lega
tor q legat in testō:legatarius:cui legatū é:sicut
mādatarius:cui mādatū é.⁋ Fœnoris ac.mer.hæ Fœnus
redis uerba fœnoris rōnes exigētis.é aūt fœn⁹ ni
hil aliud q̄ fœtus hoc é p̄tus pecuniæ:quapp grę
ci a pariēdo fœnus τοκον uocát.Sidonius poste/
riora noiat usuras ipas qm̄ q fœnus agitát:& in
usuras extēdūt uideṅ aggregare posteriora prioribus:& ortis oritura cōnectere.A.Gel.Cloatiū risit in.xvi.
noctiū atticaꝝ q fœneratoré appellatū dixit quasi φαινερα ωντα απο του φαινεσθαι επι το χρηστοτερον.
i.facile apparété ab apparēdo ad id qđ melius:ac benignius est:qm̄ id genus hominū speciem ostentét huma
nitatis ut cōmodi esse uideantur inopibus nummos desiderantibus.leges de fœnore prisci fœnebres appel/

lauerunt: quarum sæpissime meminit Liuius: cuius codices mēdosi sunt nam pro fœnebribus passim legit fœ
neribus.¶ Hinc. ex fœnere: & usuris.¶ Quid reliquum. hæres loquitur. Reliquum hæc damus Persio qui ob
hæredis insolentiam ēesus: qd reliquum esset computantem ad copiosiorem: & magis opiparem uictum famu
lum adhortatur: per quod monet nemiñ debere sordide uiuere & genium defraudare: ut hæredes relinquat
locupletiores.¶ Impensius. maiori impensa: & sumptu. Vnge puer caules. s. oleo. Pli. li. xix. Nec caules ut nunc
maxime probabant damnantes pulmentaria: q̄ egerent alio pulmentario: id erat oleo parcere. æmulatio est.
Orat. Vngere si caules oleo meliore caputq; Cœperis in pexa fœdum purigine puer autem (ut Paulus iurisc.
affirmat) tres significationes habet unam cum omnes seruos pueros appellamus: aliam cū puerꝝ cōtrario no
mine. puellæ dicimus hoc est cum mares significamus. Tertiam cum ætatem puerilem demonstramus. ponit
interdum pro cinedo. Et est generis cōis sm Pris. Liu. in odis. Sancta puer Saturni filia interdum pro filio mo
re græco. Verg. Ascaniusq; puer. unde puerpera quæ recens peperit siue marem siue fœminam. Mihi festa lu
ce coquatur. ero ne tanta insania extimulatus: tanto percitus furore: ut uellim sordidis cibariis uitam degere
miserrimam ut post mortem meam iste tuus nepos meis bonis hæreditate consecutis diues efficiatur: quæ ne
quitia sua perdat: & breui temporis intercapedine luxuria: & libidine dilapidet. cum īdignatione pronunciā
dum: est. n. furor haud dubius (ut inquit Iuue.) & manifesta phrenesis Vt locuples moriaris egenti uiuere fato
& nimia parsimonia conseruare quæ prodigi hæredes absumant: de quibus sic Orat. Absumet heres cecuba
dignior Seruata centum clauibus: & mero liget pauimentum superbo pontificum potiore cœnis.¶ Luce festa
die festo: in quo lautiores in uictu esse consueuimus. Tibul. Nō festa luce madere est ruber. Hiero. loquens de
genere monachoꝝ: quod Aegyptii remoboth dixerunt: Inquit. Et si qn̄ dies festus uenerit saturantur ad uomi
Vrtica tum.¶ Vrtica herba uilissima: quam hic pro omni genere herbaꝝ uilissimo posuit Persius. aīs urtica est aial
marinum: quod græci appellant ἀκαλύφην. Plut. in primo libroꝝ: quos de Home. composuit. ἀριστοτέλης
δὲ μήτρας καὶ καρδίας καὶ ἀκαλύφης καὶ τοι οὐ τῶν τινῶν ἄλλων ἀπέχεσθαί φησι τοὺς πυθαγορικοὺς
χρῆσθαι δὲ τοῖς ἄλλοις. i. Aristoteles a uulua. corde: & marina urtica. atq; id genus aliis qbusdam abstinere
Sinciput pythagoricos dicit: cęteroꝝ autem usum habuisse.¶ Fumosum sinciput. sinciput pars prior est capitis: in qua
cerebrum prominet. Plau. in menech. Non sanum est tibi adolescens sinciput. Apollinaris diuidit ancipiti mise
rabile sinciput ense. cui opinioni quidam non astipulantur. nam Occipitio opponiẽ frons non sinciput. Apul.
in. i. apollogia loquens de quodam thallo morbo comitiali laborante sic ait. Facie ulcerosus. fronte: & occipi
tio conquassatus. Sinciput et inter ganeata edulia numeratur. Macro. Sinciput aprugnum. Pli. sincipitia uer
rina lautæ gulæ fuisse scribit mediam autem capitis partem significare sinciput ennotat Diomedes in scdo.
¶ Fumosum. quia appensum aure fumo asseruatum erat. Orat. li. ii. Ser. fumosæ cum pede pernæ.¶ Iste tuus
Nepos nepos. preter notam significationem appellatione nepotum omnes inferiores gradus continentur (ut scribūt
iurisconsulti) & pro posteris accipiuntur. nepos etiam dicitur prodigus: & luxuriosus (ut scribit Festus) Orat.
in epodo. Discinctus aut perdam nepos: quod enarrans porphirio tradit ueteres nepotem prodigum ac luxu
riosum dixisse: quia reuera solutiores: delicatioresq; uictus soleant esse: qui sub auo nutriuntur: in quo signifi
catu nepos hic accipitur: & apud Plinium quando apitium omnium nepotum altissimum gurgitem appellat
inde nepotatus apud Tranquillum: & nepotalis luxus apud Apuleium in. ii. de Asi. Tertullianus in apolog.
Aristippus inquit in purpura nepotatur. i. luxuriose & prodigaliter uiuit.¶ Anseris extis. i. iecore anseris: qd
apud ueteres in cibis commendabatur: & ut inquit Pli. li. x.) fartilibus quibusdam in uentre ut cresceret exco
gitatum est exemptumq; lacte: & mulso magis augeri. Oratius nō sine farre pinguibus & ficis pastum iecur an
seris albi. de hoc distinc. facit Marti. Scipio an merellus an. M. Seius tantum bonum inuenerit incertum est.
χὴν χηνός. dicitur anser inde locum ubi anseres aluntur chenoboscion græci appellauere.
CORN. ¶ Deest aliqd sum. mi. mi. ubi to. ē qcqd. i. hoc dicit. Accipe qd fero nec rōnē exegeris diminuti pr̄imonii siqd
Patrimonium cōsumpsi de meo fcm̄ ē ad qd supest totū tibi ē: qa huic aliqd minuiẽ cui⁹ fuit integꝝ.¶ Vbi sit fu. q̄. q mi. quō.
le. sta. i. qcqd mihi a studio p legatū dimissum ē ne reqras.¶ Neu di. re. p. i. more p̄no discutias.¶ Fœnoris ac
Stadius cipit mer. hic exi. sum. qd reliquū ē: q dicēt suis hoc qd reliquū ē nobis lucri de fœnore accessit. i. ad fructū. i.
Legatus ad usū uitæ nobis pficiat reliquū uero pecūiæ reseruatæ integꝝ.¶ Reliquū nō. nū. ipē. un. p. ca. qa īduxerat
Fœnus hoīem cōputātē qd reliqsset: ipse uelut īdignatus hoc repetit dicēs Reliquū: deinde uelut exardescēt ira lati⁹
Caulis se & sūptuosius uiuere minaẽ & multo magis abuti suis reb⁹ pcipit lautiores escas sibi iā pari.¶ Vnge pu. ca.
Vrtica dixit qa p̄ nimia pcitate ipēsiores epulas putauit caules unctos oleo comedere.¶ Mihi fe. lu. c. urtica & fissa
fumo. sin. aure. Vt tuus iste nepos olim sat anseris extis Cū morosa uago singultiet iguine uena Patritiæ im
meat uuluæ. Sēsus ē. En ego famæ moriar: & festis diebus urtica uescar: & sinciput fumosum qd est dimidiū
caput suinū & dū ego parce uiuo tuus nepos. i. filius tuus pditus hęc oia q̄ seruo ipensius uiuēdo abliguriat &
saturatis anseꝝ interioribus: & in patritiaꝝ turpidis stupris bona mea consumit cū in eum libido exarserit.
IO. BRI. ¶ Deest aliquid summæ: conquestio est hæredis q imminuta sit hæreditas.¶ Minui mihi. uerba Persii. ubi
sit fugæ querere quod mihi quondam legerat stadius īmoderatā hæredis libidinem habendi repræhendit: q
Reponere etiam de alienis legatis & hæreditatibus rationem sibi reddi postulat.¶ Neu dicta repone paterna. Noli inqt
more paterno a me rei administratæ rationem poscere. Nam reponere cū in uarias accipiaẽ sigñationes: hic
pro reparare & ueluti renouare ponitur: ut sit: noli in me iisdem uerbis uti quibus solet pater in filium cum
administratæ pecuniæ rationem exigit: sic. n. reparātur uerba paterna. Vnde Martia. qui amissum somnum
Fœnus in urbe in prouincia reparabat.¶ Ingenti fruor improboq; somno. Et totū mihi nunc repono qcquid Ter
denos uigilaueram per annos. Sorgentē focus excipit. Fœnoris accedat merces: Verba hæredis qui rationē
sibi postulat reddi fœnoris.¶ Merces fœnoris: fœnus pprie (auctore Festo) appellaẽ naturalis terræ fœtus
ob quā cām & nūmoꝝ fœtus fœnus est uocatum: & de ea re leges fœnebres.¶ Quid reliquū est cū interro
gatione legēdum & superbe.¶ Reliquum nō interrogantis. sed indignantis & irascentis: naturale enim est ut
cum irascimur ultima aduersarii uerba repetamus.¶ Nunc nūc impensius unge: indignatus & offensus auidi
tate hæredis computantis quod reliquum esset: exclamat minans se latius & sumptuosius uicturum: per qd
monet poeta nominem: dum stupet posteros hæreditare iuuare: sordide uiuere debere.¶ Vnge puer caules:
æmulatio est Hora. Vngere si caules oleo meliore caputq; cœperis ipexa fœdū prurigine. Mihi festa luce co
quaẽ urtica. Sensus est aūt. Ego inquit parce & sordide uiuam & multa relinquā filio tuo nequissimo: quia

omnia ad omnem libidinem profundat: cum indignatione legenda sunt. ¶ Vrtica. urticam posuit pro uilissima quaq; herba. ¶ Sinciput: pars est capitis. Iuuena. Comedam inquit flebile nati Sinciput elixi. Sincipita aūt uerriua lautæ gulæ feri. Pli. fuisse. ¶ Fumosum: ad summam feruatum. ¶ Fixa aure: qua suspensum fuit. ¶ Vt tuus iste nepos. i. filius tuus neqssimus: nam nepote luxuriosæ homines uitæ appellant: quod nō magis rei suæ familiaris cura est: qua iis quibus pater auusq; uiuūt: æmulatio est horatiana. Filius aūt etiā hæc libertus ut edebat hæres Diis inimicæ senex custodis. ¶ Anseris extis. i. anserino iecore: quod iter delicatas dapes habebatur: unde ita feri. Pli. Ni sapientiore qui anseres iecoris bonitate nouere fartilibus in magnam amplitudinē crescit. Exemptū quoq; lacte mulso augeť. Nec sine causa in quæstione est quis primus tantū donum inuenerit. Scipio an metellus uir consularis: an. M. Seius eadem ætate eques Romanus.

Nepotes
Iecur
Anseris

¶ Deest aliquid summæ: hæredis uerba: uel patrimonium imminutum conquerentis: uel nunquid e summa desit interrogantis. Minui mihi: respondet sibiipsi quodcūq; deest imminuisse. Verum si ei quod superest relinquit: desistat: querere quod olim sibi a Statio legatum sit fœnoris: Accedat merces hinc exime sumptus: dicta parentem ad filios: cum admonent ne patrimonium minuant sed integra semper sorte ex mercede fœnoris sumptus faciant. Reliquum cum hæres interrogasset quid reliqui foret ille indignans famulum lautiorem capiosioremq; uictum parare iubet: Statuit enim geniū suum non defraudare: quo luxuriosius hæres uiuet. Fixa fumosum sinciput aure: ad fumarium appensum sinciput quod est anterior pars capitis aures temporaq; complectens. Neq; uero in porco solum: sed in homine dicitur. Apollinaris ad Valerium maiorandi partemq; cerebri. Hic galeæ cum parte rapit: fortiq; lacerto. Diuisit ancipiti miserabile sinciput. ¶ Vt tuus iste nepos: ad se ipsum in secunda persona: cum indignatione maiore. Nepos autem propterea luxuriosus: & prodigus dicitur qui sub auo educati solutiorem delicatiorem q̄ uitam degunt. Horatius. Discinctus aut perdam nepos. ¶ Saiur anseris extis: sapientiores ut Pli. x. lib. refert. Iecur anseris probauerūt fartilibusq; in magnam amplitudinem crescit: exemptum quoq; lacte mulso augetur: de eo Hora. Pinguibus & siccis pastum iecur anseris albi. Inguine uago: ab inguinis uicinitate inguem pro membro uirili ponitur. Vagum autem dicendo rem turpem honesto uocabulo contegens maronianum illud expressit. ¶ Iam primum satis: hic libidinosus alterius & eundo & exeundo porta te faciet patentiorem.

BAR. FON.

Cum morosa uago singultiet inguine uena
Patritiæ immeiat uuluæ: mihi trama figuræ
Se reliqua est illi tremat omento popa uenter.
Vende animā lucro: mercare atq; excute solers
Omne latus mundi ne sit prestantior alter:

IO. BAP. PLAV.

¶ Cū morosa uena. tecta piphrasi coitū signāt sic Iun. in. iii. ut semel atq; iterū sup illā palpitet. ¶ Vena. elegāti similitudine uenam membrū uirile nūcupauit. nā sicut ex uena sanguis: ita ex mēbro genitali genitura trāscurrit sic Mar. li. xi. o quotiens rigida pulsabis pallia uena: morosam aūt ob eius petulantiā: & pcacitatē. ¶ Singultiet. singultus (ut in libris medicorū cōtineť) est mot⁹ stomachi ad expellēdū rē lendētē: quē genitura fluēte cū genitalia pati uideanť recte: & lepide singultiet dixit hoc uerbo utiť & Hieronymus ad rusticū monachum. ¶ Vago inguine. errāti hoc expressius dixit auctor priapei carminis. iā primū stator hic libidinosus alternis & eūdo: & exeūdo porta te faciet patentiorē. ¶ Patritiæ imeat uuluæ. rem cū nobili matrona habeat. Oratius Ne ditior aut formæ melioris meat eodē. illud obiter notandū & sciendū est genitalia mulieris auctore Alberto magno li. xviii. de aīalibus Inter oēs fœminas aīantes ꝓportiōe corporis maxima eē: cū econtratio uir sit minoribus genitalib⁹ p̄ditus q̄ cætera mascula aīalia proportiōe corporis habita: qđ ignorās Apuleius & Lucianus suscepto asini mēbro ne fœmina nobilis disrumpereť metuebant. uerba Luciani hæc sunt και τουτομεττιο δτωσ ουχιμετριον ετεμα ουχωρησασαγυνη διασπασθαι metus me nō mediocris incessit ne lepida fœmina disrumpereť. ¶ Mihi trama fi. sensus ē ego macer: tenuis: & curiosus ille doliaris sit & pinguissimus. uideť intelligere hic Persius nō de trama filo: uerū de trama uestimēto tenuiculo: leui trāslucido: ita nūcupato: ex auctoritate Varronis ꝙ id uestimēti genus tranat frigus: figura mea uestimentū tenuissimū ille doliaris est. Trama a tranādo: & traiiciendo uocať: Seruius lib. iii. æneid. Subtegmen filū: quod inter stamē currit: qđ tramā Persius dixit: nā male qdā subtegmen stamen accipiūt: cū stamē de auro eē nō possit. Verg. Fert picturatas auri subtegmine uestes. qđ sit trama docet & Seneca i epistolis ad Lucilliū his uerbis Deinde quēadmodū subtegmen incertū: quod duriciam utrinq; cōprimētis tramæ remolliat. ¶ Illi. nepoti. ¶ Popa uenter. pinguis: & obesus: & pinguedine prominulus. popa enim pinguedinem significat. a qua popina deriuať diuersoriū gulosorum: In quo unctiora cibaria cocta urnduntť. Oratius fornix tibi: & uncta popina incutiunt urbis desiderium. Manilius infamem fœdā: turpēq; odisse popinam. Alias popæ dicebātur uictimarii qui uictimas habebant uenales: & qui ligabāt eas ad altare: ferebātq;. Valerius libros numæ igne facto per uictimarios cremauit. Spartianus in geta percussit hostiam popa nomine Antonius: uñ potuit Persius (ut cum hermolao sentiam) popam uētrem dicere nō pro pingui: & obeso: sed pro hellnone: uoratoreq; ac phagone: sed & interpretatio nostra non eliminanda. Apud Propertium per succintos popas nō minutas uictimas: paratasq; ad sacrificiū: quarū adeps offertur super altaribus (ut inquit Hieronymus) aut pinguiora exta: qualia antiqui lustralia nūcupauerūt: accipio: sed uictimarios. In quo significatu dixit Sue. in CAL. Succintus poparū habitu. i. uictimariorū: qui cultro uictimant hoc est immolāt hostiam unde cultrarii. prius apud Suetoni. ubiq; pomparum legebatur: unde omnes interpretes in illius loci interpretatione meras nugas effucientes ridiculi euaserunt. popinones antiqui dicebant: qui se popinis dediderunt: & popinatio: quæ alio uocabulo helluatio dicitur: & a græcis asotia. ¶ Vende aiam lucro. Stomachabūdus: & bili indignatione neq; non mediocri succensus in auarū hæredem: quē uidet auaritiæ suæ nullū finem impositurū exclamat uēde aiam lucro. ¶ Excute oē latus. ne permitte aliquā orbis terrarū partem tibi inacessam: sed uniuersos mūdi recessus percipe: ut omniū sis ditissimus impiger. n. extremos currit mercator ad indos. ¶ Pauisse. h. d. quia (ut auctor est Pli.) tot seruos alebant romani: ut eorū iustos: & integros prope exercitus domi haberent: eorumq; cā nomēclator esset adhibendus: & quo plures alebant: eo potentiores habebātur. quod innuit Iuue. in. iii. Pudentilla uxor Apulei (ut ipse docet in. ii. apologia) seruos haud minus quadringentis donauit filiis suis. Rex indorum. xx. M. seruorum habuit (ut refert Phil.)

Trama
Popa

CORN. ¶Mihi trama figuræ: tractũ a mulieribus telis: quæ sine stamine inanes uidenť. ⁋ Trama omento: idest pin/
guedine. ⁋ Popa: ueter pinguis qa popeana genera sunt panes qbus sacerdotes uel eorũ ministri uescebanť:
Trama quibus assidue pasti pingues fiebãt merito. ⁋ Popa: uenter pinguis a. ⁋ Vende aiam lucro: uerba sunt poetæ
Popa ad illũ qui ut multum hæredi relinqueret ipse se in lucrorũ desiderio atterit: aut certe periculis te obire lucri
causa ut gladiatores faciunt qui studio lucrandi animas morti opponunt. ⁋ Mercare atq; excute omne latus
Gladiatores mundi mercis mutandæ gratia ac pecuniæ complicandæ uniuersus recessus mundi percurre. ⁋ Ne sit te quis
quam mercatorum ditior. Non sit præstantior alter.
IO. BRI. ¶Cũ morosa: cũ mõ aduerbiũ est tpis: nõ autẽ ꝓpositio. ⁋ Singultiet: rẽ pudendã expressit a singultiet sum/
ptum est qui dum singultit toto corpe mouetur. ⁋ Patritiæ imeiat uuluæ. Horat. Ne ditior aut formæ me/
lioris meiat eodẽ. ⁋ Mihi trama figuræ. ⁋ Sit reliqua: lepida trãslatio sumpta a tela cuius filũ: qd intra sta
mẽ currit trama appellatur a tranãdo. Terẽ. subtegmen dixit. Anus subtegmẽ nebat: erit igiť sensus: Ego ei?
Trama macilentiæ fuero: ut costæ & reliqua ossa q̃ corporis tm̃ texturã ꝓbent: mihi relinquanť: & is obesissimo sit
Popa uentre. ⁋ Figuræ: formæ & speciei corporis. ⁋ Ast illi tremat omẽto popa uẽter: Popa a Persio accipiť p pin
Popino gui: a quo deducti sunt popinones. i. ii. quos nũc dicimus tabernarios uel luxuriosos: q se popinis dedũt. Nam
Popinæ popinæ dicũtur tabernæ ubi publica parantur obsonia. Tranqllus in Nerone. Interdictũ ne qd in popinis
cocti preter legumina aut olera ueniret quũ antea nullũ nõ obsonii genus ꝓponereť. Hora. Qui oia malit:
Quæcũq; immũdis seruẽt allata popinis. ⁋ Omẽto: de omẽto diximus superius in secũda satyra. ⁋ Vẽde ani
mã lucro: nimia & imoderata hæredis cõcupiscẽtia offensus: ut pote quẽ uideat auaritiæ suæ finem nullum
Mundus facere exclamat: excãdescit: irascitur. ⁋ Mundi quẽ cosmon: græci nomine ornamẽti appellauere cum & nos
a perfecta absolutaq; elegantia mundum. ⁋ Ne sit præstantior alter. Hora. ne sit te ditior alter.
BAR. ¶Morosa: uena cũ ꝓprie uena sit: p quã sanguinis riuus meat: qa tñ p uenã quoq; genitura trãscurrit: Geni
FON. talis seminis inter inguine uenã denoiat. qd plane p singultũ expssit. Nã ut singultiũt fauces: ita quoq; geni/
tura fluẽte singultiet uideť penis. Morosam aũt dicẽs id muroni. qd ẽ hois in amore uetita & negata petẽtis
dedit. ⁋ Patritiæ im. uul. cũ generosa & nobili fœmĩa coeat. ⁋ Mihi tra. fi. sit rel. ast illi tremat omẽto popa
uenter: sensus ẽ ut ego pcius uiuẽs emacreã: eo luxu pinguescẽte: sibi. n. trama hoc est uiliora obsonia reliq̃
dicit. Trama. n. filum est qd intra stamẽ discurrit. Staminis aũt fila ꝓciosiora q̃ tramæ sunt. Omẽtũ uero mem
brana tenuis ẽ: q̃ intestina cõtegit. Popa aũt pingue signat: uñ & popina deduciť. Nã qd a quodã scribiť panẽ
eẽ: quo sacerdotes uel corũ ministri uescebanť: uñ & popeanũ unguẽtũ dr̃ fide caret. Põpeanũ. n. a popea Ne/
ronis uxore appellari Pli. testionio: uolumie. xi. planũ ẽ: ait. n. Crassissimũ asinæ lac ut coaguli uice utanť. Cõ
ferre aliqd & cãdori i mulierũ cute existimať. Popea certe Domitii Nerõis cõiux quĩgẽtas per oia secũ fœtas
trahẽs balnearũ ẽt solio totũ corpus illo lacte macerabat: extẽdi quoq; cutẽ credẽs. Itẽ. viii. &. xx. cutẽ in facie
erugari & tenescere & cãdorẽ custodiri lacte asinino putant notũq; est quasdã quotidie septingentarũ custo
dito numero fouere. Popeaq; hoc uxor Neronis principis instituit his quoq; Iuu. accedit: aut pingula popea
na spirat: & hic miseri uiscanť labra mariti. ⁋ Vẽde aiam lucro: hæc ab eodẽ nõ sine stomacho dicunť: q de/
mens ut patrimoniũ grande relinqueret multos labores periculaq; pertulerit. Ne sit præstantior alter.

Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.
Rem duplica feci: iã duplex: iam mihi quarto:
Iam decies redit in rugas: depinge ubi sistam
Inuentus Chrysiphe tui finitor aceirui.

IO. BAP. ¶Cappadocas pigues. i. seruos ex cappadocia p
PLAV. te minoris armeniæ: (ut placet Appiano) Ptolo.
Cappado n. uult cappadociã eẽ ipsam minorẽ armeniã in
cia decẽ strategeas hoc est ꝓfecturas olim (ut scrib.
Stra. in. xii.) diuisa erat: ex qua serui utiles: & bo
ni uenales deportabanť: quos cappadocas Mar.
Statius cæteri appellitãt. Orati? Eget æris cap/
padocũ rex: ubi rex capadocũ dr̃ famulosus dns:
habẽsq; cappadocũ. i. mãcipiorũ legiones i famu
licio. Olim qd memoratu: (& admiratiõe dignũ est) Romani concessere libertatẽ capadocibus ob amicitiã:
& societatẽ añ cõtractã: quã principes recusarũt dicẽtes se eã ferre nõ posse: & ut rex sibi dareť orarũt: roma
ni admirati q inuenirenť q libertatẽ recusarẽt pmiserc: ut quẽ uellent regẽ eligerẽt: illi ariobarzanẽ regẽ ele
gerũt. apud græ. dr̃ τρια κακωτα κακιστα. i. tria. ccc. pessima uidelicet cappadocia: creta: cilicia: tãq̃ holes
Tria. ccc. indidẽ ꝓuenitẽs sint pessimi mortaliũ. Quod Aug. lib. de grãma. autumat dici de tribus cornelius uidelicet
pessima Cornelio sulla: Cor. cinna: Cor. lentulo. q pessimi pernitiosissimiq; extitere. ⁋ Rigida catasta. aspera catasta
quæ locus est ubi uenales pueri exponebãtur pedibus cretatis qd Pli. indicat cũ de generibus terræ scribit a
Catasta uerbo græco καϑιστάω: qd significat expono constituo: q illic cõstituti tenerẽtur. Mart. lib. vi. nõ de plebe
domus nec auaræ uerna catastæ. Sed dñi sancto dignus amore puer Tibul. lib. ii. Nota loquor regnũ ipse te/
net: quẽ sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes: Stati? Nõ te barbaricæ uersabat turba catastæ.
⁋ Rẽ duplica. iterũ satyrico morsu in auarũ inuehiť: & exclamat. ⁋ Feci inqt auarus: sed nihil ꝓfeci cum mea
cupiditas nondũ sit expleta: cui (ut scribit Acron) nunq̃ tantum crescit res: ut sufficere uideatur. Orat. Scilic
eet improbæ Diuitiæ tamen curtæ nescio qd semper abest rei expleri enim nescit bonorum cupido inquit
Pellagius. quinimo auarus negociator de die in diem renouatur. & (ut scribit Hier.) decrescere se putat nisi
semper creuerit. ⁋ Iam mihi quarto. non solum duplicaui: sed quadruplicaui: & decies duplicaui: nec tamen
finem meæ inuenio cupiditati. nam (ut ait Sene.) Auarus animus nullo satiatur lucro. Aristo. lib. primo. po/
lit. Desiderium diuitiarum uadit in infinitum. quod Iuue. uno uersiculo elegantissime complexus est. Crescit
amor nummi quantum ipsa pecunia crescit. Ouid. Et cum possideant plurima plura petunt. Salust. Auaritia
studium habet pecuniæ: quam nemo sapiens concupiuit: ea quasi uenenis malis imbuta corpus animũq; uiri
lem effœminat: semper infinita: & insatiabilis est neq; copia: neq; inopia minuitur. unde et qui uelit esse di/
ues non cumulandam pecuniam: sed minuendam cupiditatem censeo. quare nunq̃ is liber ab inopia erit: qui
nullum constituens cupiditati modum: continuo diuitiarum exagitetur ardore. Auctor Plut. ⁋ Iam redit in
rugã. sic Iuue. Hæc quoq; si rugam trahit: extenditq; libellum sume duos equites fac tertia quadringẽta: De
pinge ubi sistã inuenius. non adacerũ uoluminũ quæ innumera condidit chrysippus id referendum esse autu
mo: sed ad argumentationes: quas græco uocabulo soritas uocant: Cicero aceruales interpretať. sed (ut ipse

ait in.ii.de diuinatione)sicut multa uerba græcorũ: sic sorites satis latino sermone tritus est.igitur Chrysippus
solitus erat p soriten argumētari:& gradatim iterrogare ex quo argumētatio fiebat numosior & aceruus qua
si qdā gradatim cumulabat ꝓpositionū:& probationū:ut ita cōclusio efficeret ad probandū: qđ moliebat: ul
tra pscriptū argumentationis:q ex pceptione dialecticorũ tripartita est:& ex istitutione oratorũ qnq; partita
fieri potest:ultra quem numerũ progredi nō licet:sed sorites.i.aceruus siue acerualis Chrysippeus in infinitū
pene progrediebat:diffusus per multiplicationem numerorũ inumerabilem:cuius exemplū extat apud eūdē
Ciceronē:q in hortensio quoq; soritas lubricos esse & periculosos tradit: & post paulū placet ingt Chrysip
po cū gradatim iterroget:uerbi cā:tria pauca sint an multa aliq̃to priusq̃ ad multa pueniat: mox post multa
soritas ꝓgrediēdo tractata subiūgit.hæc Chrysippea sunt nec ab eo qdē dissoluta.refert Laertius Chrysippū
lib.iiii.cōdidisse de soritis uimiũ: ob hōc aceruū Chrysippeū:q longius ꝓgrediebat ita ut uix cōcludēdi modū Sorites
inueniret:dixit scite:& eleganter Persius nř ex psona auari cuius cupiditates imodicæ nullo mō finiunt p apo
strophā ad Chrysippū o Chrysippe saltē tu depinge modū ultra quē nō ꝓgrediat aceruus diuitiarũ: iterminabi
lis:q iuētus es finitor:terminatorq; tui aceruī:hoc est illius argumēti sorite:qui q̃uis longo ordine producere
tur;tñ aliqñ conclusiones mō cludebat:terminabaturq;:& hoc est uerus poetæ sensus : hoc uerũ interpræta
mentū:hic est ille aceruus Chrysippeus in quo cæcutientes cōmentatores hallucinant: de quo est astipulatio
illa Sidonii ex hendecasyllabo Chrysippi potuisset ex aceruo: & Martiani Chrysippus cumulet proprium cō
sumat aceruum qui alibi dixit Soritas cumuli accessibus aggerans. fuit autem Chrysippus philosophus Ap
pollonii Solensis filius:de quo Cicero quædam nonnulla Valarius plurima: Laertius tradiderunt.
CCappadocas rigida pingues pauisse catasta:gladiatores sigñat apud antiquos gladiatores uenales in cata CORN.
sta ponebant:ut in eis possent mēbra cōspici:uel qa capadoces dicerent hře studiū naturale ad falsa testimo Cappado
nia pferēda q nutriti in tormētis a pueritia eculeū sibi facere dñr:ut in eo se iuicē torquerēt & cū in poena p cia ciuitas
durarēt ad falsa testimōia se bñ uindicarēt.⁋ Pauisse:ut qm uenales añ qua in catasta ponant cantát uniuer est Arme
sa pariter more gētis suę.⁋ Feci iā triplex.Iā mihi q̃rto: iā decies redit i rugas: feci & rē minimā duplicaui in niæ
triplo:& q̃druplo:& iā mihi fcā ē duplex res familiaris.In rugā: Allegoricos dcm̃ a uestibus q ad rugā plicent Catasta
Depinge ubi sistā.i.pone modū cremēto substātię & die quoq; substātiā augeā.⁋ Inuētus Chrysippe tui fini
tor aceruī:Chrysippus phus stoicus.discipls.Cleātis pceptus quē p adiectionē & detractionē ex aceruī frumē
tarii oñdit:ergo poeta.h.d.q̃tacūq; auaris abūdātia crescat substātię nō satiat:& sic isinitū cupiditatis deside
riū extendere:ut q auaritiæ eius uoluere imponere finem facile uideat etiam Sylogismū Chrysippi diffinire.
CCappadocas rigida pingues pauisse catasta diuites romani autore Plinio tot seruos alebant:ut eorũ iustos JO.BRI.
& integros prope exercitus domi haberent.Et quo plures alebant eo potentiores habebant:unde Iuue.pro Serui Ro
tinus ad censum de moribus ultima fiet qō:quot pascit seruos?quot possidet agri iugera.⁋ Cappadocas: cap manorum
padocia finitiua est Armeniæ:unde serui mittebant:ut e Syria.Mar.Ciuis non syriçue parthiæue.Nec de cap Cappado
padocis æques catastis.Catasta:catastæ loca sunt ubi serui uenales exponebant a catistao quod est expono cia
Martia.Inspexit molles pueros:oculisq; comedit.Non hos quos primæ prostituere casæ. Sed quos arcanæ: Catasta
seruant tabulata catastæ. Tibullus.Regnum ipse tenet quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pe
des.Illic seruorum garritu ingens erat strepitus.Mar.Heu quę lingua silet:non illam mille catastę Vincebāt.
⁋ Pauisse:aluisse.⁋ Rem duplica:irrisorie & satyrice iterum exclamat in auarum.⁋ Feci:iam triplex:iam mi
hi quarto.Iam redit in rugam decies:improbitas auari ostendit:qui coaceruandæ rei finem nō inuenit : iuxta
illud.Iuuena.Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.Hoc enim dicit auarus:rem decies condupli
caui nec tamen adhuc cupiditati modū inueni meæ.⁋ Iam redit:in rugam decies respexit ad illud opus Chry
sippi quod scripsit de conduplicato uel connexo:nam sequitur.⁋ Depinge Chrysippe ubi sistam. satis enim
lepide ipsum auarum inducit:ut nescientem auaritiæ suę terminum imponere:a Chrysippo petere:ut sibi mo
dum quærende rei pręfiniat.⁋ Chrysippe tui finitor aceruī.Chrysippus Solensis uel ut alii scribunt Tarsen
sis fuit Apollonii filius Zenonis siue Cleantis discipulus ut.Valeri.uero tradit Cleantis pręceptor: uir inge
niosus:& acutissimus in omni genere orationis:& subtilitate disputandi adeo acer : ut non illepide quidam
dicerent si apud deos usus esset Dialecticę:ut non temere aliam futuram q̃ Chrysippeam : hōc scribit Vale.
octogesimo anno:uolumen cœptum quadragesimo:exactissimę subtilitatis absoluisse.Constat enim septua
ginta & quinq; uolumina scripsisse:adeo ut Valer.tradit ad ea quę scripsit cognoscenda:longa uita opus eē.
Eum etradit Hermippus a discipulis ad sacrificium uocatum dulce merū hausisse: ex quo quinta die defun
ctus est:cum septuaginta & tres uixisset annos.In quo miror ab hoc Valerium Maximum dissentire de ętate:
cum scribat octogesimo anno uolomen perfecisse. Et ille .lxxiii.anno mortem obiisse. Sunt qui dicant ri
su compræhensum expirasse : nam ut testatur Laertius : cum asinus manducaret ficus aniculę dixisse uinum
asino sorbendum daret:nimioq; risu detentum exhalasse animam : unde auarus ita eum alloquitur : ut di
cat.O Chrysippe finitor tui aceruī:hoc est tui libri in quo tanta cumulasti depinge ubi sistam. ⁋ Inuentus:
idest ostende designa mihi ubi : idest in quo diuitiarum loco inuentus sistam:hoc est pedem figam:ac si dicat
tantam esse suam cupiditatem . nullo pacto ei finem ex se reperire queat: sicq; poeta cupiditatem auari in
satiabilem esse ostendit.
CCappadocas rigida pingues:clausisse catasta.Ne quem alium seruorum alter maiorem gregem possideat. BART.
⁋ Catasta autem locus erat ubi serui uenales exponebantur:a gręco uerbo catistao : quod expono signifi FON.
cat appellata Papi.in syluis.Non te uersabat barbaricę turba catastę. Tibullus. Nota loquor regnum ipse
tenet quem sępe coegit Barbara gypsatos fere catasta pedes.Pli.v.&.xxx.Talem in catasta uidere chrisogo
num syllę.Cappadocia uero Solino autore poetica regio est:quę lęuo latere utrasq; armenias commage
nemq; tangens dextro multis asię populis circūfusa ad tauri iuga & solis ortus attollitur.Apianus uero mi
noris armenię partem.Ptolome.ipsam minorem armeniam esse scribūt.⁋ Iam decies redit in rugam: iam rē
decies geminaui:neq; tamen cupiditati modum adhibui.Depinge ubi sistam.Inuentus Chrysippe tui finitor
aceruī:nescius suę amicitię finem imponere Chrysippum rogat:quo tandem in numero diuitiarum consistat
Chrysippus uero Appollonii Solensis siue Tarsensis filius Cleantis zenonisq; auditor : ut refert Laertius
undecim & trecenta uolumina in logicis scripsit: in quibus omnia ad eam artem spectantia & coaceruitatē
piligenter absoluit.Ob quod ait sui aceruī:hoc est dialecticorum librorũ cū uti finitor Chrysippū reptū eē.

Bartholomæus Fontius Francisco Saxeto Salutem.

Ecte facis Saxete carissime: qui ita diligenter studiis incumbris: ut etiam minutiora quæq; perpendas: Quod si aliqui facerent studiosi latinæ linguæ non in tantis ignorantiæ tenebris uersaremur. Quæ igitur ex me sæpius: ut quædam mensurarum nocabula annotarem: quæ sane aliquandiu ob numeras occupationes a me dilaras: nunc in unum collecta plura etiam q̃ petteras ad te mitto: ut tarditas temporis ubertate muneris compensetur. Mensura proprie ea est: quæ a mẽbris hominis sumpta est: sed eius quoq; appellatione continetur quicquid pondere: capacitate: longitudine: latitudine: animoq; fingitur. Verum ea: quæ ex me quæris: plurium, & inter se æqualium interuallorum mensura determinatur. Mensurarum autem appellatione sunt Digitus: Vncia. Palma Sexta: Pes: Cubitum: Passus: Decempeda: Clima: Actus: Iugerum: Stadium. Militare: Centuria Digitus est minima mensurarum infra quem si quid demetiamur: partibus respondemus: ut dimidiam tertiam: quartamue digiti partem: Digitorum porro obseruatio duplex est. Quadratus enim dicitur & rotundus: sed cum simpliciter appellamus rotundum accipimus: qui quidem est sextadecima pedis pars: tribus quartisdecimis suis quadrato minor. Vncia uero digitum unum & eius tertiam partem habet. Nam duodecim unciis pes integer diffinitur. Palmam duplicem esse reperio extensam: scilicet & compressam. Extensa est quantum expansa manus a pollice ad minimum se extendit: quæ quidem est duodecim digitorum. Compressa quantum digiti quattuor simul iuncti excepto pollice se expandunt. Verum palmam simpliciter nominantes de compressa intelligimus. Sexta digitos duodecim continet: eandem.n. mensuram quam extensa palma complectitur. Pes uero ex sexdecim digitorum. Ex pede antem & semis cubitum fit. Ex pedibus quinq; passus: q̃q̃ & spacium illud quod interambulandum est inter pedes passus etiam nũcupatur: dictus q; gressibus mutuis pedes patescunt. Decempeda ex pedibus decem constat. Vnde etiam nomen sumplit. Sex uero decempedæ clima reddunt: quod quoq; uersus pedum est sexaginta. Actus dicitur q; in eo boues agerentur cum araretur uno impetu: qui erat cẽtum uiginti pedum. Tris autem actus esse reperio. Minimum: quadratum: & duplicatum. Minimus quattuor pedes patet: quod spacium in agris erat inter uicinos. Quadratus undiq; centum uiginti pedibus præfinitur. Quadratus duplicatus iugerum præstat: dictum ex duobus quadratis ictibus sit iniunctum. Vel (ut Varroni & Plinio placet) quod in spacium uno iugo boũ in die arari posset. Protenditur itaq; iugerum in longum pedes ducentos & quadraginta: in latum uero centũ uiginti Stadium passibus centum uigintiquinq; describitur. Miliarium statia octo: hoc est passus mille complectitur. Centum iugera primo centuriam faciebant. Vnde nomen quoq; sordida est: mox ex ducentis iugeribus seruato nomine expleuerunt. Neq; uero me præterit in re militari centuriam centum numerum militum continere & centurionem appellari qui illis præest: Subcenturiatosq; dici milites nõ primæ: sed secundæ centuriæ: ubi ad insidiandum maxime locabantur. Ex quo in subcenturiis quasi in insidus quempiam positum appellamus. Centuriatim quoq; aduerbium: quod abundantiam copiamq; designat: a centuriis quæ in comitiis ferebant suffragia deriuatur. Vnde & centuriata comitia cæterum: mensuris omnibus quanto breuius fieri potuit explicatis breui quoq; ponderum uocabula enarrabo: nequid honesto studio tuo desit. Ponderq; oium minimum siliqua est: quod granum ex ea est siliqua: quam fabam græcam nũcupamus. Sex autem siliquæ scrupulum faciunt: qui & obolus nuncupatur quem nos pensum denarium dicimus. Est uero quarta & uigesima unciæ pars. Supra obolum drachmam ponimus: quæ ex scrupulis tribus constat. Sextula autem ex quatuor sic dicta q; sexta sit pars unciæ. Hanc quodam tempore uetustiores denarium appellarunt. Denarius enim tunc argenteus nummus erat ponderis siliquarum quattuor & uiginti: quanquam proprie denarius decem assium pondo constet. Atq; hæc erat apud antiquos minima quidem æris signati pars supra sextulam semunciam legimus: dimidium unciæ continentem. Vncia ab uno denominatur: quod ex duodecim ea unica est pars assis unciæ duæ Sextans quasi sexta pars assis nuncupatur. Quadrans quarta pars hoc est tres unciæ qui & triuncium quoq; dicitur. Triens tertia pars assis. Quincunx unciæ quinq;. Semis dimidium assis. Septunx septem unciæ. Bes unciæ octo quasi bis dempto triente ex asse. Dodrans dempto quadrante nouem unciæ quæ & nouuncium dicimus. Dextans decem unciæ dictus quia assi deest sextans. Deunx undecim unciæ quasi una uncia ex asse dempta. Inde as ex duodecim unciis constans Mna a græcis. Mina a nostris interpositione litteræ appellatur. Hunc & libram dicimus: cuius diminutiuum libella: a qua & delibrare: quia quid perpenditur tractum est. Libellæ dimidium est sembulla: quæ semis assis erat: supra assem erat dupondius: libræ duæ a duobus ponderibus. Pondus enim & pondo assis pondere dicebantur: unde & unum pondus est assipundium appellatum. Vltra dupondium est sestertius libræ duæ & semis: dictus quasi semis tertius: hoc est post duos sequens tertio loco semis: quia enim fiebat ex duobus assibus & tertio semisse sestertium ueteres uocauerant autores sunt Varro Festus Victruuius & cæteri doctiores: quos ego testes rei tam notæ non adduxissem: nisi apud Lampridium in Heliogaballo comperissem sestertia centum libras triginta argenti esse: sed parum idoneus autor est cui credere debeamus: nisi forsan eius æuo erant eiusmodi pondera immutata. supra sestertiũ tressis a tribus assibus dicitur: apud Persium tressis Agaso. Octussis quoq; ac Nonussis: Decussisq; reperitur octo nouem ac decem asses. Decussem uero & denarium a decem assibus nominaret. A duobus deinde decussibus bicessis: idest uiginti asses. A tribus tricessis triginta asses. Persius & centusse utitur: ut & centum græcos curto centusse licetur. Erant autem centusse centum asses: qui erant breues ex ære nummi: supra centussem maius æris uocabulum non habemus. Nam ducentos tricentos quadringentosue cum dicimus: non magis asses qui denarios: aut alios nummos significamus. Infra uero talentum est: cuius uariæ species cum ponderetum materia extiterat. Nam secundum diuersas gentes: diuersi quoq; ponderis inuenitur. Verum quo celebrius est Atticum maius & minus talentum extat. Minus assibus. lx. Maius tribus & octoginta & triente describitur licet aliqui octoginta tantum assium extitisse contendant. Pli. maior talentum Atticum ex Varronis sentẽtia sexdecim sestertiis taxari scribit. Cui si credimus librarum erit quadraginta: sed hæc de pondere. Materiam uariam extitisse grauissimi attestantur autores. Nam non solum aurum argentum æs hoc pondere æstimari comperimus: sed ferrum etiam & alumen. Curtius enim candidi ferri talenta centum: & Herodotus aluminis mille talenta scribit. Hæc sunt mi Saxete quæ breuiter de mensuris ponderibusq; collegi: si qua in re alia tibi usui esse possum: omne meum studium tibi paratissimum semper erit. Vale.

Ad Lectorem

Vm forte candide lector Plautius noster suos commentarios absolutos: & ad umbilicum maximo cum labore perductos in manus sumpsisset: eosq; legisset: quasdam labeculas: & offendicula nonnulla ab impressoribus relicta offendit, ad quæ diligenti sedulitate notanda, cum tempus ei non suppeteret (erat enim maximis tunc districtus negocus) cuidam iuueni apprime erudito: & eruditionis suæ quantulacũq; est amantissimo hanc curam demandauit: ut omnia castiganda obello foderet: & nihil ex sua officina litteraria depromptum addens archetypi fidem sequeretur: correctaq; ex ordine cartarum in calce operis subnotari ab impressoribus curaret. Quod negocium sibi impositum nisi pro uirili: & fideliter peregerit: se uelle date pœnas etiam atroces ad nutum lectoris pollicetur. Qui ergo opus recognouit in ius obstricto collo trahito. Plautius enim ait se omnino nosse alienam præstare culpã. Illud tñ sciendũ q̃dam minutula data opera relicta esse: qm̃ cognitu facilia & semipaganis uidebanť. Charta secunda alterius altera pro alterius sic altera θεων pro θειων. Enthumiasmon pro enthusiasmon ut ex lisimacho pro ex lisimacho. iiii. malo pro male. vi. θεων. pro θεων. viii. taxant Gellius. Aristo. improbat & defendit. Scilicet pro improbat: & defendit: & Erasistratus culpat: at eum Plut. turať: ut refert Gellius l. xvi. Scilicet. lx. nequeat pro nequeant. Gel ius Plut. pro Gellius Plut. x. αξυμ for pro αξυμοσ. iter tratos p inter circa raros. xi. quam autem pro quam ut. xii. cedra pro cedria. xii. inferant p inferat. xviii. herbæ: quam pro herbæ solaris: quam. xix. studeres p studere. Indignatio ridiculum pro indignatio. Hoc aũt ridiculũ. xx. corat. pro orata. xxi. λιξον pro λιξον. xxiii. dentes lesus pro dentem lesus. μεδοκτιοσ αδικον pro μεδοκλισ αδλιτον αδικων adiucasset. budicarum pro adiudicasset buccarũ. xxiiii. de canibus pro de cantibus. calumnitur pro calumniať Dio. pro Dionysius. xxvii. Lydiæ: quod pro lydiæ denominatur. qd̃ fert tertiam pro fert Nerium tertiam. ani ar pro animi. quam sententiam: pro in quam sententiam. xxxi. curtum pro Curtium. de nostras pro de nostro xxxiii. sonum non laudari pro somnum laudari. xxxiiii. indicant pro nidificant: dicunt & pro dicunt enim præmium. pro primum. hareat pro hæreat. xxxx præ pro apud. Nuncupantur philostra. pro nuncupantur iuxta illius antiqui poetæ sententiam. Quid unquam egrotus somniauit quod aliquis philosophorum non dixerit Philostra. xlii. domini pro dominum. cecinent pro cecinerit. xliii. semis pro simus. lxiiii. inter quę pro quæ inter xlv. bonis pro boni inepiæ pro ineptiæ. cerutiens pro cecutiens. xlvi. antras pro antiquis. xxxviii. talladiis pro fallaciis. redit pro credit. xlix. rege pro regi. dudam pro quidam. L. legetur pro legatur bulla has pro bullas has. Li. trullum pro trullam. lii. audiendum his p audiendum. Docilis ad intelligendum. Beniuolus ad retinendum. his. liii. incursaces pro incursaces. amodum pro admodum. liiii. curilis pro curulis. lv. ponitur & libertate pro ponitur & pro toto cœlo. Vergi. Axem humero torquet stellis ardentibus aptum. Libertate, nũc pro tunc. cum feræ dici iure non possint. pro cum feradici iure non possit. lvi. cum pro eum omnia pro animatignanda pro signanda. dimitteremus pro dimicaremus. purum pro parum. lv. subleuationes pro subleuatione. homo uitiosus nunquam uitiosus nunquam bonis pro homo uitiosus nunquam bonis. lix. detegentes pro detergentes. nuncupat pro nuncupari. lx. damnaum pro damnum. quidem pro quod est. sint pro sit. seruis. uel pueris qui græce pro seruis. hoc enim significat puer hoc in loco & apud Terentium. Etiam puerum inde abiens conueni chremis alias pueros dicimus puellis contrarios: qui græcis. dicitur pro dicuntur. inter dissentiant pro inter se dissentiant: ut usq; pro & usq;. ledet pro ledit. interrendi non habet pro interrimendi habet. merato pro meraco. est epistola pro in epistola. lxii. amantes pro amentes. obsecre pro obsecret. lxiii. ęgyptios compescuisse pro ægyptios ritus compescuisse. diem religiosissime ut pro diem ut. lxv. serie succumbat pro serie: & rerum a pythagora gestarum narratione prolixa succumbat. lxviii. Referri pro refert. flocifacit pro flaccifaciet. lxix. intelligit Persius. Dus igiť. pro intelligit Persius accolas & prope eũ habitantes Fluuius Rheticaq; alpiũ uertice ortus: q modico flexu in occidẽtẽ uersus septẽtriõali Oceano misceť auctor Tacitus.

FINIS

Venetiis In Casis Bernardini de Vianis de Lexona Vercelẽsis, Anno Circũcisionis, M, D, XX, Die, XV, Decembris, Inclyto Leonardo Lauretano Principe,

REGISTRVM

A B C D E F G H I K L M N O P Q

Omnes quaterni: præter A C D terni B Q Duerni,

